

Nota voor Burgemeester en Wethouders

Team: Finance en Control

Onderwerp:

Begroting 2023 en meerjarenramingen 2024-2026

Notagegevens

Bestuursorgaan	:	B-en-W 4-10-2022
Notanummer	:	2022-819
Datum	:	4-10-2022
Programma	:	12-Algemene dekkingsmiddelen
Portefeuillehouder	:	Wethouder Grijsen,
Bijlage(n)	:	

Parafering

30-09-2022: Gemeentesecretaris/algemeen directeur30-09-2022: Wethouder

Agendering

* 30-09-2022: Gemeentesecretaris/algemeen directeur

Definitieve akkoord

6-10-2022

B & W d.d.: 4-10-2022

Besluit

1. De ontwerp programmabegroting 2023 en de meerjarenbegroting 2024-2026 vast te stellen;
2. het raadsvoorstel en ontwerp-raadsbesluit vast te stellen;
3. de stukken aan te bieden aan de raad, na vaststelling van de ontwerp begroting;
4. de nota en het besluit openbaar te maken.

Inleiding

Vaststellen van de ontwerp begroting 2023 en de meerjarenbegroting 2024-2026, zodat deze aan de raad ter behandeling en besluitvorming kan worden aangeboden. Zowel de begroting als de meerjarenraming is structureel sluitend.

Beoogd maatschappelijk resultaat

Een solide financiële huishouding met een structureel sluitende jaar- en meerjarenbegroting 2023-2026 en een ratio voor het weerstandvermogen van 1.

Kader

Bij de opstelling is rekening gehouden met de desbetreffende bepalingen van de Gemeentewet, de Financiële verordening en het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten

Betrokken partijen en participatie

Argumenten voor en tegen

Financiële consequenties en dekking zie raadsvoorstel

Openbaarmaking en communicatie

Aanpak en uitvoering

- * versturen begroting 2023 aan raad : 6 oktober
- * informatie aan raadsleden over begroting 2023-2026: 12 oktober
- * aanleveren van technische vragen door raadsleden: 18 oktober 9:00
- * aanleveren door B en W aan raad van de beantwoording technische vragen: 28 oktober
- * raadstafel: 2 november
- * vaststellen begroting door raad: 9 november

RAADSVOORSTEL

Onderwerp : Begroting 2023 en meerjarenramingen 2024-2026
Portefeuillehouder : Wethouder Grijzen,
Voorstelnummer : 2022-819
Datum B en W besluit : 4-10-2022
Team : DEV-FC

Inleiding

Hierbij bieden wij u ter behandeling de ontwerp programmabegroting 2023 aan, inclusief de meerjarenramingen 2024 tot en met 2026 en de financiële onderbouwing voor het komende jaar. Zowel de begroting als de meerjarenraming is structureel sluitend.

Raadsvoorstel

1. De Begroting 2023 en de Meerjarenbegroting 2024-2026 vast te stellen;
2. Het in de begroting 2023 opgenomen meerjarenbeleid en de meerjarenraming 2024-2026 als uitgangspunt te nemen voor het in deze periode te voeren beleid;
3. De uitgaven voor investeringen zoals opgenomen in de paragraaf investeringen te autoriseren;
4. Akkoord te gaan met de voorstellen nieuw beleid zoals opgenomen in het hoofdstuk nieuw beleid

Kern raadsvoorstel

Algemeen beeld uitkomsten begroting 2023-2026

In het bestuursakkoord is afgesproken dat de gemeente een solide financiële huishouding voert met structureel sluitende jaar- en meerjarenbegroting 2023-2026 en een ratio 1 voor het specifiek weerstandsvermogen.

We kunnen een structureel sluitende begroting en meerjarenbegroting aanbieden. De ratio van het specifieke weerstandsvermogen bedraagt 1.

Financieel

De begroting is een financiële vertaling van het meerjarig financieel beleid.

Er is ruimte voor incidenteel en structureel nieuw beleid, dit maakt het mogelijk om de ambities uit het bestuursakkoord uit te voeren.

In de bijlage 1 is een overzicht genomen van de uitkomst begroting 2023 en meerjarenbegroting. De begroting sluit met een positief resultaat van €4,8 miljoen. De meerjarenramingen laten ook positieve saldi zien, €6,3 miljoen (2024) en € 24,2 miljoen (2025) aflopend tot € 313.000 (2026).

Beoogd resultaat

Het vaststellen van de begroting 2023 inclusief meerjarenraming 2024-2026 en de investeringen. Tevens het verkrijgen van "repressief toezicht" van de provincie ten aanzien van de begroting 2023.

Kader

Bij de opstelling is rekening gehouden met de desbetreffende bepalingen van de Gemeentewet, de Financiële verordening en het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV)

Argumenten ten behoeve van de raad

-

Betrokken partijen en participatie

-

Financiële consequenties

De financiële uitkomsten zijn hierboven in de inleiding kort toegelicht. De oorzaken en consequenties zijn nader toegelicht in de programma's en het hoofdstuk Uitkomsten begroting 2023-2026 van de programmabegroting. In het hoofdstuk nieuw beleid zijn de eenmalige en structurele voorstellen nieuw beleid nader toegelicht. De bij het opstellen van de begroting gehanteerde uitgangspunten en grondslagen treft u in de bijlage bij de begroting aan.

Betrokkenheid raad

-

Burgemeester en wethouders van de gemeente Deventer,
de secretaris, de burgemeester,

M.A. Kossen

R.C. König

RAADSBESLUIT

Onderwerp : Begroting 2023 en meerjarenramingen 2024-2026
Voorstelnummer : 2022-819
Raadstafel d.d. :
Raadsvergadering :

De raad van de gemeente Deventer,
Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 4-10-2022, nummer 2022-819

BESLUIT

1. De Begroting 2023 en de Meerjarenbegroting 2024-2026 vast te stellen;
2. Het in de begroting 2023 opgenomen meerjarenbeleid en de meerjarenraming 2024-2026 als uitgangspunt te nemen voor het in deze periode te voeren beleid;
3. De uitgaven voor investeringen zoals opgenomen in de paragraaf investeringen te autoriseren;
4. Akkoord te gaan met de voorstellen nieuw beleid zoals opgenomen in het hoofdstuk nieuw beleid

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van
De raad voornoemd,
de griffier,

de voorzitter,

A. Kerver

R.C. König

Begroting 2023 - 2026

Begroting 2023: Ruimte voor investeringen en noodzakelijke ondersteuning

Deventer is financieel gezond en sterk. Het college heeft de gemeenteraad een positieve begroting 2023-2026 aangeboden. Een solide en sluitende begroting die invulling geeft aan de ambities uit het Bestuursakkoord Dichtbij, Betrokken & Bevlogen. Met ruimte voor investeringen, voortzetten wat goed gaat en extra steun voor mensen in nood.

Wethouder financiën Liesbeth Grijzen: "Deventer staat er financieel goed voor. Dat geeft ruimte om te investeren in mensen, de dorpen en de stad. Tegelijk houden we ontwikkelingen in de wereld in de gaten. Denk aan stijgende bouw- en energiekosten."

Oog voor mensen en organisaties

Er is ruimte in de conceptbegroting om problemen deels op te vangen. Grijzen: "We hebben oog voor de groeiende groep mensen en maatschappelijke organisaties die in de knel komen met het betalen van rekeningen. In aanvulling op het kabinet, komt de gemeente met maatregelen voor huishoudens en maatschappelijke instellingen. Voor ondernemers wordt extra adviescapaciteit beschikbaar gesteld."

Investeren in jeugd

Een gezonde toekomst begint bij een gezonde jeugd. Hoe eerder kinderen gezond leren leven, hoe beter. De gemeente investeert in regelingen en activiteiten die daaraan bijdragen, zoals het project Jongeren op Gezond Gewicht (JOGG). Ook blijft de gemeente investeren in preventie en in ondersteuning bij onderwijs en werk.

Nieuwe Markt

Ter afronding van de Lebuinuspleinen wordt geld beschikbaar gesteld voor de herinrichting van de Nieuwe Markt.

Infrastructuur en bouwkosten

In deze conceptbegroting wordt voorgesteld om 30 miljoen euro te investeren in grote infrastructurele projecten. Het college hoopt dat het Rijk dit bedrag gaat aanvullen met 30 miljoen euro. Hiermee wordt het mogelijk grote verkeersknelpunten aan te pakken, zoals de Van Oldenielstraat.

Met de woningbouwopgave in Keizerslanden wordt het oplossen van dit knelpunt nog belangrijker. In de conceptbegroting wordt rekening gehouden met stijgende bouwkosten voor bouw- en infraprojecten.

Woningbouw

Deventer gaat de komende jaren duizenden woningen bouwen. Voor alle doelgroepen: jongeren, starters, doorstromers, ouderen en kwetsbare mensen. Dat is nodig om de woningnood tegen te gaan. Er wordt geïnvesteerd in uitbreiding van de ambtelijke organisatie, onder meer om de grote woningbouwopgave in goede banen te leiden.

Woonlasten

De totale opbrengst van de Onroerendezaakbelasting wordt verhoogd met 3%. Omdat de huizenprijzen fors gestegen zijn, daalt het tariefpercentage. Het tarief voor de afvalstoffenheffing daalt met 4,8%.

Inhoudsopgave

Inleiding	4
Financiën	7
Programma's	62
Burger en bestuur	62
Openbare orde en veiligheid	70
Leefomgeving	77
Milieu en duurzaamheid	86
Ruimtelijke ontwikkeling	101
Herstructurering en vastgoed	109
Inkomensvoorziening en arbeidsmarkt	118
Meedoen	128
Jeugd en onderwijs	140
Economie en Internationaal beleid	151
Kunst en cultuur	161
Bedrijfsvoering	170
Algemene dekkingsmiddelen	180
Paragrafen	184
Paragraaf Bedrijfsvoering	184
Paragraaf Lokale heffingen	185
Paragraaf Financiering	198
Paragraaf Verbonden partijen	209
Paragraaf Grondbeleid	269
Paragraaf Investerings	276
Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen	298
Paragraaf Weerstandsvermogen en risicomanagement	308
Bijlagen	321

Inleiding

Inleiding

Met het bestuursakkoord “Dichtbij, Betrokken & Bevlogen” bouwen we de komende jaren verder aan het prachtige sociale en fysieke bouwwerk dat onze stad Deventer is met haar evenzo prachtige en diverse dorpen. In het bestuursakkoord schetsen we veelal het doel en niet meteen de exacte uitwerkingsrichting. Dat gesprek over de uitwerking zijn we in 2022 gestart in samenspel met de verschillende partijen in de raad en daarbuiten om onze inwoners het allerbeste te kunnen bieden.

In deze begroting vindt u onze beleidsvoornemens voor 2023 en de financiële voorstellen. We hebben daarbij oog voor elkaar, maar ook voor de kwaliteit van onze leefomgeving. We zullen daarbij de opgave oppakken om de gevoelde afstand tussen inwoner en het gemeentebestuur te verkleinen door op zoek te gaan naar een andere benadering van de dialoog met onze inwoners.

De opgaven en ambities waarmee we in 2023 aan de slag gaan zijn in vier hoofdstukken ingedeeld aangevuld met een hoofdstuk financiën:

1. Samen maken we Deventer
2. Fijn wonen en leven
3. Iedereen doet ertoe
4. Een duurzame toekomst

Strategische doelen

Samen maken we Deventer

De ambitie om een open bestuurscultuur te hanteren geven we uitvoering bij de grote opgaven waarvoor we staan. We willen inwoners beter betrekken bij besluiten over de eigen leefomgeving of levenssfeer en hebben daarbij extra aandacht voor jongeren en groepen die minder makkelijk van zich laten horen. Participatie en modern samenspel versterken ons gemeentebestuur en creëren maatschappelijke meerwaarde.

Fijn wonen en leven

Deventer staat voor de grote opgave en noodzaak om veel woningen bij te bouwen. Met het programma Wonen en Voorzieningen geven we hier uitvoering aan en maken we keuzes over de bouwlocaties. We pakken de kansen om jong arbeidspotentieel aan ons te binden ter versterking van onze arbeidsmarkt, maar ook ter versterking van ons voorzieningenniveau. We investeren fors om deze opgave te realiseren en stellen een fonds infrastructuur in dat tevens benut kan worden als co-financiering op subsidieaanvragen die we doen.

Iedereen doet ertoe

Deventer is een gemeente die investeert in haar inwoners, in voorzieningen en in onze leefomgeving vanuit de gedachte dat iedereen mee moet kunnen doen. Met de meeste inwoners gaat het goed, maar het hebben van perspectief en van gelijke kansen is echter lang niet vanzelfsprekend voor iedereen. Armoede, het ontbreken van werk, eenzaamheid of andere problemen zorgen ervoor dat een groep inwoners het lastig heeft. We zetten in op preventie, het bemiddelen naar werk, maken werk van de inburgering van nieuwkomers en voeren het nieuwe minimabeleid uit. Via het wijk- en dorpsgericht werken vanuit onze buurtvoorzieningen zorgen we ervoor dat we preventieve activiteiten op het gebied van gezondheid, welzijn en zorg breed kunnen inzetten.

Een duurzame toekomst

Een leefbaar en fijn Deventer vraagt om inzet van ons allemaal. We maken daarbij proactieve, realistische stappen in 2023 om de klimaatdoelen te halen en waar mogelijk te versnellen. Bij de energietransitie zetten we in op een zorgvuldige dialoog en participatie met de samenleving over zowel de korte als de langere termijn. We investeren in een leefbare en schone omgeving en doen dat in gesprek met inwoners. We vragen hen input om mee te denken over de oplossingen.

Extra gegevens

College van Burgemeester en wethouders: <https://www.deventer.nl/college>

Gemeenteraad: <https://gemeenteraad.deventer.nl/>

Staat van Deventer: <https://www.staatvandeventer.nl/>

Waar staat je gemeente: <https://www.waarstaajegemeente.nl/dashboard/>

Financiën

Inleiding

Met dit document presenteren wij u de programmabegroting voor het jaar 2023. De kaders en uitgangspunten uit het bestuursakkoord vormen de basis voor deze begroting. In hoofdstuk Financiën vindt u de financiële keuzes voor de begroting 2023, de meerjarenraming en het nieuwe beleid. De beleidsbegroting bestaat uit een uitwerking van de programma's en de basisbegroting. De paragrafen bevatten naast de verplichte onderdelen ook een inzicht in de meerjarige investeringsplannen voor 2023 en de voorportaalijst.

Financieel perspectief

De invloed van Corona op de economie en de oorlog in de Oekraïne hebben effect op de uitvoering van de gemeentelijke begroting. We leven op dit moment in turbulente tijden. De inflatie is in 2022 tot recordhoogte gestegen en werkt door in onze lasten. We hebben vanuit het Rijk loon- en prijscompensatie gekregen en verwachten een verdere compensatie in het najaar. Het risico is dat de kosten boven het niveau van de compensatie uitstijgen. Voor maatschappelijke instellingen/verbonden partijen hanteren wij een prijscompensatie van 5.5%, dit percentage is hoger dan de gebruikelijke indexering. Er is veel onzekerheid over de ontwikkeling van de economie en inwoners zien hun koopkracht afnemen.

Dit is waarom wij naast het vrijmaken van ruimte voor nieuw beleid om onze ambities te realiseren ook een pas op de plaats maken voor de inzet van de resterende begrotingsruimte (eenmalig en structureel). Dit om een extra buffer te hebben voor het opvangen van mogelijke nadelen. Hierbij kun je denken aan forse prijsstijgingen voor energie, BUIG en oplopende (bouw)kosten in projecten. Het continueren van onze werkzaamheden en van de lopende projecten zijn hiervoor van belang.

In de raadsvergadering van 14 september is er gesproken over de aanpak (energie-) crisis Deventer. Het college en de raad onderschrijven de noodzaak om maatschappelijke instellingen te helpen om door deze crisis heen te komen. Het college stelt als 1e denklijn voor, dat alleen Deventer instellingen en organisaties in aanmerking komen die ook onder de reikwijdte vallen van de coronacompensatie. Ook voor inwoners en ondernemers treffen wij maatregelen om te ondersteunen ([ondersteuning inwoners/ondernemers/maatschap.inst](#)).

Het financieel meerjarenperspectief is ten opzichte van 2022 verbeterd. De financiën zijn op orde en er ligt een solide basis. De begroting 2023 en de meerjarenbegroting 2024-2026 is reëel en structureel sluitend. Dit betekent dat de structurele lasten in deze jaren worden afgedekt met structurele baten. Daarmee wordt voldaan hetgeen gesteld is in het bestuursakkoord ten aanzien van de financiën en aan het belangrijkste criterium voor repressief (regulier) toezicht. De eerste jaren is de financiële situatie positief echter vanaf 2026 ontvangen gemeenten fors minder geld. Gemeenten zijn in gesprek met het Rijk over dit "ravijnjaar" in de middelen en dringen aan op een oplossing. Hierbij wordt gedacht aan een herziening van de normeringssystematiek en een eigen belastinggebied voor gemeenten. Het voordelige structurele begrotingssaldo loopt af van €17 miljoen naar €313.000 in 2026.

De Meicirculaire 2022 laat een positief accres zien. Kanttekening is dat dit accres ook definitief is voor de jaren 2023-2026. Het accres wordt bevroren, afgezien van de prijs- en loonontwikkelingen. Op basis hiervan kan de stelpost accres vrijvallen, dit geeft incidenteel ook ruimte. De compensatie van de tekorten jeugdzorg dragen de eerste jaren 2024-2025 eenmalig eveneens bij aan het verbeterde meerjarenperspectief. Deze inkomst gaat gepaard met aanvullende besparingen op de uitgaven (aanvullend op de hervormingsagenda).

Bestuursakkoord

Het college van B en W heeft in het bestuursakkoord 2022-2026 Deventer het volgende opgenomen. "We zorgen voor een structureel jaar- en meerjarenbegroting, waarbij structurele uitgaven worden gedekt met structurele middelen. De begroting is ook reëel in evenwicht. Dit houdt in dat ramingen volledig, realistisch en haalbaar moeten zijn."

Alleen bij onverwachte externe financiële tegenvallers die niet op korte termijn structureel gedekt kunnen worden, kan de begroting bij uitzondering met incidentele middelen sluitend worden gemaakt. De uitgaven passen we aan de inkomsten van het Rijk aan (trap op, trap af). Als dit leidt tot ongewenste maatschappelijke effecten, stellen we dit bij en vinden we de middelen elders binnen de gemeentelijke begroting. Voor het benodigde specifieke weerstandsvermogen handhaven we de minimale norm van 1.

Uitgangspunten

Deze programmabegroting 2023 en meerjarenraming 2024-2026 zijn opgesteld conform het bestuursakkoord, de begrotingsrichtlijnen en het besluit begroting en verantwoording (BBV). De Meicirculaire 2022 van het gemeentefonds vormt de basis voor de programmabegroting 2023 en de meerjarenraming 2024-2026.

In de begroting is rekening gehouden met:

- jaarlijkse trendmatige stijging van de ozb van 3%;
- jaarlijkse stijging van lonen en sociale lasten (+3,6%) en prijzen (+5,5%).

Overzicht structureel sluitende begroting

Op basis van de staat incidentele lasten en baten kan mede worden beoordeeld of er sprake is van een structureel sluitende begroting. Dit is iets anders dan hoe de begrotingsuitkomst er uit ziet. Zolang er een positief saldo resteert in de begroting en die net zo groot is als een negatieve uitkomst van saldo van de incidentele lasten en baten dan voldoe je aan de regels van een structureel sluitende begroting.

Op basis van de huidige gegevens is de (meerjaren)begroting structureel sluitend.

(bedragen x €1.000)

Structureel begrotingssaldo	2023	2024	2025	2026
Saldo van baten en lasten	-28.202	-2.357	22.984	952
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	32.966	8.639	1.232	-639
Totaal resultaat (meerjaren)begroting	4.764	6.282	24.216	313
Waarvan incidentele baten en lasten (Bijlage: staat van incidentele lasten en baten)	12.065	16.118	0	0
Structureel begrotingssaldo	16.829	22.400	24.216	313

Ontwikkeling woonlasten

De woonlasten voor een gemiddeld gezin met een eigen woning stijgen in 2023 ten opzichte van 2022 met 6 euro (0,79%) Voor een eenpersoons huurder dalen de woonlasten ten opzichte van 2022 met 4 euro (0,91%). Dit bedrag wijkt af omdat een huurder geen onroerende zaakbelasting en geen rioolheffing - eigenarendeel betaalt.

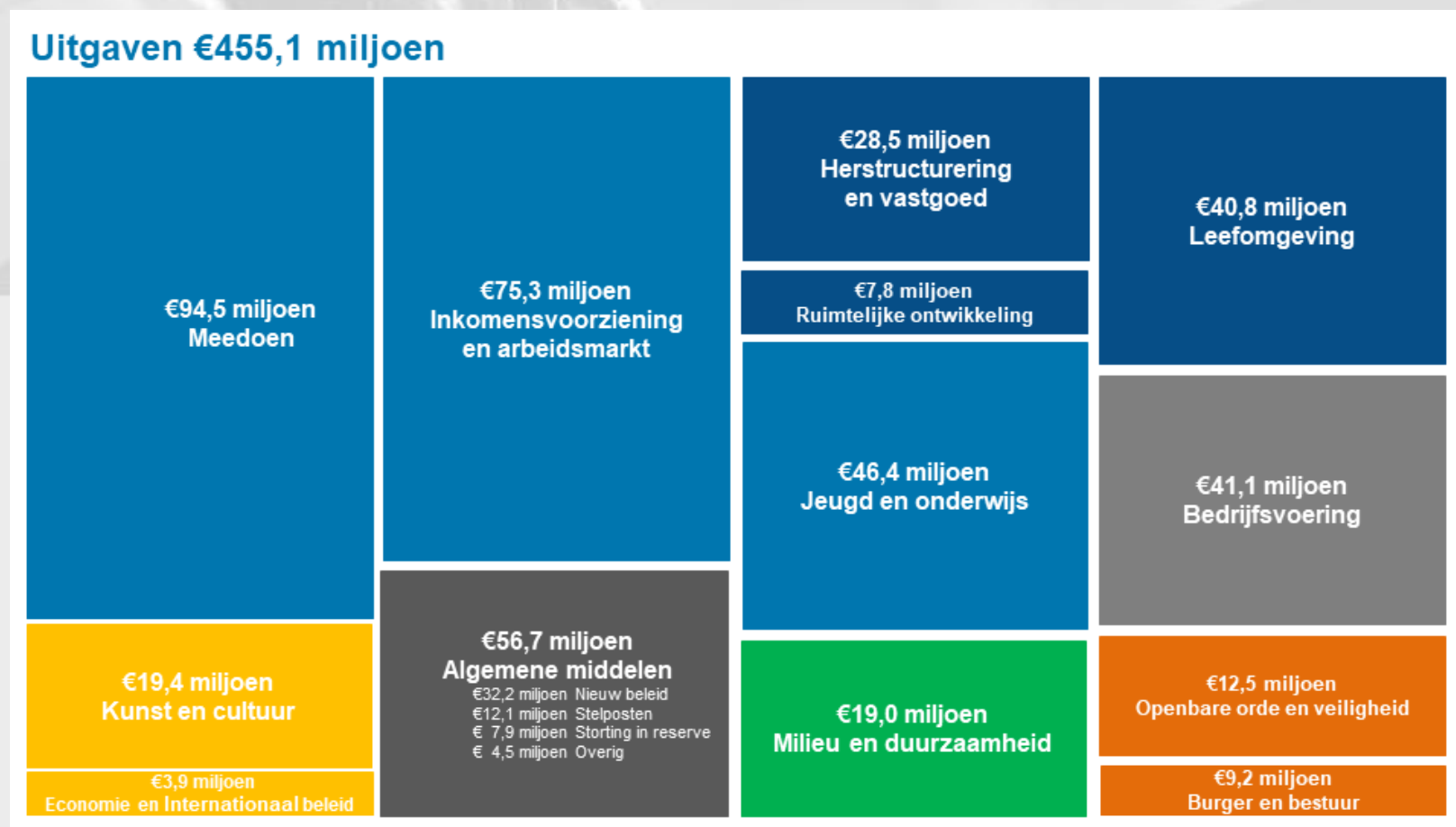
Deze uitzonderingen zijn:

- Het tarief voor de rioolheffing stijgt met 3,36%;
- Het gemiddelde tarief voor de afvalstoffenheffing daalt met 4,79%;
- Het tarief voor OZB woningen daalt met ca. 15%. Alhoewel de woningwaarden fors stijgen, blijft de lastendruk nagenoeg gelijk in overeenstemming met de afgesproken trend.

Financieel resultaat

Uitgaven

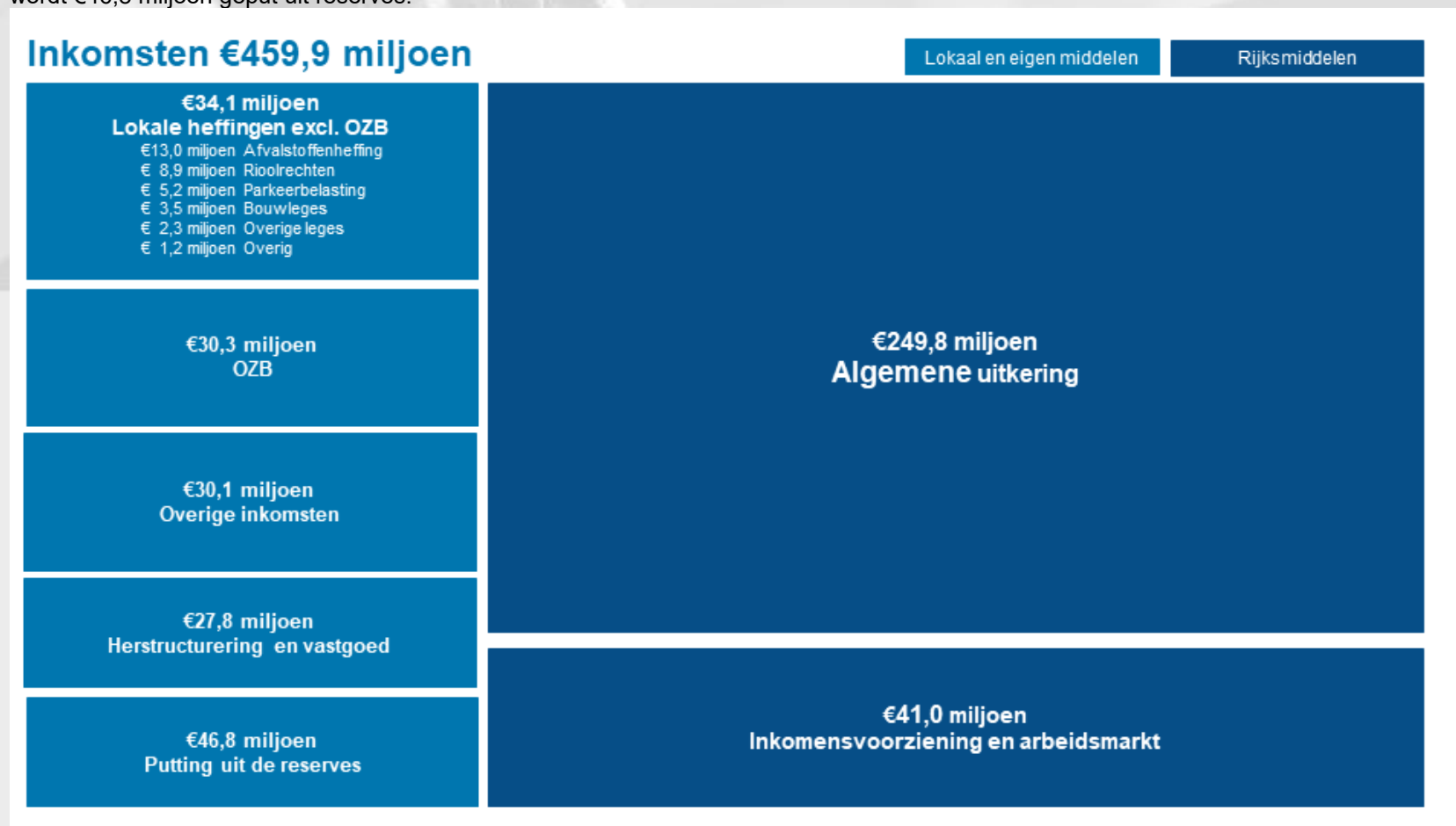
In 2023 geeft de gemeente een bedrag van €398,4 miljoen uit aan de verschillende werkzaamheden, exclusief de algemene middelen en inclusief stortingen in reserves. In onderstaande tabel is weergegeven hoeveel de uitgaven per programma bedragen. De lasten van de algemene dekkingsmiddelen, inclusief stortingen in reserves bedragen €56,7 miljoen. Voor een toelichting op dit programma wordt verwezen naar het onderdeel Dekking programmaplan. De totale lasten van de gemeente bedragen €455,1 miljoen.

Inkomsten

De uitgaven zijn gedekt door inkomsten. De gemeente kent verschillende bronnen van inkomsten. De belangrijkste zijn de algemene dekkingsmiddelen, waaronder de algemene uitkering (bijdrage van het rijk) en de onroerende zaakbelasting, inkomsten direct gerelateerd aan de programma's (bijvoorbeeld bijdragen van het rijk voor bijstandsuitkeringen of verkoopopbrengsten van gronden) en de overige heffingen die inwoners en bedrijven betalen, zoals afvalstoffenheffing, rioolheffing, maar ook bijvoorbeeld leges voor reisdocumenten.

Het onderstaande figuur geeft de inkomsten uit de verschillende bronnen schematisch weer. De totale inkomsten van de gemeente bedragen €459,9. Hiervan wordt €46,8 miljoen geput uit reserves.

Financiële uitkomsten

Uitkomsten

1e kwartaalrapportage 2022

Vanwege de collegeonderhandelingen is er geen voorjaarsnota 2022 opgesteld. De kaderbrief is opgenomen in de 1e kwartaalrapportage 2022 en geeft als zodanig een actualisatie van de begroting 2023-2026. Door de raad werd op 6 juli de [1e kwartaalrapportage 2022](#) vastgesteld. De uitkomst van de begroting na de 1e kwartaalrapportage was:

(bedragen x €1.000)

	2023	2024	2025	2026
Uitkomst na 1e kwartaalrapportage 2022	1.058	744	206	-40

Nieuwe ontwikkelingen

Onderstaande tabel geeft inzicht in de mutaties die na de 2e kwartaalrapportage 2022 zijn verwerkt in de voorliggende begroting 2023 en meerjarenraming 2024-2026. Door nieuwe ontwikkelingen, die worden gedekt uit de algemene middelen, verandert de uitkomst van de begroting.

De ontwikkelingen zijn:

(bedragen x €1.000) (-/- = nadeel)

Nr.	Omschrijving	Programma	2023	2024	2025	2026
1	Raadsvergadering	Burger en bestuur	-10	-10	-10	-10
2	GGU-bijdrage (VNG)	Burger en bestuur	-57	-57	-57	-57
3	Adresonderzoek	Burger en bestuur	-124	-124	-124	-124
4	Omgevingsdienst IJsselland	Milieu en duurzaamheid	-70	-70	-70	-70
5	Omgevingsvisie	Ruimtelijke ontwikkeling	-209	-209	-209	-209
6	Beschermingsbewind	Inkomensvoorziening en arbeidsmarkt	-180	-180	-180	-180
7	Vertraging bouw sporthal Bathmen	Meedoen	82	-15	-71	
8	Vaart in de haven	Economie en internationaal beleid		-10	-10	-10
9	Privacy en informatieveiligheid	Bedrijfsvoering	-110	-110	-110	-110
10	Algemene uitkering (meicirculaire 2022)	Algemene dekkingsmiddelen	28.248	29.775	36.488	19.516
11	Stelpost Jeugd	Algemene dekkingsmiddelen	-7.947			
12	Stelpost lonen en prijzen	Algemene dekkingsmiddelen	-4.393	-6.323	-8.404	-10.385
13	Stelpost accres AU	Algemene dekkingsmiddelen	1.950	2.250	2.550	
14	Jeugd	Algemene dekkingsmiddelen	0	1.661	145	-2.567
15	Onroerendezaakbelasting (OZB)	Algemene dekkingsmiddelen	317	300	304	257
Saldo			17.497	26.878	30.242	6.051

Toelichting

1. Raadsvergadering

Nu de raadsvergaderingen in twee zalen worden gestreamd, is het budget daarvoor niet toereikend. In 2021 zijn de kosten daarvoor €10.000 hoger geweest dan het beschikbare budget. Dit kostenniveau is structureel.

2. GGU-bijdrage (VNG)

De ALV van de VNG heeft bij de begroting 2022 ingestemd met uitbreiding van GGU-activiteiten voor kwaliteit en rechtmatigheid zorg en jeugd, publiek (gezondheid en fysieke leefomgeving). Daarvoor is de gemeentelijke bijdragen structureel verhoogd: de bijdrage per inwoner is verhoogd van €2,55 naar €3,141 (excl. BTW). Voor Deventer bedraagt deze verhoging €47.000. Deze verhoging is bij de voorbereiding van de ALV medio 2021 niet opgemerkt, maar blijkt nu uit de doorbelasting van de halfjaarlijkse bijdrage. Daarnaast is in de ALV van de VNG ingestemd met een hogere bijdrage GGU 2023 van structureel €10.000.

3. Adresonderzoek

De huidige structurele formatie voor het uitvoeren van adresonderzoek is onvoldoende groot. Het adresonderzoek is één van de instrumenten om de kwaliteit van de Basisregistratie Personen (BRP) op orde te houden. We krijgen hiervoor signalen van nieuwe inwoners op een adres en vanuit de LAA (Landelijke Aanpak Adreskwaliteit), waar de grote uitvoeringsinstanties zoals de Belastingdienst bij zijn aangesloten. Door onvoldoende capaciteit loopt de werkdruk bij medewerkers teveel op en voldoen we niet aan vastgestelde doorlooptijden.

Op basis van de vergelijking met andere gemeenten en onze gemiddelde zaakvoorraad is €123.500 beschikbaar gesteld om de capaciteit voor adresonderzoek structureel met 2 fte uit te breiden.

4. Omgevingsdienst IJsseland

De begroting 2023 voor de OD IJsseland is inmiddels vastgesteld. De bijdrage voor 2023 ligt ten opzichte van 2022 fors hoger. Dat komt omdat de Omgevingsdienst nog in een groeimodel zit. Hier hebben we bij de 1e kwartaalrapportage 2022 melding van gemaakt en is het budget structureel met €200.000 euro opgehoogd waarbij voor 2022 en 2023 ontvangen MEVO gelden zijn ingezet.

Per abuis is de bijdrage voor Energie en Duurzaamheid (energiebesparing 10% van de relevante bedrijven) ad. €70.000 daarin niet meegenomen. De structurele bijstelling had daarom geen €200.000 moeten zijn maar €270.000.

5. Omgevingsvisie

In de raadsvergadering over de besluitvorming in het kader van de omgevingswet is in juli 2022 een amendement aangenomen over de omgevingsvisie als kader. De essentie van het amendement is dat alle initiatieven die afwijken van de omgevingsvisie voor bindend advies naar de raad gaan. Als alle initiatieven die niet concreet genoemd worden in de omgevingsvisie worden gezien als afwijkend van de omgevingsvisie, betekent dit dat nagenoeg alle initiatieven voor bindend advies naar de raad moeten. Dit vergt fors meer ambtelijke inzet in de voorbereiding van documenten maken, raadsvoorstel en concept raadsbesluit opstellen, overleggen en advisering. Om de wettelijke termijnen te halen moet dit altijd binnen 8 weken plaatsvinden, naast de overige inhoudelijke toetsingen. Om de termijnen altijd te kunnen halen en de werkzaamheden bij de initiatieven te kunnen uitvoeren, zal 2 FTE nodig zijn. Het kostenbedragen €209.000.

6. Beschermingsbewind

Het BAD is per 1 mei 2022 ontslagen als beschermingsbewindvoerder. Alle cliënten zijn toebedeeld aan andere bewindvoerders. Dit levert een negatief resultaat op, omdat de volledige opbrengsten van €501.541 vervallen, terwijl de personeelslasten met €352.259 afnemen. Dit was ook het voordeel wat bij de bezuinigingen van Kwestie van Kiezen destijds als voordelig bedrag was ingeboekt. Daarnaast nemen de kosten voor de bijzondere bijstand toe met ongeveer €30.000, omdat de opvolgend bewindvoerders naar verwachting een hoger tarief in rekening brengen dan het BAD deed. Totaal nadeel is dan structureel €180.000.

7. Vertraging bouw sporthal Bathmen

De bouw van de bouw van sporthal Bathmen heeft vertraging opgelopen. Dit komt doordat de planvoorbereiding de nodige tijd vergt. Hierdoor verschuiven de benodigde budgetten wat in de tijd.

8. Vaart in de haven

Bij de voorjaarsnota 2017 is een bedrag van €1,5 miljoen, met bijbehorende kapitaallasten, gereserveerd voor de investering van een wachtkade in de 5e havenarm. Door vertraging binnen het project wordt medio 2022 gestart met de uitvoering en realisatie. De verwachting is dat in het voorjaar 2023 de wachtkade gereed is. De vertraging heeft tot gevolg dat de projectkosten hoger uitvallen dan begroot waardoor er €10.000 extra kapitaallasten benodigd zullen zijn. De extra kapitaallasten zullen vanaf 2024 gedekt worden uit de algemene middelen ([raadsbesluit 2022-70](#)).

9. Privacy en informatieveiligheid

De Privacy Officer (PO), de Functionaris Gegevensbescherming (FG) en de Information Security Officer (ISO) voeren de privacywerkzaamheden van de gemeente uit. Dit bestaat onder andere uit een goede monitoring op en beheersing van de risico's rondom privacyvraagstukken. We werken hierin samen met de gemeenten Olst-Wijhe en Raalte. Er is te weinig capaciteit beschikbaar om alle activiteiten uit te voeren. Daarom wordt voorgesteld om het Deventer aandeel hierin van €110.000 beschikbaar te stellen voor vergroting van de capaciteit.

10. Algemene uitkering (Meicirculaire 2022)

Op basis van de meicirculaire wordt de Algemene uitkering fors verhoogd. De raad is hiervan via een raadsmededeling op de hoogte gesteld. Het afwegingskader met betrekking tot het ramen van de omvang van de Algemene uitkering is:

Het volgende afwegingskader wordt naast hetgeen staat in het bestuursakkoord met betrekking tot het financiële beleid gebruikt voor het bepalen van de ruimte voor eenmalig en structureel nieuw beleid.

Opschalingskorting Gemeentefonds	Terughoudend te zijn met het anticiperen op meer financiële ruimte door het schrappen van de opschalingskorting in 2026 en verder. De opschalingskorting conform de huidige raming dus blijven ramen vanaf 2026 (laatste jaar). Hiermee was al rekening gehouden in de meerjarenbegroting.
Herverdeling Gemeentefonds	Op basis van de meicirculaire Algemene Uitkering is een voordelig positief herverdeeleffect van het Gemeentefonds geraamd van structureel €1,9 miljoen.
Accres 2022 en verder	Voor 2022-2025 zijn de bedragen voor het accres definitief en wordt afgezien van prijs- en loonontwikkelingen het accres bevroren. Het systeem van trap op trap af wordt daarom verlaten. Dit betekent dat de geraamde uitgaafstelpost accres AU in deze jaren eenmalig kan vrijvallen. Vanaf 2026 komt er een nieuw normeringssystematiek waarbij ook de invoering van een eigen gemeentelijk belastinggebied wordt betrokken. De uitgaafstelpost accres AU (structureel €2,9 miljoen) voor het opvangen van verschillen in het accres of ombuigingen Rijk handhaven we wel in 2026 en verder.
Loon/prijsontwikkeling	In de meicirculaire 2022 zijn prognoses meegenomen voor loon- en prijsontwikkelingen. Op basis van deze prognoses is de uitgaafstelpost prijzen/lonen geactualiseerd.
Wet Kwaliteitsborging voor het bouwen (WKB)	Geen structureel voordeel of nadeel op te nemen in de meerjarenbegroting in afwachting van de uitkomsten van het art.2-onderzoek.
Jeugd	Voor 2023 is er een bijdrage voor Jeugd ontvangen. Zoals verwacht is er een afspraak gemaakt tussen Rijk en VNG over de op te nemen jeugdgeden in de meerjarenbegroting. Kort samengevat is de afspraak dat de jeugdgeden conform de uitspraak van de Commissie van Wijzen mogen worden opgenomen (in tegenstelling tot de 75% van vorig jaar, nu voor 100%). Zie voor nadere berekeningen en toelichting punt 12 Jeugd.
Klimaatakkoord/woningbouw impuls	In de begroting 2023 niet meer budget op te nemen voor de uitvoering dan de feitelijke bijdrage van het rijk en aan de investeringskant vooralsnog geen baten hiervoor op te nemen. De wijze waarop het gemeentefonds meestijgt met de rijksuitgaven is aangepast: de uitvoeringskosten voor klimaat, ontsluiten nieuwbouwwoningen en stikstof en de reserveringen voor de woningbouwimpuls en volkshuisvesting zijn uitgesloten. Dit heeft geleid tot een lager accres. Daar staat tegenover dat de middelen via specifieke uitkeringen worden uitgekeerd. Deze specifieke uitkeringen zijn nog niet bekend.

11. Stelpost Jeugd

In de Meicirculaire 2022 is voor Jeugd een bedrag ontvangen van €9,3 miljoen. Dit betekent dat de in de begroting geraamde stelpost van €7,9 miljoen vervalt.

12. Stelpost prijzen en lonen

Op basis van cijfers in de meicirculaire 2022 voor toekomstige prijs- en loonstijgingen moet de stelpost prijzen en lonen worden verhoogd.

13. Stelpost accres AU

In de begroting is een stelpost accres geraamd. Deze stelpost moet nadelige verschillen in de accres uitkeringen van de Algemene uitkering dekken. Op het bestuurlijk overleg financiële verhoudingen van 8 juni 2022 is door de staatssecretaris voor Fiscaliteit en Belastingdienst met de VNG afgesproken het volume-accres van het gemeentefonds voor de jaren 2022, 2023, 2024 en 2025 te bevriezen. Het voorstel heeft als oogmerk de stabiliteit van het geraamde accres te verbeteren, zodat zowel het ministerie van Financiën als gemeenten daar met hun begrotingspolitiek beter mee uit de voeten kunnen. Daarnaast biedt het voorstel de komende tijd rust om het gesprek te voeren over een mogelijke aanpassing van de financiële verhoudingen tussen het Rijk en de gemeenten vanaf 2026 om deze verhoudingen bij de tijd te brengen. Dit betekent dat de accessen in de AU tot en met 2025 zijn bevroren (trap op trap af systeem wordt in deze jaren niet gehanteerd door het Rijk) en de stelpost in deze jaren vrijvallen.

14. Jeugd (mededeling BZK en VNG)

In de begroting 2022-2025 zijn de extra bijdragen van het Rijk voor Jeugd voor 75% opgenomen. In de meicirculaire 2022 heeft het Rijk voor 2023 een definitief eenmalige compensatie in de Algemene uitkering opgenomen.

Onlangs zijn er tussen Rijk en VNG nieuwe afspraken gemaakt over het opnemen van extra bijdragen Jeugd van het Rijk in de begroting 2023-2026. Op 8 augustus is hierover de info ontvangen.

Rijk en VNG werken op dit moment aan de Hervormingagenda jeugdzorg. Deze zal naar verwachting dit najaar worden afgerond. Vooruitlopend hierop zijn voor de jaren 2022 en 2023 al aanvullende, incidentele middelen toegevoegd aan het gemeentefonds, in lijn met de financiële reeks van de uitspraak van de Commissie van Wijzen (CvW). Naast de besparingsopgave die volgt uit de uitspraak van de Commissie van Wijzen heeft het kabinet besloten tot het realiseren van de aanvullende besparing van structureel € 511 miljoen, welke een Rijksverantwoordelijkheid is gemaakt. Concreet betekent dit dat het aan de Rijksoverheid is om de besparing in te vullen met (wettelijke) maatregelen. Het gaat daarbij om maatregelen waardoor gemeenten minder middelen nodig hebben of waarbij alternatieve inkomsten gegenereerd worden (bv door middel van de invoering van een eigen bijdrage). Ook draagt het Rijk het budgettaire risico ingeval (een deel van) deze maatregelen geen of niet tijdig doorgang vinden. Partijen erkennen de noodzaak om op deze ontwikkelingen te anticiperen en aanvullende afspraken te maken ten aanzien van de te verwachten ruimte in de gemeentelijke begroting aanvullend op de meicirculaire. Zij spreken daarom het volgende af:

- Gemeenten mogen in de jaarschijven 2024 tot en met 2026 de middelen die op de aanvullende post zijn gereserveerd meenemen in hun meerjarenraming. Concreet gaat het om respectievelijk €1.265 miljoen, €758 miljoen en €367 miljoen.
- Daarnaast mogen gemeenten in hun begroting rekening houden met een besparing van €100 miljoen in 2024, €500 miljoen in 2025, €500 miljoen in 2026 en vanaf 2027 €511 miljoen structureel als gevolg van maatregelen die het Rijk zal uitwerken. Voor Deventer is dit een bedrag van €3,5 miljoen.

Het gaat hier om afspraken die gehanteerd worden voor het toezicht op de meerjarenraming in de gemeentebegroting voor 2023. Uit de Hervormingsagenda zal een combinatie van een set van maatregelen en een financieel kader volgen waarmee een structureel houdbaarder jeugdstelsel wordt gerealiseerd. De aanpassingen van de ramingen vormen geen budgettaire garantie.

In dit scenario ramen we de extra rijksmiddelen op basis van de hervormingsagenda voor 100% (tabel regel 1). Daarnaast wordt voor 50% rekening gehouden met toekomstige lagere uitgaven op jeugd. Dit is de berekening van de aanvullende besparing voor Jeugd. Het Rijk heeft deze opgenomen voor structureel €500 miljoen, het Deventer aandeel is €3,5 miljoen. Dit betekent dat we ervan uitgaan dat de budgetten Jeugd door invulling van de rijksmaatregelen worden verlaagd voor een bedrag van €3,5 miljoen. Het wel of niet halen hiervan is een risico van het Rijk. Dit wordt in de brief van het Rijk aangegeven. Wij hanteren hier echter een voorzichtige lijn en nemen deze besparing voor 50% op. Dit omdat wij de afgelopen jaren al fors hebben geïnvesteerd in het voorliggende veld en wij de kans reëel aanwezig achten dat er dubbelingen zullen zijn in de al uitgevoerde maatregelen.

(bedragen x €1.000) (-/- = nadeel)

Nr.	Omschrijving	Programma	2023	2024	2025	2026
1	Raming bijdrage Rijk in begroting 2022 (75% raming)	Algemene dekkingsmiddelen	0	7.461	6.847	6.847
2	Raming scenario rijksbijdrage 100%	Algemene dekkingsmiddelen	0	8.776	5.258	2.546
Sub-Saldo			0	1.315	-1.589	-4.301
3	Maatregelen Rijk verlagen uitgaven Jeugd 50%	Algemene dekkingsmiddelen	0	346	1.734	1.734
Saldo			0	1.661	145	-2.567

15. Onroerendezaakbelasting (OZB)

De toename van de opbrengst komt door een hoger aantal nieuwe woningen en bedrijven dan in de meerjarenbegroting is geraamd.

Knelpunten bestaand beleid

Tegenvallers (zowel niet-beïnvloedbare als beïnvloedbare) in de uitvoering van bestaand beleid moeten binnen het programma worden opgevangen. Dat wil zeggen, dat programma's de verantwoordelijkheid hebben primair te zoeken naar oplossingen binnen hun programma als zich tegenvallers voor (gaan) doen.

Als deze bijsturing binnen het programma voor het lopende begrotingsjaar leidt tot ongewenste aantasting van bestaande prestaties, dan vindt eenmalig dekking plaats uit de algemene middelen. Ook kan het in sommige gevallen zo zijn dat aanpassing van de bestaande prestatie in het lopende jaar wegens contractuele verplichtingen met derden niet mogelijk is. De structurele oplossing moet binnen het programma worden aangedragen met een heroverwegingsvoorstel. Bij de voorjaarsnota of begroting vindt integrale afweging plaats over de wijze waarop het aangedragen financiële knelpunt structureel wordt opgelost.

Voor onderstaande knelpunten vindt eenmalige dekking plaats vanuit de algemene middelen.

(bedragen x €1.000) (-/- = nadeel)

Nr.	Omschrijving	Programma	2023	2024	2025	2026
1	Verkenningfase De Nieuwe Keizer en Burgerweeshuis	Algemene dekkingsmiddelen	-2.500	0	0	0
2	Beschut werk	Inkomensvoorziening en arbeidsmarkt	-100	0	0	0
3	Gecertificeerde instellingen	Jeugd en onderwijs	-310	0	0	0
4	Kosten elektriciteit	Algemene dekkingsmiddelen	-1.900	0	0	0
5	Kosten gas	Algemene dekkingsmiddelen	-148	0	0	0
Saldo			-4.958	0	0	0

Toelichting op dekking vanuit algemene middelen:

1. Verkenningfase De Nieuwe Keizer en Burgerweeshuis

In het vierde kwartaal van 2022 wordt de verkenningfase van het Burgerweeshuis en de Nieuwe Keizer gepresenteerd aan de raad. Het is aan de raad om dan te besluiten of en hoe, in het kader van de leidraad grote projecten, verder gewerkt wordt aan het uitwerken van het voorlopig ontwerp. Voorlopig reserveren wij daarvoor €2,5 miljoen in afwachting van verdere besluitvorming van de raad. Dit bedrag is voorlopig gestald op een stelpost bij het programma Algemene dekkingsmiddelen.

2. Beschut werk

In de afgelopen 2 maanden (2022) is er een stijging van 26 indicaties. De teller staat nu op ongeveer 56 beschut werkenden. De bovenstaande stijging van de afgelopen periode hebben we binnen het programma niet begroot. Als de huidige stijging voortzet dan wordt een nadeel verwacht van structureel €100.000. Deze zullen wij dan betrekken bij de financiële afwegingen bij de voorjaarsnota 2023.

3. Gecertificeerde instellingen (GI)

Met de tarieven voor 2023 komt de regio tegemoet aan de oproep van het Ministerie van Justitie en Veiligheid om toe te werken naar een substantiële verlaging van de caseload. De voorgestelde tarieven zijn gebaseerd op een caseload van 1:15,4 (nu 16,4) en zorgen voor meer tijd per cliënt. Daarnaast wordt voor twee jaar een projectleider gefinancierd voor het opstellen van een ontwikkelagenda en worden de 'zorgmakelaars' voor één jaar verlengd. Het doel hiervan is om de GI's te stimuleren in inhoudelijke verbeterlagen, alsmede inzicht en grip te krijgen op de bedrijfsvoering van met name Jeugdbescherming Overijssel.

De tarieven leiden tot een stijging van kosten voor gemeenten van circa €2 miljoen ten opzichte van de kosten in 2021. Voor Deventer betekent dit een stijging van circa €310.000 ten opzichte van de kosten in 2021 (€1.742.200). Deze stijging wordt verklaard door een verlaging van de caseload, indexatie, de projectleider ontwikkelagenda, zorgmakelaars en diverse factoren zoals personeel niet in loondienst, verloop en inwerken nieuw personeel. In het najaar 2022 verkennen het Rijk, gemeenten en GI's de mogelijkheden om afspraken te maken over een landelijke norm voor de caseload. Bij de voorjaarsnota 2023 zullen wij dan een nieuwe financiële afweging maken.

4. Kosten elektriciteit

Op basis van de tarieven die voor 2023 voor 60% zijn vastgeklikt bedraagt de stijging van leveringskosten elektriciteit een factor 5,7 ten opzichte van 2022. Dat zou bij gelijkblijvend verbruik leiden tot een stijging van €2.491.000. Een aanzienlijk deel van deze kosten wordt doorberekend aan derden o.a. maatschappelijke instellingen (€600.000). Zie ook nieuw beleid ondersteuning maatschappelijke instellingen.

Daarnaast kan een deel van deze kosten in het rioolrecht (€780.000) worden doorberekend. Echter, in 2023 wordt niet gekozen voor verrekening via de tarieven. De reden is dat anders de woonlasten van de burgers nog hoger worden. Ten laste van de begroting 2023 komt een bedrag van €1,9 miljoen. Gezien de grote onzekerheid over de stijging van de prijzen en de mogelijke compensatie van het Rijk, dekken wij deze kosten eenmalig. Bij de voorjaarsnota 2023 zullen wij dit opnieuw beoordelen. Dit bedrag is voorlopig gestald op een stelpost bij het programma Algemene dekkingsmiddelen en wordt bij de derde kwartaalrapportage naar de desbetreffende programma's verdeeld.

5. Kosten gas

Naar aanleiding van de inval in Oekraïne kondigde de Europese Unie op 8 april jl. het vijfde sanctiepakket tegen Rusland aan. Hiermee werd een sanctie opgelegd om nog zaken te doen met Russische bedrijven. Voor alle gemeenten betekent dit dat zij vanaf 10 oktober 2022 geen gas meer mogen afnemen van Gazprom Energy NL. Om aan deze eis te kunnen voldoen heeft het college op 31 mei 2022 besloten deel te nemen aan de versnelde aanbestedingsprocedure door het Inkoopcollectief Stedendriehoek/DOWR voor de levering van gas vanaf 10 oktober 2022 en om het contract met Gazprom te beëindigen nadat een nieuwe leverancier is gecontracteerd.

In de raadsmededelingen van 9 maart, 30 maart, 31 mei en 6 september is de raad inhoudelijk geïnformeerd over dit vraagstuk. Door het inkoopcollectief Stedendriehoek/DOWR is de versnelde aanbestedingsprocedure uitgevoerd voor de levering van gas. Deze geldt voor de periode van 01-10-2022 t/m 31-12-2023, ter vervanging van het contract met Gazprom. Twee partijen hebben ingeschreven op de aanbesteding, Vattenfall is als beste partij naar voren gekomen. Het contract met Vattenfall is door de deelnemende gemeenten van het inkoopcollectief ondertekend en het contract met Gazprom is opgezegd. Met de contractering van Vattenfall zijn we verzekerd van de levering van gas in de periode t/m 31-12-2023. Vanwege de ontwikkelingen op de gasmarkt betalen we in het nieuwe contract een flink hogere prijs voor het gas dan in het oude contract. De hogere kosten die direct zichtbaar worden in onze begroting 2023 bedragen voorlopig eenmalig €148.000. Gezien de grote onzekerheid over de stijging van de prijzen en de mogelijke compensatie van het Rijk, dekken wij deze kosten eenmalig. Op dit moment zijn er gesprekken tussen VNG en het ministerie van Economische Zaken en Klimaat. Bij de voorjaarsnota 2023 zullen wij dit opnieuw beoordelen. Dit bedrag is voorlopig gestald op een stelpost bij het programma Algemene dekkingsmiddelen en wordt bij de derde kwartaalrapportage naar de desbetreffende programma's verdeeld.

Uitkomst begroting en ruimte voor nieuw beleid

Op basis van de vorige hoofdstukken wordt de voordelige begrotingsuitkomst aangewend voor dekking van de ambities uit het bestuursakkoord en voor de gevolgen van een aantal aangenomen moties. Er is structurele en eenmalige begrotingsruimte.

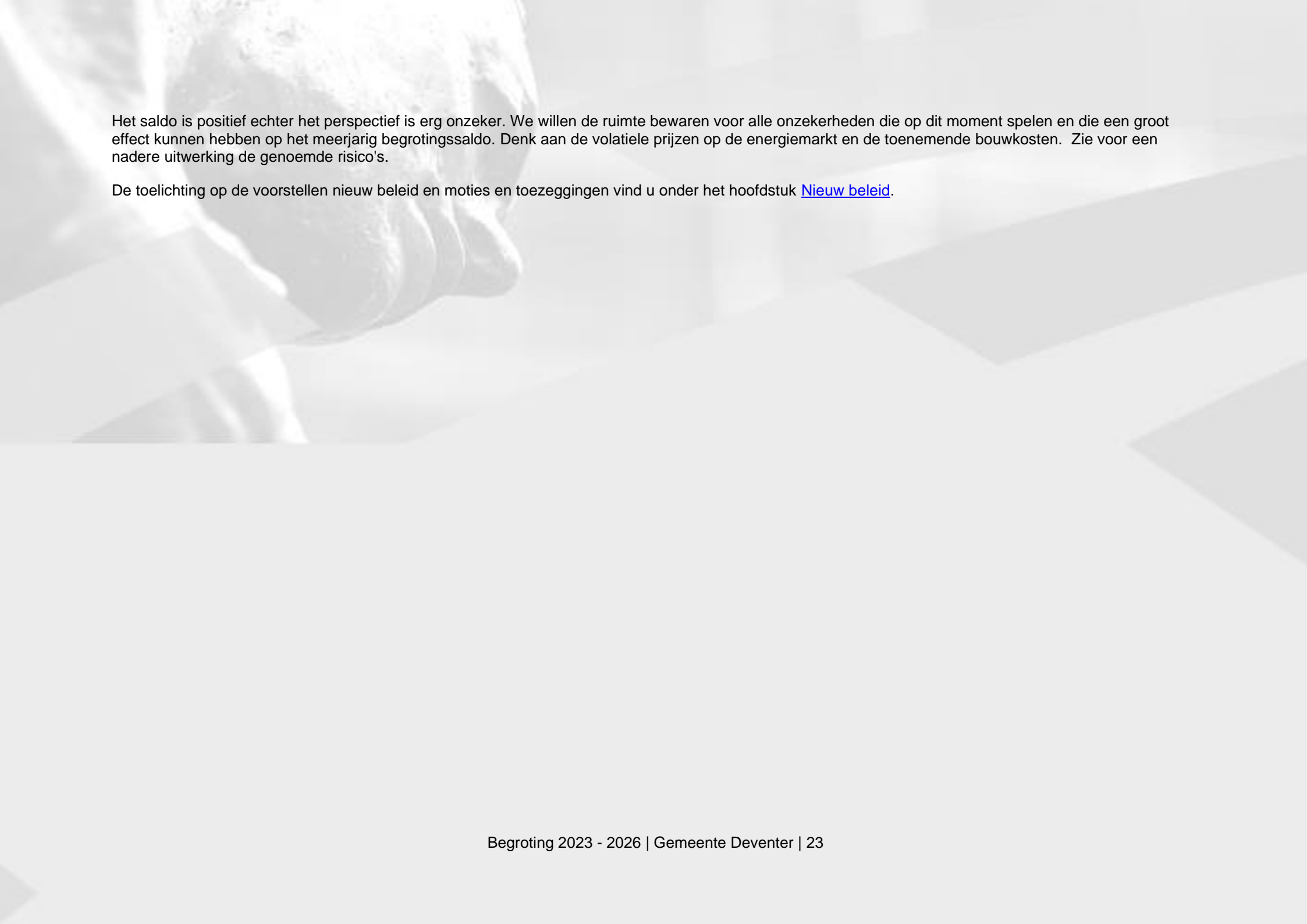
Daarnaast is er ruimte in de reserve nieuw beleid. Deze is met name gevuld bij de besluitvorming van de begroting 2022 circa €10 miljoen, door de vrijval van het jaarrekening resultaat 2022 en de voordelen in de kwartaalrapportage 1 en 2 €16,1 miljoen. De reserve gemeentebrede investeringen is gevuld door de vrijval van de S- Park middelen. Deze reserves zetten wij in voor het dekken van de voorstellen eenmalig beleid.

Vanaf 2026 is na inpassing van het nieuwe beleid een structureel begrotingssaldo van € 313.000. Het incidentele begrotingssaldo na inpassing van het nieuwe beleid is €34,3 miljoen

Het saldo is positief echter het perspectief is erg onzeker! We willen de ruimte bewaren voor alle onzekerheden die op dit moment spelen en die een groot effect kunnen hebben op het meerjarig begrotingssaldo. Denk aan de volatiele prijzen op de energiemarkt en de toenemende bouwkosten. Zie voor een nadere uitwerking de genoemde risico's.

bedragen x €1.000 (-/- = Nadeel)

Omschrijving	2023	2024	2025	2026
1 Uitkomst begroting na 1e kwartaalrapportage 2022	1.058	744	206	-40
2 Nieuwe ontwikkelingen	17.497	26.878	30.242	6.051
3 Knelpunten bestaand beleid	-4.958	0	0	0
Saldo begrotingsruimte	13.597	27.622	30.448	6.011
Nieuw beleid structureel	-4.389	-5.083	-5.628	-5.698
Nieuw beleid eenmalig	-27.204	-19.606	-815	-616
Moties structureel	0	0	0	0
Moties incidenteel	-655	0	0	0
Putting uit reserve nieuw beleid	6.656	3.350	212	616
Putting uit reserve gemeentebrede investeringen	600	0	0	0
Uitkomst begroting na 2e kwartaalrapportage 2022	16.160	0	0	0
Saldo	4.765	6.283	24.217	313

Het saldo is positief echter het perspectief is erg onzeker. We willen de ruimte bewaren voor alle onzekerheden die op dit moment spelen en die een groot effect kunnen hebben op het meerjarig begrotingssaldo. Denk aan de volatiele prijzen op de energiemarkt en de toenemende bouwkosten. Zie voor een nadere uitwerking de genoemde risico's.

De toelichting op de voorstellen nieuw beleid en moties en toezeggingen vind u onder het hoofdstuk [Nieuw beleid](#).

Risico's

Oplopende prijzen projecten

Er zijn diverse ontwikkelingen die mogelijk een toekomstig beslag gaan leggen op de nog beschikbare begrotingsruimte. Deze risico's willen wij niet onbenoemd laten. Door de invloed van Corona op de economie en de onzekerheid rond levering van grondstoffen en (deel) producten zien wij de bouwrijzen stijgen. De oorlog in de Oekraïne leidt tot verdere kostenstijging van de bouwmaterialen. Ook de energie- en brandstofkosten nemen fors toe en de onzekerheid m.b.t. de beschikbaarheid en levering van onder andere hout, staal en technologische materialen is toegenomen. De krapte op de arbeidsmarkt voor vaktechnisch personeel leidt tot hogere kosten en minder beschikbaarheid om projecten binnen de beoogde planperiode af te ronden.

Daarnaast ontvangen wij signalen dat bij aanbestedingen op dagprijzen wordt geoffreerd. Deze trend van kostenstijging werkt door in de lopende projecten zoals Marke Zuid, Sporthal Bathmen, Burgerweeshuis en de Nieuwe Keizer. Naast de directe effecten, is het niet ondenkbaar dat gesubsidieerde instellingen of huishoudens in de financiële problemen komen door bijvoorbeeld de hogere energiekosten. Dit geldt ook voor de kostenontwikkeling bij de maatschappelijke instellingen.

Knelpunt Leefomgeving

In de nota kapitaalgoederen wordt ook rekening gehouden met trends en de ontwikkelingen die invloed hebben op de inrichting en het beheer en onderhoud van de Leefomgeving en de benodigde middelen voor de komende jaren. Naast de forse inflatieontwikkeling die in 2022 plaatsvindt zijn er ook nog andere uitdagingen die we aan moeten gaan. Denk daarbij onder andere aan: de energie- en warmte-transitie -opgaven die gevolgen hebben voor de gebouwde fysieke leefomgeving en de circulaire en duurzame samenleving die steeds meer het handelen in en de inrichting van de fysieke leefomgeving beïnvloedt. Bij de Voorjaarsnota 2023 komen wij terug op welke keuzes hier te maken zijn.

BUIG

De bijstelling van het voorlopige macrobudget is een tussenstand, waarin de realisaties van vorig jaar en recente inschattingen van de conjuncturele situatie (CEP, CPB) zijn verwerkt. Het macrobudget is verlaagd, deze verlaging heeft ook een negatief voor Deventer. Dit betekent, rekenend met een met een lagere begin- en eindstand van het aantal uitkeringsgerechtigden t.o.v. de begroting, een extra nadeel van €745.000. Dit is meegenomen bij de 1e kwartaalrapportage voor 2022.

In de septembercirculaire van Sociale Zaken volgt nadere informatie. De structurele doorwerking kunnen we nu nog niet inschatten.

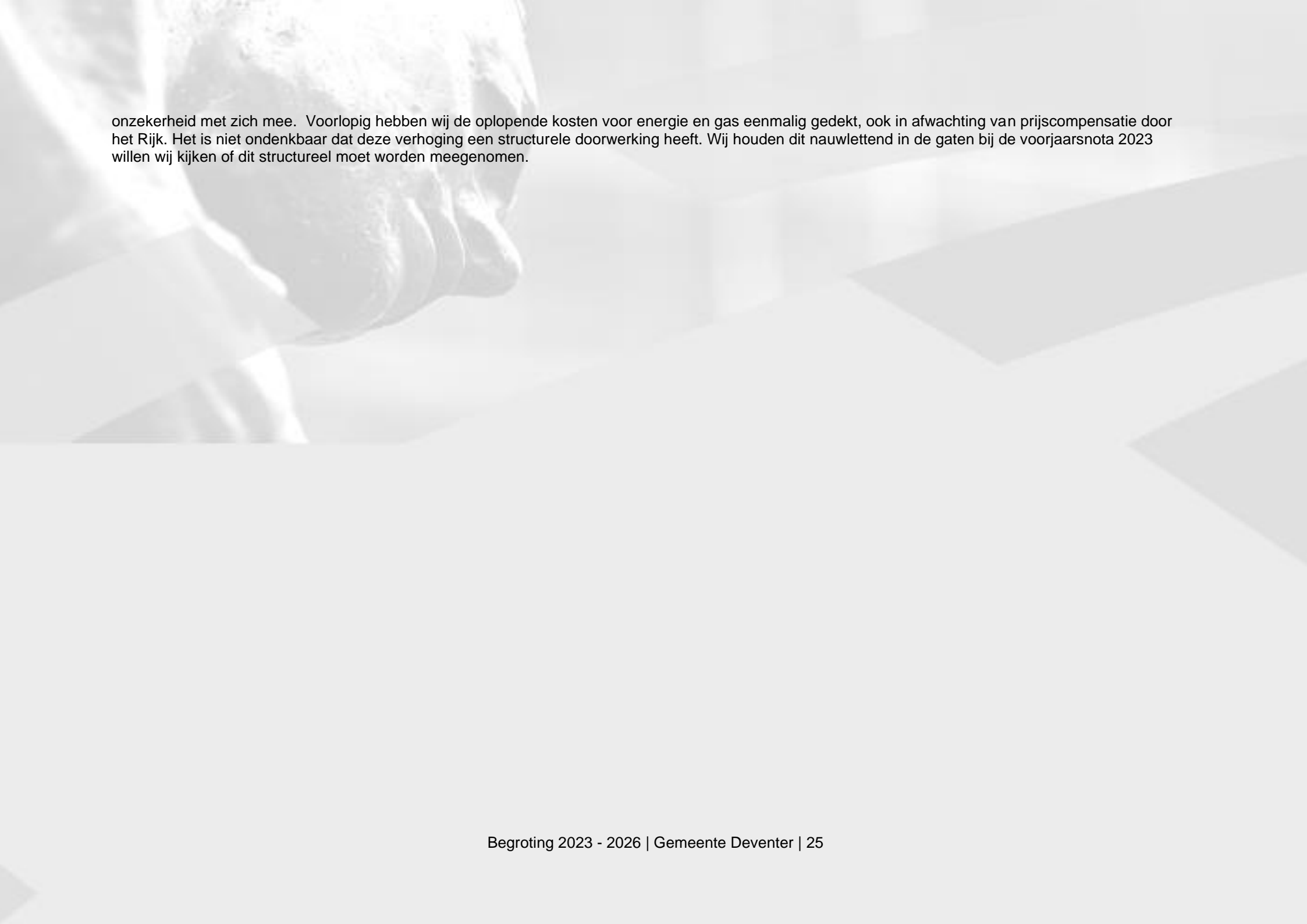
Algemene Uitkering

Het (volume) accres is door het Rijk vastgezet tot en met 2025. Dit betekent dat er tot en met 2025 geen extra budgetten meer worden uitgekeerd voor toenemende kosten van het Rijk. Dit geldt niet voor de compensatie van prijs en lonen, deze worden nog wel gegeven. De hoogte van de loon- en prijscompensatie is nog onzeker ook de mate in hoeverre deze compensatie toereikend zal zijn gezien de huidige oplopende prijsstijgingen. Het Rijk volgt hier het CBS, op dit moment blijft deze achter bij de prijsstijgingen in de markt.

Kostenstijging begroting

In diverse budgetten moet rekening worden gehouden met prijsstijgingen andere dan door energie, denk aan kosten van het onderhoud van maatschappelijk vastgoed, beheer en onderhoud van de openbare ruimte (asfalt).

Wij hanteren een prijsindexatie van 5,5%. De loon- en prijsontwikkeling is echter uitzonderlijk groot. In de afgelopen 10 jaren waren de ramingen voor ontwikkeling van de lonen bij overheid en prijzen van overheidsconsumptie niet zo hoog als de raming in het CEP 2022. Dit brengt op langere termijn

onzekerheid met zich mee. Voorlopig hebben wij de oplopende kosten voor energie en gas eenmalig gedekt, ook in afwachting van prijscompensatie door het Rijk. Het is niet ondenkbaar dat deze verhoging een structurele doorwerking heeft. Wij houden dit nauwlettend in de gaten bij de voorjaarsnota 2023 willen wij kijken of dit structureel moet worden meegenomen.

Financiële soliditeit

Financiële soliditeit (financieel solide huishouding) is een onderdeel van een structureel sluitende (meerjaren)begroting. Hierbij wordt ook gekeken of er voldoende buffers beschikbaar zijn om op korte termijn risico's en nadelen te kunnen dekken. Om vast te stellen dat wij voldoende in staat zijn om risico's op te vangen, maken wij een inschatting van het benodigde weerstandsvermogen. Het weerstandsvermogen geeft inzicht in de gezondheid van de financiële positie van de gemeente op langere termijn.

Weerstandsratio

Wanneer wij de benodigde weerstandscapaciteit afzetten tegen de beschikbare weerstandscapaciteit resulteert dit in een weerstandsratio.

Ratio weerstandsvermogen = Beschikbare weerstandscapaciteit : Benodigde weerstandscapaciteit

In de begroting 2023 is de ratio weerstandsvermogen (€13.607.000/€13.770.000) = 0,99.

De gemeente beschikt over voldoende weerstandsvermogen als de uitkomst van deze ratio minimaal 1. Dit betekent dat in 2023 €163.000 ten laste van de generieke weerstandsreserve wordt gebracht. Dit is conform de vastgestelde [beleidsnota reserves en voorzieningen](#). Zie voor verdere toelichting paragraaf [Weerstandsvermogen en risicomanagement](#).

Generieke weerstandsreserve

Naast de specifieke weerstandsreserve is er ook een generieke weerstandsreserve. Deze reserve dient als dekkingsmiddel voor het opvangen van nadelen die op verschillende terreinen kunnen ontstaan zoals: opvangen verliesvoorzieningen/afwaarderingen grondexploitaties (groter dan aanwezig in specifiek weerstandsvermogen), risico's gemeentegarantie, mutaties Algemene uitkering, faseringsverschillen taakstellingen, frictiekosten heroverwegingen en taakstellingen, rentemutaties, knelpunten sociaal domein en afdekken eenmalige begrotingstekorten. Voor het opvangen van deze, niet of heel moeilijk kwantificeerbare risico's wordt deze reserve aangehouden.

Onderstaande tabel toont de stand van de generieke weerstandsreserve.

(bedragen x €1.000)

	2022	2023	2024	2025	2026
Saldo 31-12	24.766	20.946	21.965	24.284	26.918

Stelposten

In de begroting zijn stelposten opgenomen die dienen voor de opvang van eenmalige en structurele nadelen.

a. Stelpost accres

In de begroting is een structurele stelpost opgenomen om de nadelen op te vangen van lagere accres bijdragen in de AU door vertragingen uitgaven Rijk en het opvangen van kortingen in de algemene uitkering. Deze stelpost komt dan boven op de buffer met betrekking tot de aanname stijging van het accres op basis van uitgaven in het regeerakkoord. Het Rijk heeft het volume-accres gemeentefonds voor de periode 2023-2025 bevroren op de stand van de meicirculaire gemeentefonds 2022. Dit biedt stabiliteit in de komende jaren. Het Rijk werkt op dit moment een nieuwe financieringssysteem uit voor de periode vanaf 2026.

(bedragen x €1.000)

	2022	2023	2024	2025	2026
Stelpost accres AU eenmalig	0	0	0	0	750
Stelpost accres AU structureel	0	0	0	0	2.150

b. Stelpost autonome ontwikkelingen

Voor het opvangen van autonome ontwikkelingen, anders dan nadelen in het accres Algemene uitkering, is jaarlijks een structurele stelpost beschikbaar. De bestendige gedragsregel is dat elk jaar wordt bekeken of de eerste jaarschijf van de stelpost eenmalig of structureel met worden ingezet ter dekking van de autonome nadelen. Na de 1e kwartaalrapportage 2022 bedraagt de stand van de stelpost:

(bedragen x €1.000)

	2022	2023	2024	2025	2026
Stelpost autonome ontwikkelingen	1.350	1.725	2.155	2.590	3.040

Nieuw beleid

Voorstellen nieuw beleid

Met het bestuursakkoord “Dichtbij, Betrokken & Bevlogen” bouwen we de komende jaren verder aan het prachtige sociale en fysieke bouwwerk dat onze stad Deventer is met haar evenzo prachtige en diverse dorpen. In het bestuursakkoord schetsen we veelal het doel en niet meteen de exacte uitwerkingsrichting. Dat gesprek over de uitwerking zijn we in 2022 gestart in samenspel met de verschillende partijen in de raad en daarbuiten om onze inwoners het allerbeste te kunnen bieden.

In deze begroting vindt u onze beleidsvoornemens voor 2023 en de financiële voorstellen. We hebben daarbij oog voor elkaar, maar ook voor de kwaliteit van onze leefomgeving. We zullen daarbij de opgave oppakken om de gevoelde afstand tussen inwoner en het gemeentebestuur te verkleinen door op zoek te gaan naar een andere benadering van de dialoog met onze inwoners. De opgaven en ambities waarmee we in 2023 aan de slag gaan zijn in vier hoofdstukken ingedeeld aangevuld met een hoofdstuk financiën:

1. Samen maken we Deventer
2. Fijn wonen en leven
3. Iedereen doet ertoe
4. Een duurzame toekomst

Samen maken we Deventer

De ambitie om een open bestuurscultuur te hanteren geven we uitvoering bij de grote opgaven waarvoor we staan. We willen inwoners beter betrekken bij besluiten over de eigen leefomgeving of levenssfeer en hebben daarbij extra aandacht voor jongeren en groepen die minder makkelijk van zich laten horen. Participatie en modern samenspel versterken ons gemeentebestuur en creëren maatschappelijke meerwaarde.

(bedragen x €1.000) (-/- = nadeel)

Nr.	Omschrijving	Programma	Incidenteel / Structureel	2023	2024	2025	2026
1	Impulsgelden participatiebeleid	Burger en bestuur	Structureel	-100	-100	-100	-100
2	Right to challenge	Burger en bestuur	Incidenteel	-100			
3	Burgerberaad	Milieu en duurzaamheid	Incidenteel	-50	-50	-50	
4	Ondersteuning huishoudens	Algemene middelen	Incidenteel	-1.700			
5	Ondersteuning maatschappelijke instellingen*	Algemene middelen	Incidenteel	-3.000			
6	Ondersteuning ondernemers	Algemene middelen	Incidenteel	-195			
Saldo				-5.145	-150	-150	-100
Waarvan incidenteel				-5.045	-50	-50	
Waarvan structureel				-100	-100	-100	-100

1. Impulsgelden participatiebeleid

Vanaf 2023 wordt structureel €100.000 gereserveerd voor een impuls van het participatiebeleid. In 2023 stellen we het participatiebeleid en de participatieverordening vast. Momenteel zijn al veel participatie-instrumenten beschikbaar zoals het forum, het correctief lokaal referendum, het digipanel en het 'right to challenge' (uitdaagrecht). We willen bezien hoe we deze en nieuwe instrumenten actiever kunnen benutten, toegankelijker kunnen maken of actualiseren. Door middel van een pilot willen we gaan experimenteren en leren van participatie. We willen samen met de raad een dossier kiezen en daarvoor een zorgvuldig proces en een duidelijke onderlinge rolverdeling afspreken.

2. Right to challenge

In Nederland is de omgang met burgerparticipatie en maatschappelijke initiatieven voor gemeenten een steeds belangrijker thema. Gemeenten willen aansluiten bij de energie van de samenleving en zijn zich er steeds meer van bewust dat het 'Recht' in toenemende mate bij de samenleving en het individu ligt. Het Right to Challenge staat voor 'het Recht om Uit te dagen'. De kern van de aanpak is dat een groep (georganiseerde) bewoners taken van gemeenten kan overnemen en daarmee dat bewoners waarde en kwaliteit aan diensten en hun leefomgeving toevoegen. In de begroting is een eenmalig budget van €100.000 opgenomen om ook binnen Deventer in brede zin een impuls te geven aan burgerparticipatie en maatschappelijke initiatieven. Een plan daartoe wordt nader uitgewerkt en wordt aan de raad voorgelegd.

3. Burgerberaad

Plan is om een brede maatschappelijke dialoog te organiseren in de vorm van een burgerberaad over de route om in Deventer te komen tot een klimaat neutrale energievoorzieningen (2050) met als tussenstap 55% CO2-reductie in 2030. En aanvullend in de vorm van gebiedsgerichte energiewerkplaatsen. Op deze wijze worden bewoners en organisaties proactief betrokken bij de energietransitie waarbij hun kennis en ideeën worden benut. Uitkomsten van het burgerberaad helpen bij de democratische besluitvorming over de strategische keuzes in de energietransitie. Voor het instellen van een burgerberaad / gerichte participatie is voor de jaren 2023, 2024 en 2025 ieder jaar €50.000 beschikbaar.

4. Ondersteuning huishoudens

Met Prinsjesdag 2022 zijn de aanvullende kabinetsplannen gepresenteerd om de gevolgen van de stijgende energieprijzen te dempen voor onze inwoners. De Raad heeft op 14 september 2022 hierover een motie aangenomen voor de drie doelgroepen te onderscheiden; huishoudens, bedrijven en maatschappelijke organisaties. De plannen van het kabinet voor deze compensatie zijn nog niet uitgewerkt, sterker nog, er wordt nog steeds aan gewerkt. Dat maakt het voor nu lastig een goede scherpe invulling van het noodfonds te geven. Voor de doelgroep huishoudens willen we afhankelijk van de inkomenssituatie en de daadwerkelijke verhoging van het energiecontract compensatie bieden. Hiervoor is €1,7 miljoen beschikbaar gesteld. In afwachting van de nadere uitwerking wordt het bedrag voorlopig gesteld bij de algemene dekkingsmiddelen.

5. Ondersteuning Maatschappelijke instellingen

De sterk gestegen loonkosten en prijzen raken ook onze subsidiepartners. De loon- en prijsontwikkeling voor 2022 gaat naar alle waarschijnlijkheid hoger uitvallen dan de gehanteerde indexatie van 5,5% op de subsidiebudgetten. Naast de directe effecten, is het niet ondenkbaar dat gesubsidieerde instellingen in de financiële problemen komen door bijvoorbeeld de hogere energiekosten.

De intentie is om maatschappelijke instellingen waaronder, culturele instellingen (schouwburg, MIMIK, dEVENTer), Buurthuizen, speeltuinverenigingen, sportbedrijf, Zwembad Looermark, sportverenigingen te helpen om door deze crisis heen te komen. Het college is voornemens voor maatschappelijke instellingen en organisaties een subsidieregeling in te stellen. De instellingen kunnen in aanmerking komen voor compensatie van gestegen energielasten. De regeling zal bedoeld zijn voor energielasten die de begroting van instellingen en organisatie (fors) overstijgen. In eerste instantie willen we regeling voor 2022 en 2023 instellen, waarbij we afrekenen op basis van werkelijk gerealiseerde kosten (achteraf). Instellingen en organisaties die in liquiditeitsproblemen komen, kunnen een voorschot op de compensatie aanvragen. Het college zal z.s.m. in het najaar een afwegingskader opstellen. Op basis van het afwegingskader wordt een subsidieverordening uitgewerkt, die voor besluitvorming wordt voorgelegd aan de Raad.

Het college stelt als 1e denklijn voor, dat alleen Deventer instellingen en organisaties in aanmerking komen die ook onder de reikwijdte vallen van de coronacompensatie. Het gaat hierbij in ieder geval om buurthuizen, speeltuinverenigingen, welzijnsinstellingen, kunst- en cultuurinstellingen, sportverenigingen en overige Deventer instellingen die subsidie ontvangen. Dit betekent dat we huishoudens en bedrijven en organisaties met primair een commercieel doel niet meenemen.

De onzekerheden zijn nog wel erg groot. Zo is onbekend in hoeverre rijksmaatregelen de maatschappelijke instellingen en organisaties financieel compenseren. Daarnaast kan de impact van de energiecrisis voor instellingen/organisatie enorm verschillen door type energiecontract, aard van energieverbruik en de mogelijkheid tot verduurzaming in het verleden. Laatste onzekerheid is de energiemarkt zelf. De energietarieven fluctueren enorm.

Vanaf eind september zal in afstemming met instellingen en organisaties een impactanalyse worden gemaakt. Op basis van de impactanalyse kan een meer definitieve raming van de omvang van de problematiek worden gegeven. Op dit moment wordt voorgesteld aan te sluiten op de impactanalyse die is gemaakt in het kader van de coronacrisis en een bedrag te reserveren van €3.000.000.

Inmiddels is bekend dat het prijsplafond ook zal gelden voor alle kleinverbruikers. Naast huishoudens gaat het om zzp'ers, winkels, verenigingen, kleine maatschappelijke organisaties en een deel van het kleine mkb. In afwachting van de nadere uitwerking wordt het bedrag voorlopig gestald bij de algemene dekkingsmiddelen.

6. Ondersteuning Ondernemers

Ondernemers die in zwaar weer zitten als gevolg van (de na-ijleffecten van) de coronacrisis, grondstofprijzen, personeelstekort, etc. ontvangen extra ondersteuning (advisering, begeleiding). Er is €195.000 euro beschikbaar gesteld om de ondernemers die zich aanmelden, op maat te kunnen begeleiden. Op die manier blijven waardevolle ondernemingen overeind, worden banen behouden en worden bedrijven ondersteund bij het omvormen van hun onderneming als dat nodig is.

Fijn wonen en leven

Deventer staat voor de grote opgave en noodzaak om veel woningen bij te bouwen. Met het programma Wonen en Voorzieningen geven we hier uitvoering aan en maken we keuzes over de bouwlocaties. We pakken de kansen om jong arbeidspotentieel aan ons te binden ter versterking van onze arbeidsmarkt, maar ook ter versterking van ons voorzieningenniveau. We investeren fors in de openbare ruimte en onze infrastructuur om deze opgave te realiseren en stellen een fonds infrastructuur in dat tevens benut kan worden als co-financiering op subsidieaanvragen die we doen.

(bedragen x €1.000) (-/- = nadeel)

Nr.	Omschrijving	Programma	Incidenteel / Structureel	2023	2024	2025	2026
1	Capaciteit regiobureau	Burger en bestuur	Incidenteel	-67			
2	Lobby impuls	Burger en bestuur	Incidenteel	-100			
3	Uitbreiding parkeren Melksterweide	Leefomgeving	Structureel		-21	-21	-21
4	Toekomstig opdrachtgeverschap Buitenruimte	Leefomgeving	Incidenteel	-100			
5	Onderzoek in pandige fietsparkeergarage	Leefomgeving	Incidenteel	-100			
6	Afronden Lebuinusplein (Nieuwe Markt)	Leefomgeving	Structureel		-133	-133	-133
7	Wonen boven winkels	Ruimtelijke ontwikkeling	Incidenteel	-500			
8	Gevefonds	Ruimtelijke ontwikkeling	Incidenteel	-100			
9	Planologische ruimte Melksterweide en parkeerbeleidsonderzoeken	Ruimtelijke ontwikkeling	Incidenteel	-40	-40		
10	Onderzoek verkeersafwikkeling Poort van Deventer	Ruimtelijke ontwikkeling	Incidenteel	-120			
11	Gebiedsontwikkeling De Kien	Herstructurering en vastgoed	Incidenteel	0	0	0	
12	Leegstand Kunstcircuit filmzaal en Irispand	Ruimtelijke ontwikkeling + Kunst en cultuur	Structureel	-145	-210	-210	-210
13	Broedkamergelden	Ruimtelijke ontwikkeling + Herstructurering en vastgoed	Incidenteel	-75	-75	-75	-75
14	Innovatiefonds arbeidsmarkt toeleiding	Inkomensvoorziening en arbeidsmarkt	Incidenteel	-250	-250		
15	Versterking economie	Economie en internationaal beleid	Incidenteel	-500	-200	-200	
16	Toekomstbestendige bedrijventerreinen	Economie en internationaal beleid	Incidenteel	-500	-500		

17	Hanzejaar	Economie en internationaal beleid	Incidenteel	-400			
18	Capaciteitambitieberoepshaven	Economie en internationaal beleid	Incidenteel	-100			
19	Deventer Verhaal huur	Kunst en cultuur	Structureel			-30	-30
20	Terugdraaien korting speelgoedmuseum	Kunst en cultuur	Structureel	-40	-40	-40	-40
21	Erfgoed	Kunst en cultuur	Structureel	-100	-100	-100	-100
22	Burgerweeshuis + De Nieuwe Keizer (raming)	Kunst en cultuur	Structureel			-300	-300
23	Reservering Burgerweeshuis	Kunst en cultuur	Incidenteel	-4.000			
24	Bolwerksmolen	Kunst en cultuur	Structureeel	-79	-79	-79	-79
25	Young Deventer	Kunst en cultuur	Incidenteel	-50			
26	Cultuur en jongeren	Kunst en cultuur	Incidenteel	-50			
27	Fonds infrastructuur (mobiliteit en leefomgeving)	Algemene dekkingsmiddelen	Incidenteel	-13.000	-17.067		
Saldo				-20.416	-18.715	-1.188	-988
Waarvan incidenteel				-20.052	-18.132	-275	-75
Waarvan structureel				-364	-583	-913	-913

1. Capaciteit regiobureau

De Strategische Agenda 2022-2030 van de Cleantech Regio wordt vertaald in een uitvoeringsagenda met concrete projecten met bijbehorende financiering. Provincie en Rijk kijken in toenemende mate naar de regio om strategische beleidsvraagstukken op te pakken en door de toenemende uitdagingen op het gebied van wonen, werken en bereikbaarheid wordt de noodzaak van goed regionaal samenwerken steeds groter. Een solide samenwerking tussen de acht gemeenten betekent dat we de uitdagingen samen het hoofd kunnen bieden en dat we van de uitkomsten ook samen de vruchten plukken.

De werkorganisatie van de regio is al enige tijd onderbezet. Door de ontwikkeling van de regionale agenda en het uitvoeringsprogramma zal in het komende jaar de druk op de organisatie alleen maar toenemen. Daarom heeft de secretaris van de regio het voorstel aan de gemeentesecretarissen en het DB gedaan om de capaciteit incidenteel te vergroten (2e helft 2022 en heel 2023). De kosten voor 2023 bedragen €67.000.

2. Lobby impuls

De gemeente Deventer staat altijd in verbinding met haar omgeving. We kunnen onze ambities en doelstellingen niet alleen verwezenlijken, steeds meer zaken spelen op bovenlokaal of regionaal schaalniveau. Ook nationale en Europese subsidieprogramma's vragen vaak om regionale of stedelijke samenwerking. Goede contacten met regionale, provinciale, landelijke en soms zelfs Europese overheden en instanties zijn daarom cruciaal. We versterken de regionale samenwerking in 2023 door de verhoging van €100.000 van het budget voor inhuur van externe expertise voor subsidieverwerving.

3. Uitbreiding parkeren Melksterweide

Gekeken wordt naar de mogelijkheden van uitbreiding van de parkeerplekken voor auto's op de locatie Melksterweide. Uitgangspunt is dat het parkeren gratis blijft. Totale kosten inclusief planologische procedure, planvorming en realisatie worden geraamd op een bedrag van €400.000, waarvan de kapitaalslasten €21.000 (vanaf 2024) bedragen.

4. Toekomstig opdrachtgeverschap buitenruimte

Het onderhoud van de openbare ruimte is op dit moment belegd bij diverse (verbonden) partijen. De komende jaren kijken we naar de efficiency van het onderhoud. We gaan onderzoeken waar het onderhoud van de openbare ruimte het meest effectief belegd kan worden waarbij we de governance en de positie van het Groenbedrijf (HGB) hierin betrekken waarbij het versterken van arbeidsparticipatie ook een rol blijft spelen. Voor het jaar 2023 wordt er €100.000 beschikbaar gesteld.

5. Onderzoek inpandige fietsparkeergarage

Om de bereikbaarheid van de binnenstad te waarborgen gaan we onderzoeken of de bouw van een grote (inpandige) fietsparkeergarage in het centrum noodzakelijk wordt geacht. Voor het jaar 2023 wordt er €100.000 beschikbaar gesteld.

6. Afronden Lebuinuspleinen (Nieuwe Markt)

De Nieuwe Markt is het derde plein in de reeks van de 3 Lebuinuspleinen waarvoor het college en de raad het definitief ontwerp (DO) reeds hebben vastgesteld. Voor dit laatste plein zijn momenteel geen middelen beschikbaar. De kosten voor deze investering worden geraamd op een bedrag van €2,5 miljoen. Er is geen cofinanciering meer beschikbaar van de provincie, die is reeds besteed bij de eerste twee pleinen. De uitvoering en realisatie staat gepland in 2023 en zal eind 2023/ begin 2024 naar verwachting gereed zijn. Voor deze investering worden de bijbehorende kapitaallasten van €133.000 beschikbaar gesteld; ingaande in 2024.

7. Wonen boven winkels

De ambitie is om een stimuleringsregeling te onderzoeken voor Wonen boven winkels. Voor dit onderzoek, het eventueel uitwerken van de regeling en de feitelijke bijdragen voor de realisatie van wonen boven winkels is € 500.000 beschikbaar.

8. Gevefonds

Om het zeer fraaie straatbeeld in de Deventer te behouden en te versterken stellen we een gevefonds in voor het opknappen van monumentale (winkel)panden in de binnenstad, in lijn met het recent vastgestelde Beeldkwaliteit plan. In de begroting is daarvoor een eenmalig budget van €100.000 opgenomen.

9. Planologische ruimte Melksterweide en parkeerbeleidsonderzoeken

We onderzoeken de planologische ruimte voor uitbreiding van parkeren Melksterweide; onderzoeken het invoeren van een fietsparkeernorm in de parkeervergunning en we gaan opnieuw onderzoeken in hoeverre we parkeervergunningen en wonen (transformatie binnenstad) kunnen ontkoppelen. In totaal vraagt dit circa €80.000 aan extra inzet van het apparaat dat niet kan worden gedekt uit het reguliere programma.

10. Onderzoek verkeersafwikkeling poort van Deventer

Het college heeft de opdracht verstrekt om te onderzoeken in hoeverre maatregelen mogelijk zijn om de druk op de Zutphenseweg en de aansluiting op de A1 (afslag 23) te verminderen. Daarom wordt dit najaar gerapporteerd, en worden voorstellen gedaan om 2 maatregelen nader uit te werken: het aanleggen van een nieuwe ontsluiting (verbindingsweg) van Bergweide 5 naar de Zutphensweg, en de afwaardering van het traject over de sluis. Er is nog een beperkt budget beschikbaar vanuit de oorspronkelijke opdracht. Niettemin vragen de vervolgonderzoeken respectievelijk €75.000 en €45.000 voor 2023. In totaal €120.000 voor 2023.

De uitvoeringskosten van de genoemde maatregelen worden nu ruwweg geschat op een bedrag van €5,39 miljoen. Deze investering is opgenomen in de voorportaalijst van de investeringsplanning.

11. Gebiedsontwikkeling De Kien

Voor de ontwikkeling van integrale gebiedsontwikkeling is voor de jaren 2022-2025 jaarlijks €175.000 beschikbaar. Aan twee gebieden wordt nu gewerkt. Dat is De Kien en de Centrumschil. Voor gemeentelijke regierol in de Kien zijn tot en met 2022 afzonderlijke middelen (programma Ruimtelijke ontwikkeling) beschikbaar. Vanaf 2023 zijn deze middelen niet meer beschikbaar. Het voorstel is de gemeentelijke activiteiten in de Kien en in de Centrumschil parallel op te laten lopen.

De middelen integrale gebiedsontwikkeling zijn onvoldoende voor het kunnen volledig faciliteren van de inzet binnen de Kien. Om die reden wordt voorgesteld aanvullende middelen integrale gebiedsontwikkeling voor de Kien tot en met 2025 beschikbaar te stellen. Deze kunnen worden geput uit de Reserve Gebiedsontwikkeling. Onderdeel van de integrale gebiedsontwikkeling is de ontwikkeling van kostenverhaal (inclusief financiële bijdrage). De mogelijke opbrengsten daaruit en eventuele subsidies vormen een mogelijke voedingsbron voor de reserve gebiedsontwikkeling

12. Leegstand Kunstcircuit filmzaal en Irispand

De facilitaire functie van het Kunstcircuit kent een structureel exploitatietekort van €145.000. De filmzalen staan na vertrek van Filmhuis de Keizer naar MIMIK leeg, het voormalig Irispand staat ook leeg. De kosten hiervoor zijn €65.000 en ongedekt. In de begroting is vanaf 2023 structureel €145.000 en vanaf 2024 €210.000 structureel opgenomen voor dekking van deze financiële knelpunten. Dit in voorbereiding op de ontwikkeling van het project De Nieuwe Keizer.

13. Broedkamergelden

Bij particuliere locatieontwikkelingen zetten we vol in op het verhalen van de apparaatskosten die door de gemeente worden gemaakt. Niettemin is het onmogelijk om alle kosten die in het voortraject worden gemaakt te verhalen, terwijl er binnen de begroting van programma 5 (Ruimtelijke Ontwikkeling) geen ruimte is om die kosten te dekken. De economie draait nog op volle toeren, waardoor er een veelheid aan initiatieven is. Om die reden wordt er voor 2023 tot en met 2026 €75.000 per jaar beschikbaar gesteld.

14. Innovatiefonds arbeidsmarkt toeleiding

In de huidige arbeidsmarkt is eenieder die kan en wil werken aan het werk. Inwoners die toch een bijstandsuitkering nodig hebben kennen vaak meervoudige problemen, veelal van psychische aard. Het kost meer tijd en andere expertise om die naar werk te begeleiden. Deze situatie (veel mensen met grote afstand tot de arbeidsmarkt in de uitkering, veel psychische problemen) is overigens niet alleen een Deventer probleem, maar speelt ook landelijk. Met het

innovatiefonds (€250.000) worden instrumenten ontwikkeld om mensen met psychische problemen naar werk te begeleiden. Er worden pilots opgezet met KonnecteD en GGZ-, Jeugdzorg- en Wmo-partners. Deze pilots worden geëvalueerd op werkende elementen, om op die manier een duurzame aanpak op te zetten voor de komende jaren. De €250.000 wordt gebruikt voor het opzetten, aanjagen, monitoren en evalueren van de pilots (projectleiding, onderzoek). Deze investering draagt ook bij aan het realiseren van de doelstelling van het Aanvalsplan BUIG (300 minder uitkeringsdossiers, minimaal 100 daarvan te realiseren door middel van uitstroom naar werk).

15. Versterking economie

Voor versterking van de samenwerking met het Deventer Economisch Perspectief (DEP), is eenmalig budget in de begroting opgenomen: voor 2023 €500.000, 2024 €200.000 en 2025 €200.000. Dit budget zal worden ingezet in het bijzonder voor de uitwerking van de Human Capital Agenda (HCA) en een Smart Energy Hub. De gemeente werkt met de HCA gezamenlijk met bedrijfsleven en onderwijs aan een toekomstbestendige en inclusieve arbeidsmarkt. De ambitie is het versterken van de leer- en ontwikkelkansen voor jongeren, studenten, (potentieel) werkenden en ondernemers in de gemeente Deventer. De Smart Energy Hub is een nieuw initiatief van het DEP om samen met de bedrijven en bestaande duurzame energie-initiatieven alle bestaande bedrijventerreinen in Deventer, het nieuwe bedrijventerrein op het A1 bedrijvenpark en zo mogelijk omliggende woongebieden tot één gezamenlijke Smart Energy Hub te maken. Voor de bedrijven moet dit het probleem van netcongestie gaan oplossen.

16. Toekomstbestendige bedrijventerreinen

In april 2021 stelde de gemeenteraad de uitvoeringsagenda Toekomstbestendige Bedrijventerreinen (TBBT) van het Deventer Economisch Perspectief vast en stelde daarvoor €1 miljoen beschikbaar. De 2e tranche van €1 miljoen werd met goedkeuring van de raad in februari 2022 beschikbaar gesteld ten behoeve van de start uitvoering herstructurering bedrijventerreinen. Met dit budget worden kanszones voor Bergweide en Kloosterlanden gecreëerd door (her)ontwikkeling van werklocaties zodat deze klaar zijn voor economische en maatschappelijke ontwikkelingen (klimaat, energie) met voldoende ruimte voor bedrijven door te groeien of andere bedrijven aan te trekken. Om deze aanpak, waarbij ondernemers vooropgaan in privaat-publieke samenwerking te continueren wordt extra budget vrijgemaakt voor de jaren 2024 en 2025. Naast het beschikbare budget onderzoeken we de mogelijkheden voor cofinanciering.

17. Hanzejaar

In 2023 wordt het Hanzejaar georganiseerd. Een jaar waarin we samen met andere Hanzesteden extra betekenis geven aan 800 jaar Hanze gedachtegoed. Deventer Marketing heeft de coördinerende rol om samen met partners in de gemeente te zorgen voor een succesvol en breed gedragen programmering. Daarmee willen we meer bezoekers trekken naar de stad, trekken, de positieve beeldvorming van de Hanze versterken en groei van bestedingen en investeringen stimuleren. In de begroting hebben we een budget van €400.000 opgenomen voor project- en programmeringskosten.

18. Capaciteit ambitieberoepshaven

Om de 'Ambitie beroepshaven 2030. Port of Deventer', welke in 2020 door de Raad werd vastgesteld kracht bij te zetten is een coördinerende rol en aanspreekpunt benodigd om de vele projecten in het havengebied zoals de containerterminal, wachtplaats, kadebeleid, onderzoek naar vervanging sluis, duurzaamheidseisen en economisch belang van de haven met elkaar te verbinden. Voor het jaar 2023 wordt er €100.000 beschikbaar gesteld voor extra (personele) inzet.

19. Deventer Verhaal huur

In 2020 is de huurcompensatie aan Deventer Verhaal stopgezet. Dit heeft geleid tot een knelpunt in de financiële ruimte van Deventer Verhaal waardoor de verschillende programmeringstaken onder druk kwamen te staan. Daarom is besloten een deel van de huurcompensatie te herstellen. Voor 2023 en 2024

was al jaarlijks €30.000 incidenteel vrijgemaakt. In de begroting 2023 is nu ook voor de jaren 2025 en 2026 incidentele compensatie opgenomen. Tot de verduurzaming van de Waag zal de huurcompensatie voortgezet worden.

20. Terugdraaien korting speelgoedmuseum

In de begroting 2020, bij de besluitvorming rondom de Cultuurvisie, is besloten om een korting van €40.000 structureel toe te passen op de subsidie aan het speelgoedmuseum. Als gevolg hiervan heeft het speelgoedmuseum onvoldoende financiële ruimte om goed te kunnen exploiteren. Voorstel is de korting op het speelgoedmuseum van €40.000 terug te draaien.

21. Erfgoed

Het is van belang om blijvend gebruik van grote monumenten en gezichtsbepalende panden Deventer te waarborgen. Voor de instandhouding van dit erfgoed is voor het beheer en onderhoud aanvullend structureel €100.000 opgenomen in de begroting.

22. Burgerweeshuis + De Nieuwe Keizer (raming)

De grote podiuminstellingen zijn momenteel onderwerp van onderzoek: de vernieuwbouw – dan wel nieuwbouw van Burgerweeshuis op het Haveneiland en de ontwikkeling en de realisatie van De Nieuwe Keizer. Deze ontwikkelingen zullen gevolgen hebben voor de exploitatie van de instellingen. Op dit moment is nog onduidelijk wat de jaarlijkse exploitatiebijdrage aan de instellingen moet zijn om een meerjarige stabiele exploitatie mogelijk te maken. Vooruitlopend op de definitieve uitwerking van beide business cases wordt in de begroting alvast €300.000 structureel gereserveerd ter dekking van te verwachten hogere exploitatie bijdragen.

23. Reservering Burgerweeshuis

We geven het Poppodium Burgerweeshuis een blijvende toekomst in Deventer en reserveren hiermee middelen voor een investering in de toekomstige vernieuwbouw – dan wel nieuwbouw. Vanuit eerdere besluitvorming is het resterend beschikbaar budget €3.807.000 groot. Daaronder begrepen €507.000 resterend budget Reserve Gemeente brede Investeringsplanning (RGI- 2015), €2,0 miljoen (Voorjaarsnota 2021) en €1,3 miljoen (begroting 2022). Voorstel is om een aanvullend budget van €4,0 miljoen in de begroting 2023 te reserveren voor investeringen ten behoeve van het Burgerweeshuis.

24. Bolwerksmolen

We zetten ons in voor de instandhouding van de functie van de Bolwerksmolen. We zoeken een eigenaar die zorg kan dragen voor het behoud van de molen, passend bij de functie en monumentale status. In het verleden is met de verkoop van de molen een bezuinigingsvoordeel van €79.000 structureel ingeboekt. Deze bezuiniging is niet realiseerbaar en wordt ingetrokken.

25. Young Deventer

We willen Deventer aantrekkelijker maken en houden voor de doelgroep 18-35 jaar. Onder de noemer Young Deventer geven we extra aandacht aan deze doelgroep (18+). We komen met een voorstel om de behoefte van deze doelgroep op het gebied van kunst en cultuur in Deventer, samen met de doelgroep, in beeld te krijgen en een duurzame plek te geven in ons cultuurbeleid. In de begroting is een incidenteel budget van €50.000 opgenomen.

26. Cultuur en jongeren

We bouwen met de culturele en onderwijspartners aan een lokale educatieve cultuuragenda. We willen dat cultuureducatie een vast onderdeel wordt binnen het onderwijs zodat iedereen al op jonge leeftijd in aanraking komt met cultuur. Om hieraan een impuls te geven hebben we €50.000 eenmalig in de begroting opgenomen.

27. Fonds infrastructuur (mobiliteit en leefomgeving)

(bedragen x €1,000)

Projecten die vallen onder het fonds infrastructuur		Investeringsbedrag korte termijn	Investeringsbedrag middellange termijn
Gebiedsprogramma Centrumschil inclusief de Kien:			
De Kien		8.511	6.700
Mobiliteitsopgave Centrumschil		8.839	
Gebiedsprogramma Keizerslanden:			
Van Oldenielstraat			15.341
Fietstunnel Winkelcentrum Keizerslanden			8.700
Programma Fiets:			
Gebouwde parkeervoorziening binnenstad		2.000	
Verkeersmaatregelen speed pedelec		200	
Fietspadmaatregelen Brinkgreverweg (tussen Veenweg en Rielierweg)		150	
Aanpassen kruispunt Rielierweg-Veenweg		50	
Sub-totalen		19.750	30.741
Totaal exclusief BTW	50.491		

Infrastructurele maatregelen Keizerslanden en Centrumschil

Op 23 september 2022 heeft de gemeente Deventer een aanvraag ingediend voor versnellingsgelden ten behoeve van de woningbouw. De aanvragen hebben betrekking op infrastructurale en mobiliteitsmaatregelen in de gebieden Keizerslanden en Centrumschil.

Onze ambitie en het woonachtig zijn van meer mensen in de centrumschil en Keizerslanden vragen ook om investeringen in de mobiliteit en bereikbaarheid. Daarbij zullen we moeten anticiperen op een verschuiving van automobilititeit naar andere duurzamere vervoersstromen.

Met de genoemde ingrepen wordt de gemeentelijke verkeersstructuur robuuster gemaakt waarmee de aanliggende wijken de kans hebben om meer autoluw te worden en waarmee er ruimte wordt geboden voor inbreiding. Tegelijk wordt fors geïnvesteerd in langzaam verkeer verbindingen en voorzieningen (fiets en voetganger) om zo de druk op de automobilititeit en bestaande wegenstructuur te beperken.

Het gaat in totaal om zeer grote investeringen. De aanvraag honoreert 50% van de kosten. De gemeente zal 50% zelf moeten inbrengen. Naar verwachting zal het college een groot deel van de €30 mln. bestemmen als cofinanciering van deze subsidieaanvraag.

Het college heeft op 23 september twee voorstellen ingediend bij het Rijk om in aanmerking te komen voor versnellingsgelden woningbouw. Deze versnellingsgelden zijn bedoeld voor infrastructurale en mobiliteitsmaatregelen die zorgen voor versnelling van de woningbouw. Het college heeft zich hierbij

gericht op de 2 grote gebiedsontwikkelingen binnen de bebouwde kom, te weten de Centrumschil en Keizerslanden. Het totale pakket aan infrastructurele en mobiliteitsmaatregelen heeft een omvang van €61,45 miljoen (€50,5 miljoen x 21%BTW). Het aangevraagde bedrag is €30,73 miljoen (50%).

Kanttekening dekking

Investerings in infrastructurele maatregelen zullen in beginsel geactiveerd moeten worden. De kapitaalslasten zullen structureel in de begroting verwerkt moeten worden. Een fonds met eenmalige middelen kan dus niet zonder meer aangewend worden.

De eenmalige middelen zijn wel beschikbaar als er in de investering sprake is van een desinvestering (bv direct afboeken) of als in de toekomst geen vervanging nodig is of voorzien is of als in de toekomst de vervanging al gedekt is in een exploitatieopzet.

Iedereen doet ertoe

Deventer is een gemeente die investeert in haar inwoners, in voorzieningen en in onze leefomgeving vanuit de gedachte dat iedereen mee moet kunnen doen. Met de meeste inwoners gaat het goed, maar het hebben van perspectief en van gelijke kansen is echter lang niet vanzelfsprekend voor iedereen. Armoede, het ontbreken van werk, eenzaamheid of andere problemen zorgen ervoor dat een groep inwoners het lastig heeft. We zetten in op goede voorzieningen, preventie, het bemiddelen naar werk, maken werk van de inburgering van nieuwkomers en voeren het nieuwe minimabeleid uit. Via het wijk- en dorpsgericht werken en onze buurtvoorzieningen zorgen we ervoor dat we preventieve activiteiten op het gebied van gezondheid, welzijn en zorg breed kunnen inzetten.

(bedragen x €1.000) (-/- = nadeel)

Nr.	Omschrijving	Programma	Incidenteel / Structureel	2023	2024	2025	2026
1a	Mantelzorgpas uitbreiden	Meedoen	Structureel	-75	-75	-75	-75
1b	Gezondheidsbevordering	Meedoen	Structureel	-100	-100	-100	-100
1c	Voordelen beschermd wonen	Meedoen	Structureel	175	175	175	175
2	Buurtvoorzieningen	Meedoen	Structureel	-200	-200	-200	-300
3a	Wijk/dorpsgericht werken (samenlevingsopbouw)	Meedoen	Structureel	-800	-800	-800	-800
3b	Dekking uit voordelen WMO	Meedoen	Structureel	800	800	800	950
4	Versterking sportvoorzieningen	Meedoen	Incidenteel	-100	-100	-100	-100
5	Inclusiviteit	Meedoen	Incidenteel	-75	-75	-75	-75
6	Voorzieningen minimapand	Meedoen	Incidenteel	-110			
7a	Verplaatsen school Sancta Maria	Jeugd en onderwijs	Structureel		-47	-46	-45
7b	Verplaatsen school Sancta Maria	Jeugd en onderwijs	Incidenteel	-150			
8	Buitenruimte Marke Zuid	Jeugd en onderwijs	Structureel			-88	-88
9	Continuering Shelter city	Economie en internationaal beleid	Incidenteel	-10	-10	-10	
Saldo				-645	-432	-519	-458
Waarvan incidenteel				-445	-185	-185	-175
Waarvan structureel				-200	-247	-334	-283

1a. Mantelzorgpas uitbreiden

De druk op mantelzorgers is groot en wordt groter. Zij verdienen goede ondersteuning en waardering, we zijn als Deventer erg blij met alle mantelzorgers. Het verhogen van de mantelzorgpas is teken van het grote belang dat we daaraan hechten en mogelijk een motivatie/stimulus voor meer mensen om mantelzorger te worden.

1b. Gezondheidsbevordering

De huidige gezondheidsnota 'Promotie van gezondheid: een kwestie van doen!' kent een beleidsperiode van 2019 t/m 2022. In de 2e helft van 2022 zal het huidige beleid worden geactualiseerd, waarbij de thema's, genoemd in het coalitieakkoord, leidend zijn. De Deventer Aanpak van Ziekte en Zorg naar Gezondheid en Gedrag (= de vertaling van het gedachtegoed positieve gezondheid) blijft de basis van ons beleid en ons handelen. Dat geldt ook voor de uitgangspunten 'veerkracht', 'verbinding' en 'focus' en de speerpunten: 1. Ouderen en gezondheid, 2. Jeugd en gezondheid, 3. Sociaaleconomische gezondheidsverschillen verkleinen, 4. Gezonde leefstijl, 5. Psychische gezondheid en 6. Leefomgeving. Met een aanvullend structureel budget van €100.000 wordt een extra impuls gegeven aan de gezondheidsbevordering. In de te actualiseren gezondheidsnota zal de allocatie van middelen worden uitgewerkt.

1c. Voordelen beschermd Wonen

Op grond van de regionale meerjarenprognose zal naar verwachting jaarlijks regionaal structureel budget beschermd wonen vrijvallen. Dit is circa €1,9 miljoen structureel voor de vijf samenwerkende gemeenten, het aandeel Deventer hiervan is €800.000. Deze wordt voor een deel ingezet voor Mantelzorg uitbreiden en gezondheidsbevordering. Zie voor nadere informatie het hoofdstuk Beschermd Wonen.

2. Buurtvoorzieningen

In februari 2022 heeft de raad het beleidskader Goede voorzieningen in de buurt vastgesteld. In vervolg daarop is inmiddels een concept uitvoeringsplan opgesteld waarin met als doel buurtvoorzieningen te versterken, de onderlinge samenwerking te bevorderen, Buurtvoorzieningen nog beter te laten aansluiten bij behoeften en wensen van inwoners. De aanvullende middelen van €200.000 voor de eerste drie jaren en vanaf 2026 €300.000 structureel zullen hiervoor worden ingezet. In de komende periode werken we aan de hand van uitvoeringsplannen en samen met inwoners en voorzieningen aan buurtvoorzieningen die duurzaam bijdragen aan de sociale basisinfrastructuur en de sociale agenda in dorpen, buurten en wijken. In de uitvoeringsplannen zal nader worden uitgewerkt hoe de €300.000 wordt ingevuld.

3a en 3b. Wijk-/ dorpsgericht werken/ samenlevingsopbouw

Inwoners krijgen meer mogelijkheden om een rol te vervullen of eigenaar te worden van vraagstukken uit hun leefomgeving die zij van belang vinden. Niet door over te nemen maar in goed samenspel met andere betrokkenen. Aan de hand van een plan van aanpak gaan we na hoe we, in samenspel met inwoners ambities kunnen bepalen, activiteiten en voorzieningen hierop af kunnen stemmen en netwerken kunnen versterken. In de 2e helft van 2022 volgt een plan van aanpak waarin wordt uiteengezet hoe we met inwoners in wijken en dorpen de ambities bepalen, activiteiten en voorzieningen hierop afstemmen en netwerken versterken. Voor de uitvoering van plannen is structureel €800.000 in de begroting opgenomen en daarbij is gedacht aan de volgende besteding van deze middelen:

- €300.000 voor activiteiten kwetsbaren (subsidie)
- €200.000 voor het ontwikkelen van een werkwijze/methodiek om de doelgroep kwetsbaren te bereiken (personele capaciteit en subsidie)
- €80.000 voor participatie activiteiten (subsidie)
- €220.000 voor personele capaciteit (wijkgericht werken)

Dekking van bovengenoemde voorstellen vindt plaats uit de budgettaire voordelen WMO. Het beleid rondom wijk- en dorpsgericht werken wordt verder uitgewerkt en volgt in eerste kwartaal 2023.

4. Versterking sportvoorzieningen

We voeren het nieuwe beleidskader "samen sporten in Deventer" uit. De sportvereniging heeft als verbindende schakel een belangrijke rol in buurten en wijken. Om sportverenigingen te ondersteunen in deze rol zetten we in op een laagdrempelig sportloket, zetten we (betaalde) professionals in en investeren in sport- en beweeg activiteiten. Dit doen we o.a. door middel van het lokaal sportakkoord en de regeling combinatiefunctionarissen. Hiermee leggen we ook de verbinding met andere beleidsvelden. We werken aan een zo optimaal mogelijk gebruik van de aanwezige sportinfrastructuur. Binnen deze pijler zetten we in op het clusteren en optimaliseren van de sportinfrastructuur, het stimuleren van duurzaamheid en het gelijk behandelen van sportverenigingen. Voor de jaren 2023 t/m 2026 is voor de ondersteuning van sportverenigingen door de extra inzet van professionals ieder jaar €100.000 in de begroting opgenomen.

5. Inclusiviteit

Doorontwikkeling Deventer regenboogstad. Inzet op coördinatie en regie op activiteiten die inclusie bevorderen. In lijn met getekende Regenboogakkoord.

6. Voorzieningen minimapand

De voorbereiding en ontwikkeling van het minimapand (inclusief de verwachte verbouwing van het pand). Onder de noemer Samenpand huisvesten wij de voedselbank, speelgoedbank en kledingbank met als doel zoveel mogelijk minima te bereiken. De speelgoed en kledingbank moeten worden herhuisvest i.v.m. de sloop van de van Hetenlocatie waar zij momenteel gehuisvest zijn. Met vastgoed wordt verkend wat het beste scenario is. Het beoogde pand is namelijk nu niet in eigendom van de gemeente. Vluchtelingenwerk is de hoofdhuurder.

7a en 7b. Verplaatsen school Sancta Maria

In verband met de keuze van realisatie van nieuwbouw van basisschool Sancta Maria bij de Spil (zie ook raadsbesluit juli 2022) is aanvullend een investeringsbudget nodig van €500.000 voor de aanleg van een kunstgrasveld. Daarnaast is €150.000 voor aanpassing van de sportweg en een projectleider in de begroting opgenomen. Zie daartoe ook het overzicht nieuw beleid, eenmalige budgetten in de begroting 2023.

Het kunstgrasveld is nodig ter vervanging van het huidige trainingsveld van VV Lettele, omdat dit de beoogde bouwlocatie voor de school is. Voor de kapitaallasten (rente en afschrijving) over de investering is structureel €45.000 beschikbaar.

8. Buitenruimte Marke Zuid

Als gevolg van de inspraak van de omwonenden bij de bespreking van het bestemmingsplan zijn aanvullende wensen gesteld aan de inrichting en is hiertoe een landschapsarchitect ingehuurd. Voor de zaken die niet direct het schoolplein of de buitenruimte van de sporthal raken is meer budget nodig. Er is een raming gemaakt door een extern bureau. Het gaat dan om een bedrag van in totaal €1,9 miljoen (excl. btw) voor de gehele buitenruimte inclusief waterinfiltratie. Het gaat dan om zaken die aan de gemeenteraad toegezegd zijn zoals het versterken van de groenzone, goede inpassing van parkeerplaatsen (mogelijk iets verdiept), goede ontsluiting van de Ludgerstraat, waterberging en inspraak van inwoners. Voor de inrichting van de buitenruimte is binnen de beschikbare begroting een budget van €221.000 (excl. btw) gereserveerd voor de inrichting van de buitenruimte en in de raming van de school is rekening gehouden met €660.000 (excl. btw). Totaal komt dit neer op aanvullende budgetvraag van €1,4 miljoen (incl. btw), met een bijbehorende kapitaallast van €88.000.

9. Continuering shelter city

Op verzoek van de gemeenteraad is Deventer in 2018 toegetreden tot het internationale netwerk van Shelter Cities. Doel hiervan is om internationale mensenrechtenverdedigers opvang, training en veiligheid gedurende 3 maanden te bieden. Deventer had zich in eerste instantie gecommitteerd aan een pilotperiode van 2 jaar (2018 en 2019) maar is meerdere jaren verlengd tot eind 2022. Het Shelter City programma heeft voldaan aan de gestelde doelstellingen en verwachtingen en kan ook buiten het Stadhuis rekenen op grote enthousiasme. Daar onze directe partners rondom het programma (Saxion Hogeschool en Humanitas Woon-en Zorgcentrum) bereid zijn om ook de komende jaren hun bijdrage te verlengen wordt er voor de komende drie jaren (2023-2025) €10.000 per jaar beschikbaar gesteld.

Een duurzame toekomst

Een leefbaar en fijn Deventer vraagt om inzet van ons allemaal. We maken daarbij proactieve, realistische stappen in 2023 om de klimaatdoelen te halen en waar mogelijk te versnellen. Bij de energietransitie zetten we in op een zorgvuldige dialoog en participatie met de samenleving over zowel de korte als de langere termijn. We investeren in een leefbare en schone omgeving en doen dat in gesprek met inwoners. We vragen hen input om mee te denken over de oplossingen.

(bedragen x €1.000) (-/- = nadeel)

Nr.	Omschrijving	Programma	Incidenteel / Structureel	2023	2024	2025	2026
1	Knelpunt bestand beleid openbare ruimte	Leefomgeving	Structureel	-531	-531	-531	-531
2	Groot onderhoud openbare ruimte / onkruidbestrijding / Japanse duizendknoop / Mind	Leefomgeving	Structureel	-300	-300	-300	-300
3	Binnenstad vergroenen	Leefomgeving	Incidenteel	-100			
4	Realiseren gemeentelijke klimaatdoelstellingen/Energie	Milieu en duurzaamheid	Structureel	-150	-150	-150	-150
5	Circulariteit	Milieu en duurzaamheid	Incidenteel	-100			
6	Duurzaamheidscentrum	Milieu en duurzaamheid	Incidenteel	-50	-50	-50	-50
7	Extra investeren in handhaving Milieuwet voor energiebesparing bij grote bedrijven	Milieu en duurzaamheid	Incidenteel	-50	-50	-50	
8	Extra inzet zwerfafval	Milieu en duurzaamheid	Incidenteel	-50	-50	-50	-50
9a	Erfcoaches	Ruimtelijke ontwikkeling	Structureel	-8	-8	-8	-8
9b	Erfcoaches	Ruimtelijke ontwikkeling	Incidenteel	-25	-25	-25	-25
10	Leader	Ruimtelijke ontwikkeling	Incidenteel	-470			
11	Opgaven landelijk gebied	Ruimtelijke ontwikkeling	Incidenteel	-75	-75		
12	Verduurzaming eigen vastgoed	Herstructurering en vastgoed	Structureel	-200	-320	-350	-370
Saldo				-2.109	-1.559	-1.514	-1.484
Waarvan incidenteel				-920	-250	-175	-125
Waarvan structureel				-1.189	-1.309	-1.339	-1.359

1. Knelpunt bestaand beleid openbare ruimte

In de 1e kwartaalrapportage 2022 is een aantal knelpunten benoemd. Waaronder knelpunten in het openbaar groen, reiniging, rattenoverlast, herinrichting Lebunuspleinen en contract onderhoud VRI's. Voor het oplossen van knelpunten in de uitvoering van het bestaand beleid voor het beheer van de openbare ruimte hebben wij €531.000 structureel in de begroting opgenomen.

2. Groot onderhoud openbare ruimte

Zoals bij "knelpunten bestaand beleid openbare ruimte" vermeld wordt een nota kapitaalgoederen opgesteld om meerjarig in beeld te brengen bij welke onderhoudsopdracht welk budget benodigd is. Bij het onderhoud (groot en klein) en bij het garanderen van de doorstroming en verkeersveiligheid moeten we blijven voldoen aan (wettelijke) eisen en afspraken, hiervoor zijn aanvullende middelen nodig.

Daarnaast zijn voor de bestrijding van de Japanse duizendknoop en de onkruidbestrijding aanvullende middelen benodigd. Voor bovengenoemde onderhoudselementen hebben wij een structureel bedrag van €300.000 in de begroting opgenomen.

3. Binnenstad vergroenen

Voorstel is om met een eenmalige impuls van €100.000 de kwaliteit van de binnenstad d.m.v. groene impulsen te vergroten waardoor de verblijfskwaliteit en de groene uitstraling van de binnenstad wordt verbeterd. Tevens wordt bekeken of dit ook kan bijdragen aan de gemeentelijke klimaatopgave. In overleg met Stichting Deventer Binnenstadmanagement (SDBM) wordt een plan gemaakt.

4. Realiseren gemeentelijke klimaatdoelstellingen/Energie

Het bestuursakkoord steekt in op het extra faciliteren en stimuleren van verduurzamen en besparen door bewoners en bedrijven. Dat vraagt om extra middelen en capaciteit. Deels inhoudelijk, grotendeels organisatorische en op gebied van samenwerking en participatie.

Dit vraagt om specifieke kennis, kunde en beschikbaarheid. Dit is onvoldoende in eigen huis, maar de komende jaren wel hard nodig. Specifiek wil het college inzetten op de volgende doelen en prestaties:

- Introductie van een keuze-app voor maatwerkadvies over verduurzamen.
- Verder opschalen van de inzet van energiecoaches, minimaal 600 huisbezoeken per jaar
- Organiseren van (buurt)gerichte collectieve (inkoop)acties

Voor het realiseren van gemeentelijke klimaat - en energiedoelstellingen is €150.000 structureel in de begroting opgenomen.

5. Circulariteit

Voorstel is om met een eenmalig budget van €100.000 een handelingskader Circulariteit op te stellen. Circulaire principes worden steeds meer integraal onderdeel van het beleid- en besluitvormingsproces en de uitvoering van de gemeente. Het is een manier van denken over hoe we met grondstoffen, producten en afval omgaan. Binnen de gemeente gebeurt al veel. Een concreet handelingskader circulariteit vaststellen is het uitgangspunt vanuit de noodzaak om zorgvuldiger om te gaan met grondstoffen.

6. Duurzaamheidscentrum

Voorstel is de inzet van het Duurzaamheidscentrum (gesitueerd in de stadsetalage) in de jaren 2023- 2026 voort te zetten. Daarvoor is voor ieder jaar €50.000 eenmalig in de begroting opgenomen.

Het duurzaamheidscentrum speelt een belangrijke rol om particulieren voor te lichten over verduurzaming (van de eigen woning).

7. Extra investeren in handhaving Milieuwet voor energiebesparing bij grote bedrijven

Wij willen de controle op energiebesparing bij bedrijven intensiveren om Deventer bedrijven te motiveren nog meer energie te besparen. Naast de wettelijke verplichtingen willen we de energiebesparing bij grote bedrijven verder stimuleren. Voor de jaren 2023, 2024 en 2025 is ieder jaar €50.000 beschikbaar.

8. Extra inzet zwerfafval

In het Grondstoffenplan van de gemeente, dat in samenwerking met Circulus is opgezet wordt ingezet op de optimalisering van de inzameling door extra in te zetten op het verder verminderen van de hoeveelheid restafval, betere scheiding en optimalisering van de inzameling en daarmee het voorkomen van zwerfafval. De noodzaak hiertoe is om veel zorgvuldiger om te gaan met grondstoffen. Veel grondstoffen zijn kostbaar en – uiteindelijk – schaars. De doelstellingen zijn 50 % circulair in 2030 en 100% circulair in het jaar 2050. Voor de extra inzet op voorkoming van zwerfafval is voor de jaren 2023 t/m 2026 ieder jaar €50.000 beschikbaar.

9a en 9b. Erfcoaches

Erfcoaches opereren in het landelijk gebied en brengen huisbezoeken. De insteek is zowel ruimtelijk als sociaal. Zij signaleren problemen en adresseren bij instanties, waaronder de gemeente. Jaarlijks dragen wij hiervoor € 8.000 bij aan de provincie. De inzet en actieve bijdrage van de gemeente in deze trajecten vraagt de inzet van het ambtelijk apparaat. De kosten hiervan bedragen € 25.000 per jaar.

10. Leader

Vanuit het netwerk De Kracht van Salland werken we mee aan in de ontwikkeling van een nieuw Leaderprogramma 2023-2027, o.a. door cofinanciering van projecten uit de samenleving. We zijn daarbij partner van de andere Sallandse gemeenten, de provincie en het waterschap. In de begroting hebben we hiervoor een eenmalig budget van €470.000 opgenomen.

LEADER en de bijpassende Europese subsidieregeling, is gericht op brede plattelandsontwikkeling/ ontwikkeling van het landelijk gebied. Centraal staat dat LEADER voor, door en van de burgers is. In de nieuwe periode gaat een groter deel van de GLB-middelen (Europees Gemeenschappelijk Landbouwbeleid) naar LEADER. LEADER-gebieden (Nederland telt er 29 in de nieuwe periode) gaan zich naast brede maatschappelijke doelen, gericht op het versterken van de sociale cohesie, behouden van het voorzieningenniveau en vergroten van het toeristisch/recreatieve aanbod, ook richten op klimaat, milieu, water en biodiversiteit. Een nog uit te werken voorstel voor invulling van LEADER doelen leggen wij nog aan de raad voor.

11. Opgaven landelijk gebied

Naast het opstellen van de visie vraagt het landelijk gebied meer aandacht dan voorheen. Dit is een gevolg van allerlei vraagstukken die nu spelen in het landelijk gebied. Specifiek noemen we dan de stikstofproblematiek, een bijdrage in het opstellen van het provinciaal en rijks programma landelijk gebied en de gebiedsgerichte aanpak Salland. Onze dienstverlening en inzet in belangrijke processen komt in gevaar. Op dit moment ervaren we een knelpunt op grond waarvan we verzoeken om incidenteel middelen beschikbaar te stellen om in die lacune te voorzien. Voor 2023 en 2024 vragen we daarom €75.000 op jaarbasis.

12. Verduurzaming eigen vastgoed

Op 18 mei 2021 is de raad geïnformeerd over het investeringsprogramma verduurzaming maatschappelijk vastgoed. Dit laat zien welke investeringen er nodig zijn om op koers te liggen voor 33% CO2 reductie in de periode 2022 - 2030 en een energie neutrale vastgoedportefeuille in 2050, conform de doelstellingen uit de klimaatwet. Voor de benodigde investeringen worden in de begroting middelen gereserveerd. Het investeringsprogramma wordt geactualiseerd en via een apart raadsvoorstel in het voorjaar van 2023 ter besluitvorming aan de raad voorgelegd, zodat de middelen kunnen worden

vrijgegeven. In de begroting zijn de volgende bedragen opgenomen: voor 2023 €200.000, 2024 €320.000, 2025 €350.000 en structureel vanaf 2026 €370.000.

Organisatie

We realiseren ons dat we de grote opgaven waarvoor we staan alleen kunnen waarmaken met een ambtelijke organisatie die structureel op sterkte is. Hiervoor stellen we structureel geld beschikbaar. Daarnaast vormt toenemende digitalisering een wezenlijke wijziging van hoe onze samenleving en organisatie functioneren. Het vergt inspanning van de gemeente om deze digitalisering in goede banen te leiden met de veranderende eisen die aan ons worden gesteld. We investeren dan ook in datagedreven werken voor een betere dienstverlening, voor een betere onderbouwing, implementatie en uitvoering van de grote maatschappelijke opgaven en voor het kunnen ondersteunen van een digitale samenleving.

(bedragen x €1.000) (-/- = nadeel)

Nr.	Omschrijving	Programma	Incidenteel / Structureel	2023	2024	2025	2026
1	Versterking burgerzaken	Burger en bestuur	Structureel	-50	-50	-50	-50
2	Horen ivm verplichte zorg	Burger en bestuur	Structureel	-10	-10	-10	-10
3	Handhaving bouw- en woningtoezicht	Ruimtelijke ontwikkeling	Structureel		-200	-200	-200
4	Omgevingswet beheer kerninstrumenten	Ruimtelijke ontwikkeling	Structureel	-82	-82	-82	-82
5	Capaciteit erfgoed	Kunst en cultuur	Structureel	-105	-105	-105	-105
6a	Datagedreven werken	Bedrijfsvoering	Structureel	-397	-351	-305	-305
6b	Datagedreven werken	Bedrijfsvoering	Incidenteel	-515	-601	-8	-8
7a	I-uitvoeringsplannen	Bedrijfsvoering	Structureel	-72	-106	-125	-125
7b	I-uitvoeringsplannen	Bedrijfsvoering	Incidenteel	-227	-308	-74	-191
8	Budget leren en ontwikkelen	Bedrijfsvoering	Structureel	-120	-120	-120	-120
9	Prijsstijgingen structurele voorstellen	Algemene dekkingsmiddelen	Structureel		-120	-245	-346
10	Prijsstijgingen eenmalige voorstellen	Algemene dekkingsmiddelen	Incidenteel		-80	-48	-42
11	Organisatieontwikkeling	Bedrijfsvoering + Algemene dekkingsmiddelen	Structureel	-1.700	-1.700	-1.700	-1.700
Saldo				-3.278	-3.833	-3.072	-3.284
Waarvan incidenteel				-742	-989	-130	-241
Waarvan structureel				-2.536	-2.844	-2.942	-3.043

1. Versterking burgerzaken

Bij het team Publiekscontacten is versterking nodig bij de vakgroep burgerzaken. De diversiteit in taken binnen de vakgroep burgerzaken is afgelopen jaren toegenomen. Er is daardoor meer capaciteit nodig om op senior niveau goede invulling te kunnen geven aan de meer complexe inhoudelijke vragen aan de frontoffice.

2. Horen i.v.m. verplichte zorg

Sinds 1 januari 2020 geldt de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz). De crisismaatregel in de Wvggz is een beslissing van de burgemeester waarmee verplichte zorg toegepast kan worden. Dit is in een crisissituatie waarin snel ingegrepen moet worden vanwege onmiddellijk dreigend ernstig nadeel. De burgemeester baseert zich op een medische verklaring van een psychiater. Verder zal hij de patiënt zo mogelijk laten horen. Voor het horen van de patiënten is een budget benodigd van €10.000 structureel.

3. Handhaving bouw- en woningtoezicht

De afgelopen jaren was er een tekort aan capaciteit bij bouw- en woningtoezicht. Dit heeft ertoe geleid dat er gesneden is in toezicht op bepaalde activiteiten. We kunnen daarom onvoldoende inzetten op het houden van toezicht op de naleving van bestemmingsplannen, toezicht op bestaande bouw, idem op slopen (veiligheid) en op de nieuwbouw van woningen, gebouwen met een bijeenkomstfunctie, en bedrijfsgebouwen. Om adequaat toezicht uit te oefenen is voor 2023 incidenteel een oplossing gevonden. De dekking voor 2023 is incidenteel uit het budget organisatieontwikkeling. Vanwege de continuïteit en het belang willen we dat structureel maken en vragen voor de jaren 2024 en verder €200.000 op jaarbasis.

4. Omgevingswet beheer kerninstrumenten

Als gevolg van de Omgevingswet krijgt de gemeente de verantwoordelijkheid voor nieuwe (publiekrechtelijke) instrumenten, waaronder de Omgevingsvisie, Omgevingsprogramma's en het Omgevingsplan. Deze documenten zullen regelmatig moeten worden aangepast (dynamische producten). De inhoudelijke input komt vanuit de klassieke vakgebieden. De instrumenten zelf zullen beheerd moeten worden en de afstemming tussen deze instrumenten zal bewaakt en aangestuurd moeten worden. Hiervoor is een nieuwe functie nodig, zijnde procesmanager kerninstrumenten omgevingswet.

Afgelopen jaren hebben we reeds kunnen experimenteren met deze rol/functie. De dekking vond plaats vanuit het (eenmalige) implementatiebudget. Voorgesteld wordt deze functie nu structureel te maken. De structurele lasten van €82.000 komen ten laste van de algemene middelen.

5. Capaciteit erfgoed

Eind 2022 stopt deze extra inzet op erfgoed capaciteit. De druk op de werkzaamheden rondom ruimtelijk erfgoed is onverminderd groot, o.a. door de forse inzet op gebiedsontwikkelingen in de stad in het kader van Wonen en Voorzieningen en de Omgevingswet. Om de continuïteit te waarborgen, kennis en kunde verlies te voorkomen en geen achterstanden op te bouwen, stellen we voor om de huidige inzet structureel te maken, kosten €105.000

6a en 6b. Datagedreven werken

In 2021 is de visie op Data gedreven Werken vastgesteld. De hoofdambitie van de visie is om in 2025 het niveau van een data gedreven organisatie te bereiken. De hoofddoelen zijn:

- betere dienstverlening;
- betere bedrijfsvoering;
- ondersteunen digitale samenleving;

De hoofdprestatie die geleverd wordt in 2023 is de totstandkoming van een gegevensfundament: de aanschaf en inrichting ervan. Dit is één van de noodzakelijke technische voorzieningen om data gedreven te kunnen werken. Denk hierbij aan de databases waarin alle data wordt opgeslagen, software waarmee data geordend kan worden en gecombineerd, opslagmogelijkheden en ook analyse en/of visualisatieprogramma's. In 2023 maken we hoofdzakelijk gebruik van inhuur van expertise op het gebied van data gedreven werken. Vanaf 2024 willen we invullen met structurele functies, waaronder een gegevensarchitect en een datawarehouse-specialist.

Voor het Data gedreven Werken is respectievelijk €397.000, €351.000, €305.000 voor de jaren 2023 t/m 2025 in de begroting opgenomen en vanaf 2026 structureel €305.000. Voor 2025 en 2026 is respectievelijk incidenteel €515.000 en €601.000 in de begroting opgenomen. Het kader voor Data gedreven Werken wordt gevormd door de i-Visie, het Strategisch Informatie Plan (STiP) en de visie op Data gedreven Werken.

7a en 7b. I-uitvoeringsplannen

Voor de i-Uitvoeringsplannen 2023 wordt incidenteel en budget beschikbaar gesteld. Jaarlijks stelt het college deze plannen op. Vanuit de domeinen fysiek, bedrijfsvoering, dienstverlening en sociaal wordt in kaart gebracht welke ict-projecten er gaan lopen. Het kader voor de deze plannen worden gevormd door de i-Visie 2018-2022 en het Strategisch Informatie Plan (STiP). Projecten kunnen het gevolg zijn van noodzakelijke vervanging (o.a. vanuit aanbestedingsregels), nieuwe wet- en regelgeving of verbetering van het werkproces. De benodigde budgetten bestaan uit licentie- of hardware kosten en implementatie- en opleidingskosten. In de i-uitvoeringsplannen voor 2023 staan o.a. de vervanging van de telefooncentrale en de implementatie van een nieuw financieel systeem gepland. Voor de jaren 2023 t/m 2025 is respectievelijk structureel €72.000, €106.000 en €125.000 in de begroting opgenomen en vanaf 2026 structureel €125.000. Daarbovenop is incidenteel budget in de begroting opgenomen: €227.000 (2023), €308.000 (2024), €74.000 (2025) en €191.000 (2026)

8. Budget leren en ontwikkelen

Momenteel hebben we te maken met een zeer krappe arbeidsmarkt. Daarom wordt er continue gezocht naar nieuwe mogelijkheden om personeel aan te trekken en is het daarnaast erg belangrijk dat medewerkers zich blijven ontwikkelen. Hiervoor is het budget Leren en Ontwikkelen beschikbaar.

In 2018 is het budget voor Leren en Ontwikkelen meerjarig op €962.000 begroot. Destijds stond dat gelijk aan 2% van de loonsom. De formatie is in de afgelopen jaren sterk gegroeid (sinds 2019 met ruim 100 fte) en zal de komende jaren nog verder stijgen. Het opleidingsbudget is daar nooit op aangepast, het besteedbare bedrag per fte is daardoor dalende.

Het budget wordt structureel verhoogd met €120.000. Met deze verhoging bedraagt het opleidingsbudget bij de huidige formatie 1,9% van de loonsom.

9 en 10 Prijsstijgingen structureel en eenmalig

De diverse voorstellen structureel en eenmalig kennen na 2023 een stijging van prijzen en lonen. Met deze bedragen wordt de stelpost voor lonen en prijzen verhoogd.

11. Organisatieontwikkeling

Doorontwikkeling van onze organisatie is nodig omdat:

- We meer capaciteit nodig hebben om onze doelen en opgaven te realiseren;
- Er meer aandacht nodig is vanuit de directie om sturing te geven aan de organisatieontwikkeling;
- Er een groot aantal opgaven van invloed is op onze manieren van werken;
- Onze huidige programma-indeling niet voldoende aansluit op de opgaven;
- De teams blijven groeien, er hoge werkdruk wordt ervaren en adequate sturing van de teams nodig is.

Beschermd wonen

Voordeel Beschermd wonen

Op grond van de regionale meerjarenprognose zal naar verwachting jaarlijks regionaal structureel budget beschermd wonen vrijvallen. Bij de 2e kwartaalrapportage 2022 is aangegeven dat er eenmalig €2,2 miljoen vrijvalt. Daarnaast valt er een structureel deel vrij; dit is circa €1,9 miljoen structureel voor de vijf samenwerkende gemeenten, het aandeel Deventer hiervan is €800.000. In het Bestuurlijk Overleg MO/BW is besloten deze middelen beschikbaar te stellen aan de vijf samenwerkende gemeenten ten behoeve van gemeentelijke uitgaven in 2023 t/m 2026 voor de lokale taken die passen in de bestedingsrichtingen die in het convenant met de regiogemeenten in het verleden is gesloten. Hierbij valt te denken aan de volgende afspraken genoemd in het convenant:

- We zorgen voor maatschappelijke opvang, bemoeizorg en beschermd wonen voor wie dat nodig heeft;
- We maken mogelijk dat mensen op ieder moment zo zelfstandig mogelijk kunnen wonen en participeren.

Voorgesteld wordt van het structurele bedrag ad €800.000 een deel van €500.000 aan te wenden voor dekking van nieuw beleid, die passen in de afspraken die zijn gemaakt over de aanwending in het convenant. Het structureel resterende bedrag van €300.000 wordt niet aangewend en gestald voor dekking van mogelijke nadelen Beschermd Wonen.

Het bedrag van €500.000 wordt aangewend voor de volgende voorstellen:

- Uitbreiding Mantelzorgpas €75.000 structureel (waardering mantelzorgers waardoor mantelzorg in Deventer verder wordt gestimuleerd);
- Gezondheidsbevordering €100.000 structureel (extra middelen ter bevordering van een gezonde leef- en voedingsstijl van onze inwoners);
- Bed, bad, brood (voortzetting van Bed, Bad Broodvoorziening in Deventer) €175.000 vanaf 2024 structureel;
- JOGG (uitbreiding pilot jongeren op gezond gewicht): €44.000 vanaf 2023 structureel;
- Woonzorgvisie €205.000 vanaf 2023 structureel, €105.000 ten laste van de vrijval beschermd wonen en € 100.000 dient binnen de programma's Ruimtelijke ontwikkeling, Herstructurering en vastgoed, Meedoen en Jeugd en onderwijs;
- Onderzoek en ondersteunen vrijwilligerswerk (incidenteel €100.000).

(bedragen x €1.000) (-/- = nadeel)

Nr.	Omschrijving	Programma	2023	2024	2025	2026
1	Woonzorgvisie	divers	-105	-105	-105	-105
2	Jongeren op gezond gewicht (JOGG)	Meedoen	-44	-44	-44	-44
3	Bed, bad en brood	Meedoen	0	-175	-175	-175
4	Onderzoek en ondersteunen vrijwilligerswerk mantelzorg	Meedoen	-100	0	0	0
5	Mantelzorgpas	Meedoen	-75	-75	-75	-75
4	Gezondheidszorg	Meedoen	-100	-100	-100	-100
Saldo			-424	-499	-499	-499

Moties en toezeggingen

Voorgesteld wordt de gevolgen van onderstaande moties als voorstel nieuw beleid te honoreren.

(bedragen x €1.000) (-/- = nadeel)

Nr.	Omschrijving	Programma	Incidenteel / Structureel	2023	2024	2025	2026
1	Slavernijverleden	Burger en Bestuur	Incidenteel	-25			
2	Communicatieplan Energiearmoede	Burger en Bestuur	Incidenteel	0			
3	Onderverhuur en Ondernijning (arbeidsmigratie)	Openbare orde en Veiligheid	Incidenteel	-50			
4	Inzetten op terrassen-, reclame- en uitstallingsbeleid	Leefomgeving	Incidenteel	-150			
5	Bestrijding eikenprocessierups	Leefomgeving		pm			
6	Verkeersveiligheid Colmschate	Leefomgeving		pm			
7	Duurzaamheidsleningen	Milieu en Duurzaamheid	Incidenteel	-400			
8	Sanering asbestdaken Grutto	Milieu en Duurzaamheid	Incidenteel	-30			
9	Verduurzamen vastgoed- zonnepanelen	Herstructurering en Vastgoed		0			
10	Duurzame school en sporthal Marke Zuid	Jeugd en Onderwijs	Structureel	pm	pm	pm	pm
11	Stadstroubadour	Kunst en cultuur	Structureel	0	0	0	0
Saldo				-655	0	0	0
Waarvan incidenteel				-665	0	0	0
Waarvan structureel				0	0	0	0

1. Slavernijverleden

De motie slavernijverleden draagt het college o.a. op om:

- onafhankelijk onderzoek te laten doen naar de betrokkenheid van het stadsbestuur en haar inwoners bij het slavernijverleden;
- de onderzoeksresultaten te presenteren in een publieksvriendelijke publicatie;
- in 2022 opdracht voor dit onderzoek te verlenen en dit terug te koppelen aan de raad.

Ter uitvoering van de motie zal naast een eerste inventarisatie een aanvullend onderzoek nodig zijn naar nog bestaande leemtes in de historische kennis. Voor dit onderzoek wordt budget aangevraagd. In 2023 is nog €25.000 nodig naast de €25.000 die is meegenomen bij de 2e kwartaalrapportage 2022.

2. Communicatieplan energiearmoede

Motie wordt uitgevoerd binnen de bestaande formatie

3. Onderverhuur en Ondernijning (arbeidsmigratie)

De afgelopen jaren staat in Nederland het onderwerp arbeidsmigratie op de agenda. Vanuit het Rijk heeft het aanjaagteam arbeidsmigratie (onder leiding van Emile Roemer) een goede inventarisatie gemaakt van wat er vanuit landelijk perspectief dient te gebeuren. Implementatie van deze maatregelen is in het nieuwe regeerakkoord belegd bij de nieuwe staatssecretaris voor asiel, de heer Eric van der Burg. Het nationale aanjaagteam concludeert ook dat elke gemeente haar eigen dynamiek heeft op dit onderwerp. De benodigde kennis en ervaring over de Deventer situatie is nu 'onder de oppervlakte' aanwezig bij de bewoners in wijken en bij organisaties die in de wijken werken. Een samenhangend beeld van de Deventer situatie ontbreekt echter. Daarom is in 2022 de Deventer situatie in beeld gebracht. Daarvoor heeft het adviesbureau BMC een groot aantal gesprekken in wijken gevoerd met bewoners en met werkers in de wijk. Dit wordt aangevuld met data uit de 'staat van Deventer' en landelijke data van het aanjaagteam arbeidsmigratie. Op basis van het Deventer beeld, de inventarisatie en analyse van de huidige Deventer situatie, worden bouwstenen benoemd voor een aanpak op korte en lange termijn. Deze worden vervolgens gebruikt om met bewoners en werkers in de wijken een aanpak/visie te formuleren. Ook de raad wordt hier bij betrokken. Voor 2023 is procesgeld nodig om een projectmanager en expertise in te zetten (€50.000).

4. Inzetten op terrassen-, reclame- en uitstillingsbeleid

Het college heeft in mei 2022 besloten om een permanente uitbreiding van de terrassen (maatwerk via terrasvergunning) op de Brink toe te staan. Hierdoor kregen horecabedrijven de mogelijkheid om een groter terras te exploiteren.

Tegelijkertijd is aan Koninklijke Horeca Nederland (KHN) verzocht de verrommeling van terrassen tegen te gaan. Daarnaast zien we dat op een aantal terrassen niet wordt voldaan aan de Beleidsregels Terrassen 2016, bijvoorbeeld op gebied van parasols en zonweringen. De Raad heeft op 14 september 2022 hierover een motie aangekomen die oproept tot toezicht en handhaving van het beleid. Voor het jaar 2023 wordt hiervoor €150.000 beschikbaar gesteld.

5. Bestrijding eikenprocessierups

De bestrijding van de eikenprocessierups (EPR) gebeurt zowel met biologische bestrijdingsmiddelen (nematoden en wegzuigen nesten) als met het gif Xentari. De Raad heeft op 14 september 2022 hierover een motie aangekomen waarin het vraagt of er onderzoek gedaan kan worden naar meer natuurlijke bestrijdingsmiddelen of naar een gifvrije bestrijdingswijze. Bij de voorjaarsnota 2023 zullen we als programma Leefomgeving de Raad een plan van aanpak presenteren waarbij we tevens aangeven wat de eventuele financiële consequenties zijn.

6. Verkeersveiligheid Colmschate

In 2021-2022 zijn er grote veranderingen doorgevoerd met betrekking tot de Braam en het fietspad Roessinkspad in Colmschate. Helaas zorgt dit voor een toename van onveilige verkeerssituaties. De Raad heeft verzocht een onderzoek uit te laten voeren om te bekijken hoe de verkeersveiligheid verbeterd en/of vergroot kan worden. Dit dient in november 2022 gepresenteerd te worden aan de Raad. De kosten van dit onderzoek worden betrokken bij de 3e kwartaalrapportage 2022. Eventuele uitvoeringswerkzaamheden worden betrokken bij de daarop volgende rapportage.

7. Duurzaamheidsleningen

De raad heeft het college met een motie van 13 juli 2022 van B&W via deze motie opgedragen om bij de begroting 2023 met een voorstel te komen voor het uitbreiden van het Duurzaamheidskrediet naar de doelgroep van het plan van aanpak woningverbetering en energiearmoede (raadsmededeling 26-4-2022), namelijk voor mensen met een inkomen onder de 120 procent van het sociaal minimum in combinatie een energie onzuinige koopwoning,

Een duurzaamheidslening komt met het besluit van het college van 28-04-2021 nu alleen beschikbaar voor huiseigenaren in Zandweerd met gemeentelijke borgstelling uit de middelen van de Proeftuin Zandweerd. De Motie vraagt om de duurzaamheidslening uit te bereiden voor alle Deventer woningeigenaren met een inkomen tot 120% van het sociaal minimum. Daarmee kan volgens de motie een groep van circa 800 huiseigenaren (100 bewoners Zandweerd, 700 bewoners breder in Deventer) die nu niet in aanmerking komen voor een reguliere lening voor woningverduurzaming, toch met verduurzaming aan de slag. Aflossing van de lening gebeurt met de besparing op de energierekening als gevolg van de verduurzaming. Voor de Deventer brede inzet wordt een separaat raadvoorstel uitgewerkt. Daarbij wordt gekeken of een instrument anders dan een duurzaamheidslening kan worden ingezet om hetzelfde doel te bewerkstelligen.

8. Sanering asbestdaken Grutto

In de Grutto (Colmschate) zijn een 15-tal geschakelde woningen bedekt met asbesthoudende leistenen¹. De bewoners hebben zelf een plan van aanpak gemaakt voor sanering. De raad heeft op 14 september 2022 hierover een motie aangekomen waarbij wordt voorgesteld om als gemeente hieraan een bijdrage te leveren. Voor het jaar 2023 wordt €30.000 beschikbaar gesteld.

9. Verduurzamen vastgoed – zonnepanelen

Met een motie van 10 november 2021 heeft de Raad het college opgedragen om een onderzoek te doen naar mogelijkheden van aanleg van zonnepanelen op maatschappelijk vastgoed om daarmee te voldoen aan de verduurzamingsopgave volgens de klimaatwet en om in 2050 een CO2 neutrale maatschappelijke vastgoedportefeuille te hebben. Met de raadsmededeling van 12 juli 2022 heeft het college het verfijningsonderzoek aangeboden aan de raad. Uit dit onderzoek blijkt dat van de onderzochte 65 locaties de realisatie van plaatsing van 4.441 zonnepanelen op 44 gebouwen mogelijk is met een investeringsbedrag van €1,6 miljoen. De uiteindelijke investeringsbehoefte is afhankelijk van de te kiezen uitwerking per locatie en daarbij de keuze per locatie of dit een lange termijn investering van de gemeente betreft (scenario 1) of een tijdelijke voorfinanciering (scenario 2).

Op basis van het verfijningsonderzoek is een totale investering van €1,6 miljoen voor de aanleg van zonnepanelen op 44 gebouwen maatschappelijk vastgoed realistisch. Hierin zijn nog verschillende scenariokeuzes te maken. Voor de uitwerking daarvan is het voorstel een voorbereidingskrediet van €75.000 beschikbaar te stellen. Daarmee kan een definitief investeringsvoorstel aan de raad ter besluitvorming worden voorgelegd. Dan ook zal voorgesteld worden een reserve verduurzaming vastgoed in te stellen.

Bij een positief besluit op het investeringsvoorstel wordt de gehele investering inclusief voorbereidingskrediet gedekt uit de energiebesparing. Bij een negatief besluit wordt het voorbereidingskrediet ten laste van de in het bestuursakkoord gereserveerde middelen voor verduurzaming maatschappelijk vastgoed gebracht.

10. Duurzame school en sporthal Marke Zuid

Op 13 juli jl. heeft de raad een motie aangenomen die het college opdraagt voorafgaande aan de begrotingsbehandeling 2023 gespecificeerd inzichtelijk te maken welke maatregelen en voorzieningen en financiële middelen nodig zijn voor het voldoen aan de BREEAM-ambitie “excellent” (BREEAM = Building Research Establishment Environmental Assessment Method). Daarbij is ook verzocht de baten te specificeren van toepassing van deze richtlijn, en aan te geven of en hoe de structurele baten (bv lagere energierekening) kunnen worden aangewend om de incidenteel hogere investering te dekken.

Er vindt nog nader onderzoek plaats en voor de begrotingsbehandeling op 9 november moet de raad daarover geïnformeerd worden. In grote lijnen hebben we inzichtelijk welke investeringen benodigd zijn. Het uitgangspunt is nu dat de school en sporthal volgens BENG (bijna Energie Neutraal Gebouw) gebouwd gaan worden. Dat zijn eisen die nu gesteld zijn in het bouwbesluit 2021. Als we de gebouwen willen laten voldoen aan ENG (Energie Neutraal Gebouw) dan vraagt dat een aanvullend benodigd budget van circa €700.000 (incl. btw) voor de sporthal en €1,6 miljoen (incl. btw) voor de school. Er wordt momenteel specifiek onderzoek gedaan om de meer kosten gedetailleerd in beeld te krijgen.

11. Stadstroubadour

We maken structureel ruimte voor een Deventer Stadstroubadour. De dekking hiervoor, €5.000 per jaar, halen we uit het budget gelabeld voor de programmaregeling Cultuur. Deze subsidieregeling kent drie rondes per jaar en is bedoeld voor culturele activiteiten, projecten en makers. De Adviesraad Cultuur adviseert het college over de toekenning van deze middelen. Het college neemt besluiten over de toekenning van deze subsidies. De middelen worden rechtstreeks ingezet voor een Deventer Stadstroubadour. Na vaststelling van de begroting geven we, in lijn met de aangenomen [Motie 10-2 Stadstroubadour](#) uit 2019 en bijbehorend plan van aanpak, uitvoering aan het zoeken naar een nieuwe Stadstroubadour voor de jaren 2023 en 2024.

Structureel begrotingssaldo

Op basis van onderstaand overzicht wordt aangetoond of de meerjarenraming 2023-2026, conform de uitgangspunten in het BBV, structureel in evenwicht is. Dit houdt in dat structurele lasten kunnen worden gedekt met structurele baten. Als in het betreffende begrotingsjaar structurele lasten gedekt zijn door structurele baten is er sprake van structureel evenwicht. Incidentele lasten mogen gedekt worden door zowel structurele als door incidentele baten. Voor het inzicht in de financiële positie op korte en langere termijn is belangrijk om een goed beeld te hebben van het structureel begrotingssaldo.

In de begroting 2023 tot en met 2026, na voorstellen nieuw beleid, is er sprake van structureel evenwicht.

(bedragen x €1.000)

Structureel begrotingssaldo	2023	2024	2025	2026
Saldo van baten en lasten	-28.202	-2.357	22.984	952
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	32.966	8.639	1.232	-639
Totaal resultaat (meerjaren)begroting	4.764	6.282	24.216	313
Waarvan incidentele baten en lasten (Bijlage: staat van incidentele lasten en baten)	12.065	16.118	0	0
Structureel begrotingssaldo	16.829	22.400	24.216	313

Dekking programmaplan

Inleiding

In de programma's Burger en bestuur tot en met Bedrijfsvoering zijn de gemeentelijke activiteiten en middeleninzet samengevat. De kosten van deze programma's moeten gedekt worden. Het dekking programmaplan bevat een overzicht van de beschikbare dekkingsmiddelen voor de begroting en geeft een totaaloverzicht van het resultaat van de begroting.

Hieronder wordt het resultaat van de meerjarenbegroting weergegeven, zowel exclusief als ook inclusief verrekening van reserves. Daarnaast wordt een overzicht gegeven van de lasten en baten van de programma's en van de beschikbare dekkingsmiddelen.

Resultaat meerjarenbegroting inclusief verrekening reserves

In de onderstaande tabel worden de uitkomsten van de begroting gepresenteerd. In hoofdstuk Financiële uitkomsten begroting, treft u een nadere toelichting en specificatie aan.

(bedragen x €1.000)

Structureel begrotingssaldo	2023	2024	2025	2026
Saldo van baten en lasten	-28.202	-2.357	22.984	952
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	32.966	8.639	1.232	-639
Totaal resultaat meerjarenbegroting	4.764	6.282	24.216	313

Resultaat meerjarenbegroting exclusief verrekening reserves

In onderstaande tabel is het totaal aan lasten en baten opgenomen. Het lastentotaal geeft een beeld van de gemeentelijke 'omzet'. Deze bedraagt voor 2023 €392 miljoen. Het resultaat (onder in de tabel) geeft het overall-saldo van lasten en baten als de verrekening met reserves (puttingen en stortingen) buiten beschouwing wordt gelaten. Dat geeft een extra inzicht in de financiële positie van de gemeente. De regelgeving (BBV 2004) schrijft deze cijferopstelling dan ook voor. Het saldo per programma en de algemene dekkingsmiddelen zijn hierna verder gespecificeerd.

(bedragen x €1.000)

Resultaat begroting exclusief verrekening reserves	2023	2024	2025	2026
Totaal lasten programma's (exclusief Algemene dekkingsmiddelen)	392.435	380.106	364.396	352.131
Totaal baten programma (exclusief Algemene dekkingsmiddelen)	128.539	120.053	109.602	98.822
Totaal saldo programma (exclusief Algemene dekkingsmiddelen)	-263.896	-260.053	-254.794	-253.309
Totaal saldo algemene dekkingsmiddelen	235.693	257.695	277.778	254.260
Resultaat begroting exclusief verrekening reserves	-28.203	-2.358	22.984	951

Verrekening met reserves

In onderstaand overzicht zijn alle stortingen en puttingen in/uit reserves verzameld die ten laste resp. ten gunste worden gebracht van de exploitatie. Ook is opgenomen welke rente conform de vastgestelde regels wordt toegevoegd aan reserves. Voor detailinformatie per programma wordt verwezen naar bijlage Resultaatbestemming. Een en ander leidt per saldo tot het volgende effect van verrekening met reserves per jaar.
(bedragen x €1.000)

Reserves	2023	2024	2025	2026
Saldo stortingen (-) en puttingen (+) exclusief rentetoevoeging	33.459	9.094	1.658	-254
Toevoeging van rente aan reserves (-)	493	455	426	386
Saldo stortingen (-) en puttingen (+) inclusief rentetoevoeging	32.966	8.639	1.232	-640

Saldo lasten en baten per programma

In dit overzicht zijn de saldo's per programma (exclusief reserve mutaties) samengevat.
(bedragen x €1.000)

Saldo per programma	2023	2024	2025	2026
Burger en bestuur	-7.864	-7.074	-7.012	-6906
Openbare orde en veiligheid	-11.598	-11.028	-10.972	-10.862
Leefomgeving	-24.755	-25.363	-24.630	-23.926
Milieu en duurzaamheid	-3.429	-2.363	-2.362	-2.361
Ruimtelijke ontwikkeling	-2.843	-2.627	-2.557	-2.099
Herstructurering en vastgoed	629	-76	192	-56
Inkomensvoorziening en arbeidsmarkt	-34.328	-33.032	-32.850	-32.422
Meedoen	-87.908	-86.153	-84.198	-84.035
Jeugd en onderwijs	-41.961	-43.504	-42.575	-42.424
Economie en Internationaal beleid	-2.523	-2.434	-2.329	-2.118
Kunst en cultuur	-16.652	-16.362	-15.986	-15.906
Bedrijfsvoering	-30.663	-30.037	-29.515	-30.192
Totaal	-263.895	-260.053	-254.794	-253.308

Algemene dekkingsmiddelen

De belangrijkste dekkingsbron voor de gemeentelijke lasten zijn de zogenaamde algemene dekkingsmiddelen, waarvan de Algemene Uitkering (AU) en de Onroerende zaakbelasting (OZB) de belangrijkste zijn. De dekkingsmiddelen die direct verbonden zijn aan taakvelden, zoals de afvalstoffenheffing en het rioolrecht zijn als opbrengst ondergebracht in het betreffende programma. Naast deze algemene dekkingsmiddelen is er ook een aantal lasten en baten, dat daar (nog) buiten valt. Het betreft gereserveerde lasten en baten van algemeen karakter die nog nadere uitwerking behoeven alvorens te worden toebedeeld aan een programma. Ze worden per onderwerp kort toegelicht, en voor zover relevant daarna gespecificeerd.

(bedragen x €1.000)

Algemene dekkingsmiddelen	2023	2024	2025	2026
Algemene uitkering	249.783	252.989	263.054	250.822
Lokale heffingen	30.559	31.596	32.665	33.738
Saldo financieringsfunctie	1.073	1.001	1.001	1.140
Dividend	1.194	1.194	1.194	1.194
Calculatieverschillen	-436	-623	-623	-623
Overige algemene dekkingsmiddelen	-732	-732	-732	-732
Uitvoeringskosten lokale heffingen	-1.132	-1.132	-1.132	-1.132
Gereserveerde budgetten:				
Onvoorzien	-253	-253	-253	-253
Stelposten (lasten)				
Areaal infrastructuur	-210	-426	-642	-868
Burgerweeshuis	-220	0	0	0
De nieuwe Keizer	-4.135	-200	-100	-100
Verkenningfase De Nieuwe Keizer en Burgerweeshuis	-2.500			
Wet Open Overheid	-153	-178	-205	-225
Energielasten	-2.048			
Maatregelen rijk Jeugdzorg	0	346	1.734	1.734
Beschermd Wonen	-499	-499	-499	-499
Robuust rechtsbeschermingssysteem	-158	-160	-164	-168
Versterking ondersteuning wijkteams	-290	-294	-301	-343
Stelpost autonome ontwikkelingen	-1.725	-2.155	-2.590	-3.040
Stelpost bodemsanering	439	439	439	439
Nieuw Beleid	-32.248	-24.689	-6.443	-6.314
Stelpost prijzen en lonen	-150	-6.880	-13.458	-19.580
Stelpost investeringen	-92	-31	-31	-31
Technische stelposten	-374	-394	-394	-545
Stelposten (baten)				

Stelpost accres AU	0	0	0	-2.900
Rijksbijdrage Jeugdzorg	0	8.776	5.258	2.546
Totaal	235.693	257.695	277.778	254.260

Algemene uitkering

Gemeente Deventer ontvangt de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Deze uitkering is voor een deel gekoppeld aan de uitgaven van het Rijk. De verdeling van het geld over de gemeenten vindt plaats op basis van verdeelmaatstaven.

Lokale heffingen

Hier wordt een beeld gegeven van de lokale heffingen waarbij er geen relatie ligt tussen de kosten en de opbrengsten. Dit impliceert tevens dat de heffingen op het gebied van parkeren (gedeeltelijk), afvalstoffen- en rioolopbrengsten geen algemeen dekkingsmiddel zijn, maar expliciet worden aangewend voor uitgaven op betreffende terreinen. In de paragraaf lokale lasten wordt aandacht besteed aan o.a. lokale lastendruk, kwijtscheldingsbeleid e.d.

Saldo financieringsfunctie

Het saldo van de financieringsfunctie is een begrip uit het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Dit begrip kan worden gedefinieerd als het saldo van:

- de betaalde rente (last) over de aangegane langlopende leningen en over de aangetrokken middelen in rekening courant, en
- de ontvangen rente (bate) over de uitzettingen. Onder uitzettingen kunnen worden verstaan deposito's, verstrekte langlopende leningen en beleggingen.

Dividend

De opbrengst uit deelnemingen betreft o.a. de dividenduitkering van de Bank Nederlandse gemeenten.

Calculatieverschillen kostenplaatsen

In een aantal kostenplaatsen wordt in de begroting een voorcalculatorisch tarief gehanteerd. De werkelijke kosten en opbrengsten kunnen hiervan afwijken. Dit komt tot uitdrukking in het calculatieverschil. Daarnaast bevat deze post nog budgetten die niet zijn toe te rekenen aan één product.

Overige algemene dekkingsmiddelen

De post 'overige algemene dekkingsmiddelen' bestaat met name uit de bespaarde rente op de reserve afkopen erfpacht en kosten voormalig personeel.

Uitvoeringskosten lokale heffingen

Uitvoeringskosten lokale heffingen zijn de kosten voor het heffen en invorderen van de belastingen en heffingen. Dit zijn onder andere kosten van het gegevensbeheer, alle correspondentie en andere administratieve handelingen.

Gereserveerde budgetten:

Onvoorzien

Dit betreft de algemene raming voor onvoorzien. De bestedingen die ten laste van onvoorzien komen worden verantwoord op de programma's waarop deze betrekking hebben. Dit betreft diverse lasten en baten die niet direct aan programma's kunnen worden toegerekend.

Stelposten

Dit betreft diverse lasten en baten die niet direct aan programma's worden toegerekend.

Nieuw beleid

Dit is het bedrag van de incidentele en structurele voorstellen nieuw beleid.

Vennootschapsbelasting

Vanaf 1 januari 2016 geldt voor de gemeente Deventer de Wet modernisering vennootschapsbelastingplicht overheidsbedrijven (Wet Vpb). Op basis van de wetgeving zijn de verschillende activiteiten van gemeente Deventer onderzocht of sprake is van het drijven van een onderneming. Op basis van het onderzoek is de gemeente Deventer van mening dat dit niet het geval is. Het pleitbaar standpunt is geformaliseerd met het indienen van een zogenaamde 'nihil' aangifte voor de jaren 2016, 2017, 2018, 2019 en 2020.

Voor de begroting 2023 betekent dit dat er in beginsel geen financiële consequenties in de vorm van vennootschapsbelastingafdracht zijn opgenomen. De gemeente Deventer heeft met reclame exploitanten contracten afgesloten op basis waarvan de gemeente, delen van de publieke ruimte tegen vergoeding ter beschikking stelt aan de exploitant. De Belastingdienst is van mening dat de gemeente Deventer daarmee een onderneming drijft en heeft de gemeente over het jaar 2016, 2017 en 2018 een aanslag opgelegd. De gemeente Deventer is het niet eens met de aanslagen en is, net als diverse andere gemeenten, daartegen in bezwaar gegaan. Of het pleitbaar standpunt van de gemeente Deventer in dit juridisch traject overeind blijft, hangt af van de Belastingdienst in combinatie met de landelijke fiscaal juridische ontwikkeling. Er zijn diverse gerechtelijke procedures gestart om de wet op dit gebied te verduidelijken.

Inmiddels zijn de eerste uitspraken van de rechtbank verschenen. Deze uitspraken zijn niet in het voordeel van de gemeente Deventer. De verwachting is dat er geprocedeerd gaat worden tot eventueel de Hoge Raad. Dit vormt een onzekerheid voor de gemeente Deventer.

Op basis van de jaarrekening 2021, het MPG 2022 en het meerjarenperspectief is het resultaat van het grondbedrijf de komende jaren positief (zie paragraaf grondbeleid). Dit betekent dat er voor de Wet op de vennootschapsbelasting een onderneming ontstaat waarvoor over de positieve resultaten vennootschapsbelasting moet worden afgedragen. Op dit moment is het meerjarig nadelig financieel effect hiervan nog niet bekend.

(bedragen x €1.000)

	2023	2024	2025	2026
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0

Overhead

In de BBV-regels is voorgeschreven wat onder de definitie overhead wordt verstaan.

De definitie luidt: alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Door de definitie te gebruiken kan een eenduidig inzicht worden gegeven in de kosten die direct zijn toe te rekenen aan bepaalde taakvelden. Er moet in het programmaplan worden aangegeven welk bedrag dit in de gemeente betreft.

(bedragen x €1.000)

	2023	2024	2025	2026
Overhead	30.663	30.037	29.515	30.192

Programma's

Burger en bestuur

Omschrijving

In dit programma gaat het om de relatie van de gemeente met de inwoner en de manier waarop Deventer bestuurd wordt. Het gemeentebestuur wordt gevormd door de gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders. De raad is de vertegenwoordiging van de inwoners van Deventer. Ze bestaat uit 39 raadsleden en geeft richting aan het beleid en controleert de uitvoering daarvan. Het dagelijks bestuur van de gemeente is belegd bij het college van B&W. Binnen de door de raad gestelde kaders geeft het college uitvoering aan het beleid.

De gemeente heeft vele taken. De rol die ze aanneemt loopt uiteen van reguleren (vergunningen verlenen en handhaven), uitvoeren, regisseren in netwerkverbanden, stimuleren of faciliteren, tot loslaten wanneer particuliere initiatieven de overheid niet nodig hebben. Gezamenlijk zorgen we voor de beste oplossingen en keuzes voor onze inwoners en betrekken onze inwoners beter en op nieuwe, innovatieve manieren. We willen de samenwerking tussen partijen bevorderen om onze inwoners het allerbeste te kunnen bieden. Dat vraagt naast inzet ook draagvlak bij en betrokkenheid van inwoners. We zetten in op een zorgvuldige dialoog en participatie met de samenleving over zowel de korte als de lange termijn. Daarbij willen we alle belanghebbenden tijdig betrekken en in de gelegenheid stellen om mee te praten, hun belang te duiden en deze belangen ook mee laten wegen in de besluitvorming.

Onze dienstverlening sluit aan op de vraag van inwoners en ondernemers. Producten en diensten zijn toegankelijk, met transparante procedures, korte doorlooptijden en heldere antwoorden door kundige en vriendelijke medewerkers. We bieden advies als er meer ondersteuning nodig is. We werken aan passende regels: we kijken welke regels belemmerend werken, onnodige regelgeving wordt losgelaten. Inwoners en ondernemers kiezen zelf het contactkanaal met de gemeente. Veel dienstverlening is digitaal beschikbaar, maar sommige vragen lenen zich niet voor digitale afhandeling. Bovendien heeft een deel van onze inwoners moeite met digitale dienstverlening. Daarom zijn alle contactkanalen (balie, telefoon, email, social media, whatsapp en digitaal) van groot belang, houden we deze kanalen maximaal open en kiest de inwoner zélf zijn contactkanaal: de omnichannel strategie. Dit is niet alleen klantvriendelijk, het is tevens (kosten)efficiënt, omdat het herstelkosten in de vorm van informatieloops, onnodig herhaalcontact, klachten en bezwaar helpt voorkomen.

We willen Deventer zodanig positioneren in (boven) regionale samenwerkingen dat dit ten goede komt aan de ambities en opgaven waar Deventer voor staat én Deventer (nog) beter te positioneren op nationale en internationale schaal. De gemeente Deventer staat altijd in verbinding met haar omgeving. Steeds meer zaken spelen op bovenlokaal of regionaal schaalniveau. We kunnen onze ambities en doelstellingen niet alleen verwezenlijken. Wij hebben de kennis, expertise, massa en bestuurskracht van andere gemeenten en overheden hard nodig. Ook nationale en Europese subsidieprogramma's vragen vaak om regionale of stedelijke samenwerking. Goede contacten met regionale, provinciale, landelijke en soms zelfs Europese overheden en instanties zijn daarom cruciaal. Afhankelijk van het vraagstuk wisselt het schaalniveau waarop we samenwerken.

Actuele beleidscontext

Participatie en een modern samenspel tussen overheid en samenleving versterken ons gemeentebestuur en creëren maatschappelijke meerwaarde. We willen de kennis en ervaring van inwoners en ondernemers goed benutten. In het eerste raadsjaar stellen we de participatieverordening en het participatiebeleid vast. Deze stukken geven richting aan de doelstellingen en de vorm van participatie die wordt toegepast bij welk soort besluit. Bij elk raadsbesluit wordt aangegeven welke trede op de 'participatieladder' aan de orde is en waarom. In Deventer zijn al veel participatie-instrumenten beschikbaar zoals het forum, het correctief lokaal referendum, het digipanel en het uitdaagrecht. De komende jaren willen we bezien hoe we deze en nieuwe instrumenten actiever kunnen benutten, toegankelijker kunnen maken of actualiseren.

Op 15 maart 2023 vinden de Provinciale staten- en Waterschapsverkiezingen plaats. In het najaar van 2022 zijn we met de voorbereidingen gestart. Net als bij eerdere verkiezingen houden we rekening met extra coronamaatregelen.

In 2023 hopen we dat we terug zijn op het niveau van dienstverlening van vóór corona en om klaar te zijn voor de jaren die komen. In 2014 zijn paspoort en ID-kaart 10 jaar geldig geworden. In 2024 zullen we daarom merken dat het aantal aanvragen voor deze reisdocumenten flink toenemen: de paspoortenpiek. Op dit moment treffen we voorbereidingen om deze piek op te vangen en kijken daarbij naar financiën, werkwijze en hoeveelheid personeel.

De mogelijkheden voor digitale dienstverlening nemen toe en worden steeds persoonlijker. We onderzoeken mogelijkheden om de regie op eigen gegevens door inwoners mogelijk te maken. In 2023 werken we verder om aan de eisen vanuit het Besluit Digitale Toegankelijkheid te voldoen. Bij alle ontwikkelingen laten we ons inspireren door de Nationale Ombudsman, die heeft opgeroepen om de dienstverlening van de overheid eerlijk, begripvol en volgens de menselijke maat vorm te geven.

In 2022 is de Wet open overheid van kracht geworden, deze wordt in enkele jaren stapsgewijs ingevoerd. In 2023 stellen we een plan op om te komen tot een goed uitvoerbare werkwijze. We betrekken daarbij wetgeving die inhoudelijk raakt aan de Woo, zoals de nieuwe Archiefwet.

We werken nauw samen met collega-gemeenten en andere overheden, zowel op lokaal als op (inter)nationaal niveau. Binnen de Cleantech regio werken we aan de Regionale Agenda 2.0, het uitvoeringsprogramma en het investeringsplatform. We verkennen met de regio of een nieuwe ronde van de Regiodeal ons gaat helpen bij de uitvoering van de regionale agenda. Daarnaast heeft het rijk de provincies opdracht gegeven om op een groot aantal taakvelden, samen met de gemeenten, waterschappen en bijvoorbeeld woningcorporaties, met integrale plannen te komen. We versterken daarom de samenwerking met de provincie(s). Via de G40 en VNG proberen wij, zowel ambtelijk als bestuurlijk, ook invloed uit te oefenen op de landelijke programma's. Gelijktijdig met het versterken van de samenwerking regionaal, provinciaal en nationaal zetten we om succesvolle aanvragen te doen voor subsidies.

Doelen & prestaties

Programma	Taakvelden
Burger en bestuur	0.1 Bestuur; 0.2 Burgerzaken; 3.1 Economische ontwikkeling; 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie; 6.5 Arbeidsparticipatie; 6.6 Maatwerkvoorziening (WMO); 8.3 Wonen en bouwen; 0.10 Mutaties reserves.

	Opgave			
Doelstelling: We leveren gastvrije dienstverlening die voldoet aan de landelijke BurgerServiceCode	1	2	3	4
Onze dienstverlening sluit aan op de vraag van inwoners en ondernemers. Producten en diensten zijn toegankelijk, met transparante procedures, korte doorlooptijden en heldere antwoorden door kundige en vriendelijke medewerkers. We hanteren hiervoor de kwaliteitsnormen uit de landelijke BurgerServiceCode.				✓

Prestatie	Organiseren verkiezingen	Budget
We organiseren in maart 2023 de gecombineerde Provinciale Staten- en Waterschapsverkiezingen.		€124.000

Prestatie	Vorbereiden paspoortenpiek	Budget
In 2024 start de paspoortenpiek, de 10-jarige cyclus waarin er gedurende enkele jaren veel meer reisdocumenten worden aangevraagd. In 2023 bereiden we ons daarop voor door te zorgen voor een team dat kwalitatief en kwantitatief op orde is.		€86.000

Prestatie	Voortgangsrapportage Publieke Dienstverlening	Budget
Jaarlijks leveren we de voortgangsrapportage Publieke Dienstverlening, waarin een kwantitatieve en kwalitatieve beschrijving van de geleverde dienstverlening, aan de hand van de landelijke Burgerservicecode.		€25.000

		Opgave			
Doelstelling: We streven naar een (meer) participerende samenleving		1	2	3	4
Participatie en een modern samenspel tussen overheid en samenleving versterken ons gemeentebestuur en creëren maatschappelijke meerwaarde. We willen de kennis en ervaring van inwoners en ondernemers goed benutten.		✓			
Prestatie	Beter benutten participatie-instrumenten	Budget			
Veel instrumenten zijn beschikbaar zoals het forum, het correctief lokaal referendum, het digipanel, het 'right to challenge' (uitdaagrecht). We willen samen met de raad bezien hoe we deze en nieuwe instrumenten actiever kunnen benutten, toegankelijker kunnen maken of actualiseren.		€205.500 (inclusief €100.000 nieuw beleid)			
Prestatie	Participatiebeleid en -verordening	Budget			
We stellen in 2023 het participatiebeleid en de participatieverordening vast. Deze stukken geven richting aan de doelstellingen en de vorm van participatie die wordt toegepast bij welk soort besluit.		uren binnen vaste formatie			
Prestatie	Uitvoeren pilot	Budget			
Door middel van een pilot willen we experimenteren en leren van participatie. We willen samen met de raad een dossier kiezen, waarbij we heel bewust een zorgvuldig proces en duidelijke rolverdeling bespreken.					
Doelstelling: We werken aan partnerschappen en subsidieverwerving		Opgave			
		1	2	3	4
We willen Deventer zodanig positioneren in (boven) regionale samenwerkingen dat dit ten goede komt aan de ambities en opgaven waar Deventer voor staat én Deventer (nog) beter te positioneren op nationale en internationale schaal. Gelijktijdig met het versterken van deze samenwerkingen zetten we in om succesvolle aanvragen te doen voor subsidies.		✓	✓	✓	✓
Prestatie	Opstellen lobbydossiers	Budget			
Door het opstellen van minimaal vier lobbydossiers voor onze belangrijkste opgaven, kunnen we gestructureerder lobbyen en is onze lobbyboodschap eenduidig. Het versterkt onze lobbykracht.		€113.000 (nieuw beleid)			
Prestatie	Regionale Agenda 2.0 regio Stedendriehoek	Budget			
We geven uitvoering aan de Regionale Agenda 2.0 van de Regio Stedendriehoek, inclusief uitvoeringsprogramma en investeringsplatform.		€511.000			

Prestatie	Relatie provincies en (kennis)organisaties	Budget
------------------	---	---------------

We versterken onze relatie met de provincies Overijssel en Gelderland en vergroten en delen onze kennis via VNG en G40 (incl. Platform31) en gebruiken hun lobbykracht	€57.000
--	---------

Prestatie	We versterken onze subsidieverwervingskracht	Budget
------------------	---	---------------

Door de bewustwording van subsidiekansen in de organisatie te vergroten, de subsidieverantwoording goed te organiseren en ruimte te bieden voor het inhuren van expertise, vergroten we de kansen op succesvolle aanvragen en toekenningen.	€184.000 (waarvan €100.000 nieuwe beleid)
---	---

Exploitatie

(bedragen x €1.000)

	2022	2023	2024	2025	2026
Lasten	9.614	9.153	8.921	8.900	9.016
Baten	1.174	1.289	1.847	1.888	2.109
Saldo exclusief reserves	-8.440	-7.864	-7.074	-7.012	-6.906
Storting in reserves	0	0	0	0	0
Puttend uit reserves	164	60	0	0	0
Saldo reserves (taakveld Mutaties reserves)	164	60	0	0	0
Saldo inclusief reserves	-8.277	-7.804	-7.074	-7.012	-6.906

De daling van het saldo inclusief reserves met €473.000 in 2023 ten opzichte van 2022 is als volgt te verklaren:

- Loon- en prijscompensatie (+€330.000)
- In 2022 waren er in verband met de corona-pandemie eenmalig hogere kosten voor de gemeenteraadsverkiezingen (-€191.000)
- In 2022 is voor afkoop van grafrechten van Molukse graven eenmalig budget beschikbaar gesteld (-€200.000)
- Lagere kosten automatisering 2023 vanwege incidentele kosten in 2022 voor vervanging en implementatie applicaties Burgerzaken (-€285.000)
- De inkomsten uit leges voor reisdocumenten en rijbewijzen vallen hoger uit (-€67.000)
- Verhoogde bijdrage Gemeenschappelijke Gemeentelijke Uitgaven (GGU) van de Vereniging Nederlandse Gemeenten (€56.000)
- Streaming raadsvergaderingen (€10.000)
- Structurele verhoging van inzet voor adresonderzoek (€124.000)
- Het budget voor Participatie, Inwoners aan zet is in 2023 lager (-€45.000)
- Eenmalige budgetten in 2022, Investeringsplatform Stedendriehoek (-€50.000), Inzet data gedreven (-€76.000) en Onderzoek Deventer 2040 (-€ 60.000)
- Verschuiving budget naar andere programma als gevolg van herschikkingen in Team Toegang sociaal domein (-€ 22.000)

Taakvelden

(bedragen x €1.000)

Burger en Bestuur	2022	2023	2024	2025	2026
Arbeidspar.toeleiding naar werk	-14	-14	-14	-14	-14
Begraafplaatsen	-200	0	0	0	0
Belastingen Overig	-6	-6	-6	-6	-6
Bestuur	-5.495	-5.495	-5.397	-5.397	-5.292
Burgerzaken	-2.640	-2.259	-1.567	-1.504	-1.504
Economische ontwikkeling	-13	-14	-14	-14	-14
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-27	-28	-28	-28	-28
Samenkracht en burgerparticipatie	-30	-31	-31	-31	-31
Wonen en Bouwen	-16	-16	-16	-16	-16
Saldo exclusief reserves	-8.440	-7.864	-7.074	-7.012	-6.906

Voorzieningen

(bedragen x €1.000)

	2023	2024	2025	2026
Uitgaven t.l.v. voorzieningen	325	325	325	325
Inkomsten t.g.v. voorzieningen	405	407	407	407
Saldo	80	82	82	82

Gerelateerde informatie

Documenten

Documentnaam	Bestandsgrootte	Openen
Voortgangsrapportage Publieke Dienstverlening 2017-2018	1,8 Mb	Voortgangsrapportage Publieke Dienstverlening 2017-2018 + Raadsmededeling
EU evaluatie en vooruitblik	0,5 Mb	EU evaluatie en vooruitblik
Kader subsidieverwerving	0,4 Mb	Kader subsidieverwerving
Cleantech Regio	0,1 Mb	Cleantech Regio

Openbare orde en veiligheid

Omschrijving

De ambitie van het programma Veiligheid is om in samenwerking met interne en externe partners de veiligheid, rechtvaardigheid en weerbaarheid te versterken in Deventer. Het programma Veiligheid omvat een breed en complex terrein. Breed omdat veiligheid vele geprioriteerde onderwerpen omvat, van huiselijk geweld en veelplegers, tot de bestuurlijke aanpak van ondermijnende criminaliteit, het voorkomen van polarisering, overlast op straat, het voorkomen en beperken van de risico's van drugsgebruik en digitale criminaliteit.

Complex, omdat voor een effectieve aanpak van veiligheidsvraagstukken de verbinding en samenwerking met en inzet van tal van partijen in de veiligheidsketen en ook daarbuiten essentieel is. Daarnaast kan zich de mogelijkheid voordoen dat er spanning bestaat tussen lokaal beleid en regionale dan wel landelijke prioriteiten. Er zijn grenzen ten aanzien van de mogelijkheden om het gevoel van veiligheid te beïnvloeden. Toch zien steeds meer mensen openbare orde en veiligheid als een taak waar iedereen een bijdrage aanlevert. Toezicht en handhaving ondersteunen de uitvoering van het beleid. Waar mogelijk vindt de inzet van toezicht plaats in overleg met bewoners en instellingen. Daarnaast leveren we vanuit het programma een actieve bijdrage aan de veiligheidsregio IJsselland en daarmee aan een integrale hulpverlening bij rampenbestrijding en crisisbeheersing (zoals op dit moment de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne en de crisisnoodopvang voor asielzoekers).

De gemeentelijke rol bij de verschillende prestaties in het programma bestaat veelal uit reguleren (vergunningverlening en handhaving). Daarnaast is er sprake van regisseren en faciliteren (bijvoorbeeld evenementen) en verbinden in zowel beleidsterreinen als netwerkverbanden.

Actuele beleidscontext

Samen werken aan Veiligheid, rechtvaardigheid en weerbaarheid in Deventer

In de afgelopen jaren is er in Deventer een belangrijk fundament neergezet om de veiligheid in Deventer naar een hoger niveau te brengen. De afgelopen periode is er veel bereikt. De criminaliteit is gedaald en het gevoel van veiligheid is toegenomen. Ook de komende periode houden we aandacht voor (nieuwe) ontwikkelingen en zoeken daarin de samenwerking met inwoners, ondernemers en veiligheidspartners. Belangrijk is dat in Deventer het beleidsmatige fundament op een stevige wijze is gekoppeld aan de uitvoeringspraktijk en daarmee vanuit korte lijnen snel gereageerd kan worden op problematiek.

Ook het komende jaar willen wij het 'veiligheidsfundament' in Deventer verder versterken door de maatregelen zoals opgenomen in het Meerjarenbeleidsplan Veiligheid 2020-2023 en de voortgangsrapportage veiligheid 2022 uit te voeren. Vanuit het programma Veiligheid is het van belang dat de middelen zo efficiënt mogelijk worden ingezet en van daaruit gaan we extra aan de slag met de volgende ontwikkelthema's ter versterking van het fundament in Deventer:

- Ervoor zorgen dat Deventer een ongunstig klimaat heeft voor ondermijnende activiteiten;
- Het versterken van de samenwerking tussen zorg en veiligheid;
- Intensiveren van de aanpak van de brede drugsproblematiek;
- Meer zicht op en het vergroten van bewustzijn over digitale criminaliteit.

Vanzelfsprekend doen we dit in nauwe samenwerking met partners binnen en buiten de gemeente, op lokaal en regionaal niveau. De focus zal blijven om in samenwerking met interne en externe partners vanuit een programmatische insteek de veiligheid, rechtvaardigheid en weerbaarheid te versterken in Deventer.

Aanvullend op de gestelde prioriteiten in de vorm van ontwikkelthema's blijven werkzaamheden op de volgende veiligheidsthema's voor de periode 2020-2023 bestaan:

- High Impact Crimes (HIC)
- Crisisbeheersing en brandweer
- Voetbal en evenementen
- Veilig uitgaan
- Veilig ondernemen
- Radicalisering
- Sekswerk
- Veiligheid en overlast in wijken
- Woonoverlast
- Kamerverhuur
- Externe veiligheid

Toezicht en handhaving ondersteunen de uitvoering van het beleid.

Doelen & prestaties

Programma	Taakvelden
Openbare orde en veiligheid	1.1 Crisisbeheersing en brandweer; 1.2 Openbare orde en veiligheid; 0.10 Mutaties reserves.

	Opgave			
Doelstelling: Behouden en verbeteren van de objectieve en subjectieve veiligheid	1	2	3	4
Deventer is een gemeente die veilig is en voelt en dat willen we zo houden.				✓

Prestatie	Deelnemen aan het Zorg- en Veiligheidshuis IJsselland	Budget
We nemen deel aan het Zorg- en Veiligheidshuis IJsselland. Het Zorg- en Veiligheidshuis is een samenwerkingsverband op het snijvlak van de beleidsvelden veiligheid en zorg. Het Zorg- en Veiligheidshuis biedt expertise in ernstige overlast zaken, jeugdproblematiek, huiselijk geweld, etc.		€90.000

Prestatie	Verkrijgen en behouden van het keurmerk veilig ondernemen	Budget
We verkrijgen en behouden voor ieder winkelgebied en alle bedrijventerreinen het keurmerk veilig ondernemen.		€25.000

Prestatie	Versterken van bestuurlijke aanpak tegen drugscriminaliteit	Budget
We verminderen drugsoverlast op straat door middel van bestuurlijke maatregelen (APV, wet Damocles). Daarnaast stellen we nieuw coffeeshopbeleid vast.		€10.000

Prestatie	Versterken van het bewustzijn van de gevaren van digitale criminaliteit	Budget
We vergroten het bewustzijn van inwoners op het gebied van digitale criminaliteit door middel van publiekscampagnes en voorlichting voor specifieke doelgroepen		€10.000

Prestatie	Zorgdragen voor een ongunstig klimaat voor ondernemende activiteiten	Budget
-----------	--	--------

We vergroten de bewustwording en meldingsbereidheid van criminaliteit bij inwoners, ondernemers en instellingen door middel van voorlichting. We richten ons daarbij primair op branches waar faciliteerders van criminaliteit voorkomen. We hebben een actueel integraal beeld van criminele processen zodat we samen met andere overheidsorganisaties criminele kopstukken, faciliteerders, locaties, gelegenheden en vermogen in deze georganiseerde vorm van criminaliteit kunnen aanpakken.	€100.000
--	----------

Doelstelling: Voorkomen en verminderen van de onveiligheid in Deventer veroorzaakt door brand, ramp of crisis	Opgave			
	1	2	3	4

We voorkomen en verminderen de onveiligheid in Deventer veroorzaakt door brand, ramp of crisis.				✓
---	--	--	--	---

Prestatie	Bewaken en monitoren van prestaties van de Veiligheidsregio IJsselland	Budget
-----------	--	--------

We bewaken en monitoren de prestaties van de Veiligheidsregio IJsselland.	€ 7.430.000
---	-------------

Prestatie	Vorbereiden en uitvoeren van gemeentelijke crisistaken	Budget
-----------	--	--------

We bereiden de gemeentelijke crisistaken voor en voeren deze uit.	€10.000
---	---------

Doelstelling: Zorgdragen voor de naleving van regels en voorschriften ten behoeve van de openbare orde	Opgave			
	1	2	3	4

We dragen zorg voor de naleving van regels en voorschriften ten behoeve van de openbare orde.				✓
---	--	--	--	---

Prestatie	Uitvoeren toezicht en handhaving	Budget
-----------	----------------------------------	--------

We houden toezicht en handhaven de regels in het publieke domein, door uitvoering van de activiteiten die zijn vastgelegd en geprioriteerd in het Uitvoeringsprogramma VTH.	€ 1.210.000
---	-------------

Prestatie	Uitvoeren vergunningverlening	Budget
-----------	-------------------------------	--------

We verlenen vergunningen en adviseren over bijzondere wetten (horeca, evenementen, coffeeshops en seksinrichtingen) waardoor 100% van de vergunningplichtige bedrijven en organisaties voldoen aan alle wettelijke eisen.	€ 1.060.000
---	-------------

Beleidsindicatoren

Beleidsindicatoren

Openbare Orde en Veiligheid

Nummer	Taakveld	Naam	Waarde	Toelichting	Bron
6	Veiligheid	Verwijzingen Halt	11	Aantal per 1.000 jongeren	Bureau Halt
8	Veiligheid	Winkeldiefstallen	1,80	Aantal per 1.000 inwoners	CBS
9	Veiligheid	Geweldsmisdrijven	4,30	Aantal per 1.000 inwoners	CBS
10	Veiligheid	Diefstallen uit woning	1,80	Aantal per 1.000 inwoners	CBS
11	Veiligheid	Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	6,10	Aantal per 1.000 inwoners	CBS

Exploitatie

(bedragen x €1.000)

	2022	2023	2024	2025	2026
Lasten	12.492	12.498	11.928	11.835	11.650
Baten	777	900	900	863	788
Saldo exclusief reserves	-11.715	-11.598	-11.028	-10.972	-10.862
Storting in reserves	354	6	0	0	0
Puttting uit reserves	524	15	15	14	14
Saldo reserves (taakveld Mutaties reserves)	170	8	15	14	14
Saldo inclusief reserves	-11.546	-11.590	-11.013	-10.958	-10.848

De stijging van het saldo inclusief reserves met €44.000 in 2023 ten opzichte van 2022 is als volgt te verklaren:

- Reguliere prijs- loon index €140.000 stijging;
- Prijs- loonindex Veiligheidsregio IJsselland €175.000 stijging;
- Budget problematiek Beestenmarkt €250.000 daling (incidenteel beschikbaar budget in 2022)

Taakvelden

(bedragen x €1.000)

	2022	2023	2024	2025	2026
Openbare Orde en Veiligheid					
Crisisbeheersing en Brandweer	-8.014	-7.899	-7.827	-7.771	-7.669
Openbare orde en Veiligheid	-3.702	-3.700	-3.201	-3.201	-3.193
Saldo exclusief reserves	-11.715	-11.598	-11.028	-10.972	-10.862

Gerelateerde informatie

Documenten

Documentnaam	Bestandsgrootte	Openen
Aanpak huiselijk geweld Deventer visie 2016-2019	0,6 Mb	Aanpak huiselijk geweld Deventer visie 2016-2019
Beleidsregel wet Bibob gemeente Deventer	0,2 Mb	Beleidsregel wet Bibob gemeente Deventer
Regelgeving evenementen	1,0 Mb	Evenementenbeleid
Uitvoeringsprogramma VTH 2021	1,0 Mb	Uitvoeringsprogramma VTH 2022
Huisvestingsverordening 2022	0,1 Mb	Huisvestingsverordening 2022
Meerjarenveiligheidsbeleid 2020-2023	0,5 Mb	Meerjarenveiligheidsbeleid

Leefomgeving

Omschrijving

Dit programma omvat de inrichting, het onderhoud en verbetering van het onderhoud van de openbare ruimte en het uitvoeren van maatregelen voor een betere bereikbaarheid en verkeersmobiliteit, parkeren en de realisatie van nieuwe fysieke infrastructuur. De belangrijkste taken van dit programma zijn het uitvoeren van beheertaken, het veiligheidsonderhoud, het dagelijks - en regulier onderhoud, het groot onderhoud, her- inrichtingen in de openbare ruimte en het exploiteren van het haven- en parkeerbedrijf. Wij regisseren de uitvoering van deze kerntaken. Tegelijkertijd transformeren wij naar een stimulerende, faciliterende en loslatende gemeente, die ruimte biedt aan burgerinitiatief en zelfbeheer.

Naast de zorg voor een (duurzame) instandhouding van de leefomgeving zijn er in de loop der jaren een aantal belangrijke zaken/waarden toegevoegd aan de maatschappelijke betekenis van de openbare ruimte voor de gemeenschap. Deze staan uitgebreid beschreven in de vastgestelde Visie Leefomgeving en worden samengevat in de hieronder genoemde 4 pijlers.

Daarnaast bestaat dit programma uit enkele publiekrechtelijke taken voor onderdelen die aan de openbare ruimte zijn gerelateerd. Dit zijn de ligplekken in de havens, inritten, rioolaansluitingen, verkeersbesluiten, kabels en leidingen en begraafplaatsen

De verhouding tussen overheid en de samenleving verandert. Voor Deventer is de visie Leefomgeving het uitgangspunt. De visie gaat uit van 4 pijlers:

1. Schoon, heel en veilig
2. Bewuste inrichting
3. Maximaal rendement
4. Ruimte voor initiatief

Door het beperkte investeringsvermogen van de afgelopen jaren bij zowel gemeente als partners transformeert de instandhouding van de openbare ruimte naar een meer organische manier van buurtvernieuwing. Wij brengen kleinschalige ontwikkelingen en reguliere beheermaatregelen organisatorisch en financieel onder in één proces. Nu met de gebiedsgerichte aanpak en de het wijkgericht werken ontstaan meer kansen op vanuit een integrale programmering de beschikbare middelen nog doelmatig in te zetten en beter op elkaar af te stemmen.

De actualiteit

Een duidelijke ontwikkeling die wordt waargenomen is dat de gebruiksdruk op de openbare ruimte nog steeds flink aan het toenemen is en dit vraagt extra inspanningen om hier goed grip op te houden. Steeds weer nieuwe maatschappelijke ontwikkelingen en inzichten vragen om een antwoord van de gemeente om hier allemaal op een verantwoorde manier een plek aan te geven. Je kan hierbij denken klimaatverandering, energie transitieopgave, participatie-initiatieven, fitheid/gezondheidsbehoeften, de inclusieve samenleving, nieuwe vormen van mobiliteit maar vooral dat wonen, werken en recreëren allemaal veel meer geïntegreerd wordt in ons dagelijks levenspatroon.

Kortom dit vraagt om een duidelijke regie in die openbare ruimte die een ontwikkelende en faciliterende grondhouding in het beheer van de openbare ruimte nodig heeft. Naast deze houding is het ook onvermijdelijk dat dit een grotere claim gaat leggen op de beschikbare middelen in de komende jaren.

Actuele beleidscontext

Het programma Leefomgeving en Bereikbaarheid zet zich al geruime tijd hard in om alle afgesproken doelen en prestaties van de programmabegroting waar te maken. Dit gebeurt volgens lijnen zoals deze in de Visie Leefomgeving (2014) en het bijbehorende Uitvoeringsprogramma (2016) zijn vastgelegd. De kern van deze visie is dat er voor iedereen in Deventer een schone, hele en veilige leefomgeving wordt geboden. Met daarbij het streven naar een maximaal rendement van de investeringen, ruimte voor initiatief en uiteindelijk een fijne en prettige woonomgeving. Constatie is dat er druk staat op het beschikbaar budget. Naast de forse inflatieontwikkeling die in 2022 plaatsvindt zijn er ook nog andere uitdagingen, ontwikkelingen en trends die we aan moeten gaan.

1. Ontwikkelingen en trends voor de komende jaren

Inleiding

Welke ontwikkelingen hebben we gezien in de afgelopen jaren en welke ontwikkelingen zien we de komende jaren op ons afkomen?

De trends en de ontwikkelingen die gesignaleerd worden zijn een mix van zaken die al spelen, zich ook voort blijven zetten en zaken die vrijwel zeker gaan spelen in de nabije toekomst.

Er volgt hieronder een weergave van diverse zaken die invloed hebben op de inrichting en het beheer en onderhoud onze Leefomgeving. Deze beïnvloeden ons handelen en dus ook de inzet van de beschikbare en benodigde middelen voor de komende jaren.

De ontwikkelingen en trends

De verandering van ons klimaat is een tijd geleden al onderkend en heeft dan ook geresulteerd in een klimaatadaptatieprogramma om zo wateroverlast en hittestress doelmatig aan te kunnen pakken. We staan aan het begin van een langdurig en intensief traject om deze twee knelpunten het hoofd te kunnen bieden. De eerste stappen zijn dus gezet maar er liggen nog de nodige uitdagingen op dit vlak die we aan moeten gaan.

De energie- en warmte-transitie -opgaven hebben gevolgen voor de gebouwde fysieke omgeving maar deze transitie hebben ook een enorme impact op de, niet-bebouwde fysieke leefomgeving, de openbare ruimte. Er komen voorzieningen onder en ook boven de grond, waardoor deze open gemaakt moet worden en aan de nu aanwezige inrichting aangepast moet worden. Hier gaat dus nog het nodige veranderen in de nabije toekomst.

De circulaire en duurzame samenleving is niet direct een geheel nieuwe ontwikkeling maar deze gaat wel steeds meer het handelen in en de inrichting van de fysieke leefomgeving beïnvloeden. De aanbestedingen gaan daar nog meer op ingericht worden. De inrichting en het beheer van de openbare ruimte wordt anders dus er zal ook een andere inzet van (meer) middelen plaats gaan vinden de komende jaren.

Een andere duidelijke trend is dat mensen een gezonde samenleving steeds belangrijker vinden en tevens zien we dat men dit ook meer wil integreren in de dagelijkse levenscyclus. Zeker sinds de komst van Corona hebben mensen het buiten sporten en bewegen in de dagelijkse leefomgeving opnieuw uitgevonden en zijn wonen, werken en recreëren (sporten) meer met elkaar verweven geraakt.

Naast de speelvoorzieningen voor kinderen, melden ook steeds vaker volwassenen zich met sport- en speelbehoeften in hun directe woonomgeving. Gezondheid in de openbare ruimte is een belangrijk thema.

In het verlengde van bovengenoemde behoeften is het ook een duidelijk waarneembare beweging dat bewoners en soms ook bedrijven met initiatieven naar ons toe komen om enkele onderdelen van de openbare ruimte aan te mogen passen of soms zelfs in eigen beheer te mogen krijgen. De participatie samenleving in alle facetten, van heel bescheiden een paar plantjes bij een boom tot en met right to plan/ challenge, vraagt om zorgvuldige begeleiding zeker wanneer we als gemeente de regie vast willen houden.

Een andere waarneembare trend die zich nog steeds meer manifesteert is de zogenaamde juridificering van de maatschappij. Dat is ook logisch omdat steeds meer mensen veel dichter op elkaar wonen. Veel vaker dan in het verleden bewandelen bewoners en bedrijven de juridische weg om hun gelijk te

krijgen en daarmee zaken naar hun hand te zetten. Het zal duidelijk zijn dat we hier graag op een juiste en adequate manier op moeten reageren en dat het ook inzet vraagt van ons.

Het continu meebewegen en meedenken in behoeften die voortkomen uit verschillende invalshoeken zoals die bijvoorbeeld ontstaan door een vraag vanuit de gewenste inclusieve maatschappij maakt dat er ook hierop adequaat ingespeeld moet worden bij de inrichting van onze openbare ruimte. Iedereen moet mee kunnen blijven doen en waar nodig betekent dat ook een aangepaste openbare ruimte. Dit veroorzaakt een vraag/behoefte die niet altijd gelijke tred houdt met de technische programmering.

De vastgestelde omgevingsvisie geeft ook aan dat we midden in de maatschappij staan en samen met de bewoners, bedrijven en alle belanghebbende partijen in de stad moeten bouwen aan onze gemeente. De organisatie dient daarvoor verschillende rollen aan te kunnen nemen, die variëren van regisseur, beheerder, participant, realisator tot informant. In de openbare ruimte zijn deze rollen allemaal aan de orde en soms lopen deze rollen door elkaar heen. Bovenstaande sluit ook weer nauw aan op de ambitie om een participatieve samenleving te willen zijn en daarmee bewoners en bedrijven ruimte te geven voor initiatieven in allerlei vormen en verschillende omvang. Van kleinschalig (stoeptegel)- niveau tot en met right to challenge met alles wat daartussen zit en wat daarbij komt kijken. Veelal spelen zich dit soort zaken af in de openbare ruimte en zal daar passend op gereageerd moeten worden.

Dan zijn er de nog de diverse grote ambities van Deventer zelf waarin we met partijen gebiedsgericht willen bouwen aan de toekomst van onze mooie gemeente. De openbare ruimte is een belangrijk onderdeel, het fundament, dat bij al die gebieden volwaardig meegenomen dient te worden zodat het functioneren ervan al in een vroeg stadium een volwaardige plek krijgt in het geheel. We denken hierbij aan o.a. de bereikbaarheid, de groenstructuur, het klimaatadaptatieprogramma, het thema gezondheid, ontmoeting, riolering, etc.

Vooraf door de grote ontwikkeling op het gebied van Wonen en Voorzieningen zijn er op het vlak van bereikbaarheid (op peil houden) en een robuuste groen/blauwe structuur behouden/ontwikkelen flinke uitdagingen te verwachten de komende jaren. Denk hierbij aan het verbeteren/uitbouwen van de fietsinfrastructuur maar ook aan de afronding van het Hanzetrace (verdubbeling Van Oldenielstraat) is daarbij van belang. De groen/blauwe infrastructuur is van groot belang voor o.a. de benodigde klimaatmaatregelen, gezonde leefomgeving, aantrekkelijke leefstad en voor recreatiemogelijkheden.

Om al deze zaken goed in beeld te houden is het nodig om de data goed op orde te krijgen en de systemen zowel binnen als buiten op elkaar afgestemd te krijgen zodat we de juiste sturingsinformatie in handen hebben. Het data-gestuurd werken zorgt ervoor dat we regie houden op hetgeen er gebeurt in de gemeente. Ook kunnen we daarmee communiceren met andere partijen en overheden die eveneens belangen hebben bij een organisatie die weet wat er speelt. Het stelt ons tevens beter in staat om van tijd tot tijd innovatieve zaken in te brengen in onze leefomgeving.

2. Concrete vragen en aandachtspunten

De vraag is niet zozeer of we met de bovengenoemde ontwikkelingen mee willen bewegen en mee willen doen maar meer hoe we dit zouden kunnen doen de komende jaren. Staan we gesteld als organisatie om al deze opgaven aan te kunnen? Beschikken we over de gevraagde kennis en ervaring?

Hebben we voldoende middelen om de stad en het buitengebied op orde te houden maar ook om mee te kunnen groeien met de genoemde maatschappelijke ontwikkelingen? Beschikken we al over de juiste 'gereedschappen' om al deze zaken aan te kunnen en zijn ze op korte termijn inzetbaar? Wordt er op de juiste wijze regie gevoerd op de openbare ruimte in Deventer om alle ontwikkelingen op een goede manier een plek te geven in de komende jaren? Dit ook in relatie tot de verbonden partijen die voor ons actief zijn.

Waar het programma Leefomgeving zich tot enkele jaren geleden zich nog 'enkelvoudig' kon richten op het beheer en onderhoud van de openbare ruimte, dient zij zich nu steeds meer ook op andere gemeentelijke doelstellingen te richten om hiermee te kunnen voldoen aan de brede maatschappelijke verwachtingen. Daarom zijn er nu ook al afspraken gemaakt om op een wijkgerichte manier en integraler naar de brede opgaven te kijken en daar ook een passende gezamenlijke programmering op te zetten voor de inrichting van een gebied of een wijk. In een gebiedsgerichte aanpak kunnen we kruisverbanden

aanbrengen vanuit het sociaal en ruimtelijk domein. Daarbij kun je de opgaven zoals energie- en warmte-transitie, toekomstige bedrijventerreinen, klimaatadaptatie, een gezonde, duurzame en veilige leefomgeving goed borgen.

De aanleidingen om zaken in de inrichting en of het beheer in de leefomgeving aan te passen worden dus niet meer louter en alleen ingegeven door een technische noodzaak maar ook omdat we als gemeenschap andere eisen stellen dan enkele jaren geleden. Het overkomt ons dan ook steeds vaker dat bewoners, bedrijven of andere belanghebbenden met verzoeken voor aanpassingen komen, ruim voordat de inrichting aan groot onderhoud toe is. Het knelpunt hierbij is dat we daar de middelen niet altijd voor hebben en de verzoeken niet (volledig) kunnen honoreren.

Het programma Leefomgeving wil graag die brede regierol in de openbare ruimte op zich nemen. Daarbij zien we naast de wijkgerichte aanpak en een aantal andere activiteiten die al in gang zijn gezet, 3 hoofdsporen voor ons;

1. Het eerste spoor is het maken van een nota kapitaalgoederen waarin staat wat we aan assets (producten) allemaal hebben in de openbare ruimte en wat het kost om deze (duurzaam en) op niveau in stand te houden. In deze nota kapitaalgoederen kijken we niet alleen naar de vervangingsopgave maar ook naar de onderhoudsopgave. Daarmee geeft de nota kapitaalgoederen meerjarig inzicht in de stand van zaken van alle elementen die onderdeel uitmaken van de leefomgeving. De nota wordt eind 2022 aan de raad gepresenteerd. De resultaten daarvan kunnen gebruikt worden in de aanloop naar de Voorjaarsnota 2023 inclusief meerjarig perspectief;
2. Het tweede spoor is het opzetten van een zogenaamde tactische beheer cyclus waarin we de middellange termijnplanning van het onderhoud in beeld gaan brengen. De toegevoegde waarde van deze planning is dat we beter kunnen afstemmen op transitie-opgaven en andere langere termijnplanningen als bijvoorbeeld TBBT, energietransitie en de gehele ontwikkeling Wonen en Voorzieningen;
3. Het derde spoor is meer van organisatorische aard en moet aangeven wat is er kwalitatief en kwantitatief nodig is om alle ontwikkelingen en doelstellingen waar te kunnen maken in de komende jaren.

Doelen & prestaties

Programma	Taakvelden
Leefomgeving	0.5 Treasury; 0.63 Parkeerbelasting; 2.1 Verkeer en vervoer; 2.2 Parkeren; 2.4 Economische havens en waterwegen; 2.5 Openbaar vervoer; 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie; 6.3 Inkomensregelingen; 7.2 Riolering; 7.5 Begraafplaatsen en crematoria; 0.10 Mutaties reserves.

Doelstelling: Bereikbaarheid van Deventer	Opgave			
	1	2	3	4
We zorgen voor een goede (duurzame) bereikbaarheid van Deventer	✓	✓		✓

Prestatie	Onderzoek vergroten parkeerruimte	Budget
We onderzoeken de mogelijkheden naar het vergroten van parkeermogelijkheden rondom de binnenstad. Na onderzoek en positieve resultaten wordt overgegaan tot planvorming en realisatie.		Realisatie circa € 400.000 met bijbehorende kapitaallasten €21.000 (coalitie-akkoord) Onderzoek, planologische procedure en planvorming; circa € 100.000,-

Doelstelling: Bewuste inrichting afgestemd op de behoefte die past bij de situatie en de huidige tijd (anticiperen op maatschappelijke ontwikkelingen)	Opgave			
	1	2	3	4

Bij het (groot) onderhoud aan de openbare ruimte sturen we niet alleen op de technische toestand van de leefomgeving maar sturen we op een inrichting die past bij de functionele eisen die daar op dit moment aan gesteld worden. ✓ ✓ ✓ ✓

Prestatie	Uitvoering geven aan het klimaatadaptatieprogramma	Budget
-----------	--	--------

We geven, conform het coalitieakkoord, uitvoering aan het in 2021 vastgestelde klimaatadaptatieprogramma. p.m.

Prestatie	Vergroenen binnenstad	Budget
-----------	-----------------------	--------

In 2023 wordt gestart met het vergroenen van de binnenstad. Dit betreft een nieuwe opgave voortvloeiend uit het coalitie akkoord. €100.000,-

Doelstelling: Sturen op beleving en gedrag	Opgave			
	1	2	3	4

Bij het werken in de leefomgeving krijgt beleving (en gedrag) in de openbare ruimte een zwaar accent naast het maken van economische en sociale verbindingen. ✓ ✓ ✓

Prestatie	Verbetering verblijfskwaliteit van de openbare ruimte in de binnenstad	Budget
-----------	--	--------

We sturen op het verbeteren van de verblijfskwaliteit van de openbare ruimte in de binnenstad pm

Doelstelling: Waardering openbare ruimte; het schoon (mooi) heel en veilig houden van de fysieke leefomgeving	Opgave			
	1	2	3	4

We voldoen aan de beeldmeetlatten zoals vastgelegd in de 'Uitvoeringsagenda bij de visie Leefomgeving' (monitoren d.m.v. de maandelijkse schouwresultaten). ✓ ✓ ✓
Inwoners waarderen de openbare ruimte in 2023 gemiddeld met een 6,7. (monitoren met 2-jaarlijks bewonersonderzoek).

Prestatie	MJOP-MIND projecten (groot onderhoud)	Budget
-----------	---------------------------------------	--------

We combineren de opgave en de middelen voor groot onderhoud (MJOP), voor vervanging (MJOP) en voor de voor het optimaliseren van de verkeersinfrastructuur (MIND) in de hele openbare ruimte tot één integrale opgave. Daarbij streven we naar maximaal rendement en maximale meerwaarde. Een belangrijke werkwijze hierbij is de buurtgerichte aanpak waarbij geografisch en technisch de middelen worden gebundeld. €300.000 (structureel)

Prestatie	Nota kapitaalgoederen (NKG)	Budget
------------------	------------------------------------	---------------

We ronden in 2022 de nota kapitaalgoederen af en brengen deze in 2022 en 2023 in voor besluitvorming. pm

Prestatie	Regulier onderhoud van de openbare ruimte door afspraken met verbonden partijen (via DVO's) en marktpartijen	Budget
------------------	---	---------------

Er zijn contracten en overeenkomsten met onze verbonden partijen en met marktpartijen om het dagelijks onderhoud aan de openbare ruimte te realiseren. €531.000 (structureel)

Doelstelling: We bieden ruimte voor initiatief in de leefomgeving om zo een plus toe te voegen aan de leefomgeving	Opgave
	1 2 3 4

We doen een beroep op inwoners en bedrijfsleven om samen met ons te zorgen voor de kwaliteit van de leefomgeving. (tekst uit het coalitieakkoord) ✓ ✓ ✓

Prestatie	We richten een Initiatieftafel in	Budget
------------------	--	---------------

in 2023 wordt een zogenaamde initiatieftafel ingericht om hiermee initiatieven in de openbare ruimte door de organisatie te geleiden

Exploitatie

(bedragen x €1.000)

	2022	2023	2024	2025	2026
Lasten	42.614	40.169	41.456	40.053	39.348
Baten	14.816	15.414	16.093	15.422	15.422
Saldo exclusief reserves	-27.798	-24.755	-25.363	-24.630	-23.926
Storting in reserves	950	586	636	665	665
Puttend uit reserves	3.871	928	1.575	872	869
Saldo reserves (taakveld Mutaties reserves)	2.920	341	939	207	204
Saldo inclusief reserves	-24.878	-24.413	-24.423	-24.423	-23.722

De daling van het saldo inclusief reserves met circa €465.000 in 2023 ten opzichte van 2022 is als volgt te verklaren:

Indexering

Als gevolg van indexering van lonen en prijzen zijn de lasten in 2023 €1,2 miljoen hoger. De baten zijn in 2023 €283.000 hoger;

Incidentele budgetten 2022

Bij de 1e kwartaalrapportage 2022 is voor €1,5 miljoen aan incidentele middelen beschikbaar gesteld voor 2022.

Taakvelden

(bedragen x €1.000)

Leefomgeving	2022	2023	2024	2025	2026
Begraafplaatsen	-230	-203	-203	-203	-204
Economische Havens en waterwegen	-11	-13	-13	-13	-13
Inkomensregelingen	-624	-624	-624	-624	-624
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-8.994	-8.449	-8.448	-8.448	-8.397
Openbaar vervoer	-220	-234	-214	-214	-214
Parkeerbelasting	3.211	3.398	3.412	3.427	3.427
Parkeren	-2.205	-2.175	-2.160	-2.145	-2.144
Riolering	1.658	1.629	1.629	1.629	1.629
Ruimtelijke ordening	-46	0	0	0	0
Treasury	19	19	19	19	19
Verkeer en vervoer	-20.356	-18.102	-18.760	-18.057	-17.403
Saldo exclusief reserves	-27.798	-24.755	-25.363	-24.630	-23.926

Gerelateerde informatie

Documenten

Documentnaam	Bestandsgrootte	Openen
Gemeentelijk Rioleringsprogramma 2022-2026	4,3 Mb	Gemeentelijk Rioleringsprogramma 2022-2026
Visie Leefomgeving 2014	7,8 Mb	Visie Leefomgeving 2014
Uitvoeringsprogramma leefomgeving 2016	2,4 Mb	Uitvoeringsprogramma leefomgeving 2016
MeerJarenOnderhoudsprogramma Mind 2021-2024	36,1 Mb	MeerJarenOnderhoudsprogramma Mind 2021-2024
Meerjaren perspectief Parkeren 2021	0,5 Mb	Meerjaren perspectief Parkeren 2021

Milieu en duurzaamheid

Omschrijving

Het programma omvat 2 onderdelen:

- 4a. De zorg van de gemeente voor milieu en duurzaamheid;
- 4b. De transitie naar een fossiel vrije en klimaatneutrale energievoorziening.

4a. Milieu en duurzaamheid

Het programma Milieu & Duurzaamheid heeft zich de afgelopen jaren ontwikkeld van een -traditionele - sectorale bescherming van het milieu naar een meer integrale bescherming. Vanuit de traditionele milieuaspecten zoals bodem, geluid, lucht, geur, trillingen, energieverbruik, veiligheid en natuur, naar een uitgebreider en integraal advies op het gebied van “duurzaamheid”. Dit begrip is niet meer weg te denken in het programma en het gemeentelijk beleid. Een goede ontwikkeling is dat wij - in een steeds eerder stadium – worden betrokken bij de verschillende plannen, gebiedsontwikkelingen en ambities. De centrale vraag daarbij is – naast advies over de bescherming tegen de milieugevolgen, ook vaak “hoe kunnen we ervoor zorgen dat dit plan duurzamer kan”? Wat zijn de juridische (on) mogelijkheden, hoe kunnen we inwoners, bedrijven en ontwikkelaars stimuleren om te kiezen voor duurzamere alternatieven, zonder dat we ze belemmeren en te veel regels opleggen? Hoe kunnen we ervoor zorgen dat initiatieven “groener” kunnen? Er wordt van ons verwacht dat we samen met de verschillende vakafdelingen (groen, beheer openbare ruimte, mobiliteit, klimaatadaptatie, om er maar een paar te noemen) invulling geven aan wat er nu wordt verstaan onder “duurzaam” en “circulair”. Op de verschillende terreinen gebeurt er onder de noemer van deze begrippen al heel veel. Dit doen we in samenwerking met veel partijen, intern en extern. We werken nauw samen met onze verbonden partijen: de Omgevingsdienst IJsselland en Circulus. Daarnaast voeren we ook werkzaamheden uit in samenwerking met de Stichting Ulebelt, het Duurzaamheidscentrum, vrijwilligers en bedrijven.

4b. Energietransitie

Het programma omvat de overgang naar een toekomstbestendige, fossielvrije en klimaatneutrale energievoorziening in Deventer. De belangrijkste onderdelen in deze transitie zijn het verlagen van het fossiele energieverbruik en het vergroten van de lokale duurzame opwek van energie. Hiermee wordt de CO₂-uitstoot door de energievoorziening gereduceerd en wordt bijgedragen aan het beperken van de klimaatverandering. Randvoorwaardelijk voor de energietransitie is een toekomstbestendige energie-infrastructuur. Daarbij gaat het o.a. om voldoende netcapaciteit, een goede netinpassing, slim koppelen van vraag en aanbod van energie en energieopslag.

De opgave van een toekomstbestendige energievoorzieningen is breder dan alleen een klimaatthema. Het gaat ook om de beschikbaarheid, betrouwbaarheid en betaalbaarheid van de energievoorziening voor bewoners, bedrijven en mobiliteit. Daarmee is energietransitie ook een maatschappelijke en economische factor van belang. Dit geldt voor bestaande woon- en werkgebieden en nadrukkelijk ook bij nieuwe ontwikkelingen zoals nieuwbouw en de transitie in het landelijk gebied. Dat maakt dat het programma energietransitie is verweven met de andere programma's. De doelstellingen kunnen alleen worden gerealiseerd samen met bewoners, bedrijven en onze gebiedspartners. Betrokkenheid en participatie van bewoners en andere belanghebbenden in de energietransitie is daarmee essentieel.

De doelstellingen en activiteiten in het programma worden in grote mate bepaald door de verplichtingen uit het klimaatakkoord en de klimaatwet. Deze worden in de Deventer context en in samenhang met andere opgaven opgepakt. Hiertoe wordt onder ander het Energieplan Deventer geactualiseerd.

Actuele beleidscontext

4a. Milieu en Duurzaamheid

Het programma Milieu & Duurzaamheid heeft zich de afgelopen jaren ontwikkeld van een -traditionele - sectorale bescherming van het milieu naar een meer integrale bescherming. Vanuit de traditionele milieuaspecten zoals bodem, geluid, lucht, geur, trillingen, energieverbruik, veiligheid en natuur, naar een uitgebreider en integraal advies op het gebied van “duurzaamheid”. Dit begrip is niet meer weg te denken in het programma en het gemeentelijk beleid.

Een goede ontwikkeling is dat wij - in een steeds eerder stadium – worden betrokken bij de verschillende plannen, gebiedsontwikkelingen en ambities. De centrale vraag daarbij is – naast advies over de bescherming tegen de milieugevolgen, ook vaak “hoe kunnen we ervoor zorgen dat dit plan duurzamer kan”? Wat zijn de juridische (on) mogelijkheden, hoe kunnen we inwoners, bedrijven en ontwikkelaars stimuleren om te kiezen voor duurzamere alternatieven, zonder dat we ze belemmeren en te veel regels opleggen? Hoe kunnen we ervoor zorgen dat initiatieven “groener” kunnen? Er wordt van ons verwacht dat we samen met de verschillende vakafdelingen (groen, beheer openbare ruimte, mobiliteit, klimaatadaptatie, om er maar een paar te noemen) invulling geven aan wat er nu wordt verstaan onder “duurzaam” en “circulair”. Op de verschillende terreinen gebeurt er onder de noemer van deze begrippen al heel veel.

Dit doen we in samenwerking met veel partijen, intern en extern. We werken nauw samen met onze verbonden partijen: de Omgevingsdienst IJsselland en Circulus. Daarnaast voeren we ook werkzaamheden uit in samenwerking met de Stichting Ulebelt, het Duurzaamheidscentrum, vrijwilligers en bedrijven. Sinds 2016 is Deventer een Global Goals Gemeente. De 17 Sustainable Development Goals zijn enorm belangrijk voor klimaat en maatschappij. Daarnaast bieden ze kansen voor innovatie van bestaande en nieuwe business. Volgens internationaal onderzoek zorgen de Global Goals wereldwijd voor een economische groei van mogelijk 30 biljoen euro en 380 miljoen nieuwe banen (onderzoek [Better Business, Better World](#)). De Global Goals dragen bij aan de verdere groei en (inter)nationale profilering van Deventer. Deventer wordt van oudsher gekenmerkt door een open houding naar de wereld om haar heen. Vanuit die houding heeft Deventer zich geëngageerd aan de [17 Global Goals](#).

Toen de VN in 2015 de 17 Global Goals vaststelden, werden deze direct geadopteerd door alle lidstaten. En de reden is helder: waar de eerdere Millenniumdoelen nog vooral gericht waren op ontwikkelingslanden, zijn de Global Goals belangrijk voor de hele wereld, dus ook voor Deventer. Ontwikkelingen met betrekking tot de Global Goals zijn te volgen via www.deventer4globalgoals.nl

4b. Energietransitie

Klimaatdoelstellingen

In 2015 is het mondiale klimaatakkoord van Parijs gesloten. Daarin hebben landen afgesproken de wereldwijde temperatuurstijging in ieder geval onder de 2 oC te houden en bij voorkeur onder de 1,5 oC. Het akkoord moet door de landen in nationaal beleid en wetgeving worden vertaald.

In 2019 is het nationale Klimaatakkoord vastgesteld en zijn de klimaatdoelen vastgelegd in de Klimaatwet. Met het regeerakkoord (2021) zijn de doelstellingen bekrachtigd (en deels aangescherpt).

Doelen CO2-Reductie

- 2030: 55% reductie CO2-uitstoot (ten opzichte van 1990)
- 2050: 95% reductie CO2-uitstoot (ten opzichte van 1990)
- 2050: 100% CO2-neutrale elektriciteitsvoorziening

Doelen aardgasvrij

- 2030: 20% bestaande woningen aardgasvrij (ca. 10.000 woningen in Deventer)
- 2050: 100% bestaande woningen aardgasvrij

Regionale Energiestrategie (grootschalige opwek en bovenlokale warmte)

Als uitvloeisel van het Klimaatakkoord zijn in 30 regio's in Nederland Regionale Energiestrategieën (RES) opgesteld. De RES gaat voornamelijk in op grootschalige opwek van elektriciteit met grote zonnedaken, zonneparken en windenergie en (voor zover van toepassing) op de verdeling van bovenlokale warmtebronnen. De RES-en zijn onderdeel van een totaalpakket aan maatregelen dat nodig is om de klimaatdoelen te realiseren.

Deventer valt binnen de RES West Overijssel. Het Deventer RES-bod (door raad vastgesteld juli 2021) bedraagt 212 GWh aan grootschalige opwek. Dit dient uiterlijk in 2030 gerealiseerd te zijn en in 2025 moeten de benodigde vergunningen zijn verstrekt. Er zijn in Deventer geen bovenlokale warmtebronnen.

De RES wordt iedere 2 jaar geactualiseerd waarbij nieuwe inzichten en (technologische) ontwikkelingen kunnen worden meegenomen. In de RES 2.0 moet het Deventer-bod nader worden geconcretiseerd (verdeling zon-wind en concrete zoeklocaties). De RES 2.0 moet op 1 juli 2023 zijn vastgesteld.

Transitievisie Warmte (aardgasvrij wonen en energiebesparing)

Een andere opdracht uit het Klimaatakkoord is dat iedere gemeente een Transitievisie Warmte (TVW) opstelt. In de TVW wordt per wijk/dorp weergegeven wat het beste en meest passende alternatief voor aardgas is (energetisch, technisch en economisch) en of de overgang in het betreffende gebied voor of na 2030 is voorzien. De TVW voor Deventer is vastgesteld in februari 2021.

De concrete uitwerking van de TVW per buurt vindt plaats in Wijk Uitvoeringsplannen (WUP's). De WUP's voor Zandweerd en Bathmen zijn inmiddels vastgesteld en in uitvoering. De realisatie van het Slim Warmtenet Zandweerd is onderdeel van het WUP Zandweerd.

Bij het opstellen van de WUP's wordt een wijkaanpak gehanteerd. Daarbij worden de bewoners en de andere partners in de betreffende buurt nadrukkelijk betrokken en worden koppelkansen (verduurzaming woningbezit corporaties, sociaal, klimaatadoptie, ruimtelijke kwaliteit, MJOP, etc.) zoveel mogelijk benut. Jaarlijks willen wij twee nieuwe WUP-trajecten opstarten.

Het realiseren van het Slim Warmtenet Zandweerd, nieuwe collectieve warmte projecten (waaronder opschaling van de productie van groen gas) en het verduurzamen van de bestaande aardgas gestookte warmtenetten is onderdeel van de warmtetransitie.

Faciliteren bewoners, betaalbaarheid en energiearmoede

In de energietransitie wordt veel gevraagd van bewoners, bedrijven en organisaties. De gemeente heeft hierbij een belangrijke faciliterende rol. Naast beschikbare regelingen vanuit o.a. het rijk en de provincie ontwikkelen wij aanvullend instrumentarium en specifieke regelingen om bewoners te helpen stappen te maken om fossielvrij en betaalbaar te wonen. Speciale aandacht gaat daarbij uit naar de aanpak van energiearmoede door het structureel verduurzamen van energie-onzuinige woningen. Dit wordt in afstemming met Werk en Inkomen opgepakt.

Met bijvoorbeeld Transform en het Duurzaamheidskrediet Deventer worden instrumenten en een werkwijze ontwikkelt die we breed in de wijkaanpakken kunnen inzetten.

Toekomstbestendige netinfrastructuur

Om de levering en teruglevering van elektriciteit goed te kunnen faciliteren moet de capaciteit van het elektriciteitsnetwerk (van hoogspanningsnet tot en met de wijken) structureel worden uitgebreid. De netbeheerders Tennet, Enexis en Liander zijn hiervoor verantwoordelijk. In overleg met de netbeheerders wordt daarbij zoveel mogelijk aangesloten bij de ruimtelijke ontwikkeling in Deventer.

In een toekomstbestendige energievoorzieningen is naast voldoende netcapaciteit ook een “slimme” netinfrastructuur essentieel. Daarmee kan worden gestuurd op vraag en aanbod, opslag en toepassing van alternatieve energiebronnen en -dragers (waaronder waterstof en biogas). Dit vraagt om samenwerking tussen grote energiegebruikers en -opwekkers. En ook (elektrische) mobiliteit speelt hierin een belangrijke rol. Samen met het Deventer Economisch Perspectief werken we aan twee energieHUB's op bedrijventerreinen.

Uitgangspunten bij de realisatie

- We werken samen met bewoners, bedrijven en organisaties en passen zoveel mogelijk een wijkgerichte/gebiedsgerichte aanpak voor.
- We werken samen met gebiedspartners (o.a. woningcorporaties, maatschappelijke organisatie, nutsbedrijven).
- We zoeken actief naar synergie met andere programma's en ontwikkelingen.
- We combineren beschikbare middelen en regelingen om meer impact te realiseren.

Rijksbijdrage en dekking

Omdat vanuit het Klimaatakkoord een stevige regierol bij gemeenten is neergelegd worden er ook extra rijksmiddelen aan de gemeenten toegekend om de klimaatdoelstellingen te kunnen realiseren. Dit is ook in de voorjaarsnota 2022 opgenomen. Met de meicirculaire is een incidenteel bedrag van €580.000 toegekend aan Deventer. Met Prinsjesdag wordt meer duidelijkheid over de specifieke structurele rijksbijdrage aan gemeenten voor de energietransitie in de periode tot en met 2030. Daarbij wordt uitgegaan van een jaarlijks bedrag dat minimaal gelijk is aan de bijdrage 2022. De structurele bijdrage zal met de najaarscirculaire 2022 definitief worden. De gemeentelijke bijdrage aangevuld met de bovengenoemde rijksbijdrage geeft voldoende dekking voor de noodzakelijke capaciteitsinzet om invulling te geven aan het klimaatakkoord en het bestuursakkoord. Als de structurele rijksbijdrage niet wordt toegekend, en of als deze bijdrage lager uitvalt, dan kunnen niet alle noodzakelijke activiteiten en projecten worden opgepakt.

Doelen & prestaties

Programma	Taakvelden
Milieu en duurzaamheid	0.5 Treasury; 6.3 Inkomensregelingen; 7.3 Afval; 7.4 Milieubeheer; 0.10 Mutaties reserves.

	Opgave			
Doelstelling: A: Biodiversiteit en ecologie - Sustainable Development Goal 15: leven op het land	1	2	3	4

De maatschappelijke roep om het behoud en herstel van biodiversiteit groeit. De inwoners van gemeente Deventer verwachten dat hier meer aandacht aangegeven wordt. Dit maakt dat het nodig is om de waardevolle gebieden goed in kaart te hebben en te beheren. Daarbij dient een beleidskader en waarden vastgesteld te worden voor gezonde ecosystemen en biodiversiteit. Er is een steeds grotere vraag naar de inzet van de functie van de stadsecoloog.

Prestatie	Het hanteren van natuurinclusief bouwen als normering	Budget
-----------	---	--------

Alle nieuwbouwprojecten dienen te voldoen aan de hoogste normen van Natuurinclusief bouwen. We beoordelen of de huidige normen aangescherpt kunnen worden.

Prestatie	Het inzetten van lokale ecologische kennis	Budget
-----------	--	--------

Door inzet van (lokale) ecologische kennis en advies bij ruimtelijke ontwikkelingen, vergunningverlening en onderhoud van de openbare ruimte streven we ecologisch optimale situaties na. Hierbij benutten we actief het netwerk van vrijwilligers.

Prestatie	Het vaststellen en handhaven van beleid blauw / groene hoofdstructuur	Budget
-----------	---	--------

We brengen waardevolle blauw / groene hoofdstructuren in kaart en hiervoor voeren we een aangepast beleid. Daarbij dienen we ervoor te zorgen dat deze waarden ook meetellen in het gemeentelijk beleid. De Wet Natuurbescherming vraagt een verdere implementatie, door middel van het opstellen van een gedragscode voor de gemeente

		Opgave			
Doelstelling: A: Doorgaande verbetering duurzaamheid en het verminderen van milieugevolgen - Sustainable Development		1	2	3	4
Goal 11: duurzame steden					
Doorgaande verbetering van duurzaamheid in de hele gemeente. Duurzaamheid speelt op allerlei terreinen; bij groen- en waterstructuren, klimaatadaptie, mobiliteit, binnen de maak- en kenniseconomie, bedrijventerreinen, binnen droge en natte ecologische verbindingzones.					✓
Prestatie	Bewustwording van zorg voor leefomgeving	Budget			
Door middel van natuur- en milieueducatie worden inwoners, met name via de basisscholen, bewust gemaakt van de zorg voor de eigen leefomgeving en dierenwelzijn.		€ 452.000			
Prestatie	Kennis en advies duurzaamheidsthema's	Budget			
Het begrip duurzaamheid voor de gemeente vertalen in concrete voorbeelden. Door inzet van kennis en advies over duurzaamheidsthema's worden initiatieven (in het voortraject) van o.a. ruimtelijke ontwikkelingen, bij groen- en waterstructuren, Klimaatadaptatie, mobiliteit, binnen de maak- en kenniseconomie, bedrijventerreinen, binnen droge en natte ecologische verbindingzones gefaciliteerd.					
Prestatie	Opstellen handelingskader Duurzaamheid	Budget			
Opstellen handelingskader Duurzaamheid		€ 50.000			

Doelstelling: A: Gezonde leefbare toekomstbestendige stad - Sustainable Development Goal 9: duurzame industrie	Opgave			
	1	2	3	4

Het doel van de huidige milieuregelgeving is het terugdringen van de milieugevolgen, met name op de aspecten geluid, luchtkwaliteit, geuroverlast en bodemverontreiniging. Vaak is deze bescherming nog sectoraal, maar we werken naar een steeds meer integrale bescherming. Vanuit de traditionele milieuaspecten zoals bodem, geluid, lucht, geur, trillingen, energieverbruik, Vooruitlopend op de nieuwe Omgevingswet wordt dit ook van ons verwacht. Het begrip omgevingswaarde speelt een belangrijke rol in de Omgevingswet. Door de integraliteit gaat het om het afwegen van alle belangen en waarden die in de fysieke leefomgeving een rol spelen, het gaat over de wijze waarop we al die belangen laten meewegen in het proces. Het gaat over duurzame, ecologische, ruimtelijke, economische, sociale, financiële, klimaat, of energietransitie belangen. Hoe zorgen we er met elkaar voor dat al deze – tegenstrijdige - belangen voldoende tot zijn recht komen. En hoe zorgen we ervoor dat we hierin initiatieven van bewoners en bedrijven voldoende kunnen ondersteunen. ✓

Prestatie	Het bewaken, centraal gegevensbeheer, uniforme processen bodemkwaliteit	Budget
-----------	---	--------

Het onderzoeken en monitoren van de kwaliteit van bodem en grondwater en het waar nodig saneren van verontreinigingen zodat alle risico's als gevolg van bodemverontreiniging zijn weggenomen of beheerst. Het preventief (laten) beoordelen van de kwaliteit van de bodem bij aangewezen milieubelastende activiteiten.

Prestatie	Het extra investeren in handhaving Milieuregelgeving voor energiebesparing	Budget
-----------	--	--------

Naast de wettelijke verplichtingen willen we de energiebesparing bij grote bedrijven verder stimuleren. Deze inzet combineren we met het verder toekomstbestendig maken van bedrijven(terreinen), waarbij ook de thema's klimaatadaptatie, tegengaan hittestress, en andere besparingen aan bod komen. Vanuit de Cleantech regio in samenwerking met het DEP (programma economie en energie) onderzoeken we of een bedrijvenadviseur duurzaamheid ingezet kan worden. €50.000

Prestatie	Het in beeld brengen van omgevingswaarden fysieke leefomgeving (in het Omgevingsplan)	Budget
------------------	--	---------------

Bij de invoering van de toekomstige Omgevingswet staat het begrip “fysieke leefomgeving” centraal. Bij de uitvoering van deze wet komen alle aspecten van de fysieke leefomgeving samen: Op dit moment werken we samen met het Kernteam Omgevingswet om de werkzaamheden duidelijk te maken die voortvloeien uit de Omgevingswet. Integrale gebiedsontwikkeling is in dit kader onontbeerlijk en het is zaak om hierin een evenwichtige afweging te maken. Elk gebied heeft eigen kwaliteiten die versterkt kunnen worden en hoe kunnen we daarbij de dilemma’s (stikstof, ecologische kwaliteit, ruimte, economie, klimaat, financieel) helder maken en bepalen welke waarden – in een bepaald gebied- voor gaan? Veel kennis is al binnen de gemeente aanwezig, vaak nog wel versnipperd en gefragmenteerd. Zo is er bijvoorbeeld al veel informatie over bodemonderzoeken, luchtkwaliteit, externe veiligheid, geluid, natuurwaarden, ecologische kennis, landschapselementen, enzovoorts. In het kader van de Omgevingswet en het Digitaal Stelsel Omgevingswet, de DSO zal deze informatie verder ontsloten moeten worden.

Prestatie	Het uitvoering geven van het Schone Lucht Akkoord	Budget
------------------	--	---------------

In 2018 heeft de gemeente Deventer het Schone Lucht Akkoord (SLA) getekend waarmee het zich heeft verplicht om op verschillende taakvelden extra inzet te plegen om de luchtkwaliteit te verbeteren. Jaarlijks rapporteren we over de genomen maatregelen.

€ 10.000

Prestatie	Het verder terugdringen van geluidsoverlast	Budget
------------------	--	---------------

Het verder terugdringen van geluidsoverlast als gevolg van verkeer en geluidsoverlast van milieubelastende activiteiten zoveel als mogelijk voorkomen middels wettelijke vereisten.
Het verminderen van geluidsoverlast als gevolg van auto- en treinverkeer door het uitvoeren van saneringsmaatregelen, zodat de geluidsoverlast in geen enkele woning in Deventer boven de wettelijke norm ligt.

Prestatie	Omgevingsdienst IJsselland - Vergunningverlening, toezicht, handhaving en advies wet Milieubeheer / Omgevingswet	Budget
------------------	---	---------------

De Omgevingsdienst IJsselland verzorgt de gemeente Deventer de vergunningverlening, toezicht, handhaving en advies op gebied van de milieuaspecten van de wet milieubeheer en de toekomstige Omgevingswet. Dit om structurele overschrijdingen van milieunormen in de fysieke leefomgeving tegen te gaan waarbij er extra aandacht is voor energietoezicht op energierelevante bedrijven.

€ 1.750.000

Doelstelling: A: Zorgvuldig omgaan met grondstoffen, circulariteit bevorderen - Sustainable Development Goal 12: verantwoorde consumptie	Opgave			
	1	2	3	4

Er is steeds meer noodzaak aanwezig om zorgvuldiger om te gaan met grondstoffen. Veel grondstoffen zijn kostbaar en – uiteindelijk – schaars. De gestelde doelstellingen zijn om 50% circulair te zijn in 2030 en om volledig (100%) circulair te zijn in 2050. We dienen de transitie naar een circulaire samenleving te versnellen. Het gaat om het op- en ombouwen naar een circulaire economie.

Prestatie	Het bewuster omgaan met grondstoffen, producten en afval.	Budget
-----------	---	--------

Initiatieven ondernemen om zuiniger om te gaan met kostbare grondstoffen en producten en daarbij het hergebruik van grondstoffen bevorderen. Meer aandacht voor de kwaliteit van steeds meer specifieke grondstofstromen (bouwmaterialen, grind, stenen, hout, biomassa). Ook zullen we verwerkingsinitiatieven meer en meer beoordelen op totale milieu en sociale; inclusief de impact van de materialen (CO2 belasting, grondstoffen kompas, klimaatzaken en biodiversiteitsverlies in internationale verplichte CSRD rapportage (milieu en sociale impact van bedrijfsactiviteiten). Het is belangrijk om expertise over de ontwikkelingen van de verwerkingstechnieken te combineren met vragen in de markt.

€50.000

Prestatie	Het opstellen van een handelingskader Circulariteit	Budget
-----------	---	--------

Circulaire principes worden steeds meer integraal onderdeel van het beleid- en besluitvormingsproces en de uitvoering van de gemeente. Het is een manier van denken over hoe we met grondstoffen, producten en afval omgaan. Binnen de gemeente gebeurt al veel. Vaak nog wel ad hoc en afhankelijk van de betreffende medewerker en zijn of haar expertise. Aan ons de taak om deze acties te versterken, door dit in samenwerking op te pakken en dit breder uit te zetten. Een concreet handelingskader circulariteit vaststellen is het uitgangspunt. We gaan voorlopig uit van de ver speerpunten:

- Circulaire bedrijventerreinen (aansluiten bij en het versterken van de acties programma Economie en toekomstbestendige bedrijventerreinen, samenwerking in de cleantechregio.
- Circulair bouwen. De grote woningbouwopgave en verschillende lopende projecten bieden veel kansen en mogelijkheden, we zouden moeten willen een goed en inspirerend voorbeeld te zijn voor onze inwoners. Zorgen voor vermindering van het gebruik van kostbare grondstoffen, de verlenging van de levensduur, biobased oplossingen en zorgen voor demonteerbare materialen. Door schoner en emissieloos te bouwen, werken we ook aan het realiseren van onze doelstellingen voor het reduceren van stikstof en CO2.
- Circulaire gronduitgifte (aangeven welke mogelijkheden er zijn er om dit concreet vorm te geven)
- Circulaire openbare ruimte (in samenwerking met het programma 3 Leefomgeving mogelijkheden verder benutten om bestekken meer circulair in te richten).

€100.000

Prestatie	Het verder verminderen van de hoeveelheid restafval, betere scheiding en optimalisering inzameling.	Budget
Een aanzet hiervoor is gedaan in het Grondstoffenplan 2022-2024 van de gemeente, dat in samenwerking met Circulus is opgezet. Het zoveel mogelijk gescheiden inzamelen van huishoudelijk afval, onder meer door hogere scheidingspercentages gft, papier, glas en plastic staat hierin centraal.		€ 250.000

Doelstelling: B: Bedrijven helpen verduurzamen	Opgave			
	1	2	3	4
Bedrijven helpen om hun gebouwen en bedrijfsvoering te verduurzamen: besparen gebruik (fossiele) energie, duurzaam verwarmen, zelf energie opwekken. Samenwerken tussen bedrijven voor realisatie en uitwisseling van energie is belangrijk aandachtspunt. Dit draagt bij aan de CO2-reductie doelstellingen en een toekomstbestendige betrouwbare energievoorziening voor bedrijven.				✓

Prestatie	Opschalen adviseren en controleren bedrijven	Budget
Opschalen advisering en controle bedrijven voor realisatie van (minimaal wettelijke verplichte) energiebesparing door de Omgevingsdienst door verdubbeling aantal bedrijfsbezoeken. Hierbij slimme combinatie zoeken met lopende acties uit uitvoeringsprogramma Toekomstbestendige Bedrijventerreinen (TBBT).		€50.000

Prestatie	Verkennen van twee energiehub's	Budget
In samenwerking met DEP en betrokken bedrijven de haalbaarheid (technisch, financieel organisatorisch) verkenning van twee energiehub's op bedrijventerreinen en in een faciliterende rol bijdragen aan de realisatie.		€50.000

Doelstelling: B: Bewoners helpen hun woning te verduurzamen	Opgave			
	1	2	3	4
Bewoners helpen hun woning te verduurzamen: besparen gebruik (fossiele) energie, duurzaam verwarmen, zelf energie opwekken. De betaalbaarheid van de energierekening is belangrijk aandachtspunt. Dit draagt bij aan de CO2-reductie doelstellingen en een toekomstbestendige betaalbare energievoorziening.				✓

Prestatie	Doorontwikkelen en beschikbaar stellen van faciliteiten die bewoners helpen te verduurzamen	Budget
	Doorontwikkelen en beschikbaar stellen van instrumenten en faciliteiten die bewoners helpen te verduurzamen:	€100.000
	o Lancering marktplein Transform (advies, uitvoering, realisatie, financiering) als eerste toegepast in Zandweerd.	
	o Gemeente brede introductie keuze-app voor maatwerkadvies over verduurzamen.	
	o Verder opschalen inzet energicoaches, minimaal 600 huisbezoeken per jaar	
	o Organiseren (buurt)gerichte collectieve (inkoop)acties	
	o Opschalen toepassing Deventer Duurzaamheidskrediet	

Prestatie	Energie-onzuinige koopwoningen verduurzamen	Budget
	Met de beschikbare rijksmiddelen minimaal 600 energie-onzuinige koopwoningen van bewoners met een “kleine beurs” verduurzamen waarmee hun energierekening structureel lager wordt. Wanneer extra (rijks)middelen beschikbaar komen wordt in afstemming Werk & Inkomen opgeschaald.	€850.000

Prestatie	Realisatie en exploitatie Slim Warmtenet Zandweerd	Budget
	Gefaseerde realisatie en start exploitatie Slim Warmtenet Zandweerd (2000 woningen aardgasloos in periode 2022 – 2028).	

Prestatie	Wijk uitvoeringsplannen	Budget
	Per jaar in minimaal twee wijken/dorpen met de bewoners aan de slag met het opstellen en uitvoeren van een Wijk Uitvoeringsplan (in samenwerkingsverband Fossielvrij en Betaalbaar Wonen) en/of het faciliteren van bottom up buurtinitiatieven	€100.000

		Opgave			
Doelstelling: B: Informeren en samenwerken met bewoners en bedrijven/organisaties		1	2	3	4
Informeren van en samenwerken met bewoners en bedrijven/organisaties bij het vormgeven en invullen van de energietransitie in Deventer. Dit draagt bij aan een gevoelde gezamenlijke verantwoordelijkheid en goede democratische besluitvorming ten aanzien van de energietransitie.					✓
Prestatie	burgerberaad over energietransitie/duurzaamheid	Budget			
	Organiseren van een burgerberaad over energietransitie/duurzaamheid.	€250.000			
Prestatie	gebiedsgerichte participatietrajecten	Budget			
	Organiseren/faciliteren van minimaal twee gebiedsgerichte participatietrajecten per jaar om met initiatiefnemers, bewoners en organisaties lokale energie-initiatieven verder te brengen.	€50.000			
Prestatie	versterken van de samenwerking met lokale coöperaties	Budget			
	Verder versterken van de samenwerking met lokale coöperaties (Deventer Energie en Noaber Energie, Duurzaamheidscentrum) om bewoners eenduidig en goed vindbaar te voorzien van informatie, inspiratie, hulp en handlingsperspectief in de energietransitie	€50.000			

Doelstelling: B: langetermijnstrategie grootschalige opwek	Opgave			
	1	2	3	4

Een langetermijnstrategie voor de grootschalige opwek van duurzame elektriciteit en alternatieve bronnen voor aardgas. Dit draagt bij aan lokale productie en gebruik van duurzame energie en daarmee aan de CO2-reductie doelstellingen. ✓

Prestatie	Concretisering RES	Budget
-----------	--------------------	--------

Concretisering van het RES-bod in de RES 2.0. €50.000

Prestatie	Verkennen opschalen van de productie van groen gas uit mest	Budget
-----------	---	--------

Samen met de agrarische sector en op basis van de ervaringen met Oxe Geeft Gas verkennen van de haalbaarheid voor het opschalen van de productie van groen gas uit mest. De verkenning wordt in 2023 met de raad gedeeld. €50.000

Prestatie	Verkennen van de mogelijkheden van diepe geothermie	Budget
-----------	---	--------

Samen met de provincie en de drinkwaterbedrijven verkennen van de mogelijkheid voor toepassingen van diepe geothermie in Deventer. Omdat dit wijziging in wet- en regelgeving vraagt is dit een meerjarenproces. €25.000

Beleidsindicatoren

Beleidsindicatoren Milieu en Duurzaamheid

Nummer	Taakveld	Naam	Waarde	Toelichting	Bron
33	Volksgezondheid en milieu	Omvang huishoudelijk restafval	78	Kg/inwoner	CBS
34	Volksgezondheid en milieu	Hernieuwbare elektriciteit	11	%	RWS

Exploitatie

(bedragen x €1.000)

	2022	2023	2024	2025	2026
Lasten	22.551	18.959	17.292	17.298	17.341
Baten	18.868	15.530	14.929	14.937	14.980
Saldo exclusief reserves	-3.684	-3.429	-2.363	-2.362	-2.361
Storting in reserves	45	46	21	22	23
Putting uit reserves	706	935	1	1	1
Saldo reserves (taakveld Mutaties reserves)	661	889	-20	-21	-22
Saldo inclusief reserves	-3.023	-2.540	-2.383	-2.383	-2.383

De daling van het saldo inclusief reserves met €483.000 in 2023 ten opzichte van 2022 is als volgt te verklaren:

Duurzaamheid

In 2022 was, conform Voorjaarsnota 2021, voor uitvoering van de vastgestelde wijkuitvoeringsplannen €97.000 beschikbaar. Doordat dit bedrag eenmalig was zorgt het voor een daling van het saldo in 2023.

Milieubeheer

- In 2022 was er een eenmalige extra bijdrage van €117.000 aan de Omgevingsdienst IJsselland; de structurele bijdrage stijgt vanaf 2023 met €70.000;
- In 2022 is er eenmalig middelen beschikbaar gesteld voor een onderzoek naar de toekomstbestendigheid van de Ulebelt (€60.000);
- In 2022 is er eenmalig middelen beschikbaar gesteld voor een haalbaarheidsonderzoek ondergrondse verkabeling Diepenveen/Colmschate (€260.000).

Taakvelden

(bedragen x €1.000)

Milieu en Duurzaamheid	2022	2023	2024	2025	2026
Afval	2.061	1.614	2.265	2.265	2.265
Inkomensregelingen	-903	-903	-903	-903	-903
Milieubeheer	-4.852	-4.150	-3.734	-3.733	-3.732
Treasury	9	10	10	10	10
Saldo exclusief reserves	-3.684	-3.429	-2.363	-2.362	-2.361

Gerelateerde informatie

Documenten

Documentnaam	Bestandsgrootte	Openen
Grondstoffenplan 2020-2024	1,2 Mb	Grondstoffenplan Deventer 2020-2024
Beleidsnota ecologie	2,5 Mb	Beleidsnota ecologie
Gebiedsgericht Grondwaterbeheerplan	1,7 Mb	Gebiedsgericht Grondwaterbeheerplan
Omgevingsvisie externe veiligheid 2015	4,7 Mb	Omgevingsvisie externe veiligheid 2015
Uitvoeringsagenda Duurzaamheid	1,3 Mb	Uitvoeringsagenda Duurzaamheid
Energieplan Deventer	1,1 Mb	Energieplan

Ruimtelijke ontwikkeling

Omschrijving

Het programma omvat de zorg en verantwoordelijkheid voor een goede ruimtelijke ontwikkeling en inrichting van de gemeente, zowel de stad als het platteland inclusief de dorpen en kernen.

Dit gebeurt onder andere door beleidsvoorbereiding en -uitvoering. Daartoe behoren het opstellen van planologisch kaders met een goede ruimtelijke onderbouwing, voor initiatieven uit de samenleving (een bestemmingsplan of een omgevingsvergunning). Steeds belangrijker onderdeel is het verzorgen van de kaders en uitgangspunten voor integrale gebiedsontwikkelingen die veelal samen met marktpartijen worden opgepakt.

Deventer heeft al enkele jaren geleden de oorspronkelijke uitgangspunten van de komende Omgevingswet omarmd. Dat heeft geleid tot een in 2019 vastgestelde Omgevingsvisie en een bestemmingsplan met verbrede reikwijdte: Deventer, stad en dorpen. Bovendien hebben we een verordening voor de gehele fysieke leefomgeving. Deventer erkent door haar manier van werken dat we het als overheid niet alleen kunnen. Voor onze grote ambitie hebben we de samenleving nodig. De samenleving is voornamelijk als eerste aan zet, en komt met ideeën en initiatieven. Deventer is trots op zijn gemeente, zowel stad als landelijk gebied. De grote kwaliteit is tot stand gekomen samen met de mensen die er wonen, werken en verblijven. Dat koesteren we en willen we doorontwikkelen. De Deventer kwaliteiten en karakteristiek, het DNA, zijn daartoe randvoorwaardelijk. De gemeente geeft vooral de hoofdlijnen, inspirerende ambities en een set spelregels mee overeenkomstig onze Omgevingsvisie. De belangen van omwonenden en andere belanghebbenden worden in een zorgvuldig participatietraject geborgd. De overheid is daarbij steeds meer de verbinder en bewaker van de spelregels, en dus vooral regisseur, in plaats van zelf de realisator. De gemeente blijft echter wel degene die uiteindelijk beslist op een initiatief, vanuit haar publieke rol en verantwoordelijkheid.

Verder leggen wij via het ruimtelijke spoor vaak de basis voor de realisatie van de doelstellingen van andere beleidsvelden, zoals Bereikbaarheid, Parkeren en Wonen. Wij dragen bij aan goede afspraken met o.a. de corporaties over de volkshuisvesting. We zijn actief richting onze partners om de grote woningbouwopgave te helpen realiseren. Deventer heeft grote ambities uitgesproken om een bijdrage te leveren aan het oplossen van de 'woningnood'. We onderzoeken hoe en onder welke voorwaarden we tot 2035 11.000 woningen aan de huidige voorraad toe kunnen voegen. We bewaken daarbij de kwaliteit van het landelijk gebied dat zich geconfronteerd ziet met een grote druk op de ruimte, vanwege de vraag naar nieuwe woningen, maar ook door ruimtevragen vanuit de sector zelf, vanuit energie (wind, zon), natuur, water, recreatie etc.

Actuele beleidscontext

Op het moment van schrijven wordt er nog steeds gesteggeld over de invoering van de Omgevingswet (wanneer, wat wel, wat niet etc.). Deventer heeft de oorspronkelijke uitgangspunten van die Wet al jaren geleden omarmd: hoe komen we na een afweging van alle belangen die spelen in onze fysieke leefomgeving tot het realiseren van maatschappelijke ontwikkelingen die mede en verder vorm geven aan Deventer. We zetten deze lijn met overtuigingskracht door! Dat is ook een van de rode draden uit het Bestuursakkoord 2022-2026, Dichtbij, Betrokken&Bevlogen. Dat krijgt onder meer gestalte door het samen met partijen uit de samenleving invulling geven aan gebiedsontwikkelingen. We zien veel voormalige werklocaties (gedeeltelijk) van functie veranderen waardoor er mooie woongebieden kunnen ontstaan, of juist een menging van wonen, werken, leren en ontspannen. De gemeente is daarbij verantwoordelijk voor het creëren van een goed leefklimaat. We maken daarover afspraken met ontwikkelende partijen (ook over realisatietermijnen) en spreken daarover met de directe omgeving (participatie). De gemeente blijft daarbij publiekrechtelijk verantwoordelijk voor het al dan niet doorgaan van een project. Mooie actuele voorbeelden zijn de ontwikkelingen op het voormalige ROTO-terrein, de Kop Handelskade, Senzora, de Topicus-carré, De Kien, de voormalige Aupinglocatie, Geertruiden, St. Jozef etc.

We hebben niet op alle vragen een antwoord, simpelweg omdat veel vragen nu nog niet bekend zijn door alle ontwikkelingen in de samenleving. We hebben echter wel een Omgevingsvisie die aangeeft op welke manier en langs welke set van spelregels we tot een antwoord op die vragen kunnen komen. Dat maakt dat we flexibel zijn en met de samenleving mee kunnen bewegen.

We zijn inmiddels volop bezig om ruimte te vinden voor de bouw van 11.000 nieuwe woningen (tot 2035). Dat aantal is geen doel op zich. Het belangrijkste is dat onze inwoners voldoende betaalbare woningen krijgen in fijne, leefbare wijken en dorpen. De focus ligt daarbij op het betaalbare en middensegment, om juist die groepen wat ruimte te bieden. Bijzondere aandacht gaat bovendien uit naar het huisvesten van statushouders, vluchtelingen, arbeidsmigranten, en andere huisvestingsurgente. We zetten daarbij in op het realiseren van flexwoningen. Verder proberen we vooral jonge mensen aan onze gemeente te binden, mede met het oog op het versterken van de arbeidsmarkt. Een heel belangrijk uitgangspunt is dat we kiezen voor inbreiding boven uitbreiding, zonder dat dit ten koste van de leefbaarheid in stad en dorp gaat. Dat betekent dat we ook gaan kijken naar nieuwe uitbreidingslocaties.

We willen een bereikbare en leefbare gemeente zijn. Dat houdt in dat we gaan werken aan het versterken van onze hoofdwegenstructuur (Van Oldeniellaan), en aan de fietsbereikbaarheid van Deventer. Dat draagt bij aan ons uitgangspunt om de binnenstad autoluw te maken. We gaan daarbij inzetten op parkeercapaciteit (Melksterweide, stationsomgeving, Roto-terrein) en zoeken naar een locatie voor een fietsenstalling in de binnenstad. We stimuleren nieuwe vormen van duurzame mobiliteit.

Heel veel aandacht zal uitgaan naar ons landelijk gebied. De discussie wordt nu overschaduwd door de stikstofperikelen, maar er speelt zoveel meer. Langs alle kanten verheft de druk op de ruimte: bouwen van woningen, zoeken naar werkterreinen, ruimte voor natuur, water, energie, landschap etc. Bovendien vraagt een duurzame agrarische sector ook om de nodige ruimte. Dat maakt dat we bezig gaan met een visie op het landelijk gebied: wat kan de betekenis daarvan in de toekomst zijn.

Doelen & prestaties

Programma	Taakvelden
Ruimtelijke ontwikkeling	0.3 Beheer overige gebouwen en gronden; 0.5 Treasury; 2.1 Verkeer en vervoer; 8.1 Ruimtelijke ordening; 8.3 Wonen en bouwen; 0.10 Mutaties reserves.

Doelstelling: Bereikbaar Deventer	Opgave			
	1	2	3	4
We verbeteren de bereikbaarheid van Deventer. We beschouwen daartoe opnieuw onze hoofdwegenstructuur op actualiteit en pakken de knelpunten aan. We blijven inzetten op een autoluwe binnenstad en faciliteren daartoe het parkeren aan de randen van de stad. We zetten onze inzet op nieuwe vormen van duurzame mobiliteit voort met extra aandacht voor de fiets, inclusief de stalling daarvan.		✓		✓

Prestatie	Openbaar vervoer	Budget
We blijven inzetten op een goed werkend OV-systeem. We hebben daarbij aandacht voor het verdubbelen van het spoor Deventer-Zwolle, de Berlijnlijn, een station in Bathmen en het verminderen van overlast door goederenvervoer. We rapporteren daarover aan de Raad.		€25.000

Prestatie	Parkeervoorzieningen	Budget
We zetten actief in op het realiseren van een parkeergarage in De Kien en komen daartoe met een plan van aanpak. Tevens onderzoeken we het uitbreiden (permanent maken) van de locatie Melksterweide met 80 parkeerplaatsen en onderzoeken we parkeermogelijkheden op het Rototerrein.		€100.000

Doelstelling: Evenwichtige Woningvoorraad		Opgave			
		1	2	3	4
We zorgen in samenspraak met onze partners voor een evenwichtige woningvoorraad die aansluit op de behoefte in Deventer, zowel naar aantal als naar aard. We zetten daarbij in op een versnelling van de productie, vanwege de grote vraag naar goede woningen. We passen daarbij de principes uit de Omgevingsvisie en de (geactualiseerde) Woonvisie toe. We streven naar evenwichtige wijken en buurten, en benutten bestaande kwaliteiten. Inbreiding gaat voor uitbreiding. We geven verder vorm en inhoud aan het traject Wonen en Voorzieningen, overeenkomstig de vastgestelde Routekaarten.			✓		
Prestatie	Flexwoningen	Budget			
We leggen de Raad voorstellen voor de bouw van 150-200 flexwoningen voor, waarbij we specifieke locaties benoemen.		€75.000			
Prestatie	Prestatieafspraken	Budget			
We maken nieuwe afspraken met de corporaties (prestatieafspraken) en leggen deze aan de Raad voor.		€25.000			
Prestatie	Wonen boven winkels	Budget			
We onderzoeken of er mogelijkheden zijn tot het introduceren van een stimuleringsregeling voor Wonen boven Winkels, en komen met een rapportage naar de Raad.		€25.000			
Prestatie	Woningen voor inwoners van Deventer	Budget			
We streven er naar om woningen in Deventer ook zoveel mogelijk door mensen uit Deventer te laten bewonen. Dat doen we door regelingen te maken rond zelfbewoningsplicht en opkoopbescherming. Deze leggen we aan de Raad ter vaststelling voor. Teven onderzoeken we op grond van actuele wetgeving in hoeverre we sociaal en/of economisch gebonden voorrang kunnen geven op nieuw woningaanbod. We komen daarmee met een voorstel naar de Raad.		€75.000			
Prestatie	Woonvisie	Budget			
We actualiseren de bestaande Woonvisie 2018, en leggen de deze aan de Raad ter vaststelling voor.		€25.000			

Doelstelling: Kwaliteit stad en land	Opgave			
	1	2	3	4
We ontwikkelen en versterken de bestaande, specifieke (ruimtelijke) kwaliteiten van stad en land, zoals onder andere verankerd in de Omgevingsvisie 2019.		✓		✓

Prestatie	Kaders en uitgangspunten Gebiedsontwikkelingen	Budget
We verzorgen in samenwerking met marktpartijen en de samenleving kaders en uitgangspunten voor Gebiedsontwikkelingen De Kien, de Centrumschil en Keizerlanden en leggen voorstellen voor kaders op hoofdlijnen ter vaststelling aan de Raad voor in de vorm van een masterplan of een bestemmingsplan.		€250.000

Prestatie	'Salland loont'	Budget
We onderzoeken of en hoe we (een deel) van de toeristenbelasting kunnen inzetten voor 'Salland Loont'. In Salland Loont wordt onderzocht in hoeverre eigenaren in het landelijk gebied een bijdrage kunnen krijgen in het onderhouden van ons kostbare landschap.		€25.000

Prestatie	Uitvoeringsagenda Vitaal Platteland	Budget
Wij stellen een actuele Uitvoeringsagenda Vitaal Platteland op en we nemen actief deel aan de nieuwe Leaderperiode waardoor we initiatieven uit het landelijk gebied actief steunen.		€50.000

Prestatie	Visie Hoogbouw	Budget
Wij ronden een visie op hoogbouw af en leggen deze ter vaststelling aan de Raad voor.		€75.000

Prestatie	Wonen en Voorzieningen	Budget
We vervolgen (gefaseerd) het traject van Wonen en Voorzieningen en hanteren daartoe de vastgestelde Routekaarten.		a. €350.000
a. We leggen daartoe voor de Stad een afwegingskader voor locatiekeuzes aan de Raad ter vaststelling voor, gebaseerd op een uitgevoerde analyse.		b. €150.000
b. Voor Bathmen leggen we de Raad een Gebiedsperspectief ter vaststelling voor.		

Beleidsindicatoren

Beleidsindicatoren

Ruimtelijke Ontwikkeling

Nummer	Taakveld	Naam	Waarde	Toelichting	Bron
35	Vhrosv	Gemiddelde WOZ waarde	243	Duizend euro	CBS
36	Vhrosv	Nieuw gebouwde woningen	4	Aantal per 1.000 woningen	Basisregistratie adressen en gebouwen
37	Vhrosv	Demografische druk	67,80	%	CBS
38	Vhrosv	Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	771	In Euro's	COELO
39	Vhrosv	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	815	In Euro's	COELO
40	Vhrosv	Opgeleverde woningen	248	Aantal woningen	Registratie gereedmeldingen gemeente
41	Vhrosv	Opgeleverde sociale huurwoningen	16	% van het totaal	Registratie gereedmeldingen gemeente
42	Vhrosv	Omvang sociale huurvoorraad	13572		Jaarverslagen corporaties – Monitor Verantwoording Prestatieafspraken
43	Vhrosv	Gemiddelde zoektijd woningzoekenden voor sociale huurwoningen	1,08	Jaar	Jaarverslag Woonkeus

Exploitatie

(bedragen x €1.000)

	2022	2023	2024	2025	2026
Lasten	9.113	7.843	6.622	6.344	5.887
Baten	4.080	5.000	3.996	3.787	3.787
Saldo exclusief reserves	-5.033	-2.843	-2.627	-2.557	-2.099
Storting in reserves	26	0	0	0	0
Puttend uit reserves	1.464	57	17	17	17
Saldo reserves (taakveld Mutaties reserves)	1.439	57	17	17	17
Saldo inclusief reserves	-3.595	-2.786	-2.609	-2.540	-2.082

De daling van het saldo inclusief reserves met €809.000 in 2023 ten opzichte van 2022 is als volgt te verklaren:

Incidentele posten

- In 2022 bevat de begroting diverse incidentele posten voor een bedrag van ruim €1 miljoen welke niet in 2023 zijn opgenomen waardoor de lasten in 2022 op begrotingsbasis hoger zijn dan in 2023. Het gaat hierbij met name om projecten zoals: integrale visie landelijk gebied, ontwikkeling Stadscampus, domeinplan Omgevingswet, handhaving bouw en woningtoezicht, normalisatie woonwagens en diverse kleinere projecten.
- Daartegenover staat dat vanaf 2023 budget is opgenomen van €204.000 als gevolg van verwerking van een amendement inzake de omgevingsvisie.

Taakvelden

(bedragen x €1.000)

Ruimtelijke Ontwikkeling	2022	2023	2024	2025	2026
Beheer overige gebouwen en gronden	-239	-95	-96	-96	-96
Ruimtelijke Ordening	-3.451	-2.085	-1.987	-1.942	-1.460
Verkeer en vervoer	-317	-275	-275	-275	-275
Wonen en bouwen	-1.026	-388	-268	-244	-268
Saldo exclusief reserves	-5.033	-2.843	-2.627	-2.557	-2.099

Gerelateerde informatie

Documenten

Documentnaam	Bestandsgrootte	Openen
Omgevingsvisie 2019	12 Mb	Omgevingsvisie gemeente Deventer
Beleidsnotitie woonwagen- en standplaatsen 2018	1,0 Mb	Beleidsnotitie woonwagen- en standplaatsen 2018
Prestatieafspraken Wonen Deventer 2019-2022	0,2 Mb	Prestatieafspraken Wonen Deventer 2019-2022
Woonvisie Deventer 2018	0,6 Mb	Woonvisie Deventer 2018

Herstructurering en vastgoed

Omschrijving

Gebiedsontwikkeling

Het programma richt zich op de begeleiding en uitvoering van gebiedsontwikkeling. Het gaat daarbij om waardecreatie, waarbij het maatschappelijke effect van de gebiedsontwikkeling centraal staat. Dit maatschappelijk effect wegen we af tegen de financiële investering in een gebiedsontwikkeling.

Dit doen wij vooral door het realiseren, contracteren en begeleiden van ruimtelijke ontwikkelingsprojecten. Wij nemen deel of regisseren in netwerkverbanden, stimuleren en faciliteren marktpartijen en laten los wanneer particuliere initiatieven de overheid niet nodig hebben. Wanneer (niet)-commerciële partijen een ontwikkeling die wij noodzakelijk vinden niet oppakken of onvoldoende waarde creatie opleveren gaan wij zelf actief of in samenwerking gronden en panden (strategisch) aankopen, ontwikkelen en verkopen of beheren. Binnen gebieden waar sprake is van een sterke samenhang en afhankelijkheden tussen de diverse locatieontwikkelingen dragen wij bij de voorbereiding en uitvoering zorg voor de regie en coördinatie.

Vastgoed

De gemeente Deventer is eigenaar, verhuurder, huurder en gebruiker van een zeer diverse vastgoedportefeuille. De kern van het vastgoed wordt gebruikt voor maatschappelijke functies zoals, sport, welzijn, buurtvoorzieningen, brandweerkazernes, cultuur en onderwijs verspreid over de gemeente.

Actuele beleidscontext

Gebiedsontwikkeling

Wij dragen bij aan een goede uitvoering van het dynamische grondbeleid zoals dat is vastgelegd in de, eind 2022 aan de raad aan te bieden, nota Grondbeleid 2022. In 2023 worden de organisatorische en financiële spelregels vastgelegd. De wijze waarop wij van onze externe partners een bijdrage vragen in de kosten van de stedelijke opgave leggen wij vast in een integraal afsprakenkader met betrekking tot het kostenverhaal en ruimtelijke bijdragen.

In samenhangende gebieden pakken we in samenwerking met marktpartijen de ontwikkelingen integraal op. We voeren de regie op de kwaliteit, we bewaken de voortgang en hebben oog voor de betaalbaarheid van de gemeentelijke investeringen in de openbare ruimte.

Vastgoed

Vanaf medio 2020 werken wij aan de actualisatie van de Kadernota Vastgoed uit 2012. De nieuwe kadernota is in 2022 ter besluitvorming aan de Raad voorgelegd. Met deze nieuwe beleidsnota gaan wij toewerken naar een eenduidige, uniforme en transparante wijze ten aanzien van vastgoedontwikkeling en -beheer. Dat doen wij door een centralisatie en bundeling van het eigendom en exploitatierisico vanuit de verschillende beleidsprogramma's naar vastgoed.

Het in eigendom hebben van vastgoed is voor ons geen doel op zich. Het is een instrument dat wij kunnen inzetten om gemeentelijke doelstellingen te realiseren. Bijvoorbeeld op het gebied van sport, welzijn, economie, veiligheid, onderwijs, cultuur, mobiliteit en veiligheid. Daarom hanteren wij een nee, tenzij beleid in de afweging om al dan niet vastgoed in eigendom te hebben en te houden. Naast een maatschappelijke waarde heeft het gemeentelijke vastgoed een waarde voor de omgeving en een economische waarde.

Om de volgende redenen hebben wij vastgoed in eigendom:

- de huisvesting van de gemeentelijke organisatie (bijvoorbeeld stadhuiskwartier);
- het voldoen aan een wettelijke plicht om te voorzien in voldoende huisvesting (bijvoorbeeld onderwijs);
- het realiseren van gemeentelijke beleidsdoelstellingen (bijvoorbeeld sport, welzijn, cultuur);
- het realiseren van gebiedsontwikkelingsopgaven (bijvoorbeeld Bedrijvenpark A1, Steenbrugge).

Wij hebben een voorbeeldfunctie in de verduurzamingsopgave. Dat doen wij door ons eigen vastgoed te verduurzamen. Uitgangspunt is dat dit haalbaar, betaalbaar en financierbaar is. Door te investeren in ons eigen vastgoed kunnen wij bedrijven, organisaties, instellingen en bewoners stimuleren om dat ook te doen. Daarmee werken wij naar een energie-neutrale gemeente en werken wij aan de doelstellingen vanuit de klimaatwet om in 2050 een nagenoeg energie-neutrale vastgoedportefeuille te hebben.

Doelen & prestaties

Programma	Taakvelden
Herstructurering en vastgoed	0.3 Beheer overige gebouwen en gronden; 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur; 8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerrein); 8.3 Wonen en bouwen; 0.10 Mutaties reserves.

Doelstelling: Gebiedsontwikkeling	Opgave			
	1	2	3	4
Het programmeren, plannen en realiseren van de doorontwikkeling van een gebied, waarbij alle functies (wonen, werken, sociaal-maatschappelijke en culturele voorzieningen en openbare ruimte) in samenhang met elkaar en met de omgeving worden beschouwd en waarbij alle relevante partijen betrokken zijn. Doel van de integrale aanpak is een groter en sneller maatschappelijk effect en meerwaarde zowel fysiek als sociaal te bereiken dan bij realisatie van losse projecten.		✓	✓	✓

Prestatie	Kostenverhaal en ruimtelijke bijdrage	Budget
	We bevorderen en contracteren een eerlijke kostentoerekening van de gemeentelijke kosten van werken en werkzaamheden van algemeen nut en onrendabele ontwikkelingen.	

Prestatie	Regie op de samenhangende ontwikkelingen	Budget
	Wij organiseren de gemeentelijke regie op kwaliteit, samenhang en voortgang van de voorbereiding en uitvoering van de ruimtelijke ontwikkelingen binnen integrale gebiedsontwikkelingen.	

Doelstelling: Grondbeleid	Opgave			
	1	2	3	4
Wij hebben oog voor de maatschappelijke ontwikkelingen om deze dynamisch en adequaat te kunnen faciliteren met het grondinstrumentarium. Met de gemeentelijke vastgoedposities dragen we bij aan de gewenste waarde creatie. We hebben zicht op de gemeentelijke kosten die voortvloeien uit de ruimtelijke opgaven om deze op een eerlijke wijze te kunnen toerekenen aan alle ruimtelijke ontwikkelingen.		✓		✓

Prestatie	Het bezit en inzet van gronden en panden	Budget
Daar waar zich ruimtelijke gelegenheden voordoen zetten wij het grondinstrumentarium situationeel in om de maatschappelijk gewenste ontwikkelingen mogelijk te maken binnen aanvaardbare financiële kaders en risico's.		

Prestatie	Het doorontwikkelen van het instrumentarium	Budget
Het doorontwikkelen van het (grond)instrumentarium om te bezien in hoeverre we hiermee kunnen bijdragen aan de maatschappelijke waarde creatie en een evenredige kostentoerekening van gemeentelijke kosten over alle locatie- en gebiedsontwikkelingen.		

Prestatie	Het dynamisch afwegen van de gemeentelijke bijdrage aan ruimtelijke ontwikkelingen	Budget
Het adviseren, voorbereiden en contracteren met betrekking tot de gemeentelijke rol en inzet van het grondinstrumentarium bij ruimtelijke initiatieven.		

Prestatie	Het samenwerken met marktpartijen	Budget
Wij nemen deel in en faciliteren het structurele overleg met marktpartijen op het Platform Wonen Deventer, gericht op het realiseren van de maatschappelijke opgave wonen en voorzieningen. We hebben oog voor nieuwe ontwikkelingen en partijen die een bijdrage kunnen leveren aan deze opgave.		

Doelstelling: Herstructurering	Opgave			
	1	2	3	4

Wij ronden de bestaande Herstructureringsopgave van de wijk Keizerslanden af met de ontwikkeling van het Oranjekwartier.

Prestatie	Zorgdragen voor de uitvoering van het ontwikkelperspectief en het leefbaarheidsplan voor het Oranjekwartier	Budget
-----------	---	--------

Het samen met bewoners, marktpartijen en corporatie zorgdragen voor de uitvoering van het ontwikkelperspectief en het leefbaarheidsplan voor het Oranjekwartier

Doelstelling: Portefeuillemanagement grondzaken	Opgave			
	1	2	3	4

Wij kennen de ontwikkelingen op de grondmarkt en hebben oog voor de kansen op het ruimtelijk faciliteren van maatschappelijk gewenste ontwikkelingen.

Prestatie	De vestiging van het voorkeursrecht	Budget
-----------	-------------------------------------	--------

We bewaken de ontwikkelingen van de gronden waarvoor het voorkeursrecht vanuit de Wet Voorkeursrecht Gemeenten is gevestigd.

Prestatie	Het doorwerken aan de lopende grondexploitaties	Budget
-----------	---	--------

Wij werken tezamen met onze partners verder aan de grondexploitaties of grondverkoop van Steenbrugge, Eikendal, Tuinen van Zandweerd, Bedrijventerrein A1, Westfalenstraat, Looweg, Gasfabriekterrein, cluster Havenkwartier, Sluiskwartier, Winkelcentrum Keizerslanden (Roelandflatlocatie), Hagenvoorde, Wittenstein, van Heetenstraat en Voormalige speeltuin/Shita-locatie.

Daarmee een bijdrage leveren aan de gemeentelijke ruimtelijke opgave door:

- de verkoop van gronden ten behoeve van het bouwen van gemiddeld 200 woningen per jaar als onderdeel van de gehele woningbouwproductie in de gemeente Deventer in 2023 en verder.
- de uitgifte van p.m. ha bedrijventerreinen per jaar
- de uitgifte van p.m. ha terreinen voor overige voorzieningen.

Prestatie	Het in voorraad hebben en in voorbereiding nemen van strategische gronden	Budget
------------------	--	---------------

We kennen de maatschappelijk gewenste ruimtelijke vraag en stemmen de gemeentelijke strategische voorraad daarop af binnen aanvaardbare financiële kaders en risico's.

We treffen voorbereidingen om de gemeentelijke gronden geschikt te maken voor ontwikkeling zodra dat maatschappelijk gewenst is.

Doelstelling: Vastgoedbeleid	Opgave
	1 2 3 4

Wij voeren een eenduidig, uniform en transparant vastgoedbeleid dat gericht is op zoveel mogelijk maatschappelijke waarde te creëren.

Prestatie	Kostprijs dekkende huur	Budget
------------------	--------------------------------	---------------

Wij implementeren de kostprijs dekkende huur.

€20.000

Prestatie	Paragraaf vastgoed	Budget
------------------	---------------------------	---------------

Wij begroten en verantwoorden het vastgoedbeheer in een nieuw te ontwikkelen paragraaf vastgoed.

€5.000

Prestatie	Spelregels	Budget
------------------	-------------------	---------------

De kadernota vastgoed werken wij uit in (financiële) spelregels

€10.000

Prestatie	Verkoop panden	Budget
------------------	-----------------------	---------------

Wij verkopen 3 panden die niet meer tot het kernbezit behoren.

€25.000

Doelstelling: Verduurzaming vastgoed	Opgave			
	1	2	3	4

Om invulling te geven aan onze voorbeeldfunctie als het gaat om de verduurzaming van vastgoed maken wij nieuw te bouwen en te renoveren panden zo energiezuinig mogelijk. Bij groot onderhoudswerkzaamheden treffen wij ook makkelijk te nemen maatregelen voor energiebesparing.				✓
---	--	--	--	---

Prestatie	Aanleg zonnepanelen en verfijnen Investeringsprogramma	Budget
-----------	--	--------

Wij gaan investeren in de aanleg van zonnepanelen op maatschappelijk vastgoed en voor overige verduurzamingsmaatregelen gaan wij het Investeringsprogramma Verduurzaming Maatschappelijk Vastgoed Deventer verfijnen.	€75.000 voorber.krediet €1,6 mln. investering
---	--

Prestatie	Energiemonitoring	Budget
-----------	-------------------	--------

Met een plan van aanpak en een programma van eisen doen wij een voorstel om energimonitoring voor het maatschappelijk vastgoed te regelen.	€25.000
--	---------

Exploitatie

(bedragen x €1.000)

	2022	2023	2024	2025	2026
Lasten	33.291	27.170	20.647	10.354	-391
Baten	33.629	27.798	20.571	10.546	-447
Saldo exclusief reserves	338	629	-76	192	-56
Storting in reserves	1.728	1.314	1.080	686	162
Putting uit reserves	3.895	203	408	30	9
Saldo reserves (taakveld Mutaties reserves)	2.167	-1.110	-672	-657	-152
Saldo inclusief reserves	2.505	-482	-747	-465	-209

De stijging van het saldo inclusief reserves met €2.987.000 in 2023 ten opzichte van 2022 is als volgt te verklaren:

Beheer overige gebouwen en gronden

In 2022 is als uitwerking van de 1e kwartaalrapportage €2,6 miljoen eenmalig onttrokken aan de reserve onderhoud gebouwen in het kader van de ontwikkelingen rondom vastgoed. (Kadernota financiële knelpunten vastgoed)

Wonen en bouwen

Binnen het taakveld wonen en bouwen zijn lasten opgenomen voor het project Oranjekwartier. Dit project loopt tot en met 2025 en wordt gefaseerd uitgevoerd, de lasten en baten hiervan zijn dan ook niet gelijk over de jaren verdeeld maar fluctueren per jaarschijf. In 2023 is per saldo voor afgerond €0,4 miljoen meer aan lasten geraamd dan in 2022.

Grondexploitaties

De bij de jaarrekening 2021 geactualiseerde grondexploitaties zijn verwerkt in de begroting 2023. Door het afronden van grondexploitaties nemen zowel de lasten als de baten meerjarig geleidelijk af, echter heeft dit geen invloed op de begroting. De jaarsaldi van baten en lasten van de grondexploitaties worden namelijk verrekend met de balans, waardoor het saldo inclusief reserves op nihil sluit. Er is daarmee geen verschil in het exploitatieresultaat tussen de jaren 2023 en 2022.

Taakvelden

(bedragen x €1.000)

Herstructurering en Vastgoed	2022	2023	2024	2025	2026
Beheer overige gebouwen en gronden	309	351	-536	-155	-116
Grondexploitatie (niet bedrijventer.)	650	1.000	1.000	600	60
Wonen en bouwen	-621	-722	-539	-253	0
Saldo exclusief reserves	338	629	-76	192	-56

Investeringen

(bedragen x €1.000)

	2023	2024	2025	2026
Uitgaven t.l.v. investeringen	0	0	0	0
Inkomsten t.g.v. investeringen	6.741	6.372	8	-5.909
Saldo	6.741	6.372	8	-5.909

Gerelateerde informatie

Documenten

Documentnaam	Bestandsgrootte	Openen
Grondbeleid 2013 (actualisatie eind 2022)	0,1 Mb	Grondbeleid 2013

Inkomensvoorziening en arbeidsmarkt

Omschrijving

Verbindend kader Sociaal domein

Met het Verbindend Kader Sociaal Domein hebben we de afgelopen jaren samenhang en verbinding gebracht in de ambities en doelstellingen in het sociaal domein. Een integrale benadering is van belang om slagkracht te realiseren op de snijvlakken van de diverse programma's en de overstijgende thema's. Deze koers zetten we de komende jaren voort. Deventer investeert in haar inwoners, in voorzieningen en in onze leefomgeving om ervoor te zorgen dat iedereen mee kan doen en ertoe doet. We bouwen verder aan de sociale infrastructuur om ervoor te zorgen dat onze inwoners volwaardig mee kunnen doen, waar nodig bieden we passende ondersteuning naar zorg en werk, stimuleren we inwoners om elkaar te ondersteunen en zich in te zetten voor hun omgeving en bieden we inwoners gelijke kansen.

We zetten ons de komende jaren in op een aantal verbindende ambities in het sociaal domein:

- Via het wijk- en dorpsgericht werken versterken we de sociale infrastructuur dichtbij, zodat alle inwoners mee kunnen doen, waarbij de eigen kracht van inwoners en de dragende kracht van de samenleving centraal staat;
- We versterken onze inzet op preventie, vroegsignalering en verbetering van leefstijl;
- We zorgen ervoor dat alle kinderen en jongeren kansrijk, veilig en gezond kunnen opgroeien en hun talenten kunnen ontwikkelen in onze wijken en dorpen;
- We investeren in innovatieve, integrale en toekomstbestendige dienstverlening op het gebied van bestaanszekerheid, passende ondersteuning en activering naar werk;
- We vernieuwen door partnerschappen te sluiten met maatschappelijke partners en inwoners.

De opgave voor het programma Werk en Inkomen specifiek bestaat uit de volgende ambities:

- We bevorderen dat mensen uitstromen uit de uitkering;
- We voorkomen dat mensen instromen in een uitkering;
- We ontwikkelen mensen waardoor zij betere kansen hebben op de arbeidsmarkt;
- Zoveel mogelijke inwoners zijn economisch zelfstandig;
- Iedereen weet om te gaan met geld;
- Iedere inwoner met een laag inkomen (tot 120% WML) of schulden weet welke ondersteuning de gemeente kan bieden en ontvangt deze.

Actuele beleidscontext

We streven ernaar dat mensen werken, en daarmee zelfstandig hun inkomen verdienen. Mensen die werken zijn gemiddeld gezonder, maatschappelijk actiever en gelukkiger. Wanneer dat niet lukt verzorgen wij een (tijdelijk) inkomen en ondersteuning bij arbeidsparticipatie. Wij willen dat elke inwoner van Deventer met arbeidsvermogen mee moet kunnen doen op de arbeidsmarkt en in de samenleving (de inclusieve samenleving). Werk staat voorop! Er is een zeer grote vraag naar nieuwe arbeidskrachten. De ideale situatie om zoveel mogelijk mensen de aansluiting met de arbeidsmarkt te laten bereiken!

De mismatch op de arbeidsmarkt is echter groot. In Deventer hebben wij al jaren de ambitie de mismatch te verkleinen. Hierin werken we samen met de werkgevers en het onderwijs voor een doorgaande lijn van jeugd naar volwassenheid en in het tot stand brengen van een goede aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt, onder andere via de inzet van de werkleerroutes.

Arbeidsmarkt: Human Capital Agenda

In 2022 hebben wij gezamenlijk de Human Capital agenda opgesteld en in 2023 voeren wij deze uit. Samen met het bedrijfsleven en het onderwijs we ons in voor een goed functionerende arbeidsmarkt, opdat ieder talent mee kan doen, bedrijven kunnen bloeien en een betere match tussen vraag en aanbod ontstaat. Om meer samenhang en focus aanbrengen in het faciliteren van de toekomstige groei- en tekortsectoren op de arbeidsmarkt, werken we samen met het DEP aan concrete doelen en projecten in een gezamenlijke Human Capital Agenda voor Deventer. Deze lokaal georiënteerde HCA geeft de ambitie voor Deventer weer inclusief een meerjaren- uitvoeringsprogramma. We richten ons daarbij vooral op sectorale samenwerking en stimuleren dat bedrijfsleven in samenwerking met het onderwijs komt tot gezamenlijke actie-agenda's die bijdragen aan het vergroten van de beschikbaarheid van personeel voor groeisectoren zoals ICT, techniek en logistiek.

Inzet op maat

Een van belangrijkste ambities is het zoveel mensen begeleiden naar werk en als dat niet lukt maximaal maatschappelijk participeren. We werken hieraan volgens de uitgangspunten van Inzet op maat (beleid Participatiewet). Bij de klantgroepen Matchen en Groeien staat het matchen of ontwikkelen naar werk voorop. De klanten uit Faciliteren worden gefaciliteerd bij het vinden van vrijwilligerswerk of een basisbaan en bij de groep Zorgen staat inkomenszekerheid voorop. Bij Matchen wordt de korte en intensieve aanpak voortgezet om klanten zo snel mogelijk te koppelen aan werkgevers die om arbeidskrachten staan te springen. De instroom en daarmee ook uitstroom uit deze kansrijke groep is vanwege de arbeidsmarkt lager dan in afgelopen jaren. De klantgroep Groeien blijkt groter dan vooraf ingeschat en de problematiek anders en complexer (o.a. psychische problemen). Door de deels veranderde doelgroep van Groeien sluit het instrumentarium niet meer goed aan (en zijn cliëntkosten deels niet uitgegeven). We gaan in 2023 de doorontwikkeling van de dienstverlening Groeien vormgeven en ervaring opdoen met pilots voor klanten met psychische problemen. De methodiek van de stadswerkplaats wordt hierbij ook gebruikt. De doorontwikkeling van KonnecteD moet bijdragen aan betere aansluiting tussen vraag en aanbod voor de groep groeien, onder andere door de detachingsfaciliteit en de inzet van de best passende werkleerroutes, Groen, grijs en schoonmaak bieden vele baanopeningen voor onze doelgroepen. We maken hiervoor gebruik van de mogelijkheden binnen onze verbonden partijen het Groenbedrijf en Circulus.

We evalueren de basisbaan (nu voor klantgroep Faciliteren), o.a. met het oog op doorontwikkeling van dit instrument voor klanten in de groep Groeien (de basisbaan als ontwikkelinstrument). Voor de klantgroep Zorgen ligt de focus in 2023 op de gerichte aanpak van niet-willers (handhaving) en het voorkómen van overerving. Voor de klantgroep Faciliteren evalueren we de inzet van de Participatiemakelaar en kijken hoe die inzet verbonden kan worden met voorzieningen in de buurt en wijk. Training en intervisie, om de uitvoering te laten plaatsvinden conform de bedoeling van Inzet op maat, wordt voortgezet. In 2023 wordt gewerkt aan de doorontwikkeling van het klanttevredenheidsonderzoek zodat we gericht kunnen meten hoe Inzet op maat landt in de praktijk.

Budget Uitkeringen

Het doel is dat de bestandsontwikkeling in Deventer aansluit bij de landelijke ontwikkeling. Op dit moment hebben wij een tekort op ons budget voor de uitkeringen. Hiervoor is een taakstelling opgenomen in de begroting en is een aanvalsplan opgesteld. Van de benodigde 300 extra uitstroom wordt minstens

100 gerealiseerd vanuit uitstroom naar werk. Het plan betreft onder andere: de integrale jongerenaanpak, doorontwikkeling dienstverlening Groeien, meer inzet van loonkostensubsidie (LKS), de pilot samenwonen, de pilot life-coaching (Matz Social) en handhaving (hercontrole rechtmatigheid, periodieke check op voorliggende voorzieningen, SMS-dienstverlening). Door middel van gerichte monitoring wordt gestuurd op doelbereik en het destilleren van werkende elementen voor duurzame borging.

Partners

Voor het bereiken van onze doelstellingen gebruiken wij de kracht van de stad. Dit betreft onder andere onze partners KonnecteD en Circulus Berkel (Cambio). Daarnaast benutten we de kracht van nieuwe initiatieven in de stad en bevorderen we de samenwerking tussen de verschillende bestaande en nieuwe partijen. In 2023 gaan wij ook meer inzetten op het sociaal ondernemerschap door de kansen van PSO en SROI maximaal te benutten. Dit doen wij samen met de regio.

Zelfstandige ondernemers

Speciale aandacht is er ook voor alle Zzp-ers die in 2021 gebruik hebben kunnen maken van de Tozo-regelingen. Tijdens corona en afgelopen jaar is ingezet op een intensieve dienstverlening door een samenwerking van GROS en OHD. Hierin werden ondernemers pro-actief benaderd. Deze ondersteuning is sterk gericht op tijdige signalering, ondersteuning en preventie. De lessen hieruit zullen worden meegenomen in de reguliere Bbz-dienstverlening en dienstverlening aan ondernemers in zwaar weer.

Recht op uitkering

Tegelijkertijd is onze inzet dat de uitkering alleen wordt verstrekt aan inwoners die hier daadwerkelijk recht op hebben. Hierbij hanteren wij – vooralsnog – de uitgangspunten van het beleid dienstverlenend handhaven. In 2023 wordt het huidige handhavingsbeleid geëvalueerd en waar nodig bijgesteld.

Inzet op geldzorgen en ondersteuning

De ambitie is dat Inwoners van de gemeente Deventer in staat zijn om zelfstandig (of met hulp van hun omgeving) een financieel gezonde huishouding te voeren. Wanneer dit (tijdelijk) niet lukt, kunnen inwoners een beroep doen op hulpverlening en/of regelingen van de gemeente of andere instellingen. Door de huidige koopkrachtcijfers verwachten dat meer inwoners een beroep moeten doen op de verschillende regelingen. DeltaView ontwikkelen wij daarom ook door. In DeltaView brengen we indicatoren en data uit verschillende domeinen bij elkaar om het risico op sociale (financiële) problematiek inzichtelijk te maken. We onderzoeken op basis van de evaluatie binnen welke domeinen DeltaView breder ingezet kan worden en hoe we de werkzame elementen van Mobility Mentoring ook in deze domeinen kunnen gebruiken. We bieden de gevonden inwoners een preventief integraal ondersteuningsaanbod dat voorkomt dat hun situatie verslechtert en waar mogelijk hun maatschappelijke positie verbetert. We bevorderen dat alle inwoners van Deventer (van jong tot oud) kunnen rondkomen en kunnen meedoen in de samenleving. Dit zonder dat zij stress ervaren van geldzorgen en (problematische) schulden. Deze ambitie voeren wij uit volgens het beleidsplan Inzet op ondersteuning en geldzorgen. De jaren 2023 en 2024 staan in het teken van de implementatie van dit beleidsplan. In pilots wordt gewerkt (samen met onze partners Rechttop! en Stichting Leergeld) met als doel te komen tot een rechtvaardiger invulling van de inkomensgrenzen van minimaregelingen door uit te gaan van besteedbaar inkomen. Samen met hogeschool Saxion wordt aan het eind van een jaar een evaluatie uitgevoerd en worden aanbevelingen geformuleerd hoe het een en ander structureel vorm te geven. De samenwerking met de banken (Voedsel-, Kleding- en Speelgoedbank) wordt nader ingevuld, er wordt beter gecommuniceerd over de verschillende minimaregelingen en medewerkers worden geschoold in een andere manier van werken (stress sensitieve dienstverlening, werken volgens de omgekeerde toets, elke vraag is een aanvraag). Om de voortgang op de verschillende speerpunten van het beleidsplan te volgen, wordt een monitor Inzet op ondersteuning en geldzorgen ingericht. Voor huishoudens in energiearmoede volgen we de landelijke richtlijnen. Natuurlijk betrekken we hierbij de aangekondigde landelijke aanpak tegen armoede die door de minister recent is gepresenteerd en de lessen van het onderzoek naar beschermingsbewind.

Menselijke maat moet terug

Minister Schouten heeft in juni 2022 de herziening van de Participatiewet aangekondigd. Daarbij wordt toegewerkt naar een Participatiewet:

1. die eenvoudiger is en een toereikend bestaansminimum biedt. De Participatiewet moet meer in balans. Gedacht moet worden afschaffen van de kostendelersnorm en de vier weken wachttijd bij een bijstandsaanvraag voor jongeren tot 27 jaar, meer bijverdienmogelijkheden voor bijstandsontvangers en een ruimer giftenbeleid;
2. die mensen passende ondersteuning biedt om mee te doen in de samenleving (werk of – wanneer en zolang arbeidsinschakeling (nog) niet haalbaar is - een andere vorm van participatie);
3. met rechten en verplichtingen die zinvol en begrijpelijk zijn en nageleefd kunnen worden door iedere uitkeringsgerechtigde waarbij wanneer de situatie daar om vraagt proportioneel gesanctioneerd kan worden.

Ook deze wijzigingen zullen een plek krijgen bij het evalueren en bijstellen van het huidige handhavingsbeleid, de implementatie van ons minimabeleid en de uitvoering van Inzet op maat.

Doelen & prestaties

Programma	Taakvelden
Inkomensvoorziening en arbeidsmarkt	6.3 Inkomensregeling; 6.4 Begeleide participatie; 6.5 Arbeidsparticipatie; 0.10 Mutaties reserves.

Doelstelling: Arbeidsmarkt	Opgave			
	1	2	3	4
Wij brengen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt bij elkaar			✓	

Prestatie	BBZ	Budget
Startende ondernemers en ondernemers in zwaar weer ontvangen de passende ondersteuning die zij nodig hebben voor hun bedrijf.		€ 695.814,-

Prestatie	Beschut Werk	Budget
We realiseren maximaal onze taakstelling voor 2023.		€209.000,-

Prestatie	Human Capital Agenda	Budget
Ontwikkelen en uitvoeren Human Capital Agenda Deventer 2022-2026		€300.000 (onderdeel van het opdracht KonnecteD)

Prestatie	Sociale werkvoorziening	Budget
De samenstelling van de SW medewerkers is in lijn met het landelijke beeld (Cedris Benchmark).		€15.269.998 ,-

Prestatie	Uitstroom naar werk	Budget
Minimaal 400 uitkeringsgerechtigden stromen uit de Participatiewet door de begeleiding naar een plek op de arbeidsmarkt (Matchen en Groeien).		€ 5.090.574,- (opdracht KonnecteD)

Doelstelling: Inkomensvoorziening		Opgave			
		1	2	3	4
Iedereen die kan werken, moet werken en voor mensen die niet kunnen werken bieden wij een vangnet (een uitkering).					✓
Prestatie	Gebruik minimaregelingen	Budget			
In 100% van de gevallen bespreken consulenten IO en BAD de mogelijkheden van minimaregelingen en ondersteunen (indien nodig) bij het aanvragen hiervan. In gesprekken met klanten wordt gewezen op de mogelijkheden van minimaregelingen en worden ze ondersteund bij een aanvraag. De communicatie uitingen worden pro actiever en gericht. Hiermee neemt het gebruik van de minimaregelingen toe met minimaal 10%.		€ 469.412,-			
Prestatie	Inzet handhaving	Budget			
Door gerichte inzet van de handhavingsmogelijkheden wordt voorkomen dat inwoners onterecht een uitkering ontvangen. Door inwoners te informeren over de voorwaarden die verbonden zijn aan de bijstand, zoals de inlichtingenplicht en de sollicitatieplicht hopen we onrechtmatigheden te voorkomen en het aantal boetes te reduceren.		Onderdeel opdracht team Inkomensondersteuning €2.544.000			
Prestatie	Klanttevredenheid	Budget			
We realiseren bij de uitvoering van de Participatiewet een klanttevredenheid die minimaal gewaardeerd wordt met een 7,5.		Onderdeel opdracht team Inkomensondersteuning en KonnecteD			
Prestatie	Ontwikkeling aantal uitkeringsgerechtigden	Budget			
De ontwikkeling van het gemiddeld aantal uitkeringsgerechtigden in Deventer is conform de landelijke ontwikkelingen (zoals geraamd door het CPB).		€15.344.929,-			
Prestatie	Vangnet	Budget			
Elke klant die zich meldt voor een uitkering, heeft een gesprek over de financiën (preventie en vroegsignalering) volgens de principes van de stress sensitieve dienstverlening en waar aan de orde wordt bij broodnodig direct een voorschot verstrekt.		Onderdeel opdracht team Inkomensondersteuning			

		Opgave			
Doelstelling: Ontwikkelen naar werk		1	2	3	4
We ontwikkelen de competenties van mensen waardoor zij een plek krijgen op de arbeidsmarkt					✓
Prestatie	Actueel plan van aanpak	Budget			
Alle uitkeringsgerechtigden uit de doelgroep Groeien hebben een actueel plan van aanpak en de dienstverlening wordt conform uitgevoerd.		Onderdeel opdracht Konnected			
Prestatie	Integrale jongerenaanpak	Budget			
Alle uitkeringsgerechtigden onder de 27 jaar hebben een actueel plan van aanpak richting opleiding en/of werk.		Onderdeel opdracht Konnected			
Prestatie	Ondertussengroep	Budget			
We begeleiden 104 oude wetters naar werk		Onderdeel opdracht Konnected			
Prestatie	Parttime werken en ondernemen	Budget			
Begeleiding bieden aan uitkeringsgerechtigden die (meer) parttime willen gaan werken en 20 personen begeleiden om als zelfstandige te beginnen.		Onderdeel opdracht Konnected			
Prestatie	Van stage naar werk	Budget			
Konnected begeleidt 50 nieuwe leerlingen van het VSO/Pro-onderwijs of jongeren zonder uitkering uit het doelgroepenregister naar een passende werkplek (beschut, LKS, garantiebaan of regulier).		Onderdeel opdracht Konnected			

Doelstelling: Participeren in de samenleving	Opgave			
	1	2	3	4

We faciliteren uitkeringsgerechtigden om actief mee te doen in de samenleving.

Prestatie	Additionele arbeid	Budget
-----------	--------------------	--------

De pilot Basisbaan wordt uitgevoerd en geëvalueerd in 2023.

Onderdeel van opdracht
Inkomensondersteuning en
Konnected

Prestatie	Participeren	Budget
-----------	--------------	--------

De Participatiemakelaar ondersteunt 200 uitkeringsgerechtigden om mee te kunnen doen in de samenleving

Onderdeel opdracht
Inkomensondersteuning

Beleidsindicatoren

Beleidsindicatoren

Inkomensvoorziening en Arbeidsmarkt

Nummer	Taakveld	Naam	Waarde	Toelichting	Bron
21	Sociaal domein	Banen	823,90	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 74 jaar	CBS
24	Sociaal domein	Netto arbeidsparticipatie	68,40	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	CBS
26	Sociaal domein	Werkloze jongeren	3	% 16 t/m 22 jarigen	CBS
27	Sociaal domein	Personen met een bijstandsuitkering	440	Aantal per 10.000 inwoners	CBS
28	Sociaal domein	Aantal re-integratievoorzieningen	412,30	Aantal per 10.000 inwoners. 15-74 jaar	CBS

Exploitatie

(bedragen x €1.000)

	2022	2023	2024	2025	2026
Lasten	77.187	75.334	74.039	73.857	73.428
Baten	40.207	41.007	41.007	41.007	41.007
Saldo exclusief reserves	-36.980	-34.328	-33.032	-32.850	-32.422
Storting in reserves	0	0	0	0	0
Putting uit reserves	988	65	25	0	0
Saldo reserves (taakveld Mutaties reserves)	988	65	25	0	0
Saldo inclusief reserves	-35.992	-34.263	-33.008	-32.850	-32.422

De daling van het saldo inclusief reserves met €1.729.000 in 2023 ten opzichte van 2022 is als volgt te verklaren:

Loon- en prijsontwikkeling

Als gevolg van loon- en prijsstijging zijn de lasten in 2023 €794.000 hoger dan in 2022.

Armoedebestrijding

In 2022 zijn er incidenteel extra rijksmiddelen van €335.000 beschikbaar gesteld voor de dreigende armoede, en om aan de voorkant tijdig in te grijpen. Hiervan is onder andere het project DeltaView in 2022 uitgevoerd.

Lokale regeling Energiecompensatie

Voor mensen tot in principe een inkomen van 120% WML compenseert de gemeente de stijging van de energierekening. Hiervoor zijn eenmalig in 2022 extra middelen van €400.000 beschikbaar gesteld.

Implementatie Pink

De aanbesteding heeft geleid tot een andere leverancier waardoor de implementatiekosten voor de uitvoering hoger zijn. In 2022 zijn deze kosten van €220.000 eenmalig gedekt.

Het nieuwe minimabeleid

Voor de uitvoering van het nieuwe minimabeleid is er in 2023 extra budget toegevoegd van €154.000.

BUIG

Het voorlopig budget 2022 heeft ten opzichte van de primitieve begroting 2022 tot een aanzienlijk nadeel geleid. Voornamelijk veroorzaakt doordat het werkelijk budgetaandeel voor Deventer lager is dan het aandeel geraamd in de begroting gebaseerd op het aandeel in voorgaande jaren. In 2022 leidt dit tot een nadeel van ongeveer €1,5 miljoen. Om de extra taakstelling te kunnen uitvoeren is er in 2022 €350.00 budget beschikbaar gesteld voor de uitvoering.

Beschut werk

Door de toename van het aantal cliënten binnen beschut werk wordt er €100.000 toegevoegd aan het budget.

Taakvelden

(bedragen x €1.000)

Inkomensvoorziening en Arbeidsmarkt	2022	2023	2024	2025	2026
Arbeidspar.toeleiding naar werk	-7.368	-7.155	-7.294	-7.477	-7.416
Begeleide participatie	-15.789	-15.674	-14.999	-14.504	-14.136
Inkomensregelingen	-13.823	-11.499	-10.740	-10.869	-10.869
Saldo exclusief reserves	-36.980	-34.328	-33.032	-32.850	-32.422

Gerelateerde informatie

Documenten

Documentnaam	Bestandsgrootte	Openen
Beleidskader minimaregelingen en schuldhulpverlening 2022	1,5 Mb	Beleidskader minimaregelingen en schuldhulpverlening 2022
Ondernemingsplan Konnected	1,1 Mb	Ondernemingsplan Konnected
Beleidskader Inzet op Maat	0,6 Mb	Beleidskader Inzet op Maat

Meedoen

Omschrijving

Verbindend kader

Met het Verbindend Kader Sociaal Domein hebben we de afgelopen jaren samenhang en verbinding gebracht in de ambities en doelstellingen in het sociaal domein. Een integrale benadering is van belang om slagkracht te realiseren op de snijvlakken van de diverse programma's en de overstijgende thema's. Deze koers zetten we de komende jaren voort. Deventer investeert in haar inwoners, in voorzieningen en in onze leefomgeving om ervoor te zorgen dat iedereen mee kan doen en ertoe doet. We bouwen verder aan de sociale infrastructuur om ervoor te zorgen dat onze inwoners volwaardig mee kunnen doen, waar nodig bieden we passende ondersteuning naar zorg en werk, stimuleren we inwoners om elkaar te ondersteunen en zich in te zetten voor hun omgeving en bieden we inwoners gelijke kansen.

We zetten ons de komende jaren in op een aantal verbindende ambities in het sociaal domein:

- Via het wijk- en dorpsgericht werken versterken we de sociale infrastructuur dichtbij, zodat alle inwoners mee kunnen doen, waarbij de eigen kracht van inwoners en de dragende kracht van de samenleving centraal staat;
- We versterken onze inzet op preventie, vroegsignalering en verbetering van leefstijl;
- We zorgen ervoor dat alle kinderen en jongeren kansrijk, veilig en gezond kunnen opgroeien en hun talenten kunnen ontwikkelen in onze wijken en dorpen;
- We investeren in innovatieve, integrale en toekomstbestendige dienstverlening op het gebied van bestaanszekerheid, passende ondersteuning en activering naar werk;
- We vernieuwen door partnerschappen te sluiten met maatschappelijke partners en inwoners.

Actuele beleidscontext

Sport

Begin 2022 is het beleidskader 'Samen sporten maakt sterk 2021-2030' vastgesteld. We versterken het georganiseerd sporten bij verenigingen. We gaan door met voorbereiding van sporthallen in Marke Zuid en Bathmen en stellen een lange termijn visie op voor sportcomplex De Scheg op basis waarvan investeringen worden gedaan. Vanuit het lokaal sportakkoord ondersteunen we projecten van sportverenigingen op het gebied van professionalisering van de organisatie en activering van inwoners. De landelijke combinatiefunctieregeling en sportakkoord lopen eind 2022 af. Op basis van de voorwaarden van de nieuwe regelingen gaan we de inzet voor komende jaren vaststellen.

Gezondheid

Begin 2023 zal de actualisatie van het Gezondheidsbeleid worden afgerond. Insteek is na te gaan wat er in de afgelopen periode is bereikt, welke aanpak heeft gewerkt, welke ontwikkelingen er zijn en wat er nodig is op korte en langere termijn om de gezondheid van de Deventenaren verder te verbeteren en gezondheidsverschillen te verkleinen. De Deventer Aanpak van Ziekte en Zorg naar Gezondheid en Gedrag is en blijft de basis van ons beleid en ons handelen.

Wmo

In 2023 is de aanbesteding Wmo afgerond en gaan we een langdurige samenwerking met onze zorgaanbieders aan. Hiermee geven wij de hernieuwde kaders uit het Wmo beleidskader verder vorm en inhoud. De samenhang en samenwerking tussen buurthuizen, algemene voorzieningen en Wmo maatwerk wordt hiermee versterkt. Voor de realisatie van de doelen en uitgangspunten uit het Wmo beleidskader biedt ook het traject 'Voorzieningen in de buurt' goede mogelijkheden. Door de beperkte doorstroming op de woningmarkt blijven ouderen langer thuis wonen. Hierdoor stijgt het aantal aanvragen voor trapliften en woningaanpassingen. Ook mobiliteit is een belangrijk onderdeel van het langer zelfstandig thuis kunnen blijven wonen. Team Toegang en Voor Elkaar Teams werken samen aan collectieve oplossingen voor deze vraagstukken.

In samenwerking tussen de drie programma's in het sociaal domein zetten we in op een stevige sociale infrastructuur in de wijken/ buurten/ dorpen. Team toegang Wmo en de Voor Elkaar teams werken in alle wijken/dorpen nauw samen om de uitgangspunten uit ons Wmo beleidskader vorm te blijven geven. Hierbij wordt ook met het Bijzonder Zorg Team samengewerkt ingeval er zorg mijdend en zorgwekkend gedrag gesignaleerd wordt of als er vragen zijn over GGZ dan wel gecompliceerde casussen.

Maatschappelijke opvang/Beschermd wonen

Binnen het regionaal samenwerkingsverband beschermd wonen en maatschappelijke opvang werken de gemeenten Deventer, Lochem, Olst-Wijhe, Raalte en Zutphen samen onder aanvoering van de centrumgemeente Deventer. De samenwerking richt op zich op voorzieningen en activiteiten beschermd wonen, maatschappelijke opvang, verslavingszorg en de openbare geestelijke gezondheidszorg (oggz). De inzet daarbij is gericht op die inwoners die niet (meer) op eigen kracht voldoende zelfredzaam zijn als gevolg van dakloosheid en/of psychische of psychosociale problematiek (al dan niet in combinatie met licht-verstandelijke beperkingen). Soms is daarbij sprake van verslavingsproblematiek en/of het mijden van zorg, hulp en ondersteuning. De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo 2015) vormt hierbij het wettelijke kader. Met het geheel van deze activiteiten dragen wij bij aan het maatschappelijk herstel van de betreffende inwoners, maar ook aan de veiligheid en stabiliteit van de betreffende inwoners, de naaste sociale omgeving en de samenleving als geheel.

In 2023 zetten wij in de regio onder meer verder in op de voorbereiding van de doordecentralisatie van de rijksmiddelen beschermd wonen (door het Rijk voorgenomen per 1-1-2024) en daaraan gekoppeld de invoering van het woonplaatsbeginsel. Nadat al eerder het concept-samenwerkingsconvenant voor een zienswijze aan de raden is voorgelegd, ontvangen de betreffende gemeenteraden in 2023 een definitief voorstel, waarbij het laatste besluit wordt

genomen. ten aanzien van het vervolg van de regionale samenwerking vanaf 1-1-2024. Dit onder voorbehoud van landelijke besluitvorming die de doordecentralisatie van beschermd wonen vanaf 2024 bevestigt. Ook wordt in 2023 een geactualiseerde regiovisie aan de gemeenteraden voorgelegd. Verder wordt in 2023 ingezet op het verder voorkómen en tegengaan van dakloosheid onder jongvolwassenen (op basis van de uitgevoerde regionale verkenning in 2022), voortzetting van de pilot dagactivering/24-uursopvang, het terugdringen van de wachtlijst beschermd wonen en de beweging naar beschermd thuis. Hiermee wordt bijgedragen aan de continuïteit, kwaliteit én vernieuwing van beschermd wonen en maatschappelijke opvang.

In 2023 wordt, vanuit de lokale verantwoordelijkheid als eigenaar van het gebouw en in nauwe afstemming met de regio beschermd wonen en maatschappelijke opvang, de renovatie Polstraat 8 – 10 verder uitgevoerd ten behoeve van de hierin gehuisveste maatschappelijke functies.

Inclusie, sociale cohesie

In Deventer behandelen we elkaar gelijk, ongeacht wie je bent, waar je in gelooft en van wie je houdt. Inclusiviteit is de norm. Ook in de komende periode zal het beleid zich richten op een gelijkwaardigheid voor alle inwoners van Deventer. Deventer zal zich actief blijven inzetten als Regenbooggemeente en een gemeente waarin iedereen actief kan zijn. Daarnaast gaan we na hoe we- in samenspel met andere programma's- een vuist kunnen maken tegen polarisatie.

WijDeventer

De aanpak WijDeventer is bij uitstek een wijkgerichte benadering en gericht op participatie en actief burgerschap. De doorontwikkeling hiervan zetten we voort waarbij we met name kijken hoe we zoveel en breed mogelijk doelgroepen (leeftijden en culturen) kunnen bereiken. Daarnaast kijken we waar de randvoorwaarden voor de wijkbudgetten kunnen/ moeten aanpassen om ook in wijken waar dat minder vanzelfsprekend is (meer) initiatieven te ontplooiën. Daarbij blijven we nagaan hoe de inzet van zowel de rol van de wijkmanager als de WijDeventer aanpak afgestemd kan worden op hetgeen specifiek bij de buurt/ wijk/ dorp past. De wijkmanagers spelen ook een nadrukkelijke rol in zowel de verbinding in netwerken in de wijken als de signaleringsoverleggen. Zij zullen hierbij nadrukkelijk inzetten op het samenspel met andere professionals in de wijk en met de Voor Elkaar teams in het bijzonder. In het afgelopen jaar is een begin gemaakt met het meer wijkgericht programmeren, met als doel te komen tot meer integrale samenwerkingsverbanden en bundeling van budgetten op wijkniveau. Wijkmanagers zijn hier bij betrokken omdat zij hierin een belangrijke verbindende en adviserende rol kunnen spelen.

Inburgering

Sinds 1 januari 2022 is de nieuwe wet inburgering van kracht en is een start gemaakt met de uitvoering van de gemeentelijke regierol. We hebben een jaar ervaring opgedaan met de nieuwe wet inburgering. Het doel van deze wet is dat alle nieuwkomers met een inburgeringsplicht zo snel mogelijk Nederlands leren spreken en schrijven op het voor hen hoogst haalbare niveau. Ook is het doel dat zij zo snel mogelijk, het liefst betaald, werk krijgen, om zo volwaardig mee te kunnen doen in Nederland. Daarnaast zijn wij verantwoordelijk voor het realiseren van de taakstelling huisvesting. De verwachting is dat de taakstelling voor de huisvesting en de instroom van deze inburgeraars voor 2023 verdubbeld wordt. Bij de start van de wet inburgering was er een bepaalde verwachting van de verdeling van de inburgeraars over de drie leerroutes: de onderwijsroute, de B1-route en de zelfredzaamheidsroute. De verdeling over de verschillende leerroutes blijven we goed volgen. Op basis van de cijfers uit de eerste helft van 2022 hanteren wij dezelfde verdeling als in 2022 over de verschillende leerroutes. Voor de jonge inburgeraars wordt de aansluiting gezocht met de integrale jongerenaanpak. Verder willen we ons nog meer focussen op het verkrijgen van werk.

Doelen & prestaties

Programma	Taakvelden
Meedoen	5.1 Sportbeleid en activering; 5.2 Sportaccommodaties; 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie; 6.2 Wijkteams; 6.3 Inkomensregelingen; 6.6 Maatwerkvoorziening (WMO); 6.71 Maatwerkdienstverlening 18+; 6.81 Geëscaleerde zorg 18+; 7.1 Volksgezondheid; 0.10 Mutaties reserves.

Doelstelling: Gezond leven in Deventer	Opgave			
	1	2	3	4
Inwoners in Deventer kunnen zo lang mogelijk gezond leven in Deventer. Ongeacht afkomst, sociaal economische status en kennis.				✓

Prestatie	Een tegen eenzaamheid	Budget
Het aantal partners in de coalitie Eén tegen Eenzaamheid breidt zich uit van 16 naar 25 actieve partners.		Geen afzonderlijk budget

Prestatie	Gezonde leef- en voedingsstijl	Budget
Het netwerk Samen Gezond in Deventer organiseert minimaal 4 inspiratie-/thema-/werksessies per jaar om de speerpunten vanuit de geactualiseerde gezondheidsnota uit te dragen naar professionals en inwoners.		€100.000

Doelstelling: Inburgering	Opgave			
	1	2	3	4
Inburgeringsplichtigen leren zo snel mogelijk de Nederlandse taal op het voor hen hoogst haalbare niveau en gaan volwaardig aan de Nederlandse samenleving deelnemen, bij voorkeur door middel van betaald werk. Relatie met strategisch doel: Oog voor elkaar en Samenwerken en samen leven.			✓	

Prestatie	Huisvesting Statushouders	Budget
Alle aan onze gemeente toegewezen (aantal wordt per half jaar landelijk opgelegd) statushouders worden bemiddeld naar passende woonruimte.		€40.000

Prestatie	Inburgeringsaanbod op maat	Budget
60% van de statushouders volgt de B1-route(taal- en vrijwilligerswerk), 10% volgt de onderwijsroute en 30% volgt de zelfredzaamheidsroute.		€620.079

Prestatie	Regievoering	Budget
De gemeente heeft de regie over het inburgeringsproces van naar verwachting 150 nieuwe statushouders (vanaf de koppeling van deze persoon aan de gemeente) en 30 nieuwe gezinsmigranten die in de gemeente gevestigd zijn.		€ 290.000,-

Doelstelling: Maatwerk	Opgave			
	1	2	3	4
Waar inwoners onvoldoende in staat zijn om deel te nemen, ondersteunen we ze. Dit doen we door goed naar de specifieke omstandigheden te kijken en ondersteuning of zorg te bieden waar nodig.			✓	

Prestatie	Ervaring team toegang Wmo	Budget
Minimaal 80% van de ervaringen in het contact met het team toegang Wmo is positief		€4.851.179

Prestatie	Passende activiteiten in de wijk	Budget
-----------	----------------------------------	--------

In elke wijk worden buurtvoorzieningen en bewonersinitiatieven ondersteund door WijDeventer, de wijkmanagers en de Voor Elkaar Teams €642.771

Prestatie	Reactietermijn	Budget
-----------	----------------	--------

Elke inwoners die zich met een ondersteuningsvraag meldt, heeft binnen vier dagen contact met danwel een medewerker van het Voor Elkaar team, dan wel met een medewerker van het team Toegang Wmo Zie budget toegang

Prestatie	Stimuleren vrijwilligerswerk	Budget
-----------	------------------------------	--------

In uitvoeringsplannen met betrekking tot activiteiten en voorzieningen waarbij vrijwilligers een belangrijke rol spelen, zal aandacht worden aan het versterken en binden van vrijwilligers. Het percentage inwoners dat zich vrijwillig inzet is minimaal 40% €1.861.200

Prestatie	Wmo maatwerk dienstverlening	Budget
-----------	------------------------------	--------

Ons streven is dat niet meer dan 4.500 mensen Wmo dienstverlening (hulp bij het huishouden, daginvulling of persoonlijke ondersteuning) nodig hebben. €22.607.198

Doelstelling: Regionale voorzieningen beschermd wonen en maatschappelijke opvang	Opgave			
	1	2	3	4

Door regionale voorzieningen beschermd wonen, maatschappelijke opvang, bed & break, oggz en verslavingszorg wordt maatschappelijke uitval van inwoners voorkomen, maatschappelijk herstel, participatie en zelfredzaamheid van inwoners vergroot en de veiligheid en stabiliteit van deze inwoners bevordert, waardoor inwoners (zo snel mogelijk weer) zo zelfstandig mogelijk kunnen wonen, met daarbij de noodzakelijke hulp, zorg en/of begeleiding. ✓

Prestatie	Beschermd wonen en maatschappelijke opvang	Budget
-----------	--	--------

De gemiddelde wachtduur voor beschermd wonen en beschut wonen daalt in de periode 2023 t/m 2026 tot 3 maanden of korter. € 11.250.000

Prestatie	Maatschappelijk opvang	Budget
------------------	-------------------------------	---------------

De gemiddelde trajectduur van cliënten maatschappelijke opvang daalt in de periode van 2023 t/m 2026 tot 3 maanden of korter. €4.600.000

Prestatie	Openbare geestelijke gezondheidszorg (OGGZ)	Budget
------------------	--	---------------

Het gedeelte heraanmeldingen van de aanmeldingen bij het Bijzondere Zorgteam daalt in de periode 2023 t/m 2026 tot 33% of lager. €1.150.000

Doelstelling: Schuldhulpverlening	Opgave
	1 2 3 4

Iedere inwoner met een laag (besteedbaar) inkomen of schulden weet welke ondersteuning de gemeente kan bieden en ontvangt deze. ✓

Prestatie	Doorlooptijd	Budget
------------------	---------------------	---------------

De doorlooptijden in 2023 zijn gelijk aan de doorlooptijden in 2022. Onderdeel budget BAD

Prestatie	Preventie en vroegsignalering	Budget
------------------	--------------------------------------	---------------

We acteren op de signalen die we ontvangen over beginnende schulden/betalingsachterstand en doen deze inwoners binnen 4 weken een persoonlijk aanbod voor hulpverlening € 2.250.000

Prestatie	Preventie en vroegsignalering	Budget
------------------	--------------------------------------	---------------

We (door)ontwikkelen DeltaView en doen aan tenminste 300 inwoners een preventief integraal ondersteuningsaanbod. Onderdeel Budget BAD

Prestatie	Slagingspercentage	Budget
------------------	---------------------------	---------------

In minimaal 85% van de gevallen stromen huishoudens uit met opgeloste of beheersbare schulden (oplossingspercentage) en het slagingspercentage voor minnelijke schuldregelingen is 85%. Onderdeel budget BAD

Doelstelling: Sociale cohesie, diversiteit en inclusiviteit	Opgave			
	1	2	3	4

we zetten in op het versterken van sociale cohesie en het vergroten van de diversiteiten en inclusiviteit in Deventer ✓

Prestatie	Deventer Regenboogstad	Budget
-----------	------------------------	--------

Deventer zet zich actief in als Regenbooggemeente, in lijn met het getekende Regenboogakkoord. 93% van de inwoners is het eens met de stelling: iedereen vanuit de LHBTQ+ gemeenschap moet hun leven kunnen leiden zoals zij willen €75.000

Prestatie	Wijk- en dorpsgericht werken/samenspel	Budget
-----------	--	--------

Inwoners krijgen meer mogelijkheden om een rol te vervullen of eigenaar te worden van vraagstukken uit hun leefomgeving die zij van belang vinden. Niet door over te nemen maar in goed samenspel met andere betrokkenen. Aan de hand van een Plan van Aanpak gaan we na hoe we, in samenspel met inwoners ambities kunnen bepalen, activiteiten en voorzieningen hierop af kunnen stemmen en netwerken kunnen versterken. Voor elke inwoner in Deventer zijn wijk/dorpsgerichte activiteiten beschikbaar. €440.644

Doelstelling: Sport en beweging	Opgave			
	1	2	3	4

Samen sporten maakt sterk. We versterken het georganiseerd sporten bij verenigingen, als belangrijke sociale en sportieve basis ✓

Prestatie	Professionaliseren sportverenigingen	Budget
-----------	--------------------------------------	--------

We stimuleren de inzet van betaalde professionals, zetten in op een laagdrempelig sportloket en investeren in sport- en beweegmogelijkheden. Zie totaal budget bij verbinden sportverenigingen

Prestatie	Verbinden sportverenigingen en activiteiten	Budget
-----------	---	--------

De sportvereniging als verbindende schakel heeft een belangrijke rol in buurten en wijken. We geven uitvoering aan het lokaal sportakkoord en de regeling combinatiefunctionarissen zodat de verbinding met andere beleidsterreinen wordt gelegd. €9.124.399

Prestatie	Versterken sportinfrastructuur	Budget
-----------	--------------------------------	--------

We werken aan een zo optimaal mogelijk gebruik van de aanwezige sportinfrastructuur. Binnen deze pijler zetten we in op het clusteren en optimaliseren van de sportinfrastructuur, stimuleren van duurzaamheid en het gelijk behandelen van sportverenigingen. Zie totaal budget bij verbinden sportverenigingen

Beleidsindicatoren

Beleidsindicatoren

Meedoen

Nummer	Taakveld	Naam	Waarde	Toelichting	Bron
20	Sport, cultuur en recreatie	Niet sporters	48,90	%	RIVM
32	Sociaal domein	Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	800	Aantal per 10.000 inwoners	GMSD

Exploitatie

(bedragen x €1.000)

	2022	2023	2024	2025	2026
Lasten	95.743	92.099	90.481	89.002	88.804
Baten	5.118	4.192	4.329	4.804	4.769
Saldo exclusief reserves	-90.626	-87.908	-86.153	-84.198	-84.035
Storting in reserves	934	2.430	2.437	2.464	2.417
Putting uit reserves	11.028	5.031	2.564	2.491	2.376
Saldo reserves (taakveld Mutaties reserves)	10.094	2.601	127	27	-42
Saldo inclusief reserves	-80.532	-85.306	-86.026	-84.171	-84.077

De stijging van het saldo met €4.775.000 in 2023 ten opzichte van 2022 is als volgt te verklaren:

Sportbeleid en activering

Het sportbedrijf heeft in 2022 een aanvullende subsidie ontvangen voor de stijgende energielasten €622.000. Daarnaast werd er in 2022 €75.000 beschikbaar gesteld voor het onderzoek visie Scheg. Tot slot hebben we €150.000 teruggevorderd aan corona gelden bij het sportbedrijf.

Samenkracht

Tot 2022 werden de Van Wieg naar Werk projecten uit een bestemmingsreserve gefinancierd. Voor 2023 en 2024 is er vanuit de algemene middelen aan programma Meedoen €1,5 miljoen euro toegevoegd om de projecten te continueren.

Maatwerkdienstverlening 18+

Het budget van WMO diensten (hulp bij het huishouden, daginvulling en persoonlijke ondersteuning) stijgt met circa €906.000 als gevolg van de prijs- en looncompensatie. Daarnaast is bij de 2e kwartaalrapportage 2018 mede vanuit de maartcirculaire, een oplopend bedrag beschikbaar gesteld voor verwachte volumegroei, wat voor 2023 een stijging betekent van €737.000. We betalen in 2023 €150.000 minder aan Plus OV i.v.m. volume daling vervoer. Tevens waren er in 2022 twee eenmalige budgetten voor ICT inhuur (€272.000) en extra geld ter bestrijden van (dreigende) schulden en armoede problematiek (€197.000).

Geëscaleerde zorg 18+

De lasten op het taakveld Geëscaleerde zorg zijn ten opzichte van 2022 gestegen met €1.197.521 als gevolg van de toegekende loon- en prijsontwikkeling in de decentralisatie uitkering beschermd wonen bij de meicirculaire 2022. Tegenover deze stijging staat een structurele vrijval van het budget van Beschermd Wonen van €500.000 zoals toegelicht in het Hoofdstuk Financiën.

Volksgezondheid

In 2022 eenmalige middelen voor gezond in de stad (€128.000). Voor 2023 stijgt de inwonersbijdrage van de GGD met €195.000.

Overige

De overige stijging wordt voornamelijk verklaard door reguliere prijs- en looncompensatie op de verschillende budgetten.

Taakvelden

(bedragen x €1.000)

Meedoen	2022	2023	2024	2025	2026
Geëscaleerde zorg 18+	-26.079	-22.708	-21.402	-21.405	-21.412
Maatwerkdienstverlening 18+	-25.895	-26.946	-27.691	-27.656	-27.586
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-3.082	-3.251	-3.257	-3.255	-3.255
Samenkracht en burgerparticipatie	-15.104	-15.169	-13.719	-11.848	-11.517
Sportaccommodaties	-2.637	-2.737	-2.962	-3.055	-3.351
Sportbeleid en activering	-5.839	-5.526	-5.523	-5.519	-5.516
Treasury	603	577	552	526	502
Volksgezondheid	-4.555	-4.664	-4.666	-4.668	-4.584
Wijkteams	-8.039	-7.483	-7.485	-7.317	-7.317
Saldo exclusief reserves	-90.626	-87.908	-86.153	-84.198	-84.035

Investeringen

(bedragen x €1.000)

	2023	2024	2025	2026
Uitgaven t.l.v. investeringen	10.331	3.871	2.808	0
Inkomsten t.g.v. investeringen	1.548	517	487	0
Saldo	-8.783	-3.354	-2.321	0

Gerelateerde informatie

Documenten

Documentnaam	Bestandsgrootte	Openen
Sportbeleid 2021-2030	0,6 Mb	Sportbeleid 2021-2030
Regionaal actieplan 2017-2022 Transformatie maatschappelijke opvang, verslavingszorg, openbare geestelijke gezondheidszorg en beschermd wonen ggz	0,5 Mb	Regionaal actieplan 2017-2022 Transformatie maatschappelijke opvang, verslavingszorg, openbare geestelijke gezondheidszorg en beschermd wonen ggz
Regiovisie 2017-2022 Transformatie maatschappelijke opvang, verslavingszorg, openbare geestelijke gezondheidszorg en beschermd wonen ggz	0,5 Mb	Regiovisie 2017-2022
Verbindend kader Sociaal domein 2019-2022	1,0 Mb	Verbindend kader Sociaal domein 2019-2022
Beleidsplan Vrijwilligers en mantelzorgers 2022-2026	0,5 Mb	Beleidskader 2022-2026

Jeugd en onderwijs

Omschrijving

Verbindend kader

Met het Verbindend Kader Sociaal Domein hebben we de afgelopen jaren samenhang en verbinding gebracht in de ambities en doelstellingen in het sociaal domein. Een integrale benadering is van belang om slagkracht te realiseren op de snijvlakken van de diverse programma's en de overstijgende thema's. Deze koers zetten we de komende jaren voort. Deventer investeert in haar inwoners, in voorzieningen en in onze leefomgeving om ervoor te zorgen dat iedereen mee kan doen en ertoe doet. We bouwen verder aan de sociale infrastructuur om ervoor te zorgen dat onze inwoners volwaardig mee kunnen doen, waar nodig bieden we passende ondersteuning naar zorg en werk, stimuleren we inwoners om elkaar te ondersteunen en zich in te zetten voor hun omgeving en bieden we inwoners gelijke kansen.

We zetten ons de komende jaren in op een aantal verbindende ambities in het sociaal domein:

- Via het wijk- en dorpsgericht werken versterken we de sociale infrastructuur dichtbij, zodat alle inwoners mee kunnen doen, waarbij de eigen kracht van inwoners en de dragende kracht van de samenleving centraal staat;
- We versterken onze inzet op preventie, vroegsignalering en verbetering van leefstijl;
- We zorgen ervoor dat alle kinderen en jongeren kansrijk, veilig en gezond kunnen opgroeien en hun talenten kunnen ontwikkelen in onze wijken en dorpen;
- We investeren in innovatieve, integrale en toekomstbestendige dienstverlening op het gebied van bestaanszekerheid, passende ondersteuning en activering naar werk;
- We vernieuwen door partnerschappen te sluiten met maatschappelijke partners en inwoners.

Actuele beleidscontext

Visie Jeugdbeleid

Wij geloven dat de kern van opgroeien ligt in het gezin, jongeren en hun ouders, en dat hun omgeving – familie, vrienden en burens – daarin kunnen ondersteunen. Die vertrouwde omgeving biedt de basis voor de jongere om zich op een goede wijze te ontwikkelen. Om ook zorgeloos op te kunnen groeien is een veilige sociale omgeving nodig waarin naast ouders, familie, vrienden en burens ook school, verenigingen, buurtcentra en cultuuraanbieders een belangrijke rol spelen. In elke wijk of dorp zijn daarom deze voorzieningen beschikbaar.

De lijn van opgroeien in Deventer is die van Wieg naar Werk. In 2019 is de visie van Wieg naar Werk aangescherpt met extra aandacht voor preventie. Het uitgangspunt 'het normale leven versterken' met de 10 beschermende factoren van het Nederlands Jeugd Instituut staat hierin centraal. Ook is er aandacht voor het bieden van ondersteuning via onze toegang aan alle jeugdigen die het (even) niet op eigen kracht of met hun omgeving kunnen redden. We bieden daarbij jeugdhulp als vangnet voor gezinnen met jeugdigen die (tijdelijk) niet mee kunnen doen. In 2023 zal gewerkt worden volgens het nieuwe beleidskader met behoud van het goede uit de voorgaande beleidskaders.

Extra Rijksmiddelen

Bij Het Rijk heeft in 2019 besloten om gemeenten tot en met 2021 te compenseren voor de extra uitgaven in de jeugdhulp. En in de tussentijd onderzoek te doen naar het structurele karakter van het tekort. Een deel van deze extra verkregen rijksmiddelen zijn in de begroting 2020 gedurende 3 jaar (tot en met 2022) beschikbaar gesteld voor de jeugd. Deze middelen worden "geïnvesteed" in preventie- en maatwerkprojecten en projecten gericht op de samenwerking met onderwijs en jeugdbeleid, volgens de lijn van de hierboven genoemde beleidskader van Wieg naar Werk en de daarin benoemde prioriteiten.

Na landelijk onderzoek naar de tekorten in de jeugdzorg bij gemeenten, en de bedragen die nodig zijn om de tekorten bij gemeenten te dekken, heeft een commissie van wijzen een uitspraak gedaan. Er is besloten om in 2021 en 2022 gemeenten eenmalig te compenseren. De structurele toekenning is nog een landelijk onderwerp van discussie. Net als hoe het rijk om wil gaan met de jeugdzorg, o.a. het invoeren van een eigen bijdrage wordt overwogen. Voor Deventer gaat het in 2021 om eenmalig €3,1 miljoen en in 2022 om eenmalig €9,5 miljoen.

Preventie en ondersteuning

Primair ligt de verantwoordelijkheid voor preventie bij de inwoners c.q. jeugdigen/ouders/verzorgers zelf. Als mensen er niet uitkomen op basis van eigen kracht dragen we zorg voor ondersteuning. Het professionele veld is ingericht om vroegtijdig problemen te signaleren. Daarmee kan sneller en effectiever ondersteuning worden geboden 'in het normale leven': thuis, in de buurt, op school. We willen hierbij ondersteuning en zorg zoveel mogelijk integraal, samenhangend, dicht bij huis en dicht bij de leefwereld van jeugdigen organiseren, aansluitend op hun eigen kracht. Zo kort als mogelijk, zo lang als noodzakelijk.

Kansrijke start voor elk kind

Zo gaan we verder met het werken aan een kansrijke start voor elk kind: de eerste 1000 levensdagen zijn bepalend voor een goede start. Daarnaast gaan we onder andere komend jaar aan de gang met inventariseren welke (extra) activiteiten na school nodig zijn (rijke schooldag) en extra aandacht geven aan het terugdringen van middelengebruik op scholen.

Prioriteiten 2023

We werken vanuit de gedachte van 1 huishouden, 1 plan, 1 contactpersoon. Voor 2023 hebben we een aantal prioriteiten geformuleerd, in lijn met voorgaande jaren en het bestuursakkoord Dichtbij, Betrokken & Bevlogen:

- We versterken en verdiepen de samenwerking met onze partners in het onderwijs, GGD, welzijnsorganisaties en zorg. Daarin werken we aan het verder ontwikkelen van de basisvoorzieningen en algemene voorzieningen zoals bijvoorbeeld het kinderwerk, jongerenwerk en VVE;
- Medewerkers van Team Toegang Jeugd sluiten nog meer aan op de leefwereld van jongeren en hun ouders en werken daarin nauw samen met andere professionals in het normale leven;
- We verbeteren de samenwerking van de jeugdnetwerken in de wijk met de Voor Elkaar-teams en andere partijen;
- We intensiveren de samenwerking met het onderwijs en realiseren ook een betere aansluiting tussen het onderwijs en de zorg en arbeidsmarkt. We werken aan de Human Capital Agenda, met daarin concrete acties om de arbeidsmarktpositie van jongeren te versterken;
- Vanuit het programma zal een bijdrage geleverd worden aan het binden van scholieren en studenten aan de stad (zowel mbo als hbo). Jongeren dragen bij aan de leefbaarheid, sterke economie en een goed functionerende arbeidsmarkt

Toegang beter en slimmer inrichten

We gaan de toegang (zorg, jeugd en werk) nog beter en slimmer inrichten. We geven professionals de ruimte en het vertrouwen om te handelen. De volgende prioriteiten zijn geformuleerd:

- Uitvoeren van een interventieaanpak rondom vechtscheidingen;
- Inzet op thuisloze jongeren en een soepele overgang tussen de jeugdwet en Wmo (18-/18+);
- Regie met doorzettingsmacht in situaties waarin veel hulpverlener actief zijn;
- We versterken de samenwerking met huis- en jeugdartsen en gecertificeerde instellingen (GI's);
- We versterken en verdiepen de samenwerking met het onderwijs;
- Vanuit de nieuwe situatie dat de medewerkers van Team Toegang Jeugd in dienst zijn bij de gemeente versterken we de samenwerking tussen de 3 toegangen voor jeugdigen/jongeren (Voor Elkaar-teams, Team Toegang Jeugd en jongerenloket);
- We versterken de rol van leerplicht, RMC en het jongerenloket en de samenwerking met andere partijen (onderwijs, arbeidsmarkt en zorg). We gaan werken aan het nog verder terugdringen van voortijdige schoolverlaters en thuiszitters;
- De wachttijden in de jeugd ggz willen we reduceren in de samenwerking met diverse partijen in het ecosysteem mentale gezondheid (o.a. ggz aanbieders, huisartsen, welzijn, vriendendiensten/zelfregie centrum).

Jeugdhulp

In 2023 gaan de 11 gemeenten (waaronder Deventer) en het RSJ IJsselland samen met aanbieders, ouders en jeugdigen verder met de uitwerking van belangrijke thema's in de visie (Regionale Visie Jeugdhulp IJsselland 2021-2025). Zoals bovenregionale samenwerking, de aanpak van wachtlijsten en het beheersen van de kosten van jeugdhulp. Deze thema's zijn verder uitgewerkt in de Regioagenda Jeugdhulp IJsselland 2021-2022. Daarnaast wordt er

samengewerkt op bovenregionale thema's, zoals de om- en afbouw van 3-milieusvoorzieningen en JeugdzorgPlus-locaties. 1 januari 2023 is tevens de ingangsdatum van het nieuwe inkoopmodel. De uitwerking hiervan wordt gemonitord.

Nationaal Programma Onderwijs

Gemeenten hebben vanuit het rijk extra geld uit het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) gekregen. De oorspronkelijke looptijd (tot en met 31 juli 2023) is verlengd met twee schooljaren. Voor Deventer gaat het om €1,7 miljoen in totaal. Het betreft een specifieke uitkering, waarbij het budget gebruikt dient te worden voor maatregelen om onderwijsvertragingen in te halen die kinderen tijdens de coronapandemie hebben opgelopen. De maatregelen moeten voldoen aan specifieke bestedingsdoelen en dienen aan te sluiten op de interventies die de scholen al nemen vanuit hun verantwoordelijkheid (en de middelen die de scholen vanuit het Nationaal Programma Onderwijs hebben gekregen). De maatregelen die in Deventer voor de komende schooljaren worden genomen zijn uitgewerkt in een lokaal plan.

Huisvesting onderwijs

De leegstand van schoolgebouwen, leerlingengroei bij een aantal scholen en de kwalitatieve staat van een aantal schoolgebouwen heeft geleid tot de opstelling van een nieuw integraal huisvestingsplan (IHP) dat in het najaar van 2021 is vastgesteld (IHP 2021-2026). Hierin zijn de volgende investeringen in de onderwijshuisvesting geprioriteerd:

1. Vervangende nieuwbouw voor de ZMOK leerlingen van VSO Deventer (gebouw Splithofstraat);
2. Uitbreiding Kindcentrum Borgele;
3. Vervangende nieuwbouw scholencomplex Zwaluwenburg;
4. Vervangende nieuwbouw scholencomplex Colmschaterenk in Colmschate-zuid.

Goedgekeurde voorzieningen

Realisering van de goedgekeurde voorzieningen uit eerdere jaarprogramma's is in uitvoering. Dit betreft de nieuwe huisvesting van het vmbo van het Etty Hillesum Lyceum op de Marke-zuid, de vervangende nieuwbouw van het schoolgebouw Sancta Maria in Lettele en de uitbreiding van het Kindcentrum Rivierenwijk. Onder huisvesting onderwijs vallen binnen het programma ook de gymlokalen voor bewegingsonderwijs. De energiekosten voor deze lokalen stijgen. Het is nog onbekend hoe groot de omvang van de stijging is.

Nieuw IHP

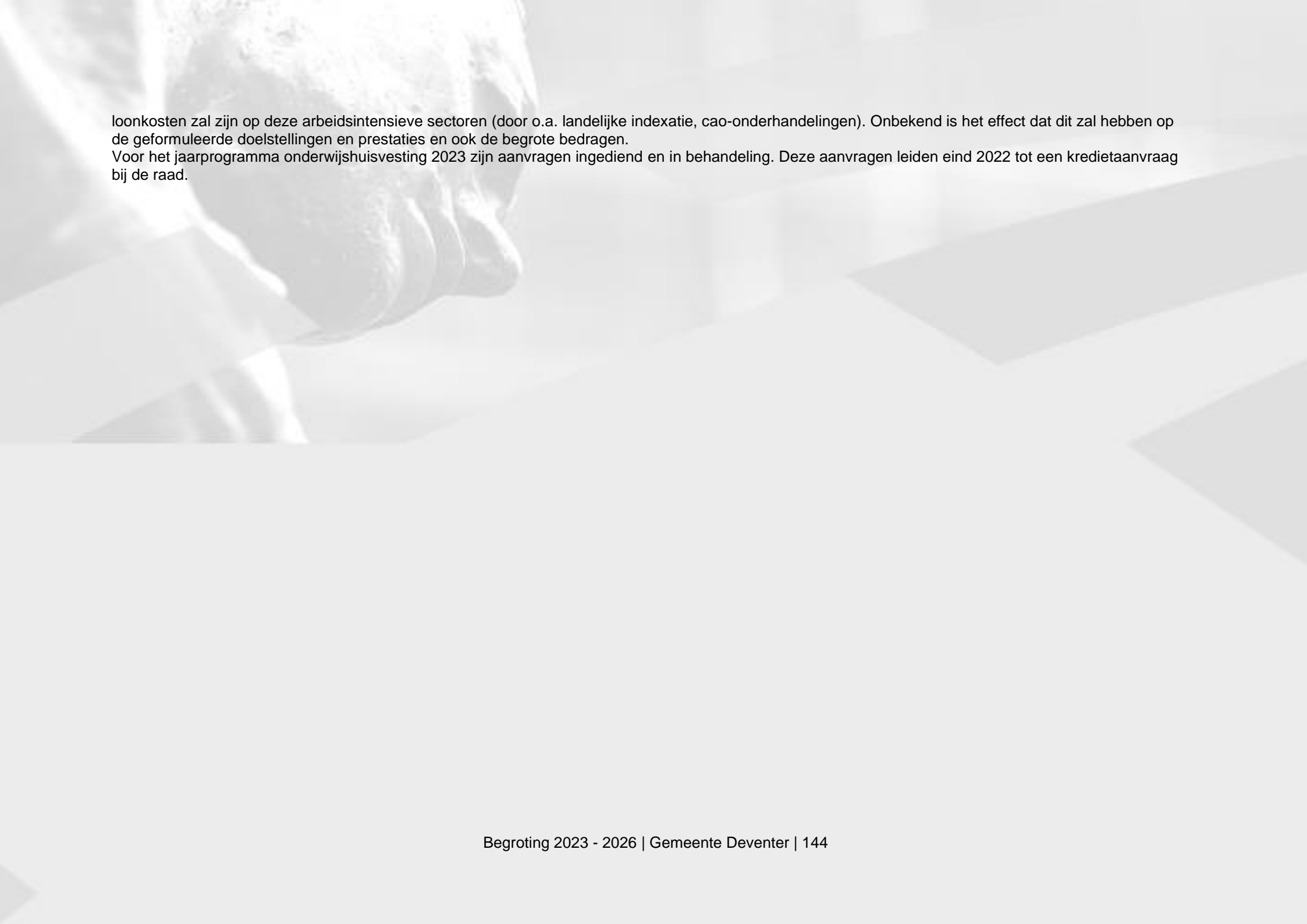
Vooruitlopend op de nieuwe wet- en regelgeving rondom het opstellen van een integraal huisvestingsplan wordt in 2023 alvast nagedacht hoe de gemeente hier invulling aan gaat geven. Een belangrijke basis voor het nieuwe IHP zal een 'schouw' van de bestaande onderwijsgebouwen zijn. Met het onderwijs worden de gesprekken gestart hoe hier inzicht in te krijgen - en wat ervoor nodig is om dit inzicht te verkrijgen.

Oekraïners en nieuwkomers

Momenteel wordt het onderwijs aan Oekraïners in bestaande, leegstaande, onderwijslokalen gegeven. Afhankelijk van de toestroom van Oekraïners en nieuwkomers wordt in 2023 bekeken of er voldoende adequate onderwijshuisvesting voor deze doelgroepen is.

Onzekerheden

De vier projecten die genoemd staan onder 'Huisvesting onderwijs' zijn alle vier nog niet begonnen. Onbekend is het effect van de stijging van de bouwkosten op de bedragen die nu gereserveerd zijn. Andere onbekende factor is het tekort aan personeel. Dit speelt breed binnen het programma, zoals onder andere in het onderwijs, kinderopvang, welzijn, jeugdhulpverlening en de gemeentelijke organisatie. Daarnaast is onduidelijk wat het effect van de stijging van de

loonkosten zal zijn op deze arbeidsintensieve sectoren (door o.a. landelijke indexatie, cao-onderhandelingen). Onbekend is het effect dat dit zal hebben op de geformuleerde doelstellingen en prestaties en ook de begrote bedragen. Voor het jaarprogramma onderwijshuisvesting 2023 zijn aanvragen ingediend en in behandeling. Deze aanvragen leiden eind 2022 tot een kredietaanvraag bij de raad.

Doelen & prestaties

Programma	Taakvelden
-----------	------------

Jeugd en onderwijs	4.2 Onderwijshuisvesting; 4.3 Onderwijsbeleid en Leerlingzaken; 6.72 Maatwerkdienstverlening 18-; 6.82 Geëscaleerde zorg 18-; 0.10 Mutaties reserves.
--------------------	---

Doelstelling: Jeugdhulp	Opgave			
	1	2	3	4

Bevorderen dat ondersteuning op maat wordt geboden, voor een zo kort mogelijke tijdsduur, en zo lang als nodig en tegelijkertijd creëren van een vangnet voor jeugdigen die ondersteuning nodig hebben of geen netwerk hebben			✓	
---	--	--	---	--

Prestatie	Gebruik Jeugdbescherming en Jeugdreclassering	Budget
-----------	---	--------

Niet meer dan 210 jeugdigen hebben jeugdbescherming en niet meer dan 40 jongeren hebben jeugdreclassering nodig.		€1.987.038
--	--	------------

Prestatie	Gebruik Jeugdzorg	Budget
-----------	-------------------	--------

Niet meer dan 2.200 jeugdigen hebben een jeugdzorg traject nodig.		€26.642.696
---	--	-------------

Doelstelling: Normale leven versterken (opgroeien en onderwijs)	Opgave			
	1	2	3	4

We versterken het normale leven. Meer dan 90% van de jongeren redt zich met een algemene voorziening of in het sociaal netwerk en doet geen beroep op een maatwerkvoorziening.			✓	
--	--	--	---	--

Prestatie	Adequate onderwijshuisvesting	Budget
-----------	-------------------------------	--------

We realiseren Adequate onderwijshuisvesting voor het primair en voortgezet onderwijs op basis van het Integrale HuisvestingsPlan 2022-2026 en volgens het jaarprogramma onderwijshuisvesting 2023.		€7.447.652
--	--	------------

Prestatie	dak- en thuisloze jongeren	Budget
<p>Het streven is in 2024 geen dak- en thuisloze jongeren meer te hebben. In 2023 wordt een plan van aanpak opgesteld met daarin beschreven op welke beleidsterreinen wat gedaan moet worden. Dit plan van aanpak wordt in 2023 en 2024 uitgevoerd.</p>		€100.000
Prestatie	Jeugdigen zonder jeugdhulp	Budget
<p>Het aantal jeugdigen (tot 18 jaar) dat zichzelf redt of gebruik maakt van een algemene voorziening is meer dan 17.433 (90% van 19.370).</p>		Geen afzonderlijk budget
Prestatie	Peuterspelen	Budget
<p>Het aantal peuters op peuterspeelzalen is 150. Peuterspelen is 1 van de 4 kinderregelingen voor peuters die geen recht hebben op kinderopvangtoeslag.</p>		€287.650
Prestatie	Signaleren ontwikkelingsachterstand	Budget
<p>Per jaar willen we 250 peuters met een taal en sociale achterstand (medisch/economisch/emotioneel/cultureel) signaleren en toeleiden naar VVE. Daarnaast bieden we jaarlijks 750 peuters VVE aan.</p>		€3.320.713
Prestatie	Thuiszitters	Budget
<p>Het aantal thuiszitters, in schooljaar 2022-2023, wordt terug gebracht van 12 naar 10 volgens het uitvoeringsplan Wieg naar Werk.</p>		Geen afzonderlijk budget
Prestatie	Voortijdig schoolverlaters	Budget
<p>Het aantal nieuwe voortijdig schoolverlaters in het schooljaar 2020/2021 was 165. In het schooljaar 2022/2023 is het doel dit aantal te verminderen tot 150 nieuwe vroegtijdig schoolverlaters. Het streven is uiteindelijk nul nieuwe voortijdig schoolverlaters door inzet Regionaal Meld- en Coördinatiepunt medewerkers.</p>		Binnen jongerenloket

Doelstelling: Toegang	Opgave			
	1	2	3	4

Toegang biedt ondersteuning aan alle jongeren die het (even) niet op eigen kracht of met hun omgeving kunnen redden. De medewerkers Team Toegang Jeugd werken in alle gevallen volgens het uitgangspunt 1 gezin, 1 plan en 1 regisseur. ✓

Prestatie	Contacten jeugdconsulenten	Budget
-----------	----------------------------	--------

Aantal jeugdigen dat wordt gezien door de Jeugdconsulenten is 400. €226.530

Prestatie	Contacten Toegang	Budget
-----------	-------------------	--------

Aantal nieuwe gezinnen dat aangemeld wordt bij team toegang jeugd is 225. €1.841.114

Beleidsindicatoren

Beleidsindicatoren

Jeugd en Onderwijs

Nummer	Taakveld	Naam	Waarde	Toelichting	Bron
17	Onderwijs	Absoluut verzuim	1,80	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO/Ingrado
18	Onderwijs	Relatief verzuim	21	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO/Ingrado
19	Onderwijs	Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	2	Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	Ingrado
22	Sociaal domein	Jongeren met een delict voor de rechter	1	% 12 t/m 21 jarigen	CBS
23	Sociaal domein	Kinderen in uitkeringsgezin	6	% kinderen tot 18 jaar	CBS
29	Sociaal domein	Jongeren met jeugdhulp	11,70	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS
30	Sociaal domein	Jongeren met jeugdbescherming	1,20	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS
31	Sociaal domein	Jongeren met jeugdreclassering	0,40	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	CBS

Exploitatie

(bedragen x €1.000)

	2022	2023	2024	2025	2026
Lasten	46.476	46.386	47.420	46.492	46.363
Baten	5.579	4.424	3.916	3.917	3.938
Saldo exclusief reserves	-40.897	-41.961	-43.504	-42.575	-42.424
Storting in reserves	148	0	571	0	0
Putting uit reserves	917	357	546	537	320
Saldo reserves (taakveld Mutaties reserves)	769	357	-25	537	320
Saldo inclusief reserves	-40.128	-41.604	-43.529	-42.038	-42.104

De stijging van het saldo inclusief reserves met €1.476.000 in 2023 ten opzichte van 2022 is als volgt te verklaren

Onderwijshuisvesting

In 2022 is de boekwaarde van Zwaluwenburg afgeschreven (-€1,2 miljoen), voor de nieuwbouw Splithofstraat start de afschrijving in 2023 (€240.000). Daarnaast is een aantal investeringen vertraagd, waardoor 2023 het startjaar voor afschrijvingen is (€534.000).

Gecertificeerde instellingen

Het budget voor de gecertificeerde instellingen is in 2023 met €310.000 verhoogd in verband met de stijgende tarieven, zoals toegelicht in het Hoofdstuk Financiën.

Overige

De overige stijging wordt voornamelijk verklaard door reguliere prijs- en looncompensatie op de verschillende budgetten.

Taakvelden

(bedragen x €1.000)

	2022	2023	2024	2025	2026
Jeugd en Onderwijs					
Geescaleerde zorg 18-	-2.886	-3.304	-2.995	-2.995	-2.996
Maatwerkdienstverlening 18-	-26.944	-28.571	-28.574	-28.583	-28.594
Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-3.052	-2.924	-2.924	-2.924	-2.923
Onderwijshuisvesting	-8.015	-7.162	-9.012	-8.074	-7.910
Saldo exclusief reserves	-40.897	-41.961	-43.504	-42.575	-42.424

Investeringen

(bedragen x €1.000)

	2023	2024	2025	2026
Uitgaven t.l.v. investeringen	15.646	8.947	2.009	2.009
Inkomsten t.g.v. investeringen	0	0	0	0
Saldo	-15.646	-8.947	-2.009	-2.009

Gerelateerde informatie

Documenten

Documentnaam	Bestandsgrootte	Openen
Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2021-2026	1,0 Mb	Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2021-2026
Visie Van Wieg naar Werk 2019-2022	1,4 Mb	Visie van Wieg naar Werk 2019-2022
Verbindend kader Sociaal domein 2019-2022	1,0 Mb	Verbindend kader Sociaal domein 2019-2022
Verordening gemeentelijke kindregelingen 2022	1,7 Mb	Verordening gemeentelijke kindregelingen 2022
Visie Jeugdhulp IJsselland 2021-2025	0,5 Mb	Visie Jeugdhulp IJsselland 2021-2025

Economie en Internationaal beleid

Omschrijving

Een vitale, innovatieve en duurzame economie

In Deventer is het goed ondernemen. Bedrijven profiteren van de gunstige ligging en goede bereikbaarheid. Er wordt geïnvesteerd in de economie van Deventer. Wij willen deze publieke en private investeringen verder aanjagen, samen met onze partners binnen het Deventer Economisch Perspectief (DEP). Deze samenwerking met kennisinstellingen en bedrijfsleven heeft de afgelopen tijd zijn vruchten afgeworpen en ook deze collegeperiode zetten we daar volop op in.

Kern van het programma economie en internationaal beleid is dat we als gemeente investeren in randvoorwaarden om de economie te stimuleren en ontwikkelingen aanjagen door middel van inzet van onze capaciteit, netwerk, kennis en/of financiële middelen. We zien de Global Goals voor Sustainable Development van de Verenigde Naties daarbij als inspiratie om te streven naar een stabiele en duurzame economie.

In 2023 hebben we de opvolger van de Uitvoeringsagenda Economie en Internationaal beleid 2019-2022 gefinaliseerd. Het document vormt een leidraad van economische thema's waar we aan werken, gebaseerd op het collegeakkoord 'Dichtbij, Betrokken & Bevlogen'. Aangezien externe ontwikkelingen (Corona, oorlog Oekraïne) hun weerslag hebben op onze lokale economie, heeft het document een dynamisch karakter waarin we voor de resultaten deels afhankelijk zijn van externe partners waarmee we samenwerken. Tegelijkertijd geeft het richting en focus aan onze inspanningen op de volgende onderwerpen:

Ruimte voor werken

We willen dat bestaande en nieuwe bedrijven voldoende en kwalitatief goede ruimte hebben en krijgen in onze gemeente. Samen met het DEP werken we aan toekomstbestendige bedrijventerreinen (TBBT) die klaar zijn voor maatschappelijke en economische ontwikkelingen, zoals goede bereikbaarheid en energietransitie. We kijken daarbij niet alleen naar nieuwe uitbreidingsruimte maar ook naar locaties die vrijkomen door herstructurering van bestaande bedrijventerreinen. Ondernemers nemen hierin het voortouw en de overheid jaagt aan en faciliteert. Tot slot is de doorontwikkeling naar een duurzame binnenhaven met de realisatie van een containerterminal en een wachtplaatsvoorziening voor schepen van economisch belang voor de stad en regio.

Ondernemingsklimaat

In Deventer gaat economische ontwikkeling hand in hand met maatschappelijk verantwoord ondernemerschap. Meer aandacht gaat uit naar duurzaam produceren en consumeren. Dat is noodzakelijk gezien de transitie op het gebied van energie, klimaat, grondstoffen en digitalisering, maar ook om innovatie te stimuleren en talent aan Deventer te binden. Daarom zetten we ons in om ondernemerschap te stimuleren dat een bijdrage levert aan maatschappelijke opgaven, waarbij de Global Goals de stip op de horizon vormen. We doen dit door samen met stakeholders, en initiatieven elders, in kaart te brengen hoe we ondernemers en bedrijven het beste kunnen ondersteunen met dit type ondernemerschap. Daarnaast continueren we onze ondernemersdienstverlening in samenwerking met het Ondernemershuis, waarbij we ernaar streven opnieuw hoog op de ranglijst van MKB vriendelijkste gemeente te belanden. Tot slot werken we aan aantrekkelijke milieus voor werken, leren, innoveren en ontmoeten, of het nu is op het Gasfabriekterrein, Stadscampus de Kien of S/Park, samen met bedrijven en onderwijs.

Aantrekkelijk(e) stad en platteland

Samen met Stichting Deventer Binnenstadsmanagement werken we aan een binnenstad die transformeert naar een hart voor winkelen, werken, wonen en ontmoeten. We investeren in de openbare ruimte, werken aan het tegengaan van leegstand, goede bereikbaarheid en voorzieningen, en een ruim cultureel aanbod. We onderhouden nauwe contacten met ondernemers in de horeca en detailhandel, zowel in de binnenstad, als de wijkwinkelcentra en de dorpen.

De organisatie van de kermissen en de markten dragen bij aan een aantrekkelijke stad. Zo ook het Hanzejaar in 2023 dat voor extra reuring moet zorgen door een breed gedragen programmering, gecoördineerd door Deventer Marketing.

Met citymarketing positioneren we Deventer als authentieke, eigenwijze, vernieuwende Hanzestad. Het doel is om naast toeristen, ook bedrijvigheid en jong talent aan te trekken om onze groeiambitie en bijbehorende woningbouwopgave van Deventer te realiseren. Ten aanzien van recreatie en toerisme vormt de Uitvoeringsagenda Vrijtijdseconomie de basis waarbij we ons willen richten op de verbinding stad-platteland door onder andere het stimuleren van het leisure-aanbod op het grensvlak agrarisch/toeristisch toerisme, creëren arrangementen stad-buitengebied in samenwerking met Salland Marketing.

Veerkrachtige arbeidsmarkt

Het Deventer bedrijfsleven genereert ruim 50.000 banen. Dit arbeidsaanbod groeit gemiddeld met 1% per jaar en mogelijk meer de komende jaren gezien de ambities van Deventer. Aangezien het arbeidsaanbod achter blijft bij deze vraag, zetten we ons in voor een goed functionerende arbeidsmarkt, opdat ieder talent mee kan doen, bedrijven kunnen bloeien en een betere match tussen vraag en aanbod ontstaat. Om meer samenhang en focus aanbrengen in het faciliteren van de toekomstige groei- en tekortsectoren op de arbeidsmarkt, werken we samen met het DEP aan concrete doelen en projecten in een gezamenlijke Human Capital Agenda voor Deventer. Deze lokaal georiënteerde HCA geeft de ambitie voor Deventer weer inclusief een meerjarig uitvoeringsprogramma. We richten ons daarbij vooral op sectorale samenwerking en stimuleren dat bedrijfsleven in samenwerking met het onderwijs komt tot gezamenlijke actie-agenda's die bijdragen aan het vergroten van de beschikbaarheid van personeel voor groeisectoren zoals ICT, techniek en logistiek. Ook het versterken van de leercultuur binnen bedrijven en talentontwikkeling op het gebied van klimaat, digitalisering en gezondheid krijgen aandacht in de HCA.

Deventer internationale Hanzestad

Deventer is een open en internationale handelsstad. Het internationaal beleid verbindt de gemeente Deventer, lokale organisaties en bedrijven met de rest van de wereld. Veel Deventer ondernemers zijn internationaal georiënteerd, vanwege hun internationale medewerkers, opdrachten en export, inkoop en investeerders. Ook hier bieden de Global Goals aanknopingspunten om nieuwe business en activiteiten van Deventer MKB'ers te stimuleren, bestaande initiatieven te ontwikkelen en activiteiten van Deventer organisaties te koppelen aan thematische gebieden waar groeipotentieel zit. Wij blijven de internationale handel en export vanuit Deventer verder bevorderen en onze stad profileren als vooruitstrevende Global Goals gemeente. In dat kader stimuleert de gemeente internationale maatschappelijke activiteiten. Dit omdat het internationaal beleid nauw verbonden is met de belangstelling en internationale activiteiten van diverse Deventer organisaties. Daarnaast worden bij alle internationaal georiënteerde activiteiten jongeren(organisaties) en onderwijsinstellingen betrokken.

De in 2021 vastgestelde ambitienota Internationaal Beleid 2021-2026 biedt een stevig fundament om krachtig op de ingeslagen weg door te gaan.

Actuele beleidscontext

Brede welvaart

Diverse publicaties over economische ontwikkeling (oa van de Vereniging Nederlandse Gemeenten en het Planbureau voor de Leefomgeving) besteden aandacht aan het belang van het creëren van brede welvaart. Daarbij is het hogere doel van lokaal, regionaal en nationaal economisch beleid de welvaart en het welzijn van inwoners te verhogen. De opvatting wint terrein dat economische groei niet langer ten koste mag gaan van andere waarden, zoals de biodiversiteit en het huidige en toekomstige welzijn van mensen hier en elders op de wereld. Dit betekent dat naast het waarborgen van economische groei, het bewerkstelligen van duurzaam produceren en consumeren even belangrijke doelstellingen worden.

Een aantal transities is als gevolg van diverse crises (corona, klimaat en oorlog in Oekraïne) in een stroomversnelling geraakt. De digitalisering heeft met e-commerce een snelle vlucht genomen. Ook willen we minder afhankelijk zijn van mondiale logistieke ketens en zullen we versneld antwoord moeten vinden op de verminderde aanvoer van olie en gas. De verschillende transities zijn niet los van elkaar te zien. We zullen ondernemers in deze situatie een goede uitgangspositie moeten blijven bieden om te komen tot economisch herstel, zodat de werkgelegenheid gewaarborgd blijft voor alle lagen van de bevolking. In Deventer hebben we hier oog voor en willen we inzetten op de maatschappelijke impact van ondernemers, met als inspiratie de Global Goals voor Sustainable Development van de Verenigde Naties.

Deventer groeit

Deventer staat voor een grote woningbouwuitdaging de komende jaren. Hoe koppelen we groei aan de kwaliteiten van Deventer als dynamische stad met vitale kernen? En hoe zorgen we ervoor dat Deventer een aantrekkelijke stad wordt voor met name jonge mensen om te wonen, te werken en te leren? Meer dan in het verleden kijken we daarbij niet alleen naar het aantal woningen dat gebouwd moet worden, maar leggen we een directe relatie met economische ontwikkelingen, ruimte voor bedrijvigheid in de gemeente, arbeidsmarkt, passende vrijetijdsvoorzieningen en een aantrekkelijke binnenstad. Het gaat daarbij om een economisch beleid voor het aantrekken van nieuwe bedrijven, het versterken van bestaande bedrijven, extra arbeidskrachten, en een goede aansluiting tussen onderwijs en de huidige en toekomstige vraag op de arbeidsmarkt.

Hoewel Deventer het goed doet op diverse ranglijstjes (5e plek MKB vriendelijkste gemeente) en we veel nieuwe bedrijven verwelkomen op A1 bedrijvenpark zijn er ook uitdagingen. De grote krapte op de arbeidsmarkt en de vraag of we voldoende ruimte hebben voor reeds in onze gemeente gevestigde bedrijven en nieuwkomers.

Bij de plannen voor vernieuwing van de stad en dorpen is het voor de 'nieuwe economie' van belang dat er ook genoeg ruimte is voor ondernemerschap en voor bedrijvigheid. Naast nieuwe terreinen en herstructurering gaat het over de kansen van functiemenging, nieuwe verdienmodellen in binnensteden, flexwerken en kantoorlocaties, en over het anticiperen op de toekomstige ruimtevraag van de circulaire economie. Op regionaal niveau werken we aan de programmering van bedrijventerreinen. Om goede keuzes te maken onderzoeken we wat nodig is aan ruimte voor werken in Deventer. Uitgangspunt is kwalitatieve groei door inbreiding en herstructurering waarmee de bestaande terreinen toekomstbestendig worden. Tegelijkertijd moeten we in samenhang met opgave voor wonen en voorzieningen ook nadenken over de wenselijkheid van een nieuw bedrijventerrein ervan uitgaande dat A1 Bedrijvenpark in 2024 (volgens planning) is uitverkocht. Eveneens zal er aandacht moeten zijn voor werklocaties in de dorpen.

Kansen liggen vooral binnen de voor Deventer belangrijke economische sectoren ict (waaronder ingenieursbureaus en technisch advies), de bouw, logistiek, techniek en zorg. Met behulp van een nadere analyse van de behoeften van werkgevers en werknemers in deze sectoren dragen we bij aan de richting voor versterking van de arbeidsmarkt en het economisch vestigingsklimaat. De warme onderliggende samenwerking tussen ondernemers, onderwijs en overheid binnen het Deventer Economisch Perspectief draagt eraan bij dat we op deze complex dossiers successen kunnen gaan boeken.

Doelen & prestaties

Programma	Taakvelden
Economie en internationaal beleid	3.1 Economische ontwikkeling; 3.3 Bedrijfsloket en -regelingen; 3.4 Economische promotie; 0.10 Mutaties reserves.

Doelstelling: Aantrekkelijke stad en platteland	Opgave			
	1	2	3	4
Het vergroten van de aantrekkelijkheid van de stad en het buitengebied voor ondernemers, vastgoedeigenaars, bewoners en bezoekers.		✓		

Prestatie	Agenda binnenstad 2.0	Budget
We regisseren de uitvoering van de Agenda Binnenstad Deventer 2.0 en voeren het Vierde Stadsarrangement (provincie Overijssel) uit.		€ 250.000

Prestatie	Hanzejaar	Budget
Onder regie van Deventer Marketing komen tot een succesvolle uitvoering van het Hanzejaar 2023 met tal van evenementen, voorstellingen e.d. in de stad en de dorpen van onze gemeente.		€ 500.000 voor 2022 en 2023

Prestatie	Transformatie binnenstad van place to buy naar place to be	Budget
Het verbeteren van de leefomgeving in de binnenstad door:		€ 100.000
	<ul style="list-style-type: none">• Afronding Lebuïnuspleinen• Vergroeningsplan maken samen met SDBM• Maken nieuw plan ontwikkeling Broederenkwartier• Maken nieuw plan kwaliteitsimpuls openbare ruimte (signing en routing voor bezoekers, aanlichten 4 panden)• Opstellen investeringsplan fietsparkeren	

Prestatie	Vrijtijdseconomie en marketing	Budget
We gaan verder aan de slag met de implementatie van het actieplan Vrijtijdseconomie waarbij we de verbinding zoeken tussen stad en buitengebied. Daarnaast werken we nauw samen met oa Deventer Marketing, Marketing Oost om de gemeente stevig op de kaart te zetten bij verschillende doelgroepen , in het bijzonder jongeren.		€ 100.000
Doelstelling: Deventer internationale Hanzestad		Opgave
		1 2 3 4
Het bevorderen van het internationaal ondernemen en internationaal maatschappelijke activiteiten in Deventer. Hierbij vormt de in 2021 vastgestelde ambitienota Internationaal Beleid 2021-2026 het fundament.		✓ ✓
Prestatie	Global Goals	Budget
Verder profileren van Deventer als vooruitstrevende Global Goals gemeente en Hanzestad binnen het internationale Hanzeverbond en het verbond van Nederlandse Hanzesteden.		€ 50.000
Prestatie	Internationaal actieve organisaties	Budget
Ondersteunen van 35 internationaal actieve (vrijwilligers)organisaties in Deventer. De organisatie van minimaal 1 publieksevenement met een internationaal karakter stimuleren en faciliteren.		€ 50.000
Prestatie	Internationale handel	Budget
Internationale handel en export bevorderen door het MKB Trade Office te ondersteunen bij het organiseren van bijeenkomsten en inkomende en uitgaande handelsmissies. Bijzondere aandacht gaat uit naar de langdurige partnerschappen met steden in Duitsland en Roemenië.		€ 25.000
Prestatie	Internationale verbinding	Budget
Synergie creëren door internationale samenwerking en ontmoetingen in het kader van het 'International Office Deventer' te faciliteren. Naast meerjarige samenwerking staat de gemeente open voor eenmalige bezoeken van buitenlandse delegaties en andere eenmalige initiatieven op het terrein van internationalisering.		€ 50.000

Doelstelling: Ondernemingsklimaat	Opgave			
	1	2	3	4

Het versterken van de economische structuur van Deventer en het bevorderen van een goed ondernemersklimaat dat ruimte geeft aan ondernemerschap en aandacht heeft voor vitaal, innovatief, duurzaam en maatschappelijk verantwoord ondernemen.

✓

Prestatie	Impact ondernemen	Budget
-----------	-------------------	--------

We steunen innovatief ondernemerschap dat een bijdrage levert aan het oplossen van maatschappelijke opgaven. Komend jaar hebben we in kaart gebracht wat deze ondernemers nodig hebben om (nog) duurzamer te ondernemen, en wat er nodig is om hiermee een start te maken. € 100.000

Prestatie	Ondernemersondersteuning	Budget
-----------	--------------------------	--------

We zorgen voor goede ondernemersondersteuning waarbij we extra inzetten op stimulering van digitalisering, ontwikkeling van start-up en scale-ups en het faciliteren van een investeringsfonds. Daarnaast continueren we ons actief accountmanagement en ondernemersdienstverlening via gemeente en Ondernemershuis. € 100.000

Prestatie	Sterk ecosysteem	Budget
-----------	------------------	--------

We stimuleren en faciliteren een sterk ecosysteem voor ondernemerschap door een krachtige samenwerking tussen onderwijs, ondernemers en overheid binnen het Deventer Economisch Perspectief (DEP), met het Ondernemershuis en het MKB Trade Office. € 100.000

Doelstelling: Ruimte voor werken	Opgave			
	1	2	3	4

Het versterken van werklocaties, zodat deze klaar zijn voor economische en maatschappelijke ontwikkelingen, met voldoende ruimte voor bedrijven om door te groeien of zich in Deventer te vestigen.

✓

Prestatie	Beroepshaven	Budget
-----------	--------------	--------

De herontwikkeling naar een moderne en duurzame binnenhaven met een containeroverslag krijgt verder vorm, conform het 'Ambitiedocument beroepshaven 2030'. In 2023 is het onderzoek naar de toekomst van de Prins Bernhard sluis gereed.

Prestatie	Herstructurering bestaande bedrijventerreinen	Budget
-----------	---	--------

Start herontwikkeling van vastgoed en openbare ruimte op Bergweide 4 noord (kanszone 1) en verkenning herontwikkeling van twee volgende kanszones (Asfaltcentrale en Kloosterlanden). Dit vormt onderdeel van het project Toekomstbestendige Bedrijventerreinen van het DEP. €1.000.000

Prestatie	Onderzoek werklocaties	Budget
-----------	------------------------	--------

We brengen in beeld welke kwantitatieve en kwalitatieve ruimte voor werken nodig is in Deventer in de periode tot 2040. Deze behoefte leidt tot heldere profielen van werklocaties en vormen mede een basis voor inbreng regionale afstemming met West-Overijssel en de Cleantech regio. € 100.000

Prestatie	Uitvoeringsagenda Toekomstbestendige Bedrijventerreinen	Budget
-----------	---	--------

Met DEP- partners werken we verder aan de implementatie van projecten uit de Uitvoeringsagenda Toekomstbestendige Bedrijventerreinen, met aandacht voor energietransitie, circulariteit, infrastructuur en werkomgeving. Naast het beschikbare budget onderzoeken we de mogelijkheden voor cofinanciering. €500.000

Doelstelling: Veerkrachtige arbeidsmarkt	Opgave			
	1	2	3	4

Het versterken van de arbeidsmarkt zodat ondernemers over voldoende, wendbare en adequaat opgeleide medewerkers kunnen beschikken om zich voor te bereiden op de veranderende economie en klimaatopgaven. ✓

Prestatie	Human capital agenda	Budget
-----------	----------------------	--------

Ontwikkelen en uitvoeren Human Capital Agenda Deventer ism het DEP door oa: € 50.000

- aanjagen en faciliteren sectorteam voor ICT, logistiek en techniek
- stimuleren van 3 talentontwikkelingsprojecten
- afspraken maken over communicatie en marketingstrategie voor de arbeidsmarkt met Deventer Marketing en Ondernemershuis

Prestatie	Regionale samenwerking	Budget
-----------	------------------------	--------

De ambities van de Deventer lokale HC-agenda inbrengen in regionaal verband om samenwerking te stimuleren en gezamenlijke financiering te organiseren. € 50.000

Beleidsindicatoren

Beleidsindicatoren

Economie en Internationaal Beleid

Nummer	Taakveld	Naam	Waarde	Toelichting	Bron
14	Economie	Functiemenging	54	% (Weerspiegeling verhouding tussen banen en woningen (0 = alleen wonen - 100 =alleen werken)	LISA
16	Economie	Vestigingen (van bedrijven)	150,80	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 65 jaar	LISA

Exploitatie

(bedragen x €1.000)

	2022	2023	2024	2025	2026
Lasten	6.014	3.897	3.945	3.841	3.630
Baten	1.733	1.374	1.512	1.512	1.512
Saldo exclusief reserves	-4.281	-2.523	-2.434	-2.329	-2.118
Storting in reserves	0	0	0	0	0
Putting uit reserves	1.381	0	0	0	0
Saldo reserves (taakveld Mutaties reserves)	1.381	0	0	0	0
Saldo inclusief reserves	-2.899	-2.523	-2.434	-2.329	-2.118

De daling van het saldo inclusief reserves met €376.000 in 2023 ten opzichte van 2022 is als volgt te verklaren:

Economie

In 2022 waren eenmalige middelen beschikbaar gesteld voor onder andere de integrale visie arbeidsmigranten, 4e stadsarrangement en toekomstbestendige bedrijventerreinen.

Taakvelden

(bedragen x €1.000)

Economie en Internationaal Beleid	2022	2023	2024	2025	2026
Bedrijfsloket en -regelingen	-474	-493	-493	-493	-493
Economische ontwikkeling	-3.017	-1.344	-1.412	-1.308	-1.097
Economische promotie	-790	-687	-529	-528	-528
Saldo exclusief reserves	-4.281	-2.523	-2.434	-2.329	-2.118

Vorzieningen

(bedragen x €1.000)

	2023	2024	2025	2026
Uitgaven t.l.v. voorzieningen	52	52	52	52
Inkomsten t.g.v. voorzieningen	52	52	52	52
Saldo	0	0	0	0

Gerelateerde informatie

Documenten

Documentnaam	Bestandsgrootte	Openen
Deventer internationaal	1,0 Mb	Deventer internationaal
Horecabeleid 2016-2020	2,1 Mb	Horecabeleid 2016-2020
Visie op de Detailhandelstructuur 2015-2020	2,5 Mb	Visie op Detailhandelstructuur 2015-2020
Ambitie beroepshaven 2020 Port of Deventer		Ambitie beroepshaven 2020 Port of Deventer
Uitvoeringsprogramma vrijetijdseconomie		Uitvoeringsprogramma vrijetijdseconomie
Uitvoeringsagenda toekomstbestendige bedrijventerreinen		Uitvoeringsagenda toekomstbestendige bedrijventerreinen
Ambitienota internationaal beleid 2021-2026	3,6 Mb	Deventer Internationaal. Ambitienota internationaal beleid 2021-2026

Kunst en cultuur

Omschrijving

Kunst, cultuur en erfgoed zit in het DNA van Deventer. Deventer is een van de mooiste en oudste steden van Nederland, met een bruisende binnenstad en karakteristieke omliggende dorpen en platteland. Wij zijn trots op onze stad en dorpen en onze historie. Kunst, cultuur en erfgoed dragen bij aan onze identiteit en zijn van groot maatschappelijk en economisch belang. Het maakt Deventer een aantrekkelijke gemeente om te wonen, te werken én te verblijven.

Creativiteit en scheppingskracht staat in Deventer hoog in het vaandel. Deventer heeft een rijk en groot cultureel aanbod. Enerzijds wordt dit aanbod bepaald door de historie, de vele organisaties en instellingen die Deventer rijk is. Denk aan de verscheidenheid aan activiteiten in, op en rond de verschillende podia, musea, festivals, monumenten, cultuurhuizen en wijkcentra van Deventer. Anderzijds door de actieve deelname van veel inwoners, als bezoeker, deelnemer, vrijwilliger of initiatiefnemer. Voor een middelgrote stad heeft Deventer relatief veel kunst en cultuur te bieden. Dit is mede te danken aan de vaak verrassende en vernieuwende initiatieven in onze stad. Maar ook aan de rijke historie van imposant cultureel erfgoed in binnenstad en buitengebied. In Deventer wordt historie met toekomst verbonden. Erfgoed is er niet alleen om te behouden, maar zeker ook om te benutten als decor en inspiratie voor culturele activiteiten. Zo krijgt de historie betekenis bij de vormgeving van de samenleving en kan iedereen in de publieke ruimte ervan genieten.

Naast deze scheppende kant hebben kunst, cultuur en erfgoed ook een belangrijke meerwaarde voor de economische vitaliteit van Deventer. De historische binnenstad met haar middeleeuws stratenpatroon trekt ieder jaar meer toeristen. De grote culturele evenementen brengen jaarlijks vele honderdduizenden bezoekers naar Deventer. De aanwezigheid van goede culturele voorzieningen met een aantrekkelijke programmering, met name voor jongeren, maakt Deventer aantrekkelijk als vestigingsplaats. De culturele sector draagt op die manier bij aan de ontwikkeling van de kenniseconomie. Creativiteit speelt bovendien een doorslaggevende rol bij het innovatief vermogen binnen bedrijven.

Die brede inzet van kunst, cultuur en erfgoed voor onze gemeente heeft zich vertaald in een passende Cultuurvisie inclusief concreet Uitvoeringsprogramma Cultuur voor de komende jaren. Aan de hand van vijf culturele programmalijnen (te weten podiumkunsten & evenementen, educatie & participatie, erfgoed, taal, literatuur & media en beeldende kunst) werken we aan een vitaal cultureel leven. Dit vraagt om breed toegankelijke voorzieningen op stedelijk niveau en in de wijken en kernen. Er is ruimte om te experimenteren of te groeien.

Cultuur draagt dus bij aan de vorming van identiteit, het brengt reuring en jaagt ruimtelijke, economische en sociale ontwikkelingen aan. Hier werken we hard aan, met de partners in de stad, onze collega's van economie, onderwijs, vastgoed, gebiedsontwikkeling en het maatschappelijk domein.

In ons brede culturele aanbod komt een diverse groep aan cultuurliefhebbers samen. Van amateurkunstenaars, leden van zang-, muziek- en toneelverenigingen tot liefhebbers van arthouse films of experimenteel toneel. Door cultuur samen te beleven, raken mensen met elkaar verbonden. We vinden het belangrijk dat dit aanbod voor alle inwoners toegankelijk is en zien erop toe dat amateurs en jong talent voldoende aandacht krijgen, ook met het oog op het sociaal-maatschappelijk belang.

De tijdelijke sluiting van de sector de afgelopen periode als gevolg van corona en het breed gevoelde gemis van activiteiten en programma, laten ons des te meer zien wat de waarde van het culturele veld is voor Deventer en haar omgeving.

Actuele beleidscontext

De hele culturele sector heeft, in meer of mindere mate, behoorlijk te lijden gehad onder de beperkingen om het corona virus te weren. Musea en podia zijn lange tijd gesloten geweest, beoefening van amateurkunst was lang niet mogelijk. Door de beperkingen van festivals en evenementen hebben veel makers hun werk niet kunnen tonen. Instellingen, stichtingen en zzp'ers hebben daar waar dat kon aanpassingen gedaan en een digitaal programma ontwikkelt, maar de sector is nog steeds herstellende, met name in financiële zin. De toekomst is onzeker en het publiek reageert daarop. Door soms in grote getallen vooraf kaarten te bestellen, maar soms ook voorzichtig te zijn met lange termijn beslissingen. Gezamenlijk met de Provincie Overijssel, de landelijke fondsen en het Rijk werken we aan passend herstel van de sector. Daar waar nodig doen we voorstellen voor de aanpassing van onze Programmaregeling Cultuur om mee te kunnen bewegen met de behoeften in de sector.

2023 is het derde jaar waarin het Uitvoeringsprogramma wordt uitgevoerd. Onze uitgangspunten staan overeind, we bouwen verder aan stabiliteit voor de Deventer culturele sector. Aan de hand van de resultaten van de midterm review (eind 2022) zullen we, samen met de sector, verder inzetten op het realiseren van onze doelstellingen en bijsturen waar dat passend is. We maken een doorkijkje naar de ontwikkelingen die een plek dienen te krijgen in de nieuwe cultuurvisie 2025-2028.

De grote podiuminstellingen zijn momenteel onderwerp van onderzoek (de ver- danwel nieuwbouw van Burgerweeshuis op het Haveneiland en de ontwikkeling en realisatie van De Nieuwe Keizer) of verkeren nog in opstartfase na de oplevering en een lange periode na corona (Mimik). Voor de eerste twee geldt dat 2023 in het teken zal staan van de ontwerpfase. Samenwerking op gebied van bedrijfsvoering en programmering maakt onderdeel uit van deze fase. De overname van de intermediaire en facilitaire functies van het Kunstcircuit door respectievelijk de Bibliotheek Deventer en de Deventer Schouwburg is passend in dit stadium. Hiermee borgen we de toekomstige verdere inbedding van deze functies in het culturele veld van Deventer. Voor alle drie de instellingen geldt dat nog onduidelijk is wat de jaarlijkse exploitatiebijdragen aan de instellingen moeten zijn om een meerjarig stabiele exploitatie mogelijk te maken. Ook hier werken we vanuit het streven naar meerjarige rust en stabiliteit.

Makende professionals ondersteunen wij met de Programmaregeling Cultuur. Er is in Deventer plek om te maken, werken en ontwikkelen bij initiatieven zoals De Werf en Stroom. Beide plekken zijn hard op weg om naast regionaal ook nationaal van betekenis te zijn. Met samenwerkingspartners uit heel Overijssel en Gelderland en meerjarige financiering van de Provincie Overijssel zijn twee bruisende broedplaatsen gecreëerd waar we trots op kunnen zijn. Deze plekken dragen tevens bij aan de gebiedsontwikkeling van het Havengebied.

Na jaren van corona kunnen de Deventer evenementen weer op volle toeren draaien. We bereiden ons, samen met de partners uit de stad, dorpen, provincie en het rijk, voor op de versterking van de landelijke uitstraling van deze evenementen, zonder daarbij de wijken en landelijke gebieden van Deventer te vergeten.

De Bibliotheek Deventer zet zich blijvend in als breed toegankelijke maatschappelijke partij, in de haarvaten van de stad en de wijken, op gebied van lezen, leesbevordering, informatievoorziening, digitale geletterdheid, educatie, persoonlijke ontwikkeling en meer. Een uitzonderlijke collectie boeken vinden we in de Athenaeum bibliotheek, de oudste stadsbibliotheek van Nederland.

De lokale omroep Salland 1 zet stappen om zich meer en directer te verbinden aan Deventer.

In de zomer van 2023 vindt de IJSSELBIËNNALE plaats, waarmee de verbinding tussen kunst, landschap, regio en actuele maatschappelijke, een landelijk podium krijgt. De toepassing van de Percentageregeling heeft blijvend onze aandacht.

Kunstenaars vanuit verschillende disciplines hebben op diverse plekken ruimtes van waaruit zij hun kunst maken, onderwijzen of verkopen. Vaak gebeurt dit op tijdelijke locaties. Veel van deze locaties komen in ontwikkeling waardoor het aantal ateliers (met name op gebied van beeldende kunst) onder druk staat. In 2023 spannen we ons in om het atelierbeleid uit 2012 te actualiseren en hierbij de ervaringen uit andere gemeenten mee te nemen. Tot die tijd is het huidige atelierbeleid geldend, waarbinnen we ons inspinnen, samen met de collega's van vastgoed, om vervangende ruimte te vinden voor de ateliers die op korte termijn verloren dreigen te gaan.

Het materieel en immaterieel erfgoed, onze rijkdom aan monumenten en archeologie en behoud van levendige tradities, vragen blijvend aandacht. De komst van de nieuwe Omgevingswet vraagt om inzet maar biedt ook kansen om de ruimtelijke component van erfgoed een nog betere plek te geven binnen gebiedsontwikkeling. Ook bij het invullen van de woningbouwopgave binnen het project wonen en voorzieningen speelt erfgoed een belangrijke rol. Essentieel is daarbij het op orde brengen en houden van kennis. In 2021 en 2022 zijn achterstanden op het gebied van de waardering van gebouwd erfgoed weggewerkt en in 2023 zal, worden ingezet op het vormgeven van een passende beschermingsregime dat, in de geest van de omgevingswet, zowel conserverend als inspirerend kan zijn.

De zoektocht naar passend evenwicht tussen duurzaamheidsambities en erfgoedwaarden vraagt om inzet, een open blik en aandacht voor de kansen die zich door innovaties voordoen.

Ook de restauratie van de Cobercoschoorsteen, inclusief het vertellen van het bijbehorende verhaal en het opstellen van een nieuwe Kerkenvisie vragen in 2023 aandacht net zoals het uitwerken van het Gevefonds en het nader vormgeven van een eventuele gemeentelijke rol bij het onderhoud van beeldbepalende monumenten uit het collegeakkoord.

Tijdens het Hanzejaar 2023 presenteert Deventer zich als moderne Hanzestad is. In nauwe relatie met onze Hanze traditie laten partners uit het culturele, maar ook het economische en maatschappelijk domein zien hoe het Hanze gedachtengoed doorwerkt in de 21e eeuw.

Doelen & prestaties

Programma	Taakvelden
Kunst en cultuur	5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie; 5.4 Musea; 5.5 Cultureel erfgoed; 5.6 Media; 0.10 Mutaties reserves.

Doelstelling: Breed en toegankelijk cultureel programma	Opgave			
	1	2	3	4
We faciliteren een breed en toegankelijk cultureel programma voor de inwoners en bezoekers van Deventer, in een zo compleet mogelijke keten van amateur tot professional, verspreid over de vijf programmalijnen uit de Cultuurvisie.		✓		

Prestatie	Actualiseren atelierbeleid	Budget
We actualiseren ons atelierbeleid en leggen dat voor aan de raad		€ 20.000

Prestatie	Burgerweeshuis	Budget
We richten ons op het afronden van de ontwerpfase van de realisatie van Burgerweeshuis op het Haveneiland (als onderdeel van de Leidraad Grote Projecten, verkenningsfase).		€ 0

Prestatie	Cultuureducatie	Budget
We vergroten het aanbod en de verscheidenheid aan cultuureducatie door inzet van de Programmaregeling Cultuur, onderdeel B voor cultuureducatie. We maken de lokale educatieagenda inzichtelijk, met speciale aandacht voor erfgoed. Onder de noemer Young Deventer geven we extra aandacht aan jongeren (18+). We sturen op een gelijk speelveld voor de professionele aanbieders van cultuureducatie. We borgen de onafhankelijke intermediaire functie op het gebied van cultuureducatie als onderdeel van de Bibliotheek Deventer.		€ 915.000

Prestatie	De Nieuwe Keizer	Budget
We borgen de facilitaire functie cultuureducatie en de podiumkunstfunctie van de Deventer Schouwburg in de ontwikkeling richting De Nieuwe Keizer.		€ 435.000

Prestatie	Flexibele ruimte voor makers en vernieuwing	Budget
-----------	---	--------

Met de Programmaregeling Cultuur, onderdelen A en C, bieden we ruimte aan een breed scala aan initiatieven en geven daarbij expliciet ruimte aan vernieuwende activiteiten en makers. € 300.000

Prestatie	Gezonde bedrijfsvoering en codes	Budget
-----------	----------------------------------	--------

De bedrijfsplannen van de structureel gesubsidieerde organisaties voldoen aan de criteria voor doeltreffendheid, gezonde bedrijfsvoering, de Governance Code Cultuur, de Fair Practice Code en de Code Diversiteit en Inclusie. € 200.000
 We sturen in de subsidieprocessen op toegankelijkheid (o.a. op gebied van informatievoorziening, prijsbeleid, inclusie en diversiteit) zodat inwoners Deventer breed deel kunnen nemen aan het culturele leven van Deventer.

Prestatie	We maken afspraken met de gesubsidieerde instellingen	Budget
-----------	---	--------

We maken afspraken met de gesubsidieerde partijen in het culturele veld, conform het Uitvoeringsprogramma Cultuur 2021-2024. We richten ons specifiek op: € 1.090.000

- publieksbereik (met speciale aandacht voor jongeren)
- subsidie in relatie tot ambities en prestaties
- vernieuwing
- gebruik van vastgoed
- samenwerking binnen en buiten de programmaliijn

We monitoren deze via onze subsidiesystematiek. We hebben hierbij speciale aandacht voor het bereik van de dorpen en het buitengebied.

Doelstelling: Erfgoed	Opgave			
	1	2	3	4
We vergroten de betekenis van, de zichtbaarheid van en de betrokkenheid bij het culturele erfgoed, zowel boven- als ondergronds.		✓		

Prestatie	Behoud grote monumentale en gezichtsbepalende panden	Budget
-----------	--	--------

We doen een voorstel om het behoud van grote monumentale en gezichtsbepalende panden blijvend te garanderen en de rol van de gemeente hierbij nader vorm te geven. € 100.000

Prestatie	Bolwerksmolen	Budget
We zetten ons in voor de verkoop van de Bolwerksmolen met instandhouding van de huidige functie.		€ 80.000
Prestatie	Cobercoschoorsteen	Budget
We restaureren de Cobercoschoorsteen en presenteren het verhaal van de schoorsteen aan een breed publiek.		€ 240.000
Prestatie	Erfgoedagenda	Budget
Samen met de professionele erfgoedpartijen geven we invulling aan de erfgoedagenda.		€ 3.750.000
Prestatie	Kerkenvisie	Budget
In 2023 wordt de bestaande kerkenvisie geüpdatet en zal een aantal nader te bepalen casestudies worden uitgevoerd naar kansen om de toekomstbestendigheid van kerkgebouwen te vergroten.		€ 50.000
Prestatie	Verduurzaming	Budget
De eerste verduurzamingsmaatregelen ten behoeve van de museale functies van De Waag, Speelgoedmuseum en Bergkerk zijn uitgevoerd. Ook de zoektocht naar passend evenwicht tussen duurzaamheidsambities en erfgoedwaarden bij particuliere monumenten vraagt om inzet, een open blik en aandacht voor de kansen die zich door innovaties voordoen.		€ 20.000
Prestatie	Wettelijke taken	Budget
Wettelijke taken op gebied van monumenten en archeologie worden adequaat uitgevoerd. Binnen de implementatie van de omgevingswet wordt niet alleen het behoud van erfgoed geborgd maar ook ingezet op het bieden van inspiratie in het ontwerpproces. We sluiten aan bij de processen rondom de vernieuwing van de omgevingswet (visie en plan)		€ 50.000

Doelstelling: Vitale culturele sector	Opgave			
	1	2	3	4
We investeren in een vitale culturele sector die Deventer aantrekkelijk maakt om te wonen, werken en verblijven. We zetten in op een cultureel klimaat dat inspireert en uitdaagt om cultuur te produceren en het culturele speelveld te vernieuwen. We hebben hierbij aandacht voor herstel van bezoekers- en deelnemersaantallen van de culturele sector na jaren beperkingen vanwege corona. We doen dit door middel van de uitvoering van ons Cultuurbeleid, opgenomen in de Cultuurvisie Boeien en Bloeien en het bijbehorende uitvoeringsprogramma Cultuur 2021-2024.		✓		
Prestatie	Uitvoeren Cultuurvisie en Uitvoeringsprogramma			Budget
We voeren de Cultuurvisie en het Uitvoeringsprogramma Cultuur 2021-2024 uit. Op basis van de uitkomsten van de midterm review sturen we bij en wordt een proces uitgedacht richting een nieuwe cultuurvisie 2025-2028.				€ 13.070.000

Exploitatie

(bedragen x €1.000)

	2022	2023	2024	2025	2026
Lasten	19.249	19.331	18.976	18.580	18.535
Baten	2.517	2.680	2.614	2.595	2.630
Saldo exclusief reserves	-16.731	-16.652	-16.362	-15.986	-15.906
Storting in reserves	659	81	84	87	90
Putting uit reserves	2.844	1.941	1.832	1.598	1.538
Saldo reserves (taakveld Mutaties reserves)	2.185	1.860	1.748	1.511	1.448
Saldo inclusief reserves	-14.546	-14.791	-14.614	-14.475	-14.458

De stijging van het saldo inclusief reserves met €245.000 in 2022 ten opzichte van 2021 is als volgt te verklaren:

Prijs- en loonindex

De stijging is voornamelijk toe te schrijven aan reguliere prijs- en loonindex.

Taakvelden

(bedragen x €1.000)

Kunst en Cultuur	2022	2023	2024	2025	2026
Cultureel erfgoed	-2.630	-2.515	-2.296	-2.250	-2.188
Cultuurpres, -prod. en -participatie	-6.688	-6.428	-6.375	-6.134	-6.133
Media	-4.548	-4.775	-4.757	-4.738	-4.720
Musea	-2.954	-3.021	-3.021	-2.949	-2.949
Treasury	89	88	87	85	84
Saldo exclusief reserves	-16.731	-16.652	-16.362	-15.986	-15.906

Voorzieningen

(bedragen x €1.000)

	2023	2024	2025	2026
Uitgaven t.l.v. voorzieningen	93	93	93	93
Inkomsten t.g.v. voorzieningen	24	24	24	24
Saldo	-69	-69	-69	-69

Gerelateerde informatie

Documenten

Documentnaam	Bestandsgrootte	Openen
Koersdocument Ruimtelijk erfgoed	0,5 Mb	Koersdocument Ruimtelijk erfgoed
Uitvoeringsprogramma Cultuur 2021-2024	1,0 Mb	Uitvoeringsprogramma Cultuur 2021-2024
Kadernota Cultuureducatie	0,5 Mb	Kadernota Cultuureducatie
Cultuurvisie 2019-2024	8,2 Mb	Cultuurvisie 2019-2024

Bedrijfsvoering

Omschrijving

Het bestuursakkoord "Dichtbij, betrokken en bevlogen" spreekt over fijn wonen en leven in Deventer, waar iedereen ertoe doet en waarvoor we werken aan een duurzame toekomst. Deze ambities kunnen alleen worden waar gemaakt met een ambtelijke organisatie die structureel op sterkte is. Een organisatie die goed functioneert, die zowel robuust is als wendbaar. Daarover gaat het programma Bedrijfsvoering.

We ontwikkelen ons tot een organisatie die flexibel, communicatief en netwerkend is. Zo kunnen we inspelen op wat de samenleving ons vraagt. De rol die de gemeente daarbij inneemt (faciliterend, regulerend, uitnodigend of handhavend) hangt af van het maatschappelijke vraagstuk. De organisatie kent een verdeling van taken en verantwoordelijkheden, maar treedt naar buiten toe als één geheel op. De organisatie is er op gericht een optimale connectie te maken met de buitenwereld. En zorgt ervoor dat maatschappelijke vraagstukken snel en effectief worden opgepakt.

We willen een organisatie zijn waar de medewerkers met trots en plezier werken. Dat doen we in duurzame huisvesting waarin gebouw en voorzieningen optimaal worden benut. In een organisatie waar integraal gewerkt wordt, over domein- en teamgrenzen heen. Waar we sturen op basis van vertrouwen: minder kaders, maar wel steviger en met korte beslislijnen. En volgens de kernwaarden zorgzaam, verantwoordelijk, open en durf.

Inwoners en ondernemers verwachten dat we onze informatievoorziening op orde hebben. Tot de basis daarvan behoort het borgen van privacy en informatieveiligheid. Ook vraagt dit om een gemeentelijke organisatie die datagedreven werkt en met een informatiehuishouding die op orde is.

Er is een sterke focus op de financiële soliditeit van de gemeente. Besturen betekent vooraf kaderen, vervolgens het goede handelen en achteraf verantwoorden. De gemeente Deventer wil graag laten zien dat zij in control is. Zo verantwoorden we open en transparant aan onze inwoners wat we voor de gemeenschap doen. Control is daarmee een essentieel onderdeel voor de gemeente om succesvol te zijn.

Deventer, Olst-Wijhe en Raalte (DOWR) hebben een samenwerkingsverband op het gebied van bedrijfsvoering. De financiële administratie, personeels- en salarisadministratie, gemeentelijke belastingen, ICT, facilitaire zaken en het inkoopadvies organiseren we vanuit dit samenwerkingsverband.

Actuele beleidscontext

Digitaal en Datagedreven Werken

De privacy van inwoners en de informatieveiligheid van de gemeente moeten worden gewaarborgd. De komende jaren blijven wij ons richten op het stroomlijnen van de verantwoordingen op privacy en informatieveiligheid. Ook vanuit andere oogpunt hebben we veel aandacht voor data, informatie en kennis. We doen dit om intern beter te kunnen sturen op de uitvoering van taken, ervan te leren en verbeteringen te signaleren. Daarnaast doen we dit ter ondersteuning van beleidsbeslissingen, door het bij elkaar brengen van data uit verschillende beleidsvelden. Dat betekent dat onze data en het informatiebeheer goed op orde moeten zijn. In 2023 realiseren we een gegevensfundament, een belangrijke en noodzakelijke stap in Datagedreven Werken. In het Infolab combineren we informatie over contact met inwoners bij het KCC, Communicatie en in de wijken.

Medewerkers

De gemeente is continu in beweging. We hebben te maken met grote opgaven zoals de woningbouwopgave en de energietransitie. Om deze te kunnen realiseren zal de ambtelijke capaciteit flink uitgebreid worden. Ook kijken we naar een passende structuur en aansturing. Op dit moment hebben we wel al te maken met een hoge werkdruk. In het coalitieakkoord is €1,7 miljoen gereserveerd om knelpunten in de capaciteit op te lossen.

Momenteel hebben we te maken met een krappe arbeidsmarkt. Daarom wordt er continue gezocht naar nieuwe mogelijkheden om personeel aan te trekken. Daarnaast is het belangrijk dat medewerkers zich blijven ontwikkelen en met passie en plezier hun werk kunnen doen. De AOW-leeftijd ligt steeds hoger. Dit zorgt ervoor dat werknemers in toenemende mate langer zullen (moeten) doorwerken. Dit noodzaakt tot meer aandacht voor de duurzame inzetbaarheid van werknemers en voor het tijdig borgen van kennis bij vertrek.

Er wordt een steeds groter beroep gedaan op de digitale vaardigheden van onze medewerkers. Ook hebben we veel aandacht voor de andere 21-eeuwse vaardigheden en voor digitaal leiderschap. Door Covid19 is dit in een stroomversnelling gekomen.

Toekomstgericht Werken (TGW)

Als organisatie werken we flexibel, we kiezen op basis van ons werk wat een handige werkplek is: op kantoor, thuis, of op locatie in de wijk, bij bewoners, organisaties of partners. Na het vele gedwongen thuiswerken als gevolg van covid19, gebruiken we deze ervaringen om het goede van thuiswerken te behouden en dit in balans te brengen met werken op kantoor of op een andere locatie. Dit pakken we op in het project Toekomstgericht Werken (TGW), waarin we met een integrale blik naar ons werk kijken: vanuit ict, huisvesting en met veel zorg voor de medewerker. Zodat we met plezier, veilig, in balans en effectief kunnen werken, ook als een nieuwe periode met Covid19 zich aandoet. Het Stadhuis wordt steeds meer een plek waar medewerkers, inwoners en samenwerkingspartners elkaar ontmoeten. Geconcentreerd werken en overleggen met een informeel karakter zullen steeds meer vanuit huis of elders plaatsvinden.

Gemeentebrede ontwikkeling

Meerjarige formatie en bezetting

In de tabel hieronder is het meerjarenperspectief in de formatie van de gemeente Deventer weergegeven. Hierin zijn besluiten en mutaties tot en met september 2022 verwerkt. Dit is nog exclusief nieuw beleid, maar inclusief de doorwerking van de tweede kwartaalrapportage 2022.

De voorstellen nieuw beleid omvatten onder meer een toename van de formatie om de doelstellingen in het bestuursakkoord te kunnen realiseren. Deze toename wordt verwerkt in de eerste nota van wijziging 2023.

Meerjarige formatieontwikkeling	2021	2022	2023	2024	2025
Formatie (FTE)	725,84	748,17	832,40	810,03	804,89
Bovenstaand overzicht is exclusief formatie HGB, Raad en B&W					

In 2023 stijgt de formatie met 84,23 fte ten opzichte van 2022. De organisatie groeit door de uitbreiding van wettelijke taken en projecten. Voor een deel betreft het omzetting van langdurige inhuur naar vaste formatie. De helft van de formatiestijging wordt verklaard doordat vanaf 2022 39 fte is ingestroomd van instellingen voor toegang jeugd, WMO en beschermd wonen naar het nieuw ingerichte team Toegang Sociaal Domein. De formatie stijgt ook door de inzet van middelen die in het Bestuursakkoord zijn opgenomen om personele knelpunten in bestaand beleid op te lossen en in te zetten voor de doorontwikkeling van de organisatie in de komende 4 jaar.

In het meerjarig beeld daalt de formatie vanaf 2024 licht, omdat voor een aantal functies vooralsnog tijdelijke formatie is toegekend, die in 2023 of later afloopt.

Inhuur

(bedragen x €1.000)

Soort inhuur	Realisatie			Begroting	Begroting
	2019	2020	2021	2022	2023
Inhuur vaste formatie	1.703	2.518	3.300	2.700	3.300
Inhuur extra capaciteit	4.308				
Inhuur specifieke deskundigheid	1.994				
Vervanging ziekte/zwangerschap		700	848		
Piekbelasting		543	350		
Bewuste keuze flexibiliteit		869	800		
Speciale projecten		3.976	4.200		
Inhuur boven formatie				5.300	6.200
Totaal	8.005	8.606	9.498	8.000	9.500

De begroting 2022 was gebaseerd op de realisatiegegevens over 2020. In 2021 is de inhuur fors gestegen tot €9,5 miljoen door de groei van projecten, de toename van het aantal taken en de zeer krappe arbeidsmarkt. De prognose voor 2022 komt in de tweede kwartaalrapportage 2022 op circa € 10 miljoen. In de begroting voor 2023 gaan we ervan uit dat de vraag naar externe capaciteit voorlopig op een vergelijkbaar niveau blijft. De inhuur boven formatie betreft inhuur voor vervanging bij ziekte en zwangerschap, bij piekbelasting en voor specifieke deskundigheid (piek, ziek, specifiek).

Bij de aanvraag voor inhuur wordt altijd eerst gekeken of dit intern of via de Talentenregio kan worden opgelost. Wanneer dit niet het geval is wordt de aanvraag gepubliceerd op de inhuurdesk. Inhuuropdrachten boven €100.000 worden geaccordeerd door de directie.

Ziekteverzuim

De organisatiedoelstelling voor ziekteverzuim blijft voor 2023 ongewijzigd op 4,6%. Om deze doelstelling te halen, moet met name het langdurig verzuim worden teruggebracht. Verzuim door privéomstandigheden en persoonlijke factoren in combinatie met wat het (veranderende) werk vraagt, zijn de belangrijkste oorzaken van het verzuim. In het verzuimmanagement heeft dit dan ook de aandacht van de organisatie.

Doelen & prestaties

Programma	Taakvelden
Bedrijfsvoering	0.4 Overhead 0.10 Mutaties reserves

Doelstelling: Datagedreven werken	Opgave			
	1	2	3	4
We werken datagedreven en met een eigentijdse informatievoorziening, waardoor we voor minimaal 95% voldoen aan de BIO (Baseline Informatieveiligheid Overheid)	✓			

Prestatie	Onze ICT-systemen zijn minimaal 99% van de tijd beschikbaar	Budget
	De server- en netwerkbeschikbaarheid bedraagt minimaal 99% binnen het tijdvak 07:30 - 17:30 uur. De beschikbaarheid wordt continue gemonitord en via SLA-rapportages ieder kwartaal gerapporteerd aan de DOWR-gemeenten.	inzet uren binnen vaste formatie

Prestatie	Uitvoeren jaarplan	Budget
	We voeren het jaarplan privacy en informatieveiligheid uit en rapporteren daar jaarlijks over	€252.000

Prestatie	We realiseren één gegevensfundament	Budget
	Een gegevensfundament is een technische voorziening die benodigd is voor datagedreven werken. Dit bestaat uit databases waarin alle data wordt opgeslagen, software waarmee data geordend kan worden en gecombineerd, opslagmogelijkheden en ook analyse en/of visualisatieprogramma's.	€912.000

		Opgave			
		1	2	3	4
Doelstelling:	De formatie van de organisatie is op sterkte en medewerkers zijn tevreden				
	We zoeken continue naar nieuwe mogelijkheden om personeel aan te trekken en zetten in op hun continue ontwikkeling, zodat ze met passie en plezier hun werk kunnen doen.	✓			
Prestatie	Medewerkers worden zorgvuldig ingewerkt bij binnenkomst in onze organisatie	Budget			
	We voeren het inwerkprogramma voor nieuwe medewerkers uit. Dit omvat de diverse aspecten van het werken bij een gemeente.	Uren binnen vaste formatie			
Prestatie	We stimuleren de doorontwikkeling van onze medewerkers en borgen hun kennis bij pensionering	Budget			
	Met de Leren & Ontwikkelen-aanpak en budget kunnen medewerkers hun kennis en vaardigheden bijhouden en uitbreiden. Bij pensionering zorgen we tijdig voor het overdragen van kennis naar collega's.	€1.028.000			
Prestatie	We voeren een medewerkerstevredenheidsonderzoek uit	Budget			
	Door middel van onderzoek meten we op allerlei aspecten (waaronder werkdruk, kennisbehoefte, diversiteit en inclusiviteit) hoe medewerkers in de organisatie staan en wat de leer- en verbeterpunten zijn.	Uren binnen vaste formatie			
Prestatie	We voeren het charter diversiteit uit	Budget			
	Als gemeente hebben we de charter van de SER ondertekend, waarmee we werken aan diversiteit in de organisatie op verschillend gebied, zoals leeftijd, gender en achtergrond. In de kwartaalrapportages van de P&C-cyclus rapporteren we hierover.	€50.000,-			

Doelstelling: Solide en betrouwbare bedrijfsvoering	Opgave			
	1	2	3	4
We voeren een solide en betrouwbare bedrijfsvoering, waarmee we voldoen aan wet- en regelgeving	✓			
Prestatie We implementeren de Woo en vier samenhangende wetten	Budget			
In 2021 en 2022 hebben we de invoering van vijf samenhangende wetten voorbereid: de Wet open overheid (Woo), de Wet Elektronische Publicaties, de nieuwe Archiefwet, de Wet Modernisering Elektronisch Bestuurlijk Verkeer en het Tijdelijk Besluit Digitale Toegankelijkheid. In 2023 implementeren we deze wetten (verder).	€182.000			
Prestatie We implementeren een nieuw financieel systeem	Budget			
Vanwege rechtmatigheid zijn we in 2022 gestart met de aanbesteding van een nieuw financieel systeem. In 2023 implementeren we dit systeem.	€372.939			
Prestatie We verkrijgen een goedkeurende accountantsverklaring	Budget			
We verkrijgen een goedkeurende verklaring.	€185.549			accountantskosten, daarboven inzet eigen uren vaste formatie

Beleidsindicatoren

Beleidsindicatoren

Bedrijfsvoering

Nummer	Taakveld	Naam	Waarde	Toelichting	Bron
1	Bestuur en ondersteuning	Formatie	8,21	Fte per 1.000 inwonere	eigen gegevens
2	Bestuur en ondersteuning	Bezetting	7,81	Fte per 1.000 inwoners	eigen gegevens
3	Bestuur en ondersteuning	Apparaatskosten	722,79	Kosten per inwoner	eigen begroting
4	Bestuur en ondersteuning	Externe inhuur	11,96	Kosten inhuur externen als % van totale loonsom + kosten inhuur externen	eigen begroting
5	Bestuur en ondersteuning	Overhead kosten	8,01	% van totale lasten	eigen begroting

Exploitatie

(bedragen x €1.000)

	2022	2023	2024	2025	2026
Lasten	39.214	39.594	38.376	37.837	38.516
Baten	9.247	8.931	8.341	8.325	8.327
Saldo exclusief reserves	-29.967	-30.663	-30.034	-29.512	-30.189
Storting in reserves	831	1.519	1.280	1.449	1.286
Puttend uit reserves	2.307	1.384	888	909	1.421
Saldo reserves (taakveld Mutaties reserves)	1.476	-134	-392	-540	135
Saldo inclusief reserves	-28.491	-30.798	-30.426	-30.051	-30.054

De stijging van het saldo inclusief reserves met €2.307.000 in 2023 ten opzichte van 2022 is als volgt te verklaren:

- Loon- en prijscompensatie (€1.128.000)
- Compensatie van hogere rente (2,3%) op de investeringen van FZ en ICT (€39.000)
- Overkomst E-depot van programma 10 (€88.500)
- Structurele inzet voor privacy en informatiebeveiliging (€110.000)
- Het budget datagedreven werken is in 2023 lager dan in 2022 (-€93.000)
- Hogere overheadinkomsten uit projecten (€193.000)
- Verschuiving van apparaatskostenbudget voor management van het team Toegang (€73.000)
- Eenmalige middelen in 2023 voor aanbesteding en implementatie van een nieuw financieel systeem (€340.000)
- Overige verschillen, waaronder meerjarige verschuivingen in ICT-budget (€208.000)
- De investeringsplanning (Roadmap) van ICT is geactualiseerd. Verschillen in de kapitaallasten (rente en aflossing) zijn verrekend met de reserve kapitaallasten ICT en zijn daarmee budgetneutraal.

Taakvelden

(bedragen x €1.000)

Bedrijfsvoering	2022	2023	2024	2025	2026
Ondersteuning organisatie	-29.967	-30.663	-30.034	-29.512	-30.189
Saldo exclusief reserves	-29.967	-30.663	-30.034	-29.512	-30.189

Investerings

(bedragen x €1.000)

	2023	2024	2025	2026
Uitgaven t.l.v. investeringen	2.149	1.023	5.657	3.092
Inkomsten t.g.v. investeringen	0	0	0	0
Saldo	-2.149	-1.023	-5.657	-3.092

Gerelateerde informatie

Documenten

Documentnaam	Bestandsgrootte	Openen
Beleidskader Informatieveiligheid DOWR 2017-2020	1,2 Mb	Beleidskader Informatieveiligheid DOWR 2017-2020
Beleidskader privacy en gegevensbescherming	0,6 Mb	Beleidskader privacy en gegevensbescherming
Geïntegreerd Uitvoeringsplan Informatieveiligheid 2017-2020	1,2 Mb	Geïntegreerd Uitvoeringsplan Informatieveiligheid 2017-2020
I-Visie DOWR 2018-2022	1,0 Mb	I-Visie DOWR 2018-2022

Algemene dekkingsmiddelen

Omschrijving

De algemene dekkingsmiddelen zijn die inkomsten van de gemeente waar geen directe dienstverlening en/of bestedingsverplichtingen tegen over staat. Het zijn dan ook vrij besteedbare middelen die jaarlijks worden ingezet ter dekking van de uitgaven in de diverse programma's. Daarnaast betreft het ook de raming onvoorzien en uitgaaf- en inkomstenstelposten die nog niet aan de diverse programma's zijn toegerekend.

De algemene dekkingsmiddelen bestaan uit:

- De algemene uitkering uit het Gemeentefonds;
- De opbrengsten van de lokale heffingen;
- De opbrengst uit deelnemingen (dividend);
- Financiering;
- Onvoorzien en stelposten.

Exploitatie

(bedragen x €1.000)

	2022	2023	2024	2025	2026
Lasten	14.232	41.973	39.209	26.626	33.147
Baten	263.774	284.512	297.530	305.146	288.375
Saldo exclusief reserves	249.542	242.538	258.321	278.520	255.228
Storting in reserves	26.824	7.889	5.372	4.947	4.659
Puttend uit reserves	38.025	35.860	12.249	5.083	2.097
Saldo reserves (taakveld Mutaties reserves)	11.201	27.971	6.877	136	-2.561
Saldo inclusief reserves	260.743	270.509	265.198	278.656	252.667

De toelichting vindt u onder [Dekking programmaplan](#).

Taakvelden

(bedragen x €1.000)

	2022	2023	2024	2025	2026
Algemene dekkingsmiddelen					
(Algemene) uitkeringen Gemeentefonds	232.273	249.783	252.989	263.054	250.822
Belastingen Overig	243	313	313	313	313
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-26	-27	-27	-27	-27
Grondexploitatie (niet bedr terein)	-39	-40	-40	-40	-40
Overige baten en lasten	-12.531	-38.853	-27.240	-18.176	-30.447
OZB niet-woningen	12.510	13.315	13.745	14.189	14.618
OZB woningen	15.267	15.799	16.406	17.031	17.675
Parkeren	-13	-13	-13	-13	-13
Riolering	-6	-7	-7	-7	-7
Treasury	1.890	2.295	2.222	2.223	2.361
Wonen en bouwen	-26	-27	-27	-27	-27
Saldo exclusief reserves	249.542	242.538	258.321	278.520	255.228

Voorzieningen

(bedragen x €1.000)

	2023	2024	2025	2026
Uitgaven t.l.v. voorzieningen	0	0	0	0
Inkomsten t.g.v. voorzieningen	110	110	110	110
Saldo	110	110	110	110

Gerelateerde informatie

Documenten

Documentnaam	Bestandsgrootte	Openen
Beleidsnota reserves en voorzieningen 2018	1,1 Mb	Beleidsnota reserves en voorzieningen 2018
Kadernota Verbonden partijen 2017	0,1 Mb	Kadernota Verbonden partijen 2017
Treasurystatuut 2017	0,6 Mb	Treasurystatuut 2017
Beleidsnota Risicomanagement en weerstandsvermogen 2014	1,4 Mb	Beleidsnota Risicomanagement en weerstandsvermogen 2014
Richtlijn Activeren en afschrijven 2020	1,8 Mb	Richtlijn Activeren en afschrijven 2020
Verlenen van garanties en geldleningen 2020	1,7 Mb	Verlenen van garanties en geldleningen 2020
Financiële verordening 2019	1,0 Mb	Financiële verordening 2019
Verordening onderzoeken doelmatig- en doeltreffendheid 2019	1,4 Mb	Verordening onderzoeken doelmatig- en doeltreffendheid 2019
Controleverordening gemeente Deventer 2019	0,3 Mb	Controleverordening

Paragrafen

Paragraaf Bedrijfsvoering

Inzicht

De paragraaf Bedrijfsvoering is ondergebracht bij het programma Bedrijfsvoering ([zie programma Bedrijfsvoering](#)).

Paragraaf Lokale heffingen

Inzicht

De paragraaf lokale heffingen geeft inzicht in het beleid ten aanzien van de lokale heffingen (inclusief kwijtscheldingsbeleid), de lokale lastendruk en de geraamde inkomsten van de diverse heffingen. Daarnaast geeft de paragraaf inzicht in de kostendekkendheid van de heffingen en de producten die samenhangen met de heffingen. In deze paragraaf is een overzicht van baten en lasten voor de heffingen opgenomen waarbij er sprake is van het verhalen van kosten. Voor de heffingen die hoogstens kostendekkend mogen zijn moet inzichtelijk worden gemaakt dat de geraamde baten de ter zake geraamde lasten niet worden overschreden.

Wijzigingen

Met ingang van 2023 zijn onderstaande zaken nieuw of gewijzigd:

- Het algemene uitgangspunt is dat voor alle tarieven een gelijke maximale toegestane stijging wordt bepaald. Dit betekent voor 2023 dat de tarieven stijgen met 4,7% ten opzichte van 2022;
- Dit betreft een gemiddelde van prijs (+5,5%) en loon aanpassingen (+3,95%);
- Het algemene uitgangspunt van de toegestane stijging kent een aantal uitzonderingen.

Conclusies

- De lastendruk voor inwoners met een huurwoning daalt met – 0,91% tot € 435,18. Deze inwoners betalen alleen afvalstoffenheffing en rioolheffing;
- De lastendruk voor inwoners met een koopwoning stijgt met 0,79% tot €773,50;
- De kwijtscheldingen komen naar verwachting op €1.527.000;
- Het tarief voor de rioolheffing stijgt met 3,36%;
- Het basis tarief voor de afvalstoffenheffing daalt met gemiddeld -4,79%;
- Het tarief voor OZB woningen daalt met ca. 15%, de opbrengsten OZB stijgen met 3%.

Beleidsuitgangspunten

De lokale heffingen zijn onder te verdelen in twee categorieën:

- belastingen;
- rechten;

De algemene belastingen komen ten goede aan algemene middelen van de gemeente. Dit betekent dat de opbrengsten niet gelabeld zijn maar voor alle gemeentelijke taken en voorzieningen kunnen worden ingezet. De gemeenteraad bepaalt waarvoor. Onder de algemene belastingen vallen bijvoorbeeld de onroerendezaakbelastingen en de toeristenbelasting.

Rechten zijn belastingen waarvan de opbrengsten zijn bestemd voor specifieke taken of voorzieningen met een duidelijk algemeen belang. Tegenover de heffing van de inwoners staat een tegenprestatie. Rechten zijn in feite bestemmingsheffingen. Voorbeelden hiervan zijn de rioolheffing en de afvalstoffenheffing. Voor bestemmingsbelastingen geldt dat de gemeente niet meer mag heffen dan de kosten die zij voor de betreffende taak of voorziening maakt.

Retributies worden geheven van personen aan wie de gemeente een specifieke dienst verleent die voor die persoon een individueel voordeel oplevert. De belangrijkste retributies zijn de leges: vergoedingen voor een bij de gemeente aangevraagde dienst als het aanvragen van een paspoort of een vergunning. Net als bij bestemmingsbelastingen mogen de retributies niet meer dan kostendekkend zijn.

Met betrekking tot de belastingen en rechten zijn de beleidsuitgangspunten verschillend.

Het algemene uitgangspunt is dat voor alle tarieven een gelijke maximale toegestane stijging wordt bepaald. Dit betekent voor 2023 dat de tarieven stijgen met 4,7% ten opzichte van 2022. Dit betreft een gemiddelde van prijs (+5,5%) en loon aanpassingen (+3,95%). Op het algemene uitgangspunt van de toegestane stijging is een aantal uitzonderingen van toepassing, te weten:

- Ozb/rzb tarieven;
- Reisdocumenten en rijbewijs;
- Rioolheffing;
- Leges planologische procedures;
- Bouwleges;
- Parkeertarieven;
- Afvalstoffenheffing.

Indien de aanpassing van de tarieven op enigerlei wijze leidt tot knelpunten in de relatie tussen de hoogte van het tarief en de eis van kostendekkendheid van het product (al dan niet 100%) dan wordt dit gemeld.

Beleidsuitgangspunt gemeentelijke belastingen

Bij de belastingen staat de budgettaire functie voorop. De stijging van de OZB-/RZB-opbrengsten is bepaald op jaarlijks 3% (exclusief groei van het bestand). Uitgangspunt is dat de gemiddelde waardeschommelingen worden geneutraliseerd in de tarieven.

Beleidsuitgangspunt rechten

Door het karakter van de rechten als bestemmingsheffing is er een duidelijke relatie tussen de opbrengst van de rechten en de kosten van de door de gemeente te leveren tegenprestatie. Beleidsuitgangspunt is om die reden de kostendekkendheid van de betrokken tegenprestatie c.q. het overheidsproduct. De kostendekkendheid bepaalt in principe het in rekening te brengen tarief. Binnen strikte regels mag binnen de leges de meeropbrengst van de ene heffing worden gebruikt voor de dekking van andere kosten. Voorwaarden zijn dat we rekening houden met aspecten zoals het verbod op willekeur, het evenredigheidsbeginsel, het gelijkheidsbeginsel en de Europese Dienstenrichtlijn.

Het beleid is dat tarieven zoveel mogelijk kostendekkend zijn. In een aantal gevallen is dat structureel niet mogelijk. De infrastructurele kosten van bruggen en kades zijn bijvoorbeeld zo hoog dat het niet haalbaar is de kosten in zijn geheel te verhalen op de gebruikers van de haven.

De invoering van de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen leiden tot grote wijzigingen in de legesverordening. Momenteel is er nog geen definitief besluit genomen of de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging daadwerkelijk per 1 januari 2023 inwerking treedt. De besluitvorming hierover door Eerste Kamer is half november (8 en 15) gepland. Bij het opstellen van de legesverordening 2023, de tarieventabel en de kostenonderbouwingen gaan wij er van uit dat de invoering van de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen doorgaat.

Kwijtscheldingsbeleid

Het kwijtscheldingsbeleid is vastgelegd in de Leidraad invordering. De hierin gestelde criteria zijn afgeleid van de regelgeving van het Rijk.

Kwijtschelding is mogelijk voor afvalstoffenheffing en rioolheffing.

Naar verwachting wordt in 2023 voor €1.527.000 aan belastinggelden kwijtgescholden. Het gaat hierbij met name om afvalstoffen- en rioolheffing.

(bedragen x €1)

Belasting/heffing	Kwijtschelding in 2022	Kwijtschelding in 2023
Afvalstoffenheffing	903.000	903.000
Rioolheffing	624.000	624.000

Woonlasten

De tariefaanpassingen 2023 leiden voor wat betreft de belangrijkste belastingen tot het volgende beeld van de woonlasten:

(bedragen x €1)

Woonlasten	Bedrag 2022	Bedrag 2023
Afvalstoffenheffing ¹	264,22	254,34
Rioolheffing	174,96	180,84
Woonlasten gebruiker (sub-totaal)	439,18	435,18
OZB woning ²	328,24	338,32
Woonlasten gebruiker/eigenaar (totaal)	767,42	773,50

¹) Dit betreft het tarief voor de 'modelaanslag' van het basistarief met het gemiddeld aantal (6) ledigingen. Per huishouden kan het tarief verschillen, afhankelijk van het aantal aanbiedingen per jaar. Na afloop van het jaar worden de daadwerkelijke ledigingen opgelegd. Hoe minder afval, hoe lager de aanslag.

²) Dit betreft de OZB lasten berekend op basis van de gemiddelde woningwaarde. Alhoewel de woningwaarden fors stijgen, blijft de lastendruk nagenoeg gelijk en in overeenstemming met de afgesproken trend.

Nadere toelichting belastingen

Onroerende- en roerende zaakbelastingen

Het college stelt elk jaar de gewenste opbrengst van onroerende- en roerende zaken belastingen vast. Op basis van de jaarlijkse herwaardering en de gewenste 3% opbrengststijging worden de tarieven voor de onroerende- en roerende zaakbelasting jaarlijks berekend. Per september 2022 zijn de conceptwaarden van de herwaardering gebruikt om de tarieven te berekenen voor het heffen van de belasting in 2023. Op het moment van ramen waren de waarderingen niet afgerond. In de raming is uitgegaan van een gereed percentage taxatiewaarden van 80% voor woningen en 65% van niet woningen.

De opbrengsten worden geraamd op:
(bedragen x €1)

Belasting 2023	Opbrengst in 2022	Opbrengst in 2023
OZB-opbrengst	28.917.444	30.328.063
RZB-opbrengst	10.239	10.239

Parkeerbelastingen

De totale begrote parkeeropbrengst voor 2023 is geraamd op €5.236.392

De parkeertarieven zijn met 0,7% extra verhoogd conform MPP, naast de reguliere indexatie van 4,7%.

(bedragen x€1)

Belasting 2023	Opbrengst in 2022	Opbrengst in 2023
Parkeerbelasting	4.842.196	5.236.392

Precario

Deze belastingen worden geheven voor het hebben van voorwerpen onder of boven, voor openbaar gebruik bestemde, gemeentegrond, maar ook voor de vergunning voor ingebruikname van gemeentelijke gronden. Onder de precariobelasting vallen ook de marktgeden. De gemeente Deventer heft haar gelden op basis van een marktprecario verordening. Een berekening kostendekkendheid is hiervoor niet benodigd.

Op basis van het Raadsbesluit van 16 december 1998 (nummer 98.19993) komt een deel van het precario ten goede aan het ondernemersfonds Deventer binnenstad.

In 2023 bedragen de verwachte precario opbrengsten €417.806. De stijging ten opzichte van 2022 is -naast indexatie- te verklaren doordat in 2022 de opbrengst tijdelijk is verlaagd met €54.000 in verband met Corona.

(bedragen x €1)

Belasting 2023	Opbrengst in 2022	Opbrengst in 2023
Precario inclusief marktgeden	343.355	417.806
Waarvan marktgeden	215.002	226.828

Toeristenbelasting

Jaarlijks worden alle aanbieders van overnachtingslocaties uitgenodigd tot het doen van de aangifte toeristenbelasting. Hiertoe worden de aanbieders aangeschreven met uitleg over de heffing en afdracht van toeristenbelasting en ontvangen de aanbieders een aangifteformulier. De heffing wordt opgelegd na het lopende belasting jaar. De toeristenbelasting 2023 betreft de opbrengst van de overnachtingen uit 2022. Begin 2023 worden de aangiften door de ondernemers doorgegeven. Naar aanleiding van het daadwerkelijk aantal overnachtingen wordt de belasting opgelegd, dan wordt duidelijk of corona van invloed is geweest op het aantal overnachtingen in onze gemeenten. De aanslag wordt tevens verzonden aan aanbieders van B&B en Airbnb.

(bedragen x €1)

Belasting 2023	Opbrengst in 2022	Opbrengst in 2023
Toeristenbelasting	243.348	256.733

Afvalstoffenheffing

De afvalstoffenheffing is een bestemmingsheffing en valt voor de lokale heffingen onder de belastingen. De afvalstoffenheffing mag maximaal kostendekkend zijn. De afvalstoffenheffing is verschuldigd voor het gebruik van een perceel waar de gemeente een inzamelplicht heeft voor de huishoudelijke afvalstoffen.

Na vaststelling van de primitieve begroting 2022 is de afvalbegroting in december 2021 middels een raadsbesluit aangepast. Voor de vergelijking 2023 met 2022 wordt uitgegaan van de gewijzigde begroting 2022.

De inwoners van Deventer zetten verder in op het recyclen van grondstoffen met behulp van de aanwezige voorzieningen.

Ook in 2023 blijven de oorspronkelijke beleidsuitgangspunten van Diftar onverkort van toepassing:

- er geldt een 0-tarief voor GFT en PMD;
- de tarieven zijn maximaal 100% kostendekkend;
- er geldt een vast tarief per huishouden en een variabel tarief voor restafval, afhankelijk van het aanbodvolume;
- de literprijs is voor elke container gelijk. Het variabele tarief varieert recht evenredig met het aantal beschikbare liters van de container/ondergrondse container (140, 240 of 50 liter);
- de tariefopbouw is zodanig dat geen enkel containervolume benadeeld of bevoordeeld wordt;
- voor een 240 liter container of een extra tweede container (ongeacht volume) geldt een toeslag van €36;
- Het uitgangspunt blijft dat een huishouden gemiddeld 6 keer per jaar de restafvalcontainer (140 liter) aanbiedt.

De tarieven die volgen uit de beleidsuitgangspunten worden opgenomen in de verordening afvalstoffenheffing 2023.

(bedragen x €1)

Recht 2023	Opbrengst in 2022	Opbrengst in 2023
Afvalstoffenheffing	13.220.110	12.973.302

Toelichting	x €1.000
Kosten taakveld	-13.058
Inkomsten taakveld	796
Netto kosten taakveld	-12.262
Toe te rekenen kosten:	
Overhead incl. (omslag)rente	-807
BTW	-1.231
Totale kosten (100%)	-14.300
Opbrengst heffingen	12.973
Dekking	91%

Rioolheffing

De hoofdlijnen van de kostenontwikkeling zijn beschreven in het Gemeentelijk rioleringsprogramma 2022-2026 (GRP) zoals dat in januari 2012 door uw raad is vastgesteld.

De rioolheffing is bedoeld als dekking voor de kosten van aanleg, onderhoud en exploitatie van de gemeentelijke voorzieningen bedoeld voor inzameling en transport van afval- en hemelwater. Ook de negatieve gevolgen van grondwateroverlast worden beperkt middels de inkomsten uit de rioolheffing.

Vastgesteld is dat het tarief de komende jaren stabiel blijft en alleen wordt gecorrigeerd voor indexering en door areaalaccres. Het areaalaccres houdt min of meer gelijke tred met de toename van het aantal percelen dat wordt aangeslagen voor de rioolheffing en heeft dus een beperkte invloed op de ontwikkeling van het tarief. Uitgangspunt bij de rioolheffing is 100% kostendekking. Eventuele tekorten of overschotten worden verrekend met de daarvoor gevormde voorziening.

De volgende zaken werken door in de tariefstelling voor 2023:

- Bij vaststelling van het GRP is besloten om vooralsnog geen middelen te reserveren voor de theoretische vervangingsgolf die over 30 tot 40 jaar op lijkt te gaan treden. Deze keuze wordt heroverwogen in een volgende versie van het GRP. De eventuele nieuwe keuze werkt dus door vanaf begrotingsjaar 2027;
- De indexering op de kosten is toegepast zoals aangegeven in de begrotingsrichtlijnen. Dit levert een toename van de kosten op met €254.000;
- De renteomslag over de investeringen is met 0,1% gestegen naar 2,3%;
- Het aantal huishoudens dat wordt aangeslagen is met 581 toegenomen;
- Het areaalaccres is bepaald op van €29.000;
- In verband met de uitbreiding van het takenpakket van het samenwerkingsverband Rivus wordt de bijdrage verhoogd tot een bedrag van tot €93.000 (2022: €56.000). Dit kan door substitutie binnen de begroting van riolering en waterhuishouding worden gedekt. Hier komt geen aanvullende budgetvraag uit voort;
- De subsidieregeling voor afkoppelen van particulier dakoppervlakte wordt via de exploitatie van riolering en waterhuishouding gedekt. Hiervoor is dekking aanwezig van €50.000 per jaar. Vooralsnog wordt dit bedrag op begrotingsbasis gehandhaafd. Mocht er meer beroep op deze regeling worden gedaan waardoor een jaarrekeningtekort ontstaat dan kan dat tekort worden gedekt door te beschikken over de voorziening riolering.

Door de VNG is onlangs een nieuwe concept modelverordening gepubliceerd. Deze biedt voor de toekomst meer mogelijkheden voor de gemeente om te heffen voor haar gemeentelijke waterzorgplichten. Omdat de taken veel breder zijn dan de naam “Verordening Rioolheffing” doet vermoeden, wordt mogelijk de naam van deze heffing aangepast. De voorlopige werknaam is “Verordening bijdrage gemeentelijke watertaken”. De komende tijd wordt dit nader uitgewerkt, aanpassing van de gemeentelijke verordening zal op zijn vroegst per 2023 plaatsvinden.

Toelichting rioolheffing 2023 en begrotingsramingen

Om het basistarief te kunnen bepalen is een aantal elementen van belang. Uitgangspunt is de kosten in de primaire begroting. Hierop dienen die elementen in mindering te worden gebracht die niet (deels) via het basistarief worden gegenereerd.

(bedragen x €1):

Geraamde kosten	8.006.000
Overhead	537.000
BTW kosten	476.000
Te dekken kosten	9.019.000

Ter bepaling van het bedrag dat via het basistarief dient te worden gegenereerd worden de volgende kostenelementen in mindering gebracht:

(bedragen x €1):

Nieuwe rioolaansluitingen	-100.000
Tariefdifferentiatie	-175.000
Kwijtscheldingen	-624.000
Te dekken kosten via het basistarief rioolheffing	8.120.000

Het geraamde aantal te belasten aansluitingen, gecorrigeerd voor wat betreft tarievdifferentiatie, ontheffingen en kwijtscheldingen bedraagt 44.888. Dat is een toename van 581 ten opzichte van 2022. Om de kosten te kunnen dekken is een basistarief van € 180,89 noodzakelijk.

De specificatie van de totale baten is:

(bedragen x €1)

Basistarief rioolheffing	8.120.000
Opbrengsten tarievdifferentiatie	175.000
Opbrengsten nieuwe rioolaansluitingen	100.000
Kwijtscheldingen	624.000
Totaal	9.019.000

In verband met de technische eis dat het tarief deelbaar dient te zijn door 12 wordt voorgesteld het tarief vast te stellen op €180,84. Het tarief stijgt daarmee met €5,88 ten opzichte van 2022. Dat is een stijging van 3,36%. De verhoging van de energielasten is niet doorberekend in het voorgestelde tarief voor rioolheffing.

(bedragen x €1)

Recht 2023	Opbrengst in 2022	Opbrengst in 2023
Rioolheffing	8.551.000	8.919.000

Toelichting	in €	In %
Kosten taakveld(en) inclusief (omslag)rente	-8.006.000	
Inkomsten taakveld(en) exclusief heffingen	100.000	
Netto kosten taakveld	-7.906.000	
Toe te rekenen kosten:		
Overhead incl. (omslag)rente	-537.000	
BTW	-476.000	
Totale kosten	-8.919.000	100%
Opbrengst heffingen	8.919.000	
Dekking		100%

Havengelden

Het haven- en opslaggeld wordt geheven voor het gebruik van gemeentelijk vaarwater, van gemeentelijke sluis, kaden en loswallen en van andere werken en terreinen door de gemeente ten behoeve van de scheepvaart gemaakt of ter beschikking gesteld. De exploitatie van de haven is niet kostendekkend. Onder auspiciën van de NVB is in 2019/2020 een onderzoek gedaan naar de havengeldenstructuur in Nederland. Het doel van dit onderzoek was om te komen tot een moderne model-havengeldregeling. Op basis van de bevindingen uit dit onderzoek en in verband met de komst van de Container Terminal Deventer zijn de Havengeldverordening en de havenbeheersverordening per 2021 aangepast. Voor 2023 zijn de tarieven geïndexeerd met de reguliere indexatie. Daarnaast is er nu voor het liggeld een nieuw tarief opgenomen voor schepen die op grond van een afgegeven ontheffing langer in de haven mogen liggen.

(bedragen x €1)

Recht 2023	Opbrengst in 2022	Opbrengst in 2023
Haven en opslaggeld	265.403	277.500

Toelichting	In €	In %
Kosten taakveld(en) inclusief (omslag)rente	-312.987	
Inkomsten taakveld(en) exclusief heffingen	22.000	
Netto kosten taakveld	-290.987	
Toe te rekenen kosten:		
Overhead incl. (omslag)rente	-120.872	
BTW	0	
Totale kosten	-411.859	100%
Opbrengst heffingen	277.500	
Dekking	277.500	64%

Lijkbezorgingsrechten

De lijkbezorgingsrechten hebben het karakter van een bestemmingsheffing. Hierdoor is er een relatie tussen de opbrengst van de rechten enerzijds en de kosten van de door de gemeente te leveren dienst of tegenprestatie anderzijds. De tarieven in de verordening (als geheel) mogen maximaal 100% kostendekkend zijn. De mate van kostendekking vloeit voort uit de lasten en de totale opbrengsten uit het in rekening gebrachte tarief.

Kostendekkendheid:

Het algemene beleid is de tarieven zoveel mogelijk kostendekkend te laten zijn. Voor het beheer van de begraafplaatsen is dit al sinds jaren niet mogelijk. De kostendekkendheid van de tarieven van de gemeentelijke begraafplaatsen bedraagt thans ongeveer 42% en wordt onder meer beïnvloed door het feit dat de begraafplaats Roeterdsweg, gelet op de in het verleden uitgegeven eeuwigdurende grafrechten, niet kan worden gesloten maar wel moet worden onderhouden.

(bedragen x €1)

Recht 2023	Opbrengst in 2022	Opbrengst in 2023
Begraafrechten	151.169	158.274

Toelichting	In €	In %
Kosten taakveld(en) inclusief (omslag)rente	-335.599	
Inkomsten taakveld(en) exclusief heffingen	-	
Netto kosten taakveld	-335.599	
Toe te rekenen kosten:		
Overhead incl. (omslag)rente	-38.871	
BTW	0	
Totale kosten	-374.470	100%
Opbrengst heffingen	158.724	
Dekking	158.724	42%

Nadere toelichting rechten

Kostendekkendheid leges en tarieven uit legesverordening.

De opbouw van de legesverordening is als volgt:

- Leges titel 1, Algemene dienstverlening
- Leges titel 2, Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning (Wabo)
- Leges titel 3, Dienstverlening vallend onder de Europese dienstenrichtlijn

De invoering van de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen leiden tot grote wijzigingen in de legesverordening. Momenteel is er nog geen definitief besluit genomen of de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging daadwerkelijk per 1 januari 2023 inwerking treedt. De besluitvorming hierover door Eerste Kamer is half november (8 en 15) gepland.

In voorgaande jaren werd in de begroting de kostendekkendheid van de leges weergegeven. Door de onduidelijkheden rondom de invoering van de Omgevingswet is dit inzicht in deze begroting nog niet te geven. De kostendekkendheid wordt betrokken bij de vaststelling van de legesverordeningen.

Paragraaf Financiering

Samenvatting

Deze paragraaf bevat de beleidsvoornemens ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille en geeft inzicht in de rentelasten, het renteresultaat, de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend en de financieringsbehoefte.

De uitgangspunten in het Treasurystatuut beperken de risico's. Zo worden enkel nieuwe langlopende leningen aangetrokken overeenkomstig de daadwerkelijke financieringsbehoefte, zoals die gedurende het jaar wordt gemonitord. De looptijd van deze leningen worden afgestemd zodanig dat het herfinancieringsrisico wordt gespreid. Tijdelijke tekorten in de beschikbare liquiditeit worden opgevangen via kasgeldleningen en de bestaande kredietlimiet op de rekening-courant.

Daarbij wordt het risico beperkt door deze financieringsvorm niet te gebruiken voor structurele financieringsbehoeften, conform de kasgeldlimiet. Het aantrekken van nieuwe leningen kan op ieder moment plaatsvinden voor zover dit nodig is om voldoende beschikbare liquide middelen te kunnen waarborgen, met inachtneming van de bevoegdheden uit het Treasurystatuut.

Jaarlijks wordt als onderdeel van het Treasuryplan een doorvertaling gemaakt van de meerjarenbegroting naar de financieringsbehoefte. Hierbij dient te worden opgemerkt dat deze inschatting gedurende het jaar kan worden bijgesteld op basis van tussentijdse begrotingswijzigingen, investeringsplanningen en overige relevante ontwikkelingen.

De gemeente Deventer hanteert het principe van integrale financiering, waarbij de rentelasten voor de leningen intern worden doorbelast aan de vaste activa. Het omslagrente percentage hiervoor bedraagt in 2023 2,3%. De rente voor de grondexploitatie kent een andere berekeningswijze en bedraagt in 2023 2,61%. Vanwege de stijgende marktrente en het aflopen van een aantal oudere leningen met een relatief hoge rente, is de verwachting dat de rentekosten de komende jaren weer gaan stijgen.

Beleidskader

Het Treasurybeleid van de Gemeente Deventer is vastgelegd in het Treasurystatuut. De laatst vastgestelde versie van het statuut is uit 2021. Hierbij is rekening gehouden met alle van toepassing zijnde wet- en regelgeving. Aanvullend is een beleidskader “Verlenen van garanties en het verstrekken van geldleningen” uit 2020 van toepassing.

Het Treasurystatuut beschrijft de uitgangspunten en bevoegdheden die de gemeente hanteert op het gebied van financiering, beleggingen, rentemanagement, liquiditeitenbeheer en de financiële logistiek. Deze zijn gebaseerd op de volgende doelstellingen:

- het waarborgen van een blijvende toegang tot de kapitaalmarkt teneinde de beschikbaarheid over voldoende financiële middelen zeker te stellen;
- het beheersen van financiële risico's (renterisico's, koersrisico's, kredietrisico's en liquiditeitsrisico's);
- het realiseren van zo laag mogelijke kosten (rente, provisies en kosten van het betalingsverkeer) en het zekerstellen van voldoende liquiditeit.

In de praktijk betekent dit dat complexe en risicovolle producten worden vermeden. Er worden enkel onderhandse leningen aangegaan bij financiële instellingen in de euro valuta. De gemeente verstrekt alleen leningen in het kader van de publieke taak. Tijdelijke overtollige liquiditeiten worden ondergebracht bij het schatkistbankieren van de Rijksoverheid.

Het Treasurybeleid heeft geen winstoogmerk. Uitgangspunt is dat alle rentelasten intern worden doorbelast aan de investeringen voor onder andere grondexploitatie, kapitaalgoederen en deelnemingen en leningen aan verbonden partijen. Hiervoor wordt jaarlijks een omslagrente bepaald waarmee een neutraal renteresultaat kan worden bereikt.

Voor de beheersing van risico's dient de gemeente te voldoen aan een aantal limieten:

- Renterisiconorm: het totale bedrag aan langlopende schulden wat in een kalenderjaar wordt afgelost of een renteherziening kent mag maximaal 20% bedragen van de totale gemeentebegroting;
- Kasgeldlimiet: het totale bedrag van kortlopende schulden (na aftrek van vlottende middelen) mag maximaal 8,5% bedragen van de totale gemeentebegroting;
- Norm schatkistbankieren: het totale bedrag aan liquide middelen dat buiten de schatkist wordt aangehouden bedraagt niet meer dan 2% van het begrotingstotaal.

In het treasurystatuut is bepaald dat periodiek (in het 2de en 4de kwartaal) en jaarlijks in de jaarrekening verantwoording wordt afgelegd aan de raad inzake de treasury-activiteiten. Voorafgaand daaraan wordt in de Paragraaf Financiering van de begroting het voorgenomen beleid toegelicht.

Aangetrokken financiering

Huidige liquiditeit- en rentepositie

De huidige liquiditeit- en rentepositie van de gemeente kent geen bijzonderheden. De gemeente beschikt over voldoende liquide middelen en een stabiele toegang tot financiering. De rente op de geldmarkt en kapitaalmarkt zijn gestegen, waardoor de rentelasten zijn gestegen ten opzichte van de raming in de begroting 2022-2025. Renterisico's bevinden zich binnen de wettelijke normen.

Financieringsstrategie

Gegeven de doelstellingen van het Treasurystatuut worden enkel nieuwe langlopende leningen aangetrokken overeenkomstig de daadwerkelijke financieringsbehoefte, zoals die gedurende het jaar wordt gemonitord. Tijdelijke schommelingen in de beschikbare liquiditeit worden opgevangen via de bestaande kredietlimiet op de rekening-courant ter hoogte van € 28 miljoen. Het aantrekken van nieuwe leningen kan op ieder moment plaatsvinden voor zover dit nodig is om voldoende beschikbare liquide middelen te kunnen waarborgen, met inachtneming van de bevoegdheden uit het Treasurystatuut. Bij de keuze voor de rentevaste looptijd wordt rekening gehouden met de renterisiconorm en het verschil in rentelasten bij de verschillende looptijden. Jaarlijks wordt als onderdeel van het Treasuryplan een doorvertaling gemaakt van de meerjarenbegroting naar de financieringsbehoefte. Op basis hiervan wordt een inschatting gemaakt van de benodigde aan te trekken financiering.

Rentevisie

De gemeente maakt voor de rentevisie onder andere gebruik van Thesor Marktperspectief en AFS Marktupdate. De meest recente edities (augustus/september 2022) gaat uit van een verhoogd niveau van de kapitaalmarktrente als gevolg van de gestegen inflatie, slechtere economische vooruitzichten en het beleid van de ECB. Probleem voor de ECB is dat inflatiecijfers steeds tegenvallen, maandelijkse inflatiecijfers overtreffen stelselmatig de verwachtingen. Op dit moment heeft de markt (nog) vertrouwen in het (op termijn) behalen van de 2% doelstelling van de ECB. De rente voor een 10 jaar lineaire lening voor gemeenten bedraagt ongeveer 2,4% en voor 20 jaar lineaire leningen 2,7% (september 2022).

Langlopende geldleningen (> 1 jaar)

Onderstaande tabel toont een overzicht van de langlopende schulden. Zoals in de tabel zichtbaar is stabiliseert de leningenportefeuille zich. Dit wordt voor een belangrijk gedeelte veroorzaakt door geraamde opbrengsten in de grondexploitatie die de nieuwe investeringen kunnen financieren. Daarnaast kan een gedeelte van de contractuele aflossingen worden opgevangen vanuit de beschikbare overliquiditeit. Hierbij dient te worden opgemerkt dat deze inschatting gedurende het jaar kan worden bijgesteld op basis van gewijzigde inzichten in de meerjarige kasstromen op basis van tussentijdse begrotingswijzigingen, investeringsplanningen en overige relevante ontwikkelingen.

(bedragen x €1 miljoen)

Leningenportefeuille	2023	2024	2025	2026
Stand per begin jaar	199,9	193,5	195,1	181,2
Contractuele aflossingen	16,4	38,4	21,9	17,6
Nieuwe leningen	10,0	40,0	8,0	16,0
Stand per einde jaar	193,5	195,1	181,2	179,5

Kortlopende schulden (< 1 jaar)

De gemeente beschikt over een krediet op de rekening-courant met een maximum van €28 miljoen. Deze wordt gebruikt om schommelingen in het rekeningsaldo op te vangen en is in de afgelopen jaren toereikend geweest. In de begroting is het uitgangspunt dat dit ook de komende jaren het geval is.

Verstreckte leningen

Samenstelling bestaande leningenportefeuille

Onderstaande tabel toont een overzicht van de leningen die zijn verstrekt in het kader van de publieke taak. Door contractuele aflossingen neemt het saldo van de openstaande leningen ieder jaar af. In dit overzicht zijn geen nieuwe leningen opgenomen. Nieuwe leningen kunnen met instemming van de Gemeenteraad worden verstrekt op het moment dat een financieringsverzoek aan de orde is. Nieuwe aanvragen worden getoetst met inachtneming van de door de raad vastgestelde beleidsnota "Verlenen van garanties en verstrekken van geldleningen" uit 2020.

(bedragen x €1 miljoen)

Leningenportefeuille	2023	2024	2025	2026
Stand per begin jaar	19,1	18,1	17,4	16,6
Contractuele aflossingen	1,0	0,8	0,8	0,7
Nieuwe leningen	0	0	0	0
Stand per einde jaar	18,1	17,4	16,6	15,8

Onderstaande tabel toont een overzicht van het uitstaand saldo per tegenpartij (beginstand begrotingsjaar).

(bedragen x €1 miljoen)

Tegenpartij	Uitstaand saldo
NV Sportbedrijf	12,69
Go Ahead Eagles	3,96
Enexis Holding	1,35
SVN	0,20
Stichting MiMiK	0,49
WDW Escohold	0,42
Deventer Hockey Vereniging	0,02
Totaal	19,12

Renteresultaat

Interne rentedoorberekening

Het financieringsbeleid van de gemeente gaat uit van integrale financiering. Uitgangspunt is dat het taakveld Treasury een neutraal renteresultaat kent, wat bereikt wordt door de rentelasten van de gemeente door te belasten aan de gemeentelijke investeringen op de diverse programma's.

De rente die voor deze doorberekening wordt gebruikt is de omslagrente. De omslagrente wordt doorberekend aan alle vaste activa en voorraden op de balans op basis van de voorschriften van de BBV-richtlijn Rente uit 2017. De enige uitzondering hierop vormen de grondexploitaties, waarvoor conform de BBV-richtlijn Grondbeleid uit 2019 een andere rekenmethodiek geldt. Bij de bepaling van de rentelasten worden niet alleen de externe rentelasten meegenomen, maar ook de rentebaten op verstrekte leningen en de interne rentetoerekening aan reserves en voorzieningen.

Het omslagrente percentage hiervoor bedraagt in 2023 2,3%. De rente voor de grondexploitatie kent een andere berekeningswijze (conform het BBV) en bedraagt 2,41%. Bij het opstellen van de jaarrekening wordt nagegaan of de afwijking tussen de vooraf bepaalde omslagrente en de daadwerkelijke gemiddelde rentelasten meer dan 25% bedraagt. In dat geval vindt correctie plaats. De bijschrijving van rente voor de grondexploitaties vindt altijd op basis van de gerealiseerde rentelasten plaats.

De verwachting dat de rentelasten de komende jaren zullen stabiliseren. Jaarlijks wordt bij het opstellen van de begrotingsrichtlijnen vastgesteld of het rentepercentage wordt bijgesteld.

Verwachte renteresultaat

Onderstaande tabel toont de prognose van het rente resultaat op basis van de meerjarenbegroting 2023-2026. Het werkelijke renteresultaat kan afwijken door verschillen in de externe rentelasten en -baten en de omvang van de balansposities waaraan de omslagrente wordt doorberekend. Deze verschillen worden verrekend met de generieke weerstandsreserve.

(bedragen x €1000)

Renteresultaat	2023	2024	2025	2026
Rentelasten				
Rente korte financieringsmiddelen	-	-	-	-
Rente langlopende geldleningen	7.233	6.887	6.673	6.406
Rente toegerekend aan eigen vermogen	552	514	485	445
Rente toegerekend aan voorzieningen	954	797	684	698
Totaal lasten	8.739	8.198	7.842	7.549
Renteopbrengsten				
Doorberekening aan grondexploitaties	2.271	1.161	671	546
Doorberekening aan activa (omslagrente)	7.048	7.582	7.746	7.756
Totaal opbrengsten	9.319	8.743	8.417	8.302
Renteresultaat (excl rentemarge)	580	545	575	753
Rentemarge op verstrekte leningen	186	175	164	154
Renteresultaat (incl rentemarge)	766	720	739	907

Risicobeheer

Inleiding

De belangrijkste risico's gerelateerd aan de Treasuryfunctie zijn renterisico, liquiditeitsrisico en kredietrisico. Deze paragraaf beschrijft de wijze waarop de gemeente Deventer deze beheert en welke normen hierbij gehanteerd worden.

Renterisico op langlopende financiering

Schommelingen in de rente kunnen resulteren in afwijkingen in de rentelasten die de gemeente jaarlijks dient te betalen. Met name bij herfinanciering van aflopende leningen of contractuele renteherziening kan een verschil in de oude en nieuwe rente tot fors hogere rentelasten leiden. Renterisico kan zowel voortkomen uit de aangetrokken leningen als de verstrekte leningen.

De renterisico's op de langlopende financieringsmiddelen worden ingekaderd door de renterisiconorm. De renterisico's worden beperkt doordat renteherziening en herfinanciering niet hoger mag zijn dan 20% van de totale lasten op de begroting. Het doel van de renterisiconorm is het spreiden van de renterisico's van de leningenportefeuille waardoor een verandering in de rente vertraagd doorwerkt in de rentelasten van de gemeente.

Bij een begroot lastentotaal van circa € 400 miljoen bedraagt de renterisiconorm €80 miljoen. Dat wil zeggen dat jaarlijks maximaal €80 miljoen aan langlopende leningen mag worden gehefinancierd c.q. de rente mag worden herzien.

Om hieraan te voldoen, wordt bij de keuze voor rentelooptijd rekening gehouden met een goede spreiding van de aflossingen over de jaren. Het beleid binnen de gemeente Deventer is om materiële vaste activa zoveel mogelijk met lange financieringsmiddelen af te dekken (de gouden balansregel). Daarnaast wordt de hoogte van de aflossingen en de afschrijvingen zoveel mogelijk op elkaar aangesloten om ten eerste te voldoen aan de "gouden balansregel" en ten tweede om te voldoen aan een sluitende cashflow stroom.

De onderstaande tabel geeft het verwachte verloop van de renterisiconorm weer voor de jaren 2023 tot en met 2026. In alle jaren is er voldoende ruimte om binnen de limiet te blijven.

(bedragen x €1 miljoen)

Renteresultaat	2023	2024	2025	2026
Renterisico op vaste schuld				
1a Rentehetziening op vaste schuld (o/g)	0,00	0,00	0,00	0,00
1b Rentehetziening op vaste schuld (u/g)	0,00	0,00	0,00	0,00
2 Netto rentehetziening op vaste schuld (1a-1b)	0,00	0,00	0,00	0,00
3 Betaalde aflossingen	16,4	38,4	21,9	17,6
4 Renterisico op vaste schuld (2+3)	16,4	38,4	21,9	17,6
Renterisiconorm				
5 Stand van de begroting per 1 januari	455,1	431,4	396,0	396,0
6 Het bij ministeriele regeling vastgestelde percentage	20,0%	20,0%	20,0%	20,0%
7 Renterisiconorm	91,0	86,3	80,4	79,1
Toets renterisiconorm				
8 Renterisiconorm	91,0	86,3	80,4	79,1
9 Renterisico op vaste schuld	16,4	38,4	21,9	17,6
Ruimte (+) / Overschrijding (-) (8-9)	74,6	47,8	58,5	61,5

Renterisico op kortlopende financiering

Zeker bij financiering met kortlopende contracten kan het gevolg van rentewijzigingen op de totale rentelasten aanzienlijk zijn. De gemeente Deventer gebruikt kortlopende financiering daarom enkel om schommelingen in de liquiditeitspositie op te vangen en niet voor het financieren van langlopende investeringen.

De kasgeldlimiet geeft de toelaatbare omvang van de netto vlottende schuld aan en dient derhalve om het renterisico op de korte termijn te beheersen. De limiet (circa € 31,5 miljoen) bedraagt een bij ministeriële regeling vastgesteld percentage (8,5%) van de begrote gemeentelijke uitgaven (circa €370 miljoen).

De gemeente heeft ervoor gekozen om een kredietlimiet te gebruiken ter hoogte van €28 miljoen om schommelingen in de beschikbare liquiditeit op te vangen, aangevuld met een intra-dag limiet van €2 miljoen. Dit betekent dat de gemeente in beginsel altijd voldoet aan de kasgeldlimiet. In de kwartaalrapportages wordt gerapporteerd of de gemeente daadwerkelijk aan deze verplichting heeft voldaan.

Overschrijding van de kasgeldlimiet heeft formele consequenties wanneer dit langere tijd aanhoudt. De provincie dient als toezichthouder op de hoogte te worden gebracht wanneer er in drie opeenvolgende kwartalen sprake is van een overschrijding. De afgelopen jaren is hiervan geen sprake geweest.

Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico kan zich voordoen wanneer de gemeente geconfronteerd wordt met een onverwachte mismatch tussen inkomsten en uitgaven die niet opgevangen kan worden uit de beschikbare liquide middelen. De gemeente probeert dit risico te beperken door een buffer aan te houden op zowel de rekening-courant als de beschikbare kredietlimiet. Door overtollige liquide middelen af te romen naar het schatkistbankieren wordt er bovendien voor gezorgd dat de centrale Treasuryfunctie altijd toegang heeft tot het grootste deel van de liquide middelen en wordt versnippering van geld op verschillende kas- en banksaldi beperkt.

In december 2013 is het zogenoemde schatkistbankieren ingevoerd. Dit betekent dat de gemeente wettelijk verplicht is om tijdelijk overtollige middelen (liquiditeitsoverschotten) die boven een wettelijk geregeld saldo (2% van het begrotingstotaal) uitkomen, moet stallen bij het Rijk. De gemeente Deventer heeft dit gewaarborgd door ervoor te zorgen dat een positief saldo op de lopende rekeningen automatisch wordt afgeroomd boven een bepaald bedrag. In de kwartaalrapportages wordt gerapporteerd of de gemeente daadwerkelijk aan deze verplichting heeft voldaan.

Kredietrisico

Kredietrisicobeheer kan worden omschreven als het beheersen van risico's die voortvloeien uit de mogelijkheid van een waardedaling van de vorderingspositie ten gevolge van het niet (tijdig) na kunnen komen van betalingsverplichtingen door de tegenpartij als gevolg van insolventie of te kort aan liquide middelen. Uitzettingen kunnen echter op grond van het treasurystatuut slechts plaatsvinden uit hoofde van de uitvoering van een publieke taak. De kredietrisico's zijn daarmee beperkt tot situaties waarin één van de partijen waaraan de gemeente leningen heeft verstrekt niet in staat is om deze terug te betalen. In die gevallen ontstaat een risico dat de gemeente de betreffende lening moet afschrijven. De tabel in paragraaf 1.5.4.4 toont de hoofdsom per tegenpartij. Zoals te zien bedraagt het maximale kredietrisico op één partij €12,7 miljoen (Deventer Sportbedrijf).

EMU-saldo

Het EMU saldo van de gemeente Deventer draagt bij aan het totale EMU saldo van het Rijk en alle mede-overheden. De berekening van het EMU saldo gaat uit van ontvangsten en uitgaven en wijkt daarom af van het saldo van baten en lasten zoals dat in de begroting is gepresenteerd. Bij een sluitende begroting kan een gemeente daardoor toch een negatief EMU-saldo hebben.

In 2018 hebben Rijk en mede-overheden afgesproken dat het EMU tekort van mede-overheden in de periode tot en met 2022 maximaal -0,4% BBP mag bedragen. Jaarlijks wordt in de septembercirculaire door het Rijk aangegeven wat op basis van dit percentage het gewenste maximale EMU saldo per gemeente is (de referentiewaarde). Voor Deventer is dit een EMU saldo van €-13,7 miljoen. De referentiewaarde is indicatief en overschrijding door een individuele gemeente heeft geen directe consequenties.

Onderstaande tabel toont de opbouw van het EMU saldo op basis van het hiervoor opgestelde CBS schema. Het EMU saldo is in de begrotingsjaren gunstiger dan de referentiewaarde.

(bedragen x €1.000)

Omschrijving	Omschrijving	2023	2024	2025	2026
Mutaties activa	Financiële vaste activa	-983	-787	-772	-736
	Liquide middelen	0	0	0	0
	Overlopende activa	0	0	0	0
	Uitzettingen	0	0	0	0
Mutaties passiva	Vaste schuld	-6.432	1.561	-13.888	-1.643
	Vlottende schuld	9.975	1.281	10.105	-15.181
	Overlopende passiva	0	0	0	0
EMU saldo		-4.526	-3.629	3.011	16.088
EMU referentiewaarde		-13.688	-13.688	-13.688	-13.688
Ruimte (+) / Overschrijding (-) tov referentiewaarde		9.162	10.059	16.699	29.776

Paragraaf Verbonden partijen

Inzicht

De paragraaf verbonden partijen geeft inzicht in de rechtspersonen (verbonden partijen) waarmee de gemeente Deventer een bestuurlijke en financiële relatie heeft en de (financiële) risico's die hiermee (mogelijk) gelopen worden. Tevens wordt melding gemaakt van de actuele (beleid-) ontwikkelingen.

Verbonden partijen zijn (participaties in) deelnemingen (in vennootschappen), gemeenschappelijke regelingen, stichtingen en (coöperatieve) verenigingen. Van bestuurlijk belang is sprake wanneer de gemeente zeggenschap heeft door een zetel in het bestuur of door stemrecht. Onder financieel belang wordt verstaan dat de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt raakt ingeval van faillissement van de verbonden partij of dat de gemeente voor een bepaald bedrag aansprakelijk wordt gesteld als de verbonden partij zijn / haar verplichtingen niet nakomt.

De relatie van de gemeente met de verbonden partijen is zeer verschillend van aard. Soms met een wettelijke basis en soms ontstaan vanuit gemeentelijk beleid voor de uitvoering daarvan en soms voor uitvoering van bedrijfsvoering activiteiten. In alle gevallen gaat het echter om de behartiging van een publiek belang.

Wet- en regelgeving stelt eisen voor verbonden partijen. Eén van die eisen is de opstelling van een paragraaf verbonden partijen en het vaststellen van een visie op en beleid omtrent verbonden partijen in die paragraaf of in een afzonderlijke nota.

In de op 11 oktober 2017 vastgestelde kadernota verbonden partijen en de op 26-5-2020 vastgestelde uitvoeringsnota verbonden partijen wordt beschreven welke gemeentelijke kaders gelden voor de samenwerking met verbonden partijen en hoe invulling wordt gegeven aan de rollen van eigenaar (zeggenschap) en opdrachtgever (sturing). Zie daarvoor het hoofdstuk "[Beleidskader](#)".

De cijfers die gepresenteerd worden bij het financieel belang en bij het verwacht eigen vermogen, vreemd vermogen en financieel resultaat zijn, voor zover beschikbaar, afkomstig uit de jaarrekening 2020 en uit de begroting 2022 van de verbonden partij. Vervolgens is een verbinding gelegd met de paragraaf [Weerstandsvermogen en risicomangement](#).

Conclusies

Uit de informatie die is opgenomen in onderstaande paragraafonderdelen ontlenen wij geen aanwijzingen dat de gemeente voor bepaalde financiële risico's aanvullend specifiek weerstandsvermogen zou moeten aanhouden. Die conclusie wordt getrokken ondanks de volgende meest belangrijke risico's:

- De hoge inflatie in algemene zin en specifiek de stijgende energiekosten die van invloed zullen zijn op de exploitatieresultaten van verbonden partijen en / of de kosten van dienstverlening van die partijen aan de gemeente.
- De meerjarige begroting van de Deventer Schouwburg heeft bij voortzetting van haar huidige beleid en huidige programmering een structureel exploitatietekort. Daarnaast zijn er negatieve effecten op de exploitatie door de huidige onzekerheden als gevolg van de coronacrisis; daling kaartverkoop, wegvallen van sponsors, voorzichtig herstel publiek. Ook de stijging van energieprijzen zal zijn effect hebben, direct op de energielasten van de Deventer Schouwburg en indirect via de stijging van de inkoopkosten van bijvoorbeeld horeca. Wij zijn met de Deventer Schouwburg in gesprek over beperking van de tekorten 2023 en de actualiteit hierbij. Zodra daarover meer bekend is zullen wij daar informatie over delen.

Samenvatting

Algemene aspecten:

- De gemeente heeft de beschikking over alle vastgestelde jaarrekeningen 2021 van de verbonden partijen. De vastgestelde jaarrekeningen 2021 van de verbonden partijen zijn bij het opstellen van deze paragraaf nog niet beschikbaar.
- Een groot aantal verbonden partijen heeft ook een begroting 2023 (en soms ook een meerjarenbegroting) beschikbaar. Voor wat betreft de gemeenschappelijke regelingen zijn die documenten reeds in het voorjaar van 2022 aan de gemeenteraad beschikbaar gesteld en heeft dat in 2022, met uitzondering van de begroting van de Omgevingsdienst, niet tot indiening van een gemeentelijke zienswijze geleid. Met andere woorden, de begrotingen van de gemeenschappelijke regelingen kregen de instemming van de gemeente Deventer. Jaarrekeningen 2021 van gemeenschappelijke regelingen zijn in het voorjaar van 2022 ter kennisname aan de gemeenteraad gebracht.
- Indien daartoe aanleiding was (is) werd (wordt) de gemeenteraad met afzonderlijke raadmededelingen of in kwartaal rapportages geïnformeerd over actuele (financiële) ontwikkelingen bij verbonden partijen.
- Per verbonden partij wordt in deze paragraaf inzicht gegeven in het publiek - en financieel belang van de gemeente en wordt aandacht besteed aan het financieel risico en actuele ontwikkelingen. Uitgangspunt is dat de verbonden partij zelf zorgt voor borging van haar financiële risico's middels een weerstandsvermogen. Dit om te voorkomen dat deelnemende gemeenten in verbonden partijen eventuele ongedekte financiële nadelen moeten bekostigen.
- Met een raadmededeling van 26-5-2020 is de Uitvoeringsnota Verbonden Partijen gepresenteerd. De Uitvoeringsnota vormt een handreiking voor het college van B en W en de ambtelijke organisatie voor het effectief relatiemanagement en het borgen van de control op verbonden partijen. De nota gaat in op de wijze waarop de gemeente toezicht, sturing en beheersing van verbonden partijen inricht en uitvoert, alsmede de verantwoording daarover. Dat is van belang omdat de gemeente voor het realiseren van haar maatschappelijke ambities mede afhankelijk is van deze organisaties en ook aansprakelijk is als het met deze organisaties zelf of met de taakuitoefening en creëren van maatschappelijke waarde door deze organisaties mis gaat. Zij biedt handvatten en afspraken voor het relatiemanagement van verbonden partijen en verheldert de rollen die in het onderhouden van de relatie te onderscheiden zijn. Ook bevat de Uitvoeringsnota implementatiepunten, waaronder een aanzet voor wijziging in de informatievoorziening over de verbonden partijen middels de paragraaf verbonden partijen aan de gemeenteraad. Voornemen is dat voortaan in de paragraaf een tabel met een risicoprofiel per verbonden partij zou worden opgenomen en in een grafiek de risicoscore zou worden gepresenteerd. Hierdoor krijgen het college en de gemeenteraad in één overzicht inzicht in de risicoclassificatie van verbonden partijen. Daarnaast biedt de risicoscore van de verbonden partij een handvat om gemeentelijke mate van betrokkenheid en mate van toezicht op de verbonden partij af te stemmen. Die toezegging is nog niet gerealiseerd. In 2022 wordt uitwerking ervan opgepakt zodat toepassing bij het opstellen van de jaarrekening 2022 kan plaatsvinden. Bij het bepalen van de risicoscore zal ook de omvang van het publiek belang aan de orde komen evenals het financieel belang dat de gemeente in deze partijen heeft.
- Met een raadsbesluit van 7 oktober 2020 heeft de gemeenteraad besloten over een initiatiefvoorstel vanuit de gemeenteraad die tot doel heeft de grip op de samenwerking met de gemeenschappelijke regelingen te verbeteren zodat daarmee de positie van de gemeenteraden in zowel de regio IJsselland als de Cleantech regio op de samenwerkingsverbanden en gemeenschappelijke regelingen kan worden verbeterd. Het raadsbesluit betreft vijf nader uit te werken voorstellen die met de regiogemeenten moeten worden afgestemd. Daaronder begrepen het verzoek aan GR-en om conform de Wet GR voortaan tijdig een kadernota ter voorbereiding van de eerstvolgende begroting (van gemeenschappelijke regelingen) aan te bieden aan de gemeenteraadsvergaderingen die jaarlijks in het voorjaar worden gehouden. Met een raadmededeling van 29 april 2021 is de stand van zaken weergegeven. Constatie is dat niet alle GR-en daaraan (nog) voldoen en vanuit het college is daar, indien nodig, nogmaals de aandacht voor gevraagd.

- In 2022 wordt een digitaal toegankelijk dossier voor de gemeenteraad aangemaakt waarin planning- en control documenten en governance documenten van verbonden partijen zijn in te zien. De toegang daartoe wordt gerealiseerd middels de paragraaf verbonden partijen bij de jaarrekening 2022.

Specifieke aspecten:

- In 2019 is door het bestuur van Dataland het besluit genomen de activiteiten van de onderneming uiterlijk eind december 2021 te hebben overgedragen of afgebouwd zodat het daarna kan worden geliquideerd. Met de komst van de Landelijke Voorziening WOZ in 2017 is informatie over de WOZ-waarde van woningen gratis beschikbaar gekomen en is het gebruik van de Vastgoedscanner van Dataland enorm teruggelopen c.q. overbodig. Inmiddels zijn het secretariaat van het Gemeentelijk Geo-Beraad, de kennisbank en de opleidingen al door de VNG overgenomen. De Vastgoedscanner, de dataleveringen en een aantal KNOOP-diensten zijn in 2021 naar het Kadaster overgegaan. Dataland wordt in 2022 formeel geliquideerd.
- Er zijn vijf tijdelijke juridische entiteiten opgericht bij de verkoop van de aandelen Essent: CBL Vennootschap BV, CSV Amsterdam BV, Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV, Verkoop Vennootschap BV (VV) en Vordering op Enexis BV (VoE). Als gevolg van de invoering van de Wet Onafhankelijk Netbeheer (WON) in Nederland werd Essent per 30 juni 2009 gesplitst in een netwerkbedrijf (later Enexis) enerzijds en een productie- en leveringsbedrijf (het deel dat verkocht is aan RWE) anderzijds. Het doel van die entiteiten is in algemene zin de afwikkeling van de verkoop van Essent aan RWE. Iedere entiteit heeft daarnaast een specifiek doel en staat in deze paragraaf beschreven. Op 9-4-2020 hebben de aandeelhoudersvergaderingen van drie van de vijf entiteiten, CBL, VV en VoE besloten de vennootschappen per 9-5-2020 te ontbinden. Inmiddels zijn die 3 entiteiten in 2020 ontbonden. Het bestuur van PBE is in overleg met de andere contractuele partijen om na te gaan wanneer de contractuele verplichtingen voortijdig kunnen worden beëindigd en de vennootschap vervolgens kan worden ontbonden. Het doel is dat ook de vennootschap PBE in 2022 zal kunnen worden ontbonden. Ontbinding van CSV is afhankelijk van een nog lopende bezwaarprocedure, maar ook voor deze BV geldt dat opheffing in 2022 is voorzien.
- Eind 2019 is de strategische visie High Five 2020 van de NV Sportbedrijf Deventer geactualiseerd. Een visie voor de toekomst van De Scheg wordt in het najaar van 2022 uitgewerkt en met het college en de raad besproken. Die vast te stellen visie wordt de basis voor (vervangings-) investeringen in De Scheg.
- Enexis investeert in voorzieningen die het net geschikt maken voor grotere en veranderende energiestromen. De verwachting is dat Enexis de komende tien jaar €1,9 miljard extra moet investeren in het energienetwerk. De extra investeringen mag Enexis met enkele jaren vertraging, over een periode van 40 jaar, doorberekenen in de tarieven voor huishoudens en bedrijven. Deze investeringen moeten wel voorgefinancierd worden. Daarvoor heeft Enexis haar aandeelhouders in april 2020 gevraagd haar eigen vermogen met €500 miljoen te versterken waardoor het onder gunstige voorwaarden vermogen kan aantrekken op de kapitaalmarkt voor de benodigde extra investeringen in het energienetwerk. In 2020 is door aandeelhouders een hybride converteerbare lening van €500 miljoen verstrekt. De deelname van Deventer is ruim €1,3 miljoen. Op 14-4-2022 heeft de aandeelhoudersvergadering het Strategisch Plan 2022 vastgesteld. De strategische doelen van Enexis worden gerealiseerd onder de voorwaarde dat Enexis financieel solide blijft. Daarbij stelt de energietransitie Enexis voor een aantal forse uitdagingen. Het aanleggen van infrastructuur kent lange doorlooptijden en gaat gepaard met grote investeringen. Opgave is dat de energietransitie haalbaar en betaalbaar is, en dat hoge investeringen financieel blijven. In dat kader heeft het kabinet de intentie uitgesproken (en dat de Tweede Kamer gemeld) om een kapitaalstorting te doen en daarmee aandeelhouderschap door de Staat als belangrijk verder uit te werken onderdeel van de structurele oplossing van de kapitaalbehoefte te zien. Dit in aanvulling op een eventuele toekomstige bijdrage van bestaande / nieuwe provinciale en gemeentelijke aandeelhouders, op wie zij een nadrukkelijk beroep doen.
- NV Bergkwartier keert vanaf 2019 weer structureel dividend uit. Het meerjarige perspectief beschrijft dat de liquiditeit vanaf 2024, naar verwachting, weer ruimte geeft om extra uitkeringen te doen van het achterstallig dividend, jaarlijks 1/3 deel van het achterstallig dividend. Deventer 3 x €34.000. Met het verder verstevigen van het financieel fundament volgens het Strategisch Plan en het in 2021 vastgestelde meerjarige plan kan de NV Bergkwartier zich weer nadrukkelijk richten op haar strategische doelen voor behoud (en herontwikkeling) van historisch waardevol erfgoed in de stad en de omgeving. Daaronder begrepen inhaal van achterstallig onderhoud, verwijdering asbest en verduurzaming. Er is eind 2021 een verduurzamingsbeleid vastgesteld.

De focus van het verduurzamingsbeleid ligt primair op het beperken van de energievraag, met name door isolatie van daken en zoldervloeren en het isoleren van beglazing.

- De financiële situatie van de NV Deventer Schouwburg in meerjarig perspectief. De continuïteit van deze NV en daarmee een nog nader vast te gaan stellen sluitende meerjarige begroting voor de schouwburg (momenteel een structureel nadeel van afgerond €350.000 en tijdelijk meerjarig eerst zelfs nog wat hoger - afgerond €463.000) is afhankelijk van nog te nemen gemeentelijke besluitvorming over de toekomst van het Cultureel Centrum (plan De Nieuwe Keizer) en de positie van de schouwburg daar in. Incidenteel, maar wel meerjarig, is het tekort hoger vanwege de gevolgen van de coronacrisis; daling kaartverkoop, wegvallen van sponsors, voorzichtig herstel publiek. Daarnaast is definitieve gemeentelijke besluitvorming over het verstrekken van gemeenteleningen voor vervangingsinvesteringen aan de schouwburg nodig. Voorwaarde daarvoor is eveneens een sluitende meerjarige begroting.
- De registergoederen van de NV Maatschappelijk Vastgoed Deventer zijn met notariële akte van 17-2-2021 aan de gemeente overgedragen. Over 2021 voert de gemeente de exploitatie van het overgedragen vastgoed. Aanvankelijk plan was de NV in 2021 te liquideren. Dat is niet gelukt. De liquidatie zal in 2022 plaatsvinden. Oorzaken van de vertraging zijn de afronding van de bouw Mimik met de aannemer (besluit college 8-2-2022 over een vaststellingsovereenkomst en decharge op de aangegeane bankgarantie), de afwikkeling van de huurachterstanden en de eindafstemming met de Belastingdienst. In de tweede helft van 2022 wordt de NV formeel geliquideerd. Dat betekent dat de ‘terugstorting’ van het aandelenkapitaal onderdeel zal zijn van de liquidatie-uitkering in 2022 en aldus op de balans van de gemeente per 31-12-2021 nog een boekwaarde aandelenkapitaal aanwezig is.
- Vanuit de Wet Regelgeving Burgerluchthavens en Militaire Luchthavens (RBML) heeft het Rijk Provinciale Staten van Gelderland opdragen een luchthavenbesluit op grond van de Wet luchtvaart te nemen. Provinciale Staten van Gelderland hebben op 8 juni 2022 luchthavenbesluit vastgesteld. Dit luchthavenbesluit vervangt de Omzettingsregeling luchthaven Teuge. Het luchthavenbesluit verschilt op een aantal onderdelen van de omzettingsregeling. Onder andere zijn twee banen vervallen, moet het naderende vliegverkeer via het aanliegpunt naar de luchthaven komen en is de geluidsruimte gehalveerd [- 3 dB(A)-correctie]. Het uitvoeren van valschermvluchten met vliegtuigen in geluid categorie 1 tot en met 4 worden met ingang van 1 januari 2023 beperkt. Daartoe worden 4 dagdelen per maand in het weekend vastgesteld waarop met deze vliegtuigen deze vluchten niet mogen worden uitgevoerd. De luchthaven stelt deze dagdelen vast, in samenspraak met de CRO Teuge en de uitvoerders van valschermvluchten.
- KonnecteD heeft in 2020 een Ondernemingsplan vastgesteld met bijpassende meerjarige begroting waarin is opgenomen dat het bedrijf verder zal transformeren van een klassiek SW bedrijf (de instroom in de SW is gestopt) naar modern Werkleerbedrijf voor het uitvoeren van de Participatiewet. Dit vraagt investeringen in nieuwe Werk-Leer Routes voor nieuwe instroom vanuit de Participatiewet en de arbeidstoekomst voor de huidige SW populatie kan daarmee beter worden geborgd. Er is een intensief traject gestart om te komen tot een Transformatieplan KonnecteD. Hierin worden twee prioriteiten benoemd: integratie van het oude Sallcon en het oude Deventer Werk talent in één KonnecteD (hieronder valt ook monitoring en sturing) en bijpassend leiderschap en cultuur. De raad is hierover met een raadsmededeling van 6 juli 2021 geïnformeerd. Door de bezuiniging op de rijksbijdrage WSW van 2015 tot en met 2021 worden in de eerste jaren van het meerjarenperspectief exploitatieverliezen geleden die met inzet van reserves (GR en BV tezamen) kunnen worden afgedekt. Prognose volgens het vastgestelde Ondernemingsplan (september 2020) is dat vanaf 2025 positieve resultaten kunnen worden gerealiseerd. Uit de verdere uitwerking van het transitieplan en een daarbij nog vast te stellen meerjarige begroting moet blijken of deze resultaatontwikkeling haalbaar is. De governance van Sallcon / KonnecteD wordt geëvalueerd op effectiviteit en efficiency. Het samenwerkingsverband van Deventer en Olst-Wijhe is vervat in een gemeenschappelijke regeling die haar bedrijfsmatige activiteiten in KonnecteD BV heeft belegd.
- Vanwege veranderingen in de Archiefwet en de visie van het rijk op de regionale historische centra staat vast dat het rijk uit de GR HCO zal treden. Wel blijft het Rijk duurzaam verbonden met de regionale historische centra vanwege de papieren archieven. Hierbij is een juridische constructie nodig om de financiering door het Rijk te regelen. Dit wordt nader uitgewerkt.
- Het college heeft in 2021 besloten een onderzoek te starten naar de effectiviteit van de uitvoering van werkzaamheden in de buitenruimte. Die worden nu door HGB, Circulus-Berkel en Cambio uitgevoerd. Beoordeeld wordt of deze werkzaamheden effectiever kunnen worden uitgevoerd (door betere en/of samenwerking) of dat de werkzaamheden mogelijk bij een andere partij kunnen worden gelegd. Onderzoeksresultaten worden in 2022 verwacht.

- In de aandeelhoudersvergadering van Circulus BV van 17 februari 2021 is het geactualiseerde Strategieplan van Circulus BV vastgesteld. De raad is daarover met een raadsmededeling geïnformeerd.
- Het aankomende jaar gaan gemeenten en het RSJ IJsselland samen met aanbieders, ouders en jeugdigen verder met de uitwerking van belangrijke thema's in de visie (Regionale Visie Jeugdhulp IJsselland 2021-2025), zoals bovenregionale samenwerking, de aanpak van wachtlijsten en het beheersen van de kosten van jeugdhulp. Deze thema's zijn verder uitgewerkt in de Regioagenda Jeugdhulp IJsselland 2021-2022. Daarnaast wordt er samengewerkt op bovenregionale thema's zoals de om- en afbouw van 3-milieusvoorzieningen en JeugdzorgPlus locaties.
- 1 januari 2023 is tevens de ingangsdatum van het nieuwe inkoopmodel. De uitwerking hiervan wordt gemonitord.
- GGD ontwikkelingsbrief: "Zolang we in Nederland de focus niet verleggen naar gezondheid en gedrag zullen de gezondheidsverschillen en ziektelasten verder toenemen. Meer nog dan gezondheidsbescherming en preventie moeten we gezondheid bevorderen door lokaal, regionaal en landelijk te werken aan een gezonde basis. De coronacrisis heeft deze boodschap versterkt. Er is nu een niet te missen kans om de publieke gezondheid te versterken en samen te werken aan weerbare en gezonde inwoners. Alle 25 GGD-en in Nederland en ook GGD IJsselland moeten vol op deze beweging kunnen inzetten en ook op lange termijn voorbereid zijn op nieuwe crisissen. Dit is ook landelijk hoog op de agenda gezet richting het nieuwe kabinet. Daar is een robuuste organisatie voor nodig en moeten nu een aantal structurele investeringen worden gedaan in de basis van de organisatie van GGD IJsselland".
- Omgevingsdienst IJsselland (hierna: de OD) is in april 2021 het Programma Samen Toekomstbestendig gestart. Het programma kent een vijftal sporen waarvan in 2021 vier sporen nader zijn uitgewerkt. Na uitwerking van de 4 sporen van het programma zijn ze in samenhang met elkaar gebracht wat leidt tot de kaders en uitgangspunten voor een duurzame begroting 2023 en de herijking van de financiering van de OD die in 2022 bestuurlijk zullen worden vastgesteld. Op 2 maart 2022 is door de omgevingsdienst een raadspresentatie gegeven over het programma.
- Op 11 juni 2021 heeft Wadinko het beleidsplan 2021-2026 vastgesteld. Wadinko continueert het bestaande beleid met lichte accent verschuivingen. Zie informatie in deze paragraaf.
- In 2023 ligt de prioriteit van de GR Stedendriehoek bij de uitvoering van de Regionale Agenda 2.0, inclusief het uitvoeringsprogramma en het investeringsplatform. Daarnaast wordt uitdrukkelijk de samenwerking met partners uit bedrijfsleven, onderwijs en maatschappelijke organisaties gezocht. Samen is in 2022 de nieuwe koers van de regio bepaald. De GR vervult hierin, samen met stichting Strategische Board, een belangrijke rol.

Beleidskader

In toenemende mate doen gemeenten voor de uitvoering van haar publieke taken een beroep op andere organisaties waaraan zij taken aan uitbesteden, via inkoop of subsidie of via uitvoering door verbonden partijen.

Bij verbonden partijen kan het zowel gaan om privaatrechtelijke organisaties (vaak vennootschappen) als om publiekrechtelijke organisaties (gemeenschappelijke regelingen). Voor wat betreft de private partijen gaat het om organisaties en instellingen waarover gemeenten zowel financieel als bestuurlijk zeggenschap hebben. In geval van (de publiekrechtelijke) gemeenschappelijke regelingen gaat het om samenwerkingsvormen met een rechtspersoonlijkheid. De diversiteit van de verbonden partijen is de afgelopen jaren toegenomen, evenals het financiële en beleidsmatige gewicht ervan; dit werd nog eens versterkt door de decentralisaties in het sociale domein.

Gemeenten blijven verantwoordelijk voor de aansturing van verbonden partijen, de controle erop en de financiële consequenties voor de eigen organisatie. Om deze verantwoordelijkheden waar te kunnen maken is het van belang dat het college en de gemeenteraad weten wat hun bevoegdheden zijn. Vanuit zowel het publiekrecht als het privaatrecht zijn kaders van toepassing voor (de samenwerking in) verbonden partijen. Het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en daaruit voortvloeiende richtlijnen geven specifieke voorschriften mee over aspecten inzake verbonden partijen. Voorschrift is dat gemeenten in de paragraaf verbonden partijen van de gemeentelijke begroting en jaarrekening de visie op en beleid omtrent verbonden partijen opnemen. Indien gemeenten een afzonderlijk door de raad vastgestelde beleidsnota verbonden partijen hebben kan daarnaar worden verwezen. Deventer heeft voor de opstelling van een kadernota verbonden partijen gekozen.

Daarnaast is in de financiële verordening (artikel 21) van de gemeente vastgelegd dat het college periodiek in een beleidsnota het systeem van toezichtuitoefening op de onderscheiden verbonden partijen vastlegt en dit systeem ter kennis brengt van de raad. De kadernota verbonden partijen beschrijft hoe de gemeente Deventer omgaat met verbonden partijen, zodat op een weloverwogen manier invulling wordt gegeven aan de rollen van eigenaar (zeggenschap) en opdrachtgever (sturing).

In oktober 2017 is de beleidsnota verbonden partijen geactualiseerd vastgesteld door de gemeenteraad. Meer dan voorheen wordt met het vernieuwde kader een actievere betrokkenheid van college en gemeenteraad bij verbonden partijen inhoud gegeven. Naast expliciete kaders voor processen tot besluitvorming zijn inhoudelijke kaders opgenomen en is aandacht besteed aan de instrumenten voor kaderstelling, controle en sturing. Onderscheid wordt daarbij gemaakt voor de kader stellende en controlerende rol van de gemeenteraad en de opdrachtgevers- en eigenaar rol van het college.

Voor het sturen en beheersen zijn vier rollen voor de gemeente te onderscheiden:

- Gemeenteraad; kaderstelling en controlerend;
- College; opdrachtgever (sturing) en eigenaar (zeggenschap);

Een verbonden partij is gekoppeld aan een kerntaak van de gemeente op een specifiek beleidsterrein. Dit betekent dat ook vanuit inhoudelijk(e) beleid(doelen) gestuurd wordt op de verbonden partijen.

Het doel van actieve betrokkenheid bij verbonden partijen is het:

- behartigen van het publieke belang;
- beheersen van risico's die met verbonden partijen samenhangen;
- borgen van de continuïteit van de verbonden partij.

De gemeenteraad is verantwoordelijk voor de kaderstelling binnen de gemeente. De gemeenteraad heeft daartoe kader stellende bevoegdheden maar ook het budgetrecht. Dit zijn twee instrumenten waarmee aan de voorkant kan worden gestuurd op inhoud/beleid en financiën. De kadernota verbonden partijen dient als richtlijn voor het college en indirect voor de verbonden partij. Het kader verbonden partijen is ook de grondslag voor de gemeenteraad om te kunnen controleren en al dan niet te interveniëren.

Om de controlerende rol adequaat uit te voeren maakt de gemeenteraad in de regel gebruik van de reguliere planning en control instrumenten van de gemeente en de gemeenschappelijke regelingen en de raadmededelingen van het college. Vierjaarlijks wordt een evaluatie per verbonden partij opgesteld die met de gemeenteraad wordt gedeeld. Met een raadsmededeling van 28-5-2019 is het evaluatierapport over de gemeenschappelijke regelingen regio IJsselland gepresenteerd en op 26-5-2020 een raadsmededeling het evaluatierapport over de overige verbonden partijen.

Het college heeft op 26 mei 2020 de zogenaamde Uitvoeringsnota Verbonden Partijen vastgesteld. De Uitvoeringsnota vormt een handreiking voor het college van B en W en de ambtelijke organisatie voor het effectief relatiemanagement en het borgen van de control op verbonden partijen. De nota gaat in op de wijze waarop de gemeente toezicht, sturing en beheersing van verbonden partijen inricht en uitvoert, alsmede de verantwoording daarover.

Actueel is dat de Tweede kamer onlangs de gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) heeft aangenomen. Deze wetswijziging moet nog in de Eerste kamer worden behandeld. De gewijzigde WGR versterkt de kader stellende en controlerende rol van gemeenteraden. De participatiemogelijkheden van burgers en belanghebbenden bij de besluitvorming in gemeenschappelijke regelingen worden vergroot. Concrete wijzigingen zijn onder andere:

- Vastgelegd wordt op welk soort besluiten zienswijze van raden nodig is;
- Het instellen van een Adviescommissie voor het Algemeen Bestuur van een Openbaar Lichaam bestaande uit raadsleden is mogelijk (bijvoorbeeld bij de Veiligheidsregio en Stedendriehoek);
- Recht van onderzoek door gemeenschappelijke raden;
- Lokale en gemeenschappelijke Rekenkamers om onderzoek te doen naar het gevoerde bestuur.

Informatie per verbonden partij

In het algemeen geldt dat bij de meeste deelnemingen sprake is van gebruikelijke bedrijfsvoering risico's. Die conclusie is te baseren op de accountantsrapporten bij de jaarrekeningen van die partijen waarin aandacht is besteed aan de continuïteit van de bedrijfsvoering. Bij sommige vennootschappen is daarnaast informatie opgenomen over bijzondere omstandigheden en risico's. Ook is voor een paar verbonden partijen melding gemaakt van de actuele waarde van het bezit. Informatie over de vermogensposities, de resultaten, bijzondere omstandigheden en actuele waarden zijn indicaties (er zijn er uiteraard meer) over de continuïteit van een verbonden partij en hun vermogen om financiële risico's te kunnen opvangen.

Hieronder treft u alle verbonden partijen aan, waarbij per partij kort is aangegeven wat het doel, de aard van de verbinding met de gemeente en het publiek belang is. De volgorde sluit aan bij de programma-indeling. In de aard van de verbindingen zijn de volgende categorieën onderscheiden:

- GR = Gemeenschappelijke regeling - deelname (% belang)
- NV = Naamloze vennootschap - aandeelhouder (% belang)
- BV = Besloten Vennootschap - aandeelhouder (% belang)
- ST = Stichting - deelname (% belang)
- Coöp = Coöperatie - deelname (% belang)

Circulus Berkel BV

Vestigingsplaats: Apeldoorn

Website: [circulus](https://www.circulus.nl)

Programma: Algemene dekkingsmiddelen

Entiteit: BV

Deelnemingspercentage: 21,83%

Doel en openbaar belang: Inname en verwijdering van huishoudelijk- en bedrijfsafval en stadsreiniging.

Financieel risico: De gemeente loopt financieel risico over het geactiveerde aandelenkapitaal in Circulus BV en op het geraamde dividend voor de algemene middelen (dividend Cirec). De aandelen van Circulus BV worden gehouden door de gemeenten Apeldoorn, Deventer, Epe, Zutphen, Doesburg, Bronckhorst, Brummen, Voorst en Lochem. Dochteronderneming CiRec BV is in handen van de gemeenten Apeldoorn en Deventer.

Toelichting: Circulus heeft geen winstdoelstelling. Publieke dienstverlening wordt tegen kostprijs gedaan. Circulus is gegroeid naar een weerstandsvermogen dat een solvabiliteits-percentage van minimaal 25% vertegenwoordigt. Een eis die banken stellen bij de financiering van Circulus.
Het belang van Deventer is 21,83%. Dat belang moet ook in de algemene reserve van Circulus BV zijn vertegenwoordigd. Na jaarrekening 2021 van Circulus is dat belang in het eigen vermogen 20,0, waardoor na vaststelling van de jaarrekening 2021 van Circulus geen dividend aan Deventer kon worden uitbetaald. Ook in het meerjarig perspectief tot en met 2025 wordt nog geen dividenduitkering voorzien omdat het belang van 21,83% nog niet in de Algemene Reserve is gerealiseerd.

Beleidsvoornemens 2023: In de aandeelhoudersvergadering van 17 februari 2021 is het geactualiseerde Strategieplan van Circulus vastgesteld. De raad is daarover met een raadsmededeling geïnformeerd. De realisatie daarvan zal in jaarplannen worden uitgewerkt en in samenspraak met gemeenten zijn beslag krijgen in de begroting van en de dienstverlening aan gemeenten (voor Deventer: afvalinzameling en reiniging openbare ruimte).

De aankomende jaren zullen de investeringsbedragen toenemen. Deze worden met name veroorzaakt door elektrificeren van het wagenpark, investering in overname containerparken van Gemeenten en aanpassingen in beleid (bijvoorbeeld omgekeerd inzamelen).

Hierdoor zal het balanstotaal stijgen. Om te kunnen voldoen aan de solvabiliteitseis van minimaal 25% zal ook het eigen vermogen moeten toenemen.

Contractwaarde 2023: €9.971.018 (afval) en €5.116.481 (reiniging)

Bijdrage GR 2023:

Subsidie 2023:

Dividend 2023: €191.000 (Cirec)

Financiële gegevens	2021	2022	2023
Eigen vermogen	€16.142.268	€16.934.000	€17.868.000
Vreemd vermogen	€37.406.319	€41.181.000	€38.525.000
Resultaat	€1.469.343	€1.446.000	€1.416.000
Bron	Jaarrekening	Begroting	Begroting
Nominale (balans)waarde aandelenkapitaal 31-12-2021:	€18.400 (€18.400)		
Garantie 31-12-2021:			
Lening 31-12-2021:			

CSV Amsterdam BV

Vestigingsplaats: 's-Hertogenbosch

Website:

Programma: Algemene dekkingsmiddelen

Entiteit BV

Deelnemingspercentage: 0,26%

Doel en openbaar belang: Als gevolg van de invoering van de Wet Onafhankelijk Netbeheer (WON) in Nederland is Essent per 30 juni 2009 gesplitst in een netwerkbedrijf (Enexis) en een productie- en leveringsbedrijf (Essent). In 2009 is het productie- en leveringsbedrijf verkocht aan RWE. Daarnaast heeft Deventer in 2014 de aandelen in het afvalverwerkingsbedrijf Attero (voormalig Essent Milieu) verkocht aan Waterland. Uit beide verkopen vloeit de deelneming voort waarin wij aandeelhouder zijn van CSV Amsterdam B.V. (CSV=Claim Staat Vennootschap)

CSV heeft drie doelstellingen:

- a. namens de verkopende aandeelhouders van Essent een eventuele schadeclaimprocedure voeren tegen de Staat als gevolg van de WON (Wet Onafhankelijk Netbeheer);
- b. namens de verkopende aandeelhouders eventuele garantieclaim procedures voeren tegen RECYCLECO B.V. ("Waterland");
- c. het geven van instructies aan de Escrow-agent wat betreft het beheer van het bedrag (€13,5 miljoen) dat op de Escrow-rekening n.a.v. verkoop Attero is gestort.

Uiteindelijk doel is de afwikkeling van de verkoop van Essent aan RWE.

Ad a: De Hoge Raad in 2015 heeft besloten dat de Splitsingswet niet in strijd is met het recht van de Europese Unie. Met deze uitspraak van de Hoge Raad zijn de vorderingen van Essent op de Staat definitief afgewezen. Voor de vennootschap is de procedure daarmee geëindigd.

Ad b: In 2016 is een compromis werd bereikt tussen CSV, Recycleco B.V. en Attero Holding B.V. over betwiste (fiscale) claims alsmede over een belastingteruggave en in april 2020 is een tweede en finale compromis bereikt tussen hiervoor genoemde partijen voor de beëindiging van alle resterende geschillen met betrekking tot betwiste (fiscale) claims, alsmede over een belastingteruggave. Op 21 mei 2020 heeft CSV het resterend vermogen op de Escrow-rekening van €7.951.352,47 ontvangen, welk bedrag vervolgens onder inhouding van €150.000 voor aanvulling van het werkkapitaal volledig is uitgekeerd aan de aandeelhouders.

Financieel risico: Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag €20.000), art 2.:81 BW.

Toelichting:

Beleidsvoornemens 2023: In februari 2021 heeft CSV bezwaar gemaakt tegen de naheffingsaanslag afvalstoffenbelasting. Op het moment is CSV in gesprek met de Belastingdienst over het bezwaar. Afhankelijk van de reactie van de Belastingdienst en de kans van slagen van een eventuele gerechtelijke procedure zal in overleg met Aandeelhouderscommissie van CSV de procedure al dan niet worden voortgezet. Na afwikkeling van deze bezwaar- en eventuele gerechtelijke procedure of eventuele voortijdige beëindiging van deze procedure (bijvoorbeeld door een mogelijk compromis tussen de Belastingdienst en CSV of een besluit van de Aandeelhouderscommissie de procedure niet verder voort te zetten) zal CSV kunnen worden opgeheven en de resterende liquide middelen kunnen worden uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang.

Contractwaarde 2023:

Bijdrage GR 2023:

Subsidie 2023:

Dividend 2023:

Financiële gegevens	2021	2022	2023
Eigen vermogen	€312.379	€0	€0
Vreemd vermogen	€22.664	€0	€0
Resultaat	-€42.665	-€100.000	€0
Bron	Jaarrekening	opheffing in 2022	Opheffing in 2022
Nominale (balans)waarde aandelenkapitaal 31-12-2021:	€52 (€52)		
Garantie 31-12-2021:			
Lening 31-12-2021:			

Het Groenbedrijf BV

Vestigingsplaats: Deventer

Website: [hetgroenbedrijf](https://www.hetgroenbedrijf.nl)

Programma: Leefomgeving

Entiteit: BV

Deelnemingspercentage: 50%

Doel en openbaar belang: Beheer, onderhoud, aanleg en vervanging van openbaar groen en zorgen voor een duurzame instandhouding. Sociale onderneming door inzet van mensen met afstand tot de reguliere arbeidsmarkt.

Financieel risico: De volgende financiële risico's zijn voor de gemeente aan de orde:

- De ontwikkeling van de tarieven voor de dienstverlening wegens de kostenontwikkeling van het personeelsbestand (waaronder kosten voor instroom van deelnemers vanuit de Participatiewet als ook een seniorenregeling) als ook de inkoopkosten bij derden.
- De financiering van de (vervangings-) investeringen in het meerjarig perspectief door een mix van eigen vermogen en vreemd vermogen (door de gemeente te verstrekken aan HGB).

Toelichting: De gemeente Deventer en KonnecteD BV zijn elk voor 50% aandeelhouder in HGB BV. Het begroot resultaat voor 2021 was -€167.000. De interim directeur van HGB heeft in 2021 maatregelen getroffen om de begroting sluitend te krijgen en daarbovenop zijn oudere balansposten opgeschoond en daardoor is over 2021 een positief exploitatieresultaat van €774.000 behaald, waarvan het grootste gedeelte eenmalig van aard is. Met het positief resultaat over 2021 kan de eigen vermogen positie weer worden aangevuld, nadat over 2019 en 2020 nadelige resultaten waren geboekt van respectievelijk -€173.000 en -€422.000.

Het Groenbedrijf verzorgt de leefomgeving van de gemeente Deventer en doet dat voor een substantieel deel met mensen met lagere / beperkte competenties. HGB draagt daarmee in belangrijke mate bij aan social return. De inzetbare doelgroep verandert. Het aantal werkzame Wsw'ers daalt en de groep deelnemers vanuit de Participatiewet stijgt. De financiering voor deze doelgroepen verschilt en leidt per saldo in de toekomst voor het meerjarige perspectief tot hogere personele kosten en legt daarmee druk op de tariefontwikkeling van het groenonderhoud voor de gemeente.

Beleidsvoornemens 2023: Het college heeft op 18-12-2020 besloten een onderzoek te starten naar de effectiviteit van de uitvoering van werkzaamheden in de buitenruimte. Met een raadsmededeling is de gemeenteraad daarover geïnformeerd. De werkzaamheden in de openbare ruimte worden momenteel door HGB, Circulus en Cambio Buurtbeheer (Circulus) uitgevoerd. Beoordeeld wordt of deze werkzaamheden effectiever kunnen worden uitgevoerd (door betere en/of – andere - samenwerking) of dat de werkzaamheden mogelijk bij een andere partij kunnen worden gelegd. Tevens wordt in 2022 de governance van HGB, waarin zowel de gemeente Deventer als KonnecteD BV momenteel ieder 50% belang hebben, nader onderzocht op effectiviteit en efficiëntie van de uitvoering van het gemeentelijk publiek belang (groenonderhoud openbare ruimte).

De doorontwikkeling van HGB richt zich op 3 facetten: organieke aanpassingen, bedrijfs- en uitvoeringsprocessen en de cultuur binnen het bedrijf. Daarnaast vergt de PSO certificering PSO (Prestatieladder Sociaal Ondernemen) de aandacht. De huidige certificering is trede 3 en geldig tot 1 augustus 2022. Doelstelling is een gelijkblijvende PSO trede. Financieel aandachtspunt zijn de stijgende energieprijzen en de stijgende loonkosten mede in relatie tot de vitaliteit van het ouder wordende personeelsbestand.

Contractwaarde 2023: €8.412.590

Bijdrage GR 2023:

Subsidie 2023:

Dividend 2023:

Financiële gegevens	2021	2022	2023
Eigen vermogen	€1.924.000	€1.434.000	€1.434.000
Vreemd vermogen	€2.363.000	€2.559.000	€2.559.000
Resultaat	€774.000	€0	€0
Bron	Jaarrekening	Begroting	Prognose
Nominale (balans)waarde aandelenkapitaal 31-12-2021:	€30.000 (€30.000)		
Garantie 31-12-2021:			
Lening 31-12-2021:			

Coöperatie Dimpact ua

Vestigingsplaats: Enschede

The logo for Dimpact, featuring the word "Dimpact" in white, bold, sans-serif font on a dark blue rectangular background.

Website: [dimpact](https://dimpact.nl)

Programma: Algemene dekkingsmiddelen

Entiteit: Coöp

Deelnemingspercentage: 3%

Doel en openbaar belang: Het verbeteren en innoveren van gemeentelijke dienstverlening door het gezamenlijk inkopen van ICT-oplossingen en het delen van kennis.

Financieel risico: Gezien de bijdrage van Dimpact aan de uitvoering van het implementatieplan 'Doorpakken nu' van €285.000 in 2021, is er sprake van een positieve ontwikkeling. In 2022 en 2023 zal er respectievelijk €413.000 en €155.000 uit het eigen vermogen worden bijgedragen. In overleg met de accountant en de RvC is afgesproken om een weerstandsvermogen aan te houden van minimaal €1.600.000 (circa 50% van de jaarlijkse bedrijfskosten). Naar de huidige inzichten zullen deze bijdragen mogelijk zijn. Dimpact is op dit moment financieel gezond.

Als de leden tussentijds zouden besluiten de vereniging op te heffen, zullen individuele leden zelf een contract moeten afsluiten voor continuïteit van hosting, ontwikkeling en beheer van ICT-systemen. Er is dan een risico op hogere kosten omdat er dan niet meer als collectief over de prijs onderhandeld wordt. Het gaat hier om procesondersteuning die cruciaal is voor onze dienstverlening en bedrijfsvoering

Toelichting:

Beleidsvoornemens 2023: Deventer betaalt jaarlijks €6.000 contributie en heeft een overeenkomst voor het afnemen van softwaresystemen en hostingskosten van de software. Hieronder vallen o.a. het zaakstelsel (e-Suite) en de burgerzakenmodules. Samenwerken in de vereniging van gemeenten zorgt, naast inkoopvoordeel, voor kennisdeling waardoor de leden elkaar verder helpen. Dimpact is een coöperatieve vereniging, 40 gemeenten zijn lid. Dimpact vertegenwoordigt ruim drie miljoen inwoners. In 2020 is gestart met de implementatie van de strategische richting voor 2020-2025. Het doel is een toekomstvaste dienstverlening te realiseren voor alle leden van Dimpact. Met de strategische koers en het daarbij behorende implementatieplan 'Doorpakken nu' ligt er een goede basis voor de komende jaren. Naast verbeteren en vernieuwen is continuïteit van bestaande dienstverlening een belangrijke voorwaarde. 2023 en 2024 staan in het teken van de vervanging van de functionaliteiten van het zaakstelsel e-Suite. Dit gebeurt innovatief: in componenten, op basis van common ground techniek.

Contractwaarde 2023: €731.593

Bijdrage GR 2023:

Subsidie 2023:

Dividend 2023:

Financiële gegevens	2021	2022	2023
Eigen vermogen	€2.335.079	€1.840.394	€1.339.109
Vreemd vermogen	€3.218.590	Niet bekend	Niet bekend
Resultaat	-€16.316	€9.898	-€135.618
Bron	Jaarrekening	Begroting	Begroting
Nominale (balans)waarde aandelenkapitaal 31-12-2021:			
Garantie 31-12-2021:			
Lening 31-12-2021:			

GR Bedrijfsvoeringsorganisatie Sallcon (Konnected)

Vestigingsplaats: Deventer

Website: [sallcon](http://sallcon.nl)

Programma: Inkomensvoorziening en Arbeidsmarkt

Entiteit: GR

Deelnemingspercentage: 50%

Doel en openbaar belang: Werkvoorziening voor mensen met een arbeidshandicap, re-integratie van werklozen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Begeleider en bemiddelaar bij gesubsidieerde arbeid.

Financieel risico: Door de bezuiniging op de rijksbijdrage WSW van 2015 tot en met 2021 worden in de eerste jaren van het meerjarenperspectief exploitatieverliezen geleden die met inzet van reserves (GR en BV tezamen) kunnen worden afgedekt. Prognose volgens het vastgestelde Ondernemingsplan (september 2020) is dat vanaf 2025 positieve resultaten kunnen worden gerealiseerd. Uit de verdere uitwerking van het transitieplan en een daarbij nog vast te stellen meerjarige begroting die wordt aangeleverd bij de begroting 2023 van KonnecteD BV (vast te stellen in december 2022) moet blijken of deze resultaatontwikkeling haalbaar is.

Toelichting: Sallcon GR is een GR bedrijfsvoeringorganisatie van de gemeenten Deventer en Olst-Wijhe. De GR heeft haar bedrijfsmatige activiteiten in haar 100% dochteronderneming KonnecteD BV belegd. KonnecteD BV en Sallcon GR tezamen hebben een vrij beschikbaar weerstandsvermogen van €9,6 miljoen, dat kan worden ingezet voor dekking van de nadelige exploitatieresultaten die met name het gevolg zijn van de Rijkskortingen. Uit de jaarlijkse financiële risicoscan van KonnecteD blijkt dat voor financiële risico's een weerstandsvermogen van €2,6 miljoen aangehouden moet worden. Het vrij beschikbaar weerstandsvermogen van €7,0 miljoen (€9,6 miljoen - €2,6 miljoen) wordt ingezet voor dekking van de eerste jaarschijven van de niet sluitende meerjarige begroting. Financieel risico voor de gemeente is dat de positieve resultaatverwachting van KonnecteD niet uitkomt en de reserve daardoor eerder volledig moet worden aangewend en er een negatief meerjarig exploitatietekort blijft. De nog op te stellen meerjarige begroting bij het verder uit te werken transitieplan wordt medio 2022 gepresenteerd.

Beleidsvoornemens 2023: KonnecteD BV is een netwerkwerkorganisatie met een toekomstbestendige werk-leersetting en heeft de aansluiting op en met de arbeidsmarkt. De belangrijkste uitdaging voor de toekomst is het creëren van voldoende werkgelegenheid voor bestaande en nieuwe doelgroepen.

KonnecteD heeft in 2020 een nieuw Ondernemingsplan vastgesteld met bijpassende meerjarige begroting waarin is opgenomen dat het bedrijf verder zal transformeren van een klassiek SW – bedrijf (de instroom in de SW is gestopt) naar modern Werk-leerbedrijf voor het uitvoeren van de Participatiewet. Dit vraagt investeringen in nieuwe Werk-Leer Routes voor nieuwe instroom vanuit de Participatiewet en de arbeidstoekomst voor de huidige SW populatie kan daarmee beter worden geborgd. Er is een intensief traject gestart om te komen tot een Transformatieplan KonnecteD. Hierin worden twee prioriteiten benoemd: integratie van het oude Sallcon en het oude Deventer Werktalet in één KonnecteD (hieronder valt ook monitoring en sturing) en bijpassend leiderschap en cultuur. De raad is hierover met een raadsmededeling van 6 juli 2021 geïnformeerd. Met een besluit van 9 september 2021 heeft het bestuur van Sallcon GR besloten de governance van het samenwerkingsverband (Sallcon GR en uitvoeringsorganisatie KonnecteD BV) van de gemeenten Deventer en Olst-Wijhe voor uitvoering van de WSW en de Participatiewet te evalueren en met aanbevelingen te komen. In 2022 is evaluatie van de huidige governance gestart met ondersteuning van adviesbureau Proof. In het najaar worden aanbevelingen gedaan.

Contractwaarde 2023: €5.369.241

Bijdrage GR 2023: €60.000

Subsidie 2023:

Dividend 2023:

Financiële gegevens		2021	2022	2023
Eigen vermogen		€17.249.000	15.931.000	€14.733.000
Vreemd vermogen		€7.558.000	€8.215.000	€8.560.000
Resultaat		€68.000	-€1.320.000	-€1.198.000
Bron		Jaarrekening	Begroting	Prognose
Nominale (balans)waarde aandelenkapitaal 31-12-2021:				
Garantie 31-12-2021:				
Lening 31-12-2021:				

GR Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) IJsselland

Vestigingsplaats: Zwolle

Website: ggd

Programma: Meedoen

Entiteit: GR

Deelnemingspercentage: 9%

Doel en openbaar belang: Beschermen en bevorderen van de gezondheid van onze inwoners. Daarbij richt de GGD zich op het verminderen van ongelijkheid in de kans op goede gezondheid onder inwoners. GGD IJsselland is daarnaast onderdeel van een samenhangend aanbod van publieke gezondheid in Nederland. Samenwerking in de regio IJsselland door uitvoering van de Wet publieke gezondheid en richt zich op jeugdgezondheidszorg, infectieziektebestrijding, monitoring van gezondheid en advies over gezondheidszorg aan gemeenten, zorg voor publieke gezondheid bij crisis en rampen. Volgens de wet moeten GGD-en dezelfde gebiedsindeling bevatten als de gemeenten die samen de Veiligheidsregio vormen.

Financieel risico: Elke gemeente geeft een bijdrage per inwoner voor de basisproducten die voor alle gemeenten gezamenlijk worden uitgevoerd (inwonerbijdrage). GGD IJsselland voert een actief financieel risicobeleid. Risico's voor de GGD zijn o.a. faillissement van toeleveranciers, claims, extra inzet medewerkers bij uitbraak infectieziekte en boventalig personeel bij beëindiging of afnemende activiteiten. Indien de weerstandscapaciteit niet voldoet, kunnen gemeenten – naar rato van het inwonertal - worden aangesproken op een eventueel exploitatietekort. Het weerstandsvermogen is met een ratio van 1,09 goed. Op basis van de meerjarenraming van GGD IJsselland en het beschikbare weerstandsvermogen is het risico voor de gemeente Deventer klein.

Toelichting: In totaal nemen 11 gemeenten deel aan de Gemeenschappelijke Regeling (GR) GGD IJsselland. Elke gemeente heeft 1 stem. De zeggenschap in de GGD is daarmee afgerond 9%. Het financieel belang van Deventer in de GGD is echter 18,3%.

Beleidsvoornemens 2023: GGD ontwikkelingsbrief: “Zolang we in Nederland de focus niet verleggen naar gezondheid en gedrag zullen de gezondheidsverschillen en ziektelasten verder toenemen. Meer nog dan gezondheidsbescherming en preventie moeten we gezondheid bevorderen door lokaal, regionaal en landelijk te werken aan een gezonde basis. De coronacrisis heeft deze boodschap versterkt. Er is nu een niet te missen kans om de publieke gezondheid te versterken en samen te werken aan weerbare en gezonde inwoners. Alle 25 GGD-en in Nederland en ook GGD IJsselland moeten vol op deze beweging kunnen inzetten en ook op lange termijn voorbereid zijn op nieuwe crisissen. Dit is ook landelijk hoog op de agenda gezet richting het nieuwe kabinet. Daar is een robuuste organisatie voor nodig en moeten nu een aantal structurele investeringen worden gedaan in de basis van de organisatie van GGD IJsselland”.

Contractwaarde 2023: €130.436
 Bijdrage GR 2023: €3.866.465
 Subsidie 2023:
 Dividend 2023:

Financiële gegevens		2021	2022	2023
Eigen vermogen		€2.546.000	€1.500.000	€2.500.000
Vreemd vermogen		€18.252.000	€7.669.000	€7.374.000
Resultaat		-€368.000	€0	€0
Bron		Jaarrekening	Begroting	Begroting
Nominale (balans)waarde aandelenkapitaal 31-12-2021:				
Garantie 31-12-2021:				
Lening 31-12-2021:				

GR Historisch Centrum Overijssel

Vestigingsplaats: Zwolle

Website: [historischcentrumoverijssel](https://www.historischcentrumoverijssel.nl)

Programma: Kunst en Cultuur

Entiteit: GR

Deelnemingspercentage: 33%

Doel en openbaar belang: CO voert het beheer en advies over gemeentelijke- en rijksarchiefbescheiden en -collecties. Daarnaast zijn er publiekstaken gericht op ontsluiting van de archieven, zoals tentoonstellingen, websites e.d. Dit is vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling, aanvullend in een vierjarig activiteitenplan. Naast Deventer zijn Zwolle en de Rijksoverheid (ministerie van OCenW) deelnemer.

Financieel risico: Het weerstandsvermogen is toereikend. Het aangekondigde uittreden van het Rijk per 2024 is een mogelijk financieel risico voor CO.

Toelichting:

Beleidsvoornemens 2023: Binnen de programmaliijn erfgoed laat CO Stadsarchief Deventer zich in de beleidsperiode 2021-2024 leiden door één drijvende ambitie: excelleren in het beheer en toegankelijk maken van analoge erfgoedcollecties. Er zijn drie functies die aan de door ons beheerde collecties verbonden zijn: Houdbaar, Bruikbaar en Zichtbaar. De collecties zijn uniek en onvervangbaar en daarom is het een kerntaak om ze zo goed mogelijk fysiek te behouden voor onze en toekomstige generaties. De toegevoegde waarde ontstaat echter vooral als mensen de collecties gaan gebruiken; dat willen we dan ook optimaal faciliteren, zonder drempels en met een stevige nadruk op digitaal. Met CO zijn in 2021 gesprekken gestart over de mogelijkheid tot het samenvoegen van erfgoedfuncties op locatie Klooster 12.

Uittreding Rijk 2024: Door de vele veranderingen in de archiefwereld heeft het Ministerie van OC&W aangegeven haar rol en positie in de Regionaal Historische Centra (RHC's) te willen herzien en samen met de RHC's te zoeken naar andere mogelijkheden. CO wil samen met betrokkenen kansen in de erfgoedsector onderzoeken en keuzes maken. Over het proces tot uittreding van het rijk wordt de gemeenteraad nog nader geïnformeerd.

Contractwaarde 2023:

Bijdrage GR 2023: €1.219.000

Subsidie 2023:

Dividend 2023:

Financiële gegevens		2021	2022	2023
Eigen vermogen		€2.649.103	€2.562.998	€2.580.512
Vreemd vermogen		€2.467.021	€2.584.002	€2.816.488
Resultaat		€766.000	€0	€0
Bron		Jaarrekening	Begroting	Begroting
Nominale (balans)waarde aandelenkapitaal 31-12-2021:				
Garantie 31-12-2021:				
Lening 31-12-2021:				

GR Omgevingsdienst IJsselland

Vestigingsplaats: Wijhe

Website: [Omgevingsdienst IJsselland](#)

Programma: Milieu en Duurzaamheid

Entiteit: GR

Deelnemingspercentage: 8%

Doel en openbaar belang: Samenwerking in de regio IJsselland op het terrein van vergunningverlening, toezicht houden en handhaving van de milieuwetgeving.

Financieel risico: De Omgevingsdienst IJsselland maakt een ontwikkeling door: van pionieren naar professionaliseren. Een belangrijk deel van deze ontwikkeling is beschreven in het programma Samen Toekomstbestendig waarin dienst en deelnemers samen optrekken in de verdere ontwikkeling van de OD. Middels deze ontwikkeling is aandacht gekomen voor een professionele bedrijfsvoering, een goede duurzame begroting, het leveren van maximale toegevoegde waarde als dienst en een professionele en efficiënte uitvoering. De uitwerking van het programma leidt tot meerdere financiële effecten welke zijn samengekomen in de begroting 2023. De ontwikkeling van de OD moet leiden tot een betere beheersing van de financiën doordat de bedrijfsvoering en de begroting op orde zijn gebracht. Een toetsing van het weerstandsvermogen heeft niet plaatsgevonden binnen het programma.

Toelichting: Het door de Omgevingsdienst IJsselland (hierna: de OD) in april 2021 gestarte Programma Samen Toekomstbestendig is nagenoeg afgerond. De kaders en uitgangspunten voor een duurzame begroting zijn vastgesteld en vormen de basis voor de begroting 2023 en de herijking van de financiering van de OD. Het vijfde en laatste spoor van het Programma Samen Toekomstbestendig, het verbeteren van de efficiency, wordt naar verwachting in 2023 afgerond.

Beleidsvoornemens 2023: De begroting ziet op een verdere professionalisering van de Omgevingsdienst IJsselland en het rechtekken van de scheefgroei tussen de deelnemers onderling. Door de herijkte financieringssysteematiek krijgt iedere deelnemer in 2023 waarvoor het betaald heeft. Deze begroting biedt een robuuste basis voor de toekomst van de Omgevingsdienst IJsselland en de dienstverlening aan haar deelnemers.

Contractwaarde 2023: €1.650.250 (€1.456.395 OD-deel en €193.855 IJVI-deel)

Bijdrage GR 2023:

Subsidie 2023:

Dividend 2023:

Financiële gegevens	2021	2022	2023
Eigen vermogen	€424.122	€316.000	€316.000
Vreemd vermogen	€3.075.648	€3.182.900	€3.374.885
Resultaat	-€108.433	€0	€0
Bron	Jaarrekening	Begroting	Begroting
Nominale (balans)waarde aandelenkapitaal 31-12-2021:			
Garantie 31-12-2021:			
Lening 31-12-2021:			

GR Regio Stedendriehoek

Vestigingsplaats:	Twello	
Website:	regiostedendriehoek	
Programma:	Burger en Bestuur	
Entiteit	GR	
Deelnemingspercentage:	22,7%	
Doel en openbaar belang:	Doelstelling van de regio Stedendriehoek is het behartigen van de gemeenschappelijke en regionale belangen van de deelnemende gemeenten. En het samen met belangengroepen, maatschappelijke organisaties en private partijen bevorderen van een evenwichtige ontwikkeling op het gebied van wonen, werken, bereikbaarheid en een versterking van het vestigingsklimaat in algemene zin. Een schone toekomst en een sterk vestigingsklimaat: dat zorgt voor welvaart en welzijn in onze regio. Vanuit deze gezamenlijke drijfveren werken overheden, ondernemers, onderwijs en onderzoek samen in en aan de Cleantech Regio. Er zijn geen gemeentelijke bevoegdheden overgedragen aan de regio.	
Financieel risico:	Het weerstandsvermogen van de regio is niet groot maar toereikend. De financiële risico's zijn beperkt en er is geen lang vreemd vermogen aangetrokken. Mocht de regio onverhoopt niet aan haar verplichtingen kunnen voldoen, moet teruggevallen worden op deelnemende gemeenten.	
Toelichting:	Aan deze GR wordt deelgenomen door de gemeenten Apeldoorn, Deventer, Zutphen, Brummen, Epe, Lochem, Heerde en Voorst. De regio verdeelt de kosten over de deelnemende gemeenten via de verdeelsleutel "inwonertal". Het Deventer aandeel in die kosten is ongeveer 22,7% peildatum januari 2022). Wettelijk is geregeld dat de gemeenten bijspringen als de regio niet aan haar verplichtingen kan voldoen. Aan de GR nemen 8 gemeenten deel. Het stemrecht is op basis van het inwonertal. Zeggenschap is daarmee 23%.	
Beleidsvoornemens 2023:	In 2023 ligt de prioriteit bij de uitvoering van de Regionale Agenda 2.0, inclusief het uitvoeringsprogramma en het investeringsplatform. Daarnaast wordt uitdrukkelijk de samenwerking met partners uit bedrijfsleven, onderwijs en maatschappelijke organisaties gezocht. Samen is in 2022 de nieuwe koers van de regio bepaald. De GR vervult hierin, samen met stichting Strategische Board, een belangrijke rol.	
Contractwaarde 2023:		
Bijdrage GR 2023:	€302.727 structureel en €66.743 eenmalig	
Subsidie 2023:		

Dividend 2023:

Financiële gegevens		2021	2022	2023
Eigen vermogen		€152.515	Niet bekend	Niet bekend
Vreemd vermogen		€1.169.774	Niet bekend	Niet bekend
Resultaat		€152.515	€0	€0
Bron		Jaarrekening	Begroting	Begroting
Nominale (balans)waarde aandelenkapitaal 31-12-2021:				
Garantie 31-12-2021:				
Lening 31-12-2021:				

GR Regionaal Serviceteam Jeugd IJsselland (RSJ IJsselland)

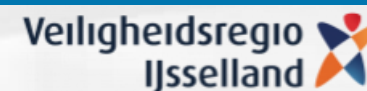
Vestigingsplaats:	Zwolle	Regionaal Serviceteam Jeugd IJsselland
Website:	RSJ IJsselland	
Programma:	Jeugd en Onderwijs	
Entiteit	GR	
Deelnemingspercentage:	9%	
Doel en openbaar belang:	Samenwerking van 11 gemeenten in de regio IJsselland voor gezamenlijke inkoop van de jeugdzorg en de informatievoorziening daarover. Het betreft hier een uitvoeringsorganisatie. Besluitvorming ten aanzien van beleid is verantwoordelijkheid van de lokale deelnemende gemeenten. Het bestuur bestaat uit elf leden, vanuit elke deelnemende gemeente één lid.	
Financieel risico:	Financieel risico ten aanzien van de bedrijfsvoeringsorganisatie is zeer beperkt omdat het kleine organisatie betreft met deels personele detacheringen.	
Toelichting:	<p>Er nemen 11 gemeenten deel in de gemeenschappelijke regeling. Zeggenschap is derhalve afgerond 9%. Het financieel aandeel in de begroting is gebaseerd op de maatschappen conform de eerdere verdeling van het rijksbudget voor Jeugd, afgerond 21%.</p> <p>De GR heeft geen eigen vermogen. De GR taken worden jaarlijks met voorschotten door de deelnemende gemeenten betaald en aan het eind van het jaar worden de gerealiseerde uitgaven met gemeenten afgerekend. Het exploitatiesaldo van de begroting en jaarrekening van de GR is daarmee jaarlijks nihil.</p>	
Beleidsvoornemens 2023:	Het aankomende jaar gaan gemeenten en het RSJ IJsselland samen met aanbieders, ouders en jeugdigen verder met de uitwerking van belangrijke thema's in de visie (Regionale Visie Jeugdhulp IJsselland 2021-2025), zoals bovenregionale samenwerking, de aanpak van wachtlijsten en het beheersen van de kosten van jeugdhulp. Deze thema's zijn verder uitgewerkt in de Regioagenda Jeugdhulp IJsselland 2021-2022. Daarnaast wordt er samengewerkt op bovenregionale thema's zoals de om- en afbouw van 3-milieusvoorzieningen en JeugdzorgPlus locaties. 1 januari 2023 is tevens de ingangsdatum van het nieuwe inkoopmodel. De uitwerking hiervan wordt gemonitord.	
Contractwaarde 2023:		
Bijdrage GR 2023:	€370.165	
Subsidie 2023:	€1.987.038	

Dividend 2023:

Financiële gegevens	2021	2022	2023
Eigen vermogen	€0	€0	€0
Vreemd vermogen	€2.064.732	€0	€0
Resultaat	€0	€0	€0
Bron	Jaarrekening	Begroting	Begroting
Nominale (balans)waarde aandelenkapitaal 31-12-2021:			
Garantie 31-12-2021:			
Lening 31-12-2021:			

GR Veiligheidsregio IJsselland

Vestigingsplaats: Zwolle

Website: [veiligheidsregio-ijsselland](https://www.veiligheidsregio-ijsselland.nl)

Programma: Openbare Orde en Veiligheid

Entiteit: GR

Deelnemingspercentage: 9%

Doel en openbaar belang: Samenwerking in de regio IJsselland op het terrein van de brandweezorg, de rampenbestrijding, de crisisbeheersing en de geneeskundige hulpverlening. Bij wet zijn gemeenten ondergebracht in 25 veiligheidsregio's om daarmee de slagkracht van de overheid bij rampen en zware ongevallen te verbeteren.

Financieel risico: Er is een risicoprofiel opgesteld om de risico's van de organisatie in kaart te brengen. Deze zijn in een rapportage vastgelegd en opgenomen in de programmabegroting.
De tien risico's met de meeste invloed op de hoogte van de benodigde weerstandscapaciteit zijn: Grootschalige/langdurige inzet, stijgende rentepercentages, fiscale controles, stijgende pensioenpremies, datalek, transitie meldkamer, besluiten van het Veiligheidsberaad met financiële of personele gevolgen, marktontwikkelingen oefentrajecten, hogere prijs (dan beschikbaar) tankautosputen bij de aanbesteding en complexiteit Europese aanbestedingen.
Op basis van alle risico's met bijbehorende inschatting is een analyse gemaakt van de benodigde weerstandsvermogen voor Veiligheidsregio IJsselland. Uit de rapportage van risicomanagement blijkt dat het weerstandsvermogen €1,18 miljoen zou moeten bedragen. Veiligheidsregio IJsselland heeft op dit moment een weerstandsvermogen van €1,0 miljoen. Dat geeft een betrouwbaarheid van 85%. Aan de hand van ervaringen met risicomanagement de komende jaren pas definitieve uitspraken te doen over de eventuele aanpassing van de hoogte van de aan te houden reserve / weerstandscapaciteit. De zeggenschap in de Veiligheidsregio is 9% en het financieel belang 18,96%.

Toelichting: Bij de regionalisering van de brandweer in 2013 werd met instemming van de gemeenteraden besloten tot een verdeelmethodiek op basis van 100% historische kosten. Dat wil zeggen: de kosten van de gemeenten voor brandweer en rampenbestrijding voorafgaand aan de regionalisering. In 2017 is dit aangepast en wordt de bijdrage voor 25% gebaseerd op de bijdrage die de gemeenten vanuit het gemeentefonds krijgen voor brandweer en rampenbestrijding en voor 75% te laten bestaan uit historische kosten. Op aangeven van de gemeenten zal de Veiligheidsregio IJsselland de verdeelsleutel verder toe laten groeien naar de rekenmethode voor de bijdrage uit het gemeentefonds. Met ingang van 2023 zal de verdeelsleutel 50% historie en 50% gemeentefonds zijn. De financiële effecten treden op met ingang van 2023

Beleidsvoornemens 2023: In februari 2019 is de Strategische Beleidsagenda 2019-2023 “Samen werken aan veiligheid” vastgesteld. De beleidsagenda is opgesteld samen met medewerkers en vertegenwoordigers van gemeenteraden, bestuur en veiligheidspartners. Binnen de brandweer en crisisbeheersing is een aantal ontwikkelingen gaande die ook in 2023 een vervolg zullen krijgen:

- N.a.v. Europese regelgeving zal de organisatievorm (waarbij brandweervrijwilligers gekazerneerd of geconsigneerd zijn) tegen het licht gehouden worden;
- Er zullen nieuwe keuzes worden gemaakt over de organisatievorm en/of de aanstelling van vrijwilligers;
- Op gebied van crisisbeheersing zal de integrale sturing worden versterkt;
- Een samenvoeging van drie meldkamers in Oost-Nederland. Deze samenvoeging is begin 2023 een feit en vereist voorbereiding op gebied van personeel, middelen en werkprocessen.

In 2022 wordt gewerkt aan een nieuw strategisch beleidsplan voor de periode 2023-2026.

Contractwaarde 2023:

Bijdrage GR 2023: €7.431.000

Subsidie 2023:

Dividend 2023:

Financiële gegevens	2021	2022	2023
Eigen vermogen	€5.460.349	€5.089.905	€5.089.905
Vreemd vermogen	€32.544.539	€32.623.000	€32.790.000
Resultaat	€1.864.080	€0	€0
Bron	Jaarrekening	Begroting	Begroting
Nominale (balans)waarde aandelenkapitaal 31-12-2021:			
Garantie 31-12-2021:			
Lening 31-12-2021:			

GR Vervoerscentrale Stedendriehoek

Vestigingsplaats: Lochem

Website: [Plusov](https://www.plusov.nl)

Programma: Meedoen

Entiteit: GR

Deelnemingspercentage: 11%

Doel en openbaar belang: Samenwerking in de regio Stedendriehoek om ervoor te kunnen zorgen dat inwoners in staat zijn om zich, naast het openbaar vervoer, zelfstandig en tegen een redelijk tarief te verplaatsen met een vorm van aanvullend openbaar vervoer of via het doelgroepenvervoer.

Financieel risico: In de begroting staan de financiële risico's vermeld. De vervoercentrale heeft weinig financiële ruimte in de begroting om die risico's op te vangen. De begroting van Plus OV is ambitieus als het gaat om de voorgenomen kostenverlaging in de organisatiekosten. De begroting maakt zichtbaar dat de fase van kostenverlaging over gaat naar de fase van kostenbeheersing. De jaarlijks toe te passen inflatiecorrectie, de NEA-index, de CAO-stijgingen en de afbouw van de subsidie door de provincie werken kostenverhogend op de autonome kostenontwikkeling. Spanningen (oorlog in Oekraïne) en brandstofprijzen inflatie zijn belangrijke risico's voor Plus OV. Als de vervoercentrale niet meer aan haar verplichtingen kan voldoen, moeten de deelnemende gemeenten daarvoor betalen.

Toelichting:

Beleidsvoornemens 2023: De komende jaren staan in het teken van het verder verlagen van de organisatie- en vervoerskosten, waarbij in 2021 de focus lag op het vraagafhankelijk vervoer. Dit wordt in 2022 voortgezet.

Contractwaarde 2023: €1.169.567

Bijdrage GR 2023: €644.767

Subsidie 2023:

Dividend 2023:

Financiële gegevens	2021	2022	2023
Eigen vermogen	€620.919	€571.858	€336.389
Vreemd vermogen	€7.227.443	€3.879.530	€4.124.488

Resultaat	€160.030	€0	€0
Bron	Jaarrekening	Begroting	Begroting
Nominale (balans)waarde aandelenkapitaal 31-12-2021:			
Garantie 31-12-2021:			
Lening 31-12-2021:			

Bank Nederlandse Gemeenten NV

Vestigingsplaats: Den Haag

Website: [bngbank](https://www.bngbank.nl)

Programma: Algemene dekkingsmiddelen

Entiteit: NV

Deelnemingspercentage: 0,5%

Doel en openbaar belang: BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. BNG levert financiële diensten, onder andere kredietverlening, betalingsverkeer, advisering en elektronisch bankieren.

Financieel risico: De gemeente Deventer bezit ongeveer 0,5% van de aandelen in deze vennootschap. De andere aandeelhouders zijn gemeenten, provincies en de staat. Het eigenaarschap van deze overheden én het in de statuten verankerde beperkte werkterrein van de bank bieden financiers het vertrouwen dat het risico van kredietverlening aan de BNG zeer beperkt is. In lijn daarmee is het gemeentelijk risico op verlies van het ingebrachte kapitaal gering. Van het nominaal aandelenkapitaal van 292.313 aandelen tegen €2,50 is afgerond €60.000 geactiveerd.

Toelichting: Het eigenaarschap van gemeenten, provincies en de Staat, alsmede het door de statuten beperkte werkterrein van de bank, bieden financiers het vertrouwen dat het risico van kredietverlening aan dit instituut zeer beperkt is. BNG Bank bundelt de uiteenlopende vraag van klanten tot een beroep op de financiële markten dat aansluit op de behoefte van beleggers wat betreft volume, liquiditeit en looptijd. Door de combinatie van beide elementen heeft de bank een uitstekende toegang tot financieringsmiddelen tegen zeer scherpe prijzen, die weer worden doorgegeven aan decentrale overheden en aan instellingen voor het maatschappelijk belang. Dat leidt voor de burger uiteindelijk tot lagere kosten voor tal van voorzieningen. Het resultaat financiële transacties zal ook in de nabije toekomst gevoelig blijven voor politieke, economische en monetaire ontwikkelingen. De BNG Bank heeft AAA-rating volgens ratingbureau Fitch en ook Moody's en S&P waarderen de BNG op het hoogste ratingniveau.

Beleidsvoornemens 2023: BNG blijft onveranderd het openbaar belang behartigen.

Contractwaarde 2023:

Bijdrage GR 2023:

Subsidie 2023:

Dividend 2023: €769.000

Financiële gegevens		2021	2022	2023
Eigen vermogen		€5.062.000.000	Niet bekend	Niet bekend
Vreemd vermogen		€143.995.000.000	Niet bekend	Niet bekend
Resultaat		€236.000.000	Niet bekend	Niet bekend
Bron		Jaarrekening	Prognose	Prognose
Nominale (balans)waarde aandelenkapitaal 31-12-2021: €730.782 (€60.650)				
Garantie 31-12-2021:				
Lening 31-12-2021:				

Enexis Holding NV

Vestigingsplaats: 's-Hertogenbosch

Website: [enexis](https://www.enexis.nl)

Programma: Algemene dekkingsmiddelen

Entiteit: NV

Deelnemingspercentage: 0,26%

Doel en openbaar belang: Enexis Netbeheer B.V. (één van de drie werkfondsen van Enexis Holding N.V.) beheert het energienetwerk in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor circa 2,5 miljoen huishoudens, bedrijven en overheden. Deze verbonden partij draagt bij aan het realiseren van een betrouwbaar, betaalbaar en duurzaam regionaal energienetwerk. Dit belang is verankerd in de statuten van Enexis Holding N.V. waar het doel van de vennootschap omschreven staat als:

- Het (doen) distribueren en het (doen) transporteren van energie;
- Het in stand houden, (doen) beheren, (doen) exploiteren en (doen) uitbreiden van distributie en transportnetten met annexen voor energie;
- Het doen uitvoeren van alle taken die als gevolg van de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet zijn toebedeeld aan de netbeheerder.

Enexis Holding N.V. als geheel zet in op duurzaamheid en innovatie.

Financieel risico:

Enexis beheert het energienetwerk in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor de aansluiting van bijna 2,9 miljoen huishoudens, bedrijven en overheden. De netbeheerderstaak is een publiek belang, wettelijk geregeld met o.a. toezicht vanuit de Autoriteit Consument en Markt. Enexis is financieel gezond. Enexis heeft de Standard & Poor's (S&P) rating A+ (Stable outlook) en bij Moody's Aa3 (stable outlook).

De gemeente is voor 0,2592% aandeelhouder in deze vennootschap. Het risico is beperkt tot dat percentage van het nominale aandelenkapitaal en het risico op het verlies van de dividend. Bij eerstgenoemd risico hoort de opmerking dat Enexis zich met bijna 50% eigen vermogen ruim boven de wettelijk geregelde ratio van minimaal 40% bevindt.

Bij het risico op het verlies van de structurele dividendraming hoort de opmerking dat Enexis Holding in een gereguleerde markt opereert, onder toezicht van de Energiekamer. Enexis moet rekening houden met de Aanwijzing van de minister van EZ over ene maximale dividend pay-out ratio. Door naleving van de financiële kengetallen en de handhaving van de credit rating-doelstelling wordt ruimschoots voldaan aan wettelijke verplichtingen (Besluit financieel beheer netbeheerders) inzake vermogensverhoudingen en kredietwaardigheid, alsmede aan de financiële convenanten uit bestaande financieringsovereenkomsten.

De financiële positie van Enexis wordt beïnvloed door effecten van energietransitie en reguleringsmethodiek. Er is veel geld nodig voor het toekomstbestendig maken van de energie-infrastructuur. Enexis moet proactief investeren om sneller duurzame opwek te kunnen aansluiten. Het huidige reguleringskader stimuleert echter niet tot dergelijke investeringen. Extra investeringen tellen namelijk pas in de volgende reguleringsperiode mee bij de vaststelling van de vergoedingen. Door deze vertraging wordt druk gelegd op de financiële ratio's van netwerkbeheerder Enexis. Bij de Autoriteit Consument & Markt (ACM) pleiten netbeheerders daarom voor aanpassing van de reguleringsmethodiek. De periode tussen kosten en vergoedingen moet verkort worden en het moet zeker zijn dat netbeheerders vergoeding ontvangen voor de kosten die zij maken. Dat geldt niet alleen voor de eigen investeringen, maar ook voor de stijgende inkoopkosten van TenneT (de aangewezen netbeheerder van het landelijke hoogspanningsnet in Nederland). Desondanks heeft in Enexis in 2020 besloten tot versterking van het energienetwerk met een investering van €1,9 miljard om daarmee mede de energietransitie invulling te kunnen geven. De extra investeringen mag Enexis met enkele jaren vertraging, over een periode van 40 jaar, doorberekenen in de tarieven voor huishoudens en bedrijven. Deze investeringen moeten wel voorgefinancierd worden. Daarvoor heeft Enexis haar aandeelhouders in april 2020 gevraagd haar eigen vermogen met €500 miljoen te versterken waardoor het onder gunstige voorwaarden vermogen kan aantrekken op de kapitaalmarkt voor de benodigde extra investeringen in het energienetwerk. Eind 2020 heeft de gemeente Deventer besloten deel te nemen aan het verstrekken van een hybride converteerbare aandeelhouderslening voor een bedrag van €1,3 miljoen.

Toelichting:

Er zijn drie redenen om aan te nemen dat de dividenduitkering aan aandeelhouders van Enexis zal dalen:

1. De lage kapitaalmarktrente en de WACC (bepaling gewogen gemiddeld voor een redelijk rendement op geïnvesteerd vermogen) daalt waardoor ook de toekomstige nettowinst zal dalen en daarmee ook de dividenduitkering. In 2021 is ;
2. De kosten van TenneT voor het hoogspanningsnet stijgen;
3. De extra investering van €1,9 miljard door Enexis. Om binnen het financieel beleid te blijven (met name behoud van rating A) betekent dit dat hiervan een derde vreemd vermogen en twee derde eigen vermogen nodig is. In totaal is dus tot 2030 ongeveer €1,3 miljard aan eigen vermogen nodig. Deels zal dat opgebouwd kunnen worden uit ingehouden winst en deels is een beroep worden gedaan op aandeelhouders (€500 miljoen).

In 2021 is het geraamde dividend voor Deventer verlaagd van €280.000 naar €203.000 structureel. Financieel risico is dat de dividenduitkering nog verder zal dalen.

Beleidsvoornemens 2023:

De energietransitie is een systeemtransitie die de hele maatschappij aangaat. Om deze transitie te realiseren moet worden overgegaan van een centraal gestuurd, fossiel energiesysteem naar een meer decentraal, duurzaam energiesysteem en op duurzame energiebronnen. Dit vraagt forse aanpassingen in energienetwerk en -dienstverlening. Bovengenoemde doelstellingen en strategieën van Enexis zijn hierop gericht.

Enexis ondersteunt gemeenten in de uitwerking van RES-en (RES= Regionale Energiestrategie). Daarbij geeft Enexis aan dat er nog belangrijke keuzes moeten worden gemaakt omdat er een mismatch is tussen de landelijke en regionale ambities (die in totaal optellen tot ruim boven de klimaatdoelen) en de (snelheid van de) uitvoerbaarheid ervan. Op nationaal-, provinciaal- en RES-niveau moeten keuzes gemaakt worden in de aanpak óf in de tijd. Wat doen we eerst, wat doen we later en wat gaan we niet aanleggen. Meer regie vanuit de overheid is gewenst en met heldere prioriteiten worden de voorwaarden gecreëerd om slimme keuzes te maken voor de inrichting van het energiesysteem van de toekomst.

Met het oog op de nieuwe reguleringsperiode met ingang van 2022, waarvoor de ACM bepaalt hoeveel iedere netbeheerder voor diensten bij consumenten in rekening mag brengen, bereidt Enexis een nieuw strategisch plan voor dat wordt vastgesteld in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. De voorbereiding gebeurt o.a. in dialoog met de stakeholders, waaronder de Aandeelhouderscommissie (AHC). ACM reguleert tarieven omdat netbeheerders monopolisten zijn. In de AHC is ook de Vegann (Vereniging van gemeenten aandeelhouders Enexis Noord-Nederland) vertegenwoordigt. Deventer is lid van de Vegann.

De verkoop van Fudura, dochter van Enexis, levert €13 miljard op en netto opbrengst van €11 miljard. Over de boekwinst moet nog een besluit worden genomen en betrokken worden bij het op te stellen dividendbeleid voor 2023-2026. De AHC en de Raad van Bestuur treden daarover in overleg.

Enexis Holding NV heeft op 13-7-2022 haar aandeelhouders, waaronder de gemeente Deventer, geïnformeerd over de stand van zaken van de gesprekken die de netwerkbedrijven met het Rijk voeren over de financieringsuitdaging voor realisering van de energietransitie en de uitbreiding van het netwerk. Het kabinet heeft de intentie om een kapitaalstorting te doen en daarmee aandeelhouderschap door de Staat als belangrijk verder uit te werken onderdeel van de structurele oplossing van de kapitaalbehoefte te zien. Dit in aanvulling op een eventuele toekomstige bijdrage van bestaande / nieuwe provinciale en gemeentelijke aandeelhouders, op wie zij een nadrukkelijk beroep doen.

Contractwaarde 2023:

Bijdrage GR 2023:

Subsidie 2023:

Dividend 2023: €203.000

Financiële gegevens	2021	2022	2023
Eigen vermogen	€4.241.000.000	Niet bekend	Niet bekend
Vreemd vermogen	€5.154.000.000	Niet bekend	Niet bekend
Resultaat	€199.000.000	€180.000.000	€100.000.000
Bron	Jaarrekening	Prognose	Prognose
Nominale (balans)waarde aandelenkapitaal 31-12-2021:	€932.512 (€932.512)		
Garantie 31-12-2021:			
Lening 31-12-2021:			

NV Bergkwartier

Vestigingsplaats:	Deventer	
Website:	nvbergkwartier	
Programma:	Kunst en Cultuur	
Entiteit	NV	
Deelnemingspercentage:	16,20%	
Doel en openbaar belang:	Aankoop, restauratie en verhuur van monumentale en karakteristieke panden binnen de gemeente Deventer en aangrenzende gemeenten.	
Financieel risico:	Het belang van de gemeente Deventer in deze NV is circa 16,2% van het totale aandelenkapitaal. De andere grote aandeelhouders zijn bank- en verzekeringsinstellingen, beleggingsfondsen en Deventer stichtingen. Het financieel risico van de gemeente beperkt zich tot het ingebrachte aandelenkapitaal.	
Toelichting:	In het Strategische Plan van de NV (vastgesteld in 2017) werd een versterking van de financiële positie in gang gezet. Inmiddels wordt vanaf 2019 weer structureel dividend uitgekeerd. Het meerjarige beschrijft dat de liquiditeit vanaf 2024, naar verwachting, weer ruimte geeft om extra uitkeringen te doen van het resterend achterstallig dividend, jaarlijks 1/3 deel van het achterstallig dividend. Deventer 3 x €34.000 (in de jaren 2024, 2025 en 2026).	
Beleidsvoornemens 2023:	Met het verder verstevigen van het financieel fundament volgens het Strategisch Plan en het in 2021 vastgestelde meerjarige plan kan de NV Bergkwartier zich weer nadrukkelijk richten op haar strategische doelen voor behoud (en herontwikkeling) van historisch waardevol erfgoed in de stad en de omgeving. Daaronder begrepen inhaal van achterstallig onderhoud, verwijdering asbest en verduurzaming. Er is eind 2021 een verduurzamingsbeleid vastgesteld. De focus van het verduurzamingsbeleid ligt primair op het beperken van de energievraag, met name door isolatie van daken en zoldervloeren en het isoleren van beglazing. Voor de komende jaren is het de doelstelling om jaarlijks tien woningen in sterke mate te verduurzamen. De zittende huurder betaalt in de regel via een bijdrage en een huurverhoging mee aan een deel van de investeringen. Doordat voor verhuur van niet-monumenten een energielabel vereist is, is er langzamerhand een beeld van de energieprestatie van de woningen. In 2022 zal ook meer aandacht worden besteed aan het beter zichtbaar maken van de Collectie van NV Bergkwartier, zowel op de website als publiekelijk. Voor de handelbaarheid van de aandelen, inclusief de aandelen aan toonder, is een nieuwe visie gewenst. Er is veel belangstelling voor aandelen Bergkwartier. Directeur en RvC bezinnen zich op een eventuele andere vorm, bijvoorbeeld certificaten of obligaties.	
Contractwaarde 2023:		

Bijdrage GR 2023:

Subsidie 2023:

Dividend 2023: €77.000

Financiële gegevens	2021	2022	2023
Eigen vermogen	€48.597.948	Niet begroot	Niet begroot
Vreemd vermogen	€30.987.597	Niet begroot	Niet begroot
Resultaat	€837.000	€594.280	€693.000
Bron	Jaarrekening	Begroting	Begroting
Nominale (balans)waarde aandelenkapitaal 31-12-2021:	€1.561.004 (€1.561.00)		
Garantie 31-12-2021:			
Lening 31-12-2021:			

NV Centrumgarage Deventer

Vestigingsplaats: Deventer

Website: [centrumgarage-deventer](https://www.centrumgarage-deventer.nl)

Programma: Leefomgeving

Entiteit: NV

Deelnemingspercentage: 5%

Doel en openbaar belang: Exploitatie van de parkeergarage Sijzenbaan, nabij het winkelgebied van de binnenstad.

Financieel risico: Risico is dat het winkelaanbod in de binnenstad afneemt en bezoekersaantal (en de omzet en het resultaat van de centrumgarage) terugloopt. Specifiek risico is een tijdelijke daling van het bezoekersaantal wegens coronamaatregelen.

Toelichting: De gemeente Deventer bezit circa 5% van de aandelen in deze vennootschap. De overige aandeelhouders zijn binnenstadondernemers en particulieren. In beginsel loopt de gemeente risico op verlies van het ingebrachte risicodragend kapitaal ad €39.600 en op de structurele dividendraming (geraamd is €19.000 maar in voorgaande jaren is meer ontvangen (2019: €51.000 en 2020 €34.000).

Beleidsvoornemens 2023: Het nog aantrekkelijker maken van de parkeervoorziening is en blijft een doelstelling van de NV.

Contractwaarde 2023:

Bijdrage GR 2023:

Subsidie 2023:

Dividend 2023: €19.000

Financiële gegevens	2021	2022	2023
Eigen vermogen	€1.230.314	Niet begroot	Niet begroot
Vreemd vermogen	€1.031.515	Niet begroot	Niet begroot
Resultaat	€582.177	Niet begroot	Niet begroot
Bron	Jaarrekening	Begroting	Begroting

Nominale (balans)waarde aandelenkapitaal 31-12-2021:	€39.552 (€39.552)
Garantie 31-12-2021:	
Lening 31-12-2021:	

NV Deventer schouwburg

Vestigingsplaats: Deventer

DEVENTER
SCHOUWBURG

Website: [deventerschouwburg](https://deventerschouwburg.nl)

Programma: Kunst en Cultuur

Entiteit: NV

Deelnemingspercentage: 77,50%

Doel en openbaar belang: Aanbieden van een breed en gevarieerd programma van (professionele) podiumkunst voor stad en regio.

Financieel risico: In het totale aandelenkapitaal van deze vennootschap van afgerond €420.000 neemt de gemeente Deventer voor €325.260 deel. De andere aandelen zijn in handen van negen Deventer bedrijven. Het aandelenkapitaal van de gemeente in de NV is niet geactiveerd. Over dat bedrag loopt de gemeente aldus geen financieel risico meer. De gemeente subsidieert de schouwburg met een substantieel jaarbedrag, subsidie voor zowel de erfpacht van de huisvesting als programmeringskosten. Een substantieel ander deel van de dekking van deze kosten zal uit opbrengsten van de schouwburg moeten blijven komen. Dat was, is en blijft een risico voor dergelijke maatschappelijke voorzieningen. Het borgen van de continuïteit van de schouwburg is nog steeds een actueel vraagstuk voor de gemeente.

De meerjarige begroting van de Deventer Schouwburg heeft bij voortzetting van haar huidige beleid en huidige programmering een structureel exploitatietekort. Daarnaast zijn er negatieve effecten op de exploitatie door de huidige onzekerheden als gevolg van de coronacrisis; daling kaartverkoop, wegvallen van sponsors, voorzichtig herstel publiek. Ook de stijging van energieprijzen zal zijn effect hebben, direct op de energielasten van de Deventer Schouwburg en indirect via de stijging van de inkoopkosten van bijvoorbeeld horeca. Wij zijn met de Deventer Schouwburg in gesprek over beperking van de tekorten 2023 en de actualiteit hierbij. Zodra daarover meer bekend is zullen wij daar informatie over delen.

Besluitvorming over het toekomstperspectief van de schouwburg is onderdeel van de ambitie om het huidige cultureel centrum door te ontwikkelen tot een multifunctioneel cultureel -, zakelijk en ontmoetingscentrum De Nieuwe Keizer. Hiervoor zijn reserveringen opgenomen in de voorjaarsnota 2021 en met een raadsbesluit van 27 oktober 2021 is de verkenningsfase voor dit project De Nieuwe Keizer gestart. Een besluit over de definitiefase (onderdeel van de verkenningsfase) van deze plannen wordt in 2022 genomen.

De Deventer Schouwburg lijkt de ontvangen TVL middelen (Tegemoetkoming Vaste Lasten) aan het Rijk definitief terug te moeten betalen. Het gaat om een bedrag van circa €450.000. Deventer Schouwburg is in samenspraak met andere schouwburgen en de brancheorganisatie VSCD in bezwaar gegaan bij het Rijk. Dit bezwaar is medio 2022 ongegrond verklaard. De Schouwburgen in kwestie zijn zich momenteel aan het oriënteren op nadere bezwaarprocedures. Het risico op terugbetaling TVL is reëel. In de tweede kwartaalrapportage 2022 is derhalve een reservering van €450.000 binnen de stelpost corona (cultuur) opgenomen.

Toelichting:

In 2020 is €300.000 aanvullende financiële bijdrage verstrekt t.b.v. liquiditeitssteun wegens financiële nadelen door coronamaatregelen waarbij is overeengekomen dat dit in juni 2021 zou worden terugbetaald. Vanwege de liquiditeitspositie heeft Deventer Schouwborg hiervoor uitstel van betaling gekregen tot eind 2022.

Voor aanvulling van het weerstandsvermogen van DS is op basis van de eerdere aanvraag van DS in mei 2019 in de stand van de generieke weerstandsreserve alvast rekening gehouden met het verstrekken van eenmalige subsidie van €260.000. Omdat de schouwborg nog geen sluitende meerjarenbegroting heeft vastgesteld heeft de gemeente nog geen definitief besluit genomen over het aanvullen van het weerstandsvermogen van de schouwborg.

De vertrouwde manier van voorstellingskaartverkoop via de voorverkoop (brochure) is vooralsnog als gevolg van corona niet volledig hersteld. Daarnaast blijft het theaterbezoek behoorlijk achter, zoals in heel Nederland het geval is. Dit maakt dat de liquiditeitspositie van de Schouwborg minder voorspelbaar is dan in de periode voor corona.

Beleidsvoornemens 2023: In 2022 neemt de gemeenteraad een besluit over de definitiefase en de ontwerpfase VO van De Nieuwe Keizer.

Contractwaarde 2023:

Bijdrage GR 2023:

Subsidie 2023: €1.845.783

Dividend 2023:

Financiële gegevens	2021	2022	2023
Eigen vermogen	-€390.624	Nog niet bekend	Nog niet bekend
Vreemd vermogen	€1.977.062	Nog niet bekend	Nog niet bekend
Resultaat	-€37.866	Nog niet bekend	€0
Bron	Jaarrekening	Prognose	Begroting
Nominale (balans)waarde aandelenkapitaal 31-12-2021:	€325.360 (€0)		
Garantie 31-12-2021:			
Lening 31-12-2021:			

NV Luchthaven Teuge

Vestigingsplaats: Teuge

Website: [teuge-airport](https://teuge-airport.nl)

Programma: Economie en Internationaal Beleid

Entiteit: NV

Deelnemingspercentage: 25%

Doel en openbaar belang: Exploitatie van een luchthaven voor zakelijke en recreatieve burgerluchtvaart.

Financieel risico: Algemeen risico is dat vliegbewegingen achterblijven bij de raming, minder havengelden worden ontvangen en daardoor negatieve exploitatieresultaten worden behaald. Specifieke risico's zijn de geplande laagvliegroues Lelystad, de herindeling van het luchtruim vanaf 2023 en de herfinanciering van een lening van een private bank van €1,0 miljoen.

Toelichting:

De aandelen van deze NV zijn in handen van de gemeenten Apeldoorn (circa 54,5%), Deventer (circa 25%), Zutphen (circa 11,5%) en Voorst (circa 8,5%). De NV voorziet in haar financiering vanuit een private bank van €1,0 miljoen. Aflossingsmogelijkheden werden in de afgelopen jaren bemoeilijkt door het wegvallen van een vliegschool die in grote mate voor opbrengst landingsrechten zorgde. De omzet herstelt zich de laatste jaren weer langzaam en de NV heeft weer positieve exploitatieresultaten. Het financieel herstel is echter niet zodanig dat de NV aan de afgesproken aflossingen kan voldoen. Herfinanciering is nodig per 1-12-2022. Beoogd is die herfinanciering te doen in het kader van de benodigde financiering van een ruimtelijk ontwikkelplan dat voorziet in revitalisering van het middenterrein en nieuwe kavels voor nieuwe bedrijvigheid om en aan de landingsbaan.

De inbreng van de vier deelnemende gemeenten in de NV betreft de inbreng van het aandelenkapitaal en de garantstelling van die aandeelhouders (Deventer, Voorst en Zutphen) voor een lening vanuit de gemeente Apeldoorn van €71.000 met een looptijd van 3 jaar (aflossing per 31-12-2020). Het aandeel van Deventer in deze garantstelling is afgerond 25% (€17.750). Aflossing van deze gemeentelijke lening is wegens de financiële onzekerheid door coronamaatregelen opgeschort en wordt in 2022 gedaan.

Vanuit de Wet Regelgeving Burgerluchthavens en Militaire Luchthavens (RBML) heeft het Rijk Provinciale Staten van Gelderland opdragen een luchthavenbesluit op grond van de Wet luchtvaart te nemen. Provinciale Staten van Gelderland hebben op 8 juni 2022 luchthavenbesluit vastgesteld.

Dit luchthavenbesluit vervangt de Omzettingsregeling luchthaven Teuge. Het luchthavenbesluit verschilt op een aantal onderdelen van de omzettingsregeling. Onder andere zijn twee banen vervallen, moet het naderende vliegverkeer via het aanliegpunt naar de luchthaven komen en is de geluidsruijme gehalveerd [- 3 dB(A)-correctie]. Het uitvoeren van valschermluchten met vliegtuigen in geluid categorie 1 tot en met 4 worden met ingang van 1 januari 2023 beperkt. Daartoe worden 4 dagdelen per maand in het weekend vastgesteld waarop met deze vliegtuigen deze vluchten niet mogen worden uitgevoerd. De luchthaven stelt deze dagdelen vast, in samenspraak met de CRO Teuge en de uitvoerders van valschermluchten.

Beleidsvoornemens 2023: Een Ontwikkelplan voor bedrijventerrein West (meerdere eigenaren) wordt door de NV opgesteld in samenspraak met de aandeelhoudende gemeenten en Ontwikkelingsmaatschappij OostNL (Ministerie EZ en provincies Overijssel en Gelderland). De groei van bedrijvigheid versterkt de financiële positie van de luchthaven. In september/oktober wordt de financiële haalbaarheid van het ontwikkelplan duidelijk.

Contractwaarde 2023:

Bijdrage GR 2023:

Subsidie 2023:

Dividend 2023:

Financiële gegevens	2021	2022	2023
Eigen vermogen	€1.388.914	Nog niet bekend	Nog niet bekend

Vreemd vermogen	€1.337.868	Nog niet bekend	Nog niet bekend
Resultaat	€47.251	€72.343	€64.966
Bron	Jaarrekening	Begroting	Prognose
Nominale (balans)waarde aandelenkapitaal 31-12-2021:	€489.857 (€489.587)		
Garantie 31-12-2021:	€17.750		
Lening 31-12-2021:			

NV Maatschappelijk Vastgoed Deventer

Vestigingsplaats: Deventer

Website:

Programma: Kunst en Cultuur

Entiteit: NV

Deelnemingspercentage: 100%

Doel en openbaar belang: Ontwikkeling en beheer van sociaal-cultureel maatschappelijk vastgoed.

Financieel risico: In 2021 is het vastgoed van de NV overgedragen aan de gemeente. De NV wordt in 2022 geliquideerd.

Toelichting:

Beleidsvoornemens 2023: De registergoederen van de NV zijn met notariële akte van 17-2-2021 aan de gemeente overgedragen. Vanaf 2021 voert de gemeente de exploitatie van het overgedragen vastgoed. Aanvankelijk plan was de NV in 2021 te liquideren. Dat is niet gelukt. De liquidatie zal in 2022 plaatsvinden. Oorzaken van de vertraging zijn de afronding van de bouw Mimik met de aannemer (besluit college 8-2-2022 over een vaststellingsovereenkomst en decharge op de aangegane bankgarantie), de afwikkeling van de huurachterstanden en de fiscale afwikkeling met de Belastingdienst. In de tweede helft van 2022 wordt de NV formeel geliquideerd. Dat betekent dat de "terugstorting" van het aandelenkapitaal onderdeel zal zijn van de liquidatie-uitkering in 2022 en aldus op de balans van de gemeente per 31-12-2021 nog een boekwaarde aandelenkapitaal werd verantwoord.

Contractwaarde 2023:

Bijdrage GR 2023:

Subsidie 2023:

Dividend 2023:

Financiële gegevens	2021	2022	2023
Eigen vermogen	€24.818.133	€0	€0
Vreemd vermogen	€54.613	€0	€0
Resultaat	€0	€0	€0

Bron	Jaarrekening	In 2022 Opheffen	In 2023 opgeheven
Nominale (balans)waarde aandelenkapitaal 31-12-2021:	€23.005.950 (€22.610.572)		
Garantie 31-12-2021:			
Lening 31-12-2021:			

NV Sportbedrijf Deventer

Vestigingsplaats: Deventer

Website: [sportbedrijfdeventer](https://sportbedrijfdeventer.nl)

Programma: Meedoen

Entiteit: NV

Deelnemingspercentage: 100%

Doel en openbaar belang: Stichten, beheren, exploiteren en in stand houden van binnensportaccommodaties (De Scheg, Borgelerbad, sporthallen/gymzalen).

Financieel risico: Op basis van een risicoscan is het benodigd weerstandvermogen voor de NV vastgesteld. Als subsidieverstrekker zorgt de gemeente voor een stuk borging van de continuïteit van deze vennootschap. Een substantieel ander deel zal van de gebruikers (opbrengsten) moeten blijven komen. Dat was, is en blijft een risico voor dergelijke voorzieningen en het is voor de vennootschap een uitdaging om te blijven zorgen voor een aantrekkelijk aanbod tegen marktconforme/concurrerende prijzen in het belang van het op niveau houden van het gebruik.
Actueel nieuw risico is de ontwikkeling van de energiekosten. Die zijn, mede door de oorlog in Oekraïne, zo hard gestegen dat het sportbedrijf voor 2022 een aanvullende subsidie van de gemeente heeft ontvangen van €622.000. Hoe de energiekosten zich verder meerjarig gaan ontwikkelen is nog onduidelijk. Risico is dat het sportbedrijf ook meerjarig een aanvullende beroep op gemeentelijke middelen gaat doen.

Toelichting: De jaarrekening 2021 laat een weerstandsvermogen van afgerond €1,2 miljoen zien. Het beoogd benodigd weerstandsvermogen (vastgesteld in mei 2022 is €1,1 miljoen is daarmee gerealiseerd. Constatie is dat het weerstandsvermogen maar deels liquide beschikbaar is. Voor 2022 is €340.000. Meerjarig groeit het liquiditeitssaldo naar €1,1 miljoen in 2025.

Beleidsvoornemens 2023: Eind 2019 is de strategische visie High Five 2020 van de NV Sportbedrijf Deventer vastgesteld en gebaseerd op de gemeentelijke beleidskader sport "Samen sporten maakt sterk 2021-2030", Het Nationaal Sportakkoord, de Toekomstverkenning sport (vanuit het Sociaal Cultureel Planbureau en het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu). Een visie voor de toekomst van De Scheg wordt in 2022 uitgewerkt en vervolgens met het college en de raad besproken. Die vast te stellen visie wordt de basis voor (vervangings-)investeringen in De Scheg.

Contractwaarde 2023:

Bijdrage GR 2023:

Subsidie 2023: €4.368.586 (inclusief onder andere verenigingsondersteuning en sportstimulering)

Dividend 2023:

Financiële gegevens	2021	2022	2023
Eigen vermogen	€1.210.866	€1.321.016	€1.494.395
Vreemd vermogen	€19.176.690	Niet begroot	Niet begroot
Resultaat	€180.035	€110.150	€173.379
Bron	Jaarrekening	Begroting	Prognose
Nominale (balans)waarde aandelenkapitaal 31-12-2021:	€90.756 (€0)		
Garantie 31-12-2021:	€1.237.064		
Lening 31-12-2021:	€12.685.062		

Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV

Vestigingsplaats: 's-Hertogenbosch

Website: erhbv

Programma: Algemene dekkingsmiddelen

Entiteit: NV

Deelnemingspercentage: 0,26 %

Doel en openbaar belang: Onderdeel van Essent in 2009 bij de verkoop aan RWE, was het 50% aandeel in N.V. Elektriciteit Productiemaatschappij Zuid-Nederland (EPZ), o.a. eigenaar van de kerncentrale in Borssele. Het bedrijf Delta N.V., tevens voor 50% eigenaar van EPZ, heeft de verkoop van dit bedrijfsonderdeel van Essent aan RWE in 2009 bij de rechter aangevochten. Als consequentie op deze gerechtelijke procedure is in 2009 het 50% belang van Essent in EPZ tijdelijk ondergebracht bij Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V. ("PBE"). In 2010 is op gezamenlijk initiatief van de aandeelhouders van PBE en de provincie Zeeland als belangrijkste aandeelhouder van Delta N.V. een bemiddelingstraject gestart om het geschil tussen partijen op te lossen. In 2011 is dit bemiddelingstraject succesvol afgerond. Op 30 september 2011 is, 2 jaar na de verkoop van de aandelen Essent, het 50% belang in EPZ alsnog geleverd aan RWE.

PBE blijft is blijven bestaan met een beperkt takenpakket. PBE zal de zaken afwikkelen die uit de verkoop voortkomen. Daarnaast is PBE verplichtingen aangegaan in het kader van het Convenant Borging Publiek Belang Kerncentrale Borssele uit 2009. Hiermee is een termijn van 8 jaar na verkoop gemoeid. Na een statutenwijziging in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 14 december 2011 is de inrichting van PBE aangepast naar de status van een SPV, vergelijkbaar met o.a. Verkoop Vennootschap B.V. Hiermee is een termijn tot sluiting van de Kerncentrale Borssele (voorgenomen sluiting 2033) gemoeid. Doel is de afwikkeling van de verkoop van Essent aan RWE.

Financieel risico: Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders beperkt tot de hoogte van het nominale aandelenkapitaal van deze vennootschap (totaalbedrag €1.496.822) (art 2.:81 BW).

Toelichting:

Conform de koopovereenkomst kon RWE tot uiterlijk 30 september 2015 potentiële claims indienen ten laste van het General Escrow Fonds (zie Verkoop Vennootschap B.V.). RWE had op 30 september 2015 geen potentiële claims ingediend m.b.t. verkoop van het 50% belang in EPZ. Het General Escrow Fonds is in juli 2016 geliquideerd en uitgekeerd aan de aandeelhouders.

Ondanks dat het General Escrow fonds in juni 2016 is geliquideerd, dient de vennootschap als gevolg van contractuele verplichtingen nog in stand gehouden te worden. Het bestuur van de vennootschap is in overleg met de andere contractuele partijen om na te gaan wanneer de contractuele verplichtingen voortijdig kunnen worden beëindigd en de vennootschap vervolgens kan worden geliquideerd. Binnen PBE is nog een bedrag van €1,6 miljoen (merendeel aandelenkapitaal) achtergebleven om mogelijke zaken die uit de verkoop voortkomen af te wikkelen. De verwachting is dat de vennootschap in 2022 zal kunnen worden ontbonden en/of zal kunnen fuseren met één van de andere vennootschappen die bij de verkoop van Essent zijn opgericht.

De verwachting is dat bij ontbinding van PBE €1,5 miljoen dividend wordt uitgekeerd. Voor Deventer is dit afgerond (0,26%) €4.000.

Beleidsvoornemens 2023: Opheffing van de BV in 2022.

Contractwaarde 2023:

Bijdrage GR 2023:

Subsidie 2023:

Dividend 2023:

Financiële gegevens	2021	2022	2023
Eigen vermogen	€1.535.187	€0	€0
Vreemd vermogen	€6.925	€0	€0
Resultaat	-€34.208	€0	€0
Bron	Jaarrekening	Opheffing in 2022	Opgeheven in 2023
Nominale (balans)waarde aandelenkapitaal 31-12-2021:	€1 (€1)		
Garantie 31-12-2021:			
Lening 31-12-2021:			

Wadinko NV

Vestigingsplaats: Zwolle

Website: [wadinko](https://www.wadinko.nl)

Programma: Algemene dekkingsmiddelen

Entiteit: NV

Deelnemingspercentage: 2,55%

Doel en openbaar belang: Stimulering van gezonde bedrijvigheid (met name in de maakindustrie en zakelijke dienstverlening en logistiek) en daarmee de werkgelegenheid in werkgebied van de aandeelhouders. Wadinko participeert momenteel in twee Deventer bedrijven, DAVO en Auping (op een totaal van 28 participaties).

Financieel risico: De gemeente Deventer bezit 2,55% van de aandelen. De overige aandeelhouders zijn 24 gemeenten in Overijssel, de Noordoostpolder en Zuidwest Drenthe en de provincie Overijssel. Het risico van de gemeente is beperkt tot het niet-geactiveerde aandelenkapitaal ad €6.100. Het risico is gering, ook omdat de actuele waarde van de vennootschapsportefeuille per 31 december 2021 €51 miljoen hoger is dan de boekwaarde (bron: jaarverslag 2021).

Toelichting: Inherent aan haar doelstellingen loopt Wadinko risico's. Door interne maatregelen m.b.t. risicobeheersing zijn risico's voor aandeelhouders beperkt. Wadinko participeert in Raden van Commissarissen van participaties opdat daarmee toezicht kan worden gehouden op de directies. Bij participaties die geen Raad van Commissarissen hebben, is met een aandeelhoudersovereenkomst een vergelijkbare situatie gecreëerd. De nettowinst over 2021 bedroeg €8,7 miljoen (over 2020 was dat een nettoverlies van -€3,4 miljoen, voornamelijk veroorzaakt door coronamaatregelen). In 2021 is voor €1,1 miljoen teruggenomen op in het verleden gepleegde afwaarderingen. Een aantal participaties heeft in 2021 gebruik gemaakt van steunmaatregelen van de overheid (NOW-regelingen) en bij die bedrijven is een dividenduitkering over 2021 niet toegestaan. Daarnaast blijkt dat er ook bedrijven zijn die niet of nauwelijks te lijden hebben gehad van de pandemie.

Beleidsvoornemens 2023: Het beleidsplan 2021-2026 is in de AvA van 11 juni 2021 vastgesteld. Wadinko continueert het bestaande beleid met lichte accent verschuivingen. Een aantal SMART doelstellingen is weergegeven:

- Werkgelegenheid groeit van 4.336 naar 6.000 fte;
- De actuele waarde stijgt van €95 naar €120 miljoen;
- De komende 6 jaar handhaving uitkeren dividend. Hoogte dividend is 2% van het eigen vermogen, lichte groei t.o.v. 2015-2020. Voorwaarde uitkering dividend is liquiditeit boven €10 miljoen;
- Rendement is tenminste 5% op het geïnvesteerd vermogen.

De provincie Overijssel heeft in het kader van de Herstel- en transitieaanpak coronacrisis aan Wadinko een leningsfaciliteit beschikbaar gesteld van €10.000.000 tegen 0% ten behoeve van de ondersteuning aan MKB- en familiebedrijven om de negatieve gevolgen van de coronacrisis te beperken en daarmee werkgelegenheid en bedrijvigheid voor Overijssel behouden. In de besteding van deze middelen zullen transitie in digitalisering en verduurzaming prioriteit hebben. Wadinko kan de lening in tranches opnemen; in het verslagjaar 2021 is gebruik gemaakt van deze faciliteit voor €1,6 miljoen ten behoeve van een nieuwe participatie.

Bij de bedrijven waarin Wadinko participeert gaan een aantal ontwikkelingen een rol spelen op de resultaatverwachtingen van die bedrijven, bijvoorbeeld de ontwikkeling van de wereldeconomie als gevolg van de oorlog in Oekraïne op de markten (zowel in de inkoop- als de verkoopzijde), schaarste aan gekwalificeerd en ervaren personeel, gebrek aan belangrijke grondstoffen, oplopende levertijden en prijzen. Wadinko zal haar participaties waar mogelijk ondersteunen. Toch verwacht Wadinko dat haar eigen bedrijfsresultaat 2022 ruim positief zal zijn gezien verwachte verkopen van participaties. Daarnaast ligt het in de bedoeling in 4 a 5 nieuwe participaties deel te nemen.

Contractwaarde 2023:

Bijdrage GR 2023:

Subsidie 2023:

Dividend 2023: €30.000

Financiële gegevens	2021	2022	2023
Eigen vermogen	€74.146.548	Niet bekend	Niet bekend
Vreemd vermogen	€6.922.702	Niet bekend	Niet bekend
Resultaat	€8.651.022	€1.500.000	€1.500.000
Bron	Jaarrekening	Prognose	Prognose

Nominale (balans)waarde aandelenkapitaal 31-12-2021:	€6.100 (€0)
Garantie 31-12-2021:	
Lening 31-12-2021:	

Stichting administratiekantoor Dataland

Vestigingsplaats: Gouda

Website: [dataland](http://dataland.nl)

Programma: Algemene dekkingsmiddelen

Entiteit: ST

Deelnemingspercentage: 0,71 %

Doel en openbaar belang: Ondersteunen en faciliteren van gemeenten op het gebied van geo-, WOZ- en vastgoedinformatie, oftewel objectinformatie. De missie van Dataland BV is het realiseren van een landelijke voorziening, die leidt tot het breed toegankelijk en beschikbaar maken van vastgoed- en hieraan gerelateerde gegevens uit het informatiedomein van gemeenten voor de overheid, de burgers en het bedrijfsleven.

Financieel risico: Het risico is beperkt tot de nominale waarde van de certificaten van aandelen die de gemeente heeft via de Stichting Administratiekantoor Dataland. De Stichting is houdster van de aandelen van Dataland BV. De gemeente Deventer neemt dus niet rechtstreeks risicodragend deel in de bedrijfsactiviteiten van de vennootschap Dataland BV. Van de nominale waarde is slechts een fractie geactiveerd.

Toelichting: Deventer heeft 48.184 certificaten. In 2018 0,71% van het totaal. De stichting Administratiekantoor Dataland is aandeelhouder en heeft daarmee stemrecht en zeggenschap in Dataland BV. De certificaathouders niet. De stichting en Dataland BV beëindigen per 1-1-2022 hun activiteiten. Het maximale risico voor de certificaathouders is dat de gelden die de certificaathouders hebben ingelegd, niet terugbetaald kunnen worden. De praktijk leert dat de certificaathouders kunnen gaan rekenen op een retour van een belangrijk deel van hun inleg.

Beleidsvoornemens 2023: Administratiekantoor DataLand is een stichting van, voor en door gemeenten met een ideëel doel: uitvraag van Geografische data bij gemeenten waarna deze worden bewerkt en, op maat, weer worden gedistribueerd naar gemeenten en naar andere belanghebbende afnemers van deze data. Deze publieke en private afnemers hoeven de geo-data die zij nodig hebben, niet bij alle gemeenten afzonderlijk uit te vragen. DataLand helpt de gemeenten de kwaliteit van hun geo-informatie te verbeteren door middel van kwaliteitstesten en vakopleidingen. DataLand vertegenwoordigt de gemeenten op terreinen als de WOZ, de BGT, en de aanbesteding van beeldmateriaal. Een onder de stichting ressorterende BV voert deze taak uit op not-for-profit basis. DataLand profileert zich als het (geo-) sectoraal kennis- en datacentrum van de Nederlandse gemeenten, en als gemeentelijke belangenvertegenwoordiger in dit veld. Met de komst van de Landelijke Voorziening WOZ in 2017 is informatie over de WOZ-waarde van woningen vrijelijk beschikbaar gekomen. Afnemers die enkel de WOZ-waarde voor woningen zoeken, kunnen nu gratis aan hun informatie komen waardoor het gebruik van de Vastgoedscanner (VGS) van Dataland terugloopt.

Door het bestuur van de vennootschap is in 2019 het besluit genomen tot een overname en afbouw van haar activiteiten. Het secretariaat van het Gemeentelijk Geo-Beraad, de kennisbank en de opleidingen zijn al door de VNG overgenomen. De Vastgoedscanner, de dataleveringen en een aantal KNOOP-diensten gaan naar het Kadaster. In de loop van 2021 was dat gereed. Formeel juridische liquidatie vindt plaats in 2022.

Contractwaarde 2023:

Bijdrage GR 2023:

Subsidie 2023:

Dividend 2023:

Financiële gegevens	2021	2022	2023
Eigen vermogen	Niet bekend	€0	€0
Vreemd vermogen	Niet bekend	€0	€0
Resultaat	Niet bekend	€0	€0
Bron	Jaarrekening	Ontbinding in 2022	Ontbonden in 2023
Nominale (balans)waarde aandelenkapitaal 31-12-2021:	€0		
Garantie 31-12-2021:			
Lening 31-12-2021:			

Risico's en weerstandsvermogen

In de planning – en control documenten van de gemeente wordt aandacht besteed aan de (financiële) risico's die de gemeente met haar verbonden partijen loopt. Voor het risicomanagement van een verbonden partij geldt dat er een juiste verhouding moet zijn tussen behartiging van het publieke belang en het te lopen risico (continuïteit van de organisatie). Bedacht moet worden dat de gemeente een tweedelijns positie heeft: Risicomanagement is in de eerste plaats de verantwoordelijkheid van verbonden partijen zelf. Bestuurders van verbonden partijen dienen tijdig in te spelen op ontwikkelingen en dienen risico's in afdoende mate te beheersen. De toezichthouders moeten dit bewaken. Een sterke governance structuur en adequaat risicomanagement dat geïntegreerd is in de gehele bedrijfsvoering, dragen bij aan het “in control” zijn van verbonden partijen.

Bij optredende financiële problematiek binnen een verbonden partij (rekeningnadeel en / of nadeel in meerjarenperspectief) wordt de volgende lijn gevolgd.

- Eerst wordt het weerstandsvermogen van een verbonden partij aangesproken;
- Vervolgens worden beheermaatregelen getroffen om de exploitatie sluitend te houden / maken en wordt besloten tot aanvulling van het weerstandsvermogen binnen de verbonden partij tot de vastgestelde norm;
- Voorwaarde voor beperking van financieel risico is een toereikende liquiditeitspositie van de verbonden partij;
- Indien beheermaatregelen niet tot een gezond financieel meerjarenperspectief (kunnen) leiden en het liquiditeitssaldo niet toereikend is, loopt de gemeente als aandeelhouder (en als GR-partij) financieel risico. In het treffen van beheermaatregelen wordt ook betrokken of financiële zekerheid kan worden gevonden in een eventuele verkoop van eigendommen (met name vastgoed).

Indien bovenstaande niet mogelijk is, dan loopt de gemeente financieel risico met de volgende mogelijke consequenties:

- Tijdelijk / structureel beroep op aanvullende subsidie;
- Tijdelijke / structurele verstrekking van financiering / een kredietfaciliteit;
- Aanvulling aandelenkapitaal.

De gemeente heeft voor onvoorziene risico's binnen haar programma's (ook die wegens financieel risico op verbonden partijen) een weerstandsvermogen beschikbaar. De vraag is of de omstandigheden bij de verbonden partijen nu zodanig zijn gewijzigd dat een specifiek weerstandsvermogen moet worden aangehouden.

Wanneer (op grond van een concrete gebeurtenis) bij een bepaalde verbonden partij een risico wordt voorzien dat zou kunnen leiden tot een verlies op het ingebrachte kapitaal, de verstrekte lening of garantie of indien het leidt tot een verplichting (en het risico is kwantificeerbaar), dan zal daarvoor weerstandsvermogen worden aangehouden of een voorziening worden gevormd.

Aan de informatie over de verbonden partijen ontlenuen wij in algemene zin geen aanwijzingen dat de gemeente voor bepaalde financiële risico's bij verbonden partijen weerstandsvermogen moet aanhouden. Daarbij baseren wij ons mede op de accountantsrapporten die bij de jaarrekeningen 2021 van verbonden partijen worden afgegeven waarin de accountant aandacht besteedt aan de continuïteit van de bedrijfsvoering en actuele financiële informatie vanuit vennootschappen en gemeenschappelijke regelingen. Daarover zijn drie constatering:

1. De ontwikkeling van energiekosten en meer algemeen de inflatie heeft effect op de exploitatieresultaten van de verbonden partijen. Dat heeft er bijvoorbeeld al toe geleid dat het sportbedrijf een beroep moest doen op aanvullende gemeentelijke subsidie in 2022. Ongewis is nog hoe de energieprijzen en de inflatie zich in meerjarig perspectief gaan ontwikkelen en welk effect dit op de financiële continuïteit van verbonden partijen zal hebben.

2. De Deventer Schouwburg lijkt de ontvangen TVL middelen (Tegemoetkoming Vaste Lasten) aan het Rijk definitief terug te moeten betalen. Het gaat om een bedrag van circa €450.000. Deventer Schouwburg is in samenspraak met andere schouwburgen en de brancheorganisatie VSCD in bezwaar gegaan bij het Rijk. Dit bezwaar is medio 2022 ongegrond verklaard. De Schouwburgen in kwestie zijn zich momenteel aan het oriënteren op nadere bezwaarprocedures. Het risico op terugbetaling TVL is reëel. In de tweede kwartaalrapportage 2022 is derhalve een reservering van €450.000 binnen de stelpost corona (cultuur) opgenomen.
3. De meerjarige liquiditeitsontwikkeling van de NV Luchthaven Teuge is beperkt en biedt weinig ruimte voor aflossingen van de bancaire lening die afgerond €1,0 miljoen boekwaarde betreft. Aflossingsmogelijkheden werden in de afgelopen jaren bemoeilijkt door het wegvallen van een vlieschool die in grote mate voor opbrengst landingsrechten zorgde. De omzet herstelt zich de laatste jaren weer langzaam en de NV heeft weer positieve exploitatieresultaten. Het financieel herstel is echter niet zodanig dat de NV aan de afgesproken aflossingen kan voldoen. Herfinanciering is nodig per 1-12-2022. Beoogd is die herfinanciering te doen in het kader van de benodigde financiering van een ruimtelijk ontwikkelplan dat voorziet in revitalisering van het middenterrein en nieuwe kavels voor nieuwe bedrijvigheid om en aan de landingsbaan.

Uitgangspunt voor de gemeente is dat de NV geen beroep op gemeentelijke financiering (gemeentelijke geldlening of gemeentelijke garantie op een bancaire geldlening) doet. Dit is tevens het financieel risico voor de gemeente.

Zie ook de [paragraaf Weerstandsvermogen en risicomanagement](#) waarin de financiële belangen in verbonden partijen en het financieel risico aan de orde komen.

Paragraaf Grondbeleid

Wijzigingen

Context

Wij verwachten een aanhoudende druk op de woningmarkt in 2023. De snelheid van uitgifte en de prijsontwikkelingen worden overigens wel beïnvloed door de onzekerheden door de oorlog in Oekraïne en situatie in de bouw met schaarste aan menskracht en grondstoffen. De rente is weer iets toegenomen. Ook de vraag naar bedrijventerreinen is goed. Voor het A1 Bedrijvenpark bepalen ook de investeringen voor het westelijke deel (eventuele aankopen en infrastructurele werken) de planresultaten van de grondexploitaties. De prijsontwikkelingen zijn stevig.

In 2023 wordt de verkoop in de tweede fase van Steenbrugge voortgezet. Voor diverse inbreidingslocaties zoals van Heetenstraat, Wittenstein en het Sluiskwartier verwachten wij de verkoop in 2023 op te starten. De in 2022 opgestarte uitgifte van gronden in het westelijke deel van het A1 Bedrijvenpark worden in 2023 voortgezet.

Nieuwe ontwikkelingen in Schalkhaar (Hagenvoorde) en Okkenbroek worden voorbereid voor de ontwikkeling van woningbouw. In 2021 is op diverse gronden het voorkeursrecht gevestigd. In 2023 worden keuzes gemaakt over de ontwikkeling van de gronden in Wechelerhoek. Voor de gronden in Loo en Lettele is die keuze al gemaakt en worden de voorbereidende werkzaamheden voor de ontwikkeling van woningbouw voortgezet.

Naast de schaarste aan mensen en bouwmaterialen draagt ook de stikstofcrisis nog een steentje bij aan de onzekerheid in het mogelijke bouwtempo. Ook wordt gewezen op de technische mogelijkheden en voortgang van de energietransitie. Nieuwe vormen van energie zijn kostbaar en niet altijd tijdig voorhanden en de capaciteit van het bestaande elektriciteitsnet is overbelast. Dat vraagt bijvoorbeeld in de uitvoering van Tuinen van Zandweerd en het A1 Bedrijvenpark de nodige zorg.

Om een goede invulling te geven aan de controlerende rol van de raad, wordt de raad met een tussentijdse actualisatie van de grondexploitaties geïnformeerd over de actuele stand van zaken. Deze tussentijdse actualisatie is middels de tweede kwartaalrapportage 2022 vastgesteld.

Ten opzichte van het Meerjarenperspectief Grondzaken 2022 (Jaarrekening 2021) zijn de resultaten van de grondexploitaties met €2,3 miljoen toegenomen. Voor de verlieslatende grondexploitaties is per 1-1-2021 een verliesvoorziening van €39,6 miljoen beschikbaar. Deze is aangevuld door de rente dotatie van €0,8 miljoen tot €40,4 miljoen. Daarna heeft er een onttrekking plaatsgevonden van €0,6 miljoen ten gunste van de algemene middelen. De verliesvoorziening heeft daarmee een saldo van 39,8 miljoen, conform de zomercorrectie in het 2e kwartaal 2022. Het resultaat van de winstgevendende grondexploitaties (voor winstneming) neemt toe van €8,2 tot €10,7 miljoen, een toename van €2,5 miljoen.

Het totale netto risicoprofiel van de grondexploitaties bedraagt €6,2 miljoen, waarvan ten laste van specifiek weerstandsvermogen €4,2 miljoen. Dat is een afname van €0,9 miljoen ten opzichte van de jaarrekening 2021.

Visie

Een belangrijk thema is een evenwichtige ontwikkeling van Deventer. Ontwikkelingen in onder andere demografie, economie, technologie en duurzaamheid leiden tot verandering in de ruimtevraag. Uitgaande van het grondbeleid als ondersteunend instrument stellen we ons in dit kader de vraag hoe we een bijdrage kunnen leveren aan de daarbij behorende opgaven en ambities. Anders geformuleerd: hoe kunnen we een bijdrage leveren aan de waardecreatie, in samenwerking met onze inwoners, ondernemers en andere partners?

De kern van waardecreatie is het centraal stellen van het maatschappelijke effect van een gebiedsontwikkeling. Dat gebeurt vanuit een breed perspectief. Bijvoorbeeld of een gebiedsontwikkeling bijdraagt aan een gezonde leefomgeving of aan meer werkgelegenheid. Dit maatschappelijk effect wegen we af tegen de financiële investering en risico's in een gebiedsontwikkeling.

We werken vanuit het besef dat de huidige opgaven zoals de versnelling woningbouw, de energietransitie, de toekomstbestendige bedrijventerreinen en de transformatie naar nieuwe stedelijkheid voor bepaalde delen van de gemeente vragen om een versterkte gemeentelijke gebiedsregie. Inhakend op het nieuwe instrumentarium van de Omgevingswet en de beleidscontext zoals die is vastgelegd in de Omgevingsvisie geven wij vorm aan integrale en organische gebiedsontwikkelingen.

Dit doen wij vooral door het realiseren, contracteren en begeleiden van ruimtelijke ontwikkelingsprojecten. Wij nemen deel of regisseren in netwerkverbanden, stimuleren en faciliteren marktpartijen en laten los wanneer particuliere initiatieven de overheid niet nodig hebben. Wanneer (niet)-commerciële partijen een ontwikkeling die wij noodzakelijk vinden niet oppakken of onvoldoende waardecreatie opleveren gaan wij zelf actief of in samenwerking gronden en panden (strategisch) aankopen, ontwikkelen en verkopen of beheren.

We bevorderen een transparante kostentoerekening van de gemeentelijke kosten van werken en werkzaamheden van algemeen nut en onrendabele ontwikkelingen. Binnen gebieden waar sprake is van een sterke samenhang en afhankelijkheden tussen de diverse locatieontwikkelingen dragen wij bij de voorbereiding en uitvoering zorg voor de regie en coördinatie.

We werken verder aan de lopende grondexploitaties. Gronden en panden die om strategische redenen wel in gemeentelijk bezit blijven maar nog niet onmiddellijk nodig zijn voor een ontwikkeling, zijn als pauzelandschappen beschikbaar voor tijdelijke functies.

De kansen en risico's die horen bij grond- en vastgoedinvesteringen, hebben invloed op de algemene financiële positie van de gemeente. Dit beschrijven wij jaarlijks bij de Jaarrekening in het Meerjarenperspectief grondzaken (MPG).

Uitvoering

De woningmarkt staat onder druk. In alle segmenten worden nieuwe locaties in ontwikkeling gebracht en worden woningen gebouwd en verkocht. Deze opgave kan alleen succesvol verlopen als deze plaats vindt plaats in samenwerking en afstemming met marktpartijen en organisaties. De gemeentelijk bijdrage daarin ligt in het realiseren van de openbare voorzieningen en het faciliteren via de publiekrechtelijke mogelijkheden zoals het ruimtelijk ordeningsinstrumentarium.

In sommige situaties is het gewenst dat de gemeente ook zelf risicodragende ontwikkelingen ter hand nemen. Om dat mogelijk te maken is een goed portefeuillebeheer gebiedsontwikkeling noodzakelijk. Dat wordt enerzijds bepaald door de opbouw van de eigen voorraad gronden en grondexploitaties en anderzijds door een goed systeem van kostenverhaal van de gemeentelijke kosten in de openbare voorzieningen en onrendabele ontwikkelingen.

De bestaande voorraad gronden pakken we geheel op. Langer lopende complexen worden nu snel afgerond. De Vijfhoek, Wijtenhorst Douweler Leide en Eikendal zijn inmiddels afgerond of worden dat binnenkort. In Tuinen van Zandweerd is de verkoop al gevorderd. In 2022 is de verkoop in de tweede fase van Steenbrugge gestart. De verkoop van de woningbouwkwavels moest in 2022 tijdelijk worden getemporiseerd in verband met capaciteitsproblemen in de ambtelijke organisatie.

Van de kleinere inbreidingslocaties zoals van Heetenstraat, Wittenstein en de Rielierweg/Tjoenerstraat zijn de meeste gronden in 2022 uitgegeven en wordt een start van de bouw in 2023 verwacht. Voor de ontwikkeling van de gronden in Hagenvoorde, Okkenbroek, Loo en Lettele worden in 2023 voorstellen aan de raad voorgelegd.

Om grondspeculatie en daarmee ongewenste prijsopdrijving te voorkomen, maakt de gemeente ook gebruik van het instrument Wvg (voorkeursrecht gemeenten). Op die wijze behoudt de gemeente ook de regie op de maatschappelijk kwaliteit van de uitvoering. Of dat daadwerkelijk leidt tot aankoop van de gronden is afhankelijk van de vraag of het maatschappelijk rendement daarmee gebaat is en of dit kan plaats vinden binnen een aanvaardbaar financieel rendement. In 2023 worden keuzes gemaakt over de gronden Wechelerhoek, waarvoor in 2021 Wvg is gevestigd. Voor de gronden in Lettele en Loo is in 2022 de keuze gemaakt deze zelf te ontwikkelen.

De uitgifte van gronden in het westelijke deel van het A1 Bedrijvenpark worden in 2023 voortgezet. Het A1 Bedrijvenpark is een onderscheidend bedrijventerrein voor duurzaamheid en innovaties. Dat willen we verder uitbouwen. Daarom moedigen we de komst van duurzame en innovatieve bedrijven aan. Mede als gevolg van de druk op bestaande bedrijventerreinen deze om te zetten naar een meer gemengd stedelijk milieu ontstaat een nieuwe behoefte aan ruimte voor bedrijven. In het voorraadbeheer is om die reden ook oog voor kansen die zich voordoen voor nieuwe bedrijventerreinen.

Modernisering en herinrichting van de oudere bedrijventerreinen Kloosterlanden en Bergweide kunnen belangrijke impulsen op het gebied van duurzaamheid, toegankelijkheid en leefbaarheid geven. Mogelijk kan het grondbeleid hier een faciliterende en stimulerende rol spelen. Daarbij denken we aan de inzet van het instrument "erfpacht" of in de wijze van kostenverdeling.

Binnen de Poort van Deventer ontwikkelen we de gebieden Teugseweg (Stadsentree) en Gasfabriekterrein. We zien dit als een kansrijk gebied voor startups en hoogwaardige, innovatieve en duurzame bedrijvigheid. De ontwikkeling van de Stadsentree wordt vertraagd als gevolg van een knelpunt in de verkeersontsluiting. Voordat de ontwikkeling verder vorm kan krijgen dient eerst dit knelpunt te worden opgelost. Ten behoeve van de containerterminal aan de Westfalenstraat wordt in 2023 de aanlegwal gerealiseerd.

Actualiteiten

De huidige “Nota Grondbeleid” dateert uit 2013 (vastgesteld in 2014). De basis van die nota is het zogenaamde faciliterende grondbeleid (nee, tenzij). Doordat de situatie sindsdien wezenlijk is veranderd, wordt er gewerkt aan een nieuwe nota grondbeleid. In 2021 heeft er een gesprek met de raad plaatsgevonden over de nieuwe principes van het grondbeleid. Eind 2022 wordt de raad gevraagd een nieuwe nota Grondbeleid vast te stellen. De basis daarvan is het zogenaamde situationele (dynamische) grondbeleid, waarin de gemeente zijn rol bij gebieds- en locatieontwikkelingen bepaalt aan de hand van de vraag met welke gemeentelijke rol het maatschappelijke rendement van die ontwikkeling het beste gediend is, binnen aanvaardbare financiële kaders.

In de Voorjaarsnota 2021 zijn middelen beschikbaar gesteld voor het opzetten en uitwerken van integrale gebiedsontwikkelingen. Achtergrond daarvan is de wens om als gemeente meer integrale regie te kunnen behouden over de kwaliteit en uitvoering van de vaak samenhangende ontwikkelingen. In 2022 zijn er pilots gestart voor de gebieden De Kien en Centrumschil. In de pilots onderzoeken we de mogelijkheden en wenselijkheden van de gemeentelijke regierol en de wijze waarop dit voor de gemeentelijke organisatie op een zo efficiënt en effectief mogelijke manier kan worden uitgevoerd. Contractmanagement en kostenverhaal zijn daarbij belangrijke bouwstenen. Om die reden wordt in het verlengde van het nieuwe grondbeleid ook een systematiek van gemeentelijk kostenverhaal opgezet.

Ontwikkelingen grondexploitaties

Wij werken bij het vaststellen van grondexploitaties in twee stappen. Eerst wordt de raad gevraagd in te stemmen met de inhoudelijke uitgangspunten, vastgelegd in een integraal stedenbouwkundig plan met een inschatting van de financiële consequenties. Daarna maken wij een grondexploitatie waarin wij deze uitgangspunten hebben vertaald.

In de paragraaf Grondbeleid zijn de uitkomsten van de jaarlijkse zomeraactualisatie toegelicht per grondexploitatie. Op totaalniveau daalt de voorziening voor verlieslatende grondexploitaties met €0,6 miljoen tot €39,8 miljoen. Daarnaast neemt het totale risicoprofiel van de grondexploitaties, waarvoor specifiek weerstandsvermogen wordt aangehouden, af met €0,7 miljoen tot €4,2 miljoen. De onttrekking aan de voorziening voor verlieslatende grondexploitaties wordt, ten bedrage van €0,6 miljoen, toegevoegd aan de algemene middelen.

De winstgevende grondexploitaties laten een stijging van het resultaat zien van €2,5 miljoen. Het totale risico van de winstgevende grondexploitaties is met ruim €0,1 miljoen afgenomen. De verbetering van de winstgevende grondexploitaties leidt niet tot een directe vrijval van middelen (winstneming). Conform BBV-richtlijnen wordt ieder jaar slechts een gedeelte van deze winst aan de gemeentelijke algemene middelen toegevoegd op basis van de voortgang van ieder project. Vanwege de onzekerheid in de timing en hoogte van de winstneming wordt daarbij 50% van de verwachte winstneming meegenomen. Bij het jaarrekeningresultaat over 2022 wordt over de gerealiseerde winstneming gerapporteerd.

De effecten van een stijging van programma & uitvoeringskosten is nog niet meegenomen in bovenstaande cijfers. Dit zal worden verwerkt in de actualisatie eind 2022 en zal leiden tot een beperkte afwijkingen voor de verliesvoorzieningen en voor de resultaten van winstgevende grondexploitaties.

In de zomeraactualisatie worden de parameters voor kosten- en opbrengststijgingen niet aangepast. Dat gebeurt jaarlijks bij actualisatie ten behoeve van het opstellen van de jaarrekening. In 2022 is sprake van een ongekend hoge inflatie die ook de civieltechnische kosten raakt. Hoe zich deze prijsstijgingen verder gaan ontwikkelen is echter heel onzeker. Daaraan gekoppeld is het ook nog vrij onzeker of de prijsstijgingen gevolgen gaan hebben voor de uitgiftepreizen en daarmee de opbrengsten in de grondexploitaties.

Aan het eind van 2022 verwachten we daar een beter inzicht in te hebben. In deze zomeraactualisatie is voor wat betreft deze parameters nog geen wijziging aangebracht in de grondexploitaties.

Wel zijn de recent gerealiseerde aanbestedingen en de daarvoor ook geactualiseerde civieltechnische ramingen verwerkt. Het gehanteerde kostenniveau in de grondexploitaties waarin nu of op korte termijn civieltechnische kosten worden gemaakt is daarmee actueel voor 2022.

Sluiskwartier

In het Sluiskwartier is de bouw van circa 80 woningen voorzien, deel uitmakend van de gehele gebiedsopgave Centrum en Centrumschil. Het Sluiskwartier was onderdeel van de aanvraag subsidie Woningbouwimpuls. De omvang van de nog te verantwoorden subsidie, onderdeel Sluiskwartier is €626.000. Deze zomer is het bestemmingplan onherroepelijk geworden en kan de transformatieopgave plaatsvinden. De voortgang van het project is derhalve belangrijk maar staat onder druk en deels getemporiseerd vanwege de beschikbare ambtelijke capaciteit. Nu het bestemmingplan evenwel onherroepelijk is geworden wordt het project weer opgepakt. In de grondexploitatie wordt daarom een realistische voortgang op basis van volledige inzet als uitgangspunt gehanteerd. In de achterliggende periode is een geringe vertraging opgetreden ten opzichte van de jaarrekening 2021.

Deze opgelopen vertraging resulteert in een nadelig mutatie van het planresultaat ten bedrage van €58.000 (Planresultaat was bij de jaarrekening €2.088.000 en wordt na actualisatie €2.146.000 nadelig). Dit wordt veroorzaakt door een renteaanpassing (-€26.000) en overige aanpassingen en vertraging, waarvan het effect €32.000 (effect rente) is.

Het risicoprofiel wordt naar boven bijgesteld met €55.000. Dit door onzekerheden ten aanzien van de bouwkundige staat van de te behouden panden in relatie tot de getaxeerde opbrengstwaarde als meegenomen in het planresultaat.

Steenbrugge 2e fase

Steenbrugge is de grootste uitbreidingswijk in Deventer en heeft daarmee een belangrijke positie in de woningbouwproductie in de gemeente. In de 2e fase is de bouw van 800 woningen voorzien. Nadat in 2021 de gemeente de grondexploitatie weer helemaal in eigen regie is gaan uitvoeren is het oorspronkelijk negatieve planresultaat omgebogen naar een positief planresultaat van €4.590.000 bij de jaarrekening 2021. De oorzaak daarvan is dat de sterk veranderde situatie van de woningmarkt ook kan worden vertaald in de gemeentelijke grondexploitatie. Ten opzichte van de jaarrekening 2021 is het planresultaat opnieuw toegenomen met €2,53 tot €7,12 miljoen voordelig. Dat wordt veroorzaakt door een hoger gerealiseerde grondopbrengst (plus €0,7 miljoen) en een bijstelling van de te realiseren verkoopprijzen van de woningen, met daaraan gekoppeld een hogere grondprijs (plus €0,89 miljoen). Voor de civiele werken heeft een eerste aanbesteding plaatsgevonden. Het resultaat van de opdrachtverlening leidt tot een verlaging van de civiele kosten met ruim €1 miljoen, ten gunste van het resultaat. Het effect van de aanpassing van de rente is een verlaging van het planresultaat van ca. €60.000. Het risicoprofiel neemt af met ongeveer €225.000. De risico's aangaande gezondheid/aansprakelijkheid en hoogspanningsleidingen zijn vervallen (€860.000), maar daarnaast zijn de markttechnische risico's vanwege de onzekere economische ontwikkelingen iets toegenomen (€635.000).

A1 Bedrijvenpark

A1 Bedrijvenpark is een verlieslatende grondexploitatie. De verliesvoorziening voor A1 Bedrijvenpark is met €0,15 verlaagd naar €21,6 miljoen. De grondexploitatie is geactualiseerd voor kavelprijs, civieltechnische raming, de te maken plankosten en de gemeentelijke rentevoet. De nieuwe verkaveling is doorgevoerd in de grondexploitatie. De plankosten zijn bijgesteld, omdat vanwege de kleine kavels de "inschrijving/ pitch methode" een intensief traject. Ook zijn de grondprijzen zijn geactualiseerd. Door de effectuering van het een aantal geplande grondverkoop voor het "westelijk" deel voor het eerste half jaar van 2022, zijn onzekerheden rondom deze verkopen afgenomen. Het risicoprofiel neemt daarom af met circa €0,8 miljoen.

Gasfabriekterrein, cluster Stadsentree

Het Gasfabriekterrein kent een tekort van €0,43 miljoen bij de Jaarrekening 2021 en is een verlieslatende grondexploitatie. Het tekort wordt nu begroot op circa €0,60 miljoen. Dit is een verslechtering op het resultaat van circa €0,17 miljoen. De belangrijkste oorzaken van deze verslechtering betreffen de slechtere bodemsituatie (verontreinigingen en restobjecten in de bodem) dan op basis van beschikbare informatie kon worden aangenomen. Daarnaast valt het bouw en woonrijp maken duurder uit dan begroot. Oorzaak daarvoor is prijsstijging(civiel), aanwezige restobjecten, tijdelijke parkeervoorziening en toepassen dubbele drainage. Het risicoprofiel wordt naar boven bijgesteld met €100.000. Er wordt nu rekening gehouden met een extra risico dat het resultaat van de aanbesteding gezien de moeilijk voorspelbare prijsstijging die momenteel gaande is, hoger uitvalt dan de nu aangehouden bestekraming.

Onroerend goed buiten exploitatie

Beheer overige gebouwen en gronden

De portefeuille overige panden en gronden omvat alle panden en gronden welke geen deel uitmaken van de inhoudelijke programma's en (nog) geen onderdeel uitmaken van de projecten die formeel als grondexploitatie zijn aangemerkt. Het gaat daarbij om:

- Te verkopen, slopen of te herontwikkelen panden (tijdelijk bezit) waarvoor de exploitatie niet gedekt wordt vanuit inhoudelijke programma's vanwege geen/ beperkte maatschappelijke functie;
- Verhuurde gronden voor benzineverkooppunten;
- Verhuurde stedelijke en agrarische gronden;
- Gronden waarvoor een erfpachtregeling van toepassing is;
- Gronden welke zijn gerelateerd aan een mogelijke toekomstige grondexploitatie;
- Gronden welke vooralsnog in eigendom zijn gebleven van de gemeente na afronding van een formeel grondexploitatieproject.

Het taakveld kende de afgelopen jaren een lager exploitatieresultaat dan begroot. De tekorten zijn aangevuld vanuit de Reserve Onroerende Zaken en een aantal eenmalige verkoopresultaten. De verwachting is dat het exploitatieresultaat ook de komende jaren zal achterblijven.

Reserve Onroerende Zaken

De ROZ is een egalisatiereserve waar jaarlijks het exploitatieresultaat van het taakveld "0.3 - Beheer overige gebouwen en gronden" mee wordt verrekend. De omvang van de totale Reserve Onroerende Zaken is per 1-1-2021 €2,6 miljoen. Onderdelen van deze reserve zijn specifiek gealloceerd voor de rentelasten van S-Park en een structurele exploitatiebijdrage vanuit eerdere entrance fee opbrengsten van de benzineverkooppunten. Het gedeelte dat nog resteert voor verrekening met de rest van de exploitatie is daarmee beperkt. Er is een reëel risico dat de reserve ontoereikend is om de komende jaren het begrote exploitatieresultaat te kunnen blijven realiseren.

Paragraaf Investeringsen

Inleiding

De gemeente Deventer werkt door aan een aantrekkelijke stad en een mooi buitengebied. Wij staan voortdurend voor de uitdaging om met beperkte middelen taken en investeringen uit te voeren. Omdat wij daarbij selectief moeten zijn, kiezen wij tussen 'onvermijdelijk' en 'minder noodzakelijk'. Het behoud van de kracht en kwaliteit van onze gemeente staat daarbij centraal. Samen met onze partners investeren wij in het leef-, woon-, werk- en verblijfmilieu van de gemeente. We versterken daarbij de verbindingen tussen het sociale en het ruimtelijke werkkterrein van de gemeente.

Een ruimtelijk, economisch en sociaal gezond Deventer vraagt om blijvende investeringen die zorgen voor nieuwe dynamiek en werk in de stad. Investeringsen waar inwoners, bedrijven en toeristen lange tijd de vruchten van plukken. Daarom blijft het college in de begroting ruimte maken voor investeringen.

Voor het realiseren van betreffende voorzieningen en een duurzaam voortbestaan daarvan, investeert de gemeente jaarlijks grote bedragen. Met het oog op de schaarste aan middelen op de korte, middellange en lange planningshorizon worden keuzes gemaakt. Keuzes die vanwege een veelheid aan soms conflicterende politieke en maatschappelijke belangen en een complex aan regelgevingen niet eenvoudig zijn. In deze paragraaf zijn zowel de beleidsuitgangspunten als de meerjarige investeringen zelf opgenomen. Alleen zogenoemde dynamische investeringen komen aan de orde. Dat zijn investeringsprojecten die in het begrotingsjaar 2023 in uitvoering zijn dan wel nog in uitvoering moeten worden genomen.

Leidraad grote projecten

Het college van B en W doet jaarlijks bij de begroting een voorstel aan de raad voor het aanwijzen welke projecten de status van grote projecten krijgen. Voorgesteld wordt de volgende projecten als grote projecten aan te merken:

Projectnaam	Fase
Bedrijvenpark A1	Realisatiefase
De Nieuwe Keizer	Verkenningfase
De Marke Zuid	Verkenningfase
Implementatie Omgevingswet	Realisatiefase
Poort van Deventer - Gasfabriekterrein	Realisatiefase
Poort van Deventer - Mobiliteit Poort van Deventer	Initiatiefase
Poort van Deventer - Stadsentree (Teugseweg)	Verkenningfase
Slim warmtenet Zandweerd, fase 1	Realisatiefase
Toekomstbestendig poppodium Burgerweeshuis	Verkenningfase

Beleidsuitgangspunten

Het beleid voor investeringen binnen de gemeente Deventer is gericht op evenwicht tussen ontwikkeling, beleid, programma en geld. Ieder investeringsinitiatief wordt consequent beoordeeld op deze vier elementen. Er kan onderscheid gemaakt worden in verschillende investeringsstromingen:

Investering	Dekking
1 Going concern	Reguliere begroting
2 Uitbreidingsinvesteringen	- Middelen zijn vrijgegeven - Middelen zijn gereserveerd, maar nog niet vrijgegeven
3 Voorportaal investeringen	Geen dekking, prioritering moet nog gemaakt worden

Going concern investeringen

De going concern investeringen vinden hun oorsprong in de reguliere bedrijfsvoering. Vanuit de behoefte of noodzaak om een bepaald product of dienst te blijven leveren, is het van belang dat een vervangingsinvestering wordt gepleegd. Going concern investeringen vinden hun oorsprong vanuit de bestaande dienstverlening. Uitgangspunt is dat deze worden gedekt vanuit de lopende begroting. Aan de going concern investeringen ligt een vervangingschema ten grondslag. Voor het taakveld verkeer en vervoer is dat bijvoorbeeld het MJOP MIND en voor rioleringen is dat het GRP. Voor ICT is voor vervangingsinvesteringen een Roadmap opgesteld.

Uitbreidingsinvesteringen

Uitbreidingsinvesteringen komen voort uit nieuw beleid (producten en diensten) of uitbreiding van bestaand beleid. Daarnaast kunnen deze investeringen voortkomen vanuit een locatie ontwikkeling (grondexploitatie) of uit het raads- en collegeprogramma. Het kan ook gaan om vervangingsinvesteringen waarvoor onvoldoende dekking is binnen de lopende begroting. Voor deze investeringen zijn aanvullende middelen nodig (subsidies, heroverweging). Jaarlijks in de voorjaarsnota wordt een meerjarige investeringsplanning opgesteld. Met dit instrument wordt voor ieder investeringsinitiatief bepaald of er evenwicht is tussen ontwikkeling, beleid, programma en geld en wordt er een rangorde (prioritering) vastgesteld.

Tevens worden middelen in de meerjarenbegroting gereserveerd. Via een separaat raadsvoorstel worden deze middelen definitief vrijgegeven. Het is ook mogelijk dat een deel van de gereserveerde middelen via een kwartaalrapportage als een voorbereidingskrediet wordt vrijgegeven.

Voorportaal investeringen

Veel ambities, projecten en wensen zijn opgenomen in het bestuursakkoord en de begroting. Daarnaast blijven verschillende majeure projecten en opgaven staan. Daarvoor zijn op dit moment geen middelen beschikbaar, omdat een andere prioritering is gemaakt. In het hoofdstuk financiën zijn deze voorportaal investeringen opgenomen.

Going concern investeringen

Op basis van de reguliere begroting wordt hierna een tabel gepresenteerd met verschillende vervangingsinvesteringen volgens de oorspronkelijke fasering. Gezien de schaarste (van personeel en grondstoffen) en de onzekerheid rondom de bouwprijzen zal deze fasering niet altijd haalbaar zijn. Bij de 3e kwartaalrapportage 2022 vindt actualisatie van de fasering plaats vinden en zullen waar relevant kredieten worden overgeheveld.

(bedragen x €1.000)

Projectomschrijving	Programma	Taakveld	Totaal gepland 2023-2026	Dekking
ICT	Bedrijfsvoering	Overhead	11.779	Egalisatiereserve DOWR-i
Facilitair	Bedrijfsvoering	Overhead	352	Egalisatiereserve DOWR-i
Gemeentelijk rioleringsprogramma (GRP)	Leefomgeving	Riolering	7.421	Rioolheffing
Meerjarenonderhoudsprogramma openbare ruimte (MJOP)	Leefomgeving	Verkeer en vervoer	2.344	MJOP-MIND
Renovatie Polstraat 8-10	Meedoen	Geëscaleerde zorg 18+	2.202	Programma
Totaal			24.098	

ICT

Op basis van de Roadmap ICT zijn de (vervangings)investeringen voor de komende jaren benoemd. Tijdige vervanging is strikt noodzakelijk vanuit het oogpunt van continuïteit en informatiebeveiliging.

Facilitair

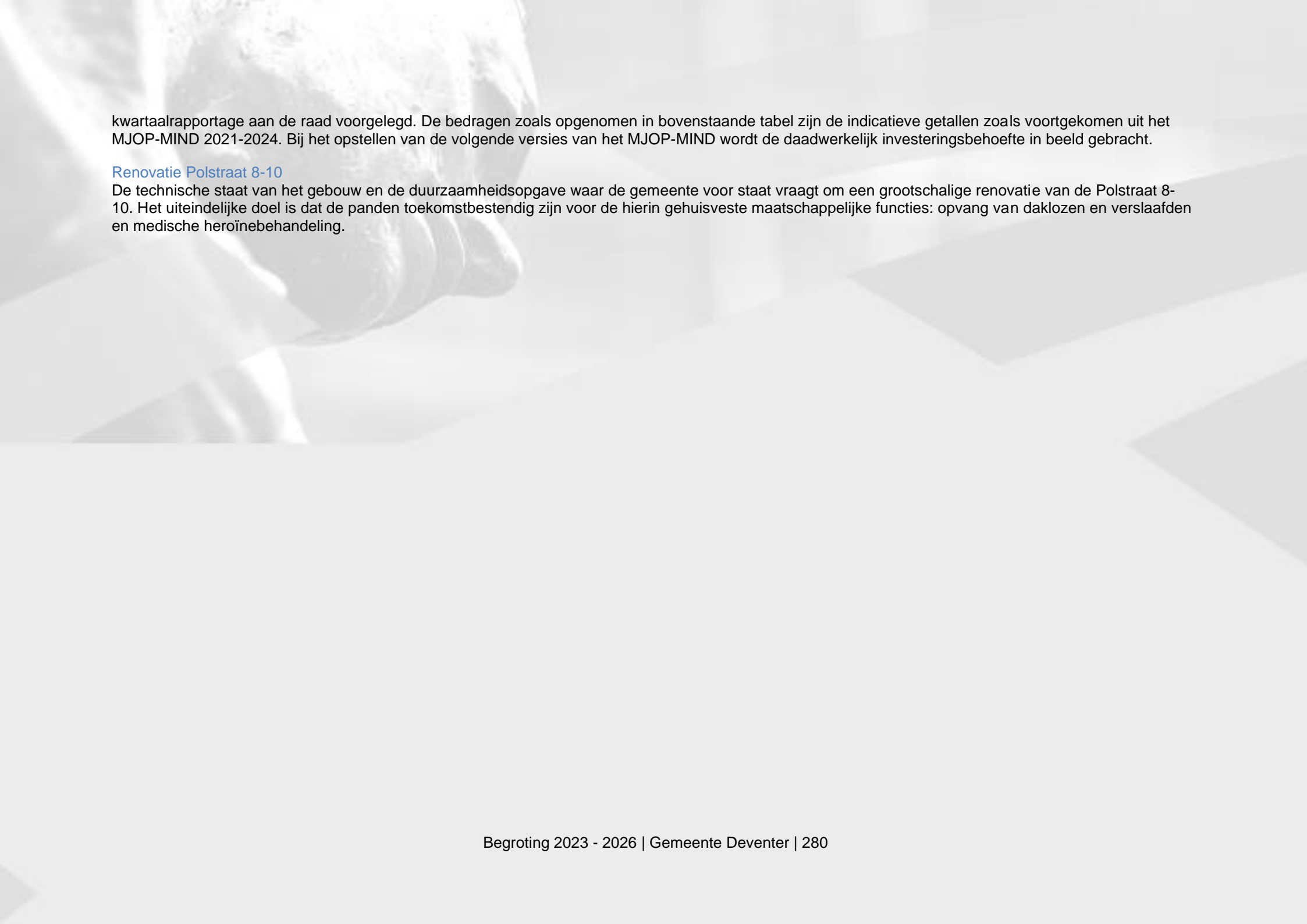
Dit betreft investeringen die verband houden met de thuiswerkregeling als onderdeel van het Toekomst gericht werken

Gemeentelijk Rioleringsprogramma (GRP)

In het vastgestelde GRP 2022-2026 is een indicatieve investeringsparagraaf opgenomen. Deze is in de tabel hierboven vermeld voor de periode 2023-2026. Ten einde de daadwerkelijk investeringsbehoefte in meer detail in beeld te brengen wordt deze meegenomen in de programmering voor het MJOP-MIND. Een MJOP-MIND wordt in beginsel iedere 2 jaar door het college vastgesteld. Het investeringsvoorstel dat hieruit ontstaat wordt aan de raad voorgelegd in de eerstvolgende kwartaalrapportage.

MJOP-MIND

In het MJOP-MIND worden de investeringen die moeten worden gedaan in de openbare ruimte opgenomen. Centrale doelstelling van deze investeringen is om de kapitaalgoederen aan het einde van hun technische of functionele levensduur te vervangen alsmede om investeringen in het verbeteren van de verkeersveiligheid en de functionaliteit van de openbare ruimte. Het gaat om investering in wegen, fietspaden, groen, bruggen en andere civiele kunstwerken. Het MJOP-MIND wordt in beginsel iedere 2 jaar door het college vastgesteld. Het college stelt hierbij de eerste 2 programmajaren taakstellend vast. De 2 jaren daarna worden indicatief vastgesteld. Het investeringsvoorstel dat daaruit ontstaat voor de taakstellende jaren wordt in de eerstvolgende

kwartaalrapportage aan de raad voorgelegd. De bedragen zoals opgenomen in bovenstaande tabel zijn de indicatieve getallen zoals voortgekomen uit het MJOP-MIND 2021-2024. Bij het opstellen van de volgende versies van het MJOP-MIND wordt de daadwerkelijk investeringsbehoefte in beeld gebracht.

Renovatie Polstraat 8-10

De technische staat van het gebouw en de duurzaamheidsopgave waar de gemeente voor staat vraagt om een grootschalige renovatie van de Polstraat 8-10. Het uiteindelijke doel is dat de panden toekomstbestendig zijn voor de hierin gehuisveste maatschappelijke functies: opvang van daklozen en verslaafden en medische heroïnebehandeling.

Uitbreidingsinvesteringen

Op basis van de geprioriteerde investeringsplanning worden hieronder twee tabellen gepresenteerd met de verschillende investeringsprojecten in deze begrotingsperiode. We maken daarbij onderscheid in investeringen waarvoor de middelen zijn vrijgegeven en investeringen waarvoor de raad middelen heeft gereserveerd, maar waarvoor de middelen nog niet zijn vrijgegeven. In de investeringsbedragen is nog geen rekening gehouden met de uitzonderlijk hoge inflatie zoals toegelicht in het hoofdstuk financiën.

Uitbreidingsinvesteringen waarvoor middelen zijn vrijgegeven (bedragen x €1.000)

Projectomschrijving	Programma	Taakveld	Totaal	Dekking
Nieuwbouw Marke Zuid VMBO school	Jeugd en onderwijs	Onderwijshuisvesting	25.526	Algemene middelen en reserve kapitaalslasten
Nieuwbouw Marke Zuid Sporthal	Meedoen	Sportaccommodaties	6.841	Algemene middelen
Totaal			32.367	

Gezien de schaarste (van personeel en grondstoffen) en de onzekerheid rondom de bouwrijzen zal de geplande niet altijd haalbaar zijn. Bij de 3e kwartaalrapportage 2022 vindt actualisatie van de fasering plaats vinden en zullen waar relevant kredieten worden overgeheveld.

Huisvesting VMBO-school de Marke-Zuid en sporthal Marke Zuid

Het schoolgebouw de Marke Zuid van het Etty Hillesum Lyceum (vmbo) en de sporthal Keizerslanden zijn aan vervangende nieuwbouw toe.

Voor de vervangende nieuwbouw van de school is in totaal €25,5 miljoen in de begroting beschikbaar. Van het totaalbedrag van €25,5 miljoen is €3,4 miljoen bedoeld voor de uitbreiding met 1.200m². Deze €3,4 miljoen wordt, zoals eerder besloten, gedekt uit de grondopbrengsten van de ontwikkellocaties.

Voor de vervanging van de sporthal is in totaal €6,8 miljoen exclusief btw in de begroting beschikbaar.

Overig goedgekeurde voorzieningen onderwijshuisvesting

Realisering van de goedgekeurde voorzieningen uit eerdere jaarprogramma's is in uitvoering. Naast Marke-Zuid betreffen dit de vervangende nieuwbouw van het schoolgebouw Sancta Maria in Lettele en de uitbreiding van het Kindcentrum Rivierenwijk (begroting 2022).

Uitbreidingsinvesteringen waarvoor middelen zijn gereserveerd maar nog niet vrijgegeven (bedragen x €1.000)

Projectomschrijving	Programma	Taakveld	Totaal	Dekking
Sporthal Bathmen	Meedoen	Sportaccommodaties	9.029	Algemene middelen
Tijdelijke uitbreiding Kei13	Jeugd en Onderwijs	Onderwijshuisvesting	789	Algemene middelen
Vervangende nieuwbouw Kindcentrum Zwaluwenburg inclusief gymzalen	Jeugd en onderwijs	Onderwijshuisvesting	6.521	Algemene middelen
Vervangende nieuwbouw Colmschaterenk en gymlokaal	Jeugd en onderwijs	Onderwijshuisvesting	4.018	Algemene middelen
De Nieuwe Keizer	Kunst en Cultuur	Cultuurpresentatie	3.800	Algemene middelen
Burgerweeshuis	Kunst en Cultuur	Cultuurpresentatie	3.991	Algemene middelen
Totaal			28.148	

Sporthal Bathmen

De sporthal is gebouwd in 1978, dus ruim 40 jaar oud. Deze voldoet niet aan de accommodatie-eisen van de diverse sportbonden en het NOC-NSF. Hiervoor komt vervangende nieuwbouw. In de begroting 2022 is een bedrag gereserveerd voor de voorkeursvariant.

Tijdelijke Uitbreiding Kei13

Voor tijdelijke uitbreiding van Kei13 is in de begroting 2022 een bedrag van €789.000 gereserveerd.

Vervangende nieuwbouw Kindcentrum Zwaluwenburg inclusief gymzalen

Het Zwaluwenburg is sterk verouderd (ruim 40 jaar oud) en twee van de schoolgebouwen staan leeg. De nieuwe behoefte betreft 1/3de van de huidige schoolcapaciteit.

Vervangende nieuwbouw Colmschaterenk en gymlokaal

Dit verouderde schoolgebouw is nog slechts gedeeltelijk in gebruik. Met vervangende nieuwbouw voor de nog noodzakelijke m²'s kan de leegstand worden teruggebracht.

De Nieuwe Keizer

Bij de Voorjaarsnota 2021 is een reservering gemaakt voor een deel van de investering voor de Nieuwe Keizer. In deze begroting zit een voorstel voor ophoging van de bedragen.

Burgerweeshuis

Bij de begroting 2022 is een reservering gemaakt voor een deel van de investering voor Burgerweeshuis. In deze begroting zit een voorstel voor ophoging van de bedragen.

Investeringsplanning

Inleiding

Naast de voorstellen nieuw beleid bestaat er ook nog een voorportaalijst investeringen. Bij de voorportaalprojecten gaat het om investeringen waar we bestuurlijk prioriteit aan geven, maar waarvoor op dit moment geen geld beschikbaar is. Voor deze activiteiten gaan we actief op zoek naar dekking uit andere dan gemeentelijke bronnen en zoeken we aansluiting bij investeringsambities van partners om zo via een publiek private aanpak de gemeentelijke prioriteiten te kunnen realiseren.

Daarnaast zijn we voortdurend alert op mogelijkheden om voor lopende activiteiten uit de begroting subsidies bij voornamelijk mede overheden en fondsen aan te vragen. Dit kan financiële ruimte scheppen voor activiteiten op de voorportaalijst. Uitgangspunt is om met meer pragmatisme een maximaal multiplier effect na te streven van de huidige begroting. Het gaat om kansen benutten vanuit lopende projecten en activiteiten in de huidige meerjarenbegroting (subsidies zoeken bij geprioriteerde projecten en niet andersom). Potentiële insteek is dat elke euro in de gemeentebegroting gematched kan worden met subsidies of financieringsarrangementen door investeringsfondsen. Waar we kansen zien, benutten we de samenwerking met bedrijven, instellingen, sociaal economische partners en medeoverheden intensiever om onze investeringsambities een stap dichterbij te brengen. De maatschappelijke opgaven waarvoor we ons gesteld zien vragen een gezamenlijke inspanning. Door publiek privaat samen te werken beogen we onze investeringsambities sneller of met meer kwaliteit te realiseren.

Voorportaal investeringen

Vergeleken met de voorportaalijst van de begroting 2022 zijn de volgende investeringen niet meer opgenomen, omdat hiervoor de uitvoeringsbudgetten beschikbaar zijn:

- Sporthal Bathmen
- IHP scholen en gymzalen (deels);
- Verkabeling hoogspanningsnet Diepenveen.

Vergeleken met de voorportaalijst van de begroting 2022 zijn de volgende investeringen niet meer opgenomen, omdat deze onderdeel uitmaken van het bestuursakkoord:

- Digitalisering en smart city;
- Verduurzaming gemeentelijk vastgoed (deels).

Voorportaal investeringen

De volledige lijst bestaat nu uit de volgende onderwerpen.

- Wonen en voorzieningen
- Gebiedsprogramma Centrumschil inclusief de Kien;
 - De Kien;
 - Agenda Binnenstad;
 - Culturele voorzieningen;
 - Herontwikkeling industriële gebieden - Haveneiland;
 - Mobiliteitsopgave Centrumschil;
- Gebiedsprogramma Keizerslanden;
 - Capaciteitsvergroting kruisingen Van Oldenielstraat (bereikbaarheidsconclaaf);
 - Rijbaanverdubbeling Van Oldenielstraat (bereikbaarheidsconclaaf);
- Poort van Deventer;
 - Infrastructuur rondom Poort van Deventer;
 - Hoogwaardig openbaar vervoer;
- Digitalisering en smart city;
- Energietransitie en warmtetransitie;
- IHP scholen en gymzalen;
- Programma Fiets;
- Verduurzaming gemeentelijk vastgoed;
- Vervanging dak Scheg;
- 3e brug (bereikbaarheidsconclaaf);
- Waterveiligheid en maatregelen IJssel (richting 2050);
- Vergroten capaciteit/ vervanging sluiscomplex.

Op 23 september 2022 heeft Deventer twee proposities voor mobiliteitsmaatregelen ingediend bij het Rijk om in aanmerking te komen voor versnellingsgelden woningbouw. Deze versnellingsgelden zijn bedoeld voor infrastructurele en mobiliteitsmaatregelen die zorgen voor versnelling van de woningbouw. Het college heeft zich hierbij gericht op de 2 grote gebiedsontwikkelingen binnen de bebouwde kom, te weten de Centrumschil en Keizerslanden. Het totale pakket aan infrastructurele en mobiliteitsmaatregelen heeft een omvang van €61,45 miljoen. Het aangevraagde bedrag is €30,73 miljoen (50%).en in het fonds infrastructuur is €30,73 miljoen gereserveerd.

De huidige voorportaalijst geeft nog een volledig overzicht. In deze lijst is aangegeven welke projecten onderdeel uitmaken van de propositie. Als onze aanvraag (deels) gehonoreerd wordt, vervallen de betreffende projecten uit deze voorportaalijst en gaan dan vallen onder het mobiliteitsfonds.

Voorstellen

Wonen en voorzieningen

Op dit moment loopt het traject wonen en voorzieningen. De gemeenteraad heeft aangegeven een voorkeur te hebben voor scenario 4 Versterken arbeidsmarkt en Verjongen. Het College heeft hiervoor de routekaart vastgesteld en de raad gevraagd deze ambitie te bevestigen. De keuze voor dit scenario zal ook gepaard gaan met investeringen om de ambities te halen. Een deel van de benodigde investeringen maken al onderdeel uit van de voorportaalijst. Wellicht zijn er specifiek aanvullende investeringen nodig. De omvang van de benodigde investeringen wordt op een later moment bepaald.

Niet alle woningontwikkelingen zijn rendabel. Om onze ambities waar te maken en ook voldoende woningen betaalbaar te hebben voor jongeren en sociale doelgroepen, zullen we bereid moeten zijn bij te dragen in onrendabele toppen van ontwikkelingen. De omvang van de benodigde investeringen wordt op een later moment bepaald.

Gebiedsprogramma Centrumschil inclusief de Kien

Op basis bestaande beleidskaders is een gebiedsprogramma Centrumschil opgesteld. De centrale ambitie is om Deventer in 2030 de meest aantrekkelijke woonstad in Nederland voor creatieve stedelingen te laten zijn. Het opwaarderen en versterken van het gemengde woonmilieu in en rondom de binnenstad biedt Deventer kansen om zich landelijk te profileren. Deventer heeft hier goud in handen door een relatief grote omvang van te transformeren gebieden. Deze gebieden zijn vaak oude industriële complexen of de 'oude' werklocaties van maatschappelijke voorzieningen. Deze locaties bieden de kans om nieuwe (gemengd) stedelijke milieus te creëren met een mix van wonen, werken en voorzieningen, waarbij het accent per gebied kan verschillen. Deze locaties zijn relatief dichtbij het centrum en het station en zijn hierbij in trek door hun veelheid aan stedelijke voorzieningen en goede fietsroutes naar centrum en buitengebied.

Het gebiedsprogramma omvat een uitvoeringsprogramma van bijna € 90 miljoen. Hierin zijn projecten opgenomen die ondertussen in uitvoering zijn. Ook zijn enkele projecten opgenomen in de gehonoreerde subsidieaanvraag voor de woningbouwimpuls. De volgende investeringsblokken resteren:

- De Kien
- Agenda Binnenstad
- Culturele voorzieningen
- Herontwikkeling industriële gebieden - Haveneiland
- Mobiliteitsopgave Centrumschil

- De Kien

In het gebied rondom de vernieuwde stationsomgeving en de Handelskade/ Buitengracht zijn kantoren, kennisintensieve bedrijven en onderwijsinstellingen gevestigd die kunnen doorontwikkelen naar een stadscampus, de Kien. De Kien zien we als dé kantoren- en onderwijslocatie van Deventer, waar de kennis- en open informatiestad zich toont. We streven naar een levendig milieu, dat stimuleert tot interactie en innovatie. We dagen onze partners uit om het standaard vastgoed aan weerszijden van de Buitengracht door te ontwikkelen binnen het concept van de Kien. Daarnaast willen we met hen de kwaliteit van de publieke ruimte verbeteren. Hergebruik, transformatie en verduurzaming van bestaand vastgoed, maar ook sloop en herbouw zijn mogelijk. Detailhandel, horeca en bedrijven zijn hier alleen mogelijk als service voor reizigers, studenten en werknemers van de daar gevestigde bedrijven. Deze voorzieningen moeten kortom specifiek bijdragen aan het concept van de Kien. Daarnaast is een zekere menging met wonen mogelijk. Dit zal de levendigheid van het gebied ten goede kunnen komen, maar mag geen afbreuk doen aan het functioneren van een stadscampus als de plek voor kantoren en onderwijsinstellingen.

De ambitie van de gemeente is om binnen de Kien parkeervoorzieningen op maaiveld (waar mogelijk) te verminderen ten gunste van de kwaliteit van de leefomgeving. De openbare ruimte kan daarmee een uitnodigende en hoogwaardige inrichting krijgen wat kansen biedt voor verblijf en ontmoeting.

De openbare ruimte van de stadscampus heeft ook aandacht nodig, dat vraagt om een investering. Met name rond de Handelskade/ Buitengracht is de verblijfskwaliteit matig en voelt de binnenstad ver weg. We willen met onze partners de kwaliteit verbeteren en programmatisch en fysiek veel meer verbinding tussen de binnenstad en de stadscampus tot stand te brengen. De ambitie is de openbare ruimte rondom de Verzetslaan in te richten als (stads)park.

Er zal ook meer ruimte komen voor de fiets. Een herinrichting van de Handelskade en de Verzetslaan zijn hiervoor nodig. De herinrichting van de Verzetslaan kan gekoppeld worden aan het weghalen van parkeren op maaiveld en de realisatie van een park.

Aanvullend wordt een extra voetgangersverbinding onder het spoor. voorzien tussen de PostNL locatie en de Stationstraat.

In het ontwikkelperspectief van de Kien zijn diverse infrastructurele, mobiliteits- en openbare ruimte maatregelen opgenomen.

- Agenda binnenstad

Bewoners en bezoekers zoeken in de binnenstad sfeer en beleving. Hiervoor zijn onmisbare ingrediënten: een onderscheidend en verrassend aanbod van winkels, horeca, culturele en toeristisch/recreatieve voorzieningen, een aangename ambiance en activiteiten. Daarbij zijn kwaliteit en uitstraling een voorwaarde. Het merendeel van deze ingrediënten is in Deventer ruim voor handen: het monumentale karakter van de binnenstad, het relatief grote aanbod van winkels met een 'couleur locale', de karakteristieke inrichting van de openbare ruimte en landelijk bekende evenementen zoals 'Deventer op stellen', het 'Dickens festijn' en de boekenmarkt.

De binnenstad zal de komende jaren een transformatie moeten ondergaan van 'place to buy' naar 'place to be'. Als gevolg van de coronacrisis zal deze transformatie moeten versnellen of we nu willen of niet.

In de agenda binnenstad zijn diverse investeringsprojecten opgenomen:

- Lebuinusplein fase 2 Nieuwe Markt: €2,5 miljoen;
- Masterplan Verlichting: €2,0 miljoen;
- Stad aan de IJssel: €6,0 miljoen (Entrees en Welle met stadsbalkons);
- Herinrichting Broederenplein: €2,0 miljoen;
- Fietsvoorzieningen (parkeren, routering en verhuur): €4,0 miljoen (waarvan €0,4 miljoen gedekt).

- Culturele voorzieningen

De uitwerking van onze ambitie voor de culturele sector is uitgewerkt in een nieuwe visie op de cultuurinstellingen. Een rijk cultureel leven is een belangrijke vestigingsvoorwaarde voor inwoners. Meer mensen die wonen in en rondom de binnenstad kunnen dan weer zorgen voor meer financiële basis voor de huidige instellingen.

De omvang van culturele voorzieningen past reeds bij onze ambitie. Belangrijk is dat instellingen die interessant zijn voor inwoners blijven bestaan. Met name de situaties rondom de podiumkunsten zijn hierbij zorgelijk. Op dit moment lopen locatiestudies naar een nieuwe locatie voor het Burgerweeshuis. Ook verbouwen op de bestaande locatie is nog een optie.

Bij de voorjaarsnota 2021 en begroting 2022 is er €3,3 miljoen aanvullend gereserveerd voor het Burgerweeshuis. Deze aanvulling komt bovenop de beschikbare €1,0 miljoen die deels wordt en is ingezet om de huidige kosten te dekken. De totaal benodigde investering is echter hoger dan de gereserveerde middelen. Conform de Leidraad Grote Projecten, wordt eerst de initiatieffase doorlopen met een uitwerking en vergelijking van verschillende scenario's en bijbehorende business cases (inclusief overige dekkingsbronnen)

- Herontwikkeling industriële gebieden - Haveneiland

Deventer biedt kansen voor een uniek vestigingsklimaat, met de ligging aan de IJssel en de nabijheid van de binnenstad als aantrekkelijke en inspirerende werkomgeving. Het Havenkwartier en het Rotokwartier vormen de schakel tussen de binnenstad en groot Bergweide, hier bieden we ruimte voor meer stedelijkheid en een brede mix van functies. Begin 2021 komt een nieuw beleidskader beschikbaar, te weten het ontwikkelbeeld voor Bergweide 3, Bergweide 4 en het Havenkwartier.

Voor de ontwikkeling van de Roto Smeets locatie is een handelingsperspectief gemaakt. De verwachting is dat deze ontwikkeling anterieur kan plaatsvinden zonder aanvullende financiering vanuit de gemeente. In het document 'Havenkwartier in de stadsassenszone' zijn in 2013 ten behoeve van de Ontwikkelagenda Overijssel – Stedendriehoek – Deventer de kansen rond het Havenkwartier in beeld gebracht. Project 1 (Hanzeweg) en 2 (Mr. De Boerlaan) zijn nu in uitvoering. De woningbouw in het Havenkwartier is onrendabel en wordt gesteund met middelen vanuit het Rijk (1e tranche woningbouwimpuls).

Het Haveneiland is de laatste in de rij. Bij de herijking Groot Bergweide is voorgesteld het haveneiland te ontwikkelen in co-creatie met ondernemers. Toch zal de ontwikkeling van het Haveneiland een onrendabele top kennen. Ongeacht de uitkomst van verdere samenwerking, zijn om de ontwikkeling van het gebied Haveneiland te versnellen investeringen nodig. Er zijn een paar randvoorwaardelijke investeringen in beeld:

- Bodemsanering oude BP-locatie
- Eventueel aanvullende ontsluiting naast de St. Olafstraat
- Verbeteren/ versterken kadeconstructies.

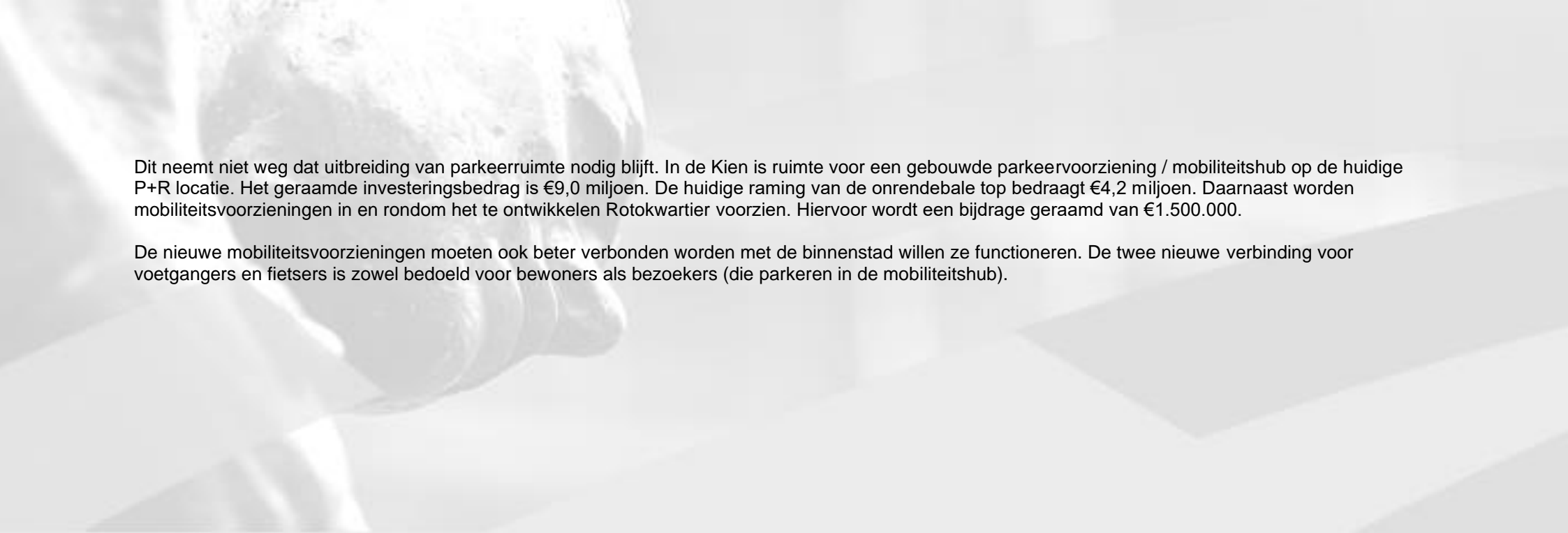
Voorlopig ramen we het benodigde bedrag op €7,0 miljoen.

- Mobiliteitsopgave Centrumschil (capaciteitsuitbreiding mits noodzakelijk)

De eindoplossing voor het parkeren in de binnenstad was voorzien in een bebouwde voorziening in het Sluiskwartier. Door de nieuwe ontwikkelfasering van het Sluiskwartier, is de eindoplossing niet meer in beeld. Daarnaast is op 2 januari 2019 het Grote Kerkhof autovrij gemaakt. Om toch in voldoende parkeren te voorzien, is het noodzakelijk dat de Brinkgarage permanent blijft staan en dat parkeren op de Melksterweide bij de Worp planologisch mogelijk is. Deze projecten zijn inmiddels uitgevoerd.

Als gevolg van de verschillende gebiedsontwikkelingen is er sprake van verdere groei van programma en bezoekers. Dit leidt ook tot een aanvullende mobiliteits- en parkeervraag. De ontwikkelingen in de Centrumschil stagneren onder andere door onderhandelingen over de parkeeroplossing of de beoogde parkeerbijdrage (o.b.v. de nota parkeernormen). Voor nieuwe ontwikkelingen wordt geen fysieke realisatie van parkeerplaatsen gevraagd, maar een financiële bijdrage. Aan de rand van de binnenstad kan vervangende parkeerruimte worden gerealiseerd.

Gezien het aanbod van openbaar vervoer en het streven naar innovatieve mobiliteitsfuncties, loopt al een project om te kijken of we als gemeente deels naar een nulnorm kunnen.

Dit neemt niet weg dat uitbreiding van parkeerruimte nodig blijft. In de Kien is ruimte voor een gebouwde parkeervoorziening / mobiliteitshub op de huidige P+R locatie. Het geraamde investeringsbedrag is €9,0 miljoen. De huidige raming van de onrendebale top bedraagt €4,2 miljoen. Daarnaast worden mobiliteitsvoorzieningen in en rondom het te ontwikkelen Rotokwartier voorzien. Hiervoor wordt een bijdrage geraamd van €1.500.000.

De nieuwe mobiliteitsvoorzieningen moeten ook beter verbonden worden met de binnenstad willen ze functioneren. De twee nieuwe verbinding voor voetgangers en fietsers is zowel bedoeld voor bewoners als bezoekers (die parkeren in de mobiliteitshub).

Gebiedsprogramma Keizerslanden

- Van Oldenielstraat

Als uitwerking van het ambitiesdocument "Deventer: een bericht aan de Stad" (2010) is een bereikbaarheidsconclaf georganiseerd waarin maatregelen voor negen samenhangende kwesties zijn geformuleerd. Afgelopen jaren zijn al diverse projecten uitgevoerd. Eén van de grootse resterende opgaven is de verkeerssituatie rondom de Van Oldenielstraat.

De Van Oldenielstraat is nu al een verkeerskundig knelpunt. Deventer heeft de ambitie om alleen al in Keizerslanden vanaf 2021 ruim 1400 woningen toe te voegen (inclusief Steenbrugge). Dit verhoogt de druk op de Van Oldenielstraat nog meer. Daarnaast willen we het doorgaand verkeer over de Welle ontmoedigen; autoluwer maken. Zo willen we de binnenstad en de IJssel meer met elkaar te verbinden (Stad aan de IJssel). Dit verkeer zal via de stedelijke ring waarvan de Van Oldenielstraat onderdeel uitmaakt, geleid moeten gaan worden.

Uit een verkeerstechnische studie is gebleken dat het vanuit de verkeerscapaciteit bezien noodzakelijk is de rijbaan tussen de kruisingen Hoge Hondstraat en Brinkgreverweg te verdubbelen. Dit heeft ingrijpende sociale en stedenbouwkundige consequenties. De kruisingen moeten worden vergroot, dat heeft ruimtelijke impact.

Alle werkzaamheden zijn geraamd op een bedrag van €12 miljoen. Vanuit programma Leefomgeving is een investeringsbudget beschikbaar van €2,875 miljoen.

- Nieuwbouw EHL en sporthal Keizerslanden (2 extra zaaldelen)

Voor zowel de vervangende nieuwbouw van het Eddy Hillesum Lyceum (EHL) als voor sporthal Keizerslanden is een businesscase opgesteld. In 2021 zijn de bedragen in de begroting verwerkt. Op dit moment doen zich 3 ontwikkelingen voor.

- De gereserveerde bedragen zijn met name door de prijsstijgingen onvoldoende groot. De prijsstijgingen worden separaat meegenomen (autonom).
- Daarnaast zijn de geraamde kosten voor de buitenruimte €1,9 miljoen. Binnen de begroting is dekking voor school €0,65 miljoen vanuit de school en voor €0,22 miljoen vanuit sport. Er is dus een aanvullende investering nodig van €1,0 miljoen.
- Voor de nieuwbouw van de sporthal bestaat nog de wens om 2 extra zaaldelen te realiseren. Dit bedrag wordt geraamd op €7,5 miljoen. Dit beleidskeuze deel maakt onderdeel uit van de voorportaalijst. Nadat de nieuwbouw een definitieve go kent, zal dit deel van de voorportaalijst vervallen, omdat de uitbreiding dan niet meer realiseerbaar is.

Poort van Deventer

Innovatie en toekomstbestendigheid zijn belangrijke onderdeel van het ondernemerschap dat we overal in het werklandschap tegen komen. Langs het eerste deel van het Hanzetracé (komende vanaf de A1) bevinden zich onze bedrijventerreinen. Het totale gebied omvat één van de grootste aaneengesloten bedrijventerreinen in Oost-Nederland. Hier is een mix van grootschalige en diverse functies aanwezig.

Samen met het bedrijfsleven werken we aan bedrijventerreinen die klaar zijn voor de toekomst. We investeren in energietransitie, herontwikkeling van verouderde deelgebieden, energietransitie, de beroepshaven en duurzame mobiliteit/bereikbaarheid, zodat de bedrijventerreinen van nu hun waarde ook in de toekomst behouden. Door de dynamiek kunnen bedrijven elkaar versterken. In het uitvoeringsprogramma toekomstbestendige bedrijventerreinen is een budget beschikbaar van €2,0 mln. Hiervoor zijn de projecten geprogrammeerd.

Op het S/park (oud AKZO terrein) willen we een campus ontwikkelen voor startups en bedrijven in de veeleisende en hoog reactieve chemie en technologie. De huidige gebiedsontwikkeling S/Park is niet geslaagd. Het aantal gecreëerde arbeidsplaatsen bleef ver achter op de voorspelling. De overeenkomst S/Park is inmiddels ontbonden. We zoeken wel naar mogelijkheden voor een doorstart.

De voormalige gasfabriek is een centrum van innovatieve startups. Marktpartijen slaan hier de handen ineen. Voor het Hartenaasje sturen we op de ontwikkeling van een bijzondere 'buitendijkse' locatie met ondersteunende faciliteiten en diensten voor de oude terreinen van de gasfabriek en AKZO.

Genoemde gebieden moeten zich zo ontwikkelen dat deze qua functies iets zeggen over Deventer. We faciliteren de dynamiek van afzonderlijke bedrijven en nodigen hen uit om zich te profileren.

De voormalige terreinen van de gasfabriek en AKZO zijn verbonden met de 'Centrumschil' via de Zutphenseweg/Mr. De Boerlaan en de Handelskade. De ontwikkelingen van de Centrumschil liggen geografisch rondom deze wegen. Langs deze as vestigen zich kennisintensieve bedrijven. Deze entree van de stad moet stedenbouwkundig zich ook meer ontwikkelen naar een zichtbare Kennisas

- Infrastructuur rondom poort van Deventer

De Poort van Deventer vormt dé toegangspoort naar Deventer. Het gebied biedt ruimte aan economische activiteit, maar kent ook een sterke landschappelijke kwaliteiten. De gemeente wil de economische kwaliteit in het gebied een impuls geven en tegelijkertijd de ruimtelijke kwaliteiten van het gebied toegankelijk maken. Zowel voor autoverkeer, maar misschien meer nog wel voor langzaam verkeer.

De verkeersader Zutphenseweg in het gebied Poort van Deventer vormt een belangrijke schakel binnen het verkeersnetwerk van Deventer en is in de spitsen het drukste wegvak van Deventer. Plannen om het gebied te transformeren hebben niet alleen impact op de (auto)bereikbaarheid van de Poort van Deventer, maar ook op die van de hele stad. Voor de ontwikkeling van de stad als geheel is het van belang dat de verkeerskundige structuur wordt verbeterd zodat Deventer aantrekkelijk blijft, zowel voor bewoners en bezoekers van de stad als voor huidige en toekomstige bedrijven. Het kruispunt tussen de Zutphenseweg en de Visbystraat/Teugseweg zit in de huidige situatie tijdens de spitsperiodes al aan zijn maximumcapaciteit. Hierdoor ontstaat regelmatig filevorming. Daarom zijn nieuwe economische ontwikkelingen in de Poort van Deventer, die leiden tot een grote toename van verkeersbewegingen, zonder ingrepen niet mogelijk. Bij een toename van verkeer versterkt dit effect en nemen opstoppingen voor het kruispunt in aantal en intensiteit toe.

Om de stad op lange termijn bereikbaar te houden, is het noodzakelijk infrastructureel in te grijpen. Er zijn verkeerskundige deelprojecten in en om het gebied uitgewerkt, die het verkeerskundig systeem als geheel flexibeler maken en capaciteit toevoegen voor alle vervoersstromen. Deze deelprojecten creëren bovendien economische kansen in het gebied.

Deze maatregelen zijn ook op effectiviteit onderzocht. Conclusie uit dit onderzoek was dat een combinatie van deze maatregelen, met uitzondering van de slimme knip in de Zweedsetraat, leiden “tot een robuust stedelijk verkeersnetwerk”. Tevens passen deze maatregelen goed binnen het dakpanprincipe, dat de gemeente Deventer binnen de Omgevingsvisie hanteert.

Maatregel	Bedragen x €1.000
Aanleg verbindende infrastructuur tussen Teugseweg en Zutphenseweg en het verplaatsen van de hoofdaansluiting van de Gasfabriek	2.500
Terugbrengen van de Zutphenseweg ten noorden van de Hanzeweg tot 2x1 rijstrook	1.500
Versterken fietsnetwerk / aanleggen fietspad over de dijk	450
"Slimme Knip" Zweedsestraat	300
Verplaatsen tankstation en gebied stadsentree	640
Aanleg voet- en fietsverbinding over het water	Nntb
Aanleg extra rijstrook Deventer richting A1 (deels uitgevoerd, overig niet noodzakelijk)	-
Totaal	5.390

- Hoogwaardig Openbaar Vervoer

Centraal hierbij staat de as (Zutphenseweg, Mr. H.F. de Boerlaan, Handelskade). De gebiedsontwikkelingen in de Centrumschil zijn allemaal gerelateerd aan deze as. Vanwege de kennisintensieve bedrijven die aan deze as liggen, noemen we deze as ook wel de Kennis-as. Deze as had in het verleden een pure verkeersfunctie. Meer en meer zal de Kennis- as zich ontwikkelen naar een hoogwaardige openbaar vervoer functie. Hiervoor zijn investeringen nodig.

Er worden twee grote investeringen voorzien:

- Transferium €2,5 miljoen;
- Hoogwaardig openbaar vervoer verbinding €3,0 miljoen.

De kosten zijn sterk afhankelijk van de definitieve planvorming

Energietransitie

De grootste opgave waar we als maatschappij voor staan, is de energietransitie en de warmtetransitie. Dit heeft ook grote financiële impact. Dit kan niet naar verwachting niet zonder rijksmiddelen.

De gemeente zal zelf nauwelijks investeren. Zo zal de opwekking van energie CO2 neutraal moeten plaatsvinden. Dit betekent ook dat we een andere infrastructuur nodig hebben om de opgewekte energie op het juiste moment op de juiste plek te krijgen. Ook het aardgasvrij maken van de bebouwde omgeving vraagt forse investeringen van bedrijven, particulieren en corporaties. Dit kan naar verwachting niet zonder rijksmiddelen.

De gemeente zal zelf nauwelijks investeren in hardware voor de grootschalige energieopwekking (wind/zon) of de warmtetransitie. Dat is voor de warmtetransitie met name aan particuliere huisbezitters, beleggers en corporaties en eigenaren van warmtenetten. Energieleveranciers staan aan de lat voor verzwaren van het netwerk en commerciële partijen of energiecoöperaties investeren in de aanleg en exploitatie van windmolens en zonneparken. Uitzondering is de aanleg van het Slimme Warmtenet in Zandweerd. De raad heeft in oktober 2020 besloten tot een gemeentelijke investering in de aanleg.

De gemeentelijke rol bij energietransitie en warmtetransitie is faciliteren, initiëren, aan te jagen of (ruimtelijke) kaders te geven, zodat de doelstellingen voor de warmtetransitie en grootschalige energieopwekking gerealiseerd kunnen worden. Hiervoor zijn heel veel exploitatiemiddelen voor nodig (capaciteit en geld), maar dus geen separate investeringsmiddelen.

Programma Fiets

Het college heeft het programma fiets vastgesteld voor de periode 2021-2025. De afgelopen jaren is veel energie gestoken in het op peil brengen van het fietsnetwerk omdat de fiets hét vervoermiddel is voor in en buiten de gemeente. Binnen de meerjarenprogrammaring van zowel wegonderhoud als investeringen op gebied van infrastructuur, heeft de fiets altijd een prominente plek. Vanzelfsprekend betekent het inpassen van fietsinfrastructuur in de bestaande, soms historische omgeving ook het doen van compromissen.

Er ligt een grote opgave om de lijn van de afgelopen jaren voort te zetten en bij voorkeur zelfs een impuls te geven. De ambitie om in toekomst 'dé slimme gemeente van Overijssel op gebied van positieve gezondheid en duurzame bereikbaarheid' te worden vraagt om een schaa sprong in kwaliteit en investeringen. De focus ligt hierbij op de fiets in het economisch verkeer. Fietsen moet vanzelfsprekend worden naar werk, winkel en school. De kracht van het fietsbeleid ligt in de combinatie van maatregelen, op fysiek vlak én in gedrag, gebruikmakend van ontwikkelingen op gebied van intelligente verkeerssystemen en datagebruik. De fiets als hoofd-, voor- en natransport kan, al of niet in de vorm van deelmobiliteit, de logische stap worden naar een duurzaam bereikbare en gezonde Deventer samenleving.

De totale ongedekte investering, bedraagt €75 miljoen. De grootste projecten uit deze lijst zijn:

- Fietspad spoorbrug IJssel €16,0 miljoen;
- Fietsbrug IJssel F1 parallel langs A1 €20 miljoen;
- Spoor- en wegkruising Siemelinksweg langs Schipbeek 10 miljoen..

Verduurzaming gemeentelijk vastgoed

Bij het behandelen van de Begroting 2020 heeft de raad de motie “Verduurzaming gemeentelijk vastgoed” aangenomen. Daarin is de opdracht aan het college meegegeven om een plan van aanpak verduurzaming kernbezit op te stellen, onder andere vanwege de voorbeeldfunctie die de gemeente heeft voor bedrijven en particulieren in de verduurzamingsopgave van vastgoed. Dit is inmiddels uitgewerkt in een routekaart, portefeuillestrategie en een investeringsprogramma voor de periode 2022-2030.

Doelstelling volgens de klimaatwet en uitwerking in de sectorale routekaart gemeentelijk maatschappelijk vastgoed is om in 2050 nagenoeg energieneutraal te zijn. Daarvoor moet de CO2 uitstoot met 3,3% teruggedrongen worden. Om het totale gemeentelijke kernbezit (incl. onderwijshuisvesting en sportbedrijf) dat verwarmd wordt (ruim 120 panden) in 2050 energieneutraal te krijgen is een investering van ongeveer 45 miljoen netto nodig. Om op koers te liggen voor een energieneutraal vastgoed in 2050, is in de periode 2022-2030 een CO2 reductie van 33% nodig. Dat betekent een investering van bruto circa 21,2 miljoen. Netto betekent dit een investering van circa €14,9 miljoen (jaarlijks €1,65 miljoen), omdat een deel van de maatregelen terugverdiend kan worden door een lagere energierekening (15%) en een deel gedekt kan worden uit de groot onderhoudsbudgetten (15%). Dat betekent dat 70% van de investeringen onrendabel zijn. De structurele kapitaallast loopt op van €120.000 in 2023 tot ruim €1,1 miljoen in 2031.

Daarnaast is structureel €80.000 nodig voor energiemonitoring, coaching van energieverbruik door gebruikers, het inregelen van de installaties en projectleiding.

In meerjarig perspectief ziet het investeringsprogramma en de dekkingsbehoefte er als volgt uit:

Bedragen x €1.000	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Investing (eenmalig)										
- jaarlijks	1.650	1.650	1.650	1.650	1.650	1.650	1.650	1.650	1.650	-
- cumulatief	1.650	3.300	4.950	6.600	8.250	9.900	11.550	13.200	14.850	-
Exploitatie (structureel)										
- Kapitaallasten		120	240	370	490	610	740	860	990	1.110
- Apparaatslasten	80	80	80	80	80	80	80	80	80	80
Totaal	80	200	320	450	570	690	820	940	1.070	1.190
dekking		-200	-320	-350	-370	-370	-370	-370	-370	-370
Totaal		0	0	100	200	320	450	570	700	820

Bij het vaststellen van de routekaart is een budget van €160.000 vrijgegeven, dat was vrijgevallen uit het stadhuis krediet. Inschatting nu is dat vanuit dat budget voor de jaarschijf 2022 voldoende middelen resteren voor energiemonitoring, coaching, inregelen van installaties en projectleiding.

Vervanging dak de Scheg

Het dak van de Scheg is aan vervanging toe. Het dak is bijna 30 jaar oud en inmiddels zodanig beschadigd dat deze vernieuwd moet worden. Ook voldoet het dak van het zwembad niet meer aan de huidige eisen van duurzaamheid, wat leidt tot fors warmteverlies. Vervanging levert besparing aan energieverbruik op, zeker in combinatie met zonnepanelen. De kosten van deze investering worden de komende tijd duidelijk.

IHP Onderwijsgebouwen

Een nieuw integraal huisvestingsplan voor onderwijsgebouw is opgesteld en is vastgesteld. Dit IHP geeft inzicht in de benodigde investeringen voor diverse onderwijsgebouwen tot 2029. Veel investeringen zijn op dit moment in de begroting definitief opgenomen; de benodigde middelen zijn beschikbaar.

Voor de verplaatsing van de Deventer scheidsrechtersvereniging is een aanvullende investering nodig. Er zijn enkele bijkomende kosten als gevolg van het verplaatsen van de gasinstallatie, de sloop van het gebouw, misgelopen inkomsten en verhuizingskosten. Het gaat in totaal om €150.000.

Voor de voorportaalijst resteert nog een bedrag van €9.239.000. Ook hiervoor geldt dat de investering voor vervangende nieuwbouw of renovatie op het moment dat de gebouwen daadwerkelijk technisch zijn afgeschreven als autonoom moet worden aangemerkt.

Bereikbaarheidsconclaaf

Als uitwerking van het ambitiesdocument „Deventer: een bericht aan de Stad“ (2010) is een bereikbaarheidsconclaaf georganiseerd waarin maatregelen voor negen samenhangende kwesties zijn geformuleerd. Afgelopen jaren zijn al diverse projecten uitgevoerd.

Op de lange termijn wordt nog een aanvullende investering voorzien, te weten de aanleg van een derde brug.

Waterveiligheid en maatregelen IJssel (richting 2050)

Nieuwe landelijke waterveiligheidsnormeringen zullen op lange termijn > 2050 gevolg hebben voor hoe rond de binnenstad de waterveiligheid kunnen garanderen. Tegelijkertijd spelen daar de nodige die van invloed kunnen zijn op lokale waterstanden en waterkeringen. Zoals ontwikkelingen met betrekking tot de binnenvaart. Ook hebben we aandacht voor klimaatadaptatie bij ruimtelijke ontwikkelingen. Op lange termijn zijn investeringen in waterveiligheid nodig.

Vergroten capaciteit/ vervanging sluiscomplex

Als gevolg van de ontwikkeling van de Haven, wordt duidelijker dat de functionele capaciteit van de sluis beperkt is. De maximale schepen op de IJssel (CEMT klasse Va) zijn groter dan de afmetingen van de sluis. Daarnaast komt over 10 tot 20 jaar het einde van de levensduur van het sluiscomplex in zicht. Gezien de ambities rond de haven, de ontwikkeling van de logistiek, de problematiek rondom waterveiligheid en klimaat- en duurzaamheidsopgave, moet het vergroten / vervangen van het sluiscomplex worden opgepakt. De benodigde middelen zijn zo groot, dat we tijdig moeten gaan reserveren. Daarnaast kunnen we deze investering nooit alleen doen. Er zijn in Nederland zeer weinig gemeenten die een volwaardig sluiscomplex in een primaire waterkering moeten onderhouden (en vervangen). Het rijk, provincie, regio en het bedrijfsleven zullen moeten bijspringen.

Samenvatting

Voorportaalijst (bedragen x €1.000)	Korte termijn	Middellange termijn	Lange termijn
Wonen en voorzieningen	pm	pm	pm
Gebiedsprogramma Centrumschil inclusief de Kien			
- De Kien *	8.511	6.700	
- Agenda Binnenstad	6.100	7.000	3.000
- Culturele voorzieningen – Burgerweeshuis		nntb	
- Herontwikkeling industriële gebieden – Haveneiland		5.875	
- Mobiliteitsopgave Centrumschil *	8.839		
Gebiedsprogramma Keizerslanden			
- Van Oldenielstraat *		15.341	
- Fietstunnel Winkelcentrum Keizerslanden *		8.700	
- Fietstunnel Van Oldenielstraat		8.700	
- Nieuwbouw sporthal Keizerslanden 2 extra zaaldelen	7.500		
- Nieuwbouw ETH en sporthal Keizerslanden buitenruimte	1.000		
Poort van Deventer			
- Infrastructuur rondom poort van Deventer	5.390		
- Hoogwaardig Openbaar Vervoer		2.500	3.000
Energietransitie	0	0	0
Programma fiets **	14.000	15.000	46.000
Verduurzaming gemeentelijke vastgoed	6.600	8.250	
Vervanging dak de Scheg	nntb		
IHP Scholen en Gymzalen	150	9.239	
Bereikbaarheidsconclaaf – 3 ^e brug			pm
Waterveiligheid en maatregelen IJssel			pm
Vergroten capaciteit / vervanging sluiscomplex			pm

De projecten met * maken onderdeel uit van de propositie versnellingsgelden woningbouw.

De projecten met ** maken deels onderdeel uit van de propositie versnellingsgelden woningbouw voor zover gekoppeld aan de ontwikkelingen in de Centrumschil en de Kien.

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Inzicht

In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen geven wij een dwarsdoorsnede van de meerjarige uitgaven voor het uitvoeren van onderhoud. Deze uitgaven zijn opgenomen in de verschillende programma's van de begroting. Deze uitgaven worden vanuit een vooraf vastgesteld beleid uitgevoerd waarvan de uitgangspunten in deze paragraaf zijn opgenomen. Wij maken onderscheid in kapitaalgoederen in de openbare ruimte en gebouwen.

Openbare ruimte

Kerncijfers

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de kerncijfers openbare ruimte.

Taakveld en categorie	Element	Aantal	Eenheid
Verkeer en vervoer			
Straten, wegen, pleinen	Verharding	548	ha
	Kunstwerken	138	st
Straatreiniging	Verharding	548	ha
	Groen	650	ha
Openbare verlichting	Lichtmasten	20.618	st
	Lichtarmaturen	22.279	st
Verkeerstechniek	VRI	48	st
	Beweegbare objecten	8	st
Civieltechnische kunstwerken	Bruggen	163	st
	Tunnels	9	st
	Viaducten	10	st
	Kade	1.200	m1
	Sluiscomplex	1	st
Parkeren			
	Parkeerplaatsen	2.000	st
	Parkeergarages	4	st
	Fietsenstalling	2	st
Economische havens en waterwegen			
	Ligplaatsen	36	st
Openbaar groen en (openlucht) recreatie			
Groen	Groen en natuur	650	ha
	Bomen	70.000	st
	Bermen	127	ha
Speelgelegenheden	Speelplekken	356	st
Riolering			
	Riolering	812	km
	Kunstwerken	912	st
	Aansluitingen	47.745	st
Begraafplaatsen en crematoria			
	Begraafplaatsen	5	st

Beleidskader

De kwaliteitstoestand van de openbare ruimte heeft in Deventer veel aandacht van de burgers en het bestuur. Dit is niet vreemd aangezien de kwaliteitstoestand van deze ruimte de beleving en het veiligheidsgevoel van de gebruikers sterk beïnvloedt. De beleving van de burgers wordt tweejaarlijks onderzocht met de leefbaarheidsmonitor. Binnen dit onderzoek is een specifieke indicator opgenomen voor verloedering van de fysieke ruimte, die direct beïnvloed wordt door de staat van onderhoud. In de programmabegroting hebben wij verschillende beoogde maatschappelijke effecten gesteld, die onder andere betrekking hebben op het belevingsaspect.

Het basis onderhoudskwaliteitsniveau is de minimale kwaliteit die wij als gemeente de inwoners willen bieden. Waar mogelijk maken we gebruik van de beeld meetlatten die het CROW heeft ontwikkeld (landelijke systematiek). Deze kwaliteitsniveaus variëren van zeer hoog (A+) tot zeer laag (D). Deventer baseert de basiskwaliteit op 4 criteria:

1. Minimale technische of wettelijke eisen;
2. Kapitaalvernietigingsniveau;
3. Leefbaarheid;
4. Functionaliteit.

De basiskwaliteit is vastgelegd in het 'Uitvoeringsprogramma visie Leefomgeving' dat is september 2016 door het college vastgesteld. Op deze basiskwaliteit kan een plus worden gezet door de samenleving / inwoners dan wel door aanvullend (eenmalig) gemeentelijk budget. Om hieraan te voldoen worden diverse tools ingezet waarvan de belangrijkste zijn, het calamiteitenonderhoud, het regulier verzorgend en klein onderhoud en het groot onderhoud volgens het periodiek vast te stellen Meerjarig Onderhoudsprogramma (MJOP). Maar al deze onderhoudsinspanningen kunnen uiteindelijk niet voorkomen dat er objecten (kapitaalgoederen) het einde van hun levensduur bereiken en vervangen moeten worden. Om deze hele cyclus, financieel goed in beeld te brengen stellen we nu een nota kapitaalgoederen op die eind 2022 aan de raad kan worden gepresenteerd. De resultaten daarvan kunnen gebruikt worden in de aanloop naar de Voorjaarsnota 2023 inclusief meerjarig perspectief.

Nota Kapitaalgoederen

De waarde van de openbare ruimte bedraagt circa €1,6 miljard. Deze openbare ruimte is voor een groot deel aangelegd met eenmalige middelen (grondexploitaties bij nieuwbouw en subsidies). Er zijn daarbij geen middelen gereserveerd om bij einde levensduur deze openbare ruimte te kunnen vervangen. Op enig moment bereikt deze openbare ruimte, of delen daarvan, onvermijdelijk het einde van haar levensduur en zal dus vervangen moeten worden. Dat betekent logischerwijs dat bij einde levensduur altijd nieuwe middelen gevonden moeten worden om vervanging te kunnen dekken. Periodiek zal dus gekeken moeten worden of de middelen die voor vervanging gereserveerd zijn nog aansluiten bij de opgave. Dat gebeurt in de vorm van een nota kapitaalgoederen.

In deze nota kapitaalgoederen kijken we niet alleen naar de vervangingsopgave maar ook naar de onderhoudsopgave. Daarmee geeft de nota kapitaalgoederen meerjarig inzicht in de stand van zaken van alle elementen die onderdeel uitmaken van de leefomgeving. Constatie is dat de beschikbare middelen momenteel met name worden ingezet in het voorkomen kapitaalvernietiging en het garanderen van de veiligheid van de leefomgeving. Als voorbeeld kan de afweging bij het onderhouden van de wegen worden benoemd. Kapitaalvernietiging kan met name bij asfaltverhardingen optreden als daar niet tijdig onderhoud aan wordt gepleegd. We zetten daar dan ook stevig op in. Dat is te zien aan de kwaliteit van ons hoofdwegennet. Door deze keuze voor asfaltverhardingen zijn er minder middelen beschikbaar voor het onderhouden van de elementenverhardingen en daarmee voor de buurtgerichte aanpak in het MJOP. We merken dat we hier veel minder kunnen realiseren dan noodzakelijk. We garanderen hier wel een veiligheidsniveau door in te zetten op klein onderhoud en veiligheidsonderhoud.

In de nota kapitaalgoederen wordt ook rekening gehouden met trends en de ontwikkelingen die invloed hebben op de inrichting en het beheer en onderhoud van de Leefomgeving en de benodigde middelen voor de komende jaren. Naast de forse inflatieontwikkeling die in 2022 plaatsvindt zijn er ook nog andere uitdagingen die we aan moeten gaan. Denk daarbij onder andere aan:

- De energie- en warmte-transitie -opgaven die gevolgen hebben voor de gebouwde fysieke leefomgeving;
- De circulaire en duurzame samenleving die steeds meer het handelen in en de inrichting van de fysieke leefomgeving beïnvloedt.

Areaalaccres

Binnen de begroting wordt meerjarig rekening gehouden met een toename van het te onderhouden areaal. Zeker gezien de groeiambities van de gemeente zullen de meerjarig gereserveerde middelen voor het areaalaccres de komende jaren waarschijnlijk moeten worden opgehoogd. Mede gezien de forse inflatieontwikkeling in 2022 gaan we de financiële normeringen voor bepaling van het toekomstig areaal accres herijken.

Taakveld 2.1 verkeer en vervoer

Straten, wegen en pleinen

In 2023 wordt bijna 5,5 miljoen m2 areaal aan straten, wegen en pleinen beheerd.

De middellange termijn vervangingsopgave wordt in de nota kapitaalgoederen in beeld gebracht. In deze nota wordt ook de onderhoudsopgave afgezet tegen het beschikbare budget.

Het beleid is erop gericht om de planning en de financiële dekking zoveel mogelijk af te stemmen op infrastructurele ontwikkelingen (herstructurering en aanpassingen in het kader van de hoofdwegenstructuur) die onder andere programma's plaatsvinden. Als voorbeeld kan de uitvoering van groot onderhoud in het Oranjekwartier worden genoemd dat aansluit bij de woningbouwontwikkeling in deze buurt.

Het hele jaar wordt ingezet op het voorkomen van onveilige situaties door het plegen van calamiteitenonderhoud dat vaak door meldingen van onze inwoners gevoed wordt. In een cyclisch proces wordt klein onderhoud eveneens het hele jaar door uitgevoerd waarbij per buurt jaarlijks een inspectie en onderhoudsronde plaats vindt.

Jaarschijf 2023 van het MJOP-MIND 2023-2026 wordt gerealiseerd. In het buitengebied gaan we verder met het vervangen van asfalt door beton op diverse fietspaden. We gaan door met de buurtaanpak in de Rivierenwijk, in de Tjoenermarke en in het Oranjekwartier. Voor de buurten Zandweerd Noord en Tuindorp is een buurtagenda opgesteld waar de eerste fasen van in uitvoering gaan brengen.

Straatreiniging

Om de zone van de IJsseloever tussen de bruggen meer geschikt te maken voor recreatieve doeleinden is een beheerplan opgesteld. Op basis van dit beheerplan zijn middelen beschikbaar.

Civieltechnische kunstwerken en haven gebonden constructies

De vervangingsopgave en de onderhoudsopgave worden via de nota kapitaalgoederen in beeld gebracht.

In 2021 is gestart met het vervangen van 7 houten bruggen. Dit wordt in 2023 afgerond. In 2021 is een meerjarig bestek voor groot onderhoud op de markt gebracht. In 2023 wordt dit bestek voortgezet.

Er zijn onderhoudscontracten met Het Groenbedrijf en Circulus om het hele jaar door klein en verzorgend onderhoud te plegen. Het onderhoudsbeleid is erop gericht de objecten zo te onderhouden dat de betrouwbaarheid van het functioneren van de infrastructuur voldoende groot is.

Openbare verlichting

Het gehele klein en verzorgend onderhoud is ondergebracht in een meerjarig onderhoudsbestek dat eens per 4 jaar op de markt wordt gebracht. Dat bestek voorziet er in dat minimaal 98% van de verlichting in de hele gemeente altijd functioneert.

Het onderhoud zal ook in 2023 conform het vastgestelde uitvoeringskader plaatsvinden.

Jaarlijks wordt een deel van de openbare verlichting vervangen. Dat gebeurt tegenwoordig altijd met LED verlichting. Inmiddels bestaat ca. 28 % van de openbare verlichting uit LED verlichting. De transformatie naar ledverlichting gaat relatief langzaam door de lange levensduren die gehanteerd worden. Gestreefd wordt naar het voorkomen van kapitaalvernietiging.

Ontwikkelingen op het gebied van SmartCity en de komst van 5G kunnen er voor gaan zorgen dat het areaal aan openbare verlichting in de nabije toekomst aanvullende functies gaat krijgen. De financiering, dekking en vervangingsystematiek zal op dat moment ook aan de orde komen. Een voorbeeld van een andere functie is het wetsvoorstel waarmee, als het doorgaat, geregeld gaat worden dat gemeenten dienen te gedogen dat 5G antennes ondergebracht moeten kunnen worden in gemeentelijke infrastructuur zoals lichtmasten. Ook is het mogelijk dat de verlichting gecombineerd gaat worden met laadinfrastructuur.

Taakveld 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie

Groen, natuur en recreatie

Het zwaartepunt bij openbaar groen ligt in het dagelijks onderhoud. Het openbaar groen zal op kwaliteitsniveau B (heesters, bodembedekkers, veiligheid bomen) en C (overig groen) worden onderhouden.

De snoeicyclus van bomen is de afgelopen jaren bijgesteld. Er wordt nu een cyclus van 3 jaar gehanteerd waarbij alleen die bomen gesnoeid worden waarbij dat noodzakelijk is. Om te kunnen vaststellen in hoeverre snoeien noodzakelijk is, vindt een uitgebreidere Boom Veiligheid Controle (BVC+) plaats. Hierdoor kan tijdig worden bijgestuurd en worden tekortkomingen/ziektes snel gesignaleerd. Het digitaal vastleggen van de BVC+ keuring en eenduidige wijze (uitgangspunten Handboek Bomen) zorgt voor meer inzicht in snoeibeelden en ontwikkeling bomen en daardoor een betere voorspelbaarheid.

De werkzaamheden worden uitgevoerd door Het Groenbedrijf binnen de kaders van een vastgestelde dienstverleningsovereenkomst en het bijbehorende onderhoudsbestekken.

De vervangingsopgave wordt in beeld gebracht via de Nota kapitaalgoederen. Indien vervanging noodzakelijk is, kiezen we waar dat functioneel mogelijk is, voor een laagwaardiger kapitaalgoed waardoor minder onderhoudsbudget nodig is.

In het coalitieakkoord is besloten om de systematiek van laanboomverjonging weer terug te brengen naar de oude situatie. In 2023 geven we hier invulling aan.

Openbare speelgelegenheden

in 2023 gaan we bekijken of het huidige speelbeleid nog wel voldoet en wordt tevens bekeken hoe we met de diverse betrokken partijen verder willen. De maatschappelijke inzichten hierover zijn aan het veranderen dus we zullen ook in Deventer moeten kijken of ons beleid aangepast of bijgesteld moet worden.

Taakveld 7.2 Riolering

Het beleid voor riolering en waterbeheer ligt vast in het gemeentelijk rioleringsprogramma (GRP) 2023-2026. In het GRP zijn doelen opgenomen die het functioneren van het gehele stelsel moeten garanderen. Het GRP is zo opgesteld dat het functioneert als een uitvoeringsprogramma onder de Omgevingswet.

Voor 2023 zijn er geen aanwijzingen dat de kwaliteit van het onderhoudsniveau zal afwijken van hetgeen in het GRP is vastgelegd. Er wordt gewerkt met een jaarplanning waarin alle onderhoudsmaatregelen die noodzakelijk zijn aan de riolering en het afwateringsstelsel door het hele jaar gepland zijn. Het klein en verzorgend onderhoud aan rioolgemalen, pompputten en bergbezinkbassins is ondergebracht in meerjarige onderhoudsbestekken die eens per 4 jaar op de markt worden gebracht.

In 2023 en verder zal het beheer van de riolering en de waterhuishouding zodanig worden uitgevoerd, dat de openbare ruimte, waarin de riolering zich bevindt, kan worden onderhouden op de vastgestelde onderhoudskwaliteitsniveaus.

De investeringsbehoefte wordt geprogrammeerd via het MJOP-MIND. De investeringen worden gedekt door de hieruit voorkomende kapitaallasten op te nemen in de exploitatiebegroting en te dekken via de rioolheffing.

Financiële consequenties

Vanaf begin 21e eeuw zijn binnen de gemeente Deventer forse impulsen gegeven aan het verbeteren van de kwaliteit van het onderhoud. Impulsen die substantieel hoger waren dan het normale areaalaccres. Dat neemt niet weg dat Kwestie van Kiezen 1 en 2 er fors bezuinigd is. Op dit moment hebben wij geen ruimte meer voor aanvullende kwalitatieve investeringen. De aanvullende middelen voor onkruidbestrijding zullen moeten worden gebruikt om aan onze zorgplicht (veiligheid) te voldoen en kapitaalsvernietiging te voorkomen.

In de tabel hieronder worden de bedragen voor geprogrammeerd onderhoud (zowel klein als groot onderhoud) in de openbare ruimte gepresenteerd die voor de komende vier jaar zijn geprognosticeerd. De (deel)taakvelden Parkeren en Uitvoering verkeer en vervoerbeleid, zijn niet opgenomen.

(bedragen x €1.000)

Taakveld en categorie	2023	2024	2025	2026
Verkeer en vervoer	16.338	16.400	16.400	16.096
• Straten, wegen, pleinen	8.998	9.010	9.010	8.806
• Straatreiniging	3.804	3.804	3.804	3.704
• Openbare verlichting	1.106	1.106	1.106	1.106
• Verkeerstechniek	1.345	1.345	1.345	1.345
• Civieltechnische kunstwerken	1.135	1.135	1.135	1.135
Economische havens en waterwegen	313	313	313	313
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	8.740	8.740	8.740	8.689
• Groen	8.025	8.025	8.025	7.975
• Speelgelegenheden	715	715	715	714
Riolering	7.291	7.291	7.291	7.291
Begraafplaatsen en crematoria	336	336	336	336
Totaal	33.068	33.080	33.080	32.725

Gebouwen

Kerncijfers

Onderstaande tabel geeft een overzicht van het vastgoed in direct eigendom van de gemeente. Het indirecte vastgoed dat is belegd bij de NV Sportbedrijf en schoolgebouwen zijn niet opgenomen in deze tabel. Van kernbezit is sprake wanneer dat vastgoed noodzakelijk is voor het realiseren van een programmadoelstelling. Naast het kernbezit hebben wij tijdelijk vastgoed binnen gebiedsontwikkelingsprojecten (programma Herstructurering en Vastgoed) in ons bezit. Dat vastgoed wordt op termijn en afhankelijk van de planning van de projecten verkocht, gesloopt of (her)ontwikkeld. De totale omvang van de vastgoedportefeuille bestaat uit circa 230 gebouwen, waarvan wij circa 90 gebouwen als kernbezit hebben aangemerkt. In enkele gevallen ligt het groot onderhoud bij de huurder. Een flink aandeel van de oorspronkelijke vastgoedportefeuille (2015: circa 320 panden) is verkocht, gesloopt of inmiddels (her)ontwikkeld.

Programma	Taakveld	Aantal
Burger en bestuur	Ondersteuning organisatie	4
Openbare orde en veiligheid	Crisisbeheersing en Brandweer	3
Leefomgeving	Begraafplaatsen	4
	Economische Havens en waterwegen	1
	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	3
	Parkeren	2
Milieu en duurzaamheid	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2
Meedoen	Geëscaleerde zorg 18+	3
	Samenkracht en burgerparticipatie	16
	Sportaccommodaties	10
Jeugd en onderwijs	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	2
	Onderwijshuisvesting	14
	Samenkracht en burgerparticipatie	1
Kunst en cultuur	Cultureel erfgoed	4
	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	18
	Media	2
	Musea	3
Herstructurering en vastgoed	Beheer overige gebouwen en gronden / Grondexploitaties	140
Totaal		232

Beleidskader

De kadernota Vastgoed dateert uit 2015. Op 9 februari 2021 heeft het College de uitgangspunten voor het te actualiseren vastgoedbeleid vastgesteld. De Raad heeft haar wensen en bedenkingen meegegeven. Verwachting is dat na vaststelling door de Raad, vanaf 2023 gewerkt wordt conform een actuele nota vastgoedbeleid.

In afwachting van een actuele vastgoedbeleidsnota wordt het beheerplan groot onderhoud uit 2018 vooralsnog in 2023 doorgezet. De consequenties van de nieuwe kadernota worden – indien van toepassing – verwerkt in een actueel beheerplan. De panden die wij als kernbezit aanmerken onderhouden wij conform dit beheerplan. Ten behoeve van dit beheerplan zijn de MJOP's van het kernbezit opgesteld. Als gevolg van de integratie van het vastgoed van de NV Maatschappelijk Vastgoed Deventer en de NV Milieucentrum wordt voor dat vastgoed ook een actueel MJOP conform de door de gemeente gehanteerde conditiescore methodiek opgesteld. Dat nemen wij mee in een actueel beheerplan.

Naast het actualiseren van MJOP's voeren wij risicoscans uit gericht op veiligheid (o.a. brandveiligheid en asbest), waaruit maatregelen voortvloeien die op korte termijn minimaal nodig zijn om de panden bruikbaar en veilig te gebruiken. Deze maatregelen toetsen wij aan de MJOP's en beschikbare onderhoudsbudgetten om te beoordelen of aanvullende middelen noodzakelijk zijn.

Een andere belangrijke opgave voor de komende jaren is het verduurzamen van ons vastgoed. Wij hebben een voorbeeldfunctie in de verduurzamingsopgave. Dat doen wij door ons eigen vastgoed te verduurzamen. Uitgangspunt is dat dit haalbaar, betaalbaar en financierbaar is. Door te investeren in ons eigen vastgoed kunnen wij bedrijven, organisaties, instellingen en bewoners stimuleren om dat ook te doen. Daarmee werken wij naar een energieneutrale gemeente en werken wij aan de doelstellingen vanuit de klimaatwet om in 2050 een nagenoeg energieneutrale vastgoedportefeuille te hebben.

Het investeringsprogramma verduurzaming maatschappelijk vastgoed geeft weer welke middelen nodig zijn om het totale gemeentelijke kernbezit (incl. onderwijshuisvesting en NV Sportbedrijf) in 2050 energieneutraal te krijgen. Onderdeel hiervan zijn vereiste energie maatregelen om te voldoen aan de wet milieubeheer en het bouwbesluit.

De gemeente verhuurt in de regel op basis van de ROZ-modellen (Raad voor Onroerende Zaken). Als verhuurder zijn wij daarbij voor het merendeel van onze vastgoedportefeuille verantwoordelijk voor het groot / planmatig onderhoud. Soms is het groot onderhoud bij de huurder belegd. Onderhoud aan de panden wordt uitgevoerd volgens MJOP (NEN2767). Ons kernbezit onderhouden wij op conditiescore 3. Voor panden opgenomen in een gebiedsontwikkeling / tijdelijk vastgoed hanteren wij conditieniveau 4.

Het klein onderhoud ligt in principe bij de huurder / gebruiker. In enkele gevallen hebben wij aparte afspraken met de gebruiker gemaakt en voeren wij (een deel van) het klein onderhoud wel uit. Die brengen wij in de regel dan via servicekosten in rekening bij de huurder.

De samenstelling van onze vastgoedportefeuille is voortdurend aan verandering onderhevig. Zo houden wij bij het uitvoeren van onderhoud rekening met eventuele sloop of verkoop van panden. Voor deze panden passen wij maatwerk toe. Het slechts in beperkte vorm kunnen uitvoeren van het totaal benodigde onderhoud vormt daarmee een (financieel)risico voor het bezit. Voorwaarde is dat de veiligheid en bruikbaarheid de ondergrens vormen. Het risico op waardevermindering is reëel. Hier tegenover staan de veelal fors lagere boekwaarden ten opzichte van de verkoop- / marktwaarde.

Financiële consequenties

Het budget voor groot onderhoud binnen de programma's bedraagt circa €1,5 miljoen structureel. Samen met de beschikbare reserves voor het groot onderhoud is dit beschikbaar om het kernbezit planmatig te onderhouden op de aangegeven conditiescores (NEN 2767). Op basis van een beheerplan worden de werkelijke uitgaven voor het groot onderhoud meerjarig bepaald.

Onderstaande tabel geeft de beschikbare budgetten groot onderhoud voor ons kernbezit weer:

(bedragen in €)

Programma	Taakveld	2023	2024	2025	2026	2027
Burger en bestuur	Ondersteuning organisatie	487.000	487.000	487.000	487.000	487.000
Openbare orde en veiligheid	Crisisbeheersing en Brandweer	104.000	104.000	104.000	104.000	104.000
Leefomgeving	Begraafplaatsen	8.000	8.000	8.000	8.000	8.000
	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	14.000	14.000	14.000	14.000	14.000
Milieu en duurzaamheid	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	16.000	16.000	17.000	17.000	17.000
Meedoen	Geëscaleerde zorg 18+	13.000	65.000	65.000	65.000	65.000
	Samenkracht en burgerparticipatie	133.000	136.000	136.000	136.000	136.000
	Sportaccommodaties	46.000	48.000	48.000	48.000	48.000
Jeugd en onderwijs	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
	Onderwijshuisvesting	8.000	8.000	8.000	8.000	8.000
Kunst en cultuur	Cultureel erfgoed	116.000	119.000	119.000	119.000	119.000
	Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	323.000	327.000	331.000	335.000	591.000
	Musea	115.000	115.000	115.000	115.000	115.000
	Media	65.000	66.000	66.000	67.000	132.000
Totaal		1.458.000	1.523.000	1.528.000	1.533.000	1.854.000

Paragraaf Weerstandsvermogen en risicomanagement

Inzicht

Weerstandsvermogen is het vermogen van de gemeente om financiële tegenvallers op te kunnen vangen zonder dat dit invloed heeft op het uitvoeren van de programma's. In deze paragraaf laten we zien hoe het weerstandsvermogen is samengesteld uit de risico's en de weerstandscapaciteit. Ook zijn de financiële kengetallen en de meerjarenbalans opgenomen in deze paragraaf.

Conclusies

De uitkomst van de ratio weerstandsvermogen is 0,99. Het beschikbare weerstandscapaciteit is gedaald van €15,9 miljoen naar €13,6 miljoen. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de verlaging van de specifieke weerstandsreserve bij de 1ste kwartaalrapportage. De benodigde weerstandscapaciteit is gedaald van €14,7 naar €13,8 miljoen. Dit wordt veroorzaakt door lagere risico's in de grondexploitaties (zie [paragraaf Grondbeleid](#)). Voor het bereiken van een voldoende hoog weerstandsvermogen (ratio van minimaal 1) wordt de specifieke weerstandsreserve verhoogd met €163.000.

Relevante aspecten

- 39 risico's komen in aanmerking voor het aanhouden van weerstandsvermogen.
- 8 van deze risico's hebben een risicoscore ≥ 9 .

De gemeente Deventer zal de financiële risico's en ontwikkelingen continue en nauwlettend volgen. Waar mogelijk en noodzakelijk worden extra beheersmaatregelen genomen. In de jaarrekening 2022 wordt de ratio weerstandsvermogen opnieuw bepaald.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de weerstandscapaciteit (de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken) en alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie. Een risico is een onzekere gebeurtenis met oorzaken, een kans van optreden en mogelijke gevolgen voor de gemeentelijke doelstellingen.

Het weerstandsvermogen is een belangrijk onderdeel van risicomanagement en zorgt ervoor dat Deventer financiële tegenvallers op kan vangen zonder dat dit invloed heeft op het uitvoeren van de programma's. Deze paragraaf is opgesteld volgens het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV), de beleidsnota Risicomanagement en Weerstandsvermogen (2015) en de beleidsnota reserves en voorzieningen (2018).

Een goed zicht op de aanwezige risico's en het hebben van financiële buffers heeft verschillende voordelen. Ten eerste kan ervoor worden gezorgd dat incidentele tegenvallers op te vangen zijn zonder dat de gemeente meteen hoeft te bezuinigen, waardoor een continuïteit van de dienstverlening gewaarborgd is en het behalen van doelstellingen niet financieel gehinderd wordt. Daarnaast kunnen buffers dienen als een extra zekerheid om onvoorspelbare risico's op te vangen, waarmee in het risicoprofiel niet of slechts gedeeltelijk rekening mee is gehouden.

Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om niet-begrote kosten die onverwacht en substantieel zijn te dekken. Voor Deventer zijn dit de specifieke weerstandsreserve¹, de onbenutte (flexibele) begrotingsruimte, de onbenutte investeringsruimte, de onbenutte belastingcapaciteit en de stille reserves.

Samenstelling beschikbare weerstandscapaciteit

(bedragen x €1.000)

Element	Onderdeel	Waarde
Specifieke weerstandsreserve per 31-12-2022		11.629
Onbenutte begrotingsruimte	Post onvoorzien	253
	Stelpost structurele autonome ontwikkelingen	1.725
	Stelpost accres algemene uitkering (gemeentefonds)	-
Onbenutte investeringsruimte		-
Onbenutte belastingcapaciteit		-
Stille reserves		p.m.
Saldo weerstandscapaciteit 31-12-2021		13.607

¹) zie [beleidsnota reserves en voorzieningen \(2018\)](#).

Specifieke weerstandsreserve

Het beschikbare weerstandsvermogen is gedaald van €15,9 miljoen naar €13,6 miljoen. Dit bestaat hoofdzakelijk uit de specifieke weerstandsreserve.

Voor het opvangen van niet of heel moeilijk kwantificeerbare risico's houdt Deventer middelen aan in de generieke weerstandsreserve. Dit zijn risico's als gevolg van economische vooruitzichten en bestuurlijke besluitvorming. Voorbeelden daarvan zijn de algemene uitkering (gemeentefonds), verkoop van gronden en panden (geen grondexploitatie), verbonden partijen, garantstellingen en nog te implementeren bezuinigingen.

Onbenutte (flexibele) begrotingsruimte

De onbenutte (flexibele) begrotingsruimte bestaat in Deventer uit de posten Onvoorzien, de stelpost Autonome ontwikkelingen en de stelpost Accres algemene uitkering (gemeentefonds). De stelpost accres algemene uitkering wordt in deze begroting verlaagd naar nul waardoor deze niet meer meetelt in de onbenutte begrotingsruimte.

Onbenutte investeringsruimte, onbenutte belastingcapaciteit en stille reserves

Er is geen vrije investeringsruimte beschikbaar en ook de belastingcapaciteit wordt volledig benut (kostendekkend). Deventer kent een aantal stille reserves (zie paragraaf Grondbeleid). De betreffende objecten zijn niet binnen 1 jaar te verkopen zonder een negatief effect op het bedrijfsproces. Dit betekent dat de waarde niet wordt meegenomen bij de omvang van de beschikbare weerstandscapaciteit.

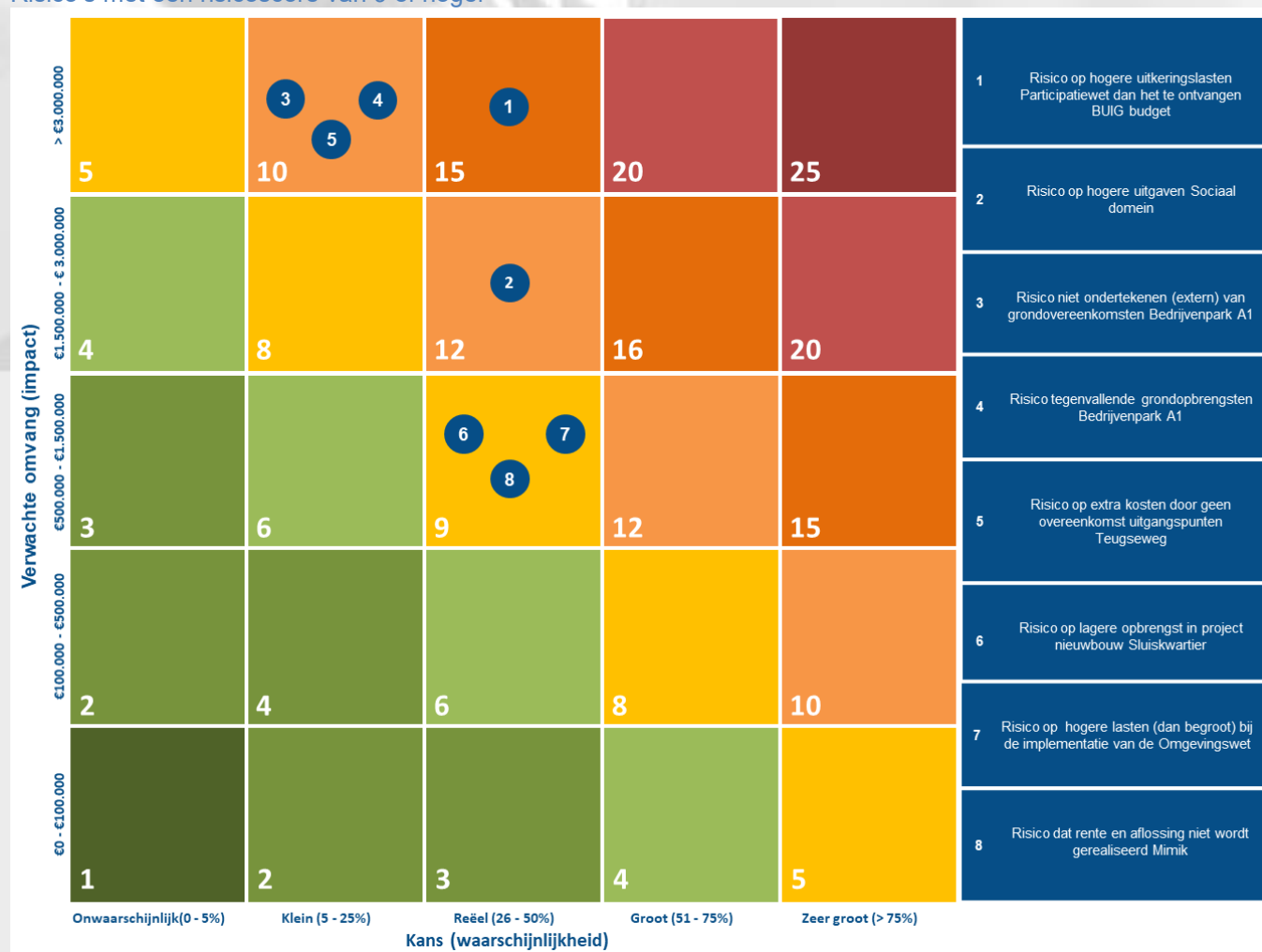
Benodigde weerstandscapaciteit

De benodigde weerstandscapaciteit bestaat uit de risico's die gemeente Deventer loopt inclusief een extra minimumnorm (zie onder [analyse](#)).

Analyse

Risicokaart

Risico's met een risicoscore van 9 of hoger

Gekwantificeerde risico's

De risico's met een score ≥ 9 zijn in de tabel hieronder opgenomen.

Risico	Kans	Gevolg	Positie	Score	Programma
BUIG					
Risico hogere uitkeringslasten Participatiewet dan Deventer van het Rijk in het BUIG budget ontvangt.	35%	4.400.000	3-5	15	Inkomensvoorziening en arbeidsmarkt
Sociaal Domein (3D's)					
Risico op hogere uitgaven Sociaal Domein	70%	1.000.000	4-3	12	Meedoen
Bedrijvenpark A1					
Risico niet ondertekenen (extern) van grondovereenkomsten	10%	4.000.000	2-5	10	Herstructurering en vastgoed
Risico tegenvallende grondopbrengsten	10%	3.250.000	2-5	10	
Teugseweg (Stadsentree)					
Risico op extra kosten door geen overeenkomst uitgangspunten	50%	500.000	2-5	10	Herstructurering en vastgoed
Sluiskwartier					
Risico op lagere opbrengst in het project nieuwbouw Sluiskwartier.	50%	680.000	3-3	9	Herstructurering en vastgoed
Omgevingswet					
Risico op hogere lasten (dan begroot) bij de implementatie van de Omgevingswet.	50%	1.350.000	3-3	9	Ruimtelijke ontwikkeling
Mimik					
Risico dat rente- en aflossing van lening niet wordt gerealiseerd.	50%	600.000	3-3	9	Kunst en cultuur

Samenvatting benodigde weerstandscapaciteit

Op basis van de complete risico-inventarisatie wordt de benodigde weerstandscapaciteit gebaseerd op de totale risicobedragen met een maximale impact van €30.600.000. Vervolgens wordt dit bedrag gecorrigeerd voor de kans van optreden en houden we rekening met een zekerheidsfactor (toepassen simulatiemodel). Deze uitkomst wordt vermeerderd met de minimumnorm van €4.800.000. Dit totaal wordt gerelateerd aan de beschikbare weerstandscapaciteit.

Minimumnorm

Voor 2023 is de minimumnorm als volgt bepaald:

Bedragen begroting 2022 x €1	Geraamd bedrag	Minimumnorm 2%
Algemene uitkeringen (gemeentefonds)*	212 miljoen	4,2 miljoen
Verwachte OZB capaciteit 2023**	29 miljoen	0,6 miljoen
Totaal	207 miljoen	4,8 miljoen

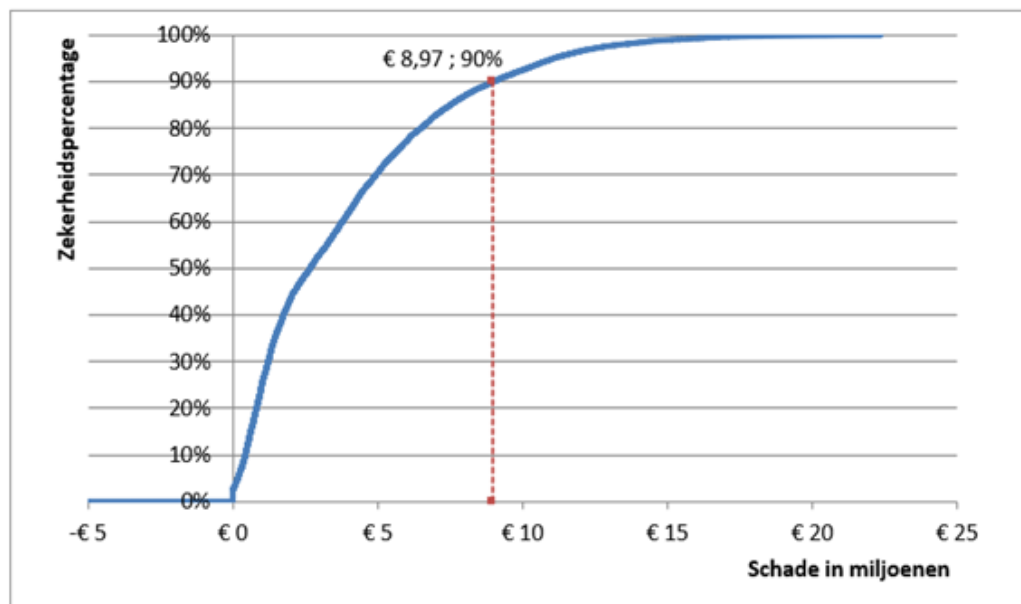
*) o.b.v. de meicirculaire 2022, De AU exclusief integratie- en decentralisatie uitkeringen en na aftrek inkomstenmaatstaf.

**) begroting 2023-2026: [zie paragraaf Lokale heffingen](#).

Monte Carlo simulatie methode

De kans dat alle geïnventariseerde risico's zich tegelijkertijd voordoen is veel kleiner dan de kans dat er één van de risico's zich voordoet. Daarom wordt hiervoor gecorrigeerd voor gebruik te maken van de Monte Carlo simulatie methode. Deze methode geeft het volgende resultaat:

Gemiddeld	5% €	174.514,12
€ 3.796.302,26	10% €	428.421,83
St. afwijking	15% €	615.912,87
€ 3.567.276,01	20% €	822.098,63
	25% €	999.042,06
	30% €	1.220.206,35
	35% €	1.448.231,45
	40% €	1.751.322,47
	45% €	2.118.890,97
	50% €	2.664.322,78
	55% €	3.247.714,09
	60% €	3.782.385,91
	65% €	4.311.128,31
	70% €	4.929.960,28
	75% €	5.631.054,73
	80% €	6.480.053,01
	85% €	7.503.648,95
	90% €	8.969.439,74
	95% €	11.059.968,21

Bij een zekerheid van 90% is minimaal €8,97 miljoen weerstandsvermogen nodig om de potentiële risico's af te dekken. De uitkomst is met €1,5 miljoen gedaald ten opzichte van de 1ste kwartaalrapportage.

Ratio weerstandsvermogen

De beschikbare weerstandscapaciteit moet minimaal gelijk zijn aan de benodigde weerstandscapaciteit om voldoende weerstand te kunnen bieden als de risico's zich voordoen. Deze verhouding wordt bepaald door de ratio weerstandsvermogen:

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}}$$

De gemeente beschikt over voldoende weerstandsvermogen als de uitkomst van deze ratio minimaal 1 is.

Beschikbare weerstandscapaciteit = €13.607.000

Benodigde weerstandscapaciteit = €8.970.000 + €4.800.000 = €13.770.000

Ratio weerstandsvermogen = 0,99

De beschikbare weerstandscapaciteit is lager dan de benodigde weerstandscapaciteit, onvoldoende om de gevolgen van het optreden van risico's financieel op te vangen. Conform het bestuursakkoord beschikken we over voldoende weerstandsvermogen wanneer de uitkomst van de ratio minimaal 1 is. In deze begroting wordt daarom de specifieke weerstandsreserve verhoogd tot het minimale niveau.

Algemene risicogebieden

Naast de ingeschatte risico's heeft Deventer ook te maken met algemene onzekerheden.

Onder andere:

- Effecten als gevolg van de Coronacrisis
- Algemene uitkering (onzekerheid verdeelsystematiek en soms sterk fluctuerende accessen);
- BTW/BCF (ontwikkelingen en plafond BCF);
- Leegstand onroerende panden in eigendom;
- Restauratie monumentale panden;
- Financieringsrisico's (rente- en kredietrisico's);
- Garantstellingen (kans op aflossen krediet vanwege insolventie kredietnemer);
- Te ontvangen subsidies (kans op terugvordering door niet voldoen aan de subsidievoorwaarden).

Op basis van wat we nu weten, kunnen deze onzekerheden (risico's) niet worden gekwantificeerd. Voor het opvangen hiervan zijn algemene weerstandsbudgetten beschikbaar. De omvang van de generieke weerstandsreserve is €24,8 miljoen per 01-01-2023, die naar verwachting stijgt naar €24,3 miljoen per 01-01-2026. Het totaal van deze bedragen vormt samen met de beschikbare weerstandscapaciteit het totale weerstandsvermogen.

Risico's Verbonden partijen

Deelneming aan een verbonden partij kent financiële -, bestuurlijke - en beleidsinhoudelijke risico's. De diversiteit in de verschillende verbintenissen (gemeenschappelijke regelingen, deelneming in vennootschappen met aandelenbezit en/of verstrekte leningen / garanties) levert onderscheid in de risico's op. De te onderscheiden risico's vereisen verschillende aandacht. In de paragraaf verbonden partijen van deze begroting is algemene informatie en specifieke informatie opgenomen voor vorming van een beeld van het financiële risicoprofiel.

Wanneer (op grond van een concrete gebeurtenis) bij een bepaalde verbonden partij een risico wordt voorzien dat zou kunnen leiden tot een verlies op het ingebrachte kapitaal, de verstrekte lening of garantie of indien het leidt tot een verplichting (en het risico is kwantificeerbaar), dan zal daarvoor weerstandsvermogen worden aangehouden of een voorziening worden gevormd.

Aan de informatie over de verbonden partijen ontlene wij in algemene zin geen aanwijzingen dat de gemeente voor bepaalde financiële risico's bij verbonden partijen weerstandsvermogen moet aanhouden. Daarbij baseren wij ons mede op de accountantsrapporten die bij de jaarrekeningen 2020 van verbonden partijen worden afgegeven waarin de accountant aandacht besteedt aan de continuïteit van de bedrijfsvoering en actuele financiële informatie vanuit vennootschappen en gemeenschappelijke regelingen. Daarover zijn twee constatering:

- De hoge inflatie in algemene zin en specifiek de stijgende energiekosten die van invloed zullen zijn op de exploitatieresultaten van verbonden partijen en / of de kosten van dienstverlening van die partijen aan de gemeente
- De Deventer Schouwburg lijkt de ontvangen TVL middelen (Tegemoetkoming Vaste Lasten) aan het Rijk definitief terug te moeten betalen. Het gaat om een bedrag van circa €450.000. Deventer Schouwburg is in samenspraak met andere schouwburg en de brancheorganisatie VSCD in bezwaar gegaan bij het Rijk. Dit bezwaar is medio 2022 ongegrond verklaard. De Schouwburg in kwestie zijn zich momenteel aan het oriënteren op nadere bezwaarprocedures. Het risico op terugbetaling TVL is reëel. In de tweede kwartaalrapportage 2022 is derhalve een reservering van €450.000 binnen de stelpost corona (cultuur) opgenomen.

In de tabel hieronder zijn de verbonden partijen opgenomen waarin Deventer een geactiveerd financieel belang heeft en de omvang daarvan per 31-12-2021.

(bedragen x €1)

Verbonden partij	Deelneming	Lening	Garantie
NV Centrumgarage Deventer	39.552	-	-
Het Groenbedrijf BV	30.000	-	-
NV Sportbedrijf Deventer	-	12.685.062	1.237.064
NV Bergkwartier	1.561.004	-	-
NV Deventer Schouwburg	-	-	-
NV Maatschappelijk Vastgoed Deventer	22.610.572	0	-
NV Luchthaven Teuge	489.857	-	-
Circulus-Berkel BV	15.882	-	-
Enexis BV	932.512	1.354.025	-
BNG Bank	60.650	-	-
Vitens NV	-	0	-
Dataland BV	0	-	-
Vordering op Enexis BV	52	0	-
Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV	1	-	-
Verkoop Vennootschap BV	0	-	-
CBL Vennootschap	0	-	-
CSV Amsterdam BV	52	-	-
Totaal	25.740.134	14.039.087	1.237.064

In de [paragraaf Verbonden partijen](#) wordt verder ingegaan op de financiële risico's in relatie tot de verbonden partijen.

Meerjarenbalans en kengetallen

Inzicht

Met ingang van het begrotingsjaar 2016 worden door het BBV diverse kengetallen voorgeschreven. De invoering van de set van kengetallen is voornamelijk bedoeld om de financiële positie inzichtelijker en tussen gemeenten vergelijkbaar te maken. De onderstaande meerjarenbalans voor de jaren 2023 – 2026 vormt de basis voor een aantal van deze kengetallen.

Geprognosticeerde balans

Door de wijziging in het BBV is met ingang van het begrotingsjaar 2018 een geprognosticeerde balans voorgeschreven. De geprognosticeerde balans biedt inzicht in de verwachte financiële ontwikkeling van de gemeente.

(bedragen x €1.000)

Activa	1-1-2023	31-12-2023	31-12-2024	31-12-2025	31-12-2026	Passiva	1-1-2023	31-12-2023	31-12-2024	31-12-2025	31-12-2026
Vaste activa						Vaste passiva					
Immateriële vaste activa	3.209	3.178	3.080	2.980	2.878	Eigen vermogen	123.736	88.930	80.041	78.734	79.303
Materiële vaste activa	278.471	302.593	312.659	313.857	302.531	Voorzieningen	12.175	12.147	12.386	17.803	21.892
Financiële vaste activa	22.247	21.264	20.477	19.705	18.969	Vaste schulden rente-typische looptijd >1 jr	199.921	193.489	195.050	181.162	179.519
Totaal vaste activa	303.927	327.035	336.216	336.542	324.378	Totaal vaste passiva	335.833	294.566	287.477	277.698	280.715
Vlottende activa						Vlottende passiva					
Voorraden	53.268	18.868	3.879	3.879	3.879	Netto vlottende schulden rente-typische looptijd <1jr	28.753	38.728	40.009	50.114	34.933
Vorderingen	42.176	22.176	22.176	22.176	22.176	Overlopende passiva	62.905	62.905	62.905	62.905	62.905
Liquide middelen	2.272	2.272	2.272	2.272	2.272						
Facilitair grondbeleid	0	0	0	0	0						
Overlopende activa	25.848	25.848	25.848	25.848	25.848						
Totaal vlottende activa	123.564	69.164	54.175	54.175	54.175	Totaal vlottende passiva	91.658	101.633	102.914	113.019	97.838
Balanstotaal activa	427.491	396.199	390.391	390.717	378.553	Balanstotaal passiva	427.491	396.199	390.391	390.717	378.553

De opgestelde geprognosticeerde balans gaat net als de meerjarenbegroting over de jaren 2022-2025. Met het maken van een balansprognose wordt in feite een reële schatting gemaakt van verschillende balansposten op basis van de balans gepresenteerd bij de jaarrekening 2020, de verwachte investeringen en de lopende aflossingsverplichtingen. Aan de hand van deze gegevens wordt in een geprognosticeerde balans inzicht gegeven in de ontwikkeling van de balansposten: vaste en vlottende activa, vreemd en eigen vermogen.

Bij het opstellen van de meerjarenbalans is rekening gehouden met de volgende uitgangspunten:

Vaste activa

Door verwachte investeringen en jaarlijkse afschrijvingen/aflossingen wijzigt het saldo van de vaste activa.

Vlottende activa

De vlottende activa daalt met name door de verwachte verkoop van gronden.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen is gebaseerd op het (meerjarige) verloop van de reserves. Het saldo wijzigt door het realiseren van afgesproken prestaties.

Voorzieningen

De voorzieningen zijn gebaseerd op het (meerjarige) verloop van voorzieningen.

Schulden > 1 jaar

De schulden > 1 jaar zijn gebaseerd op de staat van opgenomen langlopende geldleningen. Het saldo muteert door het aantrekken van nieuwe leningen voor voorgenomen investeringen en jaarlijkse aflossingen van bestaande leningen.

Schulden < 1 jaar

De schulden < 1 jaar zijn geraamd op het niveau van de jaarrekening 2021. Hierbij is rekening gehouden met de toegestane kasgeldlimiet.

Overlopende passiva

De overlopende passiva is geraamd op het niveau van de jaarrekening 2021.

Kengetallen

Deventer neemt de landelijk voorgeschreven financiële kengetallen op in de begroting. De kengetallen zijn gebaseerd op de geprognosticeerde meerjarenbalans en gaan uit van ongewijzigd beleid. De kengetallen en de meerjarenbalans geven een beeld van de financiële positie in de komende jaren. In onderstaande tabel zijn de uitkomsten van de kengetallen opgenomen met daaronder een korte toelichting.

De meerjarige prognoses zijn gebaseerd op de balans per 31 december van het betreffende jaar.

Kengetal (in %)	R2021	B2022	B2023	B2024	B2025	B2026
Netto schuldquote	60	65	59	59	59	59
Netto schuldquote gecorrigeerd	55	56	55	55	55	55
Solvabiliteitsratio EV/TV	30	22	22	21	20	21
Structurele exploitatieruimte	4,79	2,77	4,07	5,36	5,84	0,08
Grondexploitatie	15	12	3	0	0	0
Belastingcapaciteit	101	97	95	95	95	95

Netto schuldquote

De netto schuldquote geeft de verhouding weer van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen.

Netto schuldquote = Netto schuld : Totale inkomsten (exclusief mutatie reserves)

Een netto schuldquote hoger dan 130 is voor een gemeente niet gunstig. De gemeente heeft in dat geval een zeer hoge schuldpositie en doet er goed aan om de schulden af te bouwen en daarmee de financiële positie te verbeteren. Dit betekent concreet een terughoudend investeringsbeleid met geleende middelen en het afbouwen van voorraden bouwgrond. Bij een percentage tussen 100 en 130 geldt dat voorzichtigheid is geboden.

In 2023 ligt de schuldquote van Deventer in lijn met 2021, maar is lager dan in 2022.

Een hoge netto schuldquote hoeft op zichzelf geen probleem te zijn. Het hangt af van meerdere factoren. Zo kan een hoge schuld worden veroorzaakt doordat er leningen zijn afgesloten en die middelen vervolgens zijn doorgeleend aan bijvoorbeeld woningcorporaties die op hun beurt weer jaarlijks aflossen. Om dit effect voor de beoordeling te corrigeren volgt hieronder de netto schuldquote exclusief leningen door verstrekt aan derden.

Netto schuldquote (gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen aan derden)

De hoogte van de schuld wordt ook bepaald door de leningen die Deventer door verstrekt aan derden. Hoewel over deze leningen risico wordt gelopen wordt verondersteld dat deze worden terugbetaald. Wanneer het vorig kengetal met deze verstrekte leningen aan derden wordt gecorrigeerd is de uitkomst aanzienlijk lager. Dit is logisch, omdat de teller van de breuk wordt verlaagd en de noemer gelijk blijft.

Netto schuldquote = Netto schuld (exclusief leningen aan derden) : Totale inkomsten (exclusief mutatie reserves)

In 2023 ligt de schuldquote van Deventer in lijn met 2021, maar is lager dan in 2022.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de bezittingen op de balans zijn gefinancierd met eigen vermogen en in hoeverre Deventer in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger de uitkomst van de ratio, hoe groter de weerbaarheid.

Solvabiliteitsratio = Totaal eigen vermogen : Totaal van de balans

Er zijn door de VNG (nog) geen richtlijnen gegeven voor uitkomsten die wijzen op een 'gezonde' solvabiliteit.

Vergeleken met 2021 is de solvabiliteitsratio gedaald. Door het hoge jaarrekeningresultaat 2021, is de ratio per 31-12-2021 hoger dan de andere jaren. De solvabiliteit kan worden verbeterd door de omvang van de reserves (eigen vermogen) te verhogen of door minder te investeren waardoor de financieringsbehoefte lager wordt en daardoor minder wordt geleend.

Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is. Het geeft inzicht in welke mate de structurele lasten gedekt zijn door structurele baten.

Een positieve uitkomst betekent dat er structureel voldoende baten zijn om de lasten te dekken. Over het algemeen geldt als richtlijn; hoe hoger de uitkomst des te gunstiger dit is voor Deventer.

Grondexploitatie

Grondexploitatie = Bouwgrond in exploitatie (BIE) : Totale inkomsten

De grondexploitaties (voorraad bouwgronden) kunnen een forse impact hebben op de financiële positie van een gemeente. Wanneer een gemeente leningen heeft afgesloten om grond te kopen voor (toekomstige) projecten is dit een schuldpositie. Van belang is om te weten of deze schuld kan worden afgelost uit de opbrengsten van de verkoop van de bouwgronden (kavels). Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) opbrengsten (baten). Vergeleken met 2022 is er een dalende lijn zichtbaar.

Belastingcapaciteit

Belastingcapaciteit = Totale woonlasten : Gemiddelde woonlasten landelijk

De belastingcapaciteit geeft inzicht in de mate waarin financiële tegenvallers kunnen worden opgevangen. Voor het bepalen van de ruimte is een ijkpunt nodig. In dit geval wordt als ijkpunt gekeken naar de landelijk gemiddelde tarieven. Er is geen maximum gesteld aan de belastingopbrengsten dus betreffen de gemiddelde tarieven slechts een indicator. Hoe verhoudt de eigen belastingdruk zich tegenover het landelijk gemiddelde van alle gemeenten.

Een belastingcapaciteit van 100% betekent dat de woonlasten exact het landelijk gemiddelde zijn. Een lager percentage dan 100% betekent dat de woonlasten per huishouden lager zijn dan het landelijke gemiddelde. In 2023 daalt de belastingcapaciteit doordat het landelijk gemiddelde sterker stijgt dan de woonlasten in Deventer. De uitkomsten vanaf 2023 zijn geëxtrapoleerd, omdat landelijke cijfers voor die jaren niet bekend zijn.

Conclusie

De gemeente is financieel gezond. Dit blijkt uit het feit dat een reëel structureel sluitende begroting wordt gepresenteerd met structurele exploitatieruimte.

Deze begroting heeft voldoende flexibiliteit om eenmalige en structurele tegenvallers op te kunnen vangen. Met betrekking tot de belastingdruk zitten we boven het landelijk gemiddelde. De ratio's die betrekking hebben op de schuldpositie en grondexploitatie geven geen aanleiding om het financiële beleid bij te stellen.

Bijlagen

Documentnaam	Bestandsgrootte	Openen
Bijlage 1 - Resultaatbestemming	234 Kb	Bijlage 1
Bijlage 2 - Staat van reserves en voorzieningen	198 Kb	Bijlage 2
Bijlage 3 - Overzicht van baten en lasten	215 Kb	Bijlage 3
Bijlage 4 - Onderbouwingen en uitgangspunten	142 Kb	Bijlage 4
Bijlage 5 - Algemene uitkering	376 Kb	Bijlage 5
Bijlage 6 - Staat van incidentele baten en lasten	396 Kb	Bijlage 6
Bijlage 7 - Staat van subsidies	243 Kb	Bijlage 7
Bijlage 8 - Taakveldenmatrix	268 Kb	Bijlage 8
Bijlage 9 - Afkortingen en begripsbepalingen	153 Kb	Bijlage 9
Bijlage 10 - Lijst met resterende voorstellen Nieuw beleid	117 Kb	Bijlage 10
Bijlage 11 - Boekwerkversie Programmabegroting 2022	4.727 Kb	Bijlage 11

Bijlage 1 - Resultaatbestemming via reserves

(bedragen x €1.000)

Programma	2023		2024		2025		2026	
	Storting	Putting	Storting	Putting	Storting	Putting	Storting	Putting
Incidenteel								
Burger en bestuur								
Reserve overlopende uitgaven	0	60	0	0	0	0	0	0
Totaal	0	60	0	0	0	0	0	0
Openbare orde en veiligheid								
Generieke weerstandsreserve	6	0	0	0	0	0	0	0
Reserve onderhoud gebouwen	0	2	0	2	0	2	0	2
Totaal	6	2	0	2	0	2	0	2
Leefomgeving								
Reserve mobiliteitsfonds parkeren	586	575	636	575	665	575	665	575
Reserve gebiedsontwikkeling	0	50	0	700	0	0	0	0
Totaal	586	625	636	1.275	665	575	665	575
Milieu en duurzaamheid								
Reserve geluid	0	104	0	0	0	0	0	0
Reserve overlopende uitgaven	26	180	0	0	0	0	0	0
Reserve tarieven huishoudelijk afval	0	652	0	1	0	1	0	1
Reserve Onderhoud NV Milieucentrum	16	0	16	0	17	0	17	0
Egalisatiereserve vastgoed NV Milieucentrum	4	0	5	0	6	0	6	0
Totaal	46	935	21	1	23	1	23	1

Programma	2023		2024		2025		2026	
	Storting	Putting	Storting	Putting	Storting	Putting	Storting	Putting
Ruimtelijke ontwikkeling								
Reserve wonen en verblijven binnenstad	0	40	0	0	0	0	0	0
Totaal	0	40	0	0	0	0	0	0
Herstructurering en vastgoed								
Egalisatiereserve weerstand	1.000	0	1.000	0	600	0	60	0
Reserve algemeen onroerende zaken	268	28	0	408	0	30	0	9
Reserve onderhoud gebouwen	46	0	80	0	86	0	102	0
Reserve gebiedsontwikkeling	0	175	0	0	0	0	0	0
Totaal	1.314	203	1.080	408	686	30	162	9
Inkomensvoorziening en arbeidsmarkt								
Reserve overlopende uitgaven	0	65	0	25	0	0	0	0
Totaal	0	65	0	25	0	0	0	0
Meedoen								
Reserve knelpunten sport	19	9	19	9	19	9	19	9
Reserve maatschappelijke opvang – beschermd wonen	1.900	3.242	1.900	2.000	1.900	2.000	1.900	1.900
Reserve overlopende uitgaven	0	520	0	51	0	0	0	0
Reserve projecten jeugd	0	823	0	0	0	0	0	0
Reserve risico's	26	0	26	0	26	0	0	0
Reserve sociaal domein	0	14	0	4	0	0	0	0
Totaal	1.945	4.608	1.945	2.063	1.945	2.009	1.919	1.909
Jeugd en onderwijs								
Reserve kapitaallasten investeringen	0	0	571	0	0	0	0	0
Totaal	0	0	571	0	0	0	0	0

Programma	2023		2024		2025		2026	
	Storting	Putting	Storting	Putting	Storting	Putting	Storting	Putting
Kunst en cultuur								
Generieke weerstandsreserve	33	0	33	0	33	0	33	0
Reserve Deventer geschiedenis in beeld	11	0	11	0	11	0	11	0
Reserve kapitaallasten investeringen	10	0	12	0	15	0	18	0
Reserve overlopende uitgaven	0	225	0	175	0	0	0	0
Reserve theatertechniek Mimik	28	0	28	0	29	0	29	0
Totaal	81	225	84	175	87	0	90	0
Bedrijfsvoering								
Generieke weerstandsreserve	0	17	0	0	0	0	0	0
Reserve DOWR-I kapitaallasten	8	102	8	0	8	0	8	0
Reserve overlopende uitgaven	0	117	0	0	0	0	0	0
Reserve huisvesting gemeentelijk apparaat	60	0	60	0	60	0	60	0
Totaal	68	236	68	0	68	0	68	0
Algemene dekkingsmiddelen								
Egalisatiereserve weerstand	0	1.000	0	1.000	0	590	0	0
Generieke weerstandsreserve	4.054	7.096	4.320	3.242	4.231	1.859	3.975	1.303
Reserve kapitaallasten investeringen	227	0	236	0	246	0	256	0
Reserve gemeentebrede investeringen	0	600	0	0	0	0	0	0
Reserve overlopende uitgaven	199	256	0	0	0	0	0	0
Reserve pseudo premie ww	35	0	35	0	35	0	35	0
Specifieke weerstandsreserve	172	0	9	0	8	0	7	0
Reserve eenmalig nieuw beleid	2.709	26.730	317	7.829	1	2.457	0	616
Rentetoevoeging	493	0	455	0	426	0	386	0
Totaal	7.889	35.682	5.372	12.071	4.947	4.906	4.659	1.919
Totaal incidentele stortingen/puttingen	11.935	42.682	9.776	16.021	8.420	7.522	7.586	4.415

Programma	2023		2024		2025		2026	
	Storting	Putting	Storting	Putting	Storting	Putting	Storting	Putting
Structureel								
Openbare orde en veiligheid								
Reserve kapitaallasten investeringen	0	13	0	12	0	12	0	12
Totaal	0	13	0	12	0	12	0	12
Leefomgeving								
Reserve kapitaallasten investeringen	0	303	0	300	0	297	0	294
Totaal	0	303	0	300	0	297	0	294
Ruimtelijke ontwikkeling								
Reserve kapitaallasten investeringen	0	17	0	17	0	17	0	17
Totaal	0	17	0	17	0	17	0	17
Meedoen								
Reserve investeringen buitensport	485	350	492	343	519	326	498	312
Reserve kapitaallasten investeringen	0	74	0	158	0	156	0	155
Totaal	485	424	492	501	519	482	498	467
Jeugd en onderwijs								
Reserve kapitaallasten investeringen	0	357	0	546	0	537	0	320
Totaal	0	357	0	546	0	537	0	320
Kunst en cultuur								
Reserve kapitaallasten investeringen	0	1.716	0	1.657	0	1.598	0	1.538
Totaal	0	1.716	0	1.657	0	1.598	0	1.538
Bedrijfsvoering								
Reserve DOWR I kapitaallasten	1.451	1.127	1.212	866	1.381	888	1.218	1.400
Reserve kapitaallasten investeringen	0	22	0	22	0	22	0	22
Totaal	1.451	1.149	1.212	888	1.381	909	1.218	1.422

Programma	2023		2024		2025		2026	
	Storting	Putting	Storting	Putting	Storting	Putting	Storting	Putting
<i>Algemene dekkingsmiddelen</i>								
Reserve DOWR I kapitaallasten	0	178	0	178	0	178	0	178
Totaal	0	178	0	178	0	178	0	178
Totaal structurele storting/puttingen	1.936	4.156	1.704	4.099	1.900	4.030	1.716	4.247
Totaal storting/puttingen inclusief rente	13.871	46.837	11.480	20.119	10.320	11.552	9.302	8.663
Toevoeging rente aan reserves	-493	0	-455	0	-426	0	-386	0
Totaal storting/puttingen exclusief rente	13.378	46.837	11.025	20.119	9.894	11.552	8.916	8.663

Bijlage 2 Staat van reserves en voorzieningen

(bedragen in €)

Omschrijving reserve	Boekwaarde 01-01-2022	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2024	Boekwaarde 31-12-2025	Boekwaarde 31-12-2026
Algemene reserve met algemeen weerstandsmotief						
Generieke weerstandsreserve	31.519.929	24.766.072	20.946.301	21.964.651	24.284.403	26.917.501
Algemene reserve met algemeen weerstandsmotief	31.519.929	24.766.072	20.946.301	21.964.651	24.284.403	26.917.501
Algemene reserve met specifiek weerstandsmotief						
Specifieke weerstandsreserve	14.551.032	11.629.329	11.801.791	11.810.418	11.818.210	11.826.002
Algemene reserve met specifiek weerstandsmotief	14.551.032	11.629.329	11.801.791	11.810.418	11.818.210	11.826.002
Bestemmingsreserves met bestedingsfunctie						
Kunstaankopen	41.127	24.502	24.502	24.502	24.502	24.502
Reserve Molukse graven	0	200.000	200.000	200.000	200.000	200.000
Deventer Geschiedenis in Beeld	26.415	37.015	47.615	58.215	68.815	79.415
Projecten Jeugd	2.200.560	823.215	0	0	0	0
Reserve versterking sociale structuur wijken en dorpen	220.221	0	0	0	0	0
Reserve theatertechniek Mimik	26.698	53.930	81.707	110.039	138.938	168.415
Mondiaal Beleid	51.324	0	0	0	0	0
Reserve onderhoud panden NV MVD	284.880	397.357	397.357	397.357	397.357	397.357
Musea aankopen	1.631	1.631	1.631	1.631	1.631	1.631
Conserveringen SAB	25.835	25.835	25.835	25.835	25.835	25.835
Knelpunten Sport	63.339	75.064	87.203	99.765	112.757	126.191
Wonen boven Winkels	580.030	514.474	474.474	474.474	474.474	474.474
Legaat Bathmen	3.500	3.500	3.500	3.500	3.500	3.500
Kracht van Salland	189.264	0	0	0	0	0
Individueel Keuzebudget	0	0	0	0	0	0
Mind	950	950	950	950	950	950
Gevefonds	9.198	9.198	9.198	9.198	9.198	9.198
Parkeerbijdragen bouwaanvragen	0	0	0	0	0	0

Omschrijving reserve	Boekwaarde 01-01-2022	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2024	Boekwaarde 31-12-2025	Boekwaarde 31-12-2026
Bodem	164.184	164.184	164.184	164.184	164.184	164.184
Geluid	261.437	142.284	38.696	38.696	38.696	38.696
MJOP projecten	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000
Sociaal economisch beleid (SEB)	3.091	3.091	3.091	3.091	3.091	3.091
Pseudo premie ww	131.899	33.456	68.234	103.012	137.790	172.568
Begrotingstekort	0	0	0	0	0	0
Enmalig nieuw Beleid	9.279.200	34.604.912	10.584.150	3.072.046	616.517	517
Gemeentebrede investeringen	1.155.048	600.000	0	0	0	0
Risico's	337.807	363.440	389.073	414.706	440.339	440.339
Beschermde Wonen		2.272.485	2.272.485	2.272.485	2.272.485	2.272.485
Sociaal domein	262.314	292.837	279.127	275.549	275.549	275.549
Subtotaal	15.334.954	40.658.362	15.168.013	7.764.236	5.421.610	4.893.898
Bestemmingsreserves prestatiegebonden met rentebeslag						
Afkoop erfpachten	2.023.010	2.023.010	2.023.010	2.023.010	2.023.010	2.023.010
Subtotaal	2.023.010	2.023.010	2.023.010	2.023.010	2.023.010	2.023.010
Bestemmingsreserves prestatiegebonden met egaliserende functie						
Egalisatiereserve onderhoud onderwijshuisvesting	119.254	16.116	16.116	16.116	16.116	16.116
Onderhoud gebouwen	2.951.716	0	43.937	121.747	205.809	305.322
1/3 regeling Sport	116.874	116.874	116.874	116.874	116.874	116.874
Investeringen buitensport	1.198.833	1.350.357	1.516.956	1.701.305	1.933.628	2.163.815
Centrumschil	2.171.490	1.946.490	1.721.490	1.021.490	1.021.490	1.021.490
Nieuwkomers	382.981	117.695	117.695	117.695	117.695	117.695
Reserve Onderhoud NV Milieucentrum	279.907	295.490	311.385	327.598	344.135	360.672
Egalisatiereserve Vastgoed NV Mileucentrum	23.625	25.087	29.198	34.113	39.828	46.135
Herstructurering	166.827	166.827	166.827	166.827	166.827	166.827
Mobiliteitsfonds parkeren	1.272.591	1.152.918	1.164.330	1.224.758	1.314.239	1.404.482
Algemeen onroerende zaken	3.640.293	3.405.480	2.604.459	2.038.295	2.018.662	2.009.535
DOWR I kapitaallasten	2.233.527	2.683.670	2.735.785	2.911.565	3.234.970	2.883.588

Omschrijving reserve	Boekwaarde 01-01-2022	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2024	Boekwaarde 31-12-2025	Boekwaarde 31-12-2026
Tarieven huishoudelijk afval	1.958.801	1.960.737	1.308.992	1.308.130	1.307.268	1.306.406
Rioleringen en gemalen	441.293	441.293	441.293	441.293	441.293	441.293
Egalisatiereserve weerstandsvermogen	0	589.000	589.000	589.000	599.000	659.000
Overlopende uitgaven	9.643.101	4.471.341	3.273.638	3.022.838	3.022.838	3.022.838
Huisvesting gemeentelijk apparaat	810.036	870.036	930.036	990.036	1.050.036	1.110.036
Maatschappelijke opvang - Beschermd wonen	14.836.910	4.506.844	3.165.144	3.065.144	2.965.144	2.965.144
Subtotaal	42.248.059	24.116.254	20.253.154	19.214.823	19.915.851	20.117.268
Financieel technische bestemmingsreserve						
Reserve kapitaallasten Investerings	19.512.130	19.998.128	18.193.323	16.719.546	14.726.356	12.981.135
Verstrekte geldleningen EDON	544.536	544.536	544.536	544.536	544.536	544.536
Verstrekte geldlening Vitens N.V.	7	7	7	7	7	7
Subtotaal	20.056.673	20.542.671	18.737.866	17.264.089	15.270.899	13.525.678
Totaal	125.733.656	123.735.698	88.930.135	80.041.226	78.733.982	79.303.356

Omschrijving Voorziening	Boekwaarde 01-01-2022	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2024	Boekwaarde 31-12-2025	Boekwaarde 31-12-2026
Voorzieningen voor specifieke besteding (van derden verkregen)						
Voorziening riolering en gemalen	1.904.594	1.904.594	1.904.594	1.904.594	1.904.594	1.904.594
Voorziening parkeerbijdrage bouwaanvragen	57.390	57.390	57.390	57.390	57.390	57.390
Fonds collectie Reijns	214.719	215.377	216.035	216.693	217.351	218.009
Fonds collectie Knecht-Drenth	1.231.925	1.242.199	1.172.573	1.102.947	1.033.321	963.695
Voorziening beheerfonds Gooiermars	554.000	554.000	554.000	554.000	554.000	554.000
Subtotaal	3.962.628	3.973.560	3.904.592	3.835.624	3.766.656	3.697.688
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's						
Voorziening wethouderspensioenen	7.690.299	7.922.986	8.161.744	8.406.842	8.656.841	8.911.841
Fonds evenementen	80.270	80.270	80.270	80.270	80.270	80.270
Afgesloten complexen	564.531	198.340	0	0	0	0
Subtotaal	8.335.100	8.201.596	8.242.014	8.487.112	8.737.111	8.992.111
Totaal	12.297.728	12.175.156	12.146.606	12.322.736	12.503.768	12.689.800

Bijlage 3 – Overzicht van baten lasten per programma

(bedragen x € 1.000)

Programma	Rekening 2021			Begroting 2022			Begroting 2023			Begroting 2024			Begroting 2025			Begroting 2026		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Burger en bestuur	8.235	2.314	-5.921	9.614	1.174	-8.440	9.153	1.289	-7.864	8.921	1.847	-7.074	8.900	1.888	-7.012	9.016	2.109	-6.907
Openbare orde en veiligheid	11.645	965	-10.680	12.492	777	-11.715	12.498	900	-11.598	11.928	900	-11.028	11.835	863	-10.972	11.650	788	-10.862
Leefomgeving	38.680	17.354	-21.326	42.614	14.816	-27.798	40.169	15.414	-24.755	41.456	16.093	-25.363	40.053	15.422	-24.630	39.348	15.422	-23.926
Milieu en Duurzaamheid	18.468	17.997	-471	22.551	18.868	-3.684	18.959	15.530	-3.429	17.292	14.929	-2.363	17.298	14.937	-2.362	17.341	14.980	-2.361
Ruimtelijke ontwikkeling	8.770	6.308	-2.462	9.113	4.080	-5.033	7.843	5.000	-2.843	6.622	3.996	-2.627	6.344	3.787	-2.557	5.887	3.787	-2.099
Herstructurering en vastgoed	21.568	35.327	13.759	33.291	33.629	338	27.170	27.798	629	20.647	20.571	-76	10.354	10.546	192	-391	-447	-56
Inkomensvoorziening en arbeidsmarkt	78.831	48.995	-29.836	77.187	40.207	-36.980	75.334	41.007	-34.328	74.039	41.007	-33.032	73.857	41.007	-32.850	73.428	41.007	-32.422
Meedoen	77.358	6.581	-70.777	95.743	5.118	-90.626	92.099	4.192	-87.908	90.481	4.329	-86.153	89.002	4.804	-84.198	88.804	4.769	-84.035
Jeugd en onderwijs	40.065	3.667	-36.398	46.476	5.579	-40.897	46.386	4.424	-41.961	47.420	3.916	-43.504	46.492	3.917	-42.575	46.363	3.938	-42.424
Economie en Internationaal Beleid	4.207	1.157	-3.050	6.014	1.733	-4.281	3.897	1.374	-2.523	3.945	1.512	-2.433	3.841	1.512	-2.329	3.630	1.512	-2.118
Kunst en Cultuur	17.515	2.769	-14.745	19.249	2.517	-16.731	19.331	2.680	-16.652	18.976	2.614	-16.362	18.580	2.595	-15.986	18.535	2.630	-15.906
Bedrijfsvoering	34.711	8.278	-26.433	39.214	9.247	-29.967	39.594	8.931	-30.663	38.379	8.341	-30.037	37.840	8.325	-29.515	38.519	8.327	-30.192
Totaal programma's	360.053	151.713	-208.340	413.558	137.743	-275.814	392.435	128.539	-263.895	380.106	120.053	-260.052	364.396	109.602	-254.795	352.131	98.822	-253.309
Algemene dekkingsmiddelen																		
Algemene uitkering	0	229.510	229.510	0	232.273	232.273	0	249.783	249.783		252.989	252.989		263.054	263.054		250.822	250.822
Lokale heffingen	41	28.586	28.544	-27	29.066	29.094	-29	30.530	30.559	-29	31.567	31.596	-29	32.636	32.665	-29	33.709	33.738
Calculatieverschillen	3.809	3.039	-770	3.372	2.576	-796	3.114	2.678	-436	3.302	2.678	-623	3.302	2.678	-623	3.302	2.678	-623
Saldo financieringsfunctie	-266	0	266	-714		714	-1.073		1.073	-1.001		1.001	-1.001		1.001	-1.140		1.140
Dividend	0	945	945	0	1.184	1.184	0	1.194	1.194		1.194	1.194		1.194	1.194		1.194	1.194
Overige algemene dekkingsmiddelen	1.054	1.008	-46	1.061	321	-740	1.055	323	-732	1.055	322	-732	1.055	322	-732	1.055	322	-732
Uitvoeringskosten lokale heffingen	1.101	33	-1.068	1.248	3	-1.245	1.135	3	-1.132	1.135	3	-1.132	1.135	3	-1.132	1.135	3	-1.132
Stelposten	-8	0	8	9.127	-1.650	-10.777	12.114	0	-12.114	10.430	8.776	-1.654	16.210	5.258	-10.952	23.224	-354	-23.578
Nieuw beleid	0	0	0	0	0	0	32.248	0	-32.248	24.689	0	-24.689	6.443	0	-6.443	6.314	0	-6.314
Totaal algemene dekkingsmiddelen	5.730	263.119	257.389	14.067	263.774	249.707	48.565	284.512	235.947	39.582	297.530	257.949	27.115	305.146	278.031	33.861	288.375	254.514
Onvoorzien	0	0	0	165		-165	253	0	-253	253	0	-253	253	0	-253	253	0	-253
Totaal saldo van baten en lasten	365.783	414.832	49.049	427.789	401.517	-26.272	441.253	413.051	-28.202	419.941	417.584	-2.357	391.764	414.748	22.983	386.245	387.197	952

	Rekening 2021			Begroting 2022			Begroting 2023			Begroting 2024			Begroting 2025			Begroting 2026		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Mutaties reserves																		
Burger en bestuur	0	314	314		164	164		60	60		0	0		0	0		0	0
Openbare orde en veiligheid	102	31	-71	354	524	170	6	15	8	0	15	15	0	14	14	0	14	14
Leefomgeving	2.749	3.684	935	950	3.871	2.920	586	928	341	636	1.575	939	665	872	207	665	869	204
Milieu en Duurzaamheid	2.257	202	-2.056	45	706	661	46	935	889	21	1	-20	22	1	-21	23	1	-22
Ruimtelijke ontwikkeling	46	1.138	1.091	26	1.464	1.439	0	57	57	0	17	17	0	17	17	0	17	17
Herstructurering en vastgoed	15.257	2.589	-12.669	1.728	3.895	2.167	1.314	203	-1.110	1.080	408	-672	686	30	-657	162	9	-152
Inkomensvoorziening en arbeidsmarkt	335	462	128		988	988		65	65		25	25		0	0		0	0
Meedoen	8.187	3.645	-4.542	934	11.028	10.094	2.430	5.031	2.601	2.437	2.564	127	2.464	2.491	27	2.417	2.376	-42
Jeugd en onderwijs	230	620	390	148	917	769	0	357	357	571	546	-25	0	537	537	0	320	320
Economie en Internationaal Beleid	125	249	124		1.381	1.381		0	0		0	0		0	0		0	0
Kunst en Cultuur	1.772	847	-925	659	2.844	2.185	81	1.941	1.860	84	1.832	1.748	87	1.598	1.511	90	1.538	1.448
Bedrijfsvoering	1.231	1.342	112	831	2.307	1.476	1.519	1.384	-134	1.280	888	-392	1.449	909	-540	1.286	1.421	135
Algemene dekkingsmiddelen	31.665	18.899	-12.766	26.824	36.825	10.001	7.889	35.860	27.971	5.372	12.249	6.877	4.947	5.083	136	4.659	2.097	-2.561
Totaal mutaties reserves	63.956	34.022	-29.934	32.500	66.915	34.415	13.871	46.837	32.966	11.480	20.119	8.639	10.320	11.552	1.232	9.302	8.663	-639
Resultaat na resultaatbestemming	429.740	448.854	19.115	460.289	468.432	8.143	455.124	459.888	4.764	431.421	437.703	6.282	402.084	426.300	24.216	395.547	395.859	312

Bijlage 4 - Onderbouwingen en uitgangspunten

Gemeentewet en Besluitvorming begroting en verantwoording (BBV)

De begroting wordt opgesteld vanuit het vastgestelde kader in de Gemeentewet, BBV en de gemeentelijke financiële verordening die op basis van artikel 212 Gemeentewet is opgesteld. Relevante ontwikkelingen in wet- en regelgeving worden op de voet gevolgd. Daar waar ontwikkelingen stollen in concrete wet- en regelgeving, gelden deze zo mogelijk in de begroting of in een herziening.

Gemeentelijk kader

De begroting maakt duidelijk welke programma's, taakvelden en daaraan verbonden maatschappelijke effecten en prestaties aan het eind van het jaar gerealiseerd zijn.

Onderbouwingen

De onderbouwingen voor de diverse lasten budgetten zijn impliciet opgenomen op de programmabladen. Zo bepaald bijvoorbeeld het aantal uitkeringen de uitkeringslasten en vormt het verwachte aantal vergunningaanvragen voor bouwen de basis voor de verwachte opbrengst aan bouwleges.

Uitgangspunten begroting 2023

Hieronder volgt een kort overzicht van de belangrijkste uitgangspunten die bij het opstellen van de begroting zijn gebruikt. Het gaat hier om uitgangspunten die voor alle programma's van toepassing kunnen zijn.

- De gemiddelde loonsomstijging is vergeleken met die in de bijgestelde begroting 2022 3,95%% (exclusief periodieken, fuwa etc.)
- De berekende gemiddelde prijsstijging voor 2023 bedraagt 5,5%.
- Op basis van het systeem van de budgetsubsiëring bedraagt de indexerings voor de subsidies 5,5%.
- Het aantal inwoners op 1 januari 2023 wordt geraamd op 101.799

- Het aantal woonruimten op 1 januari 2023 wordt geraamd op 47.384.

Met betrekking tot de berekening van de rente en de afschrijvingen de volgende regels.

- Rente-omslagpercentage bestaande investeringen: 2,3%;
- Rente-omslagpercentage nieuwe investeringen: 2,3%;
- Rentepercentage voor grondexploitaties: 2,41%.
- Disconteringsvoet bij verliesvoorziening grondexploitaties 2%

Bij het opstellen van de begroting 2023-2026 wordt uitgegaan van de richtlijn activeren en afschrijven (2020).

Voor de tariefproducten gelden de volgende uitgangspunten en betreft de volgende tarieven.

Belastingen

- Onroerende zaakbelastingen en belastingen op roerende woon- en bedrijfsruimten;
- Parkeerbelastingen;
- Rechten;
- Afvalstoffenheffing;
- Rioolrechten;
- Haven- en opslaggeld;
- Marktgeld;
- Leges;
- Lijkbezorgingsrechten;
- Parkeren;
- Precariorechten.

Het algemene uitgangspunt is dat voor alle tarieven een gelijke maximale toegestane stijging wordt bepaald. Dit betekent voor 2023 dat in principe alle tarieven stijgen met 4,7% ten opzichte van 2022. Dit betreft een gemiddelde van prijs (+ 5,5%) en loon aanpassingen (+3,95%).

Er gelden enkele andere uitzonderingen op de algemene regel van prijs- en loonstijging. Deze uitzonderingen betreffen de OZB, Rioolheffing, Afvalstoffenheffing, Parkeerbelastingen, Havengelden en Bouwleges. De uitgangspunten en onderbouwing hiervan zijn opgenomen in de paragraaf Lokale heffingen.

Uitgangspunten grondexploitaties

De parameters voor het berekenen van de meerjarige resultaten voor de diverse grondexploitaties zijn:

- kostenstijging vanaf 2023 e.v. 2%%;
- kostenstijging plankosten 2023 e.v. 2,1%;
- opbrengststijging woningbouw 2023 e.v. 1%;
- opbrengststijging bedrijfskavels 2023 e.v. 1%.

Meerjarige uitgangspunten

In de programmabegroting worden ook de meerjarenramingen 2024-2026 opgenomen. Bij het opstellen van deze ramingen gelden de volgende uitgangspunten:

Voor ramingen (bijvoorbeeld verdeelmaatstaven Algemene Uitkering) die bepaald worden door aantallen inwoners en aantal woningen + wooneenheden gelden de volgende aantallen.

Omschrijving	2023 t/m 2025
1. Salarissen en sociale lasten	<u>2024</u> Salarissen en sociale lasten + 4,2% <u>2025</u> Salarissen en sociale lasten: + 4,1% <u>2026</u> Salarissen en sociale lasten: + 3,9%
2. Prijzen algemeen	<u>2024</u> + 2,5% <u>2025</u> + 2,5% <u>2026</u> + 2,2%
3. Prijzen sociaal domein	<u>2024</u> + 3,15% <u>2025</u> + 3,15% <u>2026</u> + 3,03%
3. Rente-omslag percentage:	
• bestaande investeringen en nieuwe investeringen (zie ook paragraaf Financiering)	2,3%
• grondexploitaties	2,61%
4. Tarieven voor de burger	Zie paragraaf Lokale heffingen
5. Aantal inwoners	<u>1-1-2024</u> : 102.129 <u>1-1-2025</u> : 102.479 <u>1-1-2026</u> : 102829
6. Aantal woonruimten	<u>1-1-2024</u> : 47794 <u>1-1-2025</u> : 48.170 <u>1-1-2026</u> : 48.586.

Een uitzondering geldt voor de uitbreiding van het aantal woningen dat als prestatie wordt opgenomen in programma Ruimtelijke Ontwikkeling. In dit programma gelden de aantallen conform de woonvisie.

Bijlage 5 Algemene uitkering Meicirculaire 2022

Op 1 juni is de meicirculaire verschenen. In de circulaire zijn de accessen gemeentefonds voor de jaren 2022-2025 op basis van de voorjaarnota bijgesteld.

Belangrijkste onderwerpen:

- De invoering van de nieuwe verdeling van het gemeentefonds per 1 januari 2023.
- De accessen vanaf 2022 tot en met 2025 naar boven bijgesteld ten opzichte van de maartbrief.
- De oploop van de opschalingskorting voor 2023 tot en met 2026 wordt incidenteel geschrapt.
- De omvangrijkste taakmutatie is de incidentele compensatie van €1.445 miljoen voor de tekorten Jeugdzorg voor het jaar 2023.
- Veertien andere taakmutaties, waarvan vier in verband met de overheveling vanaf 2023 van vier integratie-uitkeringen naar de algemene uitkering.
- Loon- en prijscompensatie (LPO) 2022 voor Participatie en Voogdij in het sociaal domein.

In bijlage 1 is een volledig overzicht opgenomen van alle mutaties. Mutaties als gevolg van uitbreiding van taken of wijziging in taken > €50.000, - worden in de tweede kwartaalrapportage 2022 of in een afzonderlijke B&W nota voorgelegd ter bestuurlijke besluitvorming.

Het verschil tussen deze meicirculaire 2022 (inclusief stelposten) en de voorgaande decembercirculaire 2021 is als volgt:

Bedragen *1.000,-	2022	2023	2024	2025	2026
Totaal niet neutrale mutaties incl. stelposten	7.255	15.961	23.285	27.768	9.206
Totaal neutrale mutaties	8.384	1.813	1.788	1.263	1.250
Totaal mutaties	15.639	17.774	25.073	29.031	10.456

De grootste stijging is te zien in de niet-neutrale mutaties, namelijk de hogere accessen, de gevolgen van de nieuwe verdeling na de herijking en de extra middelen Jeugdzorg. De neutrale mutaties zijn vooral dit omvangrijk, de grootste is de energietoeslag. Het bedrag voor niet-neutrale mutaties is opgebouwd uit de mutaties in het gemeentefonds en de stelposten voor o.a. loon- en prijsstijgingen en behoedzaam ramen:

Bedragen *1.000,-	2022	2023	2024	2025	2026
Totaal niet neutrale mutaties	6.255	28.891	31.228	39.190	23.112
Uitgavenstelposten	1.000	-12.930	-7.943	-11.423	-13.905
Totaal niet neutrale mutaties incl. stelposten	7.255	15.961	23.285	27.768	9.206

Hoger accres voor periode 2022-2025

De accressen zijn ten opzichte van de septembercirculaire 2021 flink gestegen. Dit ligt ten eerste aan een hogere bijstelling voor de ontwikkeling van de lonen en prijzen (LPO) op basis van het Centraal Economisch Plan. Maar er is ook sprake van hogere accressen als gevolg van het regeerakkoord en de nadere aanpassing ervan. Deze zijn hoger dan in de maartbrief werden geraamd. De accressen 2022-2025 bedragen gemiddeld 6,75% per jaar.

<i>Bedragen x € 1.000,-</i>	2022	2023	2024	2025	2026
Accresontwikkeling	6.043	13.891	23.289	29.702	16.813
Herverdeeleffect overig (verschuiving naar AU)	-	1.396	928	426	407
Subtotaal:	6.043	15.287	24.218	30.128	17.220

Belangrijke wijzigingen aangekondigd voor het berekenen van het accres:

1. Het accres wordt tot 2025 grotendeels op basis van bestaande afspraken berekend. Een aantal investeringsfondsen (klimaat, ontsluiten nieuwbouwwoningen en stikstof) wordt echter uitgezonderd op de accresrelevante uitgaven voor de jaren 2023-2025. Dit is de post uitname accres.
2. Vanaf 2026 zal het gemeentefonds niet langer via de normeringssystematiek geïndexeerd worden. Er wordt geen volume-accres voor dat jaar verstrekt, alleen nog maar een nominaal accres voor de loon- en prijsontwikkeling en de doorwerking van voorgaande jaren.
3. In het regeerakkoord is vastgelegd dat het accres in 2026 wordt verlaagd en dat het volume-accres in de jaren erna op dat niveau blijft bevroren. Voor Deventer daalt de algemene uitkering met €11 miljoen in 2026 t.o.v. het jaar daarvoor. Deze maatregel is gerelateerd aan de mogelijke uitbreiding van het lokaal belastinggebied.
4. De overheveling van een deel van de integratie-uitkering sociaal domein naar de algemene uitkering leidt tot een herverdeling.

Vergelijking met de maartbrief

In maart heeft het ministerie een eerste raming gemaakt van de accressen en herverdeeleffecten. De accressen zijn sindsdien door het meenemen van hogere rijksuitgaven en de prijsontwikkelingen verhoogd. Het herverdeeleffect is lager door actualisering van de cijfers en hogere compensatie voor een aantal nadeelgemeenten. Ten opzichte van die raming zijn de verschillen als volgt:

<i>Bedragen x € 1.000,-</i>	2022	2023	2024	2025	2026
Extra accressen cumulatief	2.275	10.337	15.579	20.767	11.853
Herverdeeleffect	-	9	-323	-573	-573
Vershil met Maartbrief	2.275	10.346	15.257	20.194	11.280

Nieuw verdeelmodel en ingroeipad

Vanaf 2023 hanteert BZK een nieuw verdeelmodel op basis van een uitgebreid kostenonderzoek onder gemeenten. Basis van dit verdeelmodel is een betere aansluiting op de kosten en eigen inkomsten, vereenvoudiging door gebruik van zo min mogelijk verdeelmaatstaven en het integreren van de integratie-uitkeringen in de algemene uitkering.

Bedragen *1.000,-	2022	2023	2024	2025	2026
Suppletie-uitkering Herverdeeeffect 2023	-	-1.168	-	-	-
Herverdeeeffect	-	1.927	1.927	1.927	1.927
Subtotaal:	-	759	1.927	1.927	1.927

Het verdeelmodel leidt tot voordeel- en nadeelgemeenten – om deze herverdeeeffecten te matigen is een ingroeipad afgesproken en wordt er rekening gehouden met gemeenten in financiële problemen en teruglopende inwonertallen. Tevens zijn de laatste stand van de maatstaven gebruikt. Door deze laatste aanpassingen is het effect voor Deventer minder positief uitgevallen dan eerdere ramingen uit december '21. Op dat moment werd een herverdeeeffect van €25 per inwoner voorspeld, nu is dat €19,04 euro per inwoner, oftewel €1.927.208 in totaal. In het eerste jaar wordt daarvan €1.167.938 ingehouden, dat ten goede komt aan het ingroeipad voor nadeelgemeenten. In het tweede jaar (2024) zit Deventer op het maximale herverdeeeffect.

Sociaal domein

De integratie-uitkeringen Voogdij/18+, Participatie Wajong-deel en Participatie regulier werk worden in 2023 naar de algemene uitkering overgeheveld en ingepast in het verdeelstelsel. De overheveling van de integratie-uitkering Beschermd Wonen is vooralsnog uitgesteld.

Bedragen x € 1.000,-	2022	2023	2024	2025	2026
Beschermd Wonen (IU)	805	1.229	1.229	1.228	1.228
Participatie totaal	418	415	415	388	392
Voogdij totaal	186	173	175	179	184
Subtotaal:	1.409	1.816	1.818	1.796	1.804

Beschermd wonen

Besloten is tot uitstel van de invoering van het woonplaatsbeginsel en het nieuwe objectieve verdeelmodel beschermd wonen. Het doel is dat uiterlijk in juni a.s. besluitvorming over de indiening van het wetsvoorstel woonplaatsbeginsel en het verdeelmodel kan plaatsvinden in een bestuurlijk overleg tussen Rijk en gemeenten. De omvang van de integratie-uitkering Beschermd wonen stijgt als gevolg van vier mutaties op het gebied van loon-, prijs en volumestijgingen. Hierin is opgenomen de toegekende additionele loon- en prijsbijstelling voor de jaren 2022 en verder ter compensatie van de toename van salarissen in het zorgdomein die voortvloeien uit het aanvullende maatregelenpakket.

Participatie

Het onderdeel WSW stijgt, de overige delen zijn neutraal. De budgetten voor Nieuw Wajong en Nieuw begeleiding (excl. beschut werk), beide onderdeel van de integratie-uitkering Participatie, zijn overgeheveld naar de algemene uitkering. De omvang van de integratie-uitkering Participatie wijzigt als gevolg van de toekenning van de loon- en prijsbijstelling 2022. De verdeling van de bedragen per gemeente wijzigt in de eerste plaats door actualisatie van de verdeling van de Wsw-middelen. Deze is gebaseerd op de gerealiseerde omvang van de sociale werkplaatspopulatie en een inschatting van de blijfkansen in de sociale werkplaats.

Voogdij/ 18+

De omvang van de integratie-uitkering Voogdij/18+ wijzigt als gevolg van de toekenning van de loon- en prijsbijstelling 2022. Vanaf 2023 is deze neutraal opgenomen in de algemene uitkering.

Decentralisatie- en integratie-uitkeringen

In de meicirculaire zijn zes nieuwe decentralisatie-uitkeringen opgenomen en verschillende mutaties in drieëntwintig bestaande integratie- en decentralisatie-uitkeringen (IU's en DU's).

Bedragen *1.000,-	2022	2023	2024	2025	2026
Maatschappelijke opvang en OGGz (DU)	-31	-31	-31	-31	-31
Jeugdhulp kinderen in een AZC (DU)	2	2	2	2	2
Gezond in de stad (DU)	26	-	-	-	-
Suppletie-uitkering Bommenregeling	95	-	-	-	-
Inburgering (IU)	31	-	-	-	-
Armoedebestrijding kinderen (DU)	-	-18	-18	-18	-18
Brede aanpak dak- en thuisloosheid	624	-	-	-	-
Einde lening inburgeringsplicht	17	-	-	-	-
Erfgoeddeal	182	-	-	-	-
Bodembescherming	327	-	-	-	-
Uitvoeringskosten klimaatakkoord	580	-	-	-	-
Extra capaciteit BOA's	47	47	47	47	47
Centrale stemopneming	20	-	-	-	-
	1.921	-0	-0	-0	-0

Maatschappelijke opvang en OGGz (DU)

Met ingang van 2022 is de verdeling van maatschappelijke opvang ten opzichte van de septembercirculaire 2021 veranderd als gevolg van het gebruik van actuelere maatstafaantallen en verwerking van de gemeentelijke fusies.

Jeugdhulp kinderen in een AZC (DU)

Wijziging op basis van de definitieve verdeling over 2021

Gezond in de stad (DU)

Verhoging als gevolg van toevoeging extra middelen om de gezondheid van mensen in een lage sociaaleconomische positie structureel en duurzaam te verbeteren.

Suppletie-uitkering Bommenregeling

Deze middelen worden op basis van aanvraag toegekend.

Inburgering (IU)

De integratie-uitkering in het kader van de nieuwe verdeling van het gemeentefonds per 1 januari 2023 overgeheveld naar de algemene uitkering. De bedragen per gemeente voor de integratie-uitkering Inburgering voor het jaar 2022 zijn geactualiseerd.

Armoedebestrijding kinderen (DU)

Jaarlijks vindt in de meicirculaire actualisatie plaats van de verdeling voor het jaar t+1 en verder. De middelen worden verdeeld op basis van CBS-gegevens over kinderen met een kans op armoede.

Brede aanpak dak- en thuisloosheid

Voor het voorkomen van dakloosheid, om- en afbouw van de maatschappelijke opvang en het realiseren van woonplekken met passende ondersteuning voor (dreigend) dakloze jongeren en volwassenen wordt in 2022 €61,9 miljoen aan centrumgemeenten maatschappelijke opvang/beschermd wonen verstrekt.

Einde lening inburgeringsplicht

Einde lening inburgeringsplicht zijn inburgeraars die hun lening voor de inburgering (vrijwel) volledig hebben uitgeput, maar nog steeds inburgeringsplichtig zijn. De verdeling is geactualiseerd, de middelen worden over gemeenten verdeeld op basis van het aantal per 1 januari van het jaar.

Erfgoeddeal

In deze circulaire wordt een vijfde ronde van vijf projecten toegevoegd, waaronder die in Deventer. Hiervoor zal een B&W nota opgesteld worden.

Bodembescherming

Deze uitkering wordt gecontinueerd. Het betreft een tegemoetkoming in de kosten van het ambtelijk apparaat dat zorgdraagt voor het uitvoeren van de taken die de Wet bodembescherming toekent aan bevoegde gezagen (gemeenten en provincies). Hier was in de begroting al rekening gehouden.

Uitvoeringskosten klimaatakkoord

Vanaf 2023 tot en met 2030 krijgen gemeenten meer uitvoeringsmiddelen voor klimaat- en energiebeleid. Om de uitvoering van het bestaande klimaatbeleid in 2022 te kunnen voortzetten, ontvangen gemeenten in 2022 een overbruggingsbudget. Hiervoor zal een B&W nota opgesteld worden.

Extra capaciteit BOA's

Voor de capaciteit van BOA's in de openbare ruimte wordt €13 miljoen via een decentralisatie-uitkering beschikbaar gesteld aan gemeenten.

Centrale stemopneming

Gemeenten die deelnamen aan het experiment centrale stemopneming bij de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2022 ontvangen voor de hogere kosten een bijdrage.

Taakmutaties

Bedragen *1.000,-	2022	2023	2024	2025	2026
Inburgering: leerbaarheidstoets	-	26	27	27	28
Valpreventie bij ouderen (Coalitieakkoord)	-	-56	-84	-86	-93
Versterking dienstverlening gemeenten: Systeemleren	-	27	27	28	29
Energietoeslag	5.118	-	-	-	-
Jeugdhulp: subsidieregeling continuïteitsregeling cruciale jeugdzorg	-60	-	-	-	-
Eigen bijdrage huishoudelijke hulp (Coalitieakkoord)	-	-	-	-502	-517
Diversen	-3	-	-	-	-
Totaal taakmutaties	5.054	-3	-30	-533	-554

Inburgering leerbaarheidstoets

De toevoeging van middelen voor de leerbaarheidstoets, conform de afspraken die in oktober 2021 zijn gemaakt met de VNG. De leerbaarheidstoets is onderdeel van de brede intake in de Wet inburgering. De leerbaarheidstoets heeft als doel om inzicht te geven in het niveau van de Nederlandse taal dat een inburgeringsplichtige kan bereiken gedurende de inburgeringstermijn.

Valpreventie bij ouderen

Valpreventie kostenbesparende preventiemaatregel leidt tot een taakstellende besparing in het gemeentefonds. De maatregelen die nodig zijn voor implementatie worden komende periode met alle relevante stakeholders, zo ook de gemeenten, uitgewerkt.

Systeemleren

De middelen van de decentralisatie-uitkering Systeemleren worden toegevoegd aan de algemene uitkering. Hiervoor zal een B&W nota opgesteld worden. In de decembercirculaire 2021 zijn hiervoor ook middelen ontvangen.

Energietoeslag

Het geld dat dit jaar beschikbaar is voor het uitkeren van de energietoeslag aan huishoudens met een laag inkomen, is verhoogd van €679 miljoen naar €854 miljoen.

Jeugdhulp: subsidieregeling continuïteitsregeling cruciale jeugdzorg

Dit voorjaar zijn de VNG en het Rijk overeengekomen om de looptijd van de subsidieregeling 'continuïteit cruciale jeugdzorg' te verlengen. In deze circulaire is daarom eenmalig €8,9 miljoen uitgenomen om het budget voor de subsidieregeling weer op het afgesproken niveau van €10 miljoen te brengen. Aan het einde van de subsidieregeling vloeien deze financiële middelen weer terug in het gemeentefonds.

Eigen bijdrage huishoudelijke hulp

In het Coalitieakkoord is opgenomen dat dit kabinet werkt aan een aanpassing van de eigen bijdrage voor de huishoudelijke hulp. De maatregel vraagt een wetswijziging en vergt een aanzienlijke implementatietijd waardoor de beoogde datum van inwerkingtreding op 1 januari 2025 is gesteld. De aanpassing dient vanaf 2025 te leiden tot een taakstellende besparing van €0,5 miljoen voor Deventer.

Diversen

- De tweede herziening van de Europese richtlijn energieprestatie van gebouwen (EPBD III). (+€8.000)
- Handhaving quarantaine Covid (+€2.000).
- Wetsvoorstel 'Prenataal huisbezoek door de jeugdgezondheidszorg is vertraagd – uitvoeringsmiddelen worden deel teruggenomen (-€13.000).

Overige wijzigingen (niet-neutraal)

Bedragen *1.000,-	2022	2023	2024	2025	2026
Jeugdzorg (coalitieakkoord)	-	9.342	-	-	-
Jeugdzorg stelpost begroting		-7.947			
Plafond BCF, onderschrijding in jaar 2021	721	-	-	-	-
Opschalingskorting, schrappen oploop	-	2.413	3.210	4.032	-
Ontwikkeling uitkeringsbasis	-393	-	-	-	3.595
WOZ waardering en aanpassing rekentarieven 2023	-120	447	420	400	369
Niet-neutrale mutaties (incl. stelposten)	208	4.255	3.630	4.433	369

Jeugdzorg

De omvangrijkste taakmutatie in de circulaire: de definitieve verdeling van €1.445 miljoen voor het jaar 2023 ter compensatie van de tekorten in de jeugdzorg. Deze ontbreken voor de jaren 2024-2026, de extra middelen voor de jeugdzorg vallen weer weg. De VNG is in gesprek met de fondsbeheerders om af te spreken dat gemeenten in de meerjarenraming van hun begroting voor de jaren 2024 tot en met 2026 de volledige bedragen uit het advies van de Cie. van Wijzen als stelpost mogen opnemen. Het kabinet gaat de komende tijd met gemeenten en andere relevante partijen verder in gesprek over de hervormingsagenda Jeugd, die moet bestaan uit een combinatie van een set van kostenbesparende maatregelen en een financieel kader waarmee een structureel houdbaarder jeugdstelsel wordt gerealiseerd. Bij het afsluiten van de hervormingsagenda zal het kabinet ook besluiten over de extra middelen voor 2024 en verder die aan gemeenten beschikbaar gesteld worden. Voor Deventer is in deze circulaire €9,3 miljoen toegevoegd, in de begroting was rekening gehouden met €7,9 miljoen. Bij de stelposten is deze begrotingsstelpost opgenomen, zodat per saldo een voordeel van €1,4 miljoen resteert.

Vrijval btw-compensatiefonds

De afgelopen jaren was er steeds sprake van een vrijval van middelen aan het gemeentefonds. Dit heeft mede te maken met de enorme terugval van publieke investeringen van gemeenten in het afgelopen decennium door financiële krapte vanwege te weinig rijksmiddelen voor gemeenten. Voor het jaar 2021 is de vrijval uit het BCF aan het gemeentefonds hoger uitgevallen dan de septemberraming.

Voor de begroting 2023 met bijbehorende meerjarenraming is in deze circulaire een advies opgenomen dat maximaal de afrekening over 2021 structureel geraamd mag worden. Samen met de uitkomst in de septembercirculaire is dit in totaal €2 miljoen voor Deventer. De provinciaal toezichthouders hebben aangegeven dit advies als richtlijn te gebruiken bij het beoordelen van de (meerjaren)begroting 2023-2026.

Als de investeringen van gemeenten zich herstellen dan zal de vrijval echter snel kleiner worden. Op dit moment wordt daarom voorgesteld geen inkomststelpost BCF op te nemen en het voordeel in 2022 eenmalig op te nemen.

Opschalingskorting

De oloploop van de opschalingskorting voor 2023 tot en met 2025 wordt incidenteel geschrapt. Vanaf 2026 is dit in onze begroting wel al als last opgenomen.

Ontwikkeling uitkeringsbasis

Voor een aantal maatstaven zijn eigen gegevens gebruikt omdat meer actuele gegevens bekend zijn. Ook maakt Deventer een andere ontwikkeling door als Nederland gemiddeld. Dit betreft de actuele waarde van de OZB, het actuele aantal woningen, de (groei) van het inwonertal en het aandeel jongeren onder de bevolking. Voorheen werden ook de uitkeringsgegevens gebruikt, dat is vanaf deze circulaire niet meer mogelijk. Een stelpost behoedzaam ramen uitkeringsbasis zorgt voor continuering van de behoedzame omgang met de groei in de maatstaven.

Herverdeeleffecten overig

Een deel van de herverdeeleffecten is niet toe te rekenen aan afzonderlijke onderdelen.

WOZ-waardering en rekentarieven

De actuele WOZ-waarden zijn gebruikt, die leiden tot een hogere aftrek. De jaarlijkse aanpassing van de gewichten (rekentarieven) van de verdeelmaatstaf ozb is doorgevoerd, dit leidt tot een lagere aftrek.

Stelposten

Bedragen x € 1.000,-	2022	2023	2024	2025	2026
Stelpost lonen/prijzen	1.000	-4.340	-6.490	-8.720	-10.310
Stelpost Jeugdzorg tegenboeken	-	-7.947	-	-	-
Stelpost behoedzaam ramen ontwikkeling uitkeringsbasis	-	-643	-1.453	-2.703	-3.595
Saldo	1.000	-12.930	-7.943	-11.423	-13.905

Stelpost lonen en prijzen (niet-neutraal)

De stijgende accressen worden voor een groot deel veroorzaakt door stijging van de lonen en prijzen in de Rijksbegroting. D loon- en prijsontwikkelingen gelden uiteraard ook voor onze gemeentelijke begroting. Vanaf 2022 wordt de stelpost lonen en prijzen hierop bijgesteld.

Stelpost Jeugdzorg tegenboeking (niet-neutraal)

In de begroting was voor 2023 een stelpost opgenomen, voor 75% van de budgetten die in het vooruitzicht zijn gesteld. Voor 2023 is nu een zekere €9,3 miljoen aan het gemeentefonds toegevoegd. Daarmee kan de stelpost van €7,9 miljoen vervallen – zodat het saldo €1,4 miljoen verbeterd.

Overige mededelingen

Onderzoek verevening belastingcapaciteit OZB

Het onderzoek naar de Overige Eigen Middelen is nog niet afgerond. In verband hiermee is besloten het vereveningspercentage van de OZB te handhaven op de huidige 70% voor niet-woningen en 80% voor woningen in plaats van een ophoging naar 90%. De fondsbeheerders willen de verevening van de algemene eigen middelen in samenhang beschouwen. Voor de twee maatstaven die betrekking hebben op niet-woningen (ozb niet-woningen eigenaren en ozb niet-woningen gebruikers) blijft gelden dat maximaal €35.000 aan WOZ-waarde per inwoner in de verevening wordt betrokken, net als in het oorspronkelijke verdeelvoorstel. Van deze aftopping van de verdeelmaatstaf 'WOZ-waarde niet-woningen profiteren in 2020 27 gemeenten. Het niet via de OZB-maatstaven verevende deel (respectievelijk 30% en 20%) wordt ingehouden via een vast bedrag per woonruimte.

De rekentarieven zijn opgetrokken tot het gemiddelde niveau van OZB-tarieven in 2017. Met name die van niet-woningen zijn sterk gestegen.

Bevriezen volume accres

De fondsbeheerders stellen voor dit volume-accres 2022-2025 op deze stand van de voorjaarsnota te bevriezen. De accressen worden in dat geval nog wel jaarlijks geactualiseerd voor de gewijzigde ramingen voor de loon- en prijsontwikkelingen. Gemeenten zijn inmiddels akkoord met dit voorstel.

Vergoedingen in kader van oorlog Oekraïne

Voor gemeenten zijn er meerdere regelingen voor vergoedingen voor de opvang van ontheemde Oekraïners en de extra kosten die gemeenten moeten maken, zoals extra zorgkosten, extra onderwijshuisvesting en extra leerlingenvervoer.

Bijlage 1: totaaloverzicht

Bedragen x € 1000,-	2022	2023	2024	2025	2026
Stand vorige circulaire	232.272	219.721	221.424	225.302	230.054
<u>Taakmutaties</u>					
1 Inburgering: leerbaarheidstoets	-	26	27	27	28
2 Valpreventie bij ouderen (Coalitieakkoord)	-	-56	-84	-86	-93
3 Versterking dienstverlening gemeenten: Systeemleren	-	27	27	28	29
4 Energietoeslag	5.736	-	-	-	-
5 Jeugdhulp: subsidieregeling continuïteitsregeling cruciale jeugdzorg	-60	-	-	-	-
6 Eigen bijdrage huishoudelijke hulp (Coalitieakkoord)	-	-	-	-502	-517
7 Toezicht en handhaving voor EPBD III	8	-	-	-	-
8 Handhaving quarantaine (covid-19)	2	-	-	-	-
9 Prenataal huisbezoek	-12	-	-	-	-
Subtotaal:	5.674	-3	-30	-533	-553
<u>IU/DU/SU</u>					
10 Maatschappelijke opvang en OGGz (DU)	-31	-31	-31	-31	-31
11 Jeugdhulp kinderen in een AZC (DU)	2	2	2	2	2
12 Gezond in de stad (DU)	26	-	-	-	-
13 Suppletie-uitkering Bommenregeling	95	-	-	-	-
14 Inburgering (IU)	31	-	-	-	-
15 Armoedebestrijding kinderen (DU)	-	-18	-18	-18	-18
16 Brede aanpak dak- en thuisloosheid	624	-	-	-	-
17 Einde lening inburgeringsplicht	17	-	-	-	-
18 Erfgoeddeal	182	-	-	-	-
19 Bodembescherming	327	-	-	-	-
20 Uitvoeringskosten klimaatakkoord	580	-	-	-	-
21 Extra capaciteit BOA's	47	47	47	47	47
22 Centrale stemopneming	20	-	-	-	-
Subtotaal:	1.920	0	0	0	0
<u>Integratie-uitkeringen Sociaal domein</u>					
23 Beschermd Wonen (IU)	805	1.229	1.229	1.228	1.228
24 Participatie totaal	418	415	415	388	392
25 Voogdij totaal	186	173	175	179	184
Subtotaal:	1.409	1.817	1.819	1.795	1.804
Totaal neutrale mutaties	9.003	1.814	1.789	1.262	1.251

<u>Herverdeeleffecten (niet-neutraal)</u>						
26	Suppletie-uitkering Herverdeeleffect 2023	-	-1.168	-	-	-
27	Herverdeeleffect	-	1.927	1.927	1.927	1.927
	Subtotaal:	0	759	1927	1927	1927
<u>Ontwikkeling accres (niet-neutraal)</u>						
28	Accresontwikkeling	6.043	13.891	23.289	29.702	16.813
29	Herverdeeleffect overig (verschuiving naar AU)		1.396	928	426	407
	Subtotaal:	6.043	15.287	24.217	30.128	17.220
<u>Overige niet-neutrale mutaties</u>						
30	Jeugdzorg (coalitieakkoord)	-	9.342	-	-	-
31	Plafond BCF, onderschijding in jaar 2021	721	-	-	-	-
32	Opschalingskorting, schrappen oploop	-	2.413	3.210	4.032	-
33	Ontwikkeling uitkeringsbasis	-393				
34	WOZ waardering en aanpassing rekestarieven 2023	-120	447	420	400	369
	Subtotaal	208	12.202	3.630	4.432	369
Totaal niet-neutrale mutaties		6.251	28.248	29.774	36.487	19.516
Totaal mutaties t.o.v. vorige circulaire		15.254	30.062	31.563	37.749	20.767
Stand Algemene Uitkering		247.526	249.783	252.987	263.051	250.821

Bijlage 6 Staat van Incidentele baten en lasten

In de financiële verordening is in artikel 11 het volgende opgenomen.

De raad kan bij afzonderlijke voorstellen besluiten dat voor bepaalde baten en lasten een einddatum geldt en dat deze baten en lasten dan als zodanig van eenmalige aard zijn.

In de toelichting op dit artikel is aangegeven:

Op grond van artikel 189 Gemeentewet ziet de raad erop toe dat de begroting structureel en reëel in evenwicht is. Hiervan kan de raad afwijken indien aannemelijk is dat het structureel en reëel evenwicht in de begroting in de eerstvolgende jaren tot stand zal worden gebracht. Met structureel evenwicht wordt bedoeld dat structurele lasten worden gedekt door structurele baten. Met reëel evenwicht wordt bedoeld dat de geraamde baten en lasten in de begroting en meerjarenraming volledig en realistisch zijn. De gemeente moet zich rekenschap geven van daadwerkelijk te verwachten groei of afname van baten en lasten. Het BBV geeft geen scherpe definitie wat incidenteel of structureel is en laat ruimte aan de decentrale overheden omdat dit past bij de eigen beoordeling van de lokale omstandigheden (principle based). Dit dient vooraf in beleidsnota's (bijvoorbeeld de financiële verordening) te zijn vastgelegd. Over het begrip 'incidenteel' kan verschil van interpretatie ontstaan. Van belang voor het bepalen en tonen ervan is of de incidentele lasten en/of baten van materiële omvang zijn. Wat een gemeente aanmerkt als een materiële beïnvloeding, kan zij zelf bepalen. In de financiële verordening volgens artikel 212 van de Gemeentewet kan dat aangegeven worden. Daarbij moet opgemerkt worden dat voor een structureel begrotingsevenwicht de structurele lasten altijd gedekt dienen te worden door structurele baten, maar dat incidentele lasten zowel door incidentele als door structurele baten gedekt mogen worden.

In de staat incidentele lasten en baten wordt bij de eenmalige nieuwe beleidsvoornemens tevens de bron vermeld. In deze bestuursrapportages vindt u een nadere toelichting op de onderwerpen.

Bedragen < €25.000 worden niet toegelicht.

(bedragen x €1)

Onderwerp	Programma	Taakveld omschrijving	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Bron	Toelichting
Lasten								
Capaciteit inwoner aan zet	Burger en bestuur	Bestuur	100.000	100.000	100.000	0	VJN2021 /B2022	
Gemeentelijke pilots	Burger en bestuur	Bestuur	60.000				Q2-2022	tlv reserve overlopende uitgaven
Slavernijverleden	Burger en bestuur	Bestuur	25.000				B2023	
Capaciteit regiobureau	Burger en bestuur	Bestuur	67.000				B2023	
Lobby impuls	Burger en bestuur	Bestuur	100.000				B2023	
Uitvoering Bibob	Openbare orde en veiligheid	Openbare orde en veiligheid	70.000	0	0	0	VJN2021	
Beleidsmedewerker VTH	Openbare orde en veiligheid	Openbare orde en veiligheid	100.000	0	0	0	B2022	
Inzet duo boa's	Openbare orde en veiligheid	Openbare orde en veiligheid	100.000	0	0	0	VJN2021	
Inzet Flex team	Openbare orde en veiligheid	Openbare orde en veiligheid	100.000	0	0	0	<2021	betreft een eenmalig project uit het bestuursakkoord 2018-2022 (Rb. Begroting 2019)
Generieke weerstandsreserve - leges windschermen	Openbare orde en veiligheid	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	6.300					
Schonenvaarderstraat 5	Openbare orde en veiligheid	Crisisbeheer en brandweer	2.100	2.100	2.100	2.100		tlv reserve onderhoud gebouwen
Kamerverhuur	Openbare orde en veiligheid	Openbare orde en veiligheid	100.000	0	0	0	VJN2021	
Ondermijning	Openbare orde en veiligheid	Openbare orde en veiligheid	50.000				B2023	
Terrassen-, reclame- en uitstallingsbeleid	Openbare orde en veiligheid	Openbare orde en veiligheid	150.000				B2023	
Toekomstig opdrachtgeverschap Buitenruimte	Leefomgeving	Verkeer en Vervoer	100.000				B2023	
Onderzoek inpandig fietsparkeergarage	Leefomgeving	Verkeer en Vervoer	100.000				B2023	
Infrastructuur	Leefomgeving	Verkeer en Vervoer	13.000.000	17.067.000			B2023	
Maatregelen klimaatadaptie	Leefomgeving	Openbaar groen en recreatie	400.000	400.000	400.000		B2022	
Reserve mobiliteitsfonds parkeren - parkeerbaten	Leefomgeving	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	586.266	635.502	664.555	665.317		
Lasten Parkeren	Leefomgeving	Parkeren	574.854	575.074	575.074	575.074		de lasten worden gedekt uit de reserve parkeren
Viaduct Brinkgreverweg (Centrumschil)	Leefomgeving	Verkeer en Vervoer	50.000	700.000				Voor gebiedsontwikkeling zijn gelden van het Rijk ontvangen tlv reserve gebiedsontwikkeling
Binnenstad vergroenen	Leefomgeving	Openbaar groen en recreatie	100.000				B2023	
Sanering asbestdaken	Milieu en Duurzaamheid	Milieubeheer	30.000				B2023	
Duurzaamheidsleningen	Milieu en Duurzaamheid	Milieubeheer	400.000				B2023	
Plan MER windverkenning/Integrale visie opgave landelijk gebied	Milieu en Duurzaamheid	Milieubeheer	100.000	0			B2022	
Grootschalige opwek energie	Milieu en Duurzaamheid	Milieubeheer	49.000				VJN2021	
Huishoudelijk afval	Milieu en Duurzaamheid	Afval	651.745	862	862	862		tlv reserve tarieven huishoudelijk afval
Reserve overlopende uitgaven - duurzaamheidscentrum	Milieu en Duurzaamheid	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	26.112				<2021	
Bodemsaneringen	Milieu en Duurzaamheid	Milieubeheer	180.000				<2021	tlv reserve overlopende uitgaven
Geluidsaneringen	Milieu en Duurzaamheid	Milieubeheer	103.588					betreft een eenmalig project geluidsanering dat ten laste komt van de reserve geluid
Reserve onderhoud NV Milieucentrum	Milieu en Duurzaamheid	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	15.895	16.213	16.537	16.537		zie baten Maatmansweg - mileucentrum
Egalisatiereserve vastgoed NV Milieucentrum	Milieu en Duurzaamheid	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	4.111	4.915	5.715	6.307		zie baten Maatmansweg - mileucentrum
Circulariteit	Milieu en Duurzaamheid	Afval	100.000				B2023	
Zwerfafval	Milieu en Duurzaamheid	Afval	50.000	50.000	50.000	50.000	B2023	
Burgerberaad	Milieu en Duurzaamheid	Milieubeheer	50.000	50.000	50.000	50.000	B2023	
Duurzaamheidscentrum	Milieu en Duurzaamheid	Milieubeheer	50.000	50.000	50.000	50.000	B2023	

Onderwerp	Programma	Taakveld omschrijving	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Bron	Toelichting
Handhaving milieuwet energiebesparing grote bedrijven	Milieu en Duurzaamheid	Milieubeheer	50.000	50.000	50.000		B2023	
Woningbouwopgave	Ruimtelijke ontwikkeling	Ruimtelijke ordening	300.000	300.000	300.000	0	VJN2021 /B2022	
Planontwikkeling Stadshof	Ruimtelijke ontwikkeling	Ruimtelijke ordening	40.000					tlv reserve wonen boven winkels
Visie op hoogbouw	Ruimtelijke ontwikkeling	Ruimtelijke ordening	50.000				Q1-2022	
Opgaven landelijk gebied	Ruimtelijke ontwikkeling	Ruimtelijke ordening	75.000	75.000			B2023	
Planologische ruimte Melksterweide en parkeerbeleidonderzoeken	Ruimtelijke ontwikkeling	Ruimtelijke ordening	40.000	40.000			B2023	
Onderzoek verkeersafwikkeling poort van Deventer	Ruimtelijke ontwikkeling	Ruimtelijke ordening	120.000				B2023	
De nieuwe keizer - investering	Ruimtelijke ontwikkeling	Ruimtelijke ordening	3.800.000				VJN2021	
De nieuwe keizer - aanloop en projectkosten	Ruimtelijke ontwikkeling	Ruimtelijke ordening	120.000	200.000	100.000	100.000	VJN2021	
Leader	Ruimtelijke ontwikkeling	Ruimtelijke ordening	470.000				B2023	
Erfoaches	Ruimtelijke ontwikkeling	Ruimtelijke ordening	25.000	25.000	25.000	25.000	B2023	
Wonen boven winkels	Ruimtelijke ontwikkeling	Wonen en bouwen	500.000				B2023	
Gevefonds	Ruimtelijke ontwikkeling	Wonen en bouwen	100.000				B2023	
Broedkamergelden	Ruimtelijke ontwikkeling	Ruimtelijke ordening	75.000	75.000	75.000	75.000	B2023	
Gebiedsmanagement	Herstructurering en vastgoed	Wonen en bouwen	100.000	100.000	100.000		VJN2021 /B2022	
Aanvullende expertise gebiedsontwikkeling	Herstructurering en vastgoed	Wonen en bouwen	75.000	75.000	75.000		VJN2021	
Diverse panden	Herstructurering en vastgoed	Beheer overige gebouwen en gronden	28.388	28.420	29.577	9.127		tlv reserve onroerende zaken
Oranjekwartier	Herstructurering en vastgoed	Beheer overige gebouwen en gronden	540.000	350.000	70.000			Betreft het project 'Uitvoeringsplan Oranjekwartier' (zie Rb. begroting 2021)
Oranjekwartier - Nadeel verkoop 36 woningen	Herstructurering en vastgoed	Beheer overige gebouwen en gronden		379.945				raadsvoorstel 2020-002224 tlv res.onr.zaken
Storting in reserve onderhoud gebouwen	Herstructurering en vastgoed	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	46.037	79.910	86.162	101.613		
Storting in reserve weerstandsvermogen - winsten grex	Herstructurering en vastgoed	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	440.000	230.000	80.000	0		zie baten tuinen van Zandweerd
Storting in reserve weerstandsvermogen - winsten grex	Herstructurering en vastgoed	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	230.000	290.000	140.000	0		zie baten Eikendal
Storting in reserve weerstandsvermogen - winsten grex	Herstructurering en vastgoed	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	330.000	480.000	380.000	60.000		zie baten algemene winstafdracht
Res onroerende zeken - 36 woningen Oranjekwartier	Herstructurering en vastgoed	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	267.792	0	0			zie baten 36 woningen oranjekwartier
Arbeidsmarktbeleid	Inkomensvoorziening en arbeidsmarkt	Arbeidsparticipatie	65.000	24.800	0		<2021	
Integrale jongerenaanpak, onderwijs en arbeidsmarkt	Inkomensvoorziening en arbeidsmarkt	Arbeidsparticipatie	200.000	200.000	200.000		B2022	
Beschut werk	Inkomensvoorziening en arbeidsmarkt	Begeleide participatie	100.000				B2023	
Ondersteuning huishoudens - energie	Inkomensvoorziening en arbeidsmarkt	Inkomensregelingen	1.700.000				B2023	
Voorziening minima pand	Inkomensvoorziening en arbeidsmarkt	Inkomensregelingen	110.000				B2023	
Innovatiefonds arbeidsmarkt toeleiding	Inkomensvoorziening en arbeidsmarkt	Arbeidsparticipatie	250.000	250.000			B2023	
Sportvoorzieningen	Meedoen	Sportaccommodaties	100.000	100.000	100.000	100.000	B2023	
Right to challenge	Meedoen	Volksgezondheid	100.000				B2023	
Inclusiviteit	Meedoen	Samenkracht en burgerparticipatie	75.000	75.000	75.000	75.000	B2023	
Activia	Meedoen	Sportaccommodaties	0	0	46.000			eenmalige afkoopbijdrage aan voetbalvereniging Activia voor overdracht onderhoud
Reserve risico's - lening GAE tm 2025	Meedoen	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	25.633	25.633	25.633	0		
Buitensportaccommodaties	Meedoen	Sportaccommodaties	8.991	8.847	8.705	8.563		tlv reserve knelpunten sport
Reserve knelpunten sport – buitensportaccommodaties	Meedoen	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	19.403	19.403	19.403	19.403		
Lagere lasten buitensportaccommodaties	Meedoen	Sportaccommodaties	-19.403	-19.403	-19.403	-19.403		
Investering in de wijken - buurtmakers	Meedoen	Samenkracht en burgerparticipatie	200.000				VJN2021	
Reserve generieke weerstandsreserve	Meedoen	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)			164.000			
Lokale activiteiten BW + MO	Meedoen	Geëscaleerde zorg 18+	13.710	3.578				tlv reserve social domein
Zorgconcepten, inclusie agenda "Deventer zonder drempels"	Meedoen	Samenkracht en burgerparticipatie	51.000	51.000	0		<2021	tlv reserve overlopende uitgaven
Zorgconcepten, waar is Wally?	Meedoen	Samenkracht en burgerparticipatie	85.000	0	0		<2021	tlv reserve overlopende uitgaven
Brede aanpak dak- en thuisloosheid regio	Meedoen	Geëscaleerde zorg 18+	418.000	0	0	0		tlv reserve MO-BW
Woonzorgvoorziening	Meedoen	Geëscaleerde zorg 18+	780.000	0	0	0		tlv reserve MO-BW
Beschermde wonen	Meedoen	Geëscaleerde zorg 18+	1.900.000	1.900.000	1.900.000	1.900.000	B2023	tlv reserve MO-BW
Reserve MO-BW	Meedoen	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	1.900.000	1.900.000	1.900.000	1.900.000	B2023	zie baten beschermd wonen
Projectleider zwerfjongeren 2022-2025	Meedoen	Samenkracht en burgerparticipatie	100.000	100.000	100.000	0		tlv reserve MO-BW
Pand verslavingszorg Polstraat 8-10	Meedoen	Geëscaleerde zorg 18+	43.700	0	0	0		tlv reserve MO-BW
Preventiefonds	Meedoen	Samenkracht en burgerparticipatie	300.000	300.000	0	0	VJN2021	voor de komende drie jaar (2022-2024) wordt geïnvesteerd preventie m.b.t. beroep op WMO (VJN 2021)

Onderwerp	Programma	Taakveld omschrijving	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Bron	Toelichting
Projecten Jeugd	Meedoen	Samenkracht en burgerparticipatie	823.216	0	0	0	<2021	bij de begroting 2020 zijn voor eenmalige projecten Jeugd voor € 3.8 miljoen gelden beschikbaar gesteld. In de jaren 2022 en 2023 resteert hiervan nog budget. De bedragen worden gedekt uit de Bestemmingsreserve Projecten Jeugd.
Project Jeugd, Driehoek/huiskamer Keizerslanden	Meedoen	Samenkracht en burgerparticipatie	300.000				<2021	tlv reserve overlopende uitgaven
Tijdelijke huisvesting daklozenopvang	Meedoen	Geëscaleerde zorg 18+	84.000				<2021	tlv reserve overlopende uitgaven
Boekwaarde sporthal Uutvlog Bathmen	Meedoen	Sportaccommodaties	82.000				B2022	Afboeken restant boekwaarde (B2022)
Boekwaarde sporthal Uutvlog Bathmen	Meedoen	Sportaccommodaties	-82.000	0	71.000		B2023	Afboeken restant boekwaarde (B2023)
Buurtvoorzieningen kwaliteitsimpuls	Meedoen	Samenkracht en burgerparticipatie	100.000	100.000	100.000	0	B2022	
Aanpak Deltabuurt	Meedoen	Samenkracht en burgerparticipatie	100.000	100.000	100.000		B2022	
Verplaatsen school Sancta Maria	Jeugd en onderwijs	Onderwijshuisvesting	150.000				B2023	
Young Deventer	Jeugd en onderwijs	Samenkracht en burgerparticipatie	50.000	0	0	0	B2023	
Reserve kapitaallasten investeringen	Jeugd en Onderwijs	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)		570.913				
Lagere lasten huisvesting onderwijs - Marke Zuid	Jeugd en Onderwijs	Onderwijshuisvesting		-570.913			Q1-2022	Vertraging/herfasering bouw school
Noodlokalen de Kleine Planeet	Jeugd en Onderwijs	Onderwijshuisvesting	60.000	60.000	60.000	0		
Boekwaarde onderwijshuisvesting	Jeugd en Onderwijs	Onderwijshuisvesting		1.707.000			B2022	Afboeken restant boekwaarde (B2022)
Voortzetting projecten Wieg naar Werk	Jeugd en Onderwijs	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.565.000	1.565.000			B2022	
Project kansrijke start, nu niet zwanger	Jeugd en Onderwijs	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	80.000	80.000	80.000		B2022	
Integrale aanpak onderwijshuisvesting	Jeugd en Onderwijs	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	75.000				B2022	
Aanpassing financieel kader onderwijshuisvesting	Jeugd en Onderwijs	Onderwijshuisvesting	68.357	224.166	224.166	224.166		Aanpassing omslagrente
Gecertificeerde instellingen	Jeugd en onderwijs	Onderwijshuisvesting	310.000				B2023	
Ondersteuning ondernemers - energie	Economie en internationaal beleid	Inkomensregelingen	195.000				B2023	
Capaciteit ambitie beroepshaven	Economie en internationaal beleid	Economische ontwikkeling	100.000				B2023	
Continuering Shelter City	Economie en internationaal beleid	Economische ontwikkeling	10.000	10.000	10.000		B2023	
Agenda binnenstad - beleidsadviseur	Economie en internationaal beleid	Economische ontwikkeling	100.000	100.000	0		VJN2021 /B2022	
Gemeente innovatieve werkgever jongeren	Economie en internationaal beleid	Economische ontwikkeling	50.000				B2022	
Versterken arbeidsmarkt	Economie en internationaal beleid	Economische ontwikkeling	100.000	100.000	100.000		B2022	
Verjongen - routekaart uitvoeren	Economie en internationaal beleid	Economische ontwikkeling	100.000	100.000	100.000	0	B2022	
Versterking economie	Economie en internationaal beleid	Economische ontwikkeling	500.000	200.000	200.000		B2023	
Toekomstbestendig bedrijventerrein	Economie en internationaal beleid	Economische ontwikkeling	500.000	500.000			B2023	
Burgerweeshuis	Kunst en Cultuur	Cult.presentatie, -productie en -partic.	50.000				<2021	tlv reserve overlopende uitgaven
Culturele producties A	Kunst en Cultuur	Cult.presentatie, -productie en -partic.	80.000	0	0	0		tlv reserve overlopende uitgaven
Nieuwe makers	Kunst en Cultuur	Cult.presentatie, -productie en -partic.	55.000	135.000	0	0	<2021	tlv reserve overlopende uitgaven
Musea algemeen	Kunst en Cultuur	Musea	40.000	40.000	0	0		tlv reserve overlopende uitgaven
Reserve Deventer geschiedenis in beeld	Kunst en Cultuur	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	10.600	10.600	10.600	10.600		zie baten oudheidkunde algemeen
Reserve theatertechniek Mimik	Kunst en Cultuur	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	27.777	28.332	28.899	29.477		zie baten theater Mimik
Reserve kapitaallasten investeringen	Kunst en Cultuur	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	9.704	12.299	14.924	17.576		zie baten botenloods
Generieke weerstandsreserve	Kunst en Cultuur	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	32.500	32.500	32.500	32.500		zie baten cultuureducatie
Deventer verhaal - huurcompensatie	Kunst en Cultuur	Musea	30.000	30.000			VJN2021	
Witte rook fabrieksschoorsteen	Kunst en Cultuur	Cultureel erfgoed	135.000				B2022	
Reservering burgerweeshuis	Kunst en Cultuur	Cultureel erfgoed	4.000.000	0	0		B2023	
Cultuur en jongeren	Kunst en Cultuur	Cult.presentatie, -productie en -partic.	50.000				B2023	
Hanzejaar	Kunst en Cultuur	Cult.presentatie, -productie en -partic.	400.000				B2023	
Meekoppelen in programmering	Bedrijfsvoering	Overhead	300.000	300.000	300.000		B2022	
Datagedreven werken	Bedrijfsvoering	Overhead	54.000				VJN2021	
Datagedreven werken	Bedrijfsvoering	Overhead	515.000	601.000	8.000	8.000	B2023	
I-uitvoeringsplannen	Bedrijfsvoering	Overhead	36.000				VJN2021	
I-uitvoeringsplannen	Bedrijfsvoering	Overhead	227.000	308.000	74.000	191.000	B2023	
Reserve huisvesting gem. apparaat	Bedrijfsvoering	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	60.000	60.000	60.000	60.000		zie baten facilitaire zaken
Toekomst Deventer 2040	Bedrijfsvoering	Overhead	117.000				Q2-2022	tlv reserve overlopende uitgaven
Reserve DOWR I kapitaallasten	Bedrijfsvoering	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	7.670	7.670	7.670	7.670		zie baten roadmap
E-suite en burgerzaakmodules	Bedrijfsvoering	Burgerzaken	33.000	0	0		Q1-2021	project voor drie jaar (1e kwartaalrapportage 2021)

Onderwerp	Programma	Taakveld omschrijving	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Bron	Toelichting
I-uitvoerinsplannen	Bedrijfsvoering	Overhead	403.000	42.000			VJN2021	i-Uitvoeringsplan opgesteld: Bedrijfsvoering, Dienstverlening, Sociaal domein en Fysiek domein
Datacentre	Bedrijfsvoering	Overhead	17.315	0	0			tlv generieke weerstandsreserve
Prijsstijging incidenteel nieuw beleid	Bedrijfsvoering	Overhead	100.000	200.000	150.000		B2022	
Aanbesteding financieel pakket	Bedrijfsvoering	Overhead	340.000				Q1-2022	
Vervanging telefooncentrale	Bedrijfsvoering	Overhead	405.091				Q1-2022	
Kosten elektriciteit	diverse programma's		1.900.000				B2023	
Kosten gas	diverse programma's		148.000				B2023	
Prijsstijgingen	Algemene dekkingsmiddelen	Overige baten en lasten		80.000	48.000	42.000	B2023	
Reserve pseudo premie ww	Algemene dekkingsmiddelen	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	33.456	33.456	33.456	33.456	B2023	
Ondersteuning maatschappelijke instellingen - energie	Algemene dekkingsmiddelen	Overige baten en lasten	3.000.000				B2023	
Verkenningfase De Nieuwe Keizer en Burgerweeshuis	Algemene dekkingsmiddelen	Overige baten en lasten	2.500.000				B2023	
Lagere lasten pseudo premie ww	Algemene dekkingsmiddelen	Overige baten en lasten	-33.456	-33.456	-33.456	-33.456		
Aanpassing renteomslag	Algemene dekkingsmiddelen	Treasury	1.143.902	1.160.440	1.160.440	1.159.440		
Generieke weerstandsreserve - sporthal Uutvlog Bathmen	Algemene dekkingsmiddelen	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)			270.198			
St fonds collectie Knecht Drenth	Algemene dekkingsmiddelen	Treasury	43.560	43.560	43.560	43.560		tgw generieke weerstandsreserve
Specifieke weerstandsreserve - garantiepremie sportbedrijf	Algemene dekkingsmiddelen	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	3.312	2.627	1.942	1.942		zie baten sportbedrijf
Specifieke weerstandsreserve - garantiepremie WBWD	Algemene dekkingsmiddelen	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	6.150	6.000	5.850	5.850		zie baten wonen boven winkels
Specifieke weerstandsreserve - weerstandsratio < 1	Algemene dekkingsmiddelen	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	163.000					
Generieke weerstandsreserve - renteresultaat	Algemene dekkingsmiddelen	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	580.362	545.382	575.273	753.431		
Generieke weerstandsreserve - aanpassing rente	Algemene dekkingsmiddelen	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	3.224.739	3.221.569	3.221.569	3.221.569		
Toevoeging rente aan reserves	Algemene dekkingsmiddelen	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	493.000	455.000	426.000	386.000		
Rente	Algemene dekkingsmiddelen	Overige baten en lasten	-493.000	-455.000	-426.000	-386.000		Rente
Reserve overlopende uitgaven - Teamtransities	Algemene dekkingsmiddelen	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	198.785	0	0		<2021	zie baten teamtransitie
Jongerenbudget	Algemene dekkingsmiddelen	Overige baten en lasten	36.000					tlv reserve overlopende uitgaven
Reserve kapitaallasten investeringen	Algemene dekkingsmiddelen	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	227.035	236.437	246.217	256.387		zie baten vrijval kapitaallasten
Generieke weerstandsreserve - resultaat VJN 2021	Algemene dekkingsmiddelen	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	81.709	553.049				
Generieke weerstandsreserve - resultaat B2021-2024	Algemene dekkingsmiddelen	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	167.190					
Reserve eenmalig nieuw beleid - begrotingsruimte voor eenmalig nieuw beleid	Algemene dekkingsmiddelen	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	2.709.238	316.896	1.471	0	B2022	
Totaal Lasten			63.189.434	40.188.326	15.251.199	11.785.668		

Onderwerp	Programma	Taakveld omschrijving	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Bron	Toelichting
Baten								
Reserve overlopende uitgaven	Burger en bestuur	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	60.000					zie last gemeentelijke pilots
Leges windschermen	Openbare orde en veiligheid	Openbare orde en veiligheid	6.300					
Reserve onderhoud gebouwen	Openbare orde en veiligheid	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	2.100	2.100	2.100	2.100		
Baten parkeren	Leefomgeving	Parkeren	586.266	635.502	664.555	665.317		de baten worden gestort in de reserve parkeren
Reserve mobiliteitsfonds parkeren - parkeerlasten	Leefomgeving	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	574.854	575.074	575.074	575.074		zie last parkeren
Reserve gebiedsontwikkeling	Leefomgeving	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	50.000	700.000				
Res overlopende uitgaven - bodemsaneringen	Milieu en Duurzaamheid	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	180.000				<2021	
Res geluid - geluidsaneringen	Milieu en Duurzaamheid	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	103.588					
Reserve tarieven huishoudelijk afval	Milieu en Duurzaamheid	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	651.745	862	862	862		zie last huishoudelijk afval
Herschikking budget duurzaamheidscentrum	Milieu en Duurzaamheid	Milieubeheer	26.112				<2021	
Maatmansweg 3 - milieucentrum	Milieu en Duurzaamheid	Milieubeheer	15.895	16.213	16.537	16.537		tgV reserve onderhoud milieucentrum
Maatmansweg 3 - milieucentrum	Milieu en Duurzaamheid	Milieubeheer	4.111	4.915	5.715	6.307		tgV egaliseringsreserve vastgoed milieucentrum
Wonen boven winkels	Ruimtelijke ontwikkeling	Wonen en bouwen	6.150	6.000	5.850	5.850		tgV specifieke weerstandsreserve
Reserve gebiedsontwikkeling	Ruimtelijke ontwikkeling	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	40.000	0	0	0		zie last ontwikkeling stafshof
Reserve gebiedsontwikkeling	Herstructurering en vastgoed	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	175.000	0	0			
Res onroerende zaken - diverse panden	Herstructurering en vastgoed	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	28.388	28.420	29.577	9.127		zie last diverse panden
Algemeen winstafracht	Herstructurering en vastgoed	Grondexploitatie	330.000	480.000	380.000	60.000		winsten grondexploitatie (B2022)
Tuinen van Zandweerd	Herstructurering en vastgoed	Grondexploitatie	440.000	230.000	80.000	0		winsten grondexploitatie (B2022)
Eikendal	Herstructurering en vastgoed	Grondexploitatie	230.000	290.000	140.000	0		winsten grondexploitatie (B2022)
Res onroerende zaken - 36 woningen oranjekwartier	Herstructurering en vastgoed	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)		379.945				zie last 36 woningen oranjekwartier
Vrijval kapitaallasten onderhoud gebouwen	Herstructurering en vastgoed	beheer overige gebouwen en grondenb	46.037	79.910	86.162	101.613		
36 woningen Oranjekwartier	Herstructurering en vastgoed	beheer overige gebouwen en grondenb	267.792	0	0			tijdelijke verhuur woningen
Reserve overlopende uitgaven - arbeidsparticipatie	Inkomensvoorziening en arbeidsmarkt	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	65.000	24.800	0		<2021	
Bestemmingsreserve Projecten Jeugd	Meedoen	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	823.216	0	0	0		tlv reserve projecten jeugd
Reserve knelpunten sport – buitensportaccommodaties	Meedoen	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	8.991	8.847	8.705	8.563		zie lasten buitensport accommodaties
Reserve overlopende uitgaven - project Jeugd	Meedoen	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	300.000				<2021	zie lasten projecten jeugd
Reserve Dec. JGZ WMO	Meedoen	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	13.710	3.578	0	0		zie lasten lokale activiteiten BW+MO
Beschermd wonen	Meedoen	Geescaleerde zorg 18+	1.900.000	1.900.000	1.900.000	1.900.000	B2023	tgV reserve MO-BW
Reserve MO-BW	Meedoen	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	1.900.000	1.900.000	1.900.000	1.900.000	B2023	zie last beschermd wonen
Reserve MO-BW	Meedoen	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	418.000	0	0	0		zie last brede aanpak dak- en thuisloosheid
Reserve MO-BW	Meedoen	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	780.000	0	0	0		zie last woonzorgvoorziening
Reserve MO-BW	Meedoen	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	100.000	100.000	100.000	0		zie last projectleider zwerfjongeren
Reserve MO-BW	Meedoen	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	43.700	0	0	0		zie last pand verslavingszorg Polstraat
Sportbedrijf - garantie zonnecollectoren	Meedoen	Sportbeleid en activering	3.312	2.627	1.942	1.942		tgV specifieke weerstandsreserve
Reserve overlopende uitgaven - zorgconcepten	Meedoen	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	136.000	51.000			<2021	zie lasten Zorgconcepten
Reserve overlopende uitgaven -daklozenopvang	Meedoen	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	84.000	0	0		<2021	zie lasten huisvesting daklozenopvang
Bijdrage GAE in de risicoreserve tm 2025	Meedoen	Sportaccommodaties	25.633	25.633	25.633	0		
Reserve overlopende uitgaven	Kunst en Cultuur	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	50.000	0	0	0	<2021	zie last burgerweeshuis
Cultuureducatie	Kunst en Cultuur	Cult.presentatie, -productie en -partic.	32.500	32.500	32.500	32.500		raadsvoorstel 2017-000252
Reserve overlopende uitgaven	Kunst en Cultuur	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	80.000	0	0	0		zie last culturele producties A
Reserve overlopende uitgaven	Kunst en Cultuur	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	55.000	135.000	0	0		zie last nieuwe makers
Reserve overlopende uitgaven	Kunst en Cultuur	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	40.000	40.000	0	0		zie last musea algemeen
Botenloods	Kunst en Cultuur	Cultureel erfgoed	9.704	12.299	14.924	17.576		tgV reserve kapitaallasten investeringen
Theater Mimik	Kunst en Cultuur	Cultureel erfgoed	27.777	28.332	28.899	29.477		tgV reserve theatertechniek Mimik
Oudheidkunde algemeen	Kunst en Cultuur	Cult.presentatie, -productie en -partic.	10.600	10.600	10.600	10.600		tgV reserve Deventer geschiedenis in beeld
Facilitaire zaken	Bedrijfsvoering	Overhead	60.000	60.000	60.000	60.000		tgV reserve huisvesting gem. apparaat
Generieke weerstandsreserve - datacentre	Bedrijfsvoering	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	17.315	0	0			zie last datacentre
Roadmap	Bedrijfsvoering	Overhead	7.670	7.670	7.670	7.670		tgV reserve DOWR I kapitaallasten
Vervanging telefooncentrale	Bedrijfsvoering	Overhead	107.645					zie last vervanging telefooncentrale
Reserve kapitaallasten ICT	Bedrijfsvoering	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	101.866					zie last vervanging telefooncentrale
Reserve overlopende uitgaven	Bedrijfsvoering	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	117.000					zie last toekomst Deventer 2040
Teamtransities	Algemene dekkingsmiddelen	Overige baten en lasten	198.785	0	0		<2021	tgV reserve overlopende uitgaven
Reserve overlopende uitgaven	Algemene dekkingsmiddelen	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	36.000	0	0	0		zie last jongerenbudget
Reserve overlopende uitgaven	Algemene dekkingsmiddelen	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	220.000	0	0	0		vrijval reserve overloop
Vrijval kapitaallasten	Algemene dekkingsmiddelen	Overige baten en lasten	227.035	236.437	246.217	256.387		tgV reserve kapitaallasten investeringen

Onderwerp	Programma	Taakveld omschrijving	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Bron	Toelichting
Reserve gemeentebrede investering - B 2023	Algemene dekkingsmiddelen	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	600.000					
Reserve nieuw beleid - resultaat Q2 - 2022	Algemene dekkingsmiddelen	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	16.160.000					
Reserve nieuw beleid - B 2023	Algemene dekkingsmiddelen	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	6.656.000	3.350.000	212.669	616.000	B2023	
Egalisatie reserve weerstandsvermogen -winsten Grex	Algemene dekkingsmiddelen	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	550.000	600.000				
Egalisatie reserve weerstandsvermogen -winsten Grex	Algemene dekkingsmiddelen	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	450.000	400.000	590.000			
Aanpassing omslag rente	Algemene dekkingsmiddelen	Overige baten en lasten	3.293.096	3.445.735	3.445.735	3.445.735		Aanpassing omslagrente
Rente resultaat	Algemene dekkingsmiddelen	Overige baten en lasten	580.362	545.382	575.273	753.431		Renteresultaat
Generieke weerstandsreserve -Resultaat VJN 2019	Algemene dekkingsmiddelen	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	170.000					
Generieke weerstandsreserve - nieuw beleid	Algemene dekkingsmiddelen	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	5.355.000	230.000	100.000	100.000	VJN2021	
Generieke weerstandsreserve - Knecht Drenth	Algemene dekkingsmiddelen	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	43.560	43.560	43.560	43.560		zie baten fonds Knecht Drenth
Generieke weerstandsreserve - resultaat B2021-2024	Algemene dekkingsmiddelen	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)		1.587.000	0			
Generieke weerstandsreserve - aanpassing renteomslag	Algemene dekkingsmiddelen	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	1.143.902	1.160.440	1.160.440	1.159.440		
Generieke weerstandsreserve - weerstandsratio < 1	Algemene dekkingsmiddelen	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	163.000					
Generieke weerstandsreserve - VJN 2021	Algemene dekkingsmiddelen	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)			334.000	0		
Generieke weerstandsreserve - onvoorzien	Algemene dekkingsmiddelen	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	221.000	221.000	221.000	0		
Reserve nieuw beleid	Algemene dekkingsmiddelen	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	3.914.000	4.479.000	2.245.000		B2022	
Totaal Baten			51.124.717	24.070.381	15.251.199	11.785.668		
Saldo			12.064.717	16.117.945	0	0		

Bijlage 7 Staat van subsidies

Bij alle bedragen betreft het een subsidieplafond als bedoeld in de Algemene subsidieverordening Deventer (ASV).
(bedragen in €)

Programma Omschrijving	Omschrijving subsidie	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Leefomgeving	Voetveer	24.343	4.343	4.343	4.343
	Centrumbus	808	808	808	808
	KOH - planvorming	11.177	11.177	11.177	11.177
	Vogeleiland realisatie	1.605	1.605	1.605	1.605
	Communicatie	22.067	22.067	22.067	22.067
Totaal Leefomgeving		60.000	40.000	40.000	40.000
Milieu en Duurzaamheid	Bijdrage De Ulebelt	453.612	453.612	453.612	453.612
	Dierenasiel	149.322	149.322	149.322	149.322
	Duurzaamheidscentrum	0	27.548	27.548	27.548
Totaal Milieu en Duurzaamheid		602.934	630.482	630.482	630.482
Ruimtelijke Ontwikkeling	Woonconsumenten	63.361	63.361	63.361	63.361
Totaal Ruimtelijke Ontwikkeling		63.361	63.361	63.361	63.361
Inkomensvoorziening en Arbeidsmarkt	Budget Armoedebestrijding-algemeen	35.042	35.042	35.042	35.042
	Pilot Sociaal Team	63.096	63.096	63.096	63.096
Totaal Inkomensvoorziening en Arbeidsmarkt		98.138	98.138	98.138	98.138
Meedoen	Medische heroïne behandel eenheid	0	0	0	0
	Kinderopvang - Re-integratie	70.243	70.243	70.243	70.243
	Kinderopvang - Sociaal Medische Indicatie (SMI)	231.362	231.362	231.362	231.362
	DU-CJG prenatale voorlichting	78.286	78.876	79.651	79.651
	Overige projecten volksgezondheid	11.604	11.604	11.604	11.604
	Project "Nu niet zwanger"	84.400	84.400	84.400	
	Gezond in de stad Deventer				
	Normale Leven Versterken	475.252	475.252	475.252	475.252
	Preventie jeugd Overig	54.078	54.078	54.078	54.078
	Subsidie innovatiebudget WMO	116.653	116.653	116.653	116.653
	Preventiefonds	323.463	323.463		
	Clientondersteuning (MEE gelden)	561.363	561.363	561.363	561.363
	Mantelzorgwaardering	172.265	172.265	172.265	172.265
	Subsidie Vriendendiensten	429.910	429.910	429.910	429.910
	Van individuele naar collectieve voorzieningen	642.771	642.771	642.771	642.771
	De Kern sociale teams	569.706	569.706	569.706	569.706
	Raster, sociale teams	987.927	987.927	987.927	987.927
	Aanpak Deltabuurt	105.500	105.500	105.500	
	Buurtvoorzieningen kwaliteitsimpuls	105.500	105.500	105.500	
	DeventerWijzer	113.061	113.061	113.061	113.061
Innovatie jeugdzorg 2018 ev	997.672	997.672	997.672	997.672	
Innovatie Jeugdzorg: Jeugdconsulenten	226.530	226.530	226.530	226.530	
I-sociaal (informatisering soc domein)	57.321	57.321	57.321	57.321	
Lichte opvoedondersteuning	122.167	105.500			

Programma Omschrijving	Omschrijving subsidie	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
	Locatie jongerenwerk Bathmen	22.217	10.550		
	Scholing/praktijkontwikkeling professionals	55.341	52.750		
	Politiekids en jongeren team Toezicht	98.673	84.400		
	Weerbaarheidstrainingen	311.033	147.700		
	Klassehuis	132.767	105.500		
	De meesters van Brick regulier PO en VO	226.982	147.231		
	Autistenklas	222.167	105.500		
	Opdracht aan team Leerplicht	120.760	105.500		
	inzet GGD op VO/VMBO (M@ZL)	222.167	105.500		
	Projecten i.h.k.v. VSV	65.166	31.650		
	BSO Plus	159.667	105.500		
	Werkwijze kwetsbare jongeren 16-27	55.542	26.375		
	Driehoek/huiskamer Keizerslanden	673.002	348.150		
	Maatschappelijke opvang algemeen regionaal	3.593.849	3.742.404	3.742.404	3.742.404
	OGGZ regionaal	1.110.306	1.110.306	1.110.306	1.110.306
	Verslavingszorg algemeen regionaal	1.380.054	1.393.106	1.393.106	1.393.106
	Brede aanpak dak- en thuisloosheid regionaal	418.000			
	Medische heroïnebehandeling regionaal	598.073	598.073	598.073	598.073
	Beschermd wonen in natura regionaal	10.552.582	10.550.606	10.557.497	10.564.699
	Bed & Break regionaal	355.000	355.000	355.000	355.000
	Woonzorgvoorziening	780.000			
	Lokale activiteiten BW + MO	847.331	847.888	846.890	846.890
	Dorpshuis Braakhekke	39.651	39.651	39.651	39.651
	Stichting Raster buurtwerk	242.389	242.389	242.389	242.389
	Overige buurthuizen	10.263	10.263	10.263	10.263
	Buurtbemiddeling	42.302	42.302	42.302	42.302
	Eén Meedoenbudget	294.109	294.109	294.109	294.109
	Kinder- en jongerenwerk	2.060.018	2.060.018	2.060.018	2.060.018
	Scouting	34.279	34.279	34.279	34.279
	Speelotheken	13.826	13.826	13.826	13.826
	Brede School combinatiefuncties	780.474	780.474	780.474	780.474
	Subsidierегeling jongerenactiviteiten	56.203	56.203	56.203	56.203
	Subsidie De Driehoek	23.136	23.136	23.136	23.136
	Subsidie De Hoven	23.136	23.136	23.136	23.136
	Subsidie Kindervreugd	23.136	23.136	23.136	23.136
	Subsidie Rivierenwijk	23.136	23.136	23.136	23.136
	Subsidie Tuindorp	23.136	23.136	23.136	23.136
	Subsidie Wijk 16	26.575	26.575	26.575	26.575
	Subsidie De IJssel	26.575	26.575	26.575	26.575
	Subsidie Zandweerd	23.136	23.136	23.136	23.136
	Subsidie Zwolsewijk	23.136	23.136	23.136	23.136
	Subsidie Vakantiekampen	20.798	20.798	20.798	20.798

Programma Omschrijving	Omschrijving subsidie	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
	Wijk 1 Binnenstad	37.329	37.329	37.329	37.329
	Wijk 1 de Hoven	11.451	11.451	11.451	11.451
	Wijk 2 Voorstad	30.922	30.922	30.922	30.922
	Wijk 3 Rivierenwijk /Bergweide	28.144	28.144	28.144	28.144
	Wijk Keizerslanden	33.212	33.212	33.212	33.212
	Wijk Borgele / Platvoet	17.892	17.892	17.892	17.892
	Wijk 5 Colmschate Noord /Vijfhoek	33.701	33.701	33.701	33.701
	Wijk 5 Colmschate Zuid	18.487	18.487	18.487	18.487
	Wijk Deventer Buiten	53.051	53.051	53.051	53.051
	Wijk 7 Zandweerd	21.571	21.571	21.571	21.571
	WMO : Ouderen adviseurs	136.160	136.160	136.160	136.160
	Etty Hillesum centrum	22.388	22.388	22.388	22.388
	Uitvoering nota integratiebeleid	3.582	3.582	3.582	3.582
	Antidiscriminatiebureau Overijssel	87.149	87.974	89.062	89.062
	Diverse projecten emancipatie	7.093	7.093	7.093	7.093
	Basisvoorziening vluchtelingenwerk	216.723	216.723	216.723	216.723
	Subsidie Vrijwilligerscentrale	428.145	428.145	428.145	428.145
	Subsidie Bureau Slachtofferhulp	29.458	29.458	29.458	29.458
	WMO : Vrijwilligers	198.626	198.626	198.626	198.626
	Onbeperkt actief	61.867	61.867	61.867	61.867
	Vrijwillige thuiszorg/steunpunt mantelzorg	548.496	548.496	548.496	548.496
	SSC verenigingsondersteuning	83.141	83.141	83.141	83.141
	SSC sportstimulering	126.253	126.253	126.253	126.253
	Sportbedrijf Deventer	4.368.586	4.364.466	4.360.303	4.356.099
	Stichting Instructiebad Lettele Okkenbroek	18.534	18.534	18.534	18.534
	Sporthal Schalkhaar	70.400	70.400	70.400	70.400
	Zwembad de Looërmark	161.682	161.682	161.682	161.682
	Beheerstaken Sporthal De Uutvlog	38.579	38.579	38.579	38.579
	Subsidies 1/3-regeling Sport	70.127	70.127	70.127	70.127
	Subsidies Volledig onderhoud velden	70.933	70.933	70.933	70.933
	Subsidies Klein onderhoud velden	55.461	55.461	55.461	55.461
	Onderhoud grasvelden			12.298	
	Huur energie en belastingen buitensportaccomodaties	35.540	35.540	35.540	35.540
Totaal Meedoen		39.471.810	37.425.448	35.636.070	35.331.370
Jeugd en Onderwijs	Huisvesting schoolgebouwen bijzonder VO	158.400	199.000	214.800	168.800
	Schoolzwemmen speciaal onderwijs	30.778	30.778	30.778	30.778
	Introductiedagen Saxion	20.871	20.871	20.871	20.871
	Nationaal Programma Onderwijs (NPO) middelen	283.988			
	Sluitende aanpak jongeren	3.978	3.978	3.978	3.978
	Peuterspelen	287.650	287.650	287.650	287.650
	Onderwijsachterstandenbeleid	3.320.713	3.320.713	3.320.713	3.320.713
	Jeugdhulp maatwerk	239.957	239.957	239.957	239.957

Programma Omschrijving	Omschrijving subsidie	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Totaal Jeugd en Onderwijs		4.346.335	4.102.947	4.118.747	4.072.747
Economie en Internationaal Beleid	Internationale samenwerking	47.140	47.140	47.140	47.140
	Publieksevenementen	5.908	5.908	5.908	5.908
	Trade Office	10.976	10.976	10.976	10.976
	Ondernemershuis	141.051	141.051	141.051	141.051
	Bedrijveninvesteringszone (BIZ)-binnenstad	350.000	350.000	350.000	350.000
	Subsidie Deventer Marketing	576.380	576.380	576.380	576.380
	Economische promotie	6.194	6.194	6.194	6.194
	Fonds Cultuur & Toerisme (verhoging OZB)	209.014	209.014	209.014	209.014
	Stichting Marketing Oost	94.596	94.596	94.596	94.596
	Stichting Bathmen Promotie	11.876	11.876	11.876	11.876
	Voorziening fonds evenementen	51.855	51.855	51.855	51.855
Totaal Economie en Internationaal Beleid		1.504.990	1.504.990	1.504.990	1.504.990
Kunst en Cultuur	Open Monumentendag	12.155	12.155	12.155	12.155
	NV Deventer Schouwburg	1.845.783	1.845.783	1.845.783	1.845.783
	Het Burgerweeshuis	580.505	530.505	530.505	530.505
	Productiehuis Oost Nederland	56.935	56.935	56.935	56.935
	Professionele culturele producties A	256.074	176.074	176.074	176.074
	Professionele culturele presentaties A	57.032	57.032	57.032	57.032
	Culturele projecten economische waarde C	68.575	68.575	68.575	68.575
	Beeldende kunst	5.686	5.686	5.686	5.686
	Kunstenlab	332.663	332.663	332.663	332.663
	Amateurkunst en volkscultuur D	221.772	221.772	221.772	221.772
	Activiteiten Cultuureducatie B	312.406	312.406	312.406	312.406
	Cultuureducatie	1.006.819	1.006.819	1.006.819	1.006.819
	Cultuureducatie primair onderwijs	53.418	53.418		
	Subsidie dEVENTer	560.669	560.669	560.669	560.669
	Nieuwe makers	55.000	135.000		
	Salland 1	70.168	70.168	70.168	70.168
	Oudheidkunde algemeen	11.643	11.643	11.643	11.643
	Stichting Mimik	496.595	496.595	496.595	496.595
	Athenaeumbibliotheek (OBD)	628.248	628.248	628.248	628.248
	Musea algemeen	1.592.065	1.592.065	1.519.719	1.519.719
	Openbare Bibliotheek	3.291.117	3.291.117	3.291.117	3.291.117
	Openbare bibliotheek Bathmen	132.888	132.888	132.888	132.888
	Infocentrum bibliotheek Bathmen	38.068	38.068	38.068	38.068
	Schoolbibliotheeken	84.789	84.789	84.789	84.789
	Stedelijk informatie netwerk (SIN)	85.565	85.565	85.565	85.565
Totaal Kunst en Cultuur		11.856.638	11.806.638	11.545.874	11.545.874
Algemene dekkingsmiddelen	Hervormde gemeente	2.278	2.278	2.278	2.278
	Uitkering grootburgers	1.770	1.770	1.770	1.770
Totaal Algemene dekkingsmiddelen		4.048	4.048	4.048	4.048
Totaal subsidies		58.008.254	55.676.052	53.641.710	53.291.010

Bijlage 8 – Taakveldenmatrix
(bedragen x € 1.000)

Programma	Hoofdtakveld	Taakveld	Taakveld omschrijving	Begroting 2023			Begroting 2024			Begroting 2025			Begroting 2026		
				Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Burger en bestuur	Bestuur en ondersteuning	0.10	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	0	60	60	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		0.1	Bestuur	5.508	13	-5.495	5.410	13	-5.397	5.410	13	-5.397	5.305	13	-5.292
		0.2	Burgerzaken	3.535	1.276	-2.259	3.401	1.834	-1.567	3.380	1.875	-1.504	3.601	2.097	-1.504
		0.64	Belastingen overig	6	0	-6	6		-6	6		-6	6		-6
	Economie	3.1	Economische ontwikkeling	14	0	-14	14		-14	14		-14	14		-14
	Sociaal domein	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	31	0	-31	31		-31	31		-31	31		-31
		6.5	Arbeidsparticipatie	14	0	-14	14		-14	14		-14	14		-14
6.6		Maatwerkvoorziening (WMO)	28	0	-28	28		-28	28		-28	28		-28	
	Volkshuisv.,Ro en Stedelijke vern.	8.3	Wonen en bouwen	16	0	-16	16		-16	16		-16	16		-16
Totaal				9.153	1.349	-7.804	8.921	1.847	-7.074	8.900	1.888	-7.012	9.016	2.109	-6.906
Openbare orde en veiligheid	Bestuur en ondersteuning	0.10	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	6	15	8	0	15	15	0	14	14	0	14	14
		1.1	Crisisbeheersing en brandweer	4.155	455	-3.700	3.656	455	-3.201	3.619	418	-3.201	3.536	343	-3.193
	1.2	Openbare orde en veiligheid	8.344	445	-7.899	8.272	445	-7.827	8.216	445	-7.771	8.114	445	-7.669	
Totaal				12.505	915	-11.590	11.928	914	-11.013	11.835	877	-10.958	11.650	802	-10.848
Leefomgeving	Bestuur en ondersteuning	0.10	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	586	928	341	636	1.575	939	665	872	207	665	869	204
		0.5	Treasury		19	19		19	19		19	19		19	19
		0.63	Parkeerbelasting	634	4.032	3.398	634	4.046	3.412	634	4.061	3.427	634	4.061	3.427
	Verkeer, vervoer en waterstaat	2.1	Verkeer en vervoer	18.594	492	-18.102	19.902	1.142	-18.760	18.499	442	-18.057	17.845	442	-17.403
		2.2	Parkeren	3.485	1.310	-2.175	3.484	1.324	-2.160	3.484	1.339	-2.145	3.483	1.339	-2.144
		2.4	Economische havens en waterwegen	313	300	-13	313	300	-13	313	300	-13	313	300	-13
		2.5	Openbaar vervoer	240	6	-234	220	6	-214	220	6	-214	220	6	-214
		5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	8.526	77	-8.449	8.526	77	-8.448	8.525	77	-8.448	8.475	77	-8.397
	Sociaal domein	6.3	Inkomensregelingen	624		-624	624		-624	624		-624	624		-624
	Volksgezondheid en milieu	7.2	Riolering	7.382	9.011	1.629	7.382	9.011	1.629	7.382	9.011	1.629	7.382	9.011	1.629
		7.5	Begraafplaatsen en crematoria	371	168	-203	371	168	-203	371	168	-203	372	168	-204
Totaal				40.755	16.342	-24.413	42.092	17.668	-24.423	40.717	16.294	-24.423	40.014	16.292	-23.722
Milieu	Bestuur en ondersteuning	0.10	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	46	935	889	21	1	-20	22	1	-21	23	1	-22
		0.5	Treasury		10	10		10	10		10	10		10	10
	Sociaal domein	6.3	Inkomensregelingen	903		-903	903		-903	903		-903	903		-903
	Volksgezondheid en milieu	7.3	Afval	12.155	13.769	1.614	12.155	14.420	2.265	12.155	14.420	2.265	12.155	14.420	2.265
	Volksgezondheid en milieu	7.4	Milieubeheer	5.901	1.751	-4.150	4.234	499	-3.734	4.240	507	-3.733	4.282	550	-3.732
	Totaal			19.006	16.466	-2.540	17.313	14.930	-2.383	17.321	14.937	-2.383	17.363	14.981	-2.383
Ruimtelijke Ontwikkeling	Bestuur en ondersteuning	0.10	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	0	57	57	0	17	17	0	17	17	0	17	17
		0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	134	39	-95	135	39	-96	135	39	-96	135	39	-96
	Verkeer, vervoer en waterstaat	2.1	Verkeer en vervoer	279	4	-275	279	4	-275	279	4	-275	279	4	-275
		Volkshuisv, RO en Stedelijke vernieuw.	8.1	Ruimtelijke ordening	3.473	1.388	-2.085	2.255	268	-1.987	2.002	60	-1.942	1.520	60
	8.3		Wonen en bouwen	3.958	3.570	-388	3.953	3.685	-268	3.929	3.685	-244	3.953	3.684	-268
Totaal			7.843	5.058	-2.786	6.622	4.013	-2.609	6.344	3.805	-2.540	5.887	3.805	-2.082	

Programma	Hoofdtakveld	Taakveld	Taakveld omschrijving	Begroting 2023			Begroting 2024			Begroting 2025			Begroting 2026		
				Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Herstructurering en vastgoed	Bestuur en ondersteuning	0.10	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	1.314	203	-1.110	1.080	408	-672	686	30	-657	162	9	-152
		0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	1.591	1.942	351	2.225	1.689	-536	1.844	1.689	-155	1.805	1.689	-116
	Economie	3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	9.910	9.910	0	7.166	7.166	0	1.177	1.177	0	-2.834	-2.834	0
	Volkshuisv, RO en Stedelijke Vernieuw.	8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerrein)	14.947	15.946	1.000	10.717	11.716	1.000	7.080	7.679	600	638	698	60
		8.3	Wonen en bouwen	722	0	-722	539	0	-539	253	0	-253	0	0	0
Totaal				28.484	28.002	-482	21.727	20.979	-747	11.040	10.575	-465	-229	-438	-209
Inkomensvoorziening en Arbeidsmarkt	Sociaal domein	0.10	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)		65	65		25	25		0	0		0	0
		6.3	Inkomensregelingen	52.322	40.823	-11.499	51.562	40.823	-10.740	51.692	40.823	-10.869	51.692	40.823	-10.869
		6.4	Begeleide participatie	15.674		-15.674	14.999		-14.999	14.504		-14.504	14.136		-14.136
		6.5	Arbeidsparticipatie	7.339	184	-7.155	7.478	184	-7.294	7.661	184	-7.477	7.600	184	-7.416
Totaal				75.334	41.072	-34.263	74.039	41.031	-33.008	73.857	41.007	-32.850	73.428	41.007	-32.422
Meedoen	Bestuur en ondersteuning	0.10	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	2.430	5.031	2.601	2.437	2.564	127	2.464	2.491	27	2.417	2.376	-42
		0.5	Treasury		577	577		552	552		526	526		502	502
	Sport, cultuur en recreatie	5.1	Sportbeleid en activering	5.529	3	-5.526	5.525	3	-5.523	5.521	2	-5.519	5.517	1	-5.516
		5.2	Sportaccommodaties	3.065	328	-2.737	3.290	328	-2.962	3.383	328	-3.055	3.653	302	-3.351
	Sociaal domein	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	15.412	243	-15.169	13.962	243	-13.719	12.091	243	-11.848	11.760	243	-11.517
		6.2	Wijkteams	7.684	201	-7.483	7.686	201	-7.485	7.519	201	-7.317	7.518	201	-7.317
		6.6	Maatwerkvoorziening (WMO)	3.262	12	-3.251	3.268	12	-3.257	3.267	12	-3.255	3.267	12	-3.255
		6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	28.575	1.629	-26.946	29.320	1.629	-27.691	29.787	2.130	-27.656	29.732	2.146	-27.586
		6.81	Geëscaleerde zorg 18+	23.907	1.199	-22.708	22.764	1.362	-21.402	22.767	1.362	-21.405	22.774	1.362	-21.412
	Volksgesondheid en milieu	7.1	Volksgesondheid	4.664	0	-4.664	4.666	0	-4.666	4.668	0	-4.668	4.584	0	-4.584
Totaal				94.529	9.223	-85.306	92.919	6.893	-86.026	91.466	7.295	-84.171	91.221	7.144	-84.077
Jeugd en Onderwijs	Bestuur en ondersteuning	0.10	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	0	357	357	571	546	-25	0	537	537	0	320	320
		Onderwijs	4.2	Onderwijshuisvesting	7.448	285	-7.162	9.297	285	-9.012	8.360	286	-8.074	8.218	308
		4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	7.063	4.139	-2.924	6.555	3.631	-2.924	6.554	3.631	-2.924	6.554	3.631	-2.923
	Sociaal domein	6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	28.571		-28.571	28.574		-28.574	28.583		-28.583	28.594		-28.594
		6.82	Geëscaleerde zorg 18-	3.304		-3.304	2.995		-2.995	2.995		-2.995	2.996		-2.996
Totaal				46.386	4.782	-41.604	47.991	4.462	-43.529	46.492	4.453	-42.038	46.363	4.258	-42.104
Economie en Internationaal Beleid	Economie	3.1	Economische ontwikkeling	1.344	0	-1.344	1.412	0	-1.412	1.308	0	-1.308	1.097	0	-1.097
		3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	1.445	758	-687	1.425	896	-529	1.424	896	-528	1.424	896	-528
		3.4	Economische promotie	1.108	616	-493	1.108	616	-493	1.108	616	-493	1.108	616	-493
Totaal				3.897	1.374	-2.523	3.945	1.512	-2.434	3.841	1.512	-2.329	3.630	1.512	-2.118
Kunst en Cultuur	Bestuur en ondersteuning	0.10	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	81	1.941	1.860	84	1.832	1.748	87	1.598	1.511	90	1.538	1.448
		0.5	Treasury		88	88		87	87		85	85		84	84
	Sport, cultuur en recreatie	5.3	Cult.presentatie, -productie en -partic.	6.482	53	-6.428	6.428	53	-6.375	6.134	0	-6.134	6.133	0	-6.133
		5.4	Musea	3.059	38	-3.021	3.059	38	-3.021	2.987	38	-2.949	2.987	38	-2.949
		5.5	Cultureel erfgoed	4.509	1.994	-2.515	4.216	1.920	-2.296	4.196	1.947	-2.250	4.162	1.974	-2.188
		5.6	Media	5.282	507	-4.775	5.272	516	-4.757	5.263	525	-4.738	5.254	534	-4.720
Totaal				19.412	4.620	-14.791	19.059	4.445	-14.614	18.667	4.192	-14.475	18.626	4.168	-14.458
Bedrijfsvoering	Bestuur en ondersteuning	0.10	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	1.519	1.384	-134	1.280	888	-392	1.449	909	-540	1.286	1.421	135
		0.4	Overhead	39.594	8.931	-30.663	38.379	8.341	-30.037	37.840	8.325	-29.515	38.519	8.327	-30.192
Totaal				41.113	10.316	-30.798	39.658	9.229	-30.429	39.289	9.234	-30.055	39.805	9.748	-30.057

Programma	Hoofdtakveld	Taakveld	Taakveld omschrijving	Begroting 2023			Begroting 2024			Begroting 2025			Begroting 2026				
				Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo		
Algemene dekkingsmiddelen	Bestuur en ondersteuning	0.10	Mutat. reserves (NB alleen rechtstreeks)	7.889	35.860	27.971	5.372	12.249	6.877	4.947	5.083	136	4.659	2.097	-2.561		
		0.5	Treasury	-1.009	1.286	2.295	-937	1.285	2.222	-938	1.285	2.223	-1.076	1.285	2.361		
		0.61	OZB woningen	1.102	16.901	15.799	1.102	17.508	16.406	1.102	18.133	17.031	1.102	18.777	17.675		
		0.62	OZB niet-woningen	116	13.430	13.315	116	13.861	13.745	116	14.305	14.189	116	14.734	14.618		
		0.64	Belastingen overig	-111	202	313	-111	202	313	-111	202	313	-111	202	313		
		0.7	Alg. uitkeringen en ov. uitkeringen GF		249.783	249.783		252.989	252.989		263.054	263.054		250.822	250.822		
		0.8	Overige baten en lasten	46.940	1.242	-45.698	37.885	10.018	-27.866	25.418	6.500	-18.918	32.303	888	-31.415		
			Verkeer, vervoer en waterstaat	2.2	Parkeren	13		-13	13		-13	13		-13	13		-13
			Economie	3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	27		-27	27		-27	27		-27	27		-27
			Sport, cultuur en recreatie	5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.639	1.639	0	1.639	1.639	0	1.639	1.639	0	1.639	1.639	0
	Sociaal domein	6.3	Inkomensregelingen	28	28	0	28	28	0	28	28	0	28	28	0		
	Volksgezondheid en milieu	7.2	Riolering	7		-7	7		-7	7		-7	7		-7		
	Volkshuisv, RO en Stedelijke vern.	8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerrein)	40		-40	40		-40	40		-40	40		-40		
		8.3	Wonen en bouwen	27		-27	27		-27	27		-27	27		-27		
Totaal				56.707	320.372	263.664	45.207	309.779	264.572	32.315	310.230	277.914	38.773	290.472	251.699		
Totaal programma's				455.124	459.888	4.764	431.421	437.703	6.282	402.084	426.300	24.216	395.546	395.859	313		

Bijlage 9 - Afkortingen en begrippen

Afkortingen

APV	Algemene plaatselijke verordening
AU	Algemene uitkering
AVG	Algemene verordening gegevensbescherming
BAD	Budget adviesbureau Deventer
BBP	Bruto binnenlands product
BBV	Besluit begroting en verantwoording
BBZ	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen
BCF	BTW compensatie fonds
BIBOB	Bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur
BIE	Bouwgrond in exploitatie
BIG	Baseline informatiebeveiliging Nederlandse gemeenten
BSO	Buitenschoolse opvang
BUIG	Bundeling uitkeringen gemeenten
CJG	Centrum voor jeugd en gezin
COELO	Centrum onderzoek van economie van lagere overheden
CBS	Centraal bureau voor de statistiek
CPB	Centraal plan bureau
CVV	Collectief Vraagafhankelijk Vervoer
DGB	Deventer groen bedrijf
DNO	Deventer Noordoost
DOIC	Deventer Open Innovatie centrum
DVO	Dienstverleningsovereenkomst
DOWR	Deventer, Olst-Wijhe, Raalte
EMU	Economische en monetaire unie
Fido	Financiering decentrale overheden
GAE	Go Ahead Eagles
GBA	Gemeentelijke basisadministratie
GGD	Gemeenschappelijke gezondheidsdienst
GPK	Gehandicapten parkeerkaart
GRP	Gemeentelijk rioleringsprogramma
GS	Gedeputeerde staten
GUO	Gemeenschappelijke uitvoeringsorganisatie
HR	Human resources
HH	Hulp bij het huishouden

IHP	Integraal huisvestingsplan onderwijs
IPO	Interprovinciaal overleg
KCC	Klant contact centrum
KPDH	Kostprijsdekkende huur
LOG	Landbouw ontwikkelingsgebied
MER	Milieu effecten rapportage
MIND	Meerjarenprogramma infrastructuur Deventer
MJOP	Meerjaren onderhoudsplan
OGGZ	Openbare geestelijke gezondheidszorg
OZB	Onroerende zaakbelasting
PGB	Persoon Gebonden Budget
RGI	Reserve gemeentebrede investeringen
RMC	Regionale meld en coördinatiefunctie
ROC	Regionaal opleidingscentrum
ROZ	Reserve onroerende zaken
RUD	Regionale uitvoeringsdienst
RZB	Roerende zaakbelasting
SAB	Stadsarchief en Athenaeumbibliotheek
SR	Social return
SVN	Stimuleringsfonds volkshuisvesting Nederland
UvW	Unie van waterschappen
UWV	Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen
VHROSV	Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VVE	Voor- en vroegschoolse educatie
VWS	Volksgezondheid, welzijn en sport
Wabo	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
WSF	Wetenschappelijke steunfunctie
Wsw	Wet sociale werkvoorziening
Wro	Wet op de ruimtelijke ordening

Verklaring begrippen

Begroting

De begroting is een overzicht, gemaakt door de gemeenteraad, met de bedragen die de raad beschikbaar stelt voor taken en activiteiten van de gemeente. De diensten en voorzieningen voor inwoners staan voorop. Daarbij ook de financiële middelen die de gemeente verwacht in te zetten. Het is gebruikelijk dat een gemeentebegroting een saldo van om en nabij de nul heeft.

Algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen zijn inkomsten zonder vooraf bepaald bestedingsdoel die de gemeente vrij kan besteden. Het gaat behalve om de uitkering uit het gemeentefonds, ook om gemeentebelastingen, of aandelen van verbonden partijen. Ze zijn bedoeld voor de uitvoering van de programma's waarin het beleid wordt uitgevoerd dat de gemeenteraad heeft vastgesteld.

Algemene uitkering

De algemene uitkering komt uit het gemeentefonds. Deze uitkering is voor een deel gekoppeld aan de uitgaven van het rijk. De verdeling van het geld naar gemeenten vindt plaats op basis van maatstaven.

Lokale heffingen

Dit zijn de opbrengsten uit lokale heffingen die deels vrij kunnen worden besteed. Dit geldt voor de OZB en de toeristenbelasting.

Dividend

Onder opbrengst uit deelnemingen valt onder meer de dividenduitkering van de Bank Nederlandse gemeenten

Saldo financieringsfunctie

Het saldo van de financieringsfunctie is een begrip uit het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Dit is het saldo van:

- a) betaalde rente (last) over langlopende leningen en over de aangetrokken middelen in rekening courant;
- b) ontvangen rente (bate) over de uitzettingen. Onder uitzettingen kunnen worden verstaan deposito's, verstrekte langlopende leningen en beleggingen.

Onvoorzien

Het gaat hier om de algemene raming voor onvoorziene bestedingen.

Stelposten

Dit zijn lasten en baten die niet direct onder de programma's vallen.

Calculatieverschil kostenplaatsen

Voor een aantal kostenplaatsen in de begroting wordt een 'voorcalculatorisch tarief' gehanteerd. De werkelijke kosten en opbrengsten kunnen hiervan afwijken. Dit is het calculatieverschil.

Resultaatbestemming

De resultaatbestemming omvat alle stortingen in en onttrekkingen uit de reserves, die gevolg hebben voor de exploitaties. Ook is in dit programma de rente opgenomen die wordt toegevoegd aan de reserves .

Resultaat

Het resultaat is het saldo van de gemeentelijke programma's plus de algemene dekkingsmiddelen. Via de reserves wordt een bestemming gegeven aan dit resultaat.

Activa

De bezittingen van de gemeente, uitgedrukt in geld.

Passiva

Passiva zijn de leningen en voorzieningen voor uitgestelde opbrengsten en uitgaven.

Belastingen

Belastingen zijn heffingen waarvoor de gemeente geen tegenprestatie levert. De lokale belastingen zijn bijdragen aan de algemene kosten van de gemeente. Met andere woorden: uit de belastingen worden inkomsten voor de gemeente verworven. Voorbeelden van belastingen zijn: de onroerendzaakbelasting (OZB), hondenbelasting en parkeerbelasting.

Rechten

Rechten zijn heffingen die worden gebruikt voor een bepaalde bestemming. De inwoner betaalt een heffing en krijgt een tegenprestatie

van de gemeente. Voor het ophalen van het huisvuil wordt bijvoorbeeld de afvalstoffenheffing betaald en voor het gebruik van het riool de rioolheffing.

Weerstandsvermogen

Hoe goed kan de gemeente tegen een stootje? Dat is wat het weerstandsvermogen weergeeft. Een marge om financiële tegenslagen te kunnen opvangen.

Specifiek weerstandsvermogen

Dit type weerstandsvermogen gaat over risico's die we voor een groot deel kunnen inschatten, bijvoorbeeld grondexploitatie of bijstandsuitkeringen.

Algemeen weerstandsvermogen

Er zijn ook risico's die zich moeilijker laten inschatten. Denk aan economische vooruitzichten en de gevolgen van bestuurlijke besluitvorming. Voorbeelden hiervan zijn: de algemene uitkering (gemeentefonds), verkoop van gronden en panden, het reilen en zeilen van verbonden partijen, garantstellingen of bezuinigingen.

Beschikbare weerstandscapaciteit

Dit is het geld waarover de gemeente kan beschikken voor het opvangen van onverwachte kosten. De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit vrij besteedbare reserves, niet benutte belastingcapaciteit en eventuele bezuinigingsmogelijkheden.

Benodigde weerstandscapaciteit

Er zijn ook risico's voor de gemeente waarvoor geen geld is gereserveerd of verzekeringen zijn afgesloten. Dit is de benodigde weerstandscapaciteit.

Onbenutte (flexibele) begrotingsruimte

In de begroting wordt jaarlijks een bedrag opgenomen voor onvoorziene eenmalige zaken. Dit bedrag wordt jaarlijks vastgesteld, maar komt neer op ongeveer 2 euro per inwoner.

Onbenutte investeringscapaciteit

Er is sprake van onbenutte investeringscapaciteit als de investeringsplanning van de gemeente een positief

resultaat laat zien en er geen onderhoudsachterstand is.

Onbenutte belastingcapaciteit

Er is sprake van onbenutte belastingcapaciteit als de gemeentelijke belastingen en heffingen niet kostendekkend zijn.

Stille reserves

Stille reserves zijn opbrengsten van bezittingen (vooral onroerend goed en aandelen) die tegen een lagere waarde op de balans staan dan de opbrengstwaarde (economische waarde). Deze 'overwaarde' is alleen inzetbaar als een object binnen 1 jaar kan worden verkocht, zonder dat dit een negatief effect heeft op de gemeentelijke taken.

Monte Carlo simulatiemethode

Bij deze methode wordt op basis van de individuele geïnventariseerde risico's 10.000 simulaties uitgevoerd om daarmee de werkelijkheid na te bootsen. Dit heeft geleid tot een kansdichtheidverdeling (zie grafiek) waaruit is af te leiden wat, bij een zekerheid van 90%, minimaal de omvang van de beschikbare weerstandscapaciteit moet zijn om de financiële gevolgen van optredende risico's op te kunnen vangen, zonder dat het normale bedrijfsproces hierdoor negatief wordt beïnvloed.

Accesssystematiek

Ook wel normeringssystematiek. Een accres is een toename of afname. Gemeenten krijgen meer geld van het Rijk als de rijksuitgaven stijgen en minder als die dalen.

Herverdeeleffecten

Op basis van de decentralisaties en de herverdeling van het gemeentefonds kan het zijn dat de verdeling van de algemene uitkering niet geheel aansluit bij de kosten van de gemeente Deventer. We spreken dan over herverdeeleffecten. Die effecten kunnen positief of negatief zijn.

Renterisico Onder renterisico wordt verstaan het risico dat:

- renteresultaten negatief worden beïnvloed door wijzigingen in de markttrente;
- renteresultaten beter hadden kunnen zijn;
- de waarde van activa of passiva nadelig wordt beïnvloed door wijziging van de markttrente.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet bepaalt hoeveel geld een gemeente mag lenen voor een periode van maximaal 1 jaar.

Rente risiconorm

De rente risiconorm schrijft voor hoeveel maximaal geleend mag worden voor een periode langer dan 1 jaar.

Kredietrisico

Kredietrisico's komen voort uit mogelijke waardedalingen van de vorderingspositie als een tegenpartij niet (tijdig) de betalingsverplichtingen kan nakomen door insolventie of deficit.

EMU saldo

Het door de Europese Unie maximaal toegestane structurele tekort op de begroting.

Integrale financiering

Bij integrale financiering worden de rentekosten voor investeringen toegerekend aan de projecten via een gemiddeld percentage, de zogenoemde omslagrente.

Verbonden partijen

Verbonden partijen zijn privaatrechtelijke of publieksrechtelijke organisaties waarmee de gemeente een bestuurlijke én financiële band heeft. De gemeente kan deelnemen in het bestuur en/of stemrecht hebben. Er is een financieel belang als zij middelen ter beschikking heeft gesteld, die verloren gaan bij faillissement van de verbonden partij of als de gevolgen van financiële problemen bij de verbonden partij op de gemeente kunnen worden verhaald.

Voorbeelden van een financieel belang zijn een subsidierelatie, een garantiestelling of aandelenbezit.

Investeringen

Een investering is een object waarin de gemeente vermogen stopt. Het nut (economisch, openbare ruimte, maatschappelijk) strekt zich uit over meerdere jaren.

Going concern investeringen

De going concern investeringen vinden hun oorsprong uit de reguliere taken van de gemeente. Vanuit de behoefte of noodzaak om een taak te kunnen uitvoeren, is het van belang dat de investering wordt gedaan.

Going concern investeringen worden getriggerd vanuit de bestaande dienstverlening.

Bijlage 10 - Lijst met resterende voorstellen Nieuw beleid

bedragen x €1.000) (-/- = nadeel)

Omschrijving	Programma	2023	2024	2025	2026
Regionale samenwerking en impuls lobby en subsidievererving	Burger en bestuur	-324	-324	-324	-324
Dekking uit directiebudget en organisatieontwikkeling	Burger en bestuur	140	140	140	140
Groenblauwe hoofdstructuur	Leefomgeving	-50			
Extra parkeervoorzieningen binnenstad	Leefomgeving	-60	pm	pm	pm
Plan autoluw maken Welle	Leefomgeving	-80			
Herijking Hoofdwegenstructuur:	Leefomgeving + Ruimtelijke ontwikkeling				
- Verkeersafwikkeling N348 aantrekkelijk maken	Leefomgeving	-20			
- 3e IJsselbrug	Ruimtelijke ontwikkeling	-75	-75		
Duurzame mobiliteit	Ruimtelijke ontwikkeling	-25	-25	-25	
Verduurzaming eigen vastgoed	Herstructurering en vastgoed			-100	-100
Datagedreven werken	Bedrijfsvoering			-100	-100
Flexteam toezicht (resterend punt B2022)	Openbare orde en veiligheid			-100	-100
Agenda binnenstad (resterend punt B2022)	diverse*	-500			
Voorlichting klimaat en milieu jongeren (resterend punt B2022)	Milieu en duurzaamheid	-100	-100	-100	-100
Warmtetransitie (resterend punt B2022)	Milieu en duurzaamheid		-97	-97	-97
Grootschalige opwek (resterend punt B2022)	Milieu en duurzaamheid		-49	-49	-49
Energie-infrastructuur (resterend punt B2022)	Milieu en duurzaamheid		-49	-49	-49
Inkomensconsulenten (resterend punt B2022)	Inkomensvoorziening en arbeidsmarkt	-125	-125	-125	-125
Stimuleren innovatie MKB	Economie en internationaal beleid	-50	-200	-200	-200

*diverse programma's zijn Leefomgeving, Ruimtelijke ontwikkeling en Economie en internationaal beleid

Bijlage Risico's/Kansen

De volgende onderwerpen kunnen mogelijk bij de begroting 2023 of later een beroep doen op algemene dekkingsmiddelen of deze middelen verhogen. Aan veel van deze onderwerpen zijn echter nog geen bedragen te koppelen.

Er zijn nog diverse onderwerpen, die de komende jaren tot autonome nadelen of voordelen kunnen leiden. Voor de risico's wordt hiervoor geen specifiek weerstandvermogen opgenomen omdat er te grote onzekerheid is over: de omvang van het bedrag, de kans van optreden en wanneer het kan plaatsvinden. Bij de diverse onderwerpen is het niet altijd mogelijk hier bedragen bij te noemen. Zie hiervoor ook de toelichting bij de onderwerpen

Onderwerpen	Programma
1 toekomstbestendig brandweerstelsel	2
2. areaal leefomgeving	3
3. meerjarenperspectief parkeren	3
4. MJOP/Mind projecten	3
5. herijking DVO buitenruimte	3
6. achterblijvende marktprijzen	3
7. onkruidbestrijding	3
8. gladheidsbestrijding	3
9. energietransitie	4
10. budget bodemsanering	4
11. Omgevingsdienst	4
12. normalisatie woonwagens	5
13. omgevingswet	5
14. uitkomsten grondexploitatie	6
15. kosten programmamanagement en uitvoeringskaders	6
16. Onroerende zaken	6
17, Kadernota vastgoed	6
18. BUIG	7
19. beschermingsbewind	7

Onderwerpen	Programma
20. minima en schuldenbeleid	7
21. energielasten burgers	7
22. Circulus (sociaal)	7
23. liquiditeit, exploitatie en investeringen Sportbedrijf	8
24. Spuk	8
25. inburgering	8
26. tarieven Jeugd/WMO	8.9
27. achterblijvende volumestijging WMO	8
28. stijging woningaanpassingen	8
29. loonstijging Jeugd en WMO	8/9
30. IHP-onderwijshuisvesting	9
31. woonplaatsbeginsel	9
32. indexatie RSJ	9
33. Speelgoedmuseum (verbouwing verduurzaming pand)	10a
34. Cultureel Centrum	10a
35. exploitatie Mimik	
36. aanbesteding belastingen	11
37. implementatie Pink	11
38. arbeidsmarkt	11
39. groei organisatie	11
40. dividend Enexis	12
41. Algemene uitkering (verdeelmodel beschermd wone)	12
42. Algemene uitkering (nieuw accres model)	12
43. lonen en sociale lasten	12
44. btw-dossiers	div.
45. bouwkosten grote projecten	div.
46. energiekosten	div.

Onderwerpen	Programma
47. Kostenstijgingen en subsidies	div.

Toelichting:

1. Toekomstbestendig brandweerstelsel (voorheen taakdifferentiatie brandweer)

De verwachting was dat in 2021 landelijk een besluit zou worden genomen over de toekomst van de vrijwillige brandweer. In nader uitgevoerd juridisch onderzoek, in opdracht van de minister van Justitie en Veiligheid, wordt geconcludeerd dat het Nederlandse stelsel van vrijwillige brandweer grotendeels kan worden gehandhaafd en dat het goed verdedigbaar is dat taakdifferentiatie niet vereist wordt door Europees recht. Dit geldt onder de voorwaarden dat de rechtspositie van brandweervrijwilligers expliciet gebaseerd wordt op het concept van vrijwilligheid en het contrast tussen vrijwillige brandweer en beroeps wordt verscherpt. Dit betekent concreet dat de huidige categorieën van geconsigneerde en gekazerneerde vrijwilligers, die vrijwilligheid en beroeps vermengen, in beginsel dienen te verdwijnen. Landelijk worden, onder de naam van toekomstbestendig brandweerstelsel, de implementatiestappen en consequenties verder in kaart gebracht. Na landelijke besluitvorming in 2022, volgt regionale implementatie in 2023. Op basis van de landelijke besluitvorming is het pas mogelijk om voor Veiligheidsregio IJsselland de financiële effecten te bepalen.

2. areaal accres openbare Ruimte

Wanneer de gemeente financieel niet meer in de pas loopt met de werkelijke situatie op straat, gaat dit ten koste van het behoud van kapitaalgoederen. Niet alleen gaat het straatbeeld per direct achteruit, ook de inhoudelijke kwaliteit van kapitaalgoederen wordt steeds slechter en moeten vervroegd vervangen worden. Uiteindelijk neemt de gemeente dan inhoudelijk risico en is duurder uit doordat vervanging zich eerder aandient dan wanneer het (groot en klein) onderhoud van de openbare ruimte conform het bijbehorend budget beheerd kan worden. Hierbij speelt een toename van de kwantiteit een rol, maar ook de veranderingen van de kwaliteit. Bijvoorbeeld duurzaamheid, klimaatadaptatie, bereikbaarheid, comfort weggebruikers (fiets) en toegankelijkheid en inclusiviteit stellen tegenwoordig allemaal echt andere eisen dan enkele jaren geleden. Geen gelijkmatige groei van het budget met het daadwerkelijke areaal geeft dan ook aanzienlijke risico's op het vlak van beeld, veiligheid, kapitaalvernietiging en een negatief imago van de stad bij bestaande en toekomstige bewoners en of bedrijven. Dit heeft dan vervolgens weer andere economische consequenties.

In de begroting van algemene middelen is voor dekking van areaal in het programma Leefomgeving een stelpost opgenomen van:

(Bedragen x € 1.000)	2023	2024	2025	2026
- = nadeel				
Stelpost areaal	200.000	420.000	630.000	840.000

Elk jaar wordt een deel of het gehele bedrag voor het lopend begrotingsjaar door het programma Leefomgeving opgehaald. Hierbij komt geen specificatie voor welke gebieden en onderwerpen het budget wordt opgehaald. Bedragen die na afloop van het jaar resteren worden conform een eerder besluit van B en W gestort in de reserve overloop. Deze bedragen kunnen dan worden aangewend voor oplossen van knelpunten in vervanging van straten enz. in de komende jaren.

Door het college is bij de begroting 2022 besloten dat de beleidsnota areaal moet worden geactualiseerd en hierin ook afspraken maken hoe in de toekomst de meerjarenramingen voor areaal worden berekend en welke info moet worden aangedragen voor het in het lopend begrotingsjaar toevoegen aan het programma Leefomgeving van werkelijk toename areaal. De info moet betrokken worden bij het opstellen van de Voorjaarsnota 2023.

Capaciteitsopgave extra woningbouw

De groeiambitie van de gemeente (11.000 extra woningen) zal ook gevolgen hebben voor capaciteit op de beheerdersfuncties. De beheerders worden ingezet tijdens de groeiopgave en zullen daarna nodig zijn om het nieuwe areaal te beheren.

3. Meerjarenperspectief Parkeren

Indien er onvoldoende middelen beschikbaar zijn om de parkeervoorzieningen op orde te houden dan treedt hetzelfde risico op als beschreven bij het beheer en onderhoud van de openbare ruimte (areaal). Wanneer deze niet functioneel zijn, er slecht uitzien en de veiligheid niet meer gegarandeerd kan worden dan blijven bezoekers en bedrijven weg uit onze binnenstad. Naast het feit dat de gemeente hierop aansprakelijk te stellen is, is het voor de ondernemers van de binnenstad ook een enorme verliespost omdat er veel minder bezoekers naar ons centrum zullen komen.

4. vervallen

5. Herijking DVO Buitenruimte 2024

In 2023 wordt de DVO Buitenruimte herijkt (gebeurt elk 3 jaar). De uitkomst hiervan weten we nog niet maar gezien de afwijkingen uit het verleden en rekening houden met de brandstof- en energieprijzen zal dit een risico kunnen zijn.

6. Achterblijvende indexeringen marktprijzen

Dit geeft een forse druk op de geprogrammeerde budgetten voor projecten 2022 en verder. Indien deze stijgingen niet vertaald kunnen worden in extra budget zal dit gevolgen hebben voor de uitvoering en realisatie van de projecten.

Voor de Meerjarig onderhoudsprojecten (MJOP) is de schatting dat de prijsstijgingen ongeveer € 250.000 bedraagt en voor de investeringsprojecten ongeveer € 500.000.

De afgelopen jaren is, zoals aangegeven bij het algemeen financieel beeld, dat de interne indexering achter is gebleven bij de marktindexering.

Op basis van de jaren 2020, 2021 en voorjaar 2022 is in beeld gebracht wat de achterstallige indexering is. Dit is gedaan op basis van de opgave die er ligt op binnen alle producten binnen het programma.

Mogelijk nadeel € 2.1 miljoen.

7. onkruidbestrijding

Circulus voert voor de gemeente Deventer werkzaamheden uit ten behoeve van onkruidbestrijding. Door de klimaatverandering is vaker bestrijding benodigd maar zijn de beschikbare middelen hiervoor achtergebleven ondanks verkregen structurele middelen in 2018 en 2020. Samen met Circulus zijn we bezig hoe we de bestrijding efficiënt kunnen inzetten. Om te zorgen dat de kwaliteit in de stad in stand wordt gehouden zijn er naar verwachting meer middelen nodig.

Inschatting: € 0 – € 150.000

8. gladheidsbestrijding

Circulus en HGB voeren voor de gemeente Deventer werkzaamheden uit voor gladheidsbestrijding. De laatste winters zijn wisselvallig wat betreft harde (heftige sneeuwval of strenge vorstperiode) of zachte winters. Indien zich harde winters voortdoet is er meer inzet van personeel en materieel nodig. Ook dienen er herstelschades aan wegdekken uitgevoerd te worden. Het beschikbare budget en hetgeen in de dienstverleningsovereenkomsten van beide partijen berekend zijn komen.

9. energietransitie en duurzaamheidsmaatregelen

Op basis van het Klimaatakkoord hebben overheden, bedrijven en maatschappelijke organisaties afspraken vastgelegd om de uitstoot van broeikasgassen te verminderen. Anderhalf miljoen woningen moet de komende negen jaar van het gas af. Er wordt door gemeenten vanuit gegaan dat hiervoor het Rijk met geld over de brug komt. Hierover zijn echter nog geen toezeggingen gedaan.

10. budget bodembescherming

Het aflopen van de decentralisatie uitkering bodemsanering per 2021 leidt tot een daling van het budget van €439.000. De middelen worden ingezet voor bodemsaneringen (zowel apparaatslasten als uitvoeringskosten).

Tussen gemeente, provincies en I&W worden gesprekken gevoerd over de budgetten voor bodem vanaf 2021. Het ministerie houdt rekening met apparaatskosten. Wel zijn er vragen over de hoogte van het beschikbare budget en de verdeling van het budget.

De provincie behoudt bij komst Omgevingswet maar een deel van haar werkzaamheden (alleen de spoedlocaties). Overige taken gaan naar gemeenten.

Voor Deventer is de invloed beperkt aangezien wij al zelf bevoegd gezag Wet bodembescherming zijn (WBB). Gemeente en provincie geven vanuit het werkveld de voorkeur aan een doeluitkering voor een nieuwe periode 2021-2024.

Verwachting vanuit landelijke werkgroep is dat pas na de zomerperiode meer duidelijkheid komt. Vanuit de werkgroep wordt de commissie EKEM (VNG) geïnformeerd.

Voor 2021 hebben we bij de meicirculaire eenmalig een decentralisatie uitkering van € 439.000 ontvangen ter overbrugging naar nieuwe bestuurlijk afspraken over de bodemopgaven vanaf 2022.

11. Omgevingsdienst

Door de invoering van de omgevingswet en de wet kwaliteitsborging zal er een wijziging plaatsvinden in taken die de gemeente uitvoert rondom de vergunningverlening. De bouwtechnische toets werd voorheen door de gemeente uitgevoerd en wordt met ingang van 2023 overgelaten aan private partijen. Dit heeft als gevolg een daling van de legesinkomsten welke niet recht evenredig is terug te vinden in een daling van de kosten. Per saldo dus een negatieve invloed voor de begroting 2023. Voorlopig uitgaan van een nadeel van €500.000. Hierover wordt wel het volgende voorbehoud gemaakt:

Het bedrag van 5 ton is gebaseerd op een aanname en een benchmark en dus hoogst onzeker, er wordt druk gerekend en vanuit de werkgroep wordt verwacht dat na 8 augustus meer duidelijk is over de situatie in Deventer.

12. normalisatie Woonwagens

De gemeente heeft met de woningcorporaties afspraken gemaakt over de overdracht van woonwagenlocaties nadat een normalisatie van de locaties heeft plaatsgevonden. Dit heeft voor alle locaties inmiddels tot een overdracht geleid, met uitzondering van de Zweedsestraat waar de aandachtspunten het meest complex bleken te zijn. Via budgetoverhevelingen is in 2022 budget beschikbaar gesteld om ook deze locatie te kunnen overdragen. Op basis van huidige inzichten is dit budget toereikend. Het is evenwel niet uit te sluiten dat dit gaat wringen. Zodra daarop concreet meer zicht is, zullen wij daarop terugkomen.

13. Omgevingswet

De inwerkingtreding van de Omgevingswet is door het Rijk recent opnieuw uitgesteld. Voor de implementatie van de omgevingswet heeft het uitstel geen consequenties qua totaal benodigd budget; dit komt door onze aanpak tot dusver beleidsneutraal over en alleen activiteiten uitvoeren die nodig zijn.

De gemeente heeft zowel een raming opgesteld voor de benodigde budgetten voor implementatie als de meer structurele effecten die de Omgevingswet heeft op gemeentelijke taken en de mogelijkheden om kosten te verhalen via leges en kostenverhaal.

- De kosten voor implementatie zijn geraamd op basis van de zeven pijlers van het implementatietraject. Via budgetoverhevelingen is het grootste deel van de benodigde budgetten voor de komende jaren beschikbaar gehouden. Een actuele raming van de nog benodigde dekking bedraagt € 420.000 voor de periode tot en met 2024 en een stelpost van € 400.000 voor de jaren erna. Er is met dit risico voor een bedrag van € 675.000 rekening gehouden bij de berekening van het specifiek weerstandsvermogen.
- Het structurele effect van de omgevingswet is inzichtelijk gemaakt in een intern werkdocument dat periodiek wordt geactualiseerd. Op basis van huidige inzichten kunnen de structurele kosten stijgen met € 200.000 - € 600.000, afhankelijk van de specifieke rol die de gemeente krijgt bij de invulling van milieutaken vanuit de Wet Kwaliteitsborging. Deze kosten kunnen gedeeltelijk worden opgevangen uit hogere inkomsten uit leges en kostenverhaal welke zijn geraamd op circa € 200.000.

14. grondexploitaties

a. winstneming grondexploitaties

De grondexploitaties voor Eikendal, Tuinen van Zandweerd, Steenbrugge en de Shita-locatie kennen een winstverwachting van in totaal circa € 13 miljoen, waarvan tot dusver circa € 3 miljoen via winstneming is gerealiseerd. Van de resterende € 10 miljoen neemt de gemeente voorzichtigheidshalve 50% mee in de begrote baten voor 2022 en verder, rekening houdend met de timing van winstname volgens de bbvvoorschriften. Daarnaast zijn enkele locaties in voorbereiding welke ook tot een winstgevende grondexploitatie kunnen leiden (zoals de Van Hetenlocatie). Hiervoor is nog geen winst geraamd.

Vanwege de voorzichtige raming van 50%, zal bij effectuering van de huidige raming een additioneel voordeel optreden. Hierbij bestaat de mogelijkheid dat dit voordeel gedempt zal

worden als gevolg van een vennootschapsbelastingplicht die ontstaat wanneer de gehele portefeuille van grondexploitaties per saldo winstgevend is.

b. risico's grondexploitaties

De actualisatie van de grondexploitaties per 31-12-2021 is verwerkt in de jaarrekening en heeft geleid tot een omvangrijke vrijval van verliesvoorzieningen ten opzichte van de jaarrekening 2020. De marktomstandigheden zoals die in de taxatie van nog te verkopen gronden is gehanteerd is gebaseerd op de zeer gunstige marktomstandigheden zoals die zich in 2021 voordeden. Wijzigingen in deze marktomstandigheden kunnen materiële gevolgen hebben voor de verliesvoorzieningen. De gevoeligheidsanalyse die jaarlijks als onderdeel van de accountantscontrole wordt opgesteld laat zien dat een prijsdaling van 10% een effect heeft van circa € 15 miljoen op de totale portefeuille.

c. bouwkosten

De bouwkosten kunnen in de komende jaren onder druk komen te staan door zowel een versnelling van de woningbouwopgaven als de prijsontwikkeling van grondstoffen. De gemeente betreft verwachtingen en risico's in de reken technische uitgangspunten voor de grondexploitaties die jaarlijks als onderbouwing van de jaarrekening worden opgesteld.

15. kosten programmamanagement en uitvoeringskaders

De programma- en uitvoeringskosten voor de grondexploitaties liggen sinds 2019 hoger dan waar in de begroting rekening mee wordt gehouden. Dit leidt ertoe dat ieder jaar hogere kosten aan de grondexploitaties worden doorbelast dan waarmee vooraf rekening is gehouden. Voor 2021 en 2022 is bij de 2^e kwartaalrapportage additioneel budget beschikbaar gesteld. Voorstellen voor een structurele oplossing van deze situatie vanaf 2023 worden meegenomen bij het opstellen van het nieuwe uitvoeringskader 'Financiële spelregels grondbeleid' zodra de contouren van het nieuwe grondbeleid zijn bepaald. Deze structurele oplossing kan worden betrokken in de begroting 2023.

16. Reserve onroerende zaken

Voor de panden en gronden binnen taakveld 0.3 is een structurele winstafracht aan algemene middelen begroot van €650.000. Uitgangspunt was dat door verkoop van niet-kernbezit en opbrengstmaximalisatie van het bestaande bezit deze winstafracht gerealiseerd zou kunnen worden. Echter, de exploitatie is geoptimaliseerd maar er hebben zich ook nadelige ontwikkelingen voorgedaan waar de exploitatie van deze panden en gronden al een aantal jaren ontoereikend voor deze winstafracht. Het nadelig exploitatieresultaat is tot dusver opgevangen met puttingen uit de Reserve Onroerende Zaken.

De omvang van dit knelpunt is in meer detail beschreven in een separate collegememo (15 juni 2021) en is toen geraamd op structureel €260.000. Dat is meegenomen in de besluitvorming Q1 rapportage 2022. Aangegeven is dat het knelpunt nog geactualiseerd wordt en dat een indicatie komt op een bandbreedte van €200.000 - €400.000. Het betreft een inschatting op basis van gerealiseerde kosten van de afgelopen jaren en de afnemende omvang van de vastgoedportefeuille.

Bij de oplossing van het onderhoudsknelpunt is aangegeven dat niet alle objecten zijn meegenomen en waarom niet. Dat kan bijvoorbeeld zijn omdat het onderhoud bij de huurder ligt of dat een project (renovatie/ nieuwbouw) in voorbereiding is. De Bolwerksmolen en -woning is vanwege een verkoopbesluit niet meegenomen. In het bestuursakkoord is de financiële taakstelling teruggedraaid, maar verkoop blijft nog steeds de lijn. Wanneer verkoop niet lukt zijn de budgetten onvoldoende.

Kadernota vastgoed

In de uit te werken kadernota vastgoed, die naar verwachting in september aan het college wordt aangeboden, zullen nieuwe begrotingsregels worden opgenomen hoe om te gaan met specifieke risico's voor het beheer van vastgoed en waarvoor specifiek weerstandsvermogen aangehouden moet worden.

De volgende risico's t.a.v. vastgoedbeheer zijn van belang en moeten nader gekwantificeerd worden:

- Contractrisico's: in verouderde contracten zijn afspraken zoals demarcatie van verantwoordelijkheden van huurder en eigenaar niet helder vastgelegd
- Schades: voor welke schades dekking via opstalverzekering en welke komen ten laste van eigen exploitatiebudget
- Onvoorzien onderhoud. Met een structurele dotatie in de reserve onderhoud, die tzt in een voorziening wordt omgezet, wordt het budget voor het meerjarige onderhoud en de vervangingsinvesteringen bepaald. Onvoorzien kosten gekoppeld aan de uitvoering van planmatig onderhoud, maar niet zijnde onderhoud (bijv. asbestsaneringen) komen ten laste van de algemene middelen.
- Leegstand: mutatieleegstand, dekking mee te nemen in de raming huuropbrengst van de vastgoedbegroting
- Waarderisico: afwaarderingen van vastgoed met economische bestemming (periodieke hertaxatie van de marktwaarde gerelateerd aan boekwaarde) komen nu nog ten laste van de reserve OZ. Voorstel bij kadernota is de reserve OZ op te heffen en het waarderisico af te dekken binnen het specifiek weerstandsvermogen
- Hogere eisen als gevolg van wet- en regelgeving
- Rente: rentewijzigingen kunnen vanwege bestaande huurovereenkomsten niet in de huur doorberekend worden. Dit wordt verrekend met de algemene middelen

Op dit moment kunnen deze risico's niet gekwantificeerd worden. Op termijn willen we daar wel naar toe om meer in control te zijn.

Over de risico's in de ontwikkelings- en bouwfase van investeringsprojecten wordt via de betreffende programma's gerapporteerd.

18. BUIG

De bijdragen van het Rijk voor bijstand uitgaven lopen niet parallel met de ontwikkelingen ten aanzien van de uitgaven voor bijstand in de begroting. We hebben structureel een tekort op het BUIG budget.

Tekst 3^e kwartaalrapportage 2022:

Begin oktober zijn het definitief BUIG budget 2021 en het voorlopig BUIG budget 2022 bekendgemaakt vanuit het ministerie van SZW. Het definitief budget 2021 is ruim €520.000 lager dan het nader voorlopig budget 2021. Hier staat tegenover dat de ontwikkeling van het aantal bijstandsgerechtigden in 2021 positiever is dan eerder geraamd. Het gemiddeld volume komt in 2021 naar verwachting uit op 2.705 terwijl in de begroting werd uitgegaan van 2.780. Dit leidt tot een voordeel van ruim €1,28 miljoen. Per saldo wordt nu een resultaat verwacht van €2,5 miljoen. in 2021. Zoals reeds eerder gemeld is dit voordeel naast de positieve ontwikkeling van het aantal uitkeringsgerechtigden voornamelijk het gevolg van het BUIG budget dat in 2021 voor Deventer abusievelijk te hoog is vastgesteld door het ministerie van SZW. Het voorlopig budget 2022 leidt ten opzichte van de primitieve begroting 2022 tot een aanzienlijk nadeel. Voornamelijk veroorzaakt doordat het werkelijk budgetaandeel voor Deventer lager is dan het aandeel geraamd in de begroting gebaseerd op het aandeel in voorgaande jaren. In 2022 leidt dit tot een nadeel van €1,5 miljoen. Het macrobudget wordt in 2022 nog twee keer bijgesteld o.b.v. de realisatie 2021 en actuele ontwikkelingen. Het budgetaandeel voor Deventer wijzigt in 2021 niet meer. Bij een gelijkblijvend budgetaandeel is echter sprake van een structureel effect

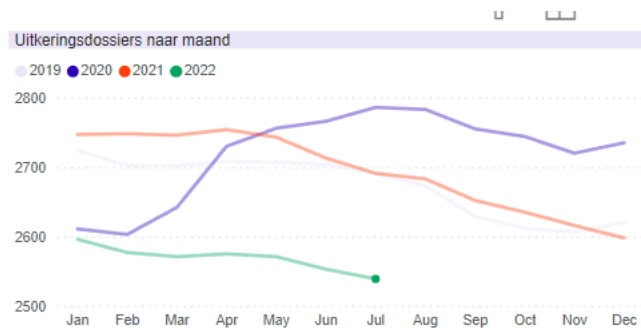
voor de meerjarenbegroting. Dit vraagt om aanvullende maatregelen om het bijstandsvolume in Deventer naar beneden te krijgen, hiervoor nemen we een uitstroomtaakstelling op van €740.000 in 2023 en vanaf 2024 €1,5 miljoen. Jaarlijks moet dit bedrag worden geactualiseerd op basis van de bijgestelde en nieuwe beschikkingen BUIG budget van het ministerie van SZW (Q3-rapportage).

Op basis van het nader voorlopig budget 2022 bedraagt het nadeel op het BUIG budget dat gedekt wordt ten laste van de algemene middelen nog extra €745.000. Echter wordt het BUIG-budget in 2022 nog een keer bijgesteld op basis van de realisatiecijfers en conjuncturele ontwikkelingen. Daarnaast is op dit moment nog veel onzeker ten aanzien van de ontwikkeling van het bijstandsvolume in Deventer. We zien dat de daling in 2022 voorziet en volgens de voorspellingen van het CBP zal de werkloosheid in 2022 iets stijgen.

Bestandsontwikkeling 2019-2022 Participatiewet

Het bestand v.w.b. PW is gedaald met 20 van 2570 naar 2550. De verwachte daling vanaf mei-22 is ingezet. De lijn volgt nog steeds die van

2021.

Er is recent landelijk afgesproken dat 7.500 statushouders versneld uit moeten stromen uit de asielzoekerscentra, dit om de druk op de asielopvang te verlichten. Voor de regio IJsselland is dit aantal vastgesteld op 300 statushouders in de komende zes weken. Omdat Deventer haar verantwoordelijkheid neemt, is het voorstel om een tussenoplossing te vinden op het terrein van het AZC in Schalkhaar, voor 150 statushouders, in tijdelijke woonunits in de vorm van een zogenaamde tussenvoorziening. Er is nog veel onduidelijk over de 150 Statushouders die er voor 1 september worden geplaatst in de tijdelijke woonunits. Welk effect dit zal hebben op het BUIG budget moet nog verder worden geanalyseerd. Kort geleden is het signaal afgegeven dat het minimumloon volgend jaar 10 procent omhoog gaat in plaats van stapgewijs naar 10 procent, dit jaar zal er geen koopkrachtreparatie plaatsvinden. Er beginnen details naar buiten te komen over het begrotingsakkoord dat het kabinet vannacht heeft gesloten. Bronnen zeggen dat er volgend jaar vele miljarden worden uitgegeven om de koopkracht van de Nederlanders op peil te houden. Naar verluidt gaat het om een ongekend groot pakket van meer dan 15 miljard euro. Naar verwachting zal het voorlopig Buig budget 2023 in oktober hoger zijn dan verwacht. Er is recent landelijk afgesproken dat 7.500 statushouders versneld uit moeten stromen uit de asielzoekerscentra, dit om de druk op de asielopvang te verlichten.

Voor de regio IJsselland is dit aantal vastgesteld op 300 statushouders in de komende zes weken. Omdat Deventer haar verantwoordelijkheid neemt, is het voorstel om een tussenoplossing te vinden op het terrein van het AZC in Schalkhaar, voor 150 statushouders, in tijdelijke woonunits in de vorm van een zogenaamde tussenvoorziening. Er is nog veel onduidelijk over de 150 Statushouders die er voor 1 september worden geplaatst in de tijdelijke woonunits. Welk effect dit zal hebben op het BUIG budget moet nog verder worden geanalyseerd.

19. Beschermingsbewind (claims)

Bewindvoering is per 1 mei 2022 ontslagen in alle zaken van bewindvoering. In 2022 zijn er eenmalige overname kosten betaald/gereserveerd. Eind 2022 zijn er geen formatiekosten meer en geen inkomsten meer voor deze dienstverlening. Alle cliënten zijn toebedeeld aan andere bewindvoerders. In totaal moet het BAD 392 personen overdragen, te verdelen in 320 eenpersoons en 36 tweepersoonsbewinden. De totale overnamekosten bedragen daarmee (er vanuit gaande dat alle bewindvoerders het maximale bedrag in rekening zullen brengen) circa €260.000 inclusief BTW. Hiervan is de dekking geregeld in Q1 2022. Bij verdere afwikkeling van dit vraagstuk kunnen mogelijk nog aanvullende nadelen optreden.

20. Minima en schuldenbeleid

Het nieuwe beleid is onlangs vastgesteld. Het jaar 2022 is het jaar van de implementatie. Op basis van de implementatie wordt een nieuw formatie calculatiemodel voor de uitvoering van de minimaregelingen en schuldhelpverlening opgesteld.

21. Energielasten burgers 2022

Naar schatting heeft 10% van de huishoudens in Nederland een te hoge energierekening ten opzichte van hun inkomen. Om mensen met lage inkomens nu snel te ondersteunen bij de stijging van de energieprijzen werkt het ministerie van SZW i.s.m. VNG, Divosa en gemeenten aan een regeling op te stellen voor een eenmalige generieke tegemoetkoming: de energietoeslag. Maximaal 800 duizend huishoudens met een inkomen op of net boven het sociaal minimum ontvangen ongeveer 200 euro via hun gemeenten. De uitvoering van de regeling en ondersteuning aan gemeenten ligt voor bij de raad van state. Deze tegemoetkoming is echter onvoldoende om de gehele koopkrachtdaling mee op te vangen. Deze huishoudens houden moeite met het betalen van de energierekening en lopen het risico om schulden te maken. En als de energieprijzen hoog blijven of verder stijgen, krijgen nog veel meer huishoudens hier de komende jaren mee te maken. Het risico bestaat dat wanneer er niks wordt gedaan aan de toename van de energierekeningen er meer mensen in de schulden komen. Er is een voorstel in voorbereiding om de hoogte van de bijstand tijdelijk af te stemmen voor de huishoudens die door de forse stijging van de energienota in betalingsproblemen komen.

22. Circulus Berkel

Sinds 2019 zijn de kosten voor de re-integratieactiviteiten jaarlijks toegenomen zonder uitlegbare/overdraagbare onderbouwing. De extra kosten voor 2019 zijn eenmalig toegekend onder voorbehoud van trajectprijzen. Tot op de dag van vandaag ontbreekt dit inzicht nog. Het voorstel is de output doelstelling naar beneden bij te stellen maar CB geeft aan dat dat het financiële knelpunt niet oplost. Doordat geen inzicht wordt gegeven in welke prestaties worden geleverd voor de kosten is er ook geen enkele aanleiding dan wel onderbouwing om het budget te verhogen. Sterker nog het budget kan niet langer verantwoord worden.

Voor 2022 hebben we een knelpunt van €86.000+ €166.000. Momenteel zijn er afspraken gemaakt om te voorkomen dat hetzelfde knelpunt in 2023 zich ook voordoet. Dit wordt verder duidelijk in de 3de kwartaalrapportage. CB moet meer inzicht geven in hun dienstverlening en wat ze precies doen.

23. Liquiditeit, exploitatie en investeringen Sportbedrijf

Op dit moment wordt een lange termijn visie opgesteld voor de Scheg. Deze visie wordt januari 2023 afgerond. Maarten Kuiper heeft aangegeven een financiering nodig te hebben voor o.a. de IJsbaan. Sportbedrijf kan de exploitatielasten van de lening niet volledig dekken. Overzicht vanuit de gegevens die zijn aangeleverd door Maarten Kuiper:

Korte termijn investeringen de scheg 2023

Investeringen ijsbaan= €2.739.807,-

Voorbereiding op investeringen duurzaamheid= €541.000,-

Totaal= €3.280.807,-

Zelf te financieren binnen huidige exploitatie lening van 1,7 miljoen. (voorwaarden lening looptijd 20 jaar, 2,2% rente).

Inschatting extra energielasten 2022 (naast de €622.000 die al is ontvangen)= €500.000,-

Verwacht exploitatie tekort 2023 (schatting): €500.000,-

24. SPUK regeling sport

Na 2023 niet duidelijk of SPUK verlengd wordt of dat het toegevoegd wordt aan de A.U. Tevens is een risico dat we meer btw hebben dan het SPUK-plafond.
Inschatting: nog niet bekend

25. Inburgering

De wet inburgering is 1-1-2022 van kracht gegaan. Voor de jaren 2022 en 2023 komen we structureel geldtekort. Afsproken is programma Meedoen de reserve nieuwkomers mag inzetten om deze tekorten op te vangen. Vanaf 2024 is er geen structurele dekking om alle taken uit te voeren. Inschatting: nog niet bekend.

26. Tarieven Jeugd en WMO

Verwachte prijsstijging tarieven i.v.m. nieuwe inkoopcontracten/aanbesteding trajecten. WMO is te dekking binnen eigen begroting. Voor jeugd is aanvullend al €500.000 opgenomen in de begroting. In 2023 volgt de aanbesteding voor de gecertificeerde instellingen (gi's). Gezien de krappe arbeidsmarkt stijgen deze tarieven behoorlijk.
Inschatting gi's nog niet mogelijk gezien traject aanbesteding.

27. Uitblijvende volumestijging wmo

In de begroting houden we rekening met een volumestijging sociaal domein. De zorgvraag schommelt tussen de €14 en €15 miljoen (al vanaf 2019). Het totale voordeel WMO-dienstverlening in 2021 is €3,4 miljoen.
Inschatting: incidenteel 2022 volgt bij Q3. Structureel wordt bepaald bij voorjaarsnota 2023.

28. Stijging woningaanpassingen/hulpmiddelen

Door de krappe woningmarkt zullen er meer aanvragen naar woningaanpassingen en hulpmiddelen komen. Inschatting: nog niet bekend.

29. Loonstijgingen WMO en Jeugd

In onze begrotingsrichtlijnen is opgenomen dat we de personele kosten indexeren op basis van het OVApercentage (overheidsbijdrage in de arbeidskostenontwikkeling).
Inschatting: nog niet bekend

30. IHP-onderwijshuisvesting

Gezien de wettelijke zorgplicht tot onderwijshuisvesting voor scholen gevestigd in een gemeente, worden investeringen in vervangende nieuwbouw gezien als autonoom. Er zit alleen enige beleidsruimte in het moment van investering.

Woonplaatsbeginsel voogdij 18+

Per 1 januari 2022 is de Wet wijziging woonplaatsbeginsel (wpb) Jeugdwet van kracht. Het woonplaatsbeginsel in de Jeugdwet regelt welke gemeente (financieel) verantwoordelijk is voor de kosten van jeugdhulp. Meicirculaire 2021 €1,4 miljoen structureel voor woonplaatsbeginsel gekregen, nu nog niet helder wat de daadwerkelijke kosten zijn. Meer duidelijkheid najaar 2022.

31. Indexatie RSJ

Mogelijk wijziging indexatie vanuit RSJ per 1 januari 2024. Deventer heeft als enige gemeente tegen de nieuwe indexatie voorstellen gestemd, het plan is om af te wijken van de OVA percentages en zelf een berekening te maken aan de hand van CAO's. Dit sluit niet aan bij onze begrotingsrichtlijnen en is niet wenselijk gezien OVA een landelijk erkend percentage is. Meer duidelijkheid najaar 2022.

32. Risico subsidiepartijen (Jeugd en WMO)

Zij ontvangen van de gemeente een vaste indexatie, terwijl de werkelijke kosten harder stijgen. Risico op aanvragen extra middelen vanuit subsidiepartijen die niet rondkomen. Tevens doordat gedurende het jaar CAO's worden vastgesteld met terugwerkende kracht.

Gevolg → mogelijk minder prestaties die door partijen geleverd kunnen worden bij gelijkblijvende tarieven.

33. Speelgoedmuseum (verbouwing verduurzaming pand)

Uitstel verbouwing/verduurzaming Waag tot de volgende collegeperiode.

34. Cultureel Centrum

- Liquiditeitsprobleem DS (adhv uitkomsten boekenonderzoek) = risico
- Exploitatietekort DS (adhv uitkomsten boekenonderzoek) = € 600.000 en structureel → bedrag onder voorbehoud!
- Huur DS 3mnd 2021 = € 275.000 en incidenteel → bedrag onder voorbehoud!

Bovenstaande zijn allemaal knelpunten bestaand beleid, maar gezien de omvang onmogelijk te dekken uit het programma. Dit zal naar verwachting ten laste komen van de algemene middelen. Deze punten zijn ook onderdeel van het plan De Nieuwe Keizer. Binnen de uitwerking van dit plan zal waar mogelijk een oplossing gezocht worden voor de knelpunten.

35. exploitatie Mimik

Mimik verkeert in de opstartfase na de oplevering en de lange covid-periode. Op dit moment is nog niet aan te geven wat de jaarlijkse exploitatiebijdrage aan Mimik moet zijn om een meerjarige stabiele en sluitende exploitatiebegroting mogelijk te maken en jaarlijks terugkerende incidentele bijdrage te voorkomen.

36. Aanbesteding belastingsysteem

Voor de aanbesteding en implementatie van het financieel systeem zijn in de eerste kwartaalrapportage middelen beschikbaar gesteld conform besluit obv de geactualiseerde raming van de projectleider. Afhankelijk van de uitkomst van de aanbesteding kan deze raming mogelijk nog wijzigen. De aanbesteding van de percelen A (basisregistraties WOZ) en B (Heffen en Innen gemeentelijke belastingen) wordt afgestemd op de toekomstige ontwikkelingen. Zo is de landelijke discussie rond SOR nog niet afgerond. Daarnaast zijn binnen het vakgebied Belastingen de processen geoptimaliseerd binnen de huidige technische en functionele mogelijkheden. Om ook binnen dit perceel de continuïteit van de kritische bedrijfsprocessen te borgen, is voorgesteld om per 1 januari 2026 voor deze percelen een nieuwe Europese aanbesteding, gunning en implementatie doorlopen te hebben. Met deze fasering in perceelindeling wordt de markt uitgedaagd en worden de implementatiewerkzaamheden gespreid. Voor aanbesteding en implementatie van het belastingstelsel zijn nog geen middelen beschikbaar.

37. Implementatie Pink (aanbesteding applicaties sociaal domein)

In 2022 wordt de implementatie van het nieuwe systeem voor Sociaal domein voorgezet en in oktober zal men op basis van de analyse en voortgang van de planning een besluit worden genomen of het haalbaar is om de overgang in januari te kunnen realiseren. Er bestaat een risico dat er door een aantal oorzaken het huidige systeem voor een jaar langer moeten aanhouden. In de begroting 2023 is hier geen rekening meegehouden. Indien van toepassing, waar komen deze lasten.

38. arbeidsmarkt

In de begrotingsvoorstellen nieuw beleid 2023 en de formatiewijzigingen t;g;v; de organisatieontwikkelingen is vanaf 2023 inmiddels standaard opgenomen dat voor laptops, telefoons en licenties €2.500 moet worden opgenomen als overheadopslag, af te dragen aan DOWR I. In de middelen, beschikbaar gesteld voor organisatie-ontwikkeling is op enkele punten rekening gehouden met formatiegroei bedrijfsvoering (m.n. HRM). Bij de uitwerking van de organisatie-ontwikkeling zal onder het project beheer op orde een voorstel worden gedaan hoe de groei van bedrijfsvoering moet worden meegenomen bij voorstellen formatiegroei.

39. groei van de organisatie

De groei van de organisatie, er is een toename van het aantal medewerkers, heeft gevolgen voor de bedrijfsvoering. In de huidige systematiek groeit de bedrijfsvoering daar niet in mee, dit kan gevolgen hebben voor de dienstverlening, de efficiëntie en effectiviteit van de organisatie. Het verdient aanbeveling een systematiek te ontwikkelen waarmee de bedrijfsvoering meegroeit met de gewenste en gevraagde dienstverlening in een 'trap-op / trap-af systematiek', waarin ook een minimaal benodigd basisniveau gewaarborgd is.

40. Dividend Enexis

Om meerdere redenen blijft er druk staan op de dividenduitkering van Enexis. Naast de stijgende kosten vanuit Tennet (de landelijke netwerkbeheerder van het hoogspanningsnet) zijn er nog twee aspecten die mogelijk leiden tot verdere verlaging van de dividenduitkering:

1. de hoge investeringsopgave energietransitie en netwerkversterking en gerelateerd daaraan het behouden van een goede Eigen Vermogen positie.
2. het rendement / netto winst van Enexis door rijksregels (middels een zogenaamde WACC) gelimiteerd door het o.a. te koppelen aan de kapitaalmarktrente.

Geraamd is €203.000. Financieel risico is dat de dividenduitkering, na een neerwaartse bijstelling in 2021 van €77.00, verder zal dalen. Dit financieel risico wordt op ongeveer €60.000 structureel ingeschat.

41. Gemeentefonds (verdeelmodel beschermd wonen)

Alle gemeenten worden in 2022 verantwoordelijk voor beschermd wonen. Een nieuwe financiële verdeling over gemeenten en een woonplaatsbeginsel worden wel pas per 2023 ingevoerd.

42. Algemene uitkering (nieuw model accres berekening)

De Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) is gevraagd advies uit te brengen over de toepassing van de normeringssystematiek. Deze adviesaanvraag staat in het licht van de aankomende kabinetsformatie. De huidige normeringssystematiek - samen de trap op, samen de trap af - zorgt ervoor dat de middelen in het gemeente- en provinciefonds dezelfde ontwikkeling kennen als de rijksuitgaven. Een komend kabinet zal met decentrale overheden hierover nieuwe afspraken moeten maken. Tot en met 2025 is het accres bevroren. De verwachting is dat vanaf 2026 een nieuw systeem wordt ingevoerd waarbij ook zal worden gekeken naar invoering eigen belastinggebied voor gemeenten.

43. Lonen en sociale lasten

Elk jaar wordt er in de begroting rekening gehouden met een stijging van de loonsom. De werkelijke uitkomsten zijn echter afhankelijk van de uitkomst CAO gemeenteamttenaren en van de mutatie in de premies sociale lasten.

44. btw-dossiers

In de memo 2^e kwartaalrapportage 2022 is informatie gegeven over de diverse lopende btw-onderwerpen.

45. bouwkosten grote projecten

Kans op toename bouwkosten voor de grote projecten zoals bijv.: sporthal Bathmen, de Nieuwe Keizer, slim warmtenet en school en sporthal Marke. Bij De Marke moet er ook nog inkomsten komen uit verkoop grond.

46. Energielasten gemeente breed

Stijging prijs elektriciteit en gas.

47. Kostenstijgingen en subsidies

Gemeentelijke indexaties van subsidies blijven achter bij de prijsindexen waar instellingen mee werken. Hierdoor ontstaan langzaamaan exploitatietekorten als gevolg van te lage subsidies. In programma Leefomgeving is ook sprake van stijging van de prijzen voor bijvoorbeeld asfalt.

Huur van gemeentelijke panden zal stijgen, naar verwachting 9%. Dit kan tot een knelpunt leiden bij culturele instellingen.

Bijlage 2 Specificatie Marke Zuid

Het college heeft een aantal vragen gesteld over de buitenruimte Marke Zuid.

Het geld wordt uitgegeven aan:

schoolplein incl meubilair en verlichting	178.698	betontegels grijs , 1 lichtmas
sportterrein incl meubilair en verlichting	56.940	betontegels grijs , 1 lichtmas
autoparkeren incl verlichting	317.205	betonstraatstenen, 1 lichtma
fietsparkeren incl verlichting	263.313	betontegels grijs , 1 lichtmas
verdiepte ligging auto en fietsparkeren	170.712	toeslag voor 500 mm grond
groene zone tussen Keurkampstraat en parkeer voorziening	79.002	
waterinfiltratie	371.494	40 mm berging over 16.644
inrit Ludgerstraat aanpassen	19.200	
buiten terrein rondom sportvoorziening (inzaaien)	4.500	
afscheiding school/sport	12.150	ballenvanger (buizenframe r
Etty promenade	215.760	
strook tussen school en Etty promenade	69.600	
Ontwerpkosten	120.000	

Bijgevoegde begroting sluit op €1,88 mln

De bijdrage van EHL aan de buitenruimte is € 0,66 mln (zie bijgevoegde FIO EHL B.05)

Begrote bijdrage vanuit de sporthal is € 0,22. (zie bijgevoegde FIO Sport B.05)

Per saldo is het geraamde tekort op de buitenruimte dus ca € 1 mln ex btw (zodra landschapsarchitect dit verder heeft uitgewerkt kunnen we dit exacter ramen)

Verder is er voor de verplaatsing van DSVeO en verwijderen gasaansluiting aanvullende financiering nodig van € 0,15 mln.

In totaal dus € 1,15 mln ex btw en **€ 1,4 mln incl btw**

Kapitaallasten;

Zoals je ziet zijn de kosten nog niet gesplitst per onderdeel, dus we kunnen niet heel nauwkeurig aangeven wat in welke termijnen wordt afgeschreven. Daarom hanteren we nu een gemiddelde van 25 jaar.

Dan kom je op kapitaallasten van €88.200 per jaar (lineaire methode) voor investering van €1,4 miljoen.

Met heel veel dank aan Jelmer en Roel!

Groeten Mauri